
7
12-E
22

7
3 H
23

HISTORIA ORIENTALIS:

QUAE,

EX VARIIS ORIENTALIUM MONUMENTIS COLLECTA,

agit

I. De MUHAMMEDISMO, ejúsque causis tum procreantibus, tum conservantibus; inprimis de Muhammede, ejus Majoribus, Parentibus, Patria, Nativitate, Educatione, Pseudoprophetia, Æmulis, Dogmatibus, Hegira, Præliis, Successoribus, Morte.

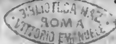
II. De SARACENISMO, seu Religione veterum Arabum.

III. De CHALDAISMO, seu Superstitione Nabatæorum, Chaldæorum, Charranæorum, &c.

IV. De STATU CHRISTIANORUM & JUDÆORUM tempore orti & nati Muhammedismi.

V. De VARIIS, inter ipsos Muhammedanos, circa religionis dogmata & administrationem, SENTENTIIS, SCHISMATIS & HÆRESIBUS excitatis.

VI. Accessit, ex occasione GENEALOGIÆ Muhammedis, plenior Illustratio TAARICH BENE ADAM, quâ, ex ipsis Arabum scriptis, Vita & Res gestæ Prophetarum, Patriarcharum, quorundam etiam Apostolorum, Regum Persiæ, aliorúmque ab Adamo ad Muhammedis usque natales in orbe degentium & regentium, explicantur.

Authore

JOH. HENRICO HOTTINGERO, TIGURINO.

TIGURI,

Typis JOH. JACOBI BODMERI.

Anno M DC LI.

Viris Magnificentißimis, Nobilißimis, Amplißimis Prudentißimis,

D. SOLOMONI HIRZELIO, } alternis Consulibus.
D. JOH. RODOLPHO RHANIO,

D. JOH. HENRICO WIRZIO, } Quæstoribus.
D. JOH. LUDOVICO SCHNEBERGERO,
D. JOH. CONRADO WERDMYLLERO,

D. JOH. HENRICO RHANIO, Archiœconomo.

Patriæ Patribus, Mæcenatibus optimis, εὐεργέταις liberalißimis, Scholarchis primis.

NEC NON

Reverendis & Clarißimis Viris,

ECCLESIÆ & SCHOLÆ TIGURINÆ
PASTORIBUS & PROFESSORIBUS.

Dominis, Patronis, ac Collegis, omni officiorum genere colendis,

Hiſtoriam hanc Orientalem

offert

JOH. HENRICUS HOTTINGERUS.

DEDICATIO.

HIſtoriam, quam, à rebus quas tractat, *Orientalem* appellare, in paginarum frontiſpicio, placuit, Vobis, VIRI AMPLISSIMI; CLARISSIMI, offero. Illa verò quid polliceatur, etſi tum ex ipſo ſtatim limine, tum etiam ex ſingularum pagellarum titulis colligere ſit proclive, pauca tamen de ſcopo ſuſcepti laboris diſſeram.

Obſervavi hactenus, neminem facilè tam ex Theologis, quàm ex Hiſtoricis reperiri, qui, urgente ſic ordine, & rerum, quas explicat, neceſſitate, ſuas quoque vires, vel in referandis, vel in refutandis Orientalium quorundam, Muhammedanorum maximè, ſuperſtitionibus, periclitari non voluerit, methodo non tantùm diverſa, ſed & ſucceſſu multùm variante. *Scopus Authoris geminus.* 1.

Vidi & hoc, ſuperciliosos quosdam eſſe momos, & moroſos ſtentores, qui ſatis laudum inter ſuos conſequutos ſe autumant, quando aculeos non modò ſuos, ſpicula atque dentes, canino rictu Reformatæ Religionis aſſeclis, πρόσω καὶ ὀπίσω, infixerint, ſed & monſtra Africana contra eoſdem irritârint. Eò enim impudentiæ procedunt, & imprudentiæ verberones iſti, ut ineptire palàm malint, & inſanire, quàm calumniandi nocentiſſimum cacoëthes deſerere. Unde non verentur, in cauſæ ſuæ patrocinium, eorum etiam abuti nomine, quorum nec res intelligunt, nec ſacra. Putant nempe, facilè ſe imperitiorum ora obthuraturos, ſi vel Orientalium, longiſſimis ſpatiis à nobis diſſitorum, nudam mentionem, quaſi offam, injecerint. Utrorumque in hoc ſcripto rationem habere volui. *Illorum* quidem, omnia ea, quæ ad generalem pertinent Hiſtoriam Orientalem ex Arabum libris ſtudioſè eruendo, fideliter transferendo, & ad uſum multiplicem accommodando: ut ita, quia tot ſcripta pere- 2.

grina volvere iis vel non vacat, vel non licet, tantum hinc hauriant, quantum ad pleniorem Historiæ Orientalis cognitionem, satis est. *Horum* verò; Talionis lege, σκώμματα μαισωνικὰ, cum fœnore, majoriq; veritatis præsidio, refundendo. De Muhammede (ad cujus profectò mentionem inhorrescere nobis debet animus) detestabili illo impudentiæ & inscitiæ retrimento, amplissimisque ejus pomœriis, quæ projectâ suâ quadam audaciâ, & effrenata imperandi cupiditate brevissimo temporis spatio, latissimè propagavit, plura nobis dicenda erant; ita tamen ut, ubicunque fuit opus, nostram semper adjunxerimus ἐπίκρισιν. Hanc verò telam dum pertexere constitui, non existimavi, quicquam me facturum vel à munere meo, vel

Causæ suscepti Operis impulsivæ à Majorum exemplo, vel Mæcenatum & Præceptorum monitis, vel magnorum virorum & amicorum votis, vel denique à temporum, in quæ incidimus, facie & conditione alienum.

Non credebam, extra oleas me vagaturum, vel falcem in

1. Munus publicum. alienam messem missurum, si, qui voce hactenus viva Orientis quasdam & linguas & res tradere fui jussus, scripto etiam monumenta ea communicarem, & à blattarum, quibus cum diu satis rixabantur, injuria vindicarem, quæ usum aliquem inter Christianos habitura dubitare non poteram. Quin potiùs; memor κέλευσμα τὸ Græcorum ἣν ἔλαχες σπάρταν, κόσμει; *Spartam, quam nactus es, orna*; moniti item Hebræorum גרמא דנפל בחלקך גרדיה *Os, quod cecidit in sorte tua illud rode*; operæ non contemnendum pretium facturum me existimavi, si hæc de Orientalibus rebus commentaria in lucem producerem, & conspectum hominum, studiis ejusmodi deditorum.

2. Exemplum Majorum. Quò me, præter *muneris* demandati *rationem*, & anxiam Spartæ commissæ curam, præclarum *Majorum* nostrorum *exemplum*, invitavit. Illorum quanta fuerit in docendo

dexte-

dexteritas, ſcribendo aſſiduitas, refutando felicitas, proponendo perſpicuitas, agendo celeritas, conſulendo ſagacitas, mirando faciliùs aſſequimur, quàm imitando. Nullum genus vel ſtudii, vel certaminis excogitari poterat, cujus aleam magni illi Heroes non ſubierint. Tritæ nimis ſunt, & notiores eorum cum Pontificiis, Anabaptiſtis, Schvvenkfeldianis concertationes, quàm quæ aut jejuna oratione, aut indecora adulatione commemorari à nobis debeant: Eorum tantùm labores, quos tum in tractandis & enarrandis Orientalium Hiſtoriis, tum in convellendis eorundem ſuperſtitionibus magno cum ſucceſſu, dignáqne aliorum admiratione exantlàrunt, paucis perſtringemus.

Henricus BULLINGERUS, ut nullum literarii Emporii angulum præteriret non excuſſum, hujus quoque tam abſtruſi ſtudii publicum extare voluit ſpecimen. *Scripſi* (ſunt verba ejus depromta ex Epiſtola, anno 1566. ad filium, *Rodolphum Bullingerum* exarata) *quædam brevia de Turcica religione & Turcis, quæ fortè brevi imprimentur, ut vulgus quoq; intelligat, qualis ſit fides Turcica, & quàm potens* Princeps. Nempe, non latuit ipſum, ſic magnus ille loquitur *Calvinus*, (Inſtit. lib. 1. c. 8. S. 2.) *Satanam, ut in multis Dei eſt æmulus, quò ſe fallaci ſimilitudine meliùs inſinuet in animos ſimplicium, ita impios errores, quibus miſeros homines fallebat, aſtutè ſparſiſſe inculto ſermone & ferè barbaro, & ſæpe obſoletis loquendi formis uſum eſſe, ut ſub hac larva tegeret ſuas impoſturas. Sed quam inanis & putida ſit affectatio, vident omnes mediocri ſenſu præditi.* Quàm enim nihil vel ipſa religio Turcica (niſi quantum à Chriſtianis mutuavit) habeat ſani; vel Muhammed ad Propheticum munus, quod thraſonicè de ſe jactabat, ſtatuminandum, ſolidi; vel in Alkorano, variegato illo centone & ἐπικαταράτῳ καθάρματι ſit divini, non argumentorum magno certandum eſt pondere; vel nuda & proletaria lectio impios impii hominis conatus

a. Bullingeri.

Religio Turcica ſua mole ruit.

natus & manibus & mentib. vel communi sensu præditorum excutit. Unde *Osvvaldus Myconius*, Lucernas, Gymnasii aliquandiu Tigurini Minister fidelissimus, postea etiam *Basileensis* Ecclesiæ Antistes vigilantissimus, tanto studio, Editionem ipsius Alkorani ursit, *utile omnino arbitratus, ea superstitionum monumenta extare, quæ necessaria sunt ad confutandas & traducendas superstitiones, quæ eò jam invaluêre, ut opprimi & extingui, sublatis è manibus nostrorum hominum libris non possint. Quid enim*, ajt idem, *rem Christianam juvet, vel etiam apud nos, si libros impios Papristarum, quot à nostris habeantur, consumamus, cùm apud alios, & eos, quos Domino lucri facere debemus, retineantur. ---- Quæ rationes sic me moverunt, ut D. Alberto VVidmenstadio, Viro πολυγλωττάτῳ in Comitiis Ratisponensibus author fuerim, ut Alkoranum, quod ipse Arabicè vertit, purum ederet.*

b. *Myconii.*

Theodorus BIBLIANDER, vir & φιλομαθέστατος & πολυμαθέστατος, ut Orientalium linguarum studium ad stuporem usque, & multorum excoluit admirationem, ita; quod rarum ea ætate fuit; maximo easdem fervore, &, quasi diuturnam extincturus sitim, imbibit, adeò ut *Postellus*, fateri non erubuerit, *nullum se nôsse in toto orbe Latino, cui lampadem suam tradere posset, Bibliandro instructiorem.* Quæ enim consilia vir ille *felicissimi ingenii* (quo elogio à *Bullingero* ornatur) tum temporis agitârit, familiari ad Ambrosium BLAURERUM Epistola expressit. *Nisi*, scribit, *tempora infelicissima omnibus Germanis scrupulosissimam cautionem & metum in subeundis negotiis Christianis injecissent, implorarem tuam opem, ut per mercatores Augustanos qui negotiantur in India & aliis in locis ultra mare, mihi Biblia AEthiopica, sive Chaldaica Christianorum, qui sub Çahan* (vulgò vocamus Presbyterum Johannem; sed doctissimè *Cl. Golius*, originem vocis inde accersit, quia à Persis vocetur פרסתר כאן *Prestar Chan* id est, *Mancipiorum Rex*, siqui-

c. *Bibliandri.*

ſiquidem hujus Gentis mancipia toto ſint orbe notiſſima: aliam etiam Etymologiam dedimus in *Theſ. Philol. p.66.) & Arabica manu ſcripta compararent. Non dubitaverim in ſingula etiam quadragenos aureos impendere.* Idem etiam in hac quid præſtiterit palæſtra, malo *Bullingeri* noſtri, quàm meis proponere verbis. *Paravit,* ſcribit ad Joachimum Vadianum, *D. Theodorus noſter Alkoranum, adjectis confutationibus Græcis & Latinis, Hiſtoriis item Arabicis, Saracenicis & Turcicis ad hæc uſq; tempora, opus inſigne & memorabile, idq; in oppugnationem Mahometanæ perfidiæ, & Turcici regni, præfixa præfatione* (quam *Joh. Fabricius,* Dantiſcanus non modò Roſtochii anno 1638. cum Muhammedis Teſtamento prælo denuò ſubjecit, ſed & apertè fuit faſſus, *vix ſe credere, quidquam eruditius in hoc genere prodiiſſe*) *eleganti. Exemplar Alcorani allatum eſt Arabicum ex Italia, duobus uſus eſt Latinis, integrum manu deſcripſit propria. Labore confectus decubuit in Julio aliquot ſeptimanis. Tanti conſtitit illud opus.*

Adjecit GUALTHERUS refutationem Cantacuzeni Monachi, ex Imperatore, Græci, quam Latinitate donatam, aliis impietatis Muhammedicæ confutationibus ſubnexuit, ne fortè nuda & cruda Alkorani editio vel argumentationibus quorundam jejunis, vel amplificationibus turgidis, vel perbacchationibus ſtomachoſis in diſcrimen adduceretur aut invidiam. *d. Gualtheri.*

Mitto, quæ *Hoſpinianus* Polyhiſtor, *Clauſerus* inſignis Philologus, Philoſophusque acutus, uterque Tigurinus, huc contulerunt. Solertiæ Ipſi ſuæ & induſtriæ luculentiſſima teſtimonia poſteritati reliquerunt; *Ille* quidem in Hiſtoria de feſtis & Monachis Turcarum; *Hic* verò, in translatione *Laonici Chalcondylæ* Athenienſis de origine & geſtis Turcarum, aliorúmque eandem tractantium materiam accuratiſſima editione. *e. Hoſpiniani. f. Clauſeri.*

Sum-

Summâ, adeò nihil Majoribus nostris tum in enarrandis Orientalium dogmatibus, & historiis; tum in eludendis & elidendis Muhammedicæ impietatis deliramentis defuit, ut *Bullingero* tot laborum, sumptuum & molestiarum recordatio ingenuam extorserit confessionem, alias fortè in Europa Ecclesias ad hanc illorum industriam vix accedere. *Tigurinæ*, inquit, *Ecclesiæ ministri non minori studio, quàm ulli alii nostro seculo, aut etiam plus aliis, in confutandis Muhameticis & Turcicis abominationibus laborârunt.* Recenset & deinde ordine, quid *Bibliandro* acceptum ferri debeat, quid *Gualthero, &c.* His igitur vestigiis tam venerandis devotè insistere, nonne volupe fuerit? Insideat illud:

Bullingeri testimonium de Ecclesia Tigurina.

Non minor est virtus, quàm quærere, parta tueri.

Quòd si locus aliquis tot magistrorum *Præceptorum* & Mœcenatum *jussis* esse debeat (esse autem debere, quis negare ausit?) non video, qua ratione vel ingrati, vel immorigeri discipuli notam declinare potuissem, si, quæ tam fideliter mihi illi commendârunt studia, vel segniùs tractâssem, vel usum eorum intra privatos semper parietes coarctâssem. Diu est, cúm eximius ille vir, Theologus παντὸς φθόνου κρείττων, D. Henricus ALTING Lugdunum Batavorum ad me scripsit: *Præcipuè linguarum studium persequi Te velim, ad quod divinitus factus, fictusq; mihi videris. In Rabbinicis, similiterq; in Arabicis præter culturam linguæ rectè observas dogmata, ritus, mores infidelium.* Nec minus crebra & pia sunt monita, quibus ad studia hæc calcar mihi addidit eruditissimus & judiciosissimus seculi nostri Theologus, Fridericus SPANHEMIUS, morte non ita pridem prænatura (subinde enim orcus charum aliquod caput, aut amicum Musis, aut Ecclesiæ necessarium rapit) Ecclesiæ & Academiæ Leidensi ereptus: quæ tamen, ne, cujus in angustiam cogi scio copias, videar gloriosulus aliquis aut prodigus

3. Præceptorum monita.

a. Altingi.

b. Spanhemii.

digus curtæ meæ supellectilis æstimator, delitescere mecum malo, quàm, eadem recitando, modestiæ limites transilire. Quia tamen à pinguiariis nonnullis studia hæc contemptui habentur, nemo, spero, vitio mihi vertet, si, quibus argumentis, doctissimus, inque literatura hac versatissimus, &, quod caput est, pius, solidus & apertus ille Leidensium, nuper, Theologus, Constantinus L'EMPEREUR, BREITINGERO nostro, τῷ μακαρίτῃ, eorum apud nos propagationem commendârit, ejusdem expressero verbis. *Quocirca* (parcam etiam hic modestis auribus, & præcedentia, quibus affectum suum nimis ἀφειδῶς in me exprimit & expromit, omittam) *quibus Christiana religio, Christiq; gloria cordi est, omnino operam dandam censeo, ut prædictus Hottingerus, vel in Orientem mittatur, quò assidua cum Arabibus conversatione penitiùs in eorum dogmata, libros, & Idioma penetret, vel saltem, ut ad Professionem Linguæ Arabicæ, aliusve Orientalis promoveatur, quò incepta studia, magis magisq; excolere per otium possit, librósq; vertere, & refellere in eximiam Christianorum utilitatem & profectum. Dolendum sanè esset, si conatus ejus & consilium impediretur, Scholastica quadam vel Ecclesiastica functione, quæ omne tempus sibi vendicaret. Complures eò studia sua feliciter direxerunt & passim obvii sunt: at neminem novi magis idoneum ad scripta & arcana Orientalia nobis reseranda. Omnia alia satis hactenus pertractata fuerunt: at hoc unum restat, ut Sacræ Scripturæ penitius nobis aperiantur ex Orientalium ritibus ac moribus, quandoquidem ab Orientalibus conscriptæ fuêre. Deinde Religio Muhammedanorum hactenus nobis nonnisi insulsè exposita fuit, & eorum κρυπτόφυγατα nos latent. Quî ergò eos impugnare, nostráq; dogmata contra eos defendere queamus? nemo refellit, quod ignorat. Imò nostra hac in parte mirè istos in errore confirmat. Quocirca, Vir piissime, tuam opem per viscera Jesu Christi imploro, ut Tuâ curâ & prudentiâ eò negotium dirigas,*

c. Constantini L'Empereur.

)( )(gas,

gas, quò hujus viri Orientalia studia promoveantur, eaq; conditione & statu vivere queat, unde utilis ipsius opera, quam præstare posset, nullum experiatur impedimentum, ullámve sentiat moram. Absque his, profectò, virorum, toto orbe celeberrimorum, ὁρμητηρίοις fuisset, institutum meum vel nullo, vel βραδεῖ ποδὶ processisset.

4. *Virorũ maximorum vota.* *Vota* insuper, clarissimorum hujus & superioris seculi *Doctorum*, si considerem, video nec hîc causam meam aut propositum patrocinio destitui.

a. *In Helvetia.* *Bullingeri, Oporini, Gasti*, aliorúmque, de Helvetia cumprimis, bene meritorum Heroum scripta, hac de re adhuc sunt ad manus. Quibus votis, desideriis, gravissimis etiam

b. *In Germania.* obtestationibus, *Lutherus, Melanchton, Sturmius, Bucerus*, aliique contenderint, ut tandem aliquando de superstitione Muhammedis, & quæ ad eam pertinent, ex iis monumentis judicium ferre possent, quæ majorem mererentur fidem, quàm vel Itineraria, vel alia imperitorum hominum fabulosa scripta, dici vix potest. Quid nostra adhuc ætate eruditi desiderent, gravissimi eorum querelæ

c. *In Belgio.* dubitare nos non sinunt. *Sed in hoc genere*, scribit *Gisb. Voëtius*, Theologus Ultrajectinus, *multa adhuc nobis desunt. Alkoranum enim Arabicè cum versione Latina, & notis textualibus typis publicari deberet; ut & Suna, aliiq; libri, qui parem aut proximam ab Alkorano authoritatem obtinent.* De hocquidem conatu multi soliciti fuerunt, *Erpenius, Ludovicus de Dieu*, & alii in Belgio; in Germania M. *Johannes Zechendorfius, &c.* Hanc verò & gloriam & molestiam reservatam esse video Celeberrimo *Golio* nostro, qui ut familiam in istis literis ducit, ita unus, quid cum fructu hic tentari possit & debeat, omnium optimè perspectum habet. Post hanc ejus curam, nemo δευτέρας expectet σοφωτέρας. Ante hac per literas spem mihi fecit, se, ad finem perducto Lexico Arabico, quod multis parasangis

Me-

Mediolanensi prætulerim, *ad interruptum hunc laborem rediturum*. Verùm hoc jam non agimus. Orientalem damus Historiam, quæ tamen, quia non nulla mutuavit ex Alcorano, maluit veterum tegi patrocinio, quàm, si fortè, quòd non speramus, cum ancipiti judiciorum ac litium eventu conflictandum ei sit, novas elaborare apologias.

5. Amicorum κελεύσματα.

Præterea, quid *Amici*, cum quibus semper idem velle debemus & idem nolle, suis sæpe literis â me efflagitârint, reticere præstat, quàm in φιλαυτίας; aut, quasi subiret nos gloriolæ γαργαλισμός; suspicionem apud quenquam incurrere. Puduisset certè fidem decoquere, quam toties illis obligavi.

6. Præsentis temporis conditio.

Ea denique *temporum* nostrorum *conditio* est, quæ alacriùs nos linguas & res Orientales tractare jubet. Honorata jam sunt hæc studia, quæ algâ antehac videbantur viliora. Illi etiam, quibus nuper literæ Orientales sorduerunt, effusis habenis in laudes earum nunc expatiantnr. Tot ergò ζώπυρα cùm nostra hac ætate habeamus, non puderet compresśis stare manibus, aut studia tam utilia vel inculta relinquere, vel planè profligata? Mihi certè hæc, pluresque aliæ rationes, quas angusti chartæ hujus cancelli non capiunt, animum addiderunt ad opus hoc non suscipiendum tantùm, sed & AMPLISSIMO; CLARISSIMO'QUE nomini vestro inscribendum. Aut quibus labores isti qualescunque, pluribus deberentur nominibus, quàm Vobis, qui hæc mihi otia fecistis? Quæ ergò orta sunt & nata sub Nominis Vestri auspicio, ductu quoque Vestro & patrocinio prodire, adolescere, atque adeò nota fieri volui. Quòd si Prodromus iste studiorum Orientalium, & patrocinio Vestro dignus censebitur, & aliorum amore, dabo operam, ut quæ supersunt, *Commentaria* de Religione, ritibus, ceremoniis, juribus & superstitionibus Muhammedanorum; *Theatrum* item *Muhammedicum*, suo quoque

tempore sequantur. Quia verò pro Vestris beneficiis immortalibus parùm hac occasione cumulatè gratias vobis agere licebit, quæso, obtestórque, ne meæ naturæ potiùs, quàm magnitudini vestrorum beneficiorum id tribuendum putetis. Quæ enim, ut cum CICERONE exclamem, potest existere tanta ubertas ingenii? Quæ tanta dicendi copia, quod tam divinum atque incredibile dicendi genus orationis, quo quis possit *Vestra* in me promerita non dicam complecti oratione, sed percensere numerando? Possunt alii numerum inire beneficiorum Mæcenatum suorum; mihi tam felici, dicam, an infelici? esse non licet. Ergò observantiâ, assiduitate, precibus memorem me Vobis probare, quàm pro maximis Vestris beneficiis tam vili munere defungi orationis malo. DEUM itaque, quantum per vota assequi possum, precor, ut salutis publicæ lus Salus, Templi Religio, Fori Fides, Libertatis constantia, Oeconomiæ integritas, Scholæ pubes, hoc tali virorum aucta præsidio, diutissimè in fama, flore & honore subsistant. Valete, VIRI AMPLISSIMI, NOBILISSIMI; REVERENDI item, & CLARISSIMI, méque singulari Vestro affectu, meósque serenare pergite atque beare. Dabam Tiguri, prid. Cal. Januarii, anni, Æræ Christianæ, M DCLI. quem & ingressu, & progressu, & egressu felicem, patriæ optatum, Ecclesiæ prosperum, Reipublicæ quietum, toti denique orbi Christiano faustum esse jubeat Magnus ille Poli, Sali, Solique Moderator, Deus Pater, per Jesum Christum, unicum Servatorem nostrum, τὸν Μεσίτην ϰὴ Ἰκέτην: Amen.

Ita vovet

Amplißimo, Magnificentißimo:

NEC NON

Reverendo & Clarißimo

Nomini Vestro Deditissimus

JOH. HENRICUS HOTTINGERUS.

Ad Authorem Hiſtoriæ Orientalis.

I.

הוֹי כָּל צָמֵא אֶל מֵי קֶדֶם הָלְכוּ אֶל מֵי בוֹר תּוּשִׁיּוֹת
מַה לָּכֶם בּוֹ רוֹת נִשְׁבָּרִים חַי לָכֶם גּוֹ-- לוֹת עֲלִיּוֹת ׃
תִּקְנוּ לָכֶם סֵפֶר זֶה כּוּ- לֵל זִכְרוֹנוֹת מִזְרָחִיּוֹת
יָשִׁיב לָכֶם הַנִּסְתָּרוֹת מוּכָנוֹת לַ-- כֹּל וּגְלוּיוֹת ׃

JOH. BUXTORFIUS S.S. Theol. & Linguæ Hebrææ Profeſſor.

II.

EX Oriente ſalus hominum proceſſerat olim
Prima DEI in mundo verba Oriente data.
Prima DEO ſacra ſunt oblata, Eccleſia prima,
Sancta DEO, nata eſt inque Oriente ſata.
Lux Evangelii ſolis profulſit ab Ortu:
Ipſe DEI Gnatus proditus inde fuit
Editus in mundum, dico: ſed proditus illic,
Scilicet in triſtem traditus uſque necem.
(Primus Adam ſimili ceciditque ſtetitque figura
Solis ad exortum) ſic mala juncta bonis.
Ex Oriente ſalus cum perditione profecta:
Prima hoſtis ſonuit vox Oriente mali.
Et Satanæ ſynagoga, Oriens; ſacra factáque ibidem
Dæmonibus; tenebris pleraque merſa malis.
Fraúsque Muhammedis ſolis proceſsit ab Ortu:
(Atque utinam in ſolo hoc ſiſteret illa gradum!)
Verus & ille DEI, Gnatus ferê pulſus ab Ortu,
Summâ, Orientalis res mala multa tulit

)( )(3 Tam

Tam malè perplexis rebus præferre lucernam
Ex Orientali cognitione paras,
HOTTINGERE: DEO gratum caput, atque Thuregi
Gloria magna, volans docta per ora Virûm.
Occidui sic nos habitantes lumina Solis,
Quos Oriens spargit conspicimus radios.
Atque horum auxilio verum dignoscere falso
Quimus, & à pravis cernere ritè bona.
Multa Orientalis ruditate oppressa patebunt
Historiæ, nullis antea lecta libris
Hinc & in occiduam Tibi nomen surget, & omnis
Posteritas oriens hæc tua facta canet.

JOH. RODOLPHUS VVETSTEINIUS,
D. & in Academ. Basil. Prof. Organ.

III.

IMperium postquàm Saracenis cessit Eoum,
Christicolæque truci succubuêre jugo:
Extemplò rerum facies est mira secuta,
Quam pleno multis ordine scire libet.
Sed juvat inprimis cognoscere, quomodo CHRISTI,
Fluctibus in tantis, vecta sit alma Ratis.
Utque Muhammedicos intra contraque furores,
Et steterint, & adhuc stent, vigeântque pii.
Hîc sanè non pauca licet miranda notare,
Unde potest animus se recreare pius.
Nec nihil est, sapiens quod discat in hostibus ipsis,
Dummodò rem cautâ volvere mente sciat.
Ast Orientales rerum status ipse per oras,
Non satis Occiduo notus in orbe fuit.

Ergò,

Ergò, Vir excellens, Linguas Orientis abundè
Quum nôris, meritò Res quoque nôsse studes.
Nôsse studes non ipse modò, sed & insimul omnes
Ut noscant alii, publica Scripta paras.
Hinc decus, hinc grates, hinc immortale mereris
Nomen ab ingenua posteritate Tibi.
Gratulor, ac voveo, multos feliciter annos
Te Deus in vivis ut superesse sinat.
Téque regat, Libros quò tales sæpiùs edas,
Qui pariant doctis commoda multa viris.

Honoris & applausus officiosi Symbolum hoc L. M. Q. adjecit
Ericus Odhelius
Gothus.

HISTORIÆ ORIENTALIS LIBER I.

CAPUT I.

De MUHAMMEDANIS IN GENERE.

Vbi, quam latè Muhammedismus dominetur; Muhammedanorum Nomina; tum Generalia. 1 *Populus Muhammed* 2. *Populus Libri.* 3. *Populus Congregationis.* 4. *Populus Legis.* 5. *Populus Respectûs.* 6. *Moslemin; sive rectè credentes,* 7. *Credentes.* Tum Specialia. 1 *Populus Ismaëlis.* 2. *Hagareni. Scaliger adducitur, & castigatur.* 3. *Saraceni, qui, unde dicti: Non à Syrorum* סרק. *Nec à Sara, repugnante tum vocis Etymologia, tum rei naturâ, sed à* סָרַק furatus est. *Hagaris apud Muhammed authoritas.*

Muhammedanorum à Pseudopropheta illo, & insigni Arabum Impostore Muhammede nuncupatorum, nomine Generalissimo intelligimus, quotquot anilia ejus commenta receperunt, Legémque Alcorani tanquam cœlitus delapsam honoribus prosecuti sunt divinis. Hac verò Muhammedis lue pestifera infectum videmus, scribit Joh. Cotovic. ultrajec. in Itin. cap. I. *non tantùm universum Osmanidarum Imperium, Aegyptum puta, Syriam, Armeniam, Mesopotamiam, Chaldæam, Cappadociam, Asiam Minorem, Imperium Trapezuntinum, Græciam omnem, Insulásque, & Maris Mediterranei, & Archipelagi, Peloponnesum item, Epirum, Aetoliam, Achajam, Macedoniam, Sclavoniam, Bosniam, VValachiam, Serviam, Bulgariam, Mysiam, Vngariam, sive Pannoniam, aliásque regiones; verùm etiam Scythas, Tartaros* (rectiùs tamen alii, ut Nicol. Full. in Misc. & *Ravius* in Panegyr. scribunt Tataros) *appellatos, Persas, Indos, Arabes, Aethiopes, cæterósque Africanos*, quin & *Europæos*, maximè nobis vicinos, longo admodum tempore, in Hispania præsertim, placitis Muhammedicis assuefactos fuisse, & innutritos historiarum monumenta tradunt. Vide *Sionitæ* Arabiam p. 239.

In Scriptis Arabum non pauca reperias nomina, quibus vel Muham-

Liuer 1. de orig. Muh.

hammedani *generaliter*, vel Arabes, quos, tanquam ementitæ hujus Religionis primitias, præ cæteris superstitionibus indulgere certum est, *specialiter* innuuntur. Ordine ea adduxisse non pœnitebit.

Nomina Muhammedanorum generalia.

1. Populus Muhammedis.

Generalia, & omnibus Muhammedanis æquè convenientia sunt: I. אמה̈ מחמד *Populus Muhammedis:* Arrisit vertiginoso vati vocabulum hoc, non tantùm ut Exemplum Dei, toties, totièsque in Veteri Testamento Judæos *Populum suum* vocantis, blasphemâ κακοζηλίᾳ exprimeret, sed etiam asseclas suos, dogmatúmque propugnatores, hac appellatione, tanquam charactere diacritico à reliquis gentibus discerneret. Ut enim nulla unquam fuit Religio, quam non veteratoriè interpolârit Muhammed: ita sola, de ejusdem munere Prophetico, fides, Arabibus vel persuasa, vel armis obtrusa, à cæteris populis eos discriminat. Hinc *Moses Aegyptius*, More Nev. Parte I. cap 71. p. 134. *Nullum*, inquit, *est dubium, quin sint quædam in quibus tres istæ nationes, Iudæorum, inquam, Christianorum, & Ismaelitarum, conveniant, ut est sententia de Creatione, & novitate Mundi (per cujus verificationem verificantur mirabilia) & alia: quædam vero illis peculiaria, quibus se oneraverunt duæ illæ Gentes, ut negotium Trinitatis (quam Christiani statuunt) & sententia alterius sectæ Ismaelitarum, de prophetia, sive sermone Dei cum hominibus*, &c. Atque hujus אמה̈ מחמד *Populi Muhammedis*, longè post futuri, pietatem, fidem, integritatem à Deo Mosi commendatam, commemorat prolixè *Kessæus*, Scriptor Arabicus, libro de vitis Patriarcharum capite peculiari de מנאקב אמה̈ מחמד *officiis pietatis populi Muhammedis*, paginâ mihi, 4.

2. Populus Libri.

II. אהל אל כתאב *Populus Libri* Fateor quidem nomen hoc Generale, in Alcorano ut plurimùm, vel pro Judæis, veteris; vel Christianis utriusque Testamenti admittentibus divinam originem, sumi: interim tamen, ipsis in Alcoranum Exegetis celeberrimis Judicibus, non rarò vocabulo מסלמין *Moslemin*, de quo post, æquipollere illud, certum est. His opponuntur אלאמיון *Idiotæ*, q. עמיון *Cæci*, id est, ut Beidavi explicat, אלדין לא כתאב להם כמתֿל משרכי אלערב, *qui non acceperunt librum, cujusmodi sunt inter Arabes Associantes sive Idololatræ.*

3. Populus Congregationis.

III. אהל אלגמאעה̈ *Populus Congregationis.* Ratio Nomenclationis, *vel* quòd turmatim, ut plurimùm, preces suas concipiant, *vel*, quòd, nullius gentis alterius exemplo, instituto Muhammedis diem Ve-

Veneris נמאעה dictum, facium habeant. *Author fundament. Fidei,* Liber 1. de
Msc. p. 87. orig. Muh.

IV. אהל אלסנה *Populus Legis, sive Sunæ.* Sic autem Muham 4. *Populus*
medani vocantur, quòd præter Alcorani volumen, alium etiam Mu- *legis.*
hammedis librum ex variis dictis, & factis ejus, ridiculis maximam
partem, collectum, admittant, atq; venerentur. *Author* idem ibidem.

V. אהל אלקבלה *Populus Respectûs*, sive *Templi Meccani,* ita 5. *Populus*
dicti, quòd omnia Muhammedanorum Templa illud unum respi- *respectûs.*
spiciant. Hinc etiam Lege Muhammedani astringuntur, ut precaturi
vultûs suos Meccam versûs convertant. Atque hic ritus superstitio-
sus in Thesauro *Giggæi* Arabico עין אלקבלה *Oculus, vel Respectûs Ki-
blæ* appellatur *Kessæus* de vitis Patrum.

VI. Usitatissimè Arabibus מסלמין *Moslemîn*, & in Alcorano 6. *Mosel-*
אמה מסלמה *Omnia Moslema,* vulgò *Moslemanni* nuncupantur. *Car-* *manni.*
dinalis Cajetanus Præfatione in Alcor. rectè, *sanctæ fidei*: *Richardus* ve-
rò in Refutatione Legis Saracenicæ *servatos*, cjúsque Interpres Græ-
cus Cydonius Σεσωσμένους, malè vertit. Etsi enim vox ista à verbo Ara-
bum סלם, quod Hebræorum respondet שלם *salvus, incolumis fuit,*
derivetur: in Conjugatione tamen IV. אסלם, significatione mutatâ,
est *Credidit, omnem fiduciam in Deo collocavit.* Plùs enim, teste *Erpenio,*
in Onomastico Alcorani Msc est אסלם quàm אמן. Atque hinc Par-
ticipium Activum מסלם *Credens, fiduciam in Deo collocans,* & Plura-
tivè מסלמין *Credentes, toto pectore Deo confidentes. Sionita* in Arabia
cap. XIV. pag. 26. *Moslemanni igitur vox Etymologiam habet à verbo A-
slama, quod, se dedit, obtemperavit, ac fidelis factus est, denotat. Inde Ismae-
litæ omnes Moslemanni dicti sunt, quasi Deo obedientes, ac fideles.* Nam
qui *servatos* vertunt, contra omnium Arabum consensum, Partici-
pium Passivum Conjugationis IV. esse existimant. Porrò, vox hæc pro
Novæ Religionis assectis usurpata, ipsum Patrem habet Muhamme-
dem, Surata אלאנעאם *De bestiis,* quæ numero sexta est, ubi p. 84.
his utitur verbis: אנא אול אל מסלמין *Ego sum primus Moselmanno-
rum,* vel, *in Deum credentium.* Alibi tamen, prout mendacissimus nugi-
gerulus nunquam sui potuit esse memor, Abrahamo hujus vocabuli
originem adscribit. Sic enim (ex mente Muhammedis, Suratâ II:
v. 126.) Abraham precatur: ואגעלנא מסלמין *Domine noster, pone
nos Moselmannos,* id est, *fideles.* Ab hoc Participio, in usum peculiarem

 à Pseu-

Liuer 1, de orig. Muh. hammedani *generaliter*, vel Arabes, quos, tanquam ementitæ hujus Religionis primitias, præ cæteris superstitionibus indulgere certum est, *specialiter* innuuntur. Ordine ea adduxisse non pœnitebit.

Nomina Muhammedanorum generalia.

Generalia, & omnibus Muhammedanis æquè convenientia sunt:

1. Populus Muhammedis.

I. אמה מחמד *Populus Muhammedis:* Arrisit v.rtiginoso vati vocabulum hoc, non tantùm ut Exemplum Dei, toties, totièsque in Veteri Testamento Judæos *Populum suum* vocantis, blasphemâ κακοζηλίᾳ exprimeret, sed etiam asseclas suos, dogmatúmque propugnatores, hac appellatione, tanquam charactere diacritico à reliquis gentibus discerneret. Ut enim nulla unquam fuit Religio, quam non veteratoriè interpolàrit Muhammed: ita sola, de ejusdem munere Prophetico, fides, Arabibus vel persuasa, vel armis obtrusa, à cæteris populis eos discriminat. Hinc *Moses Aegyptius*, More Nev. Parte I. cap 71. p. 134. *Nullum, inquit, est dubium, quin sint quædam, in quibus tres istæ nationes, Iudæorum, inquam, Christianorum, & Ismaelitarum, conveniant, ut est sententia de Creatione, & novitate Mundi (per cujus verificationem verificantur mirabilia) & alia: quædam vero illis peculiaria, quibus se oneraverunt duæ illæ Gentes, ut negotium Trinitatis (quam Christiani statuunt) & sententia alterius sectæ Ismaelitarum, de prophetia, sive sermone Dei cum hominibus*, &c. Atque hujus אמה מחמד *Populi Muhammedis*, longè post futuri, pietatem, fidem, integritatem à Deo Mosi commendatam, commemorat prolixè *Kessæus*, Scriptor Arabicus, libro de vitis Patriarcharum capite peculiari de מנאקב אמה מחמד *officiis pietatis populi Muhammedis*, paginâ mihi , 4.

2. Populus Libri.

II. אהל אל כתאב *Populus Libri* Fateor quidem nomen hoc Generale, in Alcorano ut plurimùm, vel pro Judæis, veteris; vel Christianis utriusque Testamenti admittentibus divinam originem, sumi: interim tamen, ipsis in Alcoranum Exegetis celeberrimis Judicibus, non rarò vocabulo מסלמין *Moslemin*, de quo post, æquipollere illud, certum est. His opponuntur אלאמיון *Idiotæ*, q. עמיון *Cæci*, id est, ut Beidavi explicat, אלדין לא כתאב להם במתל משרכי אלערב, *qui non acceperunt librum, cujusmodi sunt inter Arabes Associantes sive Idololatræ*.

3. Populus Congregationis.

III. אהל אלגמאעה *Populus Congregationis*. Ratio Nomenclationis, *vel* quòd turmatim, ut plurimùm, preces suas concipiant, *vel*, quòd, nullius gentis alterius exemplo, instituto Muhammedis diem Ve-

Veneris נמאעדה dictum, ſacrum habeant. *Author fundament. Fidei,* Mſc.p.87. **Liber 1. de orig. Muh.**

IV. אהל אלסנה *Populus Legis, ſive Suna.* Sic autem Muhammedani vocantur, quòd præter Alcorani volumen, alium etiam Muhammedis librum ex variis dictis, & factis ejus, ridiculis maximam partem, collectum, admittant, atq; venerentur. *Author* idem ibidem. ***4. Populus legis.***

V. אהל אלקבלה *Populus Reſpectûs*, ſive *Templi Meccani*, ita dicti, quòd omnia Muhammedanorum Templa illud unum reſpiſpiciant Hinc etiam Lege Muhammedani aſtringuntur, ut precaturi vultûs ſuos Meccam verſûs convertant. Atque hic ritus ſuperſtitioſus in Theſauro *Giggei* Arabico עין אלקבלה *Oculus, vel Reſpectûs Kiblæ* appellatur *Keſſæus* de vitis Patrum. ***5. Populus reſpectûs.***

VI. Uſitatiſſimè Arabibus מסלמין *Moslemin*, & in Alcorano אמה מסלמה *Omnia Moslema*, vulgò *Moslemanni* nuncupantur. *Cardinalis Cajetanus* Præfatione in Alcor. rectè, *ſanctæ fidei*: *Richardus* verò in Refutatione Legis Saracenicæ *ſervatos*, ejúsque Interpres Græcus Cydonius Σεσωσμένους, malè vertit. Etſi enim vox iſta à verbo Arabum סלם, quod Hebræorum reſpondet שלם *ſalvus, incolumis fuit*, derivetur: in Conjugatione tamen IV. אסלם, ſignificatione mutatâ, eſt *Credidit, omnem fiduciam in Deo collocavit.* Plùs enim, teſte *Erpenio*, in Onomaſtico Alcorani Mſc eſt אסלם quàm אמן. Atque hinc Participium Activum מסלם *Credens, fiduciam in Deo collocans*, & Plurativè מסלמין *Credentes, toto pectore Deo confidentes. Sionita* in Arabia cap. XIV. pag. 26. *Moſlemanni igitur vox Etymologiam habet à verbo Aſlama, quod, ſe dedit, obtemperavit, ac fidelis factus eſt, denotat. Inde Iſmaelitæ omnes Moſlemanni dicti ſunt, quaſi Deo obedientes, ac fideles.* Nam qui *ſervatos* vertunt, contra omnium Arabum conſenſum, Participium Paſſivum Conjugationis IV. eſſe exiſtimant. Porrò, vox hæc pro Novæ Religionis aſſeclis uſurpata, ipſum Patrem habet Muhammedem, Surata אלאנעאם *De beſtiis*, quæ numero ſexta eſt, ubi p. 84. his utitur verbis: אנא אול אל מסלמין *Ego ſum primus Moſelmannorum*, vel, *in Deum credentium.* Alibi tamen, prout mendaciſſimus nugigerulus nunquam ſui potuit eſſe memor, Abrahamo hujus vocabuli originem adſcribit. Sic enim (ex mente Muhammedis, Suratâ II: v. 126.) Abraham precatur: ואגעלנא מסלמין *Domine noſter, pone nos Moſelmannos*, id eſt, *fideles.* Ab hoc Participio, in uſum peculiarem ***6. Moſelmanni.***

 à Pſeu-

Liber 1. de orig Muh. à Pseudopropheta detorto, eodem sensu, occurrit ipsum Præteritum, ut אסלם פי אלדין *Fidem Muhammedicam amplexus est.* Unde nomen אסלאם *Islamismus, Religio Muhammedica.* Item דין אסלאם *Religio Islamismi.* *Elmakin.* in Histor. Saracen. 2. אול מן אטהר דין אלאסלאם וקאם באמרה אבו אלקאסם מחמד id est, *Religionem Islamismi primus manifestavit & observavit Muhammed Abulkasimus.* Hinc אהל אלאסלאם *Populus Islamismi,* id est, veræ & orthodoxæ fidei asseclæ, *Maj. More Nev.* p.m. 146. & מלה אלאסלאם *Secta Islamismi,* Beidavi. Hinc etiam Phrasis, ראבל פורין אלאסלאם *Ingressus est Religionem Muselmannorum.* In Alcorano tamen Sura. II. v. 195. ipsa hac retenta Phrasi pro אסלאם Synonymum סלם ponitur.

7. Credentes VII. Obtinuit etiam, ut vulgò dicerentur מומנון *credentes,* quod itidem Participium est Conjugationis IV. verbi אמן *credidit.* Hinc Muhammedis in regno successores & posteri אמרא אלמומנין *Imperatores fidelium* nuncupantur.

Specialia. Specialia & Arabibus Muhammedanis magis propria nomina sunt.

1. Populus Ismaël. I. אמה אסמאעיל *Populus Ismaelis.* Johannes Leo Africanus in descript. Afri. p. 41. refert, velle quosdam *ex Arabibus tantùm Schachinos atq; Hillelos, Arabiæ desertæ incolas ab Ismaele derivatos,* reliquos aliunde. Digna sunt ejus verba, quæ recitentur : *Illud autem hoc loco notandum, priores illos duos populos, quos Schachinos atque Hillelos appellavimus, Arabes esse Arabiæ desertæ, qui & originem ab Ismaele, Abrahami filio se traxisse opinantur. Quos autem nomine Machil ante notavimus, hos Arabiam felicem habere, ortúmque ducere à Saba. Hos Mahumetici iis posthabitos volunt, qui ab Ismaele Ismaelitæ sunt appellati. Et quia maxima semper inter eas fuit disceptatio, utra pars nobilitatis primas partes obtineret: hinc factum est, quòd utrinque multa conscripta fuerint colloquia, atque epigrammata, quibus quisque suæ gentis encomia, mores, atque ritus decantare solitus est. Veteres illi Arabes, qui ante Ismaelitas fuere, ab historiographis Africanis Arabi Araba,* (ערב עארבה) *hoc est, Arabes Arabici (ut sic dicatur) vocitari solent. Qui ab Ismaele genus duxisse dicuntur, Arabi Mustabraba,* (ערב מסתערבה vide orat. Erpen. de Lingua Arab. 1. p. 8. Et Thesaur. *Gigg.* Arab. R. ערב) *id est, Arabes (ut ita loquar) inarabati, vel Arabes per Accidens nominantur, eo quòd non sint Arabes nativi. Qui ex eo tempore in Africam demigrârunt, eorum idiomate Arabi geme,* (ערב מסתעגם) *Musta (quod Latinè Arabes*

bes barbari sonat) sunt appellati, quòd extraneis sese adjunxerint, adeò ut non solùm habeant sermonem, verùm, & mores corruptissimos, sintque moribus prorsus barbari. Liber 1. de orig. Muh.

Et sanè, si velimus ἀκριβολογῆσαι, negari nequit, quin nomen Arabum unum quidem sit, cognomina verò multa, vel ab Authoribus, vel à sedibus diversis orta: unde etiam Differentiam hanc *Dionysius Alexandrinus* πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων de situ Orbis pag. 255. his versibus expressit.

Ἀλλ' ἤτοι πρῶτοι μὲν ὑπὲρ κλιτὺν Λιβάνοιο
Ἄφνειοι ναίουσιν ἐπωνυμίην Ναβαταῖοι,
Ἄγχι δὲ Χαυλασιοί τε καὶ ἀγρέες οἷς ἐπὶ γαῖα
Χατραμὶς ἐνναίει, κατεναντία Περσίδος αἴης
Αὐτὰρ ἐρυθραίης παλίρροον ναίουσι θαλάσσης
Μιναῖοί τε, Σάβαι τε, καὶ ἀγχίγυοι Κλεταβηνοί.
Τόσσα μὲν Ἀρράβιον περιώσια φῦλα νέμονται.

Id est:

At verò primi quidem super declivitatem Libani,
Divites habitant cognomento Nabatæi,
Prope item Chablasiique & Agreoses: quos juxta tectos
Chatramitica incolitur, è regione Persicæ terræ.
At rubri latus habitant maris
Minæique, Sabæi, & vicini Cletabeni
Tot quidem Arabiam præcipuæ gentes tenent.

Consulantur doctissima *Eustathii* Thessalonicensis Archiepiscopi in hunc locum commentaria. Et *Thomas Erpenius* de Lingua Arab. Orat. II. p. 41. Interim tamen, cùm Arabes plerique ortum suum debeant Ismaëli, quem *Muhammedis avum* vulgò dicunt, factum est, ut Arabes, & Ismaëlitæ συνωνύμως apud scriptores ponerentur. Hinc *Genes.* XXXVII. v. 25. & 27 pro Hebr ישמעאלים Onkelos, Chaldæus paraphrastes ערבאי, Saadias Arab. אעראב, & Tavasus Persa ערבן *Arabes*, reddunt. Proinde etiam *Giggæus* in Thesauro Arabico refert, *Arabes Ismaelem Arabicæ Linguæ authorem facere,* Quin, monente *Constantino l'Empereur* Notis ad Benjam. Itin. p. 144. *Iudæi vulgò Muhammedanos eosdem cum Ismaelitis faciunt, tum quia Muhammedis genus ab Ismaele ducitur, tum etiam quia Ismaelitæ ipsis propriè sunt Arabes, qui Muhammedis placita primi receperunt.*

Imò in Rabbinorum scriptis, vel solo nomine ישמעאל *Ismaelis* universam denotari Muhammedanorum conflugem docet idem.

 Vide

Liber 1. de orig. Muh. Vide *R. Iachia*. comm in cap. 11. Dan *Alschech* Psal. CX. *Abrah*. Esajæ LIII. v. 9.

1. Agareni. II. הגרים *Agareni*, vel, ut *Ptolomaeus* scribit *Agræi*, quorum mentio fit *Psalmo* CXXXIII. v. 7. *Chaldæus* vertit הונגראי *Hungari*. Unde hodierni Judæi Hungaros vocant Agaros, vel Agarios. *Aben Esra* in Commentariis suis in hunc Psalmum הם ההגריאים שילדה הגר מבעל אחר *Sunt isti Hagareni, quos genuit* HAGAR *ex viro alio* (non Abrahamo) Cùm autem eodem versu Ismaëlitis opponantur Hagareni, aliquam inter Arabes ab Ismaële filio, & Hagare matre, aliisve denominatos, esse differentiam, quod jam antè asseruimus, manifestum est. Neque verò, quo minùs ab Hagare derivemus Hagarenos, canon Hebræorum obstat, משפחת אם אינה משפחת *Familia matris non est familia*. Valet enim ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, singularibus exemplis nihil incommodans. Rectè igitur *Gabriel Sionita* in Descriptione Arabiæ cap. I. *Arabia*, inquit, *non ab Arabo Apollinis, & Babyloniæ filio, ut Latinorum plerique asserunt, sed ab Araba, plaga non longè à Medina sita, nomen sortita est, quam incoluit Ismael Abrahami, & Hagar filius, à quo etiam Ismaelitæ, & Hagareni dicuntur.* Et *Iosephus Scaliger* de Emend. Temporum libro II. *Latissimè*, inquit, *patet Arabum appellatio, quorum unum nomen, cognomina autem infinita. Sed præcipuè sunt Hagareni, & Saraceni. Hagareni enim ab Hebræis dicuntur* הגרים *ab ancilla Saræ, uxoris Abrahami, & ab Arabibus ipsis* ערב אלהגרי *Arab-Elhagiari. Dicuntur etiam* אלמהגרין *Elmagarin, & fortasse inde Græcis recentioribus* μαγαρίζειν *pro* μαγομετίζειν, *&* μαγαρισμὸς *pro* μαγομετισμός. *Sed dubitari potest. Nam* μαγάρισις *hodie in Idiotismo Græco est macula*, σπῖλος. Præclarè incomparabilis heros, & omnigenæ eruditionis cornucopiæ, de Hagarenis disserit: cui tamen in omnibus assentiri non possumus. Nam, quod pace tanti viri dixerim, Arabes אלמגרין *Elmagarin*, ab Hagare denominari historiæ Arabicæ gnaris vix persuadebit. Novimus enim (præterquam quòd omnes, sine discrimine, Arabes מהגרין, vel potiùs מהאגרין *Mohagerin* appellari, nemo sustinuerit) Muhammedis demum tempore, eos tantùm, qui cum eo solum vertere, quàm instituta ejus semel accepta deserere maluerunt, אלמהאגרין, id est, *Religionis causâ exulantes*, vel, juxta *Elmacinum* in Hist. Sacrac. מעשר אלמהאגרין *turbam religionis ergò exulantem*, fuisse vocatos. Ut igitur vocem illam, etiam in vulgus notam הגרדה, quâ *fuga* illa *Pseudoprophetæ* à Magistratu Meccensi, ob novorum dogmatum

tum insolentiam imperata, significatur: ineptè ab Hagare, propter consimilem utriusque vocabuli sonum dèduceretur: ita etiam malè, verbi primitivi Conjugatio III. האגר *Religionis causâ solum vertit*, ejusque Participium plurale מהאגרין, ab Hagare desumeretur: sed hæc אגב אורחא. Liber I. de orig. Muh.

III. סרקיין *Saraceni*. Quo quidem nomine à Scriptoribus Ecclesiasticis, Europæis præsertim, omnes Muhammedanos venire ubique reperias, cùm ad solos propriè spectet Arabes Ismaëlitas, sive Agarenos. Hinc *Genes.* XXXVII. v 25. pro ארחת ישמעאלים *Cœtus Ismaelitarum* in Targum Hierosolomytano (non Onkelosi, ut ex Scaligero affert Matthias Martin. in Lexico Philologico) habetur סייעא דסרקיין *Cœtus Saracenorum*, id est, Arabum λῃστρικῶν seu νομάδων. Origineni autem hujus vocis si spectes, varii eam faciunt variam. *Alii* Saracenos à Sara, dictos volunt. *Hieron.* Comment. in Ezech. l. VIII. cap. 25. *Agareni, qui nunc Saraceni appellantur falsò sibi assumunt nomen Saræ, ut de ingenua & domina videantur esse generati.* Et Comment. in Isijam lib. V. c. 21. *Agarenos perverso nomine Saracenos vocari asserit.* Et *Isidorus* lib. IX. 2. *Ismael, filius Abraham, à quo Ismaelitæ, qui nunc corrupto nomine Saraceni, quasi à Sara, & Agareni ab Agar.* Item: *Saraceni dicti, quia ex Sara genitos se prædicent, &c.* *Ioh. Bohemus Aubanus* Teutonicus in Descript. Asiæ lib. II. cap. 11. pag. 118. *Arabes, ut ipsi volunt, à Sara Abrahæ uxore appellati, unde legitimos se omnium mortalium solos divinæ promissionis successores esse adhuc persuasum habent.* *Alii*, ut Isidorus loco suprà citato monet, *Saracenos quasi Syrigenos appellatos malunt.* *Alii* Saracenorum denominationem ad urbem Arabiæ Saraka referunt. Hinc Stephanus περὶ πόλεων ita scribit: Σάρακα, χώρα Ἀραβίας μετὰ τοὺς Ναβαταίους οἱ οἰκοῦντες Σαρακηνοί id est, *Saraka Regio est Arabiæ post Nabatæos, cujus incolæ Saraceni.* *Nicol. Fullerus* Misc. libr. II. cap. 12. Ingenioso, minùs tamen solido conatu, Saracenos contendit dictos quasi *vacuos* & *inanes*: hanc etiam verbi Syriaci סרק significationem esse: Sciendum enim vocis hujus ἔμφασιν in Arabia natam, acproinde non ex Syriasmo, sed Arabismo de ea judicandum. Longè igitur Nominis analogiæ melius, & rei significatæ naturæ convenientiùs erit, exemplo Scaligeri, Saracenos derivare à Radice Arab. סרק *furatus est*, unde Participium סארקין Σαρακηνοί, Ἄραβες νομάδες & λῃστρικοί, quales qui Turcis dicuntur Cosaki Tartari, quales Martolossi, quales Bandolieri in Pyrenæis. Horum ingenium, naturàmque ele-

3. Saraceni.

Varia vocis Etymologia

Alii à Sara.

Alii à Syria

Alia ab urbe Saraka.

Alii à סְרַק

Alii à סְרַק

Liber 1. de orig. Muh. eleganter describit *Hieronymus*, Jeremiæ cap. III. enarrans, *Arabum gens latrociniis dedita, usque hodie incursat terminos Palæstinæ.* Et rursus in cap. Ef. XXI. *Ismaelitarum, hoc est, Saracenorum Gens in tentoriis habitant: Qui quas nox compulerit, sedes tenent: quibus armenta sunt & pecora Camelorumque greges: qui non habent ostia nec vectes. Non enim in urbibus versantur, sed in solitudine habitant.* Hinc Eusebius Hist. Eccl. l. VI. κεφ. μβ. ex Dionysio refert, persecutionis procellam multos in ipsum Arabiæ montem secedere coëgisse, eosque περὶ αὐτὸ τὸ Ἀραβικὸν ὄρος ἐξανδραποδισθέντας ὑπὸ βαρβάρων Σαρακηνῶν, id est, *circa montem illum castrametatos à Barbaris Saracenis in captivitatem fuisse redactos.* Unde liquidò satis constat, quibus artibus vitam illi suam sustentârint.

Quia verò, ut ut perspicua, & ex ipsa rei natura petita hæc sit Etymologiæ ratio, aliis tamen aliter videtur, multique maximi nominis viri existimant, quemadmodum ab Hagar dicuntur Hagareni, ita & à Sara denominari Saracenos: non abs re erit tribus potissimùm Argumentis opinionem hanc animis eorum evellere.

Quæ Etymologia tribus astruitur rationibus.

1. I. *Primum* est, quòd ipsa Notatio nominis repugnet. *Quasi verò enim*, inquit *Nicol. Full.* Misc. lib. II. cap. 12. p. 251 *quemadmodum plusquam probabile est, Agarenos nomen duxisse ab Agar, concubina Abrahami uxore, sic & Saraceni à Sara, legitima, justâque ejus conjuge fuerint denominati. Atqui valdè dissimilis est ratio. Deductio nempe Agareni ab Agar, facilis est, & perspicua, servatis enim omnibus principalibus, sive radicalibus (ut vocant) literis, nihil aut deest, aut abundat. Contrà Saracenus à nomine* שרה *(Sarah, vel, Sara) formari aut fingi nullo modo potest. Inest enim litera ejusmodi, quæ omnino semper radicalis, nec unquam additicia solet esse: nempe* k *aut* c, *Hebraica videlicet* ק.

2. II *Sed neque ulla*, inquit *Scalig.* lib. II. de Emend. temp. *historia illorum judiciis favet. Cur enim ab ea Arabes dicti Saraceni, quibus nunquam imperavit, quos non genuit?*

3. III. Tandem, quorsum existimemus Muhammedanos, vel Arabes à Sara potiùs, quàm ab Hagare voluisse genus suum deducere, cùm certo certius sit, & variis testimoniis suffultum, majori & superiori haberi loco apud Muhammedanos Agarem, quàm Saram. Hinc & Majestatem Imperii Hagaris, Saræ multis præferunt parasangis. *Ahmed ben Edris*, scripti sui Elenchtici lib. I. c. 38. אן דריתהא תכון אעטם מן דריה סארה ומלך משארק אלארץ ומעארבהא ויסתולי דריתהא

דריתהא עלי גמיע אלאמם id est, *Generatio sive posteritas Hagar major erat generatione Saræ: regnabitque Orientalibus terræ plagis, & Occidentalibus, & præficiet (Deus) posteritatem ejus (Hagar) universis populis.* *Lib. 1. de origine Muh.*

Caput II.

De
Etymologia et Synonymia Muhammedis.

Locus ex Tanchuma adducitur: Pseudoprophetæ Arabum Nomen I. Muhammed, *Arabicum est: Ejus significatio; variæ scriptiones castigantur; vera asseritur.* Synonyma sunt I. אחמד, *utrum uspiam nomen hoc in N. Test. apparuerit.* II. אלמזמל. III. אלמדתר, *quæ duo postrema morbum Muhammedis Epilepticum haud obscurè innuunt. De præstantia Nominis* מחמד, *variis Prophetarum vaticiniis inclyti.*

Memorabile est quod de ὀνοματοθεσίᾳ in *Tanchuma* ad Exodum folio XXIII. pag. 2. legitur: אר יוסו בר חנניה שיש בני אדם ששמותיהן נאין ומעשיהן כעורין ויש ששמותיהן כעורין ומעשיהן נאין ויש ששמותיהן כעורין ומעשיהן כעורין ויש ששמותיהן ומעשיהן נאין id est, *Dixit Rabbi Iose filius Hananiæ: sunt homines quorum Nomina pulchra sunt, sed facta turpia: sunt quorum nomina turpia sunt, sed gesta præclara: Rursus sunt quorum & nomina & gesta turpia sunt: sunt denique qui & nominibus, & rebus gestis præclari sunt.* Certè Muhammed, à quo Muhammedani dicti, illi meritò accenseatur, qui, nominis quidem præstantia cedit nemini, at morum pravitate, vitæque corruptione nulli sit secundus. Muhammed enim vox Arabica est, à verbo חמד, & per μετάθεσιν מחר *laudavit, gratias egit*, desumpta. Hinc Conjugatio II. sive dagessata חַמַּד, significatione intensa, *valdè celebravit*, significat: atque ab hac Conjugatione, ejúsque participio Passivo emergit מחמד *valdè celebratus.* Adeò ut, vi Etymi, Arabum מחמד idem prorsus sit, quod Hebræorum איש חמודות, *vir desideriorum* (Dan. c. X. v. 11.) Græcis Ἐρέσμιος: Latinis *Desiderius*, quod nomen Magni illius Barbaro-mastygis Roterodami fuit. *Muhammed qualis vox, & quid significet.*

Scriptores Latini & Græci veræ & nativæ vocis hujus Originis plerunque ignari, corruptè (quam eandem sortem vocabula peregrina, in usum vernaculum traducta, sunt experta) vulgò scripserunt *Machumet, Machomet*, Gr. Μαχουμὲθ, pro *Muhammed*, vel *Mohammed* (prout *Damma*, Arabum vocalis, vel per U, vel per O æquivalenter exprimitur) Græcè Μωαμμὲδ, ad quam scriptionem *Zonar.* in Annalib. *Variæ ejus scriptiones.*

Liber 1. de orig. Muh. nalib. Tomo II. & *Ioh Cantacuzenus* in apologia sua proximè acceden-
tes, ϑ posita pro δ, usurpant Μωαμμέϑ.

Vocatur aliàs i. Ahmed. Συνωνύμως in Alcorano appellatur אחמד: Nomine ab eodem verbo, cum superiori, deducto, & ab ipso Servatore nostro (quod credere poterit Judæus Apella, non ego) totidem Syllabis prædicto. Ita enim Rhapsodus Alcorani, Suratâ LIX. loquitur: קאל עיסי אבן

An uspiam exstet in N. Test. מריכם יא בני אסראיל אני רסול אללה אליכם מצדקא למא בין
ידי מן אלתוראה ומבשרא ברסול יאתי מן בעדי אסמה אחמד

Id est, *Dixit Iesus, filius Mariæ: O filij Israel, Ego sum Apostolus Dei ad vos, ut verificem, quam habetis Legem, & annunciem Apostolum venturum post me, cui nomen erit* אחמד Achmed, id est, ut *Beidavi* commentatur, Muhammed. Ubi frons? Ubi mens? Ubi candor propheticus? Christus nempe *Ioh.* XIV. (ita enim ἄϑυρον illud στόμα *Ahmed Ibn Edris* in scripto suo Elenchtico γυμνῇ prorsus κεφαλῇ mentiri non erubescit) v. 16. & 17. Discipulos suos, eorûmque posteros, spe paracleti suffulturus, rejecit ad Muhammedem, vel Ahmedem, hominem divina humanis, sacràque profanis miscentem, callidis suis, & impiis consiliis Christi Ecclesiam turbantem, voraginem omnium scelerum, ipsum denique Antichristum Orientalem! Excutiant omnes totius orbis forulos, conferant primæ, mediæ, ultimæ ætatis Novi Testamenti αὐτόγραφα, ἀπόγραφα, Translationes, & vel leve, manifestæ hujus in Deum & Christum ejus, blasphemiæ, vestigium ostendant. Rationibus tandem, & testimoniis, quod impiè dicunt, probent. Eruant obscurum nobis, & incognitum tempus, quo Christiani falsarii spongiam sacrilegam sacratissimo Nov. Testamenti libro admoverint, id quod hactenus onus omnium Muhammedanorum humeris impar fuit. Speciosiùs *Author Genealogiæ* Muhammedis ab Hermanno Dalmata in Linguam Latinam versæ, nomen Ahmed, cùm in terra apud Evangelistas, & Apostolos nuspiam reperiret, anxiè inter cœlites (cerrites volebam dicere) quæsitum, invenit. Sic enim pag. 203 loquitur. *Nomen ejus in cœlo est Achmed, in terra Muhammed, in Paradiso Alvatrazim.*

Muhammed Epilepticus. Fuit Muhammed, magno historicorum consensu, morbo Epileptico sæpissimè correptus, cujus tamen impetum Prophetica ἐκστάσει, & Angelorum circumfulgente majestate callidè excusabat. *Zonaras* Annalium tom. III. pag. 70. Ἐπιληψίας νοσήματι συνεχόμενος, καὶ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ τοῦ πάθους προσβάλλοντος, πίπτων, καὶ τῶν φρενῶν ἐξιστάμενος, id est, *Comitiali*

la-

laborabat morbo, & ex intervallis impetu illius mali proſtratus, mente a- Liber 1. de
lienabatur Faſcinum hoc Diabolicum, quo aſſeclarum ſuorum per- orig. Muh.
ſtrinxit oculos, etſi veteratori feliciter ſucceſſerit, diúque admodùm
χαλκέα ἀντὶ χρυσέων, Epilepſiam pro raptu vatidico, obtruſerit: aper-
tam tamen ejus in Alcorano mentionem nullam unquam fecit.

Quòd ſi tamen ipſa Arabum monumenta in ſubſidium voce-
mus, duo deprehendemus nomina, ex quibus ſonticus ille Muham-
medis morbus non obliquè probatur. Eorum explicationem tantò
magis video hoc loco neceſſariam, quantò hactenus obſcuriora la-
tuerunt.

Ac *primò* quidem, Suratâ אלאעראף quæ numero VII. eſt, voca- 2.
tur Pſeudopropheta אלמזמל, per ſyncopen pro אלמתזמל, quod · אלמזמל
Latino Interpreti eſt, *Vir pannis laneis opertus.* Significat enim תזמל
complicare veſtem: unde in Participio Paſſivo Syncopato מזמל *veſti-
bus involutus* Ratio ὀνοματοθεσίας clara eſt & perſpicua, quòd nempe
Pſeudopropheta ex Epilepſia, ſcelerum ultrice, tremulus, & trepidus
aſpectu hominum ſubduci, veſtibúſque contegi voluerit.

Sed & aliud eſt, æquè monſtroſum nomen, quo idem ille agyrta 3.
Suratâ LXXII. Alcorani ſui deſignari voluit, videlicet מדתר. Ænig- · מדתר.
ma eſt profectò & nodus, cujus ſolutio captum non tantùm inter-
pretum noſtrorum, ſed etiam Arabicorum, Hæreſiarchæ ſui nævos
difficulter propalantium, multorum ſuperavit. Verùm, ſuperiori pla-
nè συνώνυμον eſſe, ipſa Beidavi Arabum doctiſſimi, ſatis evincunt verba.
Eſt enim propriè, ex mente ipſius, דתר *floreis contexit*: unde Partici-
pium Conjugationis V. ſyncopatum מדתר, eſt לאבס דתאר *floreas
induens, floreis ſe contegens,* non, ut *Beidavi* incautis perſuadere cona-
tur, *quòd vel ſomnum capturus floreis ſe involverit, aut Angelici fulgoris
majeſtate circumfuſus, ad uxorem ſuam Chadigam redux,* iis circumdari
voluerit· ſed quòd Epilepſiâ oppreſſus, humique proſtratus quæ-
libet involucra, ne fortè Epilepticus deprehenſus teſſeram apud ſuos
confringeret, arripuerit

Atque hæc de Pſeudoprophetæ *Arabum* variis Nominibus: ubi *Præſtantia*
tamen notandum, vulgatum illud, cæteriſque notius, nomen מחמד *Nominis*
agmen apud Muhammedanos ducere, non tantùm quòd Adamo, *Muham-*
Moſi, Chriſto, Eſaiæ, cæteriſque Prophetis innotuiſſe, ſed etiam ei *med.*
cum Deo commune eſſe, credant. Hinc *Keſſæus* in vitis Patrum pag. 96
יא מוסי לכם אבלך פלקא אכרם עלי מנה ואן גמיע אלמרסלין
קבלך

Liber 1. de orig. Muh.

קבלך אמנוא בר״ והו אול נבי ידכר ואכר נבי יקבר ואול נבי יחשר והו אפצל אלאנביא ואסמה״ מחמד אלמחמוד וקד שקקרת אסמה מן אסמי, id est, *O Moses, Creaturam Muhammede præstantiorem creavi nullam, Legati omnes te antecedentes crediderunt in eum: primus est omnium Prophetarum memoratorum, ultimus erit sepeliendorum, & primus resuscitandorum. Prophetarum ille est optimus, cujus nomen, derivatum, & deductum à nomine meo, erit Muhammed, desiderabilis.* Vide quàm non pudeat eos, quorum κεκαυτηριασμένη est συνείδησις, quælibet in Hæresiarchæ sui gratiam mentiri!

CAPUT III.

De MUHAMMEDIS GENEALOGIA duplici, Generali, & Speciali.

QUemadmodum Eusebius, Epiphanius, Augustinus, aliiq; Scriptores Ecclesiastici, Hæresium Catalogum pertexturi in Hæresiarcharum nativitatem, majores, Patriam, magno studio inquisiverunt, facilè animadvertentes, seriem genealogicam magnam rerum tractationi afferre lucem. Pari ratione authores tam Muhammedani, magni superstitionum suarum æstimatores; quàm Christiani historiam Orientalem adornaturi, Muhammedis vitam, & fidem descripturi in ejus Genealogiam accuratè investigârunt. Videatur *Fortalitium fidei*, Lib. IV. Consideratione I. Artic. I. *Genealogia Muhammedis*, ex Arabico in Latinum ab *Hermanno Dalmata* versa pag. 1. Libellus item cui titulus *Chronica mendosa, & ridiculosa Saracenorum* pag. 2. At quia non authores tantùm isti, multum inter se variant, sed etiam eorum, sive Calamographi, sive Chalcographi, nomina propria ita dilaniârunt, & truncârunt, ut vix rudera veræ & germanæ scriptionis supersint, non me post Homerum Iliadem scripturum existimo, si novam ex monumentis Orientalium erutam Muhammedis exhibeam arborem Genealogicam. Quia verò eam in lectione Historiæ Orientalis triplicem deprehendo, *unam*, quæ ab Abrahamo ad Muhammedem se extendit, eósque ambitu suo complectitur, ex quibus Propheta ille ψευδώνυμος est natus: *alteram*, quæ Prophetarum tantùm Catalogum exhibet. *Tertiam*, quæ ab Adamo ad Muhammedem latius se diffundit, de singulis aliquid dicemus. *Prima* ex Msc. quodam, quo, para-

pario D. *Marchtalero* usus est D. *Schikhardus*, ita habet: 1. אברהים *Abraham*. 2. אסמאעיל נבי עליה אלסלאם *Ismael Propheta, super quo pax*. 3. קידאר *Kedar*. 4. סלאמאן *Selaman*. 5. יסגב *Iesgab*. 6. הםיסע *Hemaiseb*. 7. יסע *Iaseb*. 8. אדר *Ader*. 9. אד *Ad*. 10. עדנאן *Ednan*, (celebratæ pulchritudinis) 11. מעד *Moad* (dux bellicosus & hostis Judæorum) 12. נזאר *Nizar*, cujus vexillum hodiéque jactant. *Iste Nizar*, scribit author Fortalit. fidei lib. 4. c. 3. *fuit secundus Angelus Sathanæ post Ismaelem, habens vexillum altissimum, in quo scriptum erat, vanitas mundi, sub quo ipse continuè militavit, & innumerabiles ab eo decepti*. 13. מצר *Modar*. 14 אליאס *Alias*, vel, *Elias*. 15. מדרכה *Medriche*. 16. כזימה *Chazaime*. 17. כנאנה *Conane*, somniorum Interpres. 18. נצר *Nodar*. 19. מאלך *Malik*, cum luce Prophetica. 20. פהר *Phahir*. 21: עאלב *Galib*. 22. לוי *Lovvay*. 23 כעב *Kaab*. 24. מרה *Morrah*. 25. כלאב *Kaleb*. 26. קצי *Kodai*, rex sapiens & justus. 27. עבד מנאף *Abdo-Menaph*, sub quo res Arabum floruerunt. 28. האשם *Haschim*, coætaneus Imperatoris Justiniani. 29. עבד אלמטלב *Abdolmutleb*, qui cum Cosre Persa bellum gessit. 30. עבד אללה *Abdolla*, Abitalibi & Abbasi frater natu minimus, cujus uxor Emina. Ex quibus tandem prodiit, si credere fas est, כאתם אלנביין *sigillum Prophetarum*, qui genuit פאטמה *Phatimam*, nuptam עלי *Hali*. *Elmakinus* Hist. Sarac. l. 1. p. 2. ex Muhammed Abugiafar Tabarita Muhammedi tribuit patrem עבד אללה *Abdalla*: avum עבד אלמטלב *Abdolmulteb* proavum האשם *Haschim*: abavum עבד מנאף *Abdo menaph*. Matrem verò אמנה *Amena*, vel *Emina*. Avum maternum והב *VVahebum*: proavum עבד מנאף *Abdo Menaph*.

De *secunda* sic loquitur Christianus Ravius: *Ego certè viginti septem diversos gradus vel ætates divinarum revelationum inveni descriptas à Davide Cæsariense, qui una cum elegantissimis aliis authoribus Arabicis, Persicis, Turcicisque meâ curâ ex Oriente allatis in publica ultrajectina Bibliotheca extat. Sunt autem hæ. 1. Adami ætas. 2. Sethi. 3. Noachi. 4. Primi Druidum, Idris, qui est Ahnuk, S. Enoch. 5. Abrahami. 6. Isshaqui. 7. Ismaelis. 8. Iaqobi. 9. Iosefi. 10 Hudi 11. Salihi. 12. Shaabi. 13. Lothi. 14. Aziri, qui est Esra. 15 Iesu Messiæ, seu Christi filii Mariæ. 16 Solomonis. 17. Davidis. 18. Iunas seu Ionæ. 19. Iobi. 20. Iohannis. 21. Zachariæ, Patris ejus. 22. Eliæ Tisbitæ. 23. Locmani, qui est Alcman. 24. Haruni, qui est Aharon. 25. Mosis. 26. Chalidi. 27. Muhammedis.*

Tertia, quæ mixta est, ab Adamo ad Muhammedis tempora per-

Liber 1 de orig. Muh.

 te-

Liber 1. de orig. Muh.

texitur ab authore תאריך אדם de quo videatur *Thesaur.Phil.* p 62. Commodissimè autem series ista quatuor distinctis ætatibus proponi & absolvi poterit. *Prima*, ab Adamo ad Abrahamum. *Secunda*, ab Abrahamo ad Mosen. *Tertia*, à Mose ad Christum. *Quarta*, à Christo ad Muhammedem.

Prima ætas ab Adamo ad Abrahamum.

אדם נבי עליה אלסלאם
Pax super quo Propheta Adam

עבדאלחארת
Abdolhareth

האבל מקתול
Occisus Habel

קאבל קאתל
Occidens Kabel

שית נבי עליה אלסלם
Pax super quo Propheta Schet

קינאן
Kainan

מהלאיל
Mahalael

ירד
Jared

אדריס נבי עליה אלסלאם
Pax super quo Propheta Edris

מתושלח
Methusalach

מלך
Malec

נוח נבי עליה אלסלאם
Pax super quo Propheta Noach

יאפת
Japhet

סאם
Sem

חאם
Cham

מאגוג
Magog

יאגוג
Jagog

בואלחאש
Bulhasch

הוד נבי עליה אלסלאם
pax sup quo Propheta Hud

צאלח נבי עליה אלסלאם
Pax sup quo Propheta Zalech

מגין
Magin

גין
Gin

No-

Liber 1. de orig. Muh.

Notae.

Adam.

אדם *Adam)* Hunc Muhammedani Protoplastum, communemque generis humani parentem esse larga manu concedunt unde & אצל אלאדם *Radicem hominum:* Item אבו בשר *Patrem hominum* vocant. Licetque de vocis origine (Hebræa enim est) & ejus propria significatione, omnium eadem mens minimè sit, non desunt, tamen, qui, S. Scripturæ ὁμοψήφοι, Adamum sic dictum volunt, quod esset plasmatus מן אדים אלארץ *ex terra rufa.* De Creatione autem ejus miraculosa, in Paradisum collocatione splendida, divino de non comedendo fructu arboris scientiæ boni, & mali interdicto de mandati transgressione: utriusque mortis Adamo, totique ejus posteritati annunciatione: Paradisi ejectione, prolis propagatione, multa quidem Muhammed ipse ex Geneseos historia mutuavit, & in secundum Alcorani caput infersit, sed absurdis tum propriis cerebri commentis, tum etiam Talmudicis figmentis incrustavit, quæ suo quæque loco commodè inferentur.

Propheta.

נבי *Propheta)* Prophetam author appellat Adamum, quem aliàs נבי אללה *Prophetam Dei* dicunt. Unde etiam primos libros νενομοθετημένους καὶ θεσπισμένους ipsum accepisse, sine authoritate scripturæ, illi tradunt. *Kessæus* de vitis Patrum, XXI Libros Adamo assignat, argumento cumprimis venerabiles. Continebant enim אלפראיץ ואלסנן ואלשראיע אלועד ואלועיד ואחבאר אלדניא id est, *Decreta, leges, statuta, promissiones, minas, aliásque res in mundo postea eventuras.*

עליה אל סלאם *Super quo pax)* εὐφημία est in Hebræorum Scholis nata, qua defunctos suos prosequuntur עליו השלום *super eo pax.* Hanc autem consuetudinem Judaicam, ut plurimas alias, Muhammedani fecere suam. Sic & aliæ hujus commatis formulæ sparsim in Arabum scriptis obviæ sunt, ut צלי אללה עליה וסלם id est, *Precetur Deus pro eo, eùmque servet.* Vel, עליה אפצל אלצלאה ואלסלאם *Sit super eum optima precatio & pax.* Vel, רצי אללה ענה *Delectetur eo Deus* Ubi tamen notandum, duas priores phrases solius Muhammedis, tertiam verò Successorum ejus mentioni præfigi. Vide historiam Timuri *Ahm. Arabs.* p. 1. & 5. Locutiones contrariæ sunt, לענה עליה *Maledictio super eum.* Vel, לענה אללה *Maledicat ei Deus.* Quo fulmine Judæos præsertim feriunt. Vel, כדלהם אללה *Deserat eos Deus,* quod Anathema Abanazarus Muhammedanus Christianis injuriosè dicit.

עבול

Liber 1. de orig. Muh.

Abdol Hareth qui.

עבדל הארת *AbdolHaret*) Ita enim corrigenda est mendosissima lectio עבדל *Abdol*, quam autographum suppeditat. De hoc Abdol Haretho Genealogus nihil quidem commemorat, satis verò luculenter, dum immediatè Adamo eum subjicit, ex lumbis ejus prodiisse innuit, vel potius comminiscitur. *Schikhar.* in suo Tarich Persico, pag. 24. *eum per Cabbalam insertum existimat*: id ut ita sit, nondum tamen qui, aut qua occasione factum fuerit, constat. Quare, ne fortè ansam inde nova μυστήρια condendi arripiant illi, qui in quolibet scirpo nodum quærunt, & imperitis fumum pro gemmis, ἀναθήματα ἀντ' ἀναθημάτων venditant, imò obscurum quemlibet in sanctorum numerum referunt, fontem Kabbalæ hujus Judaicæ detegere, atque hunc Abdol Harethum, obscurè hactenus latitantem, in Mundi theatrum producere operæ pretium erit. *Moses Aegyptius* in doctissimo suo scripto, Solutione perplexorum, sive dubiorum Lib. I. cap VII. hanc Magistrorum suorum affert Traditionem: כל אותן מאה ושלשים שנה שהיה אדם נזוף בהן היה מוליד רוחות יענן שדים id est, *Per integros illos CXXX. annos, quibus Adam rejectus fuit, meros spiritus*, id est, *dæmones, genuit.* Eadem fabula narratur in *Bereschb. Rabb.* Sect. 20 & 24. à *Sol. Iarchi* Psal. LXXXIX. v. 33. Atque hæc Traditio in Scholis Judæorum trita, orientem ita occupavit, ut eandem quoque Muhammedanis, Alcorani præsertim interpretibus, plerósque nonnunquam orbis angulos perrumpentibus, & minutissima quæque ad Alcorani sui explicationem corradentibus, persuaserint. Aliter tamen, prout mendacium constans, & stabile esse nequit, cantilena hæc cantatur à Judæis, à Muhammedanis aliter. *Illi* enim, absolutè Diabolos ex Adamo genitos: *hi* verò obstetricante tantùm & promovente Haretho (quod in vetusto quodam Manu-scripto nomen est cujusdam Spiritûs Regi Solomoni familiaris) partum primogenitum Adami prodiisse, & in rei memoriam Abdol Harethum, id est, servum Harethi, dæmonis, appellatum tradunt. Nugas has ita vendit Beidavi למא
חמלת חוא אתאה אבליס פי צורה רגל פקאל להא מא ידריך מא
פי בטנך לעלה בהימה או כלב ומא ידריך מן אין יכרג פכאפת מן
דלך פדכרת לאדם פהמא מנה הם עאד אליהא וקאל אני מן
אללה במנזלה פאן דעות אללה אן יגעל כלקא מתלך ויסהל עליך
כרוגה ותסמיה עבד אלחארת כאן אסמה חרתא פי אלמלאיכה
פתקבלת

פתקבלת ולמא ולדת סמתה עבר אלחארת id est, *Cum Eva uterum* Liber 1. de orig. Muh.
gestaret, accessit eam Diabolus, assumptâ formâ viri, eique dixit; Quis indicavit tibi, quid in ventre tuo gestes? Forte bestia est, aut canis. Quis etiam notum tibi fecit, unde fœtus tuus sit proditurus? Eva igitur, hoc nuncio valdè perculsa, indicavit Adamo, quia obtigisset sibi, unde timor utrique auctus. Postea idem ad eam reversus dixit, ego veniens à Deo, locum ejus suppleo. Deum autem rogavi ut concedat creaturam similem tibi, facilémque ei largiatur exitum, tu verò appellabis eam Abdol Hareth. (Nomen enim hoc ejus erat inter dæmones) consensit igitur Eva, partu que recens nato Nomen Abdol Harethi imposuit. *Kessaus* in vitis Patrum, circumstantiis non nihil mutatis, eandem crambem coquit: *Diabolum, nempe Harethum, persuasisse Adamo, ut primogenitum suum AbdolHarethum nuncuparet, quòd si faceret, fore, ut longiorem solito lucis hujus usuram consequeretur.* Porrò inter alia Manichæorum deliria refertur, quòd Caino אבנה אלחרת *filiam Harethi* ex incesto concubitu natam, tribuerint. Sed satis de notho hoc, imò fabuloso, & in Talmudistarum cerebro nato Adami *Abdol Haretho*. Tale quid de Kaino & Abele somniárunt Archontici hæretici, de quibus *Epiphan.* hæres. 40. p. 131.

האבל *Habel)* In Scriptis Arabum Kaino primogenito תעטימא Abel.
id est, *honoris ergò*, præponitur. Tribuunt ei Orientales, Christiani & Muhammedani, Sororem gemellam, quam *Patricides*, Patriarcha Alexandrinus, in Historia Ecclesiastica, antiquis אוין, Romanis *Lesuram* (pro quo in ἀνωνύμῳ genealogia quadam Msc. Latina *Delvora* reperi) nuncupatam vult.

מקתול *Occisus*) *Kessaus* vocat שהיד *Martyrem*, quæ Epitheta sunt Martyr.
Abelis Protomartyris: ubi, ἐν παρόδῳ, observandum, Arabes, Epithetorum observantissimos, plerosque ferè V. T. patriarchas, & prophetas certis, vel ab officio, vel à vitæ moribus, vel miraculo aliquo, insignire Epithetis. Sic *Mosen* appellant כלים אללה quod eum notat, *qui familiariter cum Deo colloquitur*: *Isacum* דביח אללה *Deo in sacrificium consecratum*: *Abrahamum* כליל אללה *amicum Dei*: *Iobum* צדיק אללה *familiarem Dei*, &c. Habent hoc cum Arabibus commune Syri, iique Christiani. In *Beth-gaza* Msc. Syriaco, cujus aliâs, cumprimis P. III. nostri ἰδιογρ. p. 347. meminimus, hæc inter alia reperio verba ארם קדמא והביל דכיא שית שפירא ונוח תמימא אברהם סבא ואיסחק דבחא יעקוב כאנא ובני טכסא מושא ואהרון id est, *Adam primus, & Abel justus: Scheth pulcher, & Noach perfectus: Abraham senex, & Isaac*

C *sacri-*

Liuer 1. de orig. Muh.

sacrificio destinatus: Iacob integer, & filii ordines Moses & Abaron. Etsi verò causa primi illius fratricidii à Caino patrati, quod Emphaticè planè *Chrysostomus* tomo Operum I. p. 471. ἀνίατον, καὶ ἀσυγγνώμονα σφαγὴν appellat, ex Geneseos historia, non obscurè colligi possit, invidia videlicet, & ἄσπονδον in fratrem odium, Orientales tamen, Christiani æquè, atque Muhammedani, suis nimiùm indulgentes Traditionibus, occasionem tam nefarii patrandi sceleris, ex controverso inter fratres connubio ortam volunt.

Causa fratricidii ex Patricide.

Historiam sic narrat *Patricides: Præcepit Deus Protoplastis, ut fœtificàrent, augescerent, & implerent terram: unde Adam uxorem suam Evam cognovit, quæ, concipiens, partu eodem puellum, & puellam enixa, puerum quidem Cainum, puellam verò Asrun appellavit. Secunda verò conceptione iterum peperit gemellos, masculum, quem Abel, & fœmellam, quam Avin (Latinis Lesura dicta) vocavit. Cúmque pueri ex Ephœbis jam excessissent, sororésque viri-potentes essent, dixit Adam uxori suæ Evæ. velim quidem Cainum ducere Avin sororem congenitam Abeli,* & vice versa, ut Abeli cedat Asrun, *Caini soror gemina. At oblocutus Cain, respondit Matri suæ Evæ: ducam utique uxorem, sororem meam, suam sibi reservet Abel: Erat autem Asrun formosior Avinâ. Quibus verbis auditis, Adam, graviter commotus, dixit: Quæ hæc lis? Præstat, ut, jussu meo, suam quilibet retineat sororem. Sed quia Cain fuit agricola, Abel verò Pastor gregis, dixit Adam ad eos: Litem inter vos ortam sacrificiis dirimite, sumptisque de fructibus terræ, & fœtura gregis, ascendite ad verticem montis sancti, ibique vestra offerte sacrificia, atque exinde quilibet uxorem suam ducat. Attulit igitur Cain de fructibus terræ suæ, ut offerret in munus & gratum odorem: dúmque unâ montem destinatum ascenderent, ingreditur Diabolus Cainum, eique persuasit, ut occideret fratrem suum Abelem, propter Asrunam sororem suam. Atque propterea Deus sacrificium Caini non acceptavit: cùm enim utrique sua Deo obtulissent sacrificia, respexit Deus ad munus Abelis, ad sacrificium Caini non item: atq; hinc magis exarsit Caini in Abelem ira, odium, usque adeò, ut irreconciliabili invidiæ œstro percitus in fratrem ferretur: cúmque de monte descendissent, irruit Cain in Abelem, caput ejus lapide lethaliter feriit, sicque vitâ eum privavit. Ex quo fratricidio Adamo & Evæ summus mœror, summáque tristitia nata. Luxerunt enim Abelem annos centum continuos. Maledixit autem Deus Caino & ejus posteris: fuítque Cain tremulus & erro omnibus diebus vitæ suæ. Et expulit eum Deus occasum versus, in terram Nod. Et assumsit Cain Asrun sororem suam, ut ibidem secum habitaret.* Hæc Patricides Scriptor ἀξιόπιστος. Tale quid *Epiphanius* tribuit Archonticis,

hæ-

hæresi 40.p.131 Ἕτερον δὲ πάλιν μῦθον λέγουσιν οἱ τοιοῦτοι, φησὶν ὁ Διάβολος ἐλθὼν πρὸς τὴν Εὔαν, συνήφθη αὐτῇ ὡς ἀνὴρ γυναικὶ, ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τόν τε Κάϊν, καὶ τὸν Ἄβελ. διὸ ἐπανέστη ὁ εἷς τῷ ἑνὶ, διὰ ζῆλον, οὐχ ὥσπερ ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, οὐχὶ διὰ τὸ εὐαρεστηκέναι τὸν Ἄβελ θεῷ, ὡς ἔχει ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' ἕτερον πλαζόμενον λόγον λέγουσιν, ὅτι δὴ ἐρῶντες ἦσαν ἀμφότεροι τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν, τούτου χάριν ἐπαναστὰς ὁ Κάϊν τῷ Ἄβελ, ἀπέκτεινεν αὐτόν. Id est, *Porro rursus aliam fabulam narrant: Diabolus, inquiunt, veniens ad Evam, copulatus est illi sicut vir mulieri, & genuit ex eo Cainum & Abelem. Quapropter insurrexit alter in alterum, propter æmulationem, quam inter se habebant, non eò quòd placuit Abel Deo, sicut veritas habet, sed alium confictum sermonem dicunt, nempe, quòd propriam ambo illi sororem diligerent, irruisse Cainum in Abelem, eúmque occidisse.* R. *Gedal.* Schalsch. Kabb. p. 92. b. etiam sororis geminæ Caini meminit, quam קלבנה appellat. — Liber 1. de orig. Muh.

קאבל *Kabel*) Nomen hoc in Alcorano, unde ab authore genealogiæ hujus petitum, semel atque iterum occurrit. *Kessæus* pro eo habet קאביל *Kabil*, quo vocabulo ipsius is, quem *Ahmed ben Isac*, Scripturam Sacram secutus, קאין *Cain* nuncupat, venit. At quæras, unde vel κατ' ὄνομ Authoribus pro Kain obrepsit Kabel? Respondetur. Primus est corruptæ hujus, & planè detortæ scriptionis author Muhammed in Alcorano suo. Is, quia sibi, omnis literaturæ, & Historiæ sacræ ignaro, centonem suum cælitus traditum, mentiebatur, omnem movit lapidem, ut ne, quando historias ex V. T. desumptas Christiani, aut Judæi deprehenderent, fraudis manifestæ, & sacrilegii eum convincerent. Operam igitur dedit, ut historiis sacris, vel parachronismi, vel anachronismi, vel ἀναστροφίας, vel denique corruptionis, aut permutationis Nominum σκοτόματα offunderet, adeóque omnem transcriptionis aliunde suspicionem declinaret. Et quia, ut θανάσιμον suum μελίκρατον incautioribus faciliùs instillaret, in toto Alcorano cum primis versibus delectatus fuit ὁμοιοτελεύτοις, iis nomina, etiam propria, scopo suo inservientia, accommodare necesse habuit. Hinc, cùm vox Abel, sono à vocabulo Kain multùm differat, hoc, ὁμοιοπτώτως ἔχειν, in Kabel convertit. Ita Gogi, & Magogi mentionem facturus, *Iagog* & *Magog* scribit. Eberum in *Hud* transmutat, quo Regi illius temporis Idololatrico *AD* nominato, usitata παρονομασίας lege aptaretur. Rursus, nomina Angelorum, quorum opera Linguarum confusio in orbem invecta expressurus, Pseudopropheta, artificii Rhetorici memor, sine exemplo, sine Authoritate *Harut* & *Marut* eosdem vocat. Insigne etiam Rhetoricationis hujus Muhammedicæ exemplum occurrit — **Kabel quis.**

Liber 1. de orig. Muh. Suratâ *Alcorani* II. quâ, præter cætera, cladem illam inter Israëlitas & Philistæos, tempore Saulis,& Goliathi commissam fabulosè enarrat. Goliathum *Galuth*, adversarium proinde ejus, quem Saulum scribere oportuisset, *Taluth* confingit. Ita nempe Muhammed, vel sipelle Diaboli mancipium, imposturis suis fucum facere voluit! sed profectò, dum evitare conatur Charybdin, incidit in Scyllam. Adeò enim nugis istis manifestè sorex se prodit, ut veteratoriam suam & vulpinam nequitiam, toti mundo largiùs deridendam ratione alia non propinârit, aut fictitiæ suæ Legi authoritatem derogârit, quàm putidis his commentis.

קאתל *Occisor*) Historiam fratricidii, commentis anilibus permixtam, centonis quoque sui laciniam esse voluit Muhammed in *Alcorano*, Suratâ V. *de mensa*. pag. 64. Addit *Kessæus*, quòd Cain dignas luerit fratricidii pœnas, non tantùm vitam cum morte violenta commutando, sed & Dæmonibus, quorum catenis, constrictus ad æternorum suppliciorum locum abreptus fuerit, in prædam cedendo. Unde ubique ferè מלעון, id est, *Maledictum*, in Arabum scriptis dici reperias.

Sethus. שית *Sethus*) ab Hebræo שות *posuit* denominatus, quia fratri Abeli surrogatus, ejúsque loco in familia Adami collocatus fuit. De hoc ita scribit Patricides: ***Adam ducentos, & triginta natus annos cognovit Evam, quæ concepit, peperítque puerum, quem Sethum appellavit. Fuit is*** *formâ venustus, membrorum ἰσομετρίᾳ patri similis, & pater gigantum orbem ante diluvium inhabitantium.* *Kessæus* Muhammedanus, Traditionem secutus aliam, ait: *Adamo, nimio, propter interfectum, & indignè humanis exemptum Abelem, mærore quasi emaciato, non tantùm imperatum, ut lacrymarum tandem finem faceret, sed & spem injectam, ex lumbis ejus proditurum virum,* עלי צורה האביל פי אלחסן ואלגמאל והו אבו אלנביין id est, *Abeli figurâ, pulcritudine, & venustate similem, qui futurus esset Pater omnium Prophetarum.* Idem Author tribuit Setho primum gladii usum cælitus contra Cainum, cjúsque posteros, quibus cum [illegible] gessit bellum, concessum.

Propheta. נבי *Propheta*) Kessæus Sethum vocat אבו אלנביין *Patrem Prophetarum.* Ita dicitur vel *προεσολέκτης*, quâ rerum futurarum vates; vel *ἀναλόγος*, quâ publicus verbi Dei præco. Neque enim dubium est, quin verborum, Genes. IV. v. ultimo אז הוחל לקרא בשם יהוה hanc à Judæis hauserint interpretationem: *Tunc* (tempore Sethi) *cœptum est invocari nomen Domini*, id est, publicè coli: unde *Kessæus* Sethum hunc

hunc, primum publici cultus authorem facit, utpote qui (Muhammedanus Muhammedicè loquitur) de turri, eum in usum extructa, exclamare solitus fuerit לא אלאה אלא אללה אדם, *Non est Deus, nisi Deus Adami.* Item, quòd יאמר באלמערוף וינהי ען אלמנכר הו ואולאדה חתי עמרת אלדניא בהם *mandàrit justum, & prohibuerit iniquum ipse, & filii ejus, quandiu in mundo fuerint superstites.* Cætera, quæ de Libris quinquaginta Setho cælitus delapsis, discordiis item, & simultatibus inter ipsum, & Caini posteritatem perpetuò gliscentibus, à *Kessæo, Elmacino, & Patricide* commemorantur, aliò rejicimus. Liber 1. de orig. Muh.

קינאן *Kenan*) Omisso Enocho, Sethi filio, transit author ad nepotem Kenanum, qui Magnus Rex ætatis ante-diluvianæ apud Hebræos audit, cujúsque sepulchrum in India Alexandro Magno monstratum, id quod fide Rabbinicâ, id est, subleftâ tradit author *Zemach David* P.II.p.2.& 4.1.

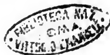
מהלאייל *Mahalael*) Hanc Genealogi scriptionem in Pentateucho suo Arabico etiam sequitur *Iben Sina* : Hebræa tamen veritas, ejúsque exemplo Codex Erpenii מהללאל habent.

יורד *Iared*) De hoc quidem, neque quoad historiam, neque quoad Etymologiam aut Orthographiam, nihil memorabile in scriptis Arabum occurrit, quòd commodè hic inseri possit.

אדריס *Edris*) Crucem in hac explicanda voce sibi fixam crediderunt, quotquot eam sunt aggressi. Authorem nostrum hoc loco collocare, & exprimere Enochum voluisse, extra Controversiæ aleam positum est. *Neque enim alius*, inquit Gulielmus Schikhardus, in Taarich Persico, pag. 24. *intelligi possit.* Et certe, authores etiam alii Enochum hoc nomine celebrari, larga manu concedunt. Scriptor Libri Juchasin fol. 134. pag. 2. *Henoch, qui vocatur Adris*: quam Scripturam Johannes Drusius suo de Henocho libello, pag. 23. *fumum in oculis* suis ingenuè fatetur. *An*, inquit, *legendum Adlis, vel Atlis, id est, Atlas, nam apud Eusebium ex Eupolemo vetusto Scriptore affertur, Atlantem Gentilium fuisse Enochum.* Conjecturæ huic incertæ admodum, & longè petitæ, constanti etiam vocis scriptioni repugnanti, subjiciemus aliam. Edris Enoch & cur.

Tenendum ante omnia est, Librum, Alcorano antiquiorem, nullum erui posse, in quo אדריס *Edris* ponatur, pro Enocho. Unde incunabula vocabuli hujus necessariò ad Muhammedem referenda, qui *Suratâ* XVIII. pag. 180. Et *Suratâ* XX. Enochi, sub Edrisi nomine, meminit. Quid verò, inquis, Pseudoprophetam in hanc mentem

 im-

Liber 1. de orig. Muh. impulit, ut contra Scripturæ authoritatem aliud Enocho affingeret nomen? Respondeo. Ideò factum, ut antiquissimorum Hæreticorum consuetudinem refricans, ignoto hoc, & barbaro vocabulo apud rudem, & ad quaslibet βαρβαροφωνίας attonitam plebem, majorem sibi authoritatem conciliaret, simúlque Christianis, rhapsodias ejus, & sacrilegia exagitandi, atque palàm faciendi occasionem præcideret. At quæris, quid Enocho cum Edris? Talmudicum est εὕρημα, quod à Magistro suo Abdalla Talmudista superstitioso mutuavit. Enochus enim, ex antiqua Traditione πατροπαραδότῳ, Judæis vulgò מיטטרון, id est, *Metator*, vel, ut *Ionathan* in Paraphrasi Chaldaica *Genes.* cap. V. v. 24. reddit ספרא רבא *Scriba magnus*, vertit, dicebatur. Hanc vocem commodiùs, suóque proposito aptiùs reddere Muhammed non potuisset, quàm Arabicâ אדריס quæ *doctum, literatum, disputatorem sagacem, & rerum accuratum investigatorem* significat. Est enim à Radice Arabica דרס *ventilavit triticum* propriè, Metaphoricè verò *disputavit, disseruit*. Unde מדרס *scholæ*, in quibus res scitu necessariæ & intricatæ ventilantur. Adeò ut vox Arabica אדריס, Hebræa דרשן, Chaldæa ספרא, Græca Συζητητὴς verè συνώνυμα sint. Conjecturæ huic calculum addit *Beidavi*, ipse Arabs, Comment. in Suratam Alcorani de Maria, p.m. 525. ואן לקב בדלך לכתרה דרסה ואן תעאלי אנזל עליה תלתין צחיפה ואנה אול מן כט באלקלם ונטר פי עלם אלנגום ואלחסאב Id est, *Enoch dictus Edris propter multiplex studium. Demisit enim ei altissimus triginta volumina. Refertur etiam primus fuisse Calamographus, & Astronomiæ studiosus.* Unde fortè apud *Euseb.* lib. VII p. 212. C. Τοῦ δὲ τὸν πρῶτον παρ' Ἑβραίοις μόνον δεῖ ἱστορίαν εἶναι παρασημαντικὴν καὶ τὰ ἐν τῷ Ἐνὼχ μαθήματα. Huc faciunt verba *Elmakini*, Scriptoris Arabici ἀνεκδότου, quæ p. 10. sic habent: ודהב קום אן אכנוך הו אדריס אלנבי ואנה אנזל עליה צחיפה אלנאמוס אלמערופה בה ועלם אלנגאמה Id est, *Sunt qui dicunt, Enochum esse Edris Prophetam, super quo delapsum volumen legis, ab eo denominatum, scientiam item astrorum.*

Enoch Propheta. נביא *Propheta*) Enochum Spiritu Prophetico claruisse Muhammedani non ex Traditione tantùm Judæorum, sed & scriptis Christianorum habere potuerunt. Ita enim *Iudas* in Epistola sua Cathol. v. 14 προεφήτευσε δὲ ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ. Hinc sparsim multa in Arabum scriptis reperias, quæ Enochi prophetiam mirificè illustrant, &

com-

commendant. Duo hic tantùm subjiciemus *Kessæi* testimonia: Liber 1. de
אבעתה אללה רסולא אלי אולאד קאבל גבאברה Id est, *Misit* orig. Muh.
Deus Apostolum ad posteros Kabel (Caini) *qui erant gigantes*, videlicet Enochum. Et alibi: פבערת אללה אליהם אדריס נבי ורסולא ידעוהם אלי עבאדה אללה Id est, *Misítque Deus ad illos Edris Prophetam & Apostolum, qui vocaret eos ad Dei cultum.* Translationis etiam ejus, & in Cœlum collocationis his verbis meminit *Alcoranus*: רפענאה מכאנא עאליא id est, *Extulimus eum in locum altiorem*: quo quid perplexus & φρεναπατῶν author sibi velit, ne ipsi quidem hactenus Arabum Doctores definire potuerunt. Unde tot incertæ, dubiæ, & vacillantes authorum sententiæ, quas *Beidavi* in Commentariis suis ita exprimit; ut manifestè innuat, per *locum altiorem*, ab aliis intelligi שרף אלנבוה *Prophetiæ excellentiam*: ab aliis אלגנה *Paradisum*: ab aliis אלסכא אלסאדסה ואלראבעה *Cœlum sextum & quartum.* Tandem notanda est periphrasis *Kessæi*, in Verba illa Geneseos, התהלך את יהוה *Frequenter ambulavit cum Domino*, quæ ejusmodi est: פצאר ועבד אללה לילא ונהארא ולא יפתר ען אלתסביח id est, *Serviebat Deo noctúque, diúque, neque à laude ejus cessabat.*

מלך *Malec*) Per μονόθων, Arabibus in ejusmodi nominibus pro- Lamech
priis, solennem, pro למך *Lamech*. Ita etiam scribunt עיסי *Isa*, pro ישוע Cainum in-
Iesus. *Kessæus* tamen historiæ suæ pag. m. 69. Orthographicè *Lamec* terfecit.
retinuit. Adscribam hîc verba, quæ ad marginem Pentateuchi Arabici *Iben Sina* (de quo in *Thesauro Philol.* p. 274.) Msc. reperi: לאמך כאן אעמי יקודה צבי פסמע חס פי אלעאבה טן אנה וחש פרמאה בחגר פקתלה פקאל לה אלצבי קתלת אנכאנא פצרב בידיה עלי ראם אלצבי פקתלה id est, *Lamec cæcus fuit, proinde à puero duci necesse habuit. Audito autem aliquando in sylva strepitu, feram esse existimavit. At ubi lapide vitam ei ademisset, cognovit ex puero, hominem se occidisse: unde* (ne videlicet facinus hoc ejus in vulgus dimanaret) *ipsius etiam pueri caput ita contudit, ut fuerit mortuus.* R. *Gedal.* in Schalsch. hakkabb. paulò aliter refert: אומרים שכהיות קין זקן מאד ועייף נתישב בין אילנות וקוצים והיה סגי נהור והנער שהיה הולך עם למך לצוד ציד ראהו מרחוק ותדמה לו שקין היה איזו חיה רעה ותכף אמר אל למך שידרוך קשתו נגר ההיה ההיא וכן עשה והמיתו וכשנתקרב אליו הכיר שהיה קין זקנו ותמתו בערה בו והמית את נערו

Liber 1. de orig. Muh.

נערן: *Dicunt, quòd cùm Kain senex jam esset, & defessus, habitâris inter arbores & carduos, luscus. Puerum autem, qui Lamecum venaturum comitabatur, è longinquo ipsum vidisse, similemque Cainum apparuisse feræ. E vestigio autem Lamecum monuisse, ut adversùs istam feram arcum tenderet. Id quod fecit, eúmque occidit. Cúmque propiùs accederet ad eum, cognovit eum avum suum, & exarsit ira ejus, & ipsum quoque interfecit puerum.* Suaviludio huic Orientali, quod prolixè etiam refert *Elmacinus* p.7. subsidium quæsiverunt Judæi ἐξυβρίζοντες, corúmque exemplo Christiani etiam, in verbis Genes. IV.v.14. איש הרגתי לפצעי וילד לחברתי *Occidi virum ad vulnus meum, & puerum ad vibicem meum.* Hinc fortè etiam nata illa apud *Kessæum* pag.60. de Lamecho opinio, quòd fuerit מלך מן אלמלוך וכאן גבארא עאתיא *Rex ex Regibus, & Gigas refractarius.*

Noachus.

נוח *Noachus*) Si singula, quæ de Noacho, ejus conceptione, nativitate, studio & indefesso pro hominum conversione labore, affatim Arabum scripta suppeditant, operosè persequi vellemus, limites propositæ nobis brevitatis transiliremus. Strictim ea attingemus, quæ; sive vera sint, sive falsa; de Noacho commemorant Arabum monumenta. In ipso statim luminis vitalis limine, scribit *Kessæus*, Lamechi patris sui ἀστοργίαν, difficultatémque summam experiri debuisse. Natum enim illum omnium oculis subductum, & in speluncas, ne præmatura forte morte, indigno patris supplicio periret, fuisse abditum. Mortuo patre, ab exilio ad suos reversum, vitæ genus pecuarium elegisse. Deum autem ad illustrius illum munus, Propheticum nempe, destinâsse, atq; ut idololatras sui temporis (quos vivis coloribus *Kessæus* p.m.61. depingit) officii sui moneret, ab Idololatria revocaret, atque adeò in ordinem redigeret, jussisse. Pluribus illa commemorantur locis in *Kessæo, Beidavi*, & ipso etiam *Alcorano* Surata V.p.m. 89. Surata X.p.118. Surata XI.p.122.123.124. Suratâ XXI.p.187. Sur.XIX.p.180. Surat.XXV.p.202. Suratâ XLVIII.p.296. Suratâ LIII.pag.300. & alibi. Ex quibus omnibus unum tantùm afferemus locum, quo, ὡς ἐν τύπῳ, Muhammedis artificium Scripturas sacras, insulsis figmentis defœdandi, ἐπ' αὐτοφώρῳ deprehendatur; Exhibemus illud ex Sur.V.p.89. his verbis. לקד ארסלנא נוחא אלי קומה וקאל יא קום אעבדוא אללה מא לכם מן אלדה עירה אני אכאף עליכם עדאב יום עטים קאל אלמלא מן קומה אני לנריך פי צלאל מבין קאל יא קום ליס פי צלאלה ולאכני רסול מן רב אלעאל

Historia ejus ex Alcorano.

Liber 1. de orig. Muh.

אלעאלמין אבלגכם רסאלתא רבי ואנצח לכם ואעלם מן
אללה מא לא תעלמון אועגבתם אן גאכם דכר מן רבכם עלי
רגל מנכם לינדרכם ולתתקוא לעלכם תרחמון וכדבוה ואנגי־
נאה ואלדין מעה פי אלפלך: Id est, *Iámque misimus Noachum ad populum suum, qui dixit iis: O popule, colite Deum, neque enim vobis extra illum Deus est, sin, timeo vobis pœnam die magno*: (pœnam diluvii *Comment.* intelligit) *responderunt autem proceres populi, utique videmus te in errore esse manifesto. Regeßit* (Noachus): *Non sum in errore, sed sum Apostolus à Domino Exercituum, ut defungar apud vos Legatione Domini mei, vósque moneam: novi enim à Deo, quod vos non nostis: aut nonne latamini, si ad vos venerit memoria* (Legatio aut admonitio) *à Domino vestro per virum ex vobis, qui instituat vos, ut si timeretis* (Deum) *fortè misericordiam consequeremini? Cùm autem mendacii illum accusassent, liberavimus eum, & quotquot cum eo erant in navi.*

חאם *Cham*) Filius fuit Noachi, quem propterea, quòd Patris pudenda detecta scurriliter riserit, nigro theta ubique notant ipsi quoque Muhammedani. Rem sic narrat *Kessæus* pag 67. *Dormivit autem Noachus* פי חגר ולדה סאם והבת אלריח ובשפת סוה׳ נוח וסתרה
סאם פצחך חאם צחכא פאשחא למא ארא אסואת פאנתבה׳
נוחא וקאל מא הרא אלצחך פאכברה׳ סאם במא כאן פעצב נוחא
עצבא שדידא עלי חאם וקאל לה יא חאם אתצחך עלי סואת
אביך עיר אללה כלכקתך וסור וגהך קאל ואסוד וגה׳ חאם מן
וקתה וסאעאתה׳: Id est, *In Gremio filii sui Semi, vento autem violenter spirante pudenda Noachi deteguntur, quibus visis in immodestum risum Chamus erupit. Expergefactus autem Noach rogavit; Quis hic risus? Et aperuit ei Sem, quid fecisset Chamus: Unde gravißimâ Noachus in Chamum exarsit irâ, eique dixit: Itáne rideas pudenda Patris tui? Mutet Deus formam tuam, & nigrescat facies tua. Dicúntque dicto citiùs Chami faciem tetra nigredine mulctatam.* Volunt Arabes, etiam nunc pœnæ hujus stigmata ferre Æthiopes, Chami posteros, colore fusco vel atro plurimùm notatos.

סאם *Semus*) Hunc Keslæus pag. 66. appellat אבו אלערב *Patrem Arabum*, additque, jure eum hæreditario, posteritati suæ in possessionem reliquisse ארץ אלחגאז ואלימן ואלשאם ואלגזירה׳ *Terram Hegiaz, Iaman sive Arabiam felicem, Syriam, & Mesopotamiam.* Porrò

D Semi

Liber 1. de orig. Muh. נערן : *Dicunt, quòd cùm Kain senex jam esset, & defessus, habitârit inter arbores & carduos, luscus. Puerum autem, qui Lamecum venaturum comitabatur, è longinquo ipsum vidisse, similemque Cainum apparuisse feræ. E vestigio autem Lamecum monuisse, ut adversùs istam feram arcum tenderet. Id quod fecit, eúmque occidit. Cùmque propiùs accederet ad eum, cognovit eum avum suum, & exarsit ira ejus, & ipsum quoque interfecit puerum.* Suaviludio huic Orientali, quod prolixè etiam refert *Elmacinus* p. 7. subsidium quæsiverunt Judæi ἐξυδρηχευτικῶς, eorúmque exemplo Christiani etiam, in verbis Genes. IV. v. 14. איש הרגתי לפצעי וילד לחברתי *Occidi virum ad vulnus meum, & puerum ad vibicem meum.* Hinc fortè etiam nata illa apud *Kessæum* pag. 60. de Lamecho opinio, quòd fuerit מלך מן אלמלוך וכאן גבארא עאתיא *Rex ex Regibus, & Gigas refractarius.*

Noachus. נוח *Noachus*) Si singula, quæ de Noacho, ejus conceptione, nativitate, studio & indefesso pro hominum conversione labore affatim Arabum scripta suppeditant, operosè persequi vellemus, limites propositæ nobis brevitatis transiliremus. Strictim ea attingemus, quæ, sive vera sint, sive falsa; de Noacho commemorant Arabum monumenta. In ipso statim luminis vitalis limine, scribit *Kessæus*, Lamechi patris sui ἀτεχνίαν, difficultatémque summam experiri debuisse. Natum enim illum omnium oculis subductum, & in speluncas, ne præmatura forte morte, indigno patris supplicio periret, fuisse abditum. Mortuo patre, ab exilio ad suos reversum, vitæ genus pecuarium elegisse. Deum autem ad illustrius illum munus, Propheticum nempe, destinâsse, atq; ut idololatras sui temporis (quos vivis coloribus *Kessæus* p. m. 61. depingit) officii sui moneret, ab Idololatria revocaret, atque adeò in ordinem redigeret, jussisse. Pluribus illa commemorantur locis in *Kessæo, Beidavi*, & ipso etiam *Alcorano* Surata V. p. m. 89. Surata X. p. 118. Surata XI. p. 122. 123. 124. Suratâ XXI. p. 187. Sur. XIX. p. 180. Surat. XXV. p. 202. Suratâ XLVIII. p. 296. Suratá LIII. pag. 300. & alibi. Ex quibus omnibus unum tantùm afferemus locum, quo, ὡς ἐν τύπῳ, Muhammedis artificium Scripturas sacras, insulsis figmentis defœdandi, ἐπ' αὐτοφώρῳ deprehendatur; Exhibemus illud ex Sur. V. p. 89. his verbis. לקד ארסלנא נוחא אלי קומה וקאל

Historia ejus ex Alcorano. יא קום אעבדוא אללה מא לכם מן אללה עירה אני אכאף עליכם עדאב יום עטים קאל אלמלא מן קומה אני לנריך פי צלאל מבין קאל יא קום ליס פי צלאלה ולאכני רסול מן רב אלעאל

אלעאלמין אבלגכם רסאלתא רבי ואנצח לכם ואעלם מן אללה מא לא תעלמון אועגבתם אן גאכם דכר מן רבכם עלי רגל מנכם לינדרכם ולתתקוא לעלכם תרחמון וכדבוה ואנגינאה ואלדין מעה פי אלפלך: Id est, *Iámque misimus Noachum ad populum suum, qui dixit iis: O popule, colite Deum, neque enim vobis extra illum Deus est, sin, timeo vobis pœnam die magno:* (pœnam diluvii *Comment.* intelligit) *responderunt autem proceres populi, utique videmus te in errore esse manifesto. Regessit* (Noachus): *Non sum in errore, sed sum Apostolus à Domino Exercituum, ut defungar apud vos Legatione Domini mei, vósque moneam: novi enim à Deo, quod vos non nostis: aut nonne lætamini, si ad vos venerit memoria* (Legatio aut admonitio) *à Domino vestro per virum ex vobis, qui instituat vos, ut si timeretis* (Deum) *fortè misericordiam consequeremini? Cùm autem mendacii illum accusassent, liberavimus eum, & quotquot cum eo erant in navi.* Liber 1. de orig. Muh.

חאם *Cham*) Filius fuit Noachi, quem propterea, quòd Patris pudenda detecta scurriliter riserit, nigro theta ubique notant ipsi quoque Muhammedani. Rem sic narrat *Kessæus* pag 67. *Dormivit autem Noachus* פי חגר ולדה סאם והבת אלריח וכשפת סוה׳ נוח וסתרה סאם פצחך חאם צחכא פאשחא למא ארא אסואת פאנתבה׳ נוחא וקאל מא הרא אלצחך פאכברה׳ סאם במא כאן פעצב נוחא עצבא שדידא עלי חאם וקאל לה יא חאם אתצחך עלי סוארת אביך עיר אללה כלקתך וסוד וגהך קאל ואסוד וגה׳ חאם מן וקתה וסאעתה׳: Id est, *In Gremio filii sui Semi, vento autem violenter spirante pudenda Noachi deteguntur, quibus visis in immodestum risum Chamus erupit. Expergefactus autem Noach rogavit; Quis hic risus? Et aperuit ei Sem, quid fecisset Chamus: Unde gravissimâ Noachus in Chamum exarsit irâ, eíque dixit: Itáne rideas pudenda Patris tui? Mutet Deus formam tuam, & nigrescat facies tua. Dicúntque dicto citiùs Chami faciem tetra nigredine mulctatam.* Volunt Arabes, etiam nunc pœnæ hujus stigmata ferre Æthiopes, Chami posteros, colore fusco vel atro plurimùm notatos.

סאם *Semus*) Hunc Keslæus pag. 66. appellat אבו אלערב *Patrem Arabum*, additque, jure eum hæreditario, posteritati suæ in possessionem reliquisse ארץ אלחגאז ואלימן ואלשאם ואלגזירה׳ *Terram Hegiaz, Iaman sive Arabiam felicem, Syriam, & Mesopotamiam.* Porrò

 Semi

Liber 1. de orig. Muh. Semi benedictionem à patre expressam, aliam paulò, & à Sacris Literis diversam, commemorat *Kessæus*. Verba ejus hæc sunt: יא סאם סתרת סוארת אביך סתר אללה עליך פי אלדניא ועפר לך פי אלאכרה id est, *O Sem, texisti verenda Patris tui, tegat te Deus in hoc Mundo, & remittat tibi* (peccata tua) *in futuro seculo.*

יפת *Iaphetus*) Tertius hic est ex Arabum Confessione Noachi filius, qui à diluvio cum suis בלאד אלמשרק *Plagam Orientalem* occupavit. *Kessæo* dicitur אבו אלתרך ואלאעאגם *Pater Turcarum & Barbarorum:* qui deinceps Turcæ, Arabum more, in certas distinguebantur in familias. *Ahmed Arabs.* Hist. Timuri vel Tamerlanis pag. 8. ואלתרך להם קבאיל ושעב תכאר תואזי קבאיל אלערב i.e. *Habent Turcæ Familias & nationes, quæ proximè accedunt ad Tribus Arabum.* Turcas autem *Elmakin* p. 153. Hist. univers. derivat à תרך *reliquit,* quia videlicet Alexander Magnus in expugnatione, vel inclusione potiùs Gogi & Magogi, quosdam extra murum illum ferreum à se paratum תרך *reliquit,* ולהדא סמוא אלתרך *Et propterea vocantur Turcæ.*

מאגוג & יאגוג *Magog & Iagog*) Pro eo, quod in utriusque Testamenti contextu habetur Gog, & Magog. Causam tamen hujus ὀνοματοθεσίας supra in voce קאבל deteximus. Duorum horum Muhammed in *Alcorano* bis tantùm, quod sciam, meminit. *Primò,* Suratâ XVIII. p. 166. יא דא אלקרנין אן יאגוג ומאגוג מפסדון פי אלארץ i.e. *Ω [illegible]* (*Alexander*) *utique Gog & Magog corrumpunt terram. Secundò,* Suratâ XIX. pag. 181. eorundem tanquam ultimi judicii Prodromorum, mentio injicitur. De origine illorum *Beidavi* Commentariis suis in Alcoranum pag. 514. sic loquitur: המא קבילתאן מן ולד יאפת בן נוח מאגוג מן אלתרך ויאגוג מן אלגיל והמא אסמאן אעגמיאן בדליל מנע אלצרף וקילא ערביאן מן אגג אלטלים אדא אסרע id est, *Duæ sunt familiæ ex filio Iapheti, filii Noachi: Magog è Turcis, & Iagog è Gilæis. Sunt autem nomina planè barbara flexionis proinde expertia. Alii tamen Arabica esse volunt; ab* אגג אלטלים festinavit iniquus, *deducta.*

אבו אלחסן *Abulhasen Pater:* מאגין *Magin,* filius: גין *Gin,* Nepos) De tribus istis obscuris Magogi posteris in Orientalium scriptis nihil hactenus reperi.

Hudus est Heber. הוד *Hud*) *Schikhardus* in suo Thaarich pag. 32. ait: *Quid hoc nomine intelligatur, obscurum est.* Obscuritatem certè hic prætenderunt

Scri-

Scriptores, quos quidem mihi videre contigit, plerique. Unus *Patricides Alexandrinus* in Chronologia sua pag. m. 12. hanc difficultatem tollit, tenebrásque vocabulo huic abstruso offusas sequentibus verbis dispellit : ועאבר הו אבו אלעבראניין ואלערב תסמיה הוד id est, *Est autem Eber Pater Hebræorum, quem Arabes Hud appellant.* Patricid. suffragatur *Elmakinus*, qui Hist. Arab. p. m. 14. sic loquitur : והרא עבר הו אבו אלעבראני ותכלם הו ואולארה באלעבראני ואלערב יסמונה הוד id est, *Eberus iste pater est Hebræorum, qui cum posteris suis locutus est Hebraicè. Arabes eum appellant Hud.* Accedit Genealogia Hudi, quæ rectè examinata, alium præter Heberum intelligere nos nomine Hudi non sinit. Ita enim *Beidavi* Comment. in Alcor. p. 237. הו בן שאלח בן ארפחשד בן סאם אבן נוח id est, *Hud filius Salech, filii Arphachsad, filii Noach.* Subjicit & aliam ejusdem Genealogiam, quam, cùm ὀδὲν ὑγιὲς contineat, suis relinquemus authoribus. Liber 1. de orig. Muh.

At quæras : *Quid Hudo cum Hebero?* Quæ literarum, significationisve analogia? Quàm insulsa hæc, & inepta μεμηχάνημα. *Respond.* Antea monui, versutum illud Diaboli instrumentum, Muhammedem nihil majori studio, atque contentione egisse, quàm ut omnem Scripturilegii (detur venia verbo, non malè ob Emphasin hic usurpato) suspicionem declinaret, sicque divinam authoritatem Alcorano suo conciliaret. Unde utriusque Testamenti historias, nomina item propria ita obscurare conatus est, ut ne peritissimus quisque fraudem posset subodorari. Quis enim facilè conjicere potuisset propterea Eberum Hudi nomine in Arabum scriptis, ex primo Meccensis Pseudoprophetæ instituto venire, quod Eber Ebræorum, qui, multis demum seculis pòst, Muhammedis autem tempore usitatissimè, Judæi vocabantur, pater fuerit? Ita verò se rem habere Sole meridiano clariùs apparet, unde etiam Sur. 2. v. 110. Judæos vocat הורא *Hudæos.* Neque conjectura hæc est, sed veritas. Ejusmodi verò ineptiis Muhammed, si ulla alia re, libri sui vanitatem, luculentissimè prodidit. Ejusdem imposturæ documentum insigne dedit in nova Thærachi, patris Abrahami, nomenclatura. Cùm enim historiam ejus næniis, & nugis Rabbinicis abundantissimè refertam, ad nauseam usque ubique inculcet, noluit cum Mose Abrahami parentem, appellare Thæraehum, ne fortè authoritas ejus periclitaretur, Vulgíque fides, qua Alcoranum non aliunde corrasum, sed immediatè cælitus tra-

Liber 1. de orig. Muh.

traditum credebat, corrueret. Quid igitur? Historiam sacram interpolâsse non sufficiebat, nomen etiam Tærachi mutat, eúmque, quòd sciret à Talmudicis ut plurimùm vocari עובר עבודה זרה, *Obed Aboda Zara*, Ἀλλοτριολατρῶν, monstrosa, ἀφαιρέσει *Azara* ubique & semper nuncupat. Nempe existimavit Nugator, neminem unquam hæc talia ad incunabula sua revocaturum, summóque cum infidelitatis Muhammedicæ dispendio in apricum producturum. Quòd si tamen cui videatur, ex Ecclesia Christianorum antiqua Nomen Azara mutuatum, equidem haud repugnârim, præsertim cùm apud *Eusebium* Hist. Eccl. lib. I. appelletur Ἀζάρ. Quamvis, ut verum fatear, prior Conjectura & certior longè, & perverso Muhammedis ingenio convenientior sit.

נבי *Propheta*) Epitheton Hudi sive Eberi hoc, quod insigne est, ex Schola Judæorum prodiit. Ita enim in *Seder olam* pag. II. אמ׳ ר׳ יוסי. נביא גדול היה עבר *Dixit Rabbi Ioses, Heber fuit Propheta Magnus*. Celebris autem, præter cætera, etiam hoc nomine fuit, quòd fortissimè omnibus sese Idololatris opposuerit. In ea enim incidit tempora, quibus, si Scriptoribus Orientalibus fides haberi debet, idololatria inter homines maxima sumsit incrementa. Unde non tantùm *Kessæus* refert pag. LXIX. ex hominibus fuisse alios מן יעבד אלאצנאם ומנהם מן יעבד אלשמס ומנהם מן יעבד אלקמר ומנהם מן יעבד אלכואכב ומנהם מן יעבד אלחגר ומנהם מן יעבד אלנאר *Qui coluerint Idola, alios, qui Solem, alios, qui Lunam, alios, qui stellas, alios, qui lapides, alios, qui ignem*: sed etiam *Patricides* Hist. sacr. pag. 12. expressè testatur, quòd iis ferè temporibus, כאנוא אלנאס יצורון כל מן ערף באלשגאעה או יחסן אלצורה או דו משורה חסנה או צאחב דכר גמיל פיעבדונה *Homines effinxerint, & depinxerint, quotquot præ cæteris essent celebres, aut fortitudine, aut venusta facie, aut copiâ consilii, aut alioquin memoriâ digni, quódque illos coluerint. Elmak*. Hist. suæ p. 28. eadem ferè habet. Inprimis verò Muhammedani, secuti authoritatem Muhammedis, id est, cerebri ejus figmenta, Judæorum fabellis fucata, Regem quendam Ebero σύγχρονον, hominem prorsus ἀδωλομηγῆ, cui, (præter exemplum & authoritatem ullius Scriptoris) consuetudini suæ, & inepto Paronomasiarum studio morem gerens, nomen AD imponere voluit, quò minus à Prophetæ sui nomine, Hud, abluderet. In Alcorano historiam, vel fabulam potiùs, locis distinctis *Suratâ* VII. pag. 89. *Suratâ* XI. pag. 121. Et alibi proponit. Eam ex poste-

ſteriori hac,jam nunc memorata Surata,quæ ab ipſo *Hudo* nomen ſuum obtinuit, hoc loco αὐτολεξεὶ inſeremus: קאל יא קום אעבדוא אללה מאלכם מן אלה עירה אן אנתם אלא מפתרין יא קום לא אסאלכם עליה אגרא אן אגרי אלא עלי פטרני אפלא תעקלון ויאקום אסתגפרוא רבכם תם תובוא אליה ירסל אלסמא עליכם מדרארא ויזדכם קוה אלי קותכם ולא תתולו מגרמין קאלוא יא הוד מא גאתנא בינה ומא נחן בתארכי אלהתנא עז קולך ומא נחן לך במומנין אן נקול אלא אעתריך בעץ אלה תנא בסו קאל אני אשהד אללה ואשהדוא אני ברי ממא תשרכין מן דונה וכידוני גמיעא תם לא תנטרון אני תוכלת עלי אללה רבי ורבכם מא מן דאבה אלא הו אכד בנאציתהא אן ברבי עלי צראט מסתקים ואן תולוא וקד אבלגתכם מא ארסלת בה אליכם ויסתכלף רבי קומא עירכם ולא תצרונה שיא אן רבי עלי כל שי חפיט ולמא גא אמרנא נגינא הודא ואלדין אמנוא מעה ברחמה מנא ונגינאה מן עדאב עליט ותלך עאד גחדוא באיאת רבהם ועצוא רסלה ואתבעוא אמר כל גבאר עניד ואתבעוא פי הדה אלדניא לענה ויום אלקיאמה אלא אן עאדא כפרוא ברבהם id eſt, *Dixit* (Hud Propheta) *O Popule: colite Deum,neque enim præter illum vobis Deus ullus eſt,niſi blaſphemi eſſe velitis. O popule,non petam à vobis propterea mercedem,eſt enim merces mea ſuper eum qui creavit me: an verò nec dum intelligetis? O Popule,remiſſionem à Domino veſtro petite, deinde ad eum vos convertite,ut cælitus vobis mittat pluvias ſtillantes* (ait enim *Beidavi*,hunc Hudi populum,agros coluiſſe,pluviæ verò inopiam magnum iis ſterilitatis timorem incuſſiſſe: Hudum autem ſub conditione pœnitentiæ,iis hoc loco pluvias polliceri) *addétque vobis ad robur veſtrum, robur aliud: quare ne protervi retrocedatis. Reſponderunt ei: O Hud,nondum attuliſti nobis ſignum, neque relinquemus Deos noſtros* (*Keſſæus*, צעוד ,רצי ,צריר appellat) *propter verbum tuum,neq; etiam credemus tibi: Quid enim aliud exiſtimemus, quàm quòd quidam Deorum noſtrorum te laceſſiverit plaga aliqua. Dixit* (Hud) *Teſtor ego eſſe Deum verum,vos autem confiteamini immunem me eſſe ab eo quod aſſociatis* (ſic Muhammed cultum appellat Idololatricum, utpote quo in conſortium Dei aſciſcuntur, quibuscunque honores divini deſtinantur) *Agite,doloſè modò me circumvenia-*

Liber 1. de orig. Muh.

Liber 1. de orig. Muh. *niatis omnes, neque tamen videbitis* (id vobis succedere) *spero enim in Deum Dominum meum, & Dominum vestrum. Non est vel reptile cujus capiti non imperet,* id est, cujus ille curam non habeat: *utique in Domino meo, via est vera. Quòd si vel maximè retrocedatis, ego officio meo sum defunctus, ob quod ad vos missus sum, & surrogabit Deus vobis populum alium, neque ei quicquam nocere poteritis: est enim Deus meus, observator rerum omnium. Cùm autem mandatum nostrum venisset, liberavimus Hudum, & qui cum eo crediderunt, pro misericordia nostra, eùmque pœna gravi exemimus* (id est, explicante Beidavi: מן אלסמום כאנת תרכל אנוף אלכפרה ותכרג ארבארהם פיתקטע אעצאוהם *A veneno nares infidelium infestante, per posteriora verò, ruptis membris erumpente:* Kessæus: *turbine pestifero seu lethali immorigeros istos, salvo Hudo, periisse vult*) *Atque sic periit Ad, propterea quòd signis Domini sui restiterunt, Legatis ejus rebellârunt, jussa gigantum* (de quibus Iben Abbas, כאן טול אלאנסאן מנהם מאיה דראעא ואקצרהם סתון דראעא *Longitudo quorundam 100. cubitorum, brevissimorum verò 60. cubitorum*) *refractariorum secuti. Vnde eos comitabitur maledictio in hac vita, & die resurrectionis. Annon populus Ad infideles fuit Domino suo?* Ex Christianis, unus, quod sciam *Elmacinus*, hujus historiæ meminit, his verbis: ופי איאמה זלזלת אלארץ זלזלה עטימה ולם יכן אלארץ זלזלה קבל דלך ולמא כתרת עבאדה אלאצנאם ודבחוא אולאדהם ללשיאטין ארסל אללה עליהם ריחא עא צף וכאן טופאן ריח אקאם איאם וכסרת אלאצנאם גמיעהא וסקטת ביותהא לשדה אלזלאזל ואלריאח id est, *Et in diebus ejus* (Nahoris) *commovebatur terra motu magno. Antea verò nullus unquam terræ motus fuit. Cùmque Idololatria multiplicaretur, & homines liberos suos Dæmonibus sacrificarent, immisit iis Deus ventum vehementem, fuitque diluvium venti* (procella, ventorum turbo sævus) *qui aliquot dies duravit, & Idola eorum omnia confregit; nimio etiam ventorum & motuum impetu, domicilia eorum conciderunt.*

Zalech, Peleg. צאלח *Zalech*) Patriarcha Vet. Testamenti in Alcorano decantatissimus, origine tamen sua Authoribus plerisque incognitus. *Beidavi* Genealogiam ejus pertexuit, cujus nec vola, nec vestigium apparet in sacris literis. Filio obscuro obscuriorem fingit Patrem, Temudem quendam, idololatram in Alcorano ubique obvium. *Kessæus* Patrem ei tribuit כנעה *Conuna*; Matrem verò זעום *Zeum*. Verùm, ficta omnia sunt,

ſunt, ἔπαυλα & ὑποβολιμαῖα. Quòd ſi tamen aliquis Conjecturæ ſit locus, & tot exemplis, ſuprà jam allatis, Muhammedis ingenium in ejusmodi utriusque Teſtamenti nominibus propriis pervertendis ſitis exploratè perſpectum habeamus, exiſtimamus, Zalechum eſſe Pelegum. *Primò*, quia ſolenne fuit pleraque Prophetarum nomina Muhammedi corrumpere, & obſcurare, ita tamen, ut rudera aliqua veræ ſcriptionis & originis reliquerit. Ita ſi ipſam hanc vocem צאלח ejúsque pronuntiationem *Zaleh, Zalech, Zaleg*, (prout Hebræorum & Arabum Elementa diverſam ſortiuntur pronuntiationem) ſpectes, facilima mutatione ex Hebræo Peleg in Arabicum, Arabibus notum, צאלח, quod *felicem, fortunatum* ſignificat, traductam videas. *Secundò*, quia ipſa rerum hiſtoria à conjectura noſtra non multùm abludit, ſiquidem ea, quæ in Alcorano de Zalecho commemorantur, ad extructionem Turris Babylonicæ, quo tempore Peleg vixit, commodiſſimè referantur. *Keſſæus* enim pag. 72. narrat, quòd, cùm ætas illa ככאר id eſt, *refractariorum*, & σκληροτραχήλων audiviſſet, quid de Ade, ejúsque ſubditis actum eſſet, temerariè dixerit, אנמא לא הלכת עאד אלא אנהם לם יכן להא תשייד פי אלבניאן id eſt, *Utique non periit Ad, niſi quòd cæmento ædificia illorum non fuerint munita*: ſibi autem in domiciliis quaquà verſum munitiſſimis (ubi ſine dubio insanam illam urbis & turris Babylonicæ ſtructuram intelligit) & in ipſas præruptas petras inciſis, nihil eſſe metuendum. Cætera quæ de Zalechi nativitate, educatione, nugantur, & prolixis commemorant fabulis, pede hic ſicco tranſimus.

Liber 1. de orig. Muh.

נבי אל *Propheta*) Inter celeberrimos ante Arahamum Prophetas Zalechus hic refertur. Conſtans quidem, ſed incertiſſima traditionis παρεμπεσόντα fama eſt, eum miſſum eſſe ad Temudem quendam Midianitarum Principem, ut ejus perſtringeret impietatem, & Idololatriam. Quòd ſi tamen conjecturę aliquis ſit locus, alius, præter ignotū prorſus in ſcripturis & hiſtoriis principem iſtum, erit quærendus, qui, meo judicio, Nimrod eſt Aſſyriorum Rex, Pelegi σύγχρονος. Neque expreſſa Temudis & Midianitarum in ſcriptis Arabum mentio quidquam nos ferit: ſcimus enim exemplis ſexcentis edocti, quàm pueriliter hiſtorias ſacras, impudentiſſimè à Muhammede depravatas, falſis citationibus & parachroniſmis obſcuratas tractent. Porrò *Zalechi* hujus potiſſimùm *Alcoranus* meminit, Suratâ VII. p.m. 90. & Suratâ XXVI. p. 209. *Temudis* verò ſæpiſſimè: ſolenne enim huic impoſtori fuit eandem tundere incudem, maximè verò Suratâ VII. pag. 89.

Propheta.

Liber 1. de orig. Muh. 89. Suratâ XI. pag. 125. Suratâ XV. pag. 146. Suratâ XXV. 203. Suratâ XXVI. pag. 208. Suratâ LXVII. p. 323. Surat. LXXXIII. pag. 338. Suratâ LXXXVII. pag. 339. Historiæ compendium ex Alcorano Sur. 25. p. m. 203. tale est: כרבת תמוד אל מרסלין אד קאל להם אכוהם צאלח אלא תתקון אני לכם רסול אמין פאתקוא אללה פאטיעון ומא אסאלכם עליה מן אגר אן אגרי אלא עלי רב אלעאלמין אתתרכון פי מא האהנא אמנין פי גנאת ועיון וזרוע ונכל טלעהא הצים ותנכתון מן אלגבאל ביותא פארהין פאתקוא אללה פאטיעון ולא תטיעוא אמר אלמסרפין אלדין יפסדון פי אלארץ ולא יצלחון קאלוא אנמא אנת מן אלמסחרין מא אנת אלא בשרא מתלנא פאת באיה אן כנת מן אלצאדקין קאל הדה נאקה להא שרב ולכם שרב יום מעלום פלא תמסוהא בסו פיאכדכם עדאב יום עטים ועקרוהא פאצבחוא נאדמין פאכדהם אלעדאב אן פי דלך לאיה ומא כאן אכתרהם מומנין אן רבך להו אלעזיז אלרחים id est, *Mendacii arguit* (familia) *Themùdis legatos. Quando dixit illis frater eorum Zalech, annon timebitis? Ego sum legatus vobis fidelis, proinde timete Deum, mihique obedite. Neque petam super eo à vobis mercedem: non enim merces mea est, nisi à Domino creaturarum. An expellemini inde, ubi hactenus securè habitastis? In hortis, & fontibus, & seminibus, & palmis, quarum dactyli sunt maturi? Et excindetis in montibus domos cum studio & attentione? Timete potiùs Deum & obsecundate mihi, neque sequamini consilium* (negotium) *corruptorum, qui in terra sunt pernitiosi, neq; prosperè agent. Dixerunt* (autem illi) *Tu es magus, neq; quicquam aliud nisi caro, sicut nos: aut affer nobis signum, si verax es? Dixit* (Zalech) *iis: Hæc Camela suum habet potum, & vos vestrum habetis potum, die constituto, neque afficite eam ullo malo, alioquin opprimet vos pœna diei magni. Ipsi verò interfecerunt eam, & pœnitentia ducti sunt, & rapuit eos pœna. Atque in hoc illi habuerunt signum: neque plures eorum crediderunt. Sic igitur Dominus tuus potens est & misericors.* Quæ de Camela Muhammed fabulatur, obscura sunt, hunc tamen sensum ex *Kessæo* habent: Zalechus Propheta à Temude & asseclis mendacii insimulatur, ejúsque Prophetia vanitatis. Instat Zalechus, suæque vocationi authoritatem conciliaturus miracula facit. Sed nec dum cedunt. Rogant ipsi, ut si fidem mereri velit, ex petra Camelum eliciat. Paret Zalechus, & ut Idololatris omnem deinceps elabendi rimam obthuraret, Camelum miraculosè producit. Illi verò nihilo mi-

meliores Camelo insidias struunt, eúmque, dum potum ducitur, telis confodiunt. Quod quidem scelus à Muhammede sic exaggeratur, ut propterea אקבלת סחאבה סודא עלי בלארהם ורוסהם ורמתהם בוהג אלחריק סבעה איאם חתי צארוא רמארא id est, *Atra nubes obtexerit terram eorum, & capita eorum, eósque ferierit inflammatio comburens septem dies, usque dum in favillas sunt redacti.* Hæc ad illustrationem hujus loci ex *Kessæo* p.m. 76. 77. Lluer 1. de orig. Muh.

Ætas secunda ab Abrahamo ad Mosen.

אברהים נבי עליה אלסלאם Abraham
Propheta super quo pax.

אסנו	יקשאן
Asnav	Jockschan
סוח	מרין
Suah	Midian
סוח	זמראן
Sua	Zimrah

אסחק נבי עליה אלסלאם Isaac
Propheta super quo sit pax.

אסמאעיל נבי עליה אסלאם
Ismaël Propheta super quo sit pax.

יעקוב עליה אלסלאם
Jacob super quo pax

עיץ עליה אלסלאם
Pax super quo Esavus

קידר			
Kedar			
תאבת	ארביל	מעינא	אדר
Thabeth	Arbil	Maena	Adar
פסע	דמא	מאש	קיס
Phosah	Dema	Masch	Kis

איוב נבי עליה אלסלאם
pax quo super Propheta Job

די אלכפל עליה אלסלאם
pax quo super Dilcephel

יוסף בינמבר עליה אלסלאם Joseph Propheta super quo sit pax.

Liber 1. de orig. Muh.

יושע עליה אלסלאם Josua super quo pax	נון עליה אלסלאם Pax super quo Nun
אפרים נבי עליה אלסלאם Ephraim Propheta super quo pax.	

Sequuntur nonnulli è Monarchis Persicis anterioribus.

סאסאן Sasan	כיבהמן Caibaman	אספנדיאר Isphandiar	כיכבאד Caicobad
נהר המאי Hor fœmina.	דארב בן דארב Darab ben Darab	דארב Darab	אשך Aschek

NOTÆ.

Abraham. אברהים *Abrahamus*) Nomen sanctissimi illius Patriarchæ Veteris Testamenti, ipsis quoque Turcis venerabile. Unde nuperus Turcarum Imperator, אברהים *Sultan Ibrahim*, appellari voluit. Si, quæ de Abrahamo Muhammedani credunt, scribunt, referunt, totidem hîc verbis vellemus recensere, tempus nos potiùs deficeret & charta, quàm rerum copia.

Suprema hoc loco delibabimus capita. Tradunt igitur Muhammedani I. Abrahami patrem Terachum fuisse, ut *Kessæus* in vitis patrum rectè scribit, vel, ut alii, *Azara*. Vide suprà p. 27.

II. Idololatriam, impii Nimrodi jussu institutam, à parente Abrahami, præ cæteris, fervidè propagatam aliquot Capitibus idem describit *Kessæus* in vitis patrum, & ipse Muhammed in Alcorano p. 168. 179. 202. Quo nomine ab Abrahamo filio sæpe reprehensus fuit, & officii monitus, *Alcor.* p. 276.

III. Nativitatem Abrahami fuisse miraculosam, *Kess.* p. 80. 81. Abrahamum Idololatriæ initio deditum, *Alcor.* p. 79. Mox tamen Idolorum cultui, in meliorem mentem datum, valedixisse Ibid. Eundémque Deum, ut ab Idololatria immunis cum suis conservaretur, rogâsse, p. 143. Patri Idola fregisse 179. 251. Aliis Idola emturis (volunt enim Terachum fuisse רגל חארק אלצנעה ואלהנדסה *Virum in Mechanicis & Geometricis peritum*) errorem ὀφθαλμοφανῶς monstrâsse, statuarum ἀψύχων fracturâ.

IV. Abrahamum (tenete lectores risum) fuisse לא יהודיא ולא נצראניא ולכן כאן כניפא מסלמא *neque Iudæum, neque Christianum.* *sed*

sed Chanifæum (vox obscura est, & à Syris mutuata vel *hypocritam*, vel, juxta *Isa bar Ali, Idololatram* significans) *Moslemannum*, Alc. p. 38. Liber 1. de orig. Muh.

V. Eundem cum Nimrodo de unitate Dei & mortuorum resurrectione acriter disceptâsse *Sur.* 2. & *Kess.* p. 82.

VI. Insignem etiam & celebrem eum fuisse Astronomum, *Alcor.* pag. 251.

VII. Igni eum fuisse adjudicatum. Vide *Dissert. de Heptapl. Paris. S.* 3.

VIII. Relictâ patriâ Meccam eum concessisse, ibique templi Meccani prima fundamenta posuisse, *Kess.* 44. *Alcor.* p. 143. 219.

IX. Eum Angelos hospitio excepisse, *Alcor.* p. 145. 125. 220.

נבי *Propheta*) Author Abrahamum, Scripturæ exemplo, vocat Prophetam. Sic in *Alcorano* Sur. XIX. p. 168. אברהים אנה כאן צדיקא נביא *Abraham utique fuit verus Propheta.* Et in *Kess.* p. 45. dicitur: אבו אלאנביא כלהם *Pater Prophetarum omnium.* Vocatur aliâs: כליל אללה *Amicus Dei*, p. 57. Propheta.

יקשן *Iokschan*) Sic legi debet, pro יעשן, quod, sive vitio scribæ, sive culpâ linguæ Arabicæ, irrepsit. Est autem hic, ut & reliqui quinque, oriundus ex Ketura. Nomina eorum in Edit. *Erpen.* Genes. 25. sic exprimuntur: (pro quo author אסנו) ולדת לה זמראן ויקשן ומדן ומדין וישבק ושוח (author noster סוח) id est, *Et genuit ei Zimran & Lacksan, & Medan, & Midian, & Isbock, & Sua.* Iokschan.

אסחק *Isaac*) Non Muhammedani tantùm, sed & Christiani Scriptores Arabici, & ex iis *Patricides* ita hoc Abrahamidis nomen exprimunt. In translationibus autem Scripturæ Christiani pariter & Judæi vulgò Hebræam scriptionem sequuntur יצחק. Muhammedani ipsum aliàs appellant עלאם חלים *juvenem mansuetum, clementem*, propterea quòd sine ulla tergiversatione mortem, sive holocausti vicem, subire paratus fuerit. Monet autem *Beidavi* in comment. p. m. 725. solum Abrahamum ואבנה & *filium ejus*, Isaacum, hoc Epitheton mereri. Historiam annunciationis Isaaci habemus *Surat.* XI. & *Surat.* XLVIII. p. 296. Neque verò rigidum illud fidei Abrahami explorandæ per ἱεροθυσίαν examen Muhammedanos latuit. Verba *Muhammedis* hac de re *Sur.* 36. p. 252. sunt sequentia: קאל יא בני אני ארי פי אלמנאם אני ארבחך ואנטר מאדא תרי קאל יא אבת אפעל מא תומר סתגדני אן שא אללה מן אלצאברין i. e. *Dixit* (ei Abraham) *ô fili, vidi te secundùm quietem sacrificari, tu verò quid videris, obser-* Isaac.

Liber 1. de orig. Muh. *ra. Dixit, ô pater, fac quod jussus es, me enim, ubi Deus, voluerit, invenies patientem.* Atque hinc vulgò dicitur דביח אללה *sacrificatus*, vel potiùs, *sacrificandus Deo.* In cujus rei memoriam Muhammedani quotannis solennitatem, Paschali Judæorum non absimilem, instituunt, ipsum se Abrahami exemplum imitari putantes. Unde apud *Kess.* p. 85. קאל אבן עבאס קד געל אללה לך הדא אליום עידא ולאולאדך ולבני אלאמה מחמד id est, *Dicit Ibn-Abbas: utique posuit tibi Deus hunc diem in festum, & filiis tuis, & filiis populi Muhammed.*

Propheta. נבי *Propheta*) Sic in *Alcor.* p. 255. ובשרנאה באסחאק נביא. *Et annuntiavimus in Isaaco Prophetam.*

Iacob. יעקוב *Iacob*) Filius Isaaci. Trigam hanc patriarcharum, more Judæorum & Christianorum, Muhammedani sæpissime conjungunt. Sic in *Alcor.* p. 79. 179. & 256. עבארנא אברהים ואסחאק ויעקוב Commemora *servos nostros, Abrahamum, Isaacum & Iacobum.* Vocatur aliâs אסראיל *Israel*, voce Hebræa ישראל, sed Muhammedanis obscura.

Vocatur Israël. *Kessæus* in vitis Patrum, p. 86. כאן יעקוב פי כרוגה מן ארץ אלשאם יסרי באלליל ויכמן פי אלנהאר פסמי אסראיל יעני אסרי אלי כאלה לבאן ואתא אלי דאר כאלה id est, *Iacobus Syria egressus, noctu meabat, & interdiu delitebat, vocatur autem Israel,* id est, noctu, *ad socerum suum Labanem proficiscens, & ad domicilium ejus perveniens.* Ergò Arabica vox est Israël, si fidem mereatur *Kessæus*? Rectiùs *Beidavi* ad fontes Hebræos refert, sed malè explicat, מענאה באלעבריה צפוה אללה וקיל עבד אללה id est, *Significatio ejus Hebraa est* Electio, *aut, ut alii volunt,* servus Dei.

Esavus. עיץ *E.z*, id est, *Esavus*) Hujus quidem in Alcorano, quod sciam, nulla fit mentio, in *Kessæo* tamen & aliis Arabum scriptis crebrò occurrit. Judaicam redolet fabulam, quòd *Kessæus* p. 86. duos ei tribuit filios, ex Thabothi Æthiopum Regis filia susceptos, אלרום *Romanos* appellatos Constat enim, Talmudico stylo, Edom nomine, Romanorum Imperium intelligi. Vide *Thes. Philol.* p. 48. Neque verò, quod sequitur, majori cum Scripturæ authoritate asseritur. *Dixit*, inquit Kessæus, *Iacobus fratri suo Esavo* אבשר יא אכי פאן אללה קד מן עלי באלנבוה ואנה סיגעל אלנבוה פי דריתך פיבעת איוב רסולא יכרג מן טהרך ויכרג מלכא יטוף אלמשרק ואלמגרב יסמי דו אלקרנין *annuntio tibi, ô frater, quòd Deus omnino gratiosè mihi indulserit donum Propheticum; & quòd idem positurus sit Prophetiam in generatione tua,*

quod

quódque excitaturus sit Iobum, Apostolum, proditurum ex lumbis tuis, & Regem oriturum, qui circumibit orientem & occidentem, vocabitúrque δικέρατος. Alexandrum indigitat, cui à Muhammede nomen hoc est insitum. Liber 1. de orig. Muh.

ארר *Adar*) Exhibetur hac serie Chami posteritas, sed miserè defædata, si conferatur cum *Genes.* 36. & 1. *Paraleip.* 1. ubi Genealogiæ hujus sedes propria est. De Thabetho refert *Kessæus* p. 86. quòd fuerit מלך אלחבשה *Rex Aethiopum.* *Adar.* *Thabeth.*

איוב *Iobus*) Locum jamjam dedimus ex *Kessæo*, qui probat, Muhammedanos Iobum ad Esavi posteros referre. Hoc ipsum vult author hujus genealogiæ, qui Iobum immediatè Esavo subjicit; & alia, quæ apud *Kessæum* p. 89. occurrit, genealogia: איוב אבן אומץ אבן עובל אבן אלעיץ אבן יעקיב אבן אסחאק *Iobus, filius Oumez, filii Oubal, filii Esavi, filii Iacobi, filii Isaaci.* Vide plura in *Thesauro Phil.* p. 504. Porrò de Jobi opibus, pietate, afflictione, secunda & adversa fortuna, multa leguntur in *Alcorano* Surat. 20. p. 180. Sur. 37. p. 256. *Kessæo* p. 89. ex quo sequentia depromsimus כאן איוב רגלא עאקלא נאטקא חלימא חכימא וכאן כתיר אלמאל ימלך מן אלמואשי ואלאבל ואלבקר ואלענם ואלחיל ואלחמיר ואעטאה אללה מן חסן אלכלק ואלרזק מא לם יעט אחר קבלה חתי לם יכאלפה אחר ולם יכרבה לשרפה ונואב אבאיה פשרע להם אלשראיע ובנא להם אלמס אגד וכאנת לה מואיד יצעהא ללפקרא ואלמסאכין ויכרם אלאציאף וכאן לליתים כאלאב אלרחים וללראמל כאלזוג אלעטוף ולציף כאלאך אלודוד id est, *Fuit Iobus vir prudens, eloquens, mansuetus, sapiens, opibus abundans, possessor pecudum, camelorum, armentorum & gregum, equorum & asinorum. Eidem Deus concessit formæ præstantiam & alimentum, cujusmodi non contigit ulli ante ipsum; adeò ut ipsi nemo contradiceret, nec mendacii eum quisquam argueret propter summam ejus præstantiam, & parentum successus: Leges etiam iis dedit, templáque ædificavit, mensas egenis & pauperibus certas destinavit, peregrinos honoravit, orphano pater fuit misericors, viduæ benignus maritus, advenæ frater dilectus.* Plura de Jobi καταστροφῆς, ulceroso corpore, contemtu & sannis conjugis ex eodem authore afferri possent, sed calentem calamum brevitatis studium frænat. Quòd verò Jobum hunc Constantinopoli sepultum quidam scribunt, somnium est, & turpis ἀϊσφρησία, ex duorum συνωνύμων confusione orta. Alius enim Jobus ille, quem tu- *Iobus.* *Compendium historiæ ejus ex Kessæo.*

Liber 1. de orig. Muh. tumulus Constantinopolitanus tegit, fuit, dux militiæ Muhammedanæ in prælio occisus, & deinde Constantinopolin, ut ibi sepeliretur, deductus.

Iobus fuit Propheta ex mente Arabum. נבי *Propheta*) Aliàs in Arabum scriptis, צדיק *justus, verax* appellatur. Prophetæ nomen Jobo etiam tribuitur à *Kessæo* pag. 89. לם יכן בעד יוסף אלצדיק נביא אלא איוב id est, *Non fuit post Iosephum Propheta verax, nisi Iobus.* Locus illustrior habetur in eodem authore pag. 90. Eum exscribam, ut appareat quàm præclarè de Jobo sentiant ipsi quoque exteri scriptores: פקאל אללה תעאלי אלם תעלמון אן איוב נבי אללה אכתארה אללה לרסאלתה ואמנה אללה עלי וחיה ואן אללה לם יטלעכם עלי אנה סכט עליה ואן הדא אלבלא אלדי הו בה קד צמר ענדכם וקד עלמתם אן אללה יבתלי אלנביין ואלצדיקין ואלשהדא ואלצאלחין ולא יכון ברלך סכט ולא הואן ולאכן יכון כראמה להם ענד אללה תעאלי id est, *Dixit Deus altissimus* (ad amicos Jobi) *an nescitis Iobum esse Prophetam Dei, quem Deus ad Apostolatum suum elegit, cuique inspirationem suam commisit? neque Deus vos docere vult, quasi iratus ei esset, ut ex hoc afflicto statu colligere videmini. Nôstis enim, Deum probare Prophetas, justos, martyres, bonos, ubi tamen nulla Dei indignatio aut contemtus, sed honor potiùs apud Deum altissimum.* Atque hæc de posteris Isaaci, ad ejus nunc collateralem, Ismaëlem, pergimus.

Ismaël. אסמעיל *Ismael*) Est hic Ismaël magnus Arabum Propheta, quem גד מחמד *Avum Muhammedis* appellare amant. In *Alcorano*, Sur. 36. semel דביח אללה *sacrificandus Deo*, dicitur: errore planè intolerabili. Isaaci enim in sacrificium jam destinati, non Ismaëlis, de quo nihil uspiam tale reperias, Epitheton conveniens est. Atque hinc iterum Muhammedis ἀμάθειαν & αὐτοπρησίαν æstima, & larvas eum ubique intemperias insaniásque agitâsse collige. *Giggæus* in Thesauro suo ait, *Ismaelem fuisse* אבו אלערב *Patrem Arabum*, quod absolutè dictum ne ipsi quidem admittunt Arabes. Altiora enim originis suæ ostendunt illi incunabula. *Ben Iacob & Elmakinus* in Hist. p. 27. patrem Arabum vocat Cahthanum, seu Jectanum, filium Eberi. *Kessæus* ad ipsum Semum, Eberi avum, assurgit, cúmque verum אבו אלערב *patrem Arabum* nuncupat. Unde etiam, quod ex *Leone Africano* ante monuimus, Ismaëlem Arabes negant fuisse ערב אלערב *Arabem Arabum*, id est, Ἀρραβαϊσθεῖα, pro ut hac voce *Chrysostomus* eleganter de Judæis natis utitur; sed אלמסתערב *Arabem Arabizatum* i.e. [illegible]; Nam,

Non est Arabs Gatús.

ut

ut scribit *Patricides* in Historia sua Ecclesiastica p. 19. פרפע אברהים אלי אבנה אסמאעיל מאלא חודה ואכרגה מע אמה אלי ארץ יתרב וארץ אלימן וסכנהא אסמאעיל id est, *Deditque Abraham filio suo Ismaeli facultates, eumque viatico instructum cum matre sua expulit in Iathreb & Arabiam felicem, ibique habitavit.* Exul ergò in Arabia Ismaël fuit. *Liber 1. de orig. Muh.*

נבי *Propheta*) Δότε μοι λεκάνην! Quis enim, sine stomacho, Ismaëlem in Prophetarum numero ferat? Atqui hanc ei authoritatem Muhammed, & Muhammedani ubique adjudicant. Quid? quòd plerunque Ismaëlem cum Abrahamo, Isaaco & Jacobo conjunctum legas in Alcorano? Nempe curæ fuit lymphatico impostori sibi, suisque à Propheta hoc majorem conciliare applausum, atque reverentiam. *Propheta malè dicitur.*

קידר *Keidar*) Mosi Kedar; filius fuit Ismaëlis à quo Muhammed suam traxit originem. Incoluit Arabiam Petræam, cujus proin posteri Kedareni dicti. Hinc לשון קדר *Lingua Kedar*, id est, Arabum. *Num.* XI. v. 5. R. *Esra* vocem אבטיחים ex לשון קדר *Lingua Kedar*, seu Arabica, explicat. Sic *Psal.* CXX. conqueritur David, se diu habitâsse באהלי קדר *in tentoriis Kedar*, i.e. ut Chaldæus vertit: עם משכניהון דערבאי *cum tentoriis Arabum*. R. D. Kimchi: קדר id est, ישמעאלים Ismaëlitæ, sic appellati כי הם המשפחות המיוחסות אשר בישמעאל והם ראש המלכות *Quia illi sunt familiæ nobilissimæ inter Ismaelitas, quique caput sunt regni*. *Nicolaus Fullerus* in Miscellaneis sacris *Cedraeos eosdem putat esse cum iis, qui Ptolemaeo sunt Pharanitæ*, siquidem pro eo, quòd Psal. CXX. habetur אהלי קדר *tentoria Kedar*, 1. *Sam.* 25. v. 1. reperiatur, Davidem, post obitum Samuelis, descendisse ad desertum Pharanis: Sanè Muhammedani, & ex iis *Ahmed ben Edris*, Pharan pro Arabia deserta, apud Prophetas poni, ipsi concedunt. Porrò de Kedaris posteris, eorùmque Idololatria compendiosè scribit Joh. And. in Confus. Sectæ Mahometanæ p. m. 17. & 19. *Kedar.* *Arabum Patriarcha.*

די אלכפל *Dilkefel*) Vulgò Arabica vox retinetur. Neque scio à quoquam hactenus eam esse explicatam. Fumus est & crux in oculis ipsorum quoque Arabum. Unde ab authore genealogiæ ea illi assignatur sedes, quam, ubi quis fuerit, pleniùs constiterit, difficulter obtinebit. Infra ætatem enim Mosis & Samuelis ponendus erit. Dicimus enim, duas has voces esse [illegible] Prophetæ ejusdam, qui *Surata* Alcor. XX. p. 180. cum אסמאעיל ואדריס *Ismaele & Edris* conjungitur. Quis verò ille? *Beidavi* dubitat יעני אליאס וקיל יושע וקיל זכריא. *Dilkefel.*

Liber 1. de orig. Muh. וזכריא סמי בה לאנה כאן רא חט מן אללה או תכפל מנה; id est; *Intelligit Eliam, aut Iosuam, aut Zachariam, sic appellatum, quòd portionem*
Est Elias. *à Deo acceperit, aut nutritus ab eo fuerit.* Tutissimè de Elia intelligitur, cui, ab Achabo solo patrio expulso, destinati erant corvi, qui cibum ei suppeditarent. Eliam ergo & hîc, & alibi hoc nomine venire certum est. Eundem etiam אלכצר Ἀλχωδὴρ appellant. *Patricid.* Hist. Eccl. p. 54. איליא והו אלכצר *Elias, qui & Alchoder vocatur*. Exempla ἀσαφειῶν ejusmodi obscurarũ in Alcorano habemus non pauca. *Ionam*, quòd à ceto devoratus fuerit, vulgò רא נון ἰχθυόφαγον; *Pharaonem* ob duritiem cordis רא אלאותאר *virum paxillorum*; *Alexandrum* רא אלקרנין vocant; *Septem dormientes*, ut Christiani illi Ephesini, quorum historiam, vel fabulam potiùs ipse ridet *Baronius* in Martyrol. p. 506. appellantur, in Alcorano די אלכהף *socii speluncæ* dicuntur. Atque hinc iterum patet, quàm sit verum illud Philosophi; ἰδὲ ἀδήλου αἰτίας ὁ ἕτερος ἕπεται. Propterea enim, quòd Arabes, quis esset *Alkefel*, ignorarent, locum in hac serie genealogica occupat minùs congruum.

Ioseph. יוסף *Ioseph*) Traditur Historia Josephi integro capite in Alcorano, quæ cum versione gemina, notisque brevibus *Clar. Erpenii* Lugduni Batavorum prodiit. Hanc Suratam Judaicis pigmentis, & mangonio Rabbinico mirè videas variegatam, qua de re pòst.

Propheta. פיגמבר *Propheta*) vox est Turcico Persica *Prophetam* significans. Sic *Xavier* in Historia Evangelica Persica p. 8. Tobiam vocat פיגמבר *Prophetam*. Primitivum est פיגאם, unde פיגאם ראר *nuntiandum dedit*. A nuntiando igitur dicti sunt Prophetæ Persis, prout iidem Hebræis מלאכים & Græcis ἄγγελοι nuncupantur.

Ephraim. אפראים *Ephraim*) Filius fuit Josephi, quem ἀκυρολόγως Prophetæ nomine insignit.

Nun. נון *Nun*) Pater Josuæ, cui & ipsi Prophetæ Epitheton adjungitur. Latus enim & laxus nimis vocabuli *Propheta* usus est apud Muhammedanos.

Iosua. יושע *Iosua*) Heros V. Test. celeberrimus, & Mosaicarum virtutum æmulus & hæres ex asse. Magnam is nominis sui celebritatem reliquit apud ipsos tum *Gentiles*, tum *Muhammedanos*. In *Chronico Samaritano*, cujus compendium aliàs Latinè dedimus, cap. 26. Epistola est
Epistola Schaubeci ad Iosuam. Schaubeci Persarum Regis, ejúsque asseclarum ad Josuam, filium Nun, scripta, in qua אלדיב אלקאתול *Lupus percussor*, vel, ut est in libro *Inchas*. p. 154. f. 1. & in *Schalsch. Kabb.* seu *concatenatione* (*Tertulliani*;

liani verbo in Apolog. p. m. 846. uti mihi liceat) *Traditionis*, pag. 96. זאב ערבות (ex *Soph.* 3. v. 3.) *lupus vespertinus*, dicitur. Verba R. *Gedaliæ* sic habent: ראיתי בספר היוחסין אלה הכתבים יפים ובחרתי להציגם לפניך למען תראה השגחתו יתברך למאמינים ובוטחים בו ואלה הם דבריו׳ אמר שמואל מצאתי ראיתי בספר זכרוני הכותיים וזכרו שראו אותו במדרש א׳ של יהודים וזה שאחר כבישת יהושע אי והריגת לא׳ מלכים קרה שמלך אחר מהם היה לו בן מלך על ארמיניה הקטנה ושמו שובך ועמד וקבץ מלכי פרס ומדי מה׳ מלכים ולקחו עמהם יפת הגבור אשר היה עורר חניתו על כמה׳ אנשים וקבצו חיל כחול אשר על שפת הים וישלחו מכתב אל יהושע בן נון שלום: אתה זאב ערבות ידענו מה שעשית בקרובינו החרבת טירותינו טבחת ולא חמלת מנער ועד זקן הרגת בחרב וכל עריהם השמות: ולכן שמענה ואתה דע לך כי מהיום וער ל יום אנחנו נגיע אליך ונשיג עדיך בגבול נחלתך בהר אפרים אנחנו מה׳ מלכים עצומים ולכל א׳ וא׳ אלף גבורים מחזיקים בחצים ובקשת כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה ובעזרתינו יפת הגבור אשר זכרנו ולזה הכון והכן לך כלי מלחמתך ולא תאמר אחר כך כי באנו עליך בפתע פתאום id est, *Vidi in libro Iuchasin* (p. 154.) *verba hæc pulchra, quæ constitui proponere tibi, ut videas providentiam Benedicti erga credentes, & sperantes in eum. Atque hæc sunt verba ejus: Dixit Samuel; inveni, vidi in Chronicis Chutæorum* (est ipsum illud Chronicon, cujus meminimus, quódque Samaritani *Librum Iosuæ* appellant) *quæ dicunt se vidisse in explicatione Allegorica cujusdam Iudæi, quòd, postquam Iosua subegisset terram Israel, & occidisset XXXI. Reges, acciderit, ut quidam ex istis regibus* (in Chronico Samaritano Rex ille nominatim חמאם בן רעואן מלך פארס *Hemam, filius Reehvan, Rex Persarum* vocatur) *superstitem reliquerit filium, Regem Armeniæ minoris* (cujus tamen author Chronici Samar. authentici non meminit, sed tantùm à divitiis potissimùm & fortitudine commendat) *cui nomen Schaubech. Surrexit is, & Reges Persarum & Medorum collegit quadraginta quinque, adjuncto sibi Iapheto gigante* (in Chron. Samar. tamen mentio fit בן יאפת אלגבאר *filii Iapheti, gigantis & aliquot regum Armeniæ Majoris, Syriæ, Sidoniorum, & reliquiarum Cananæarum*, quibus præ cæteris obductam doloris cicatricem refricuerit: וארכרהם מא פעלוא בני אסראיל באולארהם ונסואנהם ומדנהם

Liber 1. de orig. Muh.

Liber de orig. Muh. ואחואלהם *Et in memoriam revocârit, quid designâssent filii Israel, in liberis, mulieribus, urbibus & fortunis eorum) qui suam bastam vibrando pluribus aliis hominibus antecelluerit. Et collegerunt exercitum instar arenæ ad litora maris, miséruntque Epistolam Iosuæ filio Nun, cujus exemplar tale est:* Sal. *Scimus, ô lupe vespertine, quid feceris vicinis nostris: Desolâsti palatia nostra, mactâsti, neq; pepercisti, à puero ad senem gladio omnes promiscuè interfecisti, omnésq; civitates eorum devastâsti* (Chronicon Sam. numerum urbium expressè ponit: אהלכת לנא תלאתין מדינה סוי אלדיאראת ואלקרי אלצעאר id est, *Perdidisti nobis triginta urbes, præter pagos & vicos.) Scito proinde, nos tricesimo ab hinc die te in terra tua assecuturos, & in terminos possessionis tuæ invasuros, in ipso monte Ephraim*(Samaritanus Samariticè hoc ita effatur; בין ידי אלגבל אלדי תעבד רבך עליה אל מנסוב אלי גבל אלברכה id est, *Inter montem, in quo Dominum tuum colis, qui & Mons Benedictionis dicitur) Nos,* inquam, *quadraginta quinque*(Sam. habet 36.) *Reges robusti, quorum quisque armatus mille hominibus, fortibus, arcum & tela apprehendentibus, gladiis accinctis, prælia doctis, nobísque opem feret ipse Iaphetus, cujus meminimus:* Samaritanus hîc iterum variat: זמענא בן יאפת אלגבאר

מעה צאעקה פאלוד אדא חרף בהא ואנגחרה קתלת אלף ואדא לם תנגח קתלת כמס מאיה רגל ממן מעה האולאי אלמלוך ומעהם מן אלעדד ואלאלה ללחם ממא קד ורתוהא מן גדהם נוח עליה אלסלאם id est, *Atque nobiscum est filius Iapheti, Gigas, instructus machina chalybea, quæ impulsa, ubi ad votum successerit, mille prosternit homines; ubi non ad nutum successerit, quingentos viros interficit: Illi, quos secum habet, reges sunt, armati militiæ instrumentísque bellicis, quæ hæreditario jure ab avo suo, Noacho, fel. mem. possident.* Sed pergimus in Epistolæ Hebrææ translatione: *Proinde paratus esto, tuáque instrumenta bellica disponito, ne fortè postmodum dicas, quod ex improviso te oppresserimus.* Pergit R. *Gedal.* ומסרו הכתב ביד שליח אחר נבון וחכם *Et tradiderunt Epistolam legato sapienti & prudenti.* Plenius hic Paragraphus redditur à Samarit. Chronolog. ואתפק ראי שיוך אלעסכר וגוהחא אן ינפדוא רגל יחצי אלנאס ויערף אלעסאכר חארק פי אלתדביר לכי יערפהם חאל בני אסראיל וכיף אלמסיר אליהם ואלתטרק עליהם id est, *Et visum est senioribus exercitus, & primoribus ejus mittere virum, qui populum numeret, castra exploret, regimen diligen-*

ligenter observet, ut ita statum filiorum Israel indicare ipsis, & monere simul posset, qua ratione accessus illis pateret ad eos & aditus. Quid deinceps factum sit, *Gedal.* etiam recenset: Liber 1. de orig. Muh.
ובא השלית ומצא יהושע יושב
על כסא מלכותו וכל העם נצב עליו ויצו יהושע להביאו לפניו ולא
הביט יהושע אליו עד השלימו לשפוט את בני ישראל ואחר כך
לקח את המכתב מידו ויקראהו בית ה׳ בצום ובכי ובמספר וישמור
אותה בביתו עד עבור חג השבועות כי קרוב הוא ולא רצה להעציב
את העם אבל הוא שמר את הדבר ואחר עבור חג השבועות הקהיל
את כל העם ויקרא את הכתב באזניהם ויאמר אליהם הנה כמה
מלחמות נלחמתי וכמה מלכים נצחתי ולא הבהילוני ועל זה
המקרה פחד קראני ורעדה וכשמעם ויתעצבו האנשים ונתפקקו
כל חוליותיהם וארכובותיהם דא לדא נקשן הורידו לארץ
ראשם ויאמרו אל יהושע כאשר שמענו למשה כן נשמע אליך
השר קח לך גליון שלח אצבע וכתוב עליו בחרט אנוש והשב
לשכנינו הפושעים והמורדים דברי קשים כגידים ויאמר אליהם
יהושע עמדו ואשמעה אופן הכתב אשר סדרתי ואם יכשר בעיניכם
אשלחה אליכם ויאמרו כל העם פתח פיך ויאירו דבריך id est, *Et accessit legatus, & offendit Iosuam solio regio insidentem, omnémque populum sibi adstantem.* (Samarit. Chronol. iterum plenior hic est: נפר
אלרסול פי אליום אלעאשר מן אלשהר אלתאני מן סנה אחד
ועשרין סנה מלך בני אסראיל בער דכולהם הרה אלבלאד ואפא
יום אלכמיס עד יום אלמקרא והו חג אלסואביע פאוצל אלמלך
כתאבה והו גאלס עלי כרסי מלכה יחכם עלי אקואם מנהם מן
קד וגב עליה אלקתל ומנהם מן קד וגב אליה אלחריק ומנהם
מן קד וגב עליה אלרגם ומנהם מן קד וגב עליה אלחבס id est, *Missus est legatus die decimo mensis secundi, anni vicesimi primi regni filiorum Israel post ingressum eorum in terram hanc, & accessit die quinto, postridie Congregationis festi septimanarum, seu tabernaculorum. Et attulit Regi scriptum suum: Ipse verò insidebat solio regio judicans populum, ex quo alii occisionis*, per gladium nempe, *alii combustionis, alii vinculorum rei erant*, &c.) *Et praecepit Iosua, ut sibi legatus ille adduceretur, quem tamen priùs contueri noluit, quàm judicandi finem fecisset filios Israel. Atque tum demum Epistolam de manu ejus sumsit, eámque in domo Dei* (Samar. habet, פי מנזלה *in domo sua*) *legit cum jejunio, fletu & luctu, & custodivit eam domi suae ad finem usque festi Hebdomadarum, quod proximè in-*

Liber 1. de *stabat, neque populum* (qui, ut in Chron. Sam. attexitur, באנוא פארחין
orig. Muh. בעירהם *læti & hilares dies festos sumebant*) *voluit contristare: ipse interim negotium alta mente repositum servabat.* (Interea, ut *Sam. Chron.* loquitur: שאהד אלרסול מן קתרה אלעסכר וחסנה ואחואל וצבטה ואמור אלבארי וקדרתה ונזול עמוד אלנאר ועטמתה ונטר ולי אללה והולה מא לם ישאהד מתלה ולם יסמע במתלה פי אלדהור אל סאלפה *Observavit præsens legatus multitudinem exercitus, ejus δύναμιν, regis robur & fortitudinem; Creatoris item præcepta & potentiam ejus: descensum columnæ igneæ, ejúsque magnitudinem. Intuitus autem Principem Dei* (Sacerdotem, puto, intelligit) *terrore perculsus fuit, quòd similem nunquam viderit, neque de simili quicquam audiverit seculis præcedentibus.*) Redimus ad versionem R. Gedal. *Finito verò festo tabernaculorum universum congregavit populum, atque in ejus præsentia Epistolam legit. Dixítque ad eos: Tot jam prælia gessi, tot Reges superavi, neque quisquam eorum me terruit. Hic verò casus timorem mihi incutit atque tremorem. Et tristitia affecti sunt homines, tremuerúntque omnes articuli eorum, omniáque eorum genua inter se colliserunt, demissis in terram capitibus suis.* (Quod animorum pariter & corporum deliquiū, ne ipse suis usurparet legatus oculis אעתקלה פי בען אלמואצע *detinuit ipsum Iosua in loco certo, & à populi conspectu remoto*, ut Sam refert.) *Respondit* autem populus *Iosua: sicut Mosen audivimus, ita & tibi obsequemur, ô Princeps!* Samaritanus populi responsum ita exaggerat: מא סמענא במתל הדה אלפעל ולא רפענא אלי מתלה ולא לקינא מתל הדא אלעסכר ולכן הדא אלחרב ללה הו ולנא ולאולאדנא ולך איהא אלמלך אלנטר ואלמאר ותדברנא בתופיק אללה ונחן מטיעין לאמרך id est, *Nihil unquam tale audivimus, neque etiam tale quicquam repulimus, neque cum tali unquam congressi sumus exercitu. Hoc verò bellum, Dei bellum, qui nobiscum est, & cum liberis nostris, & tecum quoque, ô Rex, Custos & Domine: tu diriges nos auxilio Dei: nos verò dictis tuis obedientes erimus*) Sume *tibi volumen, admove digitum, & inscribe illi, stylo hominis, respondéque vicinis nostris defectoribus, rebellibus, verbis nervorum instar duris. Dixit. Iosua: State, ut audiam formam, quam adornavi: quòd si vobis placuerit, mittam eam ad illos. Et*
Responsio *respondit universus populus, aperi os tuum, & illuminentur verba tua.* Sub-
Iosuæ 1. ex jicit *Gedalias* ipsam nunc Epistolam, his verbis conceptam: בשם
R. Gedalia. יי' אלהי ישראל אשר הוא מחליש הגבורים הזרים וממית הרשעים

המורדים

Liber 1. de orig. Muh.

המורדים ומפריד חבורי החטאים השודדים ומחבר פרורי הצדיקים
והחסידים הוא אלהי האלהים וארוני הארונים אלהי אברהם יצחק
ויעקוב הוא איש מלחמה ממני יהשע עבד האל ומהקהלה הקדושה
הנבחרת והעדה המאושרת קהל עדת ישראל בני אברהם יצחק
ויעקוב אל האומה המרשעה. והקהלה המנוגעת עובדי פסילים
ומשתחוים אל האלילים אין שלום אמר אלהי דעו לכם כי
הרעותם אשר עשיתם להקיץ הארי הנרדם ולהעיר הלביא כי
יתאדם לתת חרב בידם! אנוכי העירותי בצדק להשיב גמולכם
בראשכם ומה לכם לבא במקום קדוש ותבאו ותטמאו את ארצי
הכינו עצמיכם ואל תצאו ממקומיכם כי לשבעת הימים אנכי אבא
אליכם ואהרוג גבורכם ואבר מנוס מכם! הנה אתם תתפארו
כי אתם מה׳ מלכים ועם כלא׳ ס׳ אלף גבורים ואנכי לא אתפאר
כי עמנו מלכי הארמה רק מלאכי מרום אשר א׳ מהם הפך סדום
ועמורה וא׳ הביא המבול, וא׳ הפליג הארץ לע׳ אומות׳ ועמי אשר
אתי תר אלף גבורי חיל עברו בים ביבשה וה׳ הולך לפניהם לילה
בעמוד אש ויומם בעמוד ענן והמובחרים שבהם יב׳ אלף הרגו ה׳
מלכי מרין וארת בלעם בן פעור ויהרגו כל זכר ולא נפקד מהם
איש וכהן א׳ שמו פנחס וחצוצרות התרועה בירו כאשר יריע אף
יצריח כל איבינו נופלים לפנינו הלא שמעת פרעה וכל המונו טבעו
בים ואנחו עוברים ביבשה הלא הוגר לכם מה שעשינו לעמלק ועמו
הלא ראיתם מה שעשינו לסיחון ולעוג ב׳ מלכי האמורי ואם
עמכם יפת הגבור עמנו גבור הגבורים גביה על גבוה Id est, *In nomine Domini, Dei Israelis, qui debilitat fortes, superbos, mortificat impios, rebelles, qui separat conventus peccatorum devastatorum, & congregat dispersa justorum & sanctorum. Ille Deus est Deorum & Dominus dominantium, Deus Abrahami, Isaaci & Iacobi, Dominus, qui vir belli est: Iosua, servus Dei, & synagoga sancta, selecta, cœtus beatus, conventus congregationis Israel, filiorum Abrahami, Isaaci & Iacobi: populo impio, cœtui plagis affecto, cultoribus sculptilium, adoratoribus Idolorum nullam* dicit *pacem, ait Deus meus.* Scitote, *quòd malè fecistis excitantes leonem sopitum, & expergefacientes leonem immanem, ut, cùm rubuerit, gladium subministret manui eorum. Ego in justitia evigilans retribuam vobis merita vestra in capita vestra. Et quæ libido vos incessit veniendi in locum sanctum, terrámque meam polluendi? Disponite vos ipsos, neque pedem ex loco vestro efferte,*

Liber 1. de orig. Muh.

ferte, quoniam post dies septem ad vos veniam, occidam fortes vestros, & omnis elabendi rima vobis obthurabitur. Lactatis quidem, quòd Reges sitis numero XLV. quorum singuli habeant sexaginta millia strenuorum: Ego verò non gloriabor, quòd nobiscum faciant Reges terræ, sed Angeli excelsi, quorum unus evertit Sodomah & Gomorrah: alius intulit diluvium: tertius orbem in LXX. nationes divisit. Populus verò, qui mecum, numero 600000. fortes & strenui viri, mare transierunt sicco pede. Eos præcedit Deus noctu in columna ignis, interdiu verò in columna nubis: selectissimi verò eorum, duodecim millia, interfecerunt quinque reges Midianitarum, Bileamum filium Peor, & interemerunt omnem masculum, ex iis verò ne unus quidem desiderabatur. Sacerdotem habent, cui nomen Pinchas, in cujus manu sunt tubæ clangoris, cùm clanxerit, aut clamorem excitaverit, omnes coram nobis concidunt inimici nostri. Nónne audivisti, Pharaonem & omnem ejus multitudinem in mari submersos esse, nos verò pede sicco transiisse? Nónne vobis nuntiatum est, quid fecerimus Amalek & populo ejus? Nónne vidistis, quid fecerimus Sihoni & Ogo duobus Amoraorum regibus? Quòd si vobiscum fuerit Iaphetus Gigas, nobiscum est Gigas gigantum, excelsus supra excelsum. Hanc Epistolam in Chronico Samaritano argumento deprehendo eandem planè, verbis tamen & exemplorum inductione prolixiorem, quam proinde repetere nihil attinet.

2. *Ex Chronico Samaritano.*

Josua igitur, magnus ille belli Dux Israëlitarum, ipsis quoque gentibus, eorúmque scriptoribus innotuit. Certè magnam Phænicum vim sub Josuæ tempora, bello sacro profligatam, maritimas Africæ regiones occupâsse, testes sunt columnæ binæ olim in Tingitana visendæ, & Phænicio ejusdem seculi sermone inscriptæ, verbis sic Græcè sonantibus:

1. *Sed & ex inscriptionibus constat Iosuam gentibus satis fuisse notum.*

ΗΜΕΙΣ· ΕΣΜΕΝ. ΟΙ. ΦΥΓΟΝΤΕΣ,
ΑΠΟ. ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΙΗΣΟΥ.
ΤΟΥ ΛΗΣΤΟΥ. ΥΙΟΥ. ΝΑΥΗ.

Commemorat hæc *Procopius* in Vandalicis lib. II. *Seldenus* de Diis Syris Proleg. c. 2. p. 18. sic Phænices scripsisse conjicit: אנו בורחים מפני יהושע איש חתף בן נון *Nos fugimus à facie Iehosuah, prædonis, filii Nun.* Non malè, nisi quòd fortè voci λῃστὴς vocabulum ἐμφαντικώτερον responderit. Ex gemina illa Schaubeci Epistola, Hebræa & Arabica, suprà monuimus, Josuæ Epitheton fuisse אלריב אלקאתול *lupus percussor*; vel, ex *Sophon.* זאב ערבות *lupus vespertinus.* Neque verò hujus Archistrategi fama minor est apud Muhammedanos. Ejus meminit

Kes-

Kessæus in vitis Patrum pag. 98. קאל כעב אלאחבאר פמא חלת אלגנאים קבל מחמד צלי אללה עליה וסלם אלא ליושע אבן נון *Dicunt docti: Nulli spoliare fuisse concessum, ante Muhammedem, pro quo Deus oret, nisi Iosuæ filio Nun.* Opportunè! Nempe, latrocinia, invasiones, devastationes, prædas & rapinas Muhammedis excusabit exemplum Josuæ? Cujus auspiciis, ut loquitur *Epiph.* contr. Manich. p. 301. ἔλαβον οἱ υἱοὶ τοῦ Σὴμ τὴν ἰδίαν γῆν, μηδεμίας ἀδικίας ἐν μέσῳ ὑπαρχούσης, ἀλλὰ δικαιοκρισίας. Quid nî Timur etiam, seu Tamerlanes, cujus historiam Arabicè scripsit *Ahmed filius Arabsiæ*, testis αὐτόπτης, quémque p. 3. ראס אלפסאק אלאערג אלרגאל אלדי אקאם אלפתנה שרקא וגרבא *Caput improborum, claudum impostorem* appellat, *qui bellum excitârit in Oriente & Occidente:* cujus res gestæ מן אעגב אלקצאיא *maximè sint mirandæ*, ejusdem imitationem obtendat & exemplum, si hæc argumentatio Muhammedanis succedat? Hoc verò nunquam dabunt: quin fatentur potiùs, quòd Tamerlanes cum suis asseclis געלוא יחארבון אללה ורסולה ויודון עבאדה ויקטעון סבילה *Cœperit bellum gerere contra Deum, & Apostolum ejus, mala inferre cultoribus ejus, & rumpere vias ejus*, id est, violare leges ejus. *Arabs.* pag. 13. 14.

Liber 1. de relig. Muh. II. Muhammedani quoque Iosuæ meminerũt. 1. Kessæus.

Porrò *Kessæus* Gibeonitarum quoque, quos אלאעראב *Arabes* vocat, perstringit historiam. Enarrat etiam cladem Israelitarum, propter sacrilegium Achani acceptam: sed more suo, id est, confusè planè & ineptè, וכאן אללה קד כסא הרון קמיצא לה אתני עשר עלמא עלי עדד אלאסבאט ואדא על ואחד מן אלאסבאט כאן יתגיר עלמה מן דלך אלקמיץ פלא יזל מתגירא חתי ירדה אלי אלמגנם ואדא לם ירדה תוקע אלהזימה עליהם וכאן אלקמיץ מע יושע אבן נון ולבסה ולמא כאן פי גזאתה קד תגיר עלמא ואחד מן אלאסבאט פעלם אן אלגלול פי דלך אלסבט ואנהם ינהזמוא פאנהזמוא פוקע פיהם קתלא כתירא תם דעא בהם יושע פקאל להם קד גללתם ומא אלדי חמלכם עלי אלגלול וכאן ואחד מנהם קד גל קטיפה פאתוא בהא אלי יושע פאמר בהא אן תחמל אלי בלאד כנעאן וקאתלהם יושע חתי קתל נחו תלאתין מלכא וזיארה id est, *Induerat autem Deus Aharonem indusio* (vox Arabica *Iob* 21. v. 7. Græco vocabulo ἐπενδύτης respondet) *duodecim signis, secundùm tribuum numerum, notato. Quòd si qua tribuum dolosè egit, signum*

Historia Achani.

Liber 1. de orig. Muh.

gnum ejus fuit immutatum, in isto indusio, usque dum rapina fuit restituta. Si non reddidit eam, in fugam conjecti sunt. Habuit autem indusium hoc Iosua filius Nun, illúdque induit. Cùm verò contrà hostes processisset, mutatio facta est signi cujusdam tribus: unde cognovit prædam esse in ista tribu, fugam proinde imminere. Fugæ ergò se dederunt, magnam accipientes cladem. Vocavit autem Iosua eos ad se, dixítque iis: Fraudulenter egistis: quid impulit vos ut prædam auferretis? Erat autem unus eorum, qui pallium prædatus fuit, quod Iosuæ attulerunt; ille verò, ut in terram Canaan reportaretur, jussit. Atque sic bello eos tentavit adeóque afflixit, ut ultra triginta Reges percusserit. Quid per *indusium*, seu *interulam* significet, proclive est dictu. Amiculum sacerdotis seu pectorale innuit, in quo erant nomina duodecim tribuum, gemmis inserta. Gemmas autem has *Iosephus* & alii, ut diximus in *Exercitat. Anti-Morin.* p.88. volunt fuisse Urim & Thummim, de quorum usu loqui jam nolumus. Hoc sufficiat notâsse, *Kessæum* prorsus hic Ἰουδαΐζειν. Nam in *Pir. Eliez.* p.34.b. expressè legitur: כל שבט ושבט שהיה עושה דבר מצוה אבנו מגיהה אורה וכל שבט שהיה עושה עבירה לא היתה אבנו מגיהה אורה: id est, *Omnis tribus, quæ fecit aliquod præceptum, lapis ejus splendidam edidit lucem: omnis autem tribus, quæ aliquid deliquit, lapis ejus non dedit lucem splendidam.* Huc facit illud Majmonidis ex Jad. Chaz. t. III. de vasis sanctuarii c.10. עומד הכהן ופניו לפני הארון והשואל מאחריו פניו לאחרי הכהן ואומר השואל אעלה או לא אעלה ומיד רוח לובש את הכהן ומביט בחושן ורואה בו במראה הנבואה עלה או לא תעלה באותיות שבולטות מן החשן כנגד פניו והכהן משיבו ואומר לו עלה או לא תעלה: id est, *Sacerdos stat facie sua ad arcam conversa; consulens verò, illi stat à tergo, facie sua tergum sacerdotis spectante. Interrogans dicit: Ascendam in prælium? aut non ascendam. Tum è vestigio Spiritus Sanctus afflat sacerdotem: qui oculis in pectorale conjectis, ibi visione Propheticam videt, Ascende, aut, Ne ascendas, idque in conspectu suo literis è pectorali prominentibus. Itaque sacerdos illi respondens, inquit, Ascende, aut, Ne ascendas.* Multa verò hic ab Arabe commisceri ἄμικτα, noli mirari. Quid enim ab homine, curioso quidem veterum monumentorum investigatore, sed Muhammedano, scripturæ lumine orbato, solidius expectes? Quid mireris, quòd idem ille, dum ad Achani sacrilegium alludit, præter rudera quædam & vestigia, ex veritate historiæ nihil retineat. Quod ipsum profectò non potest non summam nobis S. Scripturæ commendare authoritatem. Cùm enim videamus,

Alludit ad pectorale seu amiculum.

mus, rupices etiam & petrones, id est, gentes barbaras & feras, vas quidem hoc sacrum allambere, pultem verò ipsam non attingere, quid nî sacras literas vel hinc majori cum reverentia tractare discamus; qui non putamina tantùm, sed ipsum accepimus nucleum? Liber 1. de orig. Muh.

Porrò ipse quoque Muhammed in Alcorano Josuæ facit mentionem Sur. XVIII. quæ אלכהף inscribitur. Vocatur ibi phrasi Scripturæ פתידה מוסי *Puer Mosis*, id est, ut *Beidavi* explicat, עאבדה vel כאדם *famulus*, quo sensu vox נער puer, apud Hebræos sæpe sumitur. *Beidavi* in comment. suis p. 506. appellat Josuam בן נון בן אפראים בן יוסף *filium Nun, fil. Ephraim fil. Ioseph.* Idem etiam fuit מן אלנקבא *è numero exploratorum*, quos Moses *Num.* c. 13. & 14. emisit. Qua de re prolixè *Beidavi* ad verba Sur. V. p. 62. ובעתנא מנהם אתני עשר נקיבא *Misimus ex illis duodecim exploratores* ורוי אן בני אסראיל למא פרעוא מן פרעון ואסתקרוא במצר אמרהם אללה באלמסיר אלי אוריחא ארץ אלשאם וכאן יסכנהא אלגבאברה אלכנאעניון וקאל להם אני כתבתהא דארא וקראר ואכרגוא אליהא וגאהרוא מן פיהא פאני נאצרכם ואמר מוסי אן יאכד מן כל סבט כפילא עליהם באלופא במא אמרוא בה פאכד עליהם אלמיתאק ואכתאר מנהם אלנקבא וסאר בהם ולמא דנא ארץ כנעאן בעת אלנקבא יתגססון אלאכבאר פנהאהם אן יתחדתוא קומהם וראוא גראמא עטימה ובאסא שדידא פהאבוא ורגעוא וחדתוא קומהם אלא כאלאב בן יופנא מן סבט יהודא ויושע בן נון מן סבט אפראים בן יוסף id est, *Fertur, quòd Deus, cùm filii Israel à Pharaone discessissent, proficisci eos jusserit Hierichuntem Syriæ, cujus incolæ tum erant gigantes Cananæi. Dixit autem iis: Assignavi eam vobis in sedem & domicilium: Exite ergò, & oppugnate quemcumque in ea offenderitis, & ego subsidio vobis ero. In mandatis autem datum fuit Mosi, ut è singulis tribubus acciperet obsidem in certitudinem rei ipsis injunctæ conficiendæ. Fœdere igitur cum illis inito, elegit ex iis exploratores, quibus cum profectus est. Cumque jam terræ Canaan appropinquâssent, emisit exploratores, ut omnia inquirerent. Prohibuit autem illis, ne ea populo effutirent. Cumque homines μεγέθους ὑπερφυοῦς, magnúmque gigantem vidissent, consternati reversi sunt, omniáque populo aperuerunt, excepto Caleb, filio Iephunne, è tribu Iuda: & Iosua, filio Nun, è tribu Ephraim, filii Ioseph.*

2. Muhammed.

3. Beidavi. Historia Exploratorum.

Liber 1. de orig. Muh.

SEQUUNTUR NONNULLI
è Monarchis Persicis anterioribus.

Reges Persici anteriores.
1, Caicobad.

1. כיקבד *Caikobad*) Historia Persarum ita perplexa est & intricata, ut ipsi etiam, qui habentur, in pertexenda Regum serie, πολλῶν αἰνίξεις ἄλλων, inter se digladientur Græci abeunt ab Hebræis, utrique à Persis & Arabibus. Seriem autem Genealogi hujus non planè contemnendam esse, vel hinc constat, quòd *Petrus Teixera* Lusitanus, diligentissimus ævi hujus Scriptor, quique multa ab ipsis Persis accepit, ad eam proximè accedat. Primus ergò est כיקבד *Caikobad*, quem *Teixera* nepotem Nodharis, *Schikhardus* in Taarich p. 44. ejusdem trinepotem fuisse vult. Filii ei tribuuntur quinque, 1. כי תרך *Cai-thore*. 2. כי ארש *Cai-Aresch*. (quasi כוריש Hebræorum) 3. כי אפתר *Cai-Aphthed*. 4. כי כוס *Cai-Cavos*. 5. כי נשין *Cai-Noschin*. Ex quibus Patri Caikobado successisse dicitur Cai Causus, cujus filia סיאוש Siiavosch ex Frangissa filium nacta, quem Teixera כיכסרו Caicosravv appellat. *Schikhardus* putat hunc fuisse Cyrum priorem sive magnum: quem plerique à Cyro flumine, juxta quod sit positus, denominatum dicunt. *Suidas* ab authoritate, quam inter colludentes puerulos arrogârit sibi, κῦρον vocatum, ait. Alii aliter.

2. Isphandiar seu Xerxes.

2. אספנדיאר *Isphandiar*) Hic quia inter Histaspin & Longimanum locatur, Xerxes ille, quem Græcorum historiæ celebrant, fuisse putatur.

3. Caibahman seu Longimanus.

3. כי בהמן *Cai-bahiman*) Est ipse Longimanus, qui Græcis μακρόχειρ, Persis Daras-dast dicitur. Alio nomine à Magis Persarum primus ארדשיר Ardschir, hoc est, *farina & lac* fuit appellatus: unde Græci suum habent Ἀρταξέρξης, & Hebræi אחשורוש Achaschvverosch. Volunt Rabbini quidam eum fuisse maritum Estheræ, alii negant, & Esteræ ipsum ac Nehemiæ σύγχρονον faciunt.

4. Sasan, Longimani filius.

4 סאסאן *Sasan*) Longimani filius, qui studiis Mathematicis cumprimis addictus, Imperium cessit matri, quæ in Genealogia המאי נהר *Homay mulier* nuncupatur.

5. Darab, filius Darab, seu Darius Nothus.

5. דארב בן דארב *Darab filius Darab*) *Schikhardus* in Taar pag. 23. & 47. Darabum hunc filium asserit Homay reginæ: ipsum Hebræorum דריוש Græcorum Δαρεῖον: Astrologorum jussu in fluvio Gihon expositum, sed mirè servatum. Addit verò: *Num illegitimè potius in-*

in viduo thoro conceptum suspicabimur, ut sit Darius ille cognomento Nothus. Certè non malè hanc conjecturam succedere, vel hinc patet, quòd, cùm Homay uxor fuerit Caibahman Longimani, hic tamen Dareb expressè dicatur filius Dareb, non verò Cai-bahman. Liber 1. de orig. Muh.

6. דארב *Darab, seu Darius*) Darius alter, *dubio procul*, inquit Schikhardus p. 49. *ochus, à cubiculario Dagon interfectus.* 6. *Darius alter.*

7. אשך *Aschek*) qui ab Alexandro Macedone, post multa & varia fortunæ prelia, regno exutus est. Codomannum eum esse putat Schikhardus, quem *Curtius, Arrianus, Iustinus, Plutarchus* & alii passim describunt. 7. *Aschek, seu Codomannus.*

Tertia Ætas à Mose ad Christum.

מוסי נבי עליה אלסלאם Moses Propheta super quo pax.	הארון Harun.

פינחאץ ׃ עבראד Ibrad, Phinees.	יאסין נבי עליה אלסלאם Jasin, Esaias, Propheta, super quo pax.	אליאס נבי עליה אלסלאם Elias Propheta, super quo pax.
איליסע ׃ אסמויל נבי עליה אלסלאם Samuel Elisæus, Propheta, super quo pax.	עזיר נבי עליה אלסלאם Esdra, Propheta, super quo pax.	דאניאל נבי עליה אלסלאם Daniel Popheta, super quo pax.
דאוד נבי עליה אלסלאם David Propheta, super quo sit pax,	סלימאן נבי עליה אלסלאם Solomon Propheta, super quo sit pax.	לקמאן Lukman.

מאתאן Mathan	פליקוס עליה אלסלאם Philippus, super quo pax.	דזי אסכנדר Iskender, Alexander.	גאלות Goliath.
דא נון נבי עליה אלסלאם Pax super quo Propheta Jonas		עמראן Imran.	זכריא Zacharias.

Liber 1. de orig. Muh.

שמשם בינמבר עליה אלסלאם Samson Propheta super quo pax.	מרים Maria.	יחיו בינמבר עליה אלסלאם Jasia Propheta, super quo pax.

NOTAE.

Musai seu Moses. מוסי *Musay* id est, Moses) Ægyptiacum esse hoc nomen, à filia Pharaonis, Regis Ægyptiaci, impositum, diximus in *Exercit. Anti-Morin.* *Varia ejus nomina.* p. 48. Ab aliis aliter eum nuncupatum volunt Judæi, &, ex iis, Christiani. R. *Gedal.* schalsch. hakkab. p. 11. b. ויהי מקץ שנתים ימים *1. Ex R. Gedalia.* הביאהו אמו לבתיה בת פרעה ויקרא שמו משה ואביו קראהו חבר ואמו קראהו יקותיאל ואחותו קראהו יתר ואחיו קראו אבי זנוח וקהת קראהו אבי סוכו וישראל קראהו שמעיה בן נתנאל ולפעמים טוביה ולפעמים שמעיה ולפעמים סופר ולכולם יש טעם במדרש ומצריים קראוהו חוניוס id est, *Biennio elapso, adduxit eum mater Bithiæ filia Pharaonis, appellavitque nomen ejus Moseh. Pater ipsum vocavit Chaber; mater Iekutiel; soror ejus Iether; Frater ejus Abi-Zanuah, Kehath nuncupavit eum Abi-Socco; Israel Schemajah, filium Nathanael. Aliàs dictus fuit Tobia; sæpe Schemaja; non rarò Scriba, quæ omnia explicationem habent allegoricam. Ægyptii verò vocârunt eum Honies.* *2. Ex Hieronymo.* Sic Hieron. t. 4. pag 115. Quæst. sive Tradit. Hebr. in Paral. *Nomina verò quæ sequuntur pene omnia Moysi nomina intelligi volunt: quia ideo* Jared *vocatur, id est, descendens, quod è monte descenderit: pater* Jedor, id est Sepium, *eò quòd quasi quadam sepis lege circumdederit populum.* Heber, junctor, *eò quòd populum Dei servitio junxerit.* Patrem Socho, id est, prophetiæ, *eò quòd ipse sit doctor Prophetarum.* Icuthiel, id est, sperans in Deum, *eò quòd spem habuerit liberandi populum de Aegypto: sive quòd spe parentum de aqua periculo liberatus sit.* Patrem Zonah, *qui interpretatur* gubernator, *eò quòd magnam populo in eremo gubernationem exhibuerit, sive quòd doctrinâ sua quotidie gubernaret.* *3. Ex Isa, bar Ali.* *Isa bar Ali,* Syrus, ipse quoque Moysis trinominis meminit: מושא נביא מתפשק שלא מן מיא ואתקרי פלטיאל ביומא דאתגזר ה׳ אלהא פלטני בסררא ד ימים ימכיל כתיב דאשתמה ביומא דאתגזר ה׳ אמלך אלהא id est, *Muse Propheta explicatur* liberatus ex aquis. *Vocatus autem est die, quo circumcidebatur,* Palthiel, id est, libera me Deus. *In Sidra libri Paraleipomenon* Jamclul (fortè ימלך vult aut יקות יאל) *scriptum est, quod nomen*

men in circumcisione accepit, significat autem, regnare fecit Deus.

Sed hæc אגב אורחא. Porrò de Mose Arabes plura loquuntur, quàm quibus enarrandis paucæ aliquot pagellæ sufficiant. Ne igitur vel minus persequamur festinando, vel diutiùs evagemur persequendo, summa tantùm perstringemus capita, sperantes potissimam quasi partem probationis nos intulisse, cùm authores, per quos probari possent, adjecerimus.

Liber 1. de orig. Muh. *Hujus Mosis inter Arabes meminit:* 1. *Ipse Muhammed.*

I. Historiam *nati* & in scirpiculo, pice oblito, reconditi *Mosis* tractat Muham. in *Alcor.* p. m. 71. Sur. XIX.

II. *Legationem* Mosis ad Pharaonem habes ibid. Item p. 91. 118. 141. 334.

III. *Miracula* Mosis recensentur p. 93. 206. 160.

IV. De *educatione Mosis* in aula Pharaonis agit p. 211.

V. *Prophetiam Mosis* commendat idem p. 198.

VI. *De libris, Mosi* cælitus datis, Muhammed loquitur pag. 80. 84. 122. 230. 284.

VII. De *ardente rubo* videatur p. 206.

VIII. *Adventum ejus ad Iethronem* in Midian describit p. 213. Hic verò mihi iterum agyrtæ observa genium & ingenium. Pleraque illius Historiæ psegmata, (quid enim aliud sunt illæ etiam Historiæ, à Muhammedis impurissimis manibus contactæ, truncatæ, in ineptum sensum contortæ & deflexæ, quàm Scripturæ Sacræ, auro omni & obryzo purioris, ψήγματα quædam & ramenta?) ex sacro Contextu delimavit, & in Alcoranum transtulit. At ne vel à Judæis, vel Christianis, hoc nomine, gravi aliquâ censurâ notari posset, quasi nihil commune haberet cum eis, omnia illa, quæ sacræ literæ de Jethrone pronuntiant, hic *Schoaibo* cuidam tribuit. *Schoaibi* verò nomine *Iethronem* intelligi, ipse quoque vidit *Elmacinus*. Ita enim ille Hist. Msc. pag. 47. ואלערב יסמונה שעיבא *Et Arabes appellant eum* (Jethronem) *Schoaib.* Rationem hujus nominis peregrini desideras? Cave credas, Muhammedis has esse præstigias, aut, ut molliùs loquar, nugas. Deus Midianitarum sacerdoti nomen hoc Arabicum imposuit. Sic enim *Kessæus* fabulatur: פולדרת לה ולד אסמה ביון והו שעיב עליה אלסלאם
וכאן שעיב פי נהאיה אלחסן ואלגמאל ולמא כבר אעטאה אללה
עלמא ופקהא וחכמה וכאן קליל אלכלאם דאים אלפכר נאחל
אלגסם קליל אללחם וכאן אבוה ארא תאמל צעפה ונחאלתה
יקול אלאהי וסידי אנך קד אכתרת אלשעוב ואלקבאיל פי אלמרין

Liber 1. de orig. Muh. פבארך לי פי שעבי הדה ולדה בין ידיה אדא נאם צענון קרא פי
מנאמה קאילא יקול יא צענון אללה קד בארך לך פי שעיבך הדא
וסיגעלה אללה נביא אלי אל מדין קאלוא מן דלך סמאה אללה
שעיב id est, *Et genuit* (uxor Zanuni, mater Jethronis) *ei filium, cui nomen Bojun, qui ipse est Schoaib. s. q. p. Erat autem Schoaib formosus valde & pulcher: cúmque virilem jam induisset togam, dedit ei Deus scientiam, peritiam, & sapientiam. Pauciloquus erat, & meditationibus semper deditus: corpore gracilis, carne macilentus. Pater igitur, expensa infirmitate ejus & macritudine, dixit: O Deus mi, & Domine mi, utique jam multiplicâsti populos & tribus familiæ Midianiticæ, in meo quoque populo huic benedic filio ejus, qui in ipso est: Cúmque dormiret aliquando, vocem secundùm quietem ita vocantis audivit: O Zanun, Deus utique jam benedixit tibi in hoc* שעיבך popello (diminutivum enim est, à שעב *populus, natio*) tuo, *quem Deus constituet Prophetam ad populum Midian. Atque hinc dicunt, Deus eum Schoaib* שעיב *appellavit.* Similes habent labra lactucas, dignúmque patella operculum! Egregium enim Muhammed fabularum suarum nactus Interpretem.

IX. Historiam *casi Aegyptii*, sed ab Impostore pessimè tractatam, habes p. 212. 213.

X. Quòd *Moses vocatus vocationi suæ refragatus* fuerit habetur pag. 200. 206.

XI. *Concionem Mosis* ad populum Israël habitam describit p. 141.

XII. Cumprimis observanda sunt Epitheta, quibus insignit Muhammed tum libros Mosis, tum Mosen ipsum. Mosen vulgò appellat כלים אללה, propterea quòd כלם אללה *locutus est cum Deo*, Sur. IV. p. 60. Legem verò Mosis Sur. XI. p. 122. & Sur. XLV, p. 284. vocat אמאמא ורחמה id est, *librum*, ut Beidavi explicat, מותמא פי אלדין *qui facem præfert in religione, & misericordiam:* propriè, *quæ Antistes Religionis est, & dux.*

2. Keffæus. *Keffæus* in vitis Patrum prolixior adhuc est: usque adeò, ut ad describendam Mosis vitam, res gestas & mortem omnes Rabbinorum carbões comportâsse videatur. Sunt autem nonnulla ita apertè falsa, ut vel referre pudeat. Cujusmodi est fabula de nodo linguæ, quo impeditus animi sui sensa non potuerit exprimere p. 93. De Varan & Zeman, Magis Ægyptiacis, qui in Scriptura Sacra, & traditionibus veterum Judæorum Jannes & Jambres dicuntur p. 94. De resipiscentia Pharaonis, morti jam vicini, quam sic describit p. 94. פלמא

ubi tamen a. quædam manifestè sunt falsa.

תחקקת ענרה אלמות ואלערק קאל אמנת באלדי אמנת בה בנו אסראיל ואנא מן אלמסלמין. וקאל לה גבריל אלאן וקד עצית מן קבל וכנת מן אלמפסדין תם ערק ובנו אסראיל ינטרון אליה id est, *Cumque jam moriendum sibi & suffocatione pereundum certò videret, dixit: Credo in Deum, in quem credunt filii Israel, sumque ex Moslemanis. Respondit autem Gabriel: Tu utique ante rebellis fuisti, & ex corruptoribus. Proinde, inspectantibus Israelitis, suffocatus periit.* Ejusdem commatis est ridicula illa & ineptissima *de prærogativis populi Muhammedis disputatio*, quam habet p. 94. & deinceps. Ubi Moses commemorat, se in Catalogo gentium futurarum vidisse mentionem gentis cujusdam, pietate, studio bonorum operum ita inclytæ, ut si votis assequi posset, suum hunc sibi optaret gregem. Neque vero illo melius est vaticinium de mense Ramadan, jejunio, & nocte potentiæ p. 96. Tetrum cumprimis mendacium est & planè [illegible], quod p. 97. de Judæis, sequentibus refert verbis: פקאל אללה יא מוסי קל להם יחפטוא תיתי ויופוא בעהדי וידכרוא נעמתי וירגעוא אלי עסכארהם פארחין ורגעוא אליהם ואכברוא קומהם במא ראוא פבדלוא אלתורידה ואדוא פיה ונקצוא מנה פצארוא דלך אלי זמאננא id est, *Dixit autem Deus: O Musa, præcipito illis, ut custodiant præcepta mea, servent fœdus meum, & memores sint beneficiorum meorum. Illi verò ad castra sua cum lætitia reversi, indicârunt reliquo populo, quid vidissent. Sed illi mutârunt legem, addendo ad eam & detrahendo de ea: Atque tales manserunt ad hoc nostrum usque tempus.* Ita nempe audacter mentiri oportet, sine fuco, sine mangonio, sine pigmento, ut eò minus seductionis periculum subsit. Si legis corruptæ originem in Rabbinorum recentiorum, hominum scelerosorum, vel malitia ostendissent, vel incuria & ignorantia, communem cum Pontificiis causam agerent, atque sic aliquem saltem erroris sui prætextum haberent. At quia ortum turbatorum fontium Prophetis, Christo & Apostolis quærunt retrosiorem cum ratione plane insaniunt.

Alia tamen idem *Kessaus* de Mose & Lege ejus recenset, quæ utraque amplexamur manu, memores illius: Inimici nostri, nostri sunt testes. Ita ille p. 96. תם אנזל מוסי לבני אסראיל אלתוריה פקאל להם הדא כתאב רבכם וכלאמה ופיה אלחלאל ואלחראם ואלחדוד ואלאחכאם ואלפראיץ ואלסנן ואלקצאץ פי כל דנב i. e. *Tunc demisit filiis Israel Legem, dixitque illis: Hic liber Domini vestri, ejus-*

Liber 1. de orig. Muh.

b. alia vera.

Liuer 1. de orig. Muh. *ejúsque verbum, in quo concessum,* (Hebr. מותר) *& prohibitum* (Hebr. אסור) *definitiones,* (Hebr. מצות) *& judicia* (Hebr. משפטים) *statuta* (Heb. חקים) *& leges, & pœna pro quolibet peccato.*

Sunt tandem quidam apud *Kessæum* de Mose μῦθοι, quorum ἐπιμύθια, seu affabulationes, si non magnum afferant usum, legi tamen sine culpa possunt. Verbi gratia: Scribit *Kessæus* p. 97. פקאל מוסי אללהם אריני עדלך פי כלקך פאנצאפך פקאל יא מוסי אנת רגלא לא תצבר עלי דלך פקאל יא רב אקדר עלי אלצבר בך פקאל אללה תעאלי יא מוסי ארהב אלי אלעין אלפלאניה ואכתפי ענדהא ואנטר אלי קדרתי ועלם אלגיוב ומצא מוסי ואכתפי ענד אלעין ואדא בפארס קד אקבל ונזל ען פרסה ותוצא וצלא ושרב ונסא המיאנה עלי אלעין פיה אלף דינאר וצאר פנא צבי צגיר לישרב פוגד אלהמיאן ואכדה פאנצרף פנא בעדה שיך אעמא ושרא מן אלעין ותוצא תפכר אלפרס אלהמיאן ורגע פי טלבה פוגד אלשיך אלעמי ולזמה וקאל לה אני נסית פי הדא אלמכאן המיאנא פיה אלף דינאר ומא גא אחד סואך פקאל אלאעמי אנת תנטר אני רגל אעמי פכיף אבצרת אלהמיאן פעצב אלפארס מן כלאמה וגרב סיפה וצרב אלאעמי פקתלה ומוסי ינטר אלי דלך ופתשה ולם יגד מעה שיא פענד דלך קאל מוסי אלאהי וסידי קד פקד צברי ואנת אלמלך אלעאדל פערפני כיף אלאחואל ונזל גבריל עליה אלסלאם וקאל יא מוסי אן אללה יקריך אלסלאם ויקול לך אנא עלאם אלגיוב ואלאסראר אמא אלצבי אלצגיר אלדי אכד אלהמיאן אכד חקה ומלכה ודלך אן אלפארס אכדהא אלמאל מן אבי אלצבי ואנא אלאעמי ואנה קתל אבו אלפארס פקד אקתצי מנה ווצל כל די חק אלי חקה ואסתגפר מוסי רבה ואתאב id est, *Dixit Musa: O Deus, ostende mihi justitiam tuam, & æquitatem in creaturis tuis! Respondet Deus: O Musa, vir es, qui vix hoc sustinere queas! Dixit Musa: O Domine, facile hoc perferam. Agè ergò, dixit Deus, abi ad N. fontem, ibidem te abscende, atque observa potentiam meam, & scientiam rerum arcanarum. Abiit igitur Musa, & cùm abdidisset se ad fontem, ecce eques accedens de equo descendit, ad preces ritè concipiendas se abluit, precatur, bibit, zonámque suam, in qua mille erant denarii, ad fontem oblitus, recedit. Interim puerulus potatum venit, zonámque repertam aufert, atque discedit. Succedit senex quidam, cæcus, qui & ipse bibit, séque ad precandum purificat. Interea eques,*

eques, zonæ suæ recordatus revertitur eam quæsitum: offendit autem senem illum cæcum, cui adhærens dixit: Hîc loci reliqui zonam, in qua mille denarii, neque, præter te, quisquam huc venit. Respondit cæcus: Vides utique, me virum esse utroque oculo orbatum, qua igitur ratione zonam tuam vel oculis usurpare potuissem? Et succensuit illi eques propter hoc dictum, eúmque, stricto gladio, percussit, & inspectante Mose, occidit. Cúmque excuteret eum & scrutaretur, nihil planè penes ipsum invenit. Tunc Musa dixit: O Deus & Domine mi, patientia incipit deficere! Tu, qui justus es Rex, notum mihi fac, quomodo res se habeant. Et descendit Gabriel, super quo sit pax, qui dixit: Salutem tibi nuntiat Deus, aítque, se scientem esse rerum absconditarum & secretarum; puerum autem illum parvum, qui zonam abstulit, accepisse suam ipsius portionem & possessionem: Equitem enim has ipsas facultates patri pueri rapuisse; cæcum verò patrem equitis interfecisse, quod ab illo jam requisivit. Atque sic cuique jus suum cessit. Musa ergo, rogatâ à Deo veniâ, pœnitentiâ ductus abiit. Voluit nempe hac χρείᾳ (saltem hic ejus scopus fuit, cætera examinare jam nihil attinet) *Kessæus*, Deum in omnibus suis operibus justissimum esse, etiam tum, cùm ratio humana arcanos & abditos Providentiæ divinæ meatus non assequitur.

His accedit *Beidavi*, qui & ipse tum ex sacris literis, tum ex Scholis Judæorum multa de Mose mutuata commentariis suis inseruit. Mosi alicubi inter reliquos Prophetas palmam defert, quòd solus ille cum Deo immediatè sit locutus ואנה מנתהי מראתב אלוחי *qui supremus sit inspirationis Propheticæ gradus.* Vide quæ diximus in *Thesauro Philol.* p. 575. Idem, Legem Arabicè פרקאן *Phurkan*, dici scribit, לאנה תפרק בין אלחק ואלבאטל או בין אלכפר ואלאימאן *Propterea quòd discriminet verum à falso: aut infidelitatem à fide.* Mosen à forma exteriori descripturus, ait, fuisse שדיד אלארמה *rufum valde*, quod ipsum etiam refert *Rodericus Ximenez* Archiepisc. Toletan. Hist. Arab. c. 5. Sic, quando Muhammed in Alcorano, de miraculis Mosis verba facturus, inquit ולקד אתינא בתסע איאת *Accessimus ad Mosen cum novem signis*, Beidavi signa illa ordine explicat: אלעצא ואליד ואלגראר ואלקמל ואלצפארע ואלדם ואנפגאר אלמא מן אלחגר ואנפלאק אלבחר ונתק אלטור עלי בני אסראיל 1. *Baculus*, mutatio baculi in serpentem. 2. *Manus*, quæ, jam jam sana, leprâ affecta est, paulò pòst verò restituta. 3. *Locustæ.* 4. *Pediculi.* 5. *Ranæ.* 6. *Sanguis*, sanguinis mutatio in aquam. 7. *Productio aquæ ex petra.* 8. *Divisio maris.* 9. *Trans-*

Liber 1. de orig. Muh.

3. Beidavi.

Liber 1. de orig. Muh.: 9. *Translatio montis* (Sinai, Judaica est fabula, de qua aliàs) *super filios Israel.* Sed pergendum est ad cæteros.

Aharon. הארון *Harun*, id est, *Aharon*) Aharonis Muhammed in Alcorano tum ferè meminit, cùm Pharaonis historiam pertexit. In hoc uno autem Aharone Muhammedani ita ineptiunt, ut si vel maximè alibi loquerentur verum, omnis tamen illorum propter tam enormia mendacia periclitaretur fides, juxta illud: עונש של בדאי אם אומר וראי אינו כדאי id est, *Pœna mendacis est, ut si dicat verum, ne tunc quidem sufficiens sit*, cui adhibeatur fides. Videamus ergò Corybantæ offucias. *Sur.* XIX. p. 174. fingit vitulum aureum (*Exodi* XXXII.) conflatum esse à Samari quodam, (id est, Micha, de quo *Iudic.* c. XVII. sic fatente ipso *Ahmed Ibn-Edris, Sanhagio*, libr. de quæsit. & resp. de Relig. p. 98.) cui Aharonem facit σύγχρονον, quod cum veritate Sacræ Scripturæ conciliari nullo modo potest. Cur verò סאמרי potiùs, quàm vel Aharonis, vel alio quocunque nomine appellare voluerit Muhammed Israëlitam hunc ἀναχρονίως, diximus in *Exercit. Anti-Mor.* p. 27. Quid?
Malè dicitur frater Mariæ θεοτόκου. quòd ipsum hunc Aharonem fratrem faciant Mariæ θεοτόκου, quos tamen multorum seculorum intercipedo discernit? Nempe, soror Mosis & Aharonis, Beatæ virgini ὁμώνυμος, cum hac ipsa, ut Pseudoprophetæ mendacia eò luculentiùs in apricum producerentur, confundenda erat! Ita enim alicubi legitur וכאן הארין אכיהא מן אביהא וכאן מן אכיאר בני אסראיל *Fuit autem Aharon frater ejus* (Mariæ θεοτόκου) ὁμοπάτριος *ex selectioribus filiorum Israel.* Cave verò existimes, Muhammedem hîc cespitâsse, sinéque causa Aharaonem fratrem θεοτόκου appellâsse. Non hujus tantùm, sed & Miriam, sororis Mosis, fratrem, imò ארבעין אלף יסמון הרון *quadraginta millia reperias, qui Aharones nuncupantur.* Sed, de mendacissimis his antilogiis, plura dicemus infrà. Propiùs ad veritatem accedit *Kessæus*, quando p. 93. ex mente Mosis, scribit: ואגעל לי וזירא מן אהלי הארון אכי יעני עונא פי אלרסאלה אשד בה אזרי יעני אסנד בה טהרי ואשרכה פי אמרי יעני פי אלנבוה ואלרסאלה id est, *Adjunge mihi consiliarium è populo meo, Aharaonem fratrem meum*, id est, *qui auxilio mihi sit in legatione. In quo confirmem zonam meam, id est, cui innitar dorso meo: Quo cum communicem negotium meum*, id est, *Prophetiam & Apostolatum.*

Elias. אליאס *Elias*) Et hujus Prophetæ originem Muhammedani cum ignarissimis iuxtà ignorant. *Beidavi* in comment. p. m. 193. אליאס קיל

קיל הו אדריס גר נוח וקיל הו מן אסבאט הרון אכי מוסי *Eliam dicunt esse Edris, avum Noachi: Alii volunt esse ex tribubus Aharonis, fratris Mosis.* Aliàs eundem אלכצר Αλχωδὲρ appellant. *Patricides* Pat. Alexand. pag. 31. ובעד ופארה יושע אבן נון דבר פי אלשעב פנחאס אלכאהן אבן אלעאזר אבן הרון וכאן כאהנא כמסה ועשרין סנה ואליהוד יזעמון אן פנחאס אלכאהן הדא הו איליא אלנבי אלדי יסמונה אלערב אלכצר id est, *Post obitum Iosuæ, filii Nun, duxit populum Phinhas sacerdos, filius Eliezer, filii Harun. Fuitque sacerdos annos 25. Putant autem Iudæi hunc Phinhasum sacerdotem esse Eliam Prophetam, quem Arabes* Alchoder *appellant.* Et p. 54. ואיליא והו אלכצר *Elias, qui est* Alchoder. Traditionem Judaicam, cujus obiter meminit Patricides, in Rabbinorum scriptis ubique habemus obviam. *Ralbag* in append lib. 1. Reg. S. 27. ומזה נתישרנו להאמין שפנחס הוא אליהו *Atque hinc credere docemur, quòd Phinhas sit Elias.* Quod ipsum tamen multi Rabbini rejiciunt. R. *D. Gans* in Zem David p. 13. ועוד שאמרו פנחס הוא אליה כבר כתבו התוספות במציעא פרק המקבל ומביאו ביוחסין דף יא שיש מחלוקת בדבר אם פנחס הוא אליה וכאשר תעיין בב״ר פרשה עא תראה שאין דרך לנטות לומר שאליה הוא פנחס *Quòd verò dicunt Phinhasum esse Eliam, id ipsum jam scripserunt in Tosephoth, in Mezia, capite* המקבל: *Quod etiam adducitur in Iuchasin p. 11. ubi apparet, quòd adhuc sit controversum an Phinhas fuerit Elias: &, cùm attenderis in Bereschith Rabba sectione 71. videbis, non esse viam inclinandi, quasi Elia esset Phinbas.*

Liber 1. de orig. Muh.

Ob vitam longævam vocatur Alchoder.

Rabbini eum cum Phinhas confundunt.

Alii tamen negant.

Porrò, de Elia in Alcorano quædam Muhammed commemorat, quæ planè sunt πονηρῶ κόμματος, & ex hac ipsa Judæorum traditione emendicata. Nam *Suratâ* XVIII. p. 165. Elias non tantùm coætaneus est Mosis, sed adeò ineptus fabulator introducitur, ut dramata ista vel recitare tædeat. Occasionem tantùm fabulæ ex Beid[illegible] promemus. רוי אן מוסי כטב אלנאמוס בעד הלאך אלקבט ודכולה מצר כטבה כ[illegible]אענבהא וקיל לה הל תעלם אחד אעלם מנך פקאל לא פאוחי אללה אליה בל עבדנא אלכצר והו יגמע אלבחרין *Ferunt, Mosen, de Lege, postquam periissent Koptitæ, & ille Aegyptum esset ingressus, oratione tam polita perorâsse, ut de ea etiam gloriatus sit. Cùmq; diceretur ei: Neminémne se peritiorem nôsset? Respondisse, non. Tunc Deum illi inspirâsse: Imò servus meus,*

Fabula de Elia, Mose & Iosua.

Liber 1. de orig. Muh.

Alchoder (id eſt, ut pag. 509. habetur, *Elias*) *qui duo maria congregat. Cúmque verò Moſes Deum rogâſſet, ubi nam Elias ille, ſeu Alchoder deliteſceret?* reſpondit : עלי אלסאחל ענד אלצכרה *ſub ripa apud petram. Sed* כיף לי בה *quomodo inveniam eum?* Reſpondit Deus : תאכר חותא פי מכתל פחית פקדתה פהו הנאך *Piſcem accipies in ſportula, & ubi non amplius ille apparuerit, ibidem Eliam offendes.* Moſen ergò cum Joſua, hoc Dei conſilium ſecutum, tandem Eliæ, ductu piſcis, compotem eſſe factum. Longum nimis eſſet, & tædioſum, ipſam illam ex Alcorano nunc de Moſe, Joſua & Elia narrare fabulam. Turpis eumprimis eſt ἀνοησία, quòd *Beidavi* p. 507. aſſerit : וכאן אלכצר פי איאם אפרידון ובקי אלי איאם מוסי *Extitit Alchoder* (Elias) *in diebus Aphridun, & ſuperſtes manſit ad tempora Muſa.* Quid ineptius, aut literis ſacris inconvenientius dici potuiſſet, vel fingi? Aphridun, juxta *Elmac.* Hiſt. p. 31. συνηλικιώτης fuit Therachi, Rex Barbarorum, qui anno ætatis 140. mortuus eſt, referente eodem *Elmac.* p. 37. Alii tamen aliter de eo ſenſerunt. קאל וכאן אפרידון אולא מן אכאבר אלפארס וכאן לה אשתעאל כביר בעלם אלנגאמה *Dicunt, Aphridun hunc fuiſſe ex primis Perſarum magnatibus, multum occupatum in Aſtronomia.* Atqui hujus jam ætate Eliam vixiſſe, & Moſis tempora tantùm aſſecutum eſſe, quis vel cogitare auſit? Poſterior longè eſt magnus ille zelotes, ævo Moſis. Hinc verò videmus, quàm fertilis ſit errorum ager. Noverant Muhammedani traditionem Rabbinicam de Pinchaſo μετεμψύχωσιν. Eam illi arripiunt, ſed, mutatâ perſonâ, ad Eliam terminativè referunt, quem proinde *Alchoder* appellant. Ne verò cum Judæis facere viderentur, longam lucis uſuram oſtendunt in Elia quidem, ſed ipſo Abrahamo priore. Ergò, utut primam hujus Epitheti nomenclaturam Arabes acceptam ferre debeant Talmudiſtis, ſuſpicionem tamen mutuatæ operæ declinaturi, varias, inſulſas & perplexas comminiſcuntur ἀνοησίας.

Arabes in vita Eliæ turpiter hallucinantur.

Aphridun quis.

Elias Propheta.

נבי *Propheta*) Unde *Sur.* XX. quæ Cata[...]ſt אלאנביא *Prophetarum*, etiam דא אלכפל *Dalcifel*, id eſt, Elia[...]tur. Vide ſupra p. 39 Huc pertinet illa diſputatio, quâ cum Baalitis de veritate religionis certavit. Eam verbis Alkorani *Sur.* XXXVI. p. 252. ſic exprimemus : ואן אליאס למן אלמרסלין אד קאל לקומה אלא תתקון אתדעון בעלא ותדרון אחסן אלכאלקין אללה רבכם ורב אבאיכם אלאולין id eſt, *Utique Elias etiam eſt ex legatis. Quando dixit populo ſuo:*

An-

Annon timebitis? An invocabitis Baalum, & deseretis optimum creatorem? Deus est Deus vester, & Deus majorum vestrorum. Ubi annotat *Beidavi*, בעל אסם אלצנם *Baal nomen esse Idoli.* Liber 1. de orig. Muh.

יאסין *Iasin*) Eliæ collateralis est *Iasin*, cujus etiam meminit Muhammed in Alkorano p. 252. סלאם עלי אל יאסין *Pax sit super familiam Iasin.* Quid verò hoc nominis? Monstrum est, & portentum. *Beidavi* multas conscripsit conjecturas, quarum vel optima risum meretur Sardonium פיכון יאסין אבו אליאס או מחמד עליה אלסלאם או אלקראן או עירה מן כתב אללה *Est autem, inquit, Iasin pater Eliæ, aut Muhammedis, super q. p. Aut Alkoranus, aut alius quidam liber divinus.* Anne vel pueris nostris sic impune jocari liceret in rebus seriis, quantum seditiosus ille impostor sibi indulget in rebus sacris? Ut numerum Prophetarum augeant, uni sæpe tria, aut duo imponunt nomina significatione ita diversa, ut Jovem lapidem Muhammedanus aliquis juràrit, δὶς ἀλλὰ ταυτὸν differre. In ipsa hac Genealogia, qui suprà די אלכפל *Dilkefel* dicebatur, paulò pòst *Eliæ* nomen sortitur. Sic Elisæus, qui per Metathesin *Eliasin* (nam qui cum Interprete Genealogiæ *Esajam* intelligi volunt, errant) hîc nuncupatur, *Elíseh* postea scribitur. Esse autem hunc *Iasin* (אל enim Arabes, sed ineptissimè, vel pro articulo sumunt, vel pro nomine *familiam* significante) ipsum *Elisæum*, dubitare nos non sinit locorum in Alkorano collatio. Nam, quem Muhammed, loco citato, nomine *Aliasin*, Eliæ subjicit, alibi אליסע *Elisah* (quem Beidavi filium Achtôb p. 139. appellat) vocatur. Occurrit locus *Sur.* VI. de Bestiis p. 79. ותלך חגתנא אתינאהא אבראהים עלי קומה נרפע דרגאת מן נשא אן רבך חכים עלים ווהבנא לה אסחאק ויעקוב כלא הדינא ונוחא הדינא מן קבל ומן דריתה דאור וסלימאן ואיוב ויוסף ומוסי והארון וכדלך נגזו אלמחסנין וזכריא ויחיא ועיסי ואליאס כל מן אלצאלחין ואסמאעיל ואליסע ויונס ולוטא וכלא פצלנא עלי אלעאלמין id est, *Atque hæc est disceptatio nostra, quam attulimus Abrahamo contra populum suum: Extollimus enim gradus ejus, cujuscunque volumus. Nam Dominus tuus sapiens est & sciens. Et dedimus ei Isaacum & Iacobum, quos omnes direximus. Direximus etiam ante eum Noachum, & qui erant ex familia ejus: Davidem & Solomonem & Iobum, & Iosephum, & Mosen, & Aharonem: ita enim remuneramus benefactores. Et Zachariam & Iohannem, & Iesum, & Eliam, qui omnes sunt ex prosperè agentibus. Et Ismaelem, & Elisæum, & Ionam, & Lotum, quos omnes reliquis creaturis prætulimus.*

Iasin quis fit, ignorant Muhammedani.

Dilcefel.

Liber 1. de orig. Muh. Phinhas. פינחאץ Phinhas) Filius Eliezer, sacerdos, de quo suprà p. 59.

Ibrad. עברא̈ד Ibrad) Nominis hujus explicatio בתיקו ut Hebræi loqui solent, id est, *in theca sua* manet. Altum enim ejus in Orientalium scriptis silentium, nisi legendum velis עירד ex *Gen.* IV. v. 17.

Samuel. אסמויל *Esmuil*, id est, Samuel) Majori loco Samuelem Arabes habent quàm Samaritani. Illi enim plerasque non tantùm ejus historias, interpolatas tamen & malè truncatas, legunt in Alkorano; sed & eundem in Prophetis collocant. Hi verò convitiis adhuc & criminationibus eum impiis lacessunt. Hinc in Chronico Samaritano: וכאן שאמול מן סבט הרון אלליואני אלסחר ואלכפר *Fuit autem Samuel è tribu Aharonis Levita, Magus & infidelis.*

Elisæus. איליסע *Elisæus*) De hoc paulò antè, in יאסין, actum.

Esra. עזיר *Ozair*, id est, Esdra) Multa de hoc Esra Arabum monumenta commemorant. Specimen dedimus in *Thesauro Phil* p. 113. 114. quo proinde lectorem rejicimus.

Daniel. דאניאל *Daniel*) Non memini, vel in Alkorano nomen ejus extare, vel in Keſſæo. *Ahmed Ibn-Idris* tamen multa ex eo citat testimonia, pro asserenda Muhammedis prophetia. Melius nos, σὺν θεῷ, ex eodem paulò infrà probabimus, Muhammedem esse Antichristum Orientalem.

David. דאוד *David*) Huic Davidi quantum Muhammedani tribuant tum ex Alkorano, tum ex aliis Arabum scriptis colligere possumus.

Muhammed in *Alkorano* Surat. XXXVII. p. 254. vocat Davidem *Servum Dei*: ואדכר עבדנא דאווד די אלאיד אנה אואב id est, *Commemora servum nostrum Davidem, virum suffultum robore: is utique convertens est*, nempe אלי מרצ̇אה̈ אללה *ad voluntatem Dei*, cui totum se committit, ut *Beidavi* explicat. Pergit deinde in Davidis ἀθεσπιστῶν χαρίν, sed more suo. Quæcunque enim in Psalmis dicuntur vel per Apostrophen, vel aliam aliquam Figuram Rhetoricam, ea propriè Histrio Arabibus suis explicat. Unde iterum malitiam suam cum magna quadam judicii ἀϕροσύνῃ prodit. Verbi gratiâ: Aliquoties divinus Psaltes ad laudem Dei excitat creaturas irrationales: quin etiam Psal. XIX. *Cæli dicuntur enarrare gloriam Dei*: Psal. CXIV. v. 4. *Montes arietum instar subsiliisse*, quæ omnia non propriè intelligenda esse, sed impropriè, communi rationis usu discimus. At Muhammed ita hæc interpretatur: אנא סכ̇רנא אלג̇באל מעה יסבחן באלעשי ואלאשראק ואלטיר מחשורה̈ כל לה̈ אואב id est, *Utique coëgimus, vel in obsequium*

sequium ei fleximus montes, qui cum eo laudent vesperi & mane (propè ad *ortum solis*, quo nomine *Beidavi* preces illas, quas צלוה אלצחי appellant, intelligit) *Congregantur etiam ad eum aves. Omnia hæc ei devotè obsequuntur*. Unde *Kessaus* p.99. וכאן ראוד ארא סבח סבחת מעה אלגבאל ואלטיור ואלוחוש *Fuit antè, ut, cùm David laudes Dei decantaret, idem cum eo facerent montes, aves & feræ*. In eadem etiam *Surata* ἴχνη ἰξίπλα habes colloquii Nathanis cum Davide. Inseram illa, ut porrò videas, hoc unum Muhammedi curæ fuisse, ut scripturas corrumperet, & fabulis orbem fascinaret. והל אתיך נבו אלכצם אד תסורוא אלמחראב אד דכלוא עלי ראוד פפזע מנהם קאלוא לא תכף כצמאן בעי בעצנא עלי בעץ פאחכם בינגא באלחק ולא תשטט ואהדנא אלי סוא אלצראט אן הדא אכי לה תסע ותסעון נעגה ולי נעגה ואחדה וקאל אכפלניהא ועזני פי אלכטאב קאל לקד טלמך בסואל נעגתך אלי נעאגה ואן כתירא מן אלכלטא לינבעי בעצהם עלי בעץ אלא אלדין אמנוא ועמלוא אלצאלחאת וקליל מא הם וטן ראוד אנמא פתנאה פאסתעפר רבה וכר ראכעא ואנאב ועפרנא לה דלך id est, *Nonne ad te pervenit historia disceptationis: quando conscenderunt murum* (cœnaculi nempe, ut Beidavi explicat; & addit: תסור עליה אלמלאיכה עלי צור אנסאן פי יום כלוה: *ascenderunt per murum ad eum Angeli in forma hominum die quodam, cùm solus esset*) *Cúmque ad Davidem essent ingressi, expavit eos. Illi verò dixerunt: Ne timeas litigantes. Injuriâ alter alterum affecit: Tu judica inter nos in veritate, neque declina: sed dirige nos in media via. Ecce hic frater meus habet nonaginta novem oves, ego verò oviculam* possideo *unicam: dixitque ad me: Tu mihi eam tradito alendam* (est hæc propria verbi Arabici significatio, aliàs, ex mente *Beidavi* etiam verti potest: *Da mihi eam possidendam; concede mihi in portionem meam*) *Atque sic disputando me vicit. Dixit David: utique injuriosè tecum egit postulando abs te oviculam tuam ad oves suas. Multi enim consortes, aliis invident: Eorum verò, qui credant & bona opera faciant, pauci sunt. Et existimavit David, nos eum tentâsse: Et veniam rogavit Dominum suum, & incurvavit se, & reversus est*, nempe, juxta Beidavi אלי אללה באלתובה *ad Deum in resipiscentia*. Quis non videt, stercora Muhammedem quæsivisse in margaritis? Et Historias sacras tam perspicuas, tam

claras

Liber 1. de orig. Muh.

Historia Nathanis & Davidis.

Liber 1. de orig. Muh.

claras divini ſtyli tam plenas, in ineptiſſimas fabulas transformaſſe? Quis hinc, niſi ex tribus tantùm aut quatuor verbis, colligat, voluiſſe Muhammedem Uriæ hiſtoriam recenſere? Hanc tamen ejus mentem fuiſſe non Chriſtiani tantùm & Judæi non ambigunt, ſed ne Muhammedani quidem. *Beidavi* enim in commentariis p. m. 746. meliùs longè, & S. Scripturæ convenientiùs totam hujus Dramatis occaſionem enarrat.

Porrò, lapſus Davidis geminus non ex *Alkorano* tantùm, ſed etiam *Keſſæo* Muhammedanis innotuit. Unde p. 100. colloquium, Davidem inter & Angelum mortis tale legimus: וקאל דאווד יא מלך אלמות בכית כְתירא עלי דנבי ומעציתי והל תפעני בכאי קאל נעם יא דאווד אלם תסמע אן כל דמעה גִרת מן עין מרנב תאיב כאנת פי מזאנה אעטם מן אלדניא ומא פיהא id eſt, *Dixit David: O Angele mortis multum flevi, propter peccatum meum, & inobedientiam meam, nihilne me juvent lachrymæ meæ? Reſpondit, omnino, O David. Nonne audiviſti, omnem lachrymam fluentem ex oculo peccatoris pœnitentis pondere ſuo graviorem eſſe mundo, & quæ in eo ſunt?* Quæ de מגן דוד *clypeo Davidis* dici poſſent, fusè perſequutus eſt Cl. *Schikhard.* in Taar. ſuo, p. 54. & deinceps.

De Prophetia Davidis

נבי *Propheta*) Refertur David à Muhammedanis inter Prophetas majores, quorum hic ordo: 1. *Moſes*, qui accepit אלתוריה *legem*: 2. *David* cui traditi אלזבור *Pſalmi*. 3. *Iſa*, qui author אלאנגִיל *Evangelii*: 4. *Muhammed*, à quo אלקראן *Alkoranus*. Prophetiæ hujus meminit Beidavi ad verba Alkorani גִעלנאך כליפה *Poſuimus te ſucceſſorem*, ſcil. Prophetarum, qui ante te in veritate extiterunt. *Keſſæus* ſcribit p. 50. tantam eſſe hujus Prophetæ dignitatem, ut jam inde ab ipſis mundi incunabulis cæteris palmam præripuiſſe videatur. Cùm enim Adamus omnium aliquando poſt ſe futurorum videret Prophetarum conditionem, reliquis omnibus antecellere obſervavit Davidem, utpote cujus ſplendor עם אלארץ ואלסמא *impleverit ſeu contexerit terram & cælum*. Cùmque ex Deo cognoviſſet, hunc Davidem eſſe, dixit Adamus: יא רב כם קסמת לה מן אלעמר קאל לה סתין סנה וקאל אדם ואנא יא רב כם קסמת לי פקאל אלף סנה פקאל אדם יא רב קד והבת לולדי דאוד מן עמרי ארבעין סנה חתי תעדה מאיה פקאל אללה לה יא אדם אתפעל דלך קאל נעם

נעמר יא רב id est, *O Domine, quantam ei concessisti ætatem? Dixit ei: Sexaginta annos. Regessit Adam: Mihi verò quantam assignâsti ætatem? Et respondit: Annos mille. Dixit Adam: O Domine: Concede filio meo Davidi de ætate mea annos quadraginta, ut ei numeres centum. Dixit ei Deus: O Adam! facies ne hoc? Respondit Adam: Ita Domine.* Sed addit Kessæus: *Adamum pactum hoc noluisse habere ratum. Cùm enim, scribit, morti jam vicinus esset, nec dum tamen ætatis annum millesimum attigisset, noluit Angelo mortis suos submittere fasces, sed, immemor fœderis cum Deo initi, in quo annos quadraginta de vitæ suæ termino Davidi est admensus, regessit, se nondum præscriptum mille annorum cursum confecisse.* Fabula quidem est, ex cujus tamen ἀπροσδιορ haud obscurè colligimus, quanti Davidem fecerint, faciántque Muhammedani. Liber 1. de orig. Muh.

Huc accedit, quòd, quemadmodum Judæis pariter & Christianis, non Prophetæ tantùm, sed & Regis axiomate insignis erat: ita hanc quoque Historiç sacræ partem Muhammed ab iisdem mutuârit. Unde *Sur.* XXXVII. p. 254. ושדדנא מלכה *Et firmavimus regnum ejus,* terrore videlicet, auxilio & copioso exercitu, ut *Beidavi* explicat. Et *pag. seq.* אנא געלנאך כליפה פי אלארץ *Nos posuimus te successorem* (significat autem vox Arabica ... *Successorem regni*: unde Imperatores Muslimici absolutè *Chalifæ* dicuntur) *in terra.* Intelligunt alii munus Propheticum, hoc loco: alii tamen pro regno accipiunt. Unde *Beidavi* verba illa sic explicat: אסתכלפנאך עלי אלמלך *Successorem te constituimus super regnum.* *David Rex.*

סלימאן *Solaiman,* id est, Schelomoh) Paucissima sunt in scriptis Arabum de Solomone, quæ non vel aniles redoleant fabulas, vel Judaica commenta, iis proinde recensendis supersederemus, nisi quorundam impudens planè audacia specimen saltem subjicere suaderet. Unâ igitur fideliâ duos dealbabimus parietes. *Primò* corniculam illam Æsopicam, Alkoranum, ita pergemus tractare, ut deformem illam esse, & prorsus deplumem, ubi suas quæque avis plumas receperit, nemo non videat. Quod fiet, ubi constiterit, rarò vel apicem inveniri in universo Alkorano, quem magnus ille veterator aliunde non emendicârit. Quæ certissima est, & solidissima impugnandi Alkorani ratio. *Deinde* verò, ex hac ipsa tractatione discent in se descendere, *οἱ ἐξ ἐναντίας* Pontificii. Habuit enim curia Romana viros, habétque etiam num, qui, ruptis Christianæ pietatis repagulis, scribere non sunt veriti; *Testimonium Scripturæ de se ipsa, quòd sit divina, non plus va-* *Solomon.*

 lere.

Liber 1. de orig. Muh. *lere, quàm si Alkoranus Mahumeti de se ipso testetur, quòd missus sit à Deo è cœlo.* Bellarminus, purpuratus ille Jesuita, Ecclesiæ Romanæ cardo, cui verba hæc ἀξιόλογα exciderunt, vidit unquam Alkoranum, & tam præclarè de illo sentit, indignus certè est, quem vel mea, vel cujusquam notet censura! Si verò is, litigandi tantùm studio abreptus, textum Alkorani nunquam inspexit, aut de eo, ex Latina tantùm translatione veteri, judicium ejusmodi tulit, faciemus jam, σὺν θεῷ, ut saltem asseclæ ejus, vel ex una Solomonis historia, Alkorani nugas videant, atque adeò testimonium Scripturæ cum Alkorani testimonio conferre cessent.

Fabula de morte Solomonis 1. ex Alcorano. Quid succi, quid Majestatis divinæ habet commentitia illa & planè impia de Solomone fabella, quam Muhammed de morte ejus *Surat.* XXXIII. pag. 239. recenset: פלמא קצינא עליה אלמות מא דלהם עלי מותה אלא דאבה אלארץ תאכל מנסאתה פלמא כר תבינת אלגן אן לו כאנוא יעלמון אלגיב מא לבתוא פי אלעדאב אלמבין id est, *Cùmque decrevissemus ei mortem, non indicavit eis* (Dæmonibus) *mortem ejus, nisi bestiola terræ, quæ baculum illius* (aut *verticem baculi*, est enim vox hæc obscura, utroque tamen modo à Beidavi reddita) *arrosit. Cùmque concidisset* (Solomon) *innotuit Dæmonibus. Quòd si verò hæc arcana ignorâssent, non manerent in dolore manifesto.* אצגאת אלאחלאם *Confusio somniorum*! Inquiebat Pharao; cùm visionum suarum peteret explicationem; ipsis Alkorani verbis. Et nobis quoque, eleganti servata paronomasia exclamare licèt: אצגאת אלכלאם *Confusio verborum*! Quis enim Oedipus hoc nobis solveret ænigma, nisi mutos consulere liceret fabulæ hujus actores, Arabes? Eja igitur aures arrigamus, & quæ bestiola discessum Solomonis prodiderit, *Beidavi* verbis percipiamus. Ita ille p.m. 681.

2. Ex Beidavi. דאוד אסס בית אלמקדס פי מוצע פסטאט מוסי עליה אלסלאם פמאת קבל תמאמה ווצי בה אלי סלימאן פאסתעמל אלגן פיה פלם יתם בעד אד דנא אגלה ואעלם בה ודעי אללה אן יעמי עליהם מותה ליתמוה פרעאהם ובנוא עליה צרכא מן קואריר ליס לה באב פקאם יצלי מתכיא עלי עצאה פקבץ רוחה והו מתכי עליהא ובקי כדלך חתי אכלתהא אלארצה פכר תם אראדוא אן יערפוא וקת מותה ווצעוא אלארצה עלי אלעצא ואכלת יומא ולילה מקדארא פחסבוא עלי דלך פוגדות קד

קד מאת מנר סנר׳; id eſt, *David fundamentum jecit Aedis Sacræ in* Liber 1. de orig. Muh.
loco tentorii Moſis, S.q.p. Moriturus autem, antequam operi coronidem impoſuiſſet, mandavit illud Solomoni, qui Dæmones ad id conduxit. Nonnihil verò operis conſummationi, cùm mors illius inſtaret, deerat, de qua cùm certior redderetur, rogavit Deum, ut mortem ſuam (Dæmones) *celaret, quo ſic opus perficerent. Et vocavit eos, & ædificârunt ſuper eam turrim* (aut ſacellum, juxta *Keſſæum* p. 101.) *ex alabaſtro,* ἀδυτον. *Ipſe verò ſteterat precaturus baculo ſuo innixus, & moritur inclinans ſcipioni ſuo. Ita autem manſit, tamdiu, quoad tinea eum* (baculum) *corroſit, atque ſic concidit. Cùmque cognoſcere vellent tempus mortis ipſius, applicuerunt tineam baculo, quæ diu ac noctu rodens penſum confecit, ex quo colligere poterant, ante annū eum mortuum fuiſſe.* Keſſæus paulò planiùs & pleniùs fabu- 3. Ex Keſſæo.
lam deſcribit. Refert enim; *Angelum mortis Solomonem rebus ſacris in ſacello ſuo vacantem, & Pſalmos legentem compellâſſe, eidemq; mortis horam inſtare ſignificâſſe, animam in cæleſtes ſedes tranſtuliſſe, corpore in terra, baculo ſuo ſuffulto, relicto, ita ut* לא ימיל ולא יתחרך פלמא נטרוא אליה עלי תלך אלחאלה קאל בעצהם לבעץ אנה לם ימות ואנה חי והאבוא אן ימסוה פלם יזל כדלך ואלאנס ואלגן ואלשיאטין ואלטיור ואלסבאע פי טאעתה יעלמון דלך אלי אן מצת עליה סנה ולמא כאן בער אלסנה וקעת אלארצה אי אלסוס פי אלעצאת פככ סלימאן סאקטא כאלכשב אליאבסה׃ id eſt, *Nec recederet, nec ſe moveret. Cùmque eum intuerentur ita conſtitutum, dixerunt* (Dæmones) *alii aliis. Utique ille non mortuus eſt, ſed vivit: metuerunt autem eum tangere. Neque ceſſârunt homines, Dæmones, Diaboli, aves, feræ ei ſubeſſe; ita nempe perſuaſi; uſque dum præteriit annus, quo elapſo, decidit tinea de baculo, ipſe verò declinans corruit inſtar graminis aridi.* Vides jam unde factum, quòd in ſtructurâ templi nihil fabrilium inſtrumentorum fuerit adhibitum, ut dicitur 1. *Reg.* VI. v. 7.? Dæmonum operæ hoc acceptum ferri debet, ſi Muhammedanis teſtibus ſtandum. Quamvis fortè naſum hîc criſpaturi ſint Rabbini, qui vermiculum nobis oſtendunt, שמיר, cuius virtute vel rupes diſſiliebant & ſaxa, ut *Kimchius* in locum citatum commentatur. Vide *Buxt.* Lex. Tal. p. 2456. *Schikhard.* Taar. p. 62. Ejuſdem commatis ſunt, quæ Muhammed alibi de Solomone commemorat: ut cum ei tribuitur notitia & diſtinctio garritus avium, *Alcor.* p. 206. Imperium in ventos *Ib.* Exercitus geminus, ho-

Liber 1. de orig. Muh. minum & Dæmonum, quæ ex Judæorum Kabbala hausit p. 207. Ridicula cumprimis est legatio upupæ ad reginam Sabæ: *Ib.* & si quæ sunt alia, ita profectò vanitatis & impietatis plena, ut vel referre pudeat. Videant igitur, qui Christiano nomine gaudent omnes, quâ fronte, quâ mente, quo prætextu eosdem divinitatis characteres ostendere satagunt in commentitia hac Muhammedis Rhapsodia, & in Scriptura Sacra!

Lukmani. לקמאן) *Lokman*, vel *Lukman*) Est hic planè παρείσακτος, quem tamen integrâ *Suratâ* commendat Muhammed, quæ numero est XXX. Quis verò fuerit, à Muhammedanis Arabibus difficulter obtinebis.

Meminerunt a. Arabes Muhammedani. *Muhammed* eum facit Davidi coætaneum. *Beidavi* in comment. pag. 651. refert illum fuisse בן נאעורא מן אולאר אזר בן אכת איוב או כאלתה ועאש חתי אדרך דאווד ואכד מנה אלעלם *Filium Naora, ex filiis Azed, filii sororis* (nepotis ex sorore) *Iobi, aut matertera ejus. Vixisse autem ad tempora usque Davidis, à quo ille scientiam didicerit.*

b. Christiani. Ex *Christianis* Lokmani hujus meminit *Elmacinus* H.Msc p. 123. ופי איאמה כאן לקמאן אלחכים *Diebus ejus* (Josiæ, Regis Judæ) *fuit Lokman sapiens.* Author translationis Alkorani veteris, eum *Aluchmen* appellat. *Giggæus* in Thesauro Arabico his ejus mentionem facit verbis: לקמאן *Nomen proprium. Fuit porrò Lochman sapientiâ præditus fabularum non dissimilis Aesopo. Fuit etiam alter apud Arabes Propheta loco cultus.* Sive ex Arabicis Scriptoribus hæc habeat *Giggæus*, sive aliunde, toto cœlo aberrat. Neque enim Lukmanus Propheta fuit, ut vel ipse *Beidavi* monet, neque duo hoc nomine apud Arabes occurrunt celebres. Qui Genealogiæ nostræ exemplar scripsit, ita de Lukmano sentit: *Lukman Vlysses, Turcis quasi Aesopus. Christianus Ravius*, ut videre est suprà p. 13. Lukmanum hunc esse vult *Alcmanum.* Fuit autem Alcman poëta Lyricus, Laconicus sive Messenius, qui vixit circa Olympiadem 27. amatorii carminis inventor. Vides quantam conjecturarum segetem histrio ille posteris reliquerit! Nos, ne alii in scirpo nodum quærant, aut septem sapientibus

Est Aesopus, quod probatur ex convenientia A. Nominis. octavum hunc deinceps addant, dicimus simpliciter *Lukmanum ipsum esse Aesopum:* Hunc quoque Muhammed Religionis suæ σύλον esse voluit. Assertionis nostræ fundamentum ostendimus 1. in convenientia *Nominis.* 2. *Cognominis.* 3. *Aetatis.* 4. *Scriptorum* & aliorum effectorum utrique communium.

A. *Nomen* Lukmani quod attinet, Arabicum illud est, à vocabulo לקם

לקם quod *voracitatem* notat. Estque formæ עתמאן *Othman*. Cur verò Æsopum Muhammed à voracitate Lukmanum appellare voluit? Noverat nempe descriptionem Æsopi à vicinis Babyloniis aut Ægyptiis, quibus cum vixit, quę ex *Maximo Planude* talis est: καὶ γὰρ φοξὸς ὢν, σιμὸς τὴν ῥῖνα, σιμὸς τὸν τράχηλον, πρόχειλος, μέλας ὅθεν καὶ τοῦ ὀνόματος ἔτυχε (ταυτὸν γὰρ Αἴσωπος τῷ Αἰθίοπι) προγάστωρ, βλαισὸς καὶ κυφός. id est, *Acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus est (idem enim Aesopus, quod Aethiops) ventrosus, valgus, & incurvus.* Quin imò, ita venter ejus pinguis fuit, ut cùm venditioni exponeretur à Zena, mercator rogaverit. πόθεν σοὶ αὕτη ἡ χύτρα, πότερον στέλεχός ἐστι δένδρου, ἢ ἄνθρωπος. *Vnde tibi hac olla? utrum truncus est arboris, an homo?* Muhammed igitur facilè conjiciens, non eos qui lapsana vivunt, aut τρώγοντες σιτίζονται, ita ventrosos esse, Lukmani, id est, Helluonis ei commodè nomen imponendum fuit ratus.

Liber 1. de orig. Muh.

B. Sed & *Cognomen* utrique idem est. De Æsopo scribit *Gellius* lib. II. c. 29. *Aesopus ille è Phrygia fabulator haud immeritò* sapiens *æstimatus est.* Unde & de fabulis Æsopi *Apollonius Tyanaus* apud Philostratum lib. 5. ait: *Ego verò fabulas Aesopi* ad sapientiam *accommodatiores quàm caterorum esse censeo.* Quas à Mercurio docet acceptas, Æsopúmque in numero sapientum habitum. Vide etiam Lect. Antiq. *Lud. Cal. Rhodig.* l. VIII. c. 47. & *Rheinhar. Lorich. Hadam.* Scholia in Progym. Aphthon. qui, cum pluribus aliis, constanter omnes docent, & dicunt, *sapientem* habitum fuisse Æsopum. Idem de *Lukmano* suo scribunt Arabes. In *Alkor.* Sur. XXX. לקד אתינא לקמאן אלחכמה *Attulimus Lukmano Sapientiam:* Beidavi in Comment. expressè monet, אנה כאן חכימא ואן לם יכן נביא, *quòd fuerit sapiens, non autem Propheta.* Inscriptio fabularum Lokmani ita habet: אמתאל לקמאן אלחכים *Proverbia Lokmani sapientis.* Idem Epitheton Lukmano, vel Lokmano, tribuit *Elmacinus.*

B. Cognomen.

C. Si utriusque spectes *ætatem*, & hîc consensus nobis suffragatur. Nec obstat, quòd ad ipsa planè Davidis tempora, quibus posterior fuit, à Muhammede in Alkorano referatur. Diximus enim sæpe jam, & deinceps repetemus, Muhammedi curæ fuisse Historias, sacras & profanas, ita interpolare, ut cùm semper aliquid inde decerpserit, nihil tamen prorsus mutuâsse videri voluerit. Hinc est, quòd omnes illæ Historiæ, quarum mentio fit in Alkorano, aut caput amiserint aut calcem. Aut in persona error est, aut in re ipsa, aut etiam in tempore.

C. Aetatis.

Liber 1. de orig. Muh.

Vidimus suprà, unum eundémque Eliam, & in prima, & in secunda, longè dissitis, Genealogiæ parte. Nunc Æsopum habemus ex Muhammedis mente Davidi coævum, quo tamen fuit posterior. Nam, si ad *Elmacini* calculum attendamus, vixit *Lukmanus* diebus Josiæ, Regis Judæ; circa annum Mundi 3338. quod ferè coincidit cum Epocha eorum, qui sapientem illum λογοποιὸν, καὶ τὸν ὁμηρικὸν Θερσίτην τῇ αἰσχρότητι τοῦ εἴδους ὑπερβαλλόμενον, Æsopum, floruisse volunt, anno Mundi 3356. olymp. verò 46. anno tertio.

D. Collatio. Colloquii Lukmani & Aesopi ad filium.

D. Huc accedit, quòd ὑποθῆκαι Lukmani, in Alkorano, vestigia ita sint luculenta in Æsopo, filium adoptivum, *Ennum*, officii monente, ut ne dubitare quidem deinceps mentem subeat, quin Muhammed, in scenam hanc & theatrum, Æsopum Lukmani nomine produxerit, & ad suum planè propositum detorserit. Verba Æsopi apud *Maxim. Planud.* p. 81. ad filium ita habent: τέκνον, πρὸ πάντων σέβου τὸ θεῖον. τὸν βασιλέα δὲ τίμα, id est, *Fili, ante omnia time Deum: Regem autem honora.* Nónne idem planè est cum eo, quod Muhammed de Lukmano p. 227. refert: יא בני לא תשרך באללה *O fili, ne adjunge Deo socium.* Retinet hîc impostor Æsopi mentem, propiùs tamen ad suum sensum inflectit: ut persuaderet auditoribus, idem secum sensisse Lukmanum hunc, qui filium suum Deum timere docuerit absque associatione. *Associatio* autem Muhammedanis est Idololatria, quando quis præter verum Deum alios vel ἀποθεώσει, vel nuncupatione Deos sibi facit, fingit & colit, adeòque Deo socium quasi adjungit. Ita gentes in Alkorano dicuntur אלמשרכון *Associatores*, quia Angelos & homines Deorum loco venerantur: *Iudæos* vocant *Associatores*, quòd Esram illi Numinis instar venerentur, adeóque eundem Dei socium constituant. *Christianos* blasphemo ore propter dogma Trinitatis *Associatoribus* annumerant: quibus illi opponunt אלמוחדון *unitatem credentes.* Muhammed ergò, quotiescunque de Abrahamo, Isaaco, aliisque Prophetis loquitur & Patriarchis, hoc maximè iis tribuit, quòd venerati Deum fuerint absque *Associatione*: quo ita faciliùs idem à suis obtineret Koreischitis ἀξιολογωτέρως. Atq; hæc causa est, *cur non associandi*, quàm *timendi* verbo maluerit uti. Sic & reliqua, quæ in Alkorano, ad stabiliendum Islamismum, & leges Saracenicas, de ablactandis infantibus, & observandis precum vicissitudinibus, Lukmani verbis proferuntur, supposititia sunt, & ipsius Muhammedis ἐκτρώματα. propterea ab ipso, nomine Æsopi vel Lukmani, expressa, ut majorem apud suos mereretur fidem.

E. Ubi

E. Ubi porrò ad ipsum deventum fuerit *fabularum examen*, & hîc loci perspicuè se exerit utriusque non tam affinitas, quàm identitas. Fabula cumprimis de *sene & morte*; *muliere & gallina*; *leone & vulpe*, &c. à Lukmano Arabicè; Æsopo verò Græcè, sic recitantur, ut, si à Dialecti diversitate discesseris, non sensum tantùm habeas eundem, sed & verba. Quòd si verò vel plures, vel aliæ etiam apud Arabes Lukmani legantur fabulæ, quàm apud Græcos Æsopi, Arabum solertiæ acceptum ferri debet, qui ut plurimùm in Scriptorum Græcorum translatione ita sunt versati, ut de suo subinde aliquid adjecerint. Unde Tabula *Cebetis* pleniùs hodie Arabicè extat quàm Græcè. Vide Notas *Cl Salmasii* in eandem, præfationi præmissas. Liber 1. de orig. Muh. *E. Collatio fabularum Lukmani & Aesopi.*

F. Neque ἀπροσδιόνυσον erit argumenti loco hoc etiam urgere, Muhammedanos Lukmano huic alia quædam tribuere, quæ ingenio Æsopi optimè conveniunt. Refert *Beidavi* p. 652. אנה̄ אמר באן ידבח שאה̂ ויאתי באטיב מצ̇עתין מנהא פאתי בללסאן ואלקלב ת̂ם בעד איאם אמר באן יאתי באכבת̈ מצ̇עתין מנהא פאתי בהא איצ̇א וסאלה ע̇ן דלך וקאל ממא אטיב שי ארא טאבא ואכבת̂ שי ארא כבתא *Quòd jussus sit* (à Davide) *sacrificare ovem, atque duo optima membra ex ea offerre: obtulit autem linguam & cor. Post aliquot dies verò idem offerre fuit jussus duo pessima membra: Et eadem obtulit. Cùmque ab eo, hoc nomine, interrogaretur, dixit: Num quid meliùs est his, si bona* (si officium suum ritè faciunt) *sint? aut pejus, si mala?* Si exorbitant, & eorum abusum spectes. *F. Et aliarum notularum rerum gestarum.*

Satis perspicuè à nobis probatum esse puto, sub Lukmani, viri pii & religiosi persona, introducere Muhammedem Æsopum, cui inter suos tantam conciliavit authoritatem, ut nunquam ejus faciant mentionem absque solenni εὐφημίας formula, עליה̄ אלסלאם *super quo sit pax.* In exemplari Alkorani vetustissimo, sequentia reperi Suratæ Lukman præmissa verba: סורה̈ לקמאן עליה̄ אלסלאם מכיה̄ סוי ת̂לאת̂ איאת *Surata Lukman, super quo pax, Meccensis, exceptis tribus versibus.* Quid? quòd Lukmanum credant futurum amicum & advocatum in magno illo die censorio omnium eorum, qui Suratam hanc legunt. Ita enim *Beidavi* p. 656. מן קרא סורה̈ לקמאן כאן לקמאן לה רפיקא ליום אלקימה̈ *qui Suratam legit Lukmani, ejus* *Est ergò Lukmanus Aesopus.*

Luk-

Liber 1. de orig. Muh.

Lukmanus erit amicus die resurrectionis. Prolixiùs in hujus Therſitis ἀσυστατογραφίᾳ morati ſumus, quia, quòd ſciam, hactenus nemini in mentem venit, adeò inſulſum & incautum Muhammedem, in blaſphemæ ſuæ Religionis collocandis fundamentis fuiſſe, ut cum Scriptura ſacra pari loco haberet fabulas Æſopi. Sed quid miremur huc inſaniæ prorupiſſe eum, qui in ſenſum planè reprobum datus erat à Deo, ποιῆσαι τὰ μὴ καθήκοντα, quique nec literas nôrat nec nare? Id potiùs admirationem excitet in nobis, multos inter Chriſtianos, &, quod majus eſt, inter Doctores eorum ita caligare, ut abſque Eccleſiæ conſpicillo non videant, quid diſtent æra lupinis: qui putant, pio ſenſu dici poſſe; *Tantum Scripturas valere, quantum valeant fabulæ Aeſopi, ſi deſtituantur authoritate Eccleſiæ.* Verùm, & hîc & alibi, Eccleſiæ Romanæ cum Antichriſto Orientali convenire, infrà pluribus docebimus. Videbis κρωβύλων ζεῦγος.

Idem Turcarum & Pontificiorum de Aeſopo judicium.

De Matthan avo Ioſephi, & Zacharia malè ſcribunt Arabes.

מאתאן *Mathan*) Intelligitur, dubio procul, Matthan avus Joſephi, cujus meminit *Matth.c.I.v.15.* Ipſi verò Muhammedani ſcribunt, Matthanem fuiſſe patrem Imran, avum Mariæ. Ubi iterum tot mendacia, quot verba. Amram enim, vel, ut Arabes pronuntiant Imran, pater fuit Miriam & Moſis, non Mariæ θεοτόκου. Sed ipſos audiamus fabulantes Arabes: קאל כעב אלאחבאר רצי אללה עליהם אן זכריא אבן אדאן ועמראן אבן מאתאן מן ולד סלימאן אבן דאוד עליה אלסלאם וכאנוא קד תזוגוא אבנתין אכותין מן בנאת רגל בני אסראיל. יקאל לה אבן הארון וכאן אסם אמראה זכריא מלתסע ואסם אמראה עמראן חנה וכאן זכריא נגארא קבל אן יבעת נביא וכאן כתיר אלעבאדה id eſt, *Dicunt eruditi, quibus Deus propitius ſit; Zachariam filium Adan, & Imran filium Matthan fuiſſe ex filiis Solomonis, filii Davidis ſuper quo pax. Duxiſſe autem eos uxores, duas filias, ſorores ex filiabus viri filiorum Iſrael, cui nomen Ibn-Harun. Vxor Zachariæ Maltaſah, Imranis verò Hanna appellabatur. Zacharias autem, antequam miſſus fuit Propheta, faber erat*, exercitiis *cultus* ſeu pietatis *deditus*. Non indigent hæc explicatione. Adeò enim abſurda ſunt & fabuloſa, ut vel ex ſola recitatione nauſeam concipere poſſint Chriſtiani, aut quilibet alii ſacrarum literarum periti lectores. Habent tamen & hæc involucra aliquid veritatis, quòd Genealogiam Chriſti à Davide, adeòque regio ſtemmate arceſſendam expreſsè aſſerant.

Phailakus eſt Philippus.

פיליקוס *Phailakus*, ſeu *Philippus*) Nomen Regis Macedonum. Vocatur

catur autem vulgò Phailakus, pro, Philippus, pravâ consuetudine, quæ ex confusione literæ פ in ק, quod apud Arabes proclive est, orta.

Liber 1. de orig. Muh.

דוי אסכנדר; *Du Iscender*) Corruptè, pro דו אלקרנין אסכנדר *Dulkarnain, Iscender*. Intelligitur Alexander Magnus, quem *Bicornem* Muhammedani appellant. Ignorant ferè Alexandri nomen. Mentio ejus fit in *Alkor*. Surat. XVIII. p. 165. ubi semper, Alexandri nomine דו אלקרנין δικέρως occurrit. Cur verò sic dicatur magnus ille Macedonum Rex variant scriptores. *Beidavi* ad verba Alkorani יסאלונך ען דו אלקרנין *Rogabunt te de Dilkarnain*, annotat, p. 512. יעני אסכנדר אלרומי מלך פארס ואלרום וקיל אלמשרק ואלמערב ולדלך סמי דא אלקרנין לאנה טאף קרני אלדניא שרקהא וערבהא וקיל לאנה אנקרץ פי איאמה קרנאן מן אלנאס וקיל כאן לה קרנאן אי צפרתאן וקיל כאן לתאגה קרנאן ויחתמל אנה לקב בדלך לשגאעתה *Intelligit Alexandrum Romanum, Regem Persarum & Romanorum; aut Orientis & Occidentis. Vocatur autem* Bicornis, vel *quia circuivit cornua orbis, orientem & occidentem*: Aut, *quia in diebus ejus duo succisa fuerunt cornua ab hominibus*: Aut, *quia duo habuit cornua, id est, duos cirros*: Aut, *quòd corona ejus fuerit bicornis. Fieri etiam potest, ut hoc habeat cognomen à fortitudine sua. Kessæus* in vitis Patrum p. 135. aliam huius Nominis confingit caussam. וכאן קד ראי פי מנאמה אנה דנא מן אלשמס חתי אכד בקרנהא פי שרקהא וערבהא ולמא קץ ראיא עלי קומה סמיוה דו אלקרנין לאנה קבץ עלי קרון אלשמס שרקא וערבא id est, *Fuit, ut secundùm quietem ita appropinquaret Soli, ut arriperet cornu ejus ad orientem & occidentem. Cumque hanc visionem populo suo narraret, appellârunt eum* Dul-karnain, *propterea quòd cornua solis manu apprehenderit, versùs orientem & occidentem. Elmacinus* in Historia sua Arabica de hoc Alexandro à p. 146. & deinceps plurima commemorat, cur verò δικέρως nuncupetur, varias authorum habet sententias, quarum communicationem lectori curioso haud ingratam fore confido. Ita ille: אלאסכנדר אבן פילבוס אליונאני אלמקדוני ויסמי דא אלקרנין ואכתלף אלנאס פי תסמיתה בדי אלקרנין פמנהם מן קאל אן כאן לה פי ראסה נתוא טאהרא וכאן יסתר דלך ויכפיה מן אלנאס ומנהם מן קאל אנה סמי דו אלקרנין לאנה מלך קרני אלשמס מן משרקהא אלי מערבהא id est, *Alexander filius Philippi, Græcus, Macedo, aliâs vocatur* Dulkarnain. *Cur verò* Dulkar-

Cur Alexander vocetur Dulkarnain alii aliter sentiunt.

1. Beidavi.

2. Kessæus.

3. Elmacinus.

kar-

Liber 1. de orig. Muh. karnain *dicatur, dissentiunt homines.* Alii *volunt sic appellari, quòd in capite suo haberet tumorem eminentem, quem abdiderit ille atque absconderit ab hominibus.* Alii verò *ajunt, eum* Dul-karnain *nuncupari, propterea quòd occupârit cornua solis, ab oriente ejus ad occidentem.* Atque sic quidem de hac Nomenclatura scripserunt veteres, Muhammedani & Christiani. *Recentiores* Critici in hujus vocis origine non parùm & ipsi laborârunt.

4. Scaliger. Illustrissimus *Scaliger* lib. de. Emendat. temporum scribit: *Notum est, quomodo ille Rex credi voluerit Ammonis filius: postquam ille pedem extulit ex oraculo Ammonis, ex eo tempore Cyrenæi qui Jovem cornutum in numismatis suis sculpebant, cœperunt pro Iove Alexandrum cornutum sculpere.*

5. L'Empereur. *Constant. L'Empereur.* Not. in Jachiad. Dan. c. VIII. v. 5. *Nota satis est fabula, inquit, Alexandrum Magnum à Iove Ammonio genitum fuisse, qui sub specie serpentis consuetudinem cum Olympiade habuerit: Vanæ etiam fabulæ origo è Plutarcho liquet in Alexandri vita* p. 1248. *Edit. H. St. ubi subjicit postea:* Διαδοθῆναι λόγον ὡς παῖδα Διὸς αὐτὸν ὁ θεὸς προσείποιτο, id est, increbuisse sermonem, Jovis eum à Deo appellatum filium. *Sed, ut refert A. Gellius Noct. Attic. l. XIII. c. 4. festivissimè hoc risit ipsa Olympias: Nam cùm ille ad matrem ita scripsisset: Rex Alexander Iovis Ammonii filius, Olympiadi matri salutem dicit: Olympias ei in hanc sententiam rescripsit. Amabo, inquit, mi fili, quiescas, neque deferas me, neque criminere adversùs Iunonem, malum mihi prorsum illa magnum dabit, cùm tu me literis tuis pellicem illi esse confiteris. Ideòque etiam quemadmodum Hammon arietis speciem supernè referebat, sic Alexander voluit* κερασφόρος ἀναπλάττεσθαι πρὸς τῶν ἀγαλματοποιῶν *cornutus fingi à statuariis. Vide Clem. Alexandr. in* προτρεπτικῷ. *Atque hæc demum causa mihi videtur, cur in Alkorano passim Alexander vocetur* דו אלקרנין bicornis.

6. Christmannus. *Iacobus Christmannus* Notis in Alpharganum fol. 56. cum iis sentit, qui existimant, *Alexandrum* δικεράιν *nomen inde adeptum, quòd utrumq; cornu Mundi, orientale scilicet & occiduum subegerit.*

7. Giggæus. *Giggæus* in Thes. Arabico hunc in modum scribit: דו אלקרנין *Alexander Macedo. De hoc multa fabulantur Arabes, quòd duobus cornibus præditus fuerit, quòd duas coxas habuerit, quòd ad vitam sit revocatus.*

8. Schikhardus. *Schikhardus* in Taar. Pers. p. 73. *Mihi verisimilius est, nomen hoc è vaticinio Danielis esse haustum, qui* c. VIII. v. 5. *eum hirco caprarum comparavit, animali cornuto.*

Omnes istæ conjecturæ ita certè sunt comparatæ, ut vel optio diffici-

ficilis videatur. Quòd si tamen, partim ex Alkorani circumstantiis, partim ex aliis exemplis de veteratoria calliditate Impostoris Muhammedis judicare didicimus, censemus, eos rei veritati proximè accedere, qui putant, Alexandrum à fortitudine, Imperiique amplitudine potiùs, quàm aliunde דו אלקרנין *Dulkarnam* appellari. Constat enim ex communi linguarum Orientalium usu, vocabulum, קרן pro *fortitudine, incolumitate, felici prosperóque rerum successu*, sumi: Imò fuit apud Talmudicos קרני מלחמה: *Cornua belli*, ipsi belli duces. Liber 1. de orig. Muh.

גאלות *Galuth, Goliath*) Goliathi meminit *Muhammed* Sur. II. v. 131. 132. פלמא פצל טאלות באלגנוד קאל אן אללה מבתליכם בנהר פמן שרב מנה פליס מני ומן לם יטעמה פאנה מני אלא מן אגתרף גרפה בידה פשרבוא מנה אלא קלילא מנהם פלמא גאוזה הו ואלדין אמנוא מעה קאלוא לא טאקה לנא אליום בגאלות וגנודה קאל אלדין יטנון אנהם מלאקוא אללה כם מן פיה קלילה גלבת פיה כתירה באדן אללה ואללה מע אלצאברין ולמא ברזוא לגאלות וגנודה קאלוא רבנא אפרג עלינא צברא ותבת אקדאמנא ואנצרנא עלי אלקום אלכאפרין פהזמוהם באדן אללה וקתל דאוד גאלות ואתאה אללה אלמלך ואלחכמה id est, *Postquam autem Talutus cum copiis discessisset, dixit: Certè Deus probat vos per fluvium aliquem* (ineptissimè Saulis historiam confundit cum rebus gestis Gedeonis *Iudic.* c. VII.) *ita ut qui ex eo biberit, non sit ex meis; & qui non gustaverit eum, ex me sit, nisi qui sumserit ex eo haustum unum manu sua. Biberunt autem ex eo, paucis exceptis. Cúmque fluvium transivissent ipse & qui crediderunt cum eo, dixerunt: Non est potentia nobis hodie adversus Goliath & exercitum ejus. Dixerunt illi, qui putabant se perventuros ad Deum: quoties paucæ copiæ superârunt multas, permittente Deo? Deus enim cum iis est, qui patienter persistunt. Cúmque prodiissent contra Galuth seu Goliathum, ejúsque exercitum, dixerunt: Domine noster, effunde in nos patientiam, & firma pedes nostros, atque adjuva nos contra infideles. Atque ita fugârunt eos auxilio Dei: Et postquam David occidisset Goliath, dedit ei Deus regnum & sapientiam.* Quis verò in hoc Alkorani loco Taluth? Saul est. Is, quia in sacris literis à staturæ proceritate commendatur singulari, טאלות: ab Impostore vocatur, id est, *longurio*, quam tamen Etymologiæ rationem ipsi ignorant Arabes. *Beidavi* enim scribit, טאלות esse formæ פעלות, à nomine טול *robur*,

Galuth est Goliath.

Historia ejus.

Saul cur dicatur טאלות

Liber 1. de orig. Muh.

divitias, potentiam significante. Refert autem de hoc Saule, אנה כאן פקירא ראעיא או סקא או דבאעא מן אולאד בניאמין ולם יכן פיהם אלנבוה ואלמלך ואנמא כאנת אלנבוה פי אולאד לאוי בן יעקוב ואלמלך פי אולאד יהודא *quòd fuerit pauper, pastor, villicus, aut coriarius, ex filiis Benjamin. Benjaminitarum autem,* inquit, *nec Prophetia fuit nec regnum, sed illa pertinuit ad filios Levi, fil. Iac. hoc ad filios Iuda.*

Monomachia Goliathi & Davidis.

De Monomachia Davidis & Goliathi idem sic scribit: קיל כאן אושי פי עסכר טאלות מע סתה מן בניה וכאן דאווד סאבעהם וכאן צעיר ירעי אלענם פאוחי אללה תעאלי אלי בינהם אנה אלדי יקתל גאלות פטלבה מן אביה פגאה וקד כלמה פי אלטריק תלאתה אחגאר וקאלת לה אנך בנא תקתל גאלות פחמלהא פי מכלאתה ורמאה בהא פקתלה תם זונה טאלות בנתה. *Erat Isai in castris Taluth* (Saulis) *cum sex filiis suis, quorum septimus fuit David, parvus* (juvenis) *qui pascebat gregem. Et inspiravit illis Deus, hunc interfecturum Goliathum; & petiit eum* (Saul) *à parente suo, quem ille accessit. Et allocuti sunt ipsum in itinere tres lapides* (hîc iterum Muhammedicus, id est fabulosus genius se prodit) *eíque dixerunt: Tu per nos occides Goliathum, & sustulit eos in peram suam* (significat propriè vas, seu مخلاة, in qua herba viridis reponitur) *iisdémque petiit* (Goliathum) *atque occidit. Postea verò Taluth ei in uxorem dedit filiam suam.*

Da Nun est Ionas.

דא נון *Da Nun*, ἰχθυόφαγος) Periphrasis est Jonæ Prophetæ. Occurrit hoc nomen in *Alkor.* Sur. XX. p. 180. ודא אלנון *Et Dal Nun*, id est, explicante *Beidavi* צאחב אלחות הו יונס אבן מתי *Socius piscis* (ἰχθυόφαγος) *qui est Ionas, filius Matthai.* Jonæ nomen retinet Muhammed *Sur.* X. quæ יונס *Ionas* inscribitur.

Propheta.

נבי *Propheta*) De Jonæ Prophetia, & missione ad Ninevitas, inobedientia tandem ejus ita obscurè loquitur Muhammed in Alkorano, ut, nisi Commentaria lucem aliquam illi mutuarent, percipi inde vix pauca possent.

Historia Ionæ.

1. Ex Alkorano.

Sur. XX. legimus: ודא אלנון אד דהב מעאצבא פטן אן לן נקדר עליה פינאדי פי אלטלמאת אן לא אלאה אללא אנת סבחאנך אני כנת מן אלטאלמין פאסתגבנא לה ונגינאה מן אלעם וכדלך ננגי אלמומנין *Et Dal-Nun* (Jonas) *cùm fugit iratus, putans, quòd non prævalere ei queamus, & vocavit in tenebris;* Non est Deus, nisi tu: Laus tibi! *Ego sum ex perversè agentibus. Et exaudivimus*

mus eum, & liberavimus eum ex dolore. Atque sic solemus eripere creden- Liber 1. de
tes. Cur iratus fugam capesserit explicat *Beidavi:* קיל ועדהם orig. Muh.
באלעדאב ולם יאתהם בסבב תובתהם ולם יערף אלחאל וטן 2. *Beidavi.*
אנה כדבהם ועצב id est, *Ajunt, minatum iis* (Ninevitis) *fuisse pœnam,*
quam propter pœnitentiam eorum non inflixit. Ille verò, cùm ignoraret,
quomodo res se haberet, putabat se mendacia iis dixisse, atque propterea
iratus fugit. Et ad *Sur.*X.p.351. רוי אן יונס עליה אלסלאם בעת
אלי נינוי מן אלמוצל פכדבוה ואצרוא עליה פועדהם באלעדאב
אלי תלת וקיל אלי ארבעין יומא ולמא דנא אלמועד אעאמת אלסמא
עימא אסוד דא דכאן שדיד והבט חתי עשי מדינתהם פהאבוא
וטלבוא יונס ולם יגדוה פאיקנוא צדקה ולבסוא אלמסוח וברזוא
אלי אלצעיד באנפסהם ונסאהם וצביאנהם ודואבהם ופרקוא
בין כל ואלדה וולדהא פחן בעצהא אלי בעץ ועלת אלאצואת
ואלעגיג ואכלצוא אלתובה ואטהרוא אלאימאן ותצרעוא אלי אללה
פרחמהם וכשף ענהם id est, *Ferunt: Ionam, super quo pax, missum esse*
in Nineveh Assyriæ, cujus incolæ mendacii ipsum indesinenter (prop. mor-
dicus adhærentes) *insimulârint. Minatum autem illis fuisse pœnam post*
tres, (ita enim habent LXX. Interpretes, vide *Thes. Phil.* p. 376.) *vel,*
juxta alios, post quadraginta dies. Appetente termino definito, cœlum
atra & vaporifera nube fuisse obductum, quæ descenderit usque dum ur-
bem eorum obtexerit. Eos autem terrefactos quæsivisse Ionam, nec tamen
eum invenisse; ratam propterea habentes justitiam ejus (fidem adhiben-
tes verbis ejus) *induisse saccos, egressos in pulverem, ipsos, & uxores eo-*
rum, & parvulos eorum, & pecora eorum, & abstraxisse matres à liberis, &
misertos fuisse alios aliorum, & ascendisse voces & fletum eorum in cœlum,
& pœnitentiam puram fecisse, fidem manifestâsse, Deóque supplicâsse, qui
proinde eorum misertus malum ab iis averruncârit. Repetit historiam in
Alkor. *Muhammed* Sur. XXXVI. p. 253. ואן יונס מן אלמרסלין אד
אבק אלי אלפלך אלמשחון פסאהם וכאן מן אלמדחצין ואלתקמה
אלחות והו מלים פלו לא אנה כאן מן אלמסבחין ללבת פי בטנה
אלי יום יבעתון פנבדנאה באלערא והו סקים ואנבתנא עליה
שגרה מן יקטין וארסלנאה אלי מאיה אלף או יזידון פאמנוא
פמתענאהם אלי חין id est, *Fuitque Ionas ex legatis. Cùm fugisset in na-*
vem onerariam, & sortiti essent nautæ, fuit ex victis, id est, sorte tristi vi-

Liber 1. de orig. Muh.

ctus & maris damnatus fuit. *Et deglutivit eum piscis, & ipse culpabilis erat: Adeò ut nisi Deum laudâsset,* in ventre piscis; ut habet *Beidavi*: *moratus fuisset in ventre ejus, ad diem quo excitabuntur* homines. *Et eduximus eum* (piscem) *in locum desertum*: *Ipse verò infirmus erat*: *Et produximus ei arborem expassam, misimúsque eum ad centena millia, & ultrà. Et crediderunt, & usuram illis* bonorum nostrorum *concessimus ad tempus.*

Quamdiu Jonas in ventre ceti fuerit.

Quamdiu Jonas in visceribus ceti fuerit moratus, disputant Arabes. ואכתלף פי מדה לבתֿה פקיל בעץ יום וקיל תֿלתֿה איאם וקיל סבעה איאם וקיל עשרון וקיל ארבעון *Variant authores de tempore commorationis ejus. Alii tres dies*: Alii *septem*: Alii *viginti ponunt*: Alii *quadraginta*. Vide, quàm sint obscura omnia, & lubrica, ubi à Scripturę tramite disceditur! Quale est & illud apud *Kessæum* p. 103.

Nomen ceti.

אסם דלך אלחות פי אלתוראה אלרתא ופי אלזבור מאלותֿא ופי אלאנגיל מוהבה ופי אלקראן אלנון *Vocatur piscis ille* (Jonæ) *in lege* Retha: *In Psalmis* Malutha: *In Evangelio* Mauhaba: *Et in Alkorano* Tenna. λῆροι καὶ λόγοι. Restat, ut Arabum etiam de planta illa קיקיון

Quid per Kikajon intelligant.

judicia audiamus. Qui enim putant, verba Alkor. שגרה מן יקטין arborem ipsam denotare, sensum Muhammedis non videntur assequi. *Giggaus* in Thesauro suo יקטין *cucurbitam* significare existimat. Ita etiam sumpsisse videtur *Elmacinus*. Sed repugnat ipse Beidavi, qui annotat יקטין esse arboris Epitheton à קטן substitit, stabilis fuit. Unde vertimus: *Arborem expassam*. Sed quæ illa? *Beidavi* ait: ואלאכתר עלי אנהא אלדבא עטתה באוראקהא ען אלדבאב וקיל אלתין וקיל אלמוז יעטי בורקה ויסתטל באעצאנה ויפטר עלי תמארה *Pleriq; existimant* (arborem, vel plantam, Kikajon) *fuisse cucurbitam, quæ foliis suis eum à culicibus texerit*: Alii *malunt ficum*: Alii *Mauz, cujus foliis tegi, ramis inumbrari, cujúsq; fructibus frui potuerit.* Quid sit Mauz,

Mauz quid.

discimus ex *Sionita* de urbib. & moribus Oriental. p. 55. *In hac* (Tripoli) *feliciter, ut cæteras omittamus, crescit arbor quædam seu potius frutex Almauz dicta, vulgò poma Adami, éstque stipite viridi, folia habens in digitorum modum protensa, nullos tamen producens ramos præter ea folia, quæ sunt tam longa & lata, ut quisq; facile uno tantùm tegi atque cooperiri possit.* Ejusmodi me aliquando videre memini Lugduni Batavorum in ædibus celebertimi viri, D. Jacobi Golii, quod ex Syria tunc acceperat. *Fructus à stipite pendentes fabarum recentium filiquis instar, semel arbor hæc profert, híque sunt sapore delicati ac dulces, gratíque palato, colore*

lore, dum maturi sunt, subflavo, odore rosis non absimiles, gustuque ferè peponibus, forma oblonga, cortice crassa, quæ facile veluti ficus detrahitur. Et *Giggæus* in Thes. Arab. אלמוז *Mauz, fructus genus: Uva Damascena (Syris) Arbor vitæ.* Elmacinus in Historia Jonæ retinet Alkorani vocabulum, existimans nomen esse arboris, fruticis aut plantæ cùm tamen ut diximus יקטין sit Epitheton seu adjectivum, obscurum quidem, sed ab ipsis Arabibus, *Beidavi* præsertim, explicatum. *Elmacini* verba ita sonant: ואנבת אללה שגרה מן יקטין לימנע ענה אלסמום ופי אליום אלראבע אמר אללה דודה וקטעת אצל אליקטין *Et produxit Deus arborem expassam* (sic verto, non quod Elmacini hæc mens sit, sed quòd Alkorani verba, quæ author αὐτολεξεὶ retinet, hunc sensum exigant & explicationem) *ut ab eo prohiberet æstum aëris venenosi. Die verò quarto vermiculus, mandato Dei, decerpsit* (derosit) *radicem cucurbitæ.* Qua quidem re sic indignatus fuit Jonas, ut hujus vitæ pertæsus mori petierit. Hanc ei μεμψιμοιρίαν Deus gravibus exprobrat verbis: *Tu parcis isti ricino,* (ita vertit *Iunius*, cujus rei rationem habes in Notis) *pro quo non laborâsti & quem non educavisti: qui una nocte extitit, & una nocte periit: Et ego non parcerem Ninevch, in qua sunt plures duodecim myriadibus hominum, qui non nôrunt discrimen inter dexteram suam & sinistram suam?* Muhammedani similibus intempestivam & inconsideratam Jonæ, propter arefactum Kikaion seu *ricinum*, querelam illûstrant & exaggerant. *Kessæus* in vitis Patrum p. 103. פעלם יונס אן צרב אללה מתלא בקומה ואנתהי אלי קריה אכרי כתלקא גבריל עליה אלסלאם פי צורה ארמי ואצאפה פרא פי דארה פכארא כתירא יריד אן ישויה פאוחי אללה תעאלי אלי יונס אן קל אלי הדא אלראגל אן יכסר פכארה פקאל לה דלך פקאל לה גבריל עליה אלסלאם אני טננת פיך אלכיר ומא אראך אלא מגנונא פאכרג מן דארי ואכרגה באלליל וקאל אלאהי אנך תעלם מא כאן מני ומן הוא צאחב אלפכאר פאוחי אללה אליה אנת קלת לה דלך פי פכארה פסבך ואכרגך ואנת בעתת רסולא אלי מאיה אלף או יזידון ודעותנא עליהם ולם תשפק עלי הלאכהם פקאל אלאהי לא אעוד למתלהא id est, *Novit autem Ionas, quòd Deus sibi in populo suo similitudinem proposuisset. Cùm igitur ad aliam pervenisset urbem, occurrit ei Gabriel in forma humana, qui hospitio eum excepit. Vidit*

an-

Liber 1. de orig. Muh.

Elmacini sententia de Kikajon.

Similibus Ionæ μεμψιμοιρία exprobratur.

1. A vasis figlinis.

Liber 1. de orig. Muh. *autem* (Jonas) *in ædibus ejus* (Gabrielis) *multa vasa figlina, quæ coquere voluit: Et inspiravit Deus excelsus Ionæ: Dicito huic viro, ut vasa sua confringat. Quod cùm dixisset, respondit ei Gabriel: Putabam te bonum esse virum, sed comperio te insanum: Exi ædibus meis. Et expulit eum noctu. Tunc dixit Ionas: Deus mî, tu nôsti, quid mihi cum hoc figulo rei fuerit. Et inspiravit illi Deus: Te, qui ipsi hoc dixisti de vasis ejus,* (id est, qui voluisti, ut vasa tantùm sua testacea confringeret) *criminatus est, & expulit, tu verò qui missus eras ad hominum centena millia, & ultrà, nos contra eos invocâsti, neque exitii eorum fuisti misertus! Dixit igitur Ionas: Deus mî, non faciam deinceps similiter.* Et iterum: ולמא אצבח מר בזרע יזרע פקאל אלזראע יא יונס ארעוא אללה אן יבארך לי פי זרעי פרעא לה יונס פאנבתה אללה מן סאעאתה ופרח בה אלראג̇ל ואתא בה אלי מנזלה פאצ̇אפה תלך אללילה פאוחי אללה אליה יא יונס אני אריד אן ארסל אלג̇ראד עלי הדא אלזרע פקאל יא רב דעותך ואסתג̇בת דעאי פאסלך יא רב לא תרסל אלגראד עליה פאוחי אללה אליה יא יונס חזנת עלי ארסאל אלג̇ראד עלי זרע לם תזרעה פלמא לא חזנת עלי ארסאל אלעדאב עלי מאיה אלף או

2. A semine. יזידון id est, *Orto autem diluculo transivit sementim jam jam factam. Et dixit sator: O Iona, invoca Deum, ut benedicat sementi meæ. Et cùm oravisset pro ipso, è vestigio Deus incrementa dedit* (produxit, germinare fecit semen) *qua re homo ille ita fuit lætatus, ut eum secum domum deductum, illa nocte hospitio exceperit. Et inspiravit ei Deus: O Iona, ego locustam huic sementi immittam. Dixit Ionas: O Domine, invocavi te, tuque meam orationem exaudivisti, rogo igitur te, ut ne super eam locustam mittas. Inspiravit autem ei Deus: O Iona, tristaris, propterea quòd immittere constitui locustam sementi, quam non sevisti, non autem tristaris quod infligere volui pœnam centum millibus hominum, & ultrà?* Hæc de Jona.

Imran. עמראן *Imran) Sunt apinæ tricæq́; & si quid vilius istis*, pleraque quæ

Turpis Muham. ἀνιστορησία. Muhammed, verè μύων κανθαρεὶς, in suo habet Alkorano. Exempla hactenus eruimus ex scripto illo incondito & barbaro non pauca, vix tamen prodigiosius est aut ineptius hoc ipso, cujus vestigia noster ostendit Genealogus. Imranem immediatè præmittit B. Mariæ θεοτόκου, quasi filiæ patrem, anachronismo turpissimo, & ex Alkorano ipso petito. Quæras autem, unde Muhammed, ὁ βαττολόγος in tam turpem inductus fuit errorem? *Resp.* Mosi Patrem scriptura *Exod.* VI. v. 20. tribuit Amram, sororem Miriam vel Mariam: quo cognito, impostor

absque

absque ulteriori veritatis ſcrutinio ineptè in Alkoranum ſuum inſarſit, *Mariam θεοτόκον eſſe Imranis filiam, Aharonis ſororem.* Atque hinc totum caput Alkorani III. quod de Chriſto & beata Virgine agit, אל עמראן *familia Imran*, inſcribitur. Ineptias has, quaſi ex tripode allatum eſſent oraculum, Muhammedani ita avidè arripuerunt, ut cùm deinceps monerentur erroris, omnem ejus defendendi & excuſandi inierint rationem. Sed quàm frigidè, quàm jejunè etiam doctiſſimi quique eorum offuciarum harum ſuſceperint patrocinium, vel ex nuda recenſione liquebit. Præmittemus autem ipſum de hoc Imrano Alkorani textum, ex c. III. depromtum: אן אללה אצטפי אדם ונוחא ואל אברהים ואל עמראן עלי אלעאלמין דריה בעצהא מן בעץ ואללה סמיע עלים אד קאלת אמראה עמראן רבי אני נדרת לך מא פי בטני מחררא פתקבל מני אנך אנת אלסמיע אלעלים ולמא וצעתהא קאלת רבי אני וצעתהא אנתי ואללה אעלם במא וצעת וליס אלדכר כאלאנתי ואני סמיתהא מרים ואני אעידהא בך ודריתהא מן אלשיטאן אלרגים id eſt, *Equidem Deus elegit Adamum, & Noachum, & familiam Abrahami, & familiam Imrani ſupra homines cæteros in progeniem, alios ex aliis* (id eſt, progeniem ſibi ſequentem) *Deus autem audit, novitque omnia. Cùm dixit mulier Imrani: Domine mi, equidem ego vovi tibi quicquid in ventre meo fuerit, deſtinatum* tuo cultui: *hoc autem accipe à me, ſiquidem tu audis & nôſti omnia. Cùm verò genuiſſet filiam eam, dixit: Domine mi, equidem ego peperi fæmellam* (*novit autem Deus quod peperiſſet*) *neque maſculus eſt ut fæmella, eam quidem vocavi ego Mariam, juſſique auxilium tuum implorare pro ſe & generatione ſua contra Satanam maledictum.* Sed quomodo Imran pater Mariæ θεοτόκου, ipſa verô ſoror Aharonis? Id Arabes te docent: Ita enim ad verba אמראה עמראן *uxor Imran*, commentatur *Beidavi*: והדה חנה בנה פאקוד גדה עיסי וכאנת לעמראן בן יצהר בנה אסמהא מרים אכבר מן הארון *Eſt hac Anna, filia Phakud, avia Iſa* (Jeſu) *Habuit autem Imran filius Iizhar filiam, cujus nomen Maria, quæ natu major erat Aharone.* Nónne verò hoc eſt ἀεροβατεῖν, vel potiùs κορυβαντιᾶν? Annam quidem rectè vocat aviam Mariæ, ſed quàm turpiter hallucinatur, cùm Imranem appellat filium Iizharis, cujus frater erat, Exod. VI. v. 18? Quid commune filia ejus Maria habet, cum Maria θεοτόκῳ? Ipſi Arabes vident incerta hæc eſſe, & à veritate aliena. Hinc idem

Liber 1. de orig. Muh.

Quomodo Maria vocetur filia Imranis ipſi ignorant Arabes.

Liber 1. de orig. Muh.

idem *Beidavi* suam ἐποχὴν clarè satis & perspicuè sequentibus innuit verbis: מוסי והארון אבנא עמראן בן יצהר בן קאהרת בן לאוי בן יעקוב או עסי אמה מרים בנה עמראן בן מאתאן בן אסעאזאר בן אביוז בן רבנאיל בן סאליאן בן יוחיא בן אושא בן אמזר בן מישכן בן חארפא בן אחאר בן יונאם בן עזריא בן סאקט בן אישי בן ראגעים בן סלימאן בן דאווד בן עוביד בן סלמון בן באעז בן יחשון בן עמיאר בן ראם בן חצרום בן פארץ בן יהודא בן יעקוב וכאן בין אלעמראנין אלף ותמאנמאיה סנה id est, *Moses & Aharon duo filii erant Imran, filii Izhar, filii Kahath, filii Levi, filii Iacob. Aut fortè mater Mariæ fuit filia Imran, filii Matthan, filii Isazar* (Eleazar) *filii Abiuz* (Eliud) *filii Rabnail, filii Salium, filii Iuchia, filii Usa, filii Amuzar, filii Maiscen, filii Harepha, filii Achar, filii Ionam, filii Azaria, fil. Sakat, filii Ischai, filii Roboam, filii Solomon, filii David, filii Obed, filii Salmon, filii Baaz, filii Iachschon* (Naasson) *filii Amiad* (Aminadab) *filii Ram,* (Aram) *filii Hezron, filii Pharez, filii Iehuda, filii Iacob: Intercesserunt autem inter duos Imranes anni mille octingenti.* Desumta est hæc Genealogia ex Matth. c. 1. sunt tamen pleraq; nomina, quia propria sunt, ut mutationi & corruptioni cumprimis obnoxia, ita corrupta, truncata, transposita, inversa, ut τοῖς κοινοῖς μεταποιεῖσθαι debeat, qui nitori suo & nativæ lectioni restituere ea sategerit. Neque verò id est necesse.

Specimen perversitatis Muhammedicæ.

Sufficiat ἐν παρόδῳ notâsse perversam Muhammedanorum indolem. Placet iis Genealogia Matthæi, eam Beidavi κατὰ πόδα, corruptis licèt & nonnunquam transpositis nominibus, sequitur: at, ut obtineat Imranem avum esse Servatoris, δόξῃ saltem, & opinione hominum, ubi ad Matthanem pervenit, subsistit, Jacobum, Josephi patrem omittit, ejúsque loco Imranum substituit. Notoria profectò impietas, & insigne pravitatis hæreticæ exemplum. Illi enim id solùm ex Sacra Scriptura admittunt, quo erroribus suis fucum facere tentant, cætera rejicientes, aut contemtim prætereuntes. Quo verò, ut nostrum institutum persequamur, & quæ ad scopum faciunt, ex recitatis testimoniis excerpamus, tectorio nugas suas, & turpem ἀνομίαν incrustant? Duos fingit *Beidavi* Imranes, alterum in Veteri, alterum in N. Testamento. Illum Muhammedani subtiliores patrem constituunt Mosis, Aharonis & Mariæ: hunc Aharonis & Mariæ. Quàm verò sententia hæc nova, ab omni Scripturæ probatíve authoris testimonio aliena sit, non ignorant, qui vel à limine saltem historias ... eras salu-

Duos fingunt Amranes.

salutârunt. In ea verò quantùm sibi miseri Muhammedis asseclæ blandiantur, difficile dictu est. *Ahmed* Ibn-Edris præ cæteris in hoc solvendo nodo se torquet. In omnes partes se versat,& magno conatu maximas agit nugas. Objectioni enim, *quomodo Aharon sit frater Mariæ* θεοτόκου, ita respondet, רוי אנה כאן פי זמאנהא עאבד יסמי הארון וכאן פי עאיה אלעבארה ולמא גאת בעיסי עליה אלסלאם מן עיר זוג ואהתמהא עליהא אלסלאם בני אסראיל באלזנא קיל להא יא אכת הארון אי פי אלעבארה i.e. *Dicitur: fuisse tempore ejus* (Mariæ) *devotus, nomine Harun, cultui sacro impensè deditus: Cúmque Isam, super quo sit pax, genuisset absque conjunctione viri, eámque, super qua pax, filii Israel scortationis insimulâssent, dictum illi fuit: O soror Aharonis, cultus videlicet respectu, seu devotionis.* Multis deinceps probat exemplis Arabes, vocabula אך & אכת *frater & soror*, ad denotandam similitudinem vel personarum, vel rerum adhibere: quasi verò Arabicè locuti essent Judæi? Exceptio profectò testis contritis magis frivola censenda, quales etiam reliquæ sunt, quas vel adduxisse, refutâsse erit. Sic ergo pergit *Ahmed*: קיל כאן פי דלך אלזמאן פאסקא יסמי הארון פלמא אעתקדוא פיהא אלהמה געלוהא אכתה אי פי דלך אלפעל אלקביח וקיל אנהא מן דריה מוסי עליה אלסלאם והו אכו הארון וקיל להא אכת הארון id est, *Ajunt, fuisse eo tempore hominem perditum, nominatum Harun, cúmque* (Judæi) *crederent, veram esse de illa pravæ concupiscentiæ famam, posuerunt eam sororem istius, in facinore videlicet illo turpi. Alii dicunt, eam fuisse ex generatione Mosis, super quo pax, qui frater erat Aharonis, atque propterea eam vocari Aharonis sororem.* Idem *Ahmed*, ἀσύλληψιν, quo sensu Imran sit Mariæ θεοτόκου pater, cùm distent sex integris seculis, pari felicitate cum reliquis fidei suæ consecraneis expedit. Attende ad acumen! Putat *primò* nihil absurdi esse, si vel maximè Mariæ pater Imran vocetur, quod nomen commune illi esse potuerit cum altero illo Imrane. Ita suffenus sibi est ὁ μανιώδης, ut putet, contra omnium scriptorum suffragium & consensum, confingere sibi aut mentiri licere nova veterum Sanctorum nomina, hunc tantùm in finem, ut puerili Pseudoprophetæ sui errori κρησφύγετον inveniat. Sed ipse statim videns, parum hac sua se proficere responsione, alia arripit arma, & ad homonymiam vocabuli *pater, avus* &c. confugit. Scribit enim: וסלמנא אן אסם אביהא ליס עמראן אלא אן עמראן אבו מוסי עליה אלסלאם גדהא לאנהא מן בני אסראיל

Liber 1. de orig. Muh.

Aharon quomodo frater Mariæ.

Nugæ Ahmedis.

Quomodo Maria sit filia Imran respondet Ahmed.

1.

2.

Liber 1. de orig. Muh.

אסראיל ואלאנסאן יצאף לגדה אלבעיד כמא יצאף לגד אלקריב
ולו לא דלך לבטלת אלתוריה פי תסמיה אלבטון ואלאטעאר
אלמתא כרה ען יעקוב עליה אלסלאם בני אסראיל לאן יעקוב
עליה אלסלאם הו אסראיל אללה ולם ילדהם בל בינה ובינהם
אלמיון מן אלסנין וכדלך כל אנסאן יונד אלי יום אלקיאמה יסמי
אבן ארם עליה אלסלאם ולם יזל אלערב וגירהא מן אלאמם
תצף אלאנסאן אלי אחד אגדארה דון אביה אדא כאן אשרף ואשהר
ועמראן עליה אלסלאם כאן פי גאיה אלשהרה ולדלך אציפת
אליה id est, *Concesso autem, nomen patris ejus* (Mariæ) *non fuisse Imran, fuit tamen Imran pater Musa, super quo pax, avus ejus. Erat enim illa ex filiis Israel. Denominatur autem homo ab avo suo remoto non secus, atque ab avo propinquo, aliàs enim falsa esset Lex, quando postremam stirpem seu familiam à Iacobo, super quo pax, denominat filios Israel, etsi Iacob, super quo pax, sit Israel Dei, qui eos non genuit, sed inter hunc & illos aliquot annorum centuriæ intercedant. Ita etiam accidit, ut ad diem usque resurrectionis omnis homo vocetur filius Adami, super quo pax. Neque Arabes cessant, & aliæ gentes, se denominare* (prop. referre) *ab uno aliquo avorum, omisso patre, si celebrior ille fuerit & nobilior. Imran autem, super quo pax, admodùm fuit celebris, atque propterea ab eo illa denominatur* Hæc Ahmed Ibn-Edris, quæ omnia ita sunt frigida & jejuna, carioso conjecturarum fundamento innixa, ut responsione operosa, ne nugas ejusmodi vel aliquo saltem loco habere videamur, opus minimè sit. Nuda negâsse inficiatione sufficit, quod nuda ille, sine exemplo, asserit affirmatione. Id verò; Arabis hujus exemplo, discamus, quàm facilè præjudicia cordatos etiam & doctos in transversum abripiant. Fuit Ahmed ille, vir, inter suos, honoratus, lectionis plurimæ, quique contextum sacrum non translatum tantùm, sed & in originali lingua legit: rerum insuper Religionem concernentium adeò gnarus ac peritus, ut parùm absit, quin credam, inter Christianos eum & Judæos fuisse nutritum. Noverat proinde ex sacrarum literarum (quas diligenter satis evolvit) indagine, non tantùm ἀρνητικῶς probari posse, Imranem parrentem, vel avum Mariæ θεοτόκου non fuisse; sed & θετικῶς, Mariam, sororem Mosis patrem habuisse Amram. Noverat, Mariam θεοτόκον oriundam ex tribu Juda, non verò Levi, ac proinde insulsam esse rationem, quâ Mariam Imrani filiam dictam vult, quòd ex tribu ejus ori-

Præjudicia quid possint Muhammedu discimus exemplo.

originem ſuam duceret. Noverat, Genealogiam Servatoris, à Matthæo & Luca deſcriptam, nihil tale habère. His tamen poſthabitis, præjudicio & inſano Muhammediſmi amore faſcinatus, ſomnia hæc ὁ ἀπειρόκαλος ſpargere audet. Liber 1, de orig. Muh.

Noverat, fraudem Muhammedis & hîc & alibi ita manifeſtam eſſe & notoriam, ut ficulneis ejusmodi foliis tegi non poſſet. Sed ô miſellum illum, & ſtupidum Prophetam, cujus ſcripta Prophetica ita ſunt contorta ut ineptias, & contradictiones, quas conciliare ipſe non queat, imò ne cogitet, ab aliis hoc officii expectare debeat! Muhammedi certè nunquam in mentem venerat, Imranem hoc ſenſu, quo vult Ahmed, patrem aut avum dici Mariæ: ſufficiebat illi Barbaris ſuis Arabibus; quos facilè prævidebat nunquam exactius Alkorani examen aggreſſuros; ſignificâſſe, *Mariam eſſe filiam Imran*, quod verum quidem erat, ſed falſum, (ingenio tamen Muhammedis conveniens) Mariam illam fuiſſe virginem θεοτόκον. Aſſeclæ verò impoſtoris, cùm viderent, hunc nævum nimis conſpicuum eſſe & turpem, varias confingunt ad eum eluendum ratiunculas; eàsque Prophetæ ſuo, de quibus tamen ille ne per febrim cogitavit, affingunt, quod & aliâs factum. Muhammedem, verbi gratiâ, Paradiſi ſui voluptates oſtêdere corporales & illicitas, inferiùs à nobis probabitur. Poſteri verò ejus, Philoſophi eumprimis, ſententiæ hujus abſurditatem animadvertentes, negant, hunc locorum Alkorani, vitam æternam in Peredeſiam & Bibeſiam convertentium, ſenſum eſſe. Allegoricè & impropriè Muhammedem locutum. Vides, quantum ſuperſtitioni & impietati patrocinentur præjudicia! Viderunt, inter Arabes non pauci, farraginem eſſe Alkoranum multarum ineptiarũ & contrarietatum, nihilominus novæ hujus religionis nectare inebriati, eas excuſant, emolliunt, perſuadere nobis conantes, talem Muhammedis ſtylum fuiſſe & mentem, qualem ille ſponte; ne ex Judæorum aut Chriſtianorum ſcriptis quicquam hauſiſſe videretur; declinavit, qualémque illi multis ſeculis pôſt, cùm à Chriſtianis urgeri cœpiſſent, per δευτέρας φροντίδας excogitârunt. Egregios Muhammedis interpretes, qui non quæ Muhammed dixit, ſcripſit, cogitavit; ſed quæ, ut dixiſſet, ſcripſiſſet, cogitâſſet, optârunt, eidem etiam imprudenter aſcribunt, quo ipſo tum malitiam, tum Religionis ſuæ infirmitatem manifeſtiſſimè produnt, adeóque deridendam propinant. *Interpretes Alkorani Muhammedi affingunt ſenſum, de quo ipſe nunquam cogitavit.*

זכריא *Zacharias*) Zachariæ hiſtoriam in *Alk*. Sur. III, legimus his *Zacharias*

 ver-

Liber 1. de orig. Muh. verbis: הנאלך דעא זכריא רבה קאל רב הב לי מן לדנך דריה טיבה אנך סמיע אלדעא פנאדתה אלמלאיכה והו קאים יצלי פי אלמחראב אן אללה יבשרך ביחיא מצדקא בכלמה מן אללה וסידא והצורא אן נביא מן אלצאלחין קאל רב יכן לי עלאם וקד בלעני אלכבר ואמראתי עאקר קאל כדלך אללה יפעל מא ישא קאל רב אגעל לי איה קאל איתך אלא תכלם אלנאס תלאתה איאם אלא רמזא ואדכר רבך כתירא וסבח באלעשי ואלאבכאר id est, *Ibi quidam Zacharias invocavit Dominum suum, dicens: Domine mi, concede mihi à te progeniem bonam, tu enim audis orationes. Vocârunt autem illum Angeli, cùm staret preces faciens in sacello: Equidem Deus tibi annuntiat Iohannem, verificantem Dei verbum, & Dominum, continentem & Prophetam ex numero piorum. Dixit: Domine mi, quo pacto erit mihi puer, postquam attigi senectutem, & mulier mea sterilis? Dixit: Ita facit Deus, quicquid cupit. Dixit: Domine mi, pone mihi signum. Dixit: Signum tuum, quòd non loqueris hominibus per tres dies, nisi per nutum, & commemora Dominum tuum multum, & lauda vesperi & mané.*

Johannes vocatur חצור

Johannis Epitheton est חצור quod *cælibem, à muliere se continentem*, παρθενικὸν notat, à verbo חצר cum Kesre in medio: Si enim Phatha habet, significat, *obsedit, conclusit*. Quo significatu *Beidavi* hoc loco sumit: חצורא מבאלעא פי חבס אלנפס עז אלשהואת ואלמלאהי רוי אנה מר פי צבאה בצביאן פדעוה אלי אללעב פקאל מא ללעב כלקת

Et cur

id est, *Hazura, significat eum qui valde custodit se & continet à cupiditatibus & lusibus. Refertur enim, eum in pueritia sua quosdam præteriisse pueros, qui ad lusum ipsum vocârint, respondisse autem illum: Non sum creatus ad lusum.* Occurrit etiam Zachariæ mentio *Sur.* XX.p.180. וזכריא אד נאדי רבה רבי לא תדרני פרדא ואנת כיר אלוארתין ואסתגבנא לה ווהבנא לה יחיי i. e. *Et Zachariam, cùm vocavit ad Dominum suum: Domine mi, ne me solitarium relinquas: tu autem hæredum optimus es. Et exaudivimus eum, & dedimus ei Iohannem.* Huc pertinent verba *Zamachschari*, viri inter Arabes doctissimi, quique à continuo peregrinationum Meccensium studio גאר אללה vicinus Dei, fuit appellatus, in libro, *Revelatio* (Commentaria sunt in Alkoranum aliquot tomis absoluta) dicto: לאן זכריא בן אדן ועמראן בן מאתאן כאן פי עצר ואחד

Imran Zacharia coa-

Zacharias, filius Adan, & Imran filius Mathan eodem fuerunt tempore.

pore. Idem sentit *Kessæus* in vitis patrum, capite חרית זכריא אבן אראן ועמראן אבן מאתאן ועיסי אבן מרים ויחי אבן זכריא *Historia Zachariæ, filii Adan: Et Imran, filii Matthan: Et Isa, filii Mariæ: Et Iachiæ, (Johannis) filii Zachariæ,* ubi inter alia de Zacharia: ובינמא זכריא גאלסא פי מחראב דאווד אראה נזל עליה גברייל עליה אלסלאם וסלם עליה ורד עליה אלסלאם פקאל גבריל יא זכריא אן אללה יקריך אלסלאם ויקול לך אני בעהתך רסולא אלי בני אסראיל וצר אליהם וארעיהם אלי עבאדתי ולא תנסאני פאן מן נסאני נסיתה פכר סאגרא ללה וכרג אלי בני אסראיל ודעאהם אלי טאעה אללה וצדקה בעצהם וכרבה בעצהם ואקאם ידעוהם אלי עבארה אללה ועמראן מעה id est, *Interea dum Zacharias sedebat in sacello Davidis, descendit ad eum Gabriel, super quo pax, qui salutantem ipsum resalutavit. Dixitque Gabriel: ô Zacharia! Salutem tibi dicit Deus, significátque: Ego misi te legatum ad filios Israel; Abi ad eos, eósque ad cultum meum invita. Ne obliviscaris mei: qui enim mei fuerit oblitus, ejus & ego obliviscar. Incurvavit igitur se prosternendo, postcáque ad filios Israel egressus, eos vocavit ad obedientiam Dei. Et verificaverunt eum alii, alii mendacii insimulârunt, ipse nihilominus vocare eos perrexit ad cultum Dei, cúmque eo Imran.* Coætaneos ponunt *Zambaschari & Kessæus* Zachariam & Imranem, ignari planè illius τοῦ φαρμάκου cujusmodò ex Ahmede meminimus.

Liber 1. de orig. Muh.

taneus juxta Zambaschari & Kessaum.

Zachariæ missio.

שמשם בינמבר עליה אלסלאם *Schamscham Propheta, super quo pax)* Samsonem Genealogus exprimere voluit. Reperio nomen Herois illius Israelitici ita scriptum in Chronico Samaritano, capite כבר אבתדי אלצלאלה *Narratio initii erroris, seu apostasiæ,* quâ videlicet ratione, quibúsve initiis corruptio doctrinæ & morum in populo Israël irrepserit. Authoris αὐτολεξεὶ verba ita habent: למא תופי שמשם מלך אלזמאן והו כאן אלחאכם עלי בני אסראיל אתר פי אלאמם אתארארת עטימאת והלך גמאעה מנהם פלמא אתצל בהם מותה אנתמעוא ואכתלפוא ואכרהם עירה עטימה וקרוא פי כתב בלעאם אן האולאי אלקום לא יהלכוא אבדא אלא באלכפר ואלננם i.e. *Cùm mortuus esset Schamscham (Simson) Rex illius temporis, quique Iudex fuit super filios Israel, & victorias magnas contra gentes re-*

Schăscham est Samson, ut ex Chronico Samaritano colligimus.

por-

Liber 1. de orig. Muh.

portavit, multósq; ex iis perdidit. Postquam verò ejus mors ad illos pervenisset, congregati fuerunt, multúmq; inter se divisos magna cepit æmulatio. Legerunt autem in libris Bileami, gentem istam (Judæos) *non perituram, nisi infidelitate, & scortatione, &c.* Hoc deinceps effectum dedisse, Israëlitas pellexisse, adeòque à vero Deo avulsisse gentes vicinas, scribit Chronici nostri author. Sed & præcedenti capite Schamschami meminit. וכאן אכרהם שמשם אלמלך *Horum* (Judicum Israëlis) *ultimus fuit Schamscham Rex.*

Maria.

מרים *Mariam, Maria*) Nomen est τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου, κεχαριτωμένης καὶ εὐλογημένης ἐν γυναιξίν. Hæc enim Epitheta sunt, quæ, cum Scriptura & Antiquitate primæva, Ecclesia Reformata Beatissimæ Mariæ Virgini jure meritòque tribuit. In descriptione vitæ, rerúmque gestarum Mariæ Muhammedani multi sunt, nos, ut onus voluminis temperemus, certis aphorismis potiora tantùm proponemus. Scribunt autem

De ea sequentia observant Arabes.

1. Nomen Mariæ devotam significare.

I. Nomen *Mariæ* devotam significare & religiosam: unde ad verba *Sur.* III. ואני סמיתהא מרים *Ego vocavi eam Mariam*, notat Beidavi, ואנמא דכרת דלך לרבהא תקרבא אליה וטלבא לאן יעצמהא ויצלחהא חתי יכון פעלהא מטאבקא לאסמהא פאן מרים פי לֻעתהם במעני אלעאבדה ופיה דליל עלי אן אלאסמא אלמסמי ואלתסמיה אמור מתגאירה id est, *Mentionem autem* (uxor Imran, mater Mariæ) *hujus facit* denominationis *Domino suo, ut propiùs ad eum accederet, eúmque rogaret, ut suffulciat & prosperet eam, quo facta ejus responderent nomini: significat enim* Mariam *linguâ eorum* cultricem (devotam, religiosam) *Atque hinc patet, nomina rerum denominatarum, & ipsam denominationem esse reciproca.* Vult, convenire fatis nomina sæpe suis. Errat tamen, linguæ Hebrææ imperitus, sicut plures alii, Christiani etiam, qui in vocis hujus Etymologia ita sunt versati, ut damni hine non parum acceperit ipsa purior Theologia. Vide ὁδηγοῦ nostri P.II.p.182.

2. Parentes Mariæ Annam esse & Imran.

II. *Parentes Mariæ Hannam fuisse & Imranum*, quorum alterum incertum est (vide ὁδηγὸν nostrum P.II.p.156.) alterum falsissimum. Hannæ nomen Arabes mutuasse videntur ex fabula, quam sic recenset *Beidavi*: רוי אנהא כאנת עאקרא עגוזא פבינמא הי פי טל שגרה אד ראת טאירא יטעם פרכה פחנת אלי אלולד ותמנתה פקאלת אללהם אן לך עלי נדרא אן רזקתני ולדא אן אתצדק בה עלי בית אלמקדס

אלמקרס ויכון מן כרמרה id est, *Ajunt, fuisse eam* (Matrem Mariæ) *sterilem, vetulam. Cúmque aliquando recubaret sub umbra arboris, atque videret volucrem, quæ pullū suum cibavit, magno desiderio, & amore fruendæ prolis incensam eam* (verbum חנת allusivum est ad nomen חנה;) *dixisse: O Deus, votum tibi super me: si prolem mihi concesseris, ut in Aedi Sacræ* (Templo) *operam suam locare liceat, erit illa ex ministris ejus.* Liber 1. de orig. Muh.

III. *Mariam à Zacharia fuisse sustentatam.* Suratâ III. וכפלהא זכריא כלמא דכל עליהא זכריא אלמחראב וגד ענדהא רזקא קאל יא מרים אני לך הדא קאלת הו מן ענד אללה אן אללה ירזק מן ישא בגיר חסאב id est, *Et educavit eam Zacharias.* Quotiescunque autem ingressus est ad eam in sacellum, *inveniens apud illam alimentum, dixit: O Maria, quomodo tibi contigit hoc?* Unde hi tibi fructus, cùm nemo præter me te invisat, & intempestivi illi sint? *Dixit illi, hoc quidem est à Deo, sustentat quippe Deus quem vult sine supputatione.* Beidavi in Comment. occasionem recens natæ Mariæ, Zachariæ commissæ, ita describit: רוי אן חנה למא ולדתהא לפפהא פי כרקה חמלתהא אלי אלמסגד ווצעת ענד אלאחבאר וקאלת דונכם הדא אלנדירה פתאנסוא פיהא לאנהא כאנת בנת אמאמהם וצאחב קרבאנה פאן בני מאתאן כאנת רוס בני אסראיל ומלוכהם וקאל זכריא אנא אחק בהא ענדי כאלתהא פאבוא אלא אלקרעה וכאנוא סבעה ועשרין פאנטלקוא אלי נהר פאלקוא פיה אקלאמהם ותכפלהא id est, *Ajunt, Hannam, cùm* (Mariam) *peperisset, laciniâ illam vestis involvisse, eámque in templum portatam sacerdotibus proposuisse, atque dixisse: Indignum est vobis, quòd cultui sacro destinari* (Nam, ut Kessæus scribit, לכם יכונוא יחררוא אלא אלולאד אלדכור *non solebant servitio templi dicare nisi masculos*) *Illi verò eam cognoverant filiam Antistitis sui, cognatione sibi juncti* (*erant enim filii Matthan capita filiorum Israel, & reges eorum.*) *Dixítque Zacharias; Mihi utique optimo jure illa cedit, qui sum avunculus ejus: sed nolebant cæteri* consentire, *nisi forte eam* obtineret. *Fuerúntque numero viginti septem, qui, abeuntes ad fluvium, projecerunt in illum calamos suos, atque demum fidei ejus atque sustentationi fuit adjudicata.* Sed *Kessæum* etiam audi, & judica quàm sint in fucandis suis fabulis artificiosi Muhammedani, quámque omnia ad explicationem Alkorani sui referre studeant, ea etiam quæ ex Apocryphis Christianorum scriptis desumta sunt, cujusmodi esse, quæ hacte-

3. Mariam à Zacharia fuisse sustentatam.

Liber 1. de orig. Muh.

nus de Beatæ Virginis Nasireatu (ita enim commodissimè Arabica vox reddi potest) diximus, infrà probabimus. קאלת רב אני קד נדרת
לך מא פי בטני מחררא פתקבל מני אנך אנת אלסמיע וקאל להא
זוגהא עמראן ויחך מא צנעת אראית מא פי בטנך אלא אנתי וזורה
לא תצלח לדלך ולם יכונוא יחררוא אלא אלולאד אלרכור לאן
אלגאריה לא תצלח לכדמה אלמסגד לאגל אלחיץ ולמא קאל
להא דלך אעתמת אלי אן ולדת פקאלת כמא קאל תעאלי רב אני
וצעתהא אנתי ואללה אעלם במא וצעת וליס אלדכר כאלאנתי
ואני סמיתהא מרים פאני אעידהא בך ודריתהא מן אלשיטאן
אלרגים קאל פתקבלהא רבהא בקבול חסן פחמלתהא אמהא
ואתת בהא אלי בית אלמקדס וזכריא פי אלמסגד מע עבאד בני
אסראיל פקאל להא מא הדה יא חנה קאלת אבנתי מרים וקד
געלתהא מחררה פאן אללה קד קבלהא מני פאקבלוהא אנתם
מני ולא תרדוהא פקאלוא אלעבאד אלי זכריא מן יכפל הדה
אלגאריה פקאל אנא אחק בה ולאכן נקתרע וכל מן כרגת אלקרעה
עליה כפלהא פאלקוא אקלאמהם פי אלמא פקאלוא אללהם
בין לנא מן יכפל הדה פטהר קלם זכריא בכפלהא פאסתרצע
להא בען נסא בני אסראיל ומאת אבוהא עמראן ואנבתהא אללה
נבאתא חסנא פי אליום מתל אלשהר ופי אלשהר מתל אלסנה
ובנא להא זכריא פי וסט בית אלמקדס בנא רפיעא לא יצעד אליה
אלא בסלם וכאן יצעד אליהא זכריא ואבן כאל להא יקאל לה
יוסף אלנגאר וכאן מן אלזהאד אלמתחררין כאן זכריא אד צעד
אליהא וגד ענדהא רזקא פאיגד פכהה אלציפה פי אלשתא ופאכהה
אלשתא פי אלציף פתעגב מן דלך וקאל להא יומא אני לך הדא
id est, קאלת הו מן ענד אללה אן אללה ירזק מן ישא בעיר חסאב
Dixit (Hanna) *Domine mi: Vovi tibi, quod in ventre meo est, ministerio tuo penitus consecratum, hoc autem à me accipe, tu enim audiens es. Dixit autem ei maritus ejus Imran: Væ tibi! Quid fecisti? Nónne vides te in utero gestare famellam? Famella autem huc non convenit. Neq; enim alios cultui sacro destinare solebant quàm masculos, puellæ autem ministerio templi non devovebantur propter menstrua. Postquam hoc dixisset, contristata illa fuit*

fuit usque dum genuit. Tunc in verba erupit, quæ habet Deus Excelsus (hac Muhammedani utuntur formula, quoties testimonium ex Alkorano citant) *Domine mi: utique ego peperi* (Sur. III. verba hæc extant) *famellam: Novit autem Deus, quod peperisset, neque masculus est ut famella; eam, ego vocavi Mariam, faciámq; eam implorare auxilium tuum, ejúsq; generationem à Satana maledicto. Dixit: Et accepit eam Dominus ejus acceptione grata* (vultu sereno) *& portavit eam mater ejus, venítque cum ea in Aedem Sanctam: Zacharias autem erat in Proseuche cum ministris filiorum Israel, dixitque ad eam: Quid hoc, ô Anna? Respondit: Filia mea est Maria, quam cultui sacro totam destinavi, eámque Deus jam accepit à me, vos eam à me itidem accipite, neque repellite eam. Dixerunt autem ministri Zachariæ: quis educabit puellam hanc? Respondit: Mihi quidem jure hoc optimo conveniret: Verùm sortem jaciamus, & quemcunque sors tetigerit* (pro quocunque sors fuerit egressa) *sustentabit eam. Et projecerunt calamos suos in aquam, dixerúntque: O Deus, manifesta nobis, qui hanc nutriturus sit, & apparuit calamus Zachariæ pro educatione ejus. Et quæsivit ei quasdam mulieres ex filiis Israel, quæ eam lactarent. Mortuo autem parente ejus Imran, crescere eam fecit Deus in germen pulchrum; uno die quantum in mense, & in mense, quantum in anno. Extruxit autem ei Zacharias ædificium altum, quod nonnisi scalis conscendere poterat Zacharias. Erátque ei consobrinus, Iosephus dictus,* artificio *faber lignarius, qui itidem fuit ex religiosis, destinatis sacro cultui. Cúmque Zacharias ad eam ascendisset, alimentum penes eam reperit, invenitque fructus æstivos in hyeme, & fructus hybernos in æstate, quam rem admiratus ille, dixit quodam die: Unde tibi hoc? Respondit: Hoc à Deo est. Deus enim sustentat quem vult absque supputatione.* Ultima hæc verba ex Alkorano sunt petita, quorum explicationem *Beidavi* suppeditat talem: רוי אנהא
כאן לא ידכל עליהא עירה וארא כרג אגלק עליהא סבעה אבואב
וכאן יגד ענדהא פאכהה אלשתא פי אלציף ובאלעכס id est, *Referunt, ad eam, excepto Zacharia, neminem fuisse ingressum: quotiescunque verò egressus, clausisse dicitur septem ostiis. Repererat autem apud eam fructus hyemales in æstate, & vice versa.*

IV. Credunt, *Mariæ statum & conditionem, supra fœmineæ sexus sortem communem, beatam esse, felicem & honorabilem.* Unde in *Alkoran.* Sur. III. יא מרים אן אללה אצטפיך וטהרך ואצטפיך עלי נסא אלעאלמין id est, *O Maria, equidem Deus elegit te, & mundavit te, &* ele-

Liber 1. de orig. Muh.

4. Mariam cæteris mulieribus præstare.

Liber 1. de orig. Muh.

elegit te ſupra mulieres ſeculi. Quæ verba *Zambaſchari* ſic explicat: פאן קלת לם קיל עיסי בן מרים ואלכטאב למרים קלת לאן אלאבנא ינסבון אלי אלאבא לא אלי אלאמהאת פאעלמת בנסבתה אליהא אנה יולד מן ע֗יר אב ולא ינסב אלא אלי אמה פבדלך פצ֗לת ואצטפית עלי נסא אלעאלמין id eſt, *Quòd ſi objeceris:*

Quia peperit Virgo.

Cur vocatur Iſa filius Mariam, & cur ſermo dirigitur ad Mariam? Reſpondeo: *Filii denominantur à patribus, non verò à matribus: quòd verò hic (Iſa) ab ea denominatur, docetur hinc, eum naſciturum absque patre, neque ab alio, quàm à matre denominatum. Atque in hoc illa præſtat aliis, & electa eſt ſupra fœminas ſeculi.* Idem ferè alii notant commentatores; *Elegit te ſupra fœminas ævi,* id eſt, והב לך עיסי מן ע֗יר אב ולם יכן דלך לאחד מן אלנסא *dedit tibi Iſam ſine patre, quod nulli mulierum contigit. Andreas Rivetus* Apol. pro Sanct. Mar. Virg. c. 18. l. 1. p. 146. meminit Pontificiorum quorundam, Muhammedis quoque ſuffragium pro Mariæ impeccabilitate urgentis: *Verùm,* ut appoſitè reſpondet magnus ille Theologus, *ſi hoc alicujus momenti eſſet teſtimonium, causâ caderent.* Quòd ſi favere ſibi exiſtiment in citato Alkorani textu verbum טהרך *mundavit te,* turpiter ſe falli ſciant: quo enim ſenſu intelligi illud velint Muhammedani, ipſa nos docent Arabum commentaria. *Purgavit te,* nempe ממא יסתקדר מן אלאפעאל וממא קרפך אליהוד *ab iis operibus, quæ averſantur* homines ob immunditiem videlicet, *& ab eo, cujus te inſimulant Iudæi.* Ab his te mundavit, mundam pronuntiavit, purgavit. Convitia autem in B. Virginem à Judæis conjecta quàm atrocia ſint & fœda, illi nôrunt, qui ſecretiores eorum libros legerunt. Tribuit quidem *Beidavi* Muhammedi aliquid, quod illorum ſententiæ, qui Mariam labis originalis expertem credunt, patrocinari videtur: ſed, vel ipſo interprete, ſenſum longè alium illa verba habent. *Surat.* III. legimus, ואני אעידהא בך ודריתהא מן אלשיטאן אלרגים *Et ego feci eam tuum implorare auxilium, ejúsque generationem à Satana maledicto,* propriè *lapidando,* vel, *digno, qui lapidibus obruatur.* Quia enim quæ veteres execrari vellent, lapidibus petebant, lapidatio ipſa propterea inter ſummi probri & execrationis ſupplicia habita fuit: factum hinc, ut *ἀντονομαστικῶς lapidatio* pro ipſa poneretur *execratione.* Hoc verò Epitheto Sathanæ, Muhammed, dubio procul, alludit ad ſacra illa Meccana, ubi jactis lapidibus, ſolemni velut ritu, Diabolum fidei ejus aſſeclæ reprobant & execrantur.

An Muhammed labe eā peccati originalis exemerit.

Quid

Quid verò hæc tota in Alkorano loquendi formula, juxta Muhammedem, sibi vult? Id *Beidavi* sequentibus explicat verbis: *Liber 1. de orig. Muh.* ען
אלנבי עליה אלסלאם מא מן מולוד יולד אלא ואלשיטאן ימסה
חין יולד פישתהל מן מסה אלא מרים ואבנהא ומענאה אן
אלשיטאן יטמע פי אגוא כל מולוד בחית יתאתר מנה אלא מרים
ואבנהא ואללה תעאלי עצמהא בברכה הדה אלאסתעאדה id est; *Propheta, super quo pax* (Muhammedem intelligit) *dictum, seu apophthegma fuit: Nemo ex natis nascitur, quem, tempore nativitatis, Sathan non contrectet, quo contactu deformis homo redditur, Maria exceptâ, & filio ejus.* Sensus est: *Sathanam seductionem seu depravationem intentare omni homini* ἐκ γενετῆς, *ita ut* vestigia *facilè sentiat, exceptâ Mariâ, & filio ejus, quos Deus protexit benedictione hujus implorati auxilii.* Ex his fortè cineribus ædificium suum erigere conabuntur Franciscani, negantes in peccato originali Mariam B. Virginem conceptam esse & natam, (quam opinionem integris defenderunt libris Pontificii quidam Doctores, quorum meminit *August. Barb.* Coll. Concil. Trident. p. 11. aliis reclamantibus, vide [illegible] nostrum P. II. p. 160. & deinceps) sed sciant 1. Peccatum originale à Muhammedanis aboleri & tolli, non in Maria tantùm, sed & omnibus hominibus. Vide *Ahmed* p. 153. Excipio tamen Alkoranum, in quo quædam occurrunt loca, quæ de corruptione generis humani clarè satis agunt. 2. Controversiam hanc demum post Muhammedis tempora inter Christianos fuisse motam: Patribus priscis in eam semper sententiam inclinantibus, neminem, ne ipsam quidem B. Virg. à labe originalis peccati excipi. Etsi nec hoc negemus, in ipsa statim Ecclesiæ primitivæ infantia, multa de Beata Virgine, animo non omnino malo, dicta esse, quæ novis deinceps dogmatibus ansam præbuerunt. Ea præsertim, quæ ad hanc immunitatem peccati originalis spectant, diu satis clam agitata sunt, priùs quàm in publicam dissidii flammam eruperint. Quod post millesimum demum à nato Christo obtigit annum, animorum tanta acerbitate & contentione, ut *Antonius à Trejo*, Regis Hispaniarum Orator in Pauli V. finem gravissimam deposuerit querelam, non posse non hæc iis dissidia à Reformatis exprobrari, quòd in mutua quasi nimis importunè sævirent viscera: & ruptis concordiæ repagulis, tenaciores foverent simultates & iras, quàm quæ cum laude concordiæ Catholicæ subsistere possent, Vide *VVaddingi* legat. p. 103. 104.

Liber 1. de orig. Muh.

Scribit quidem *Felix Malleol.* de empt. & vendit. p. m. 149. b. Jam ſuo tempore *de conceptione virginis per mille annos & ultra fuiſſe diſputatum*: ſed fallitur. *De hac enim conceptione immaculata*, ut rectè notat *Rivet*, in Apolog. p. 22. *nec in Scriptura, nec in Scriptoribus Eccleſiaſticis per integrum millenarium ne veſtigium quidem apparet. Sancti omnes*, monet *Canus* Loc. Comm. lib. VII. c. 1. *qui in ejus rei mentionem incidere uno ore aſſeverarunt B. Virg. in peccato originale conceptam.* Non ergò locus Alkorani de immunitate B. Virg. ab hac labe intelligi poteſt. Aut ſi ita ſit, primus certè fuiſſet Muhammed, qui inſolens hoc in Eccleſiam dogma invexit, quòd quomodo hyperaſpiſtæ ejus ſint defenſuri, ipſi viderint. Sed hæc loci hujus non ſunt.

5. Maria confertur Phatima filia Muhammedis.

V. *Mariæ ſimilem eſſe Phatinam Muhammedis filiam.*

A. Reſpectu *perfectionis*, juxta illud: כמל מן אלרגאל כתיר ולם יכמל מן אלנסא אלא ארבע אסיה בנת מראחם ומרים בנת עמראן וכדיגה בנת חובלד ופאטמה בנה מחמד id eſt, *Inter viros multi perfecti fuerunt: Inter mulieres autem perfectæ fuerunt quatuor tantùm: Aſia, filia Meraham: Maria filia Imran: Chadigha, filia Hubald: Phatima filia Muhammed.*

B. *Miraculoſæ cibationis.* Hinc *Beidavi*: רוי ען אלנבי צלי אללה עליה וסלם אן פאטמה רצי אללה ענהא אהדת לרסול אללה רעיפין וכצעה לחם ורגע בהא אליהא וקאל הלמי יא בניה וכשפת בן אלטבק וארא הו ממלו כבזא ולחמא פקאל אני לך הדא פקאלת הו מן ענד אללה אן אללה ירזק מן ישא בגיר חסאב פקאל אלחמד ללה אלדי געלך שביהה סידה נסא בני אסראיל id eſt, *Ajunt: Propheta, ſuper quo preces & pax Dei, ſic referente, Phatimam, in qua Deus acquieſcat, attuliſſe Apoſtolo Dei* (Muhammedi) *duas placentas & fruſtum carnis, quibus cum ille ad eam reverſus dixit: Age, ô filia! Illa verò cùm vas ſuum detegeret, plenum illud habuit pane & carne. Dixit igitur: Unde tibi hoc? Reſpondit: Hoc à Deo eſt. Deus autem ſuſtentat quem vult abſque numero.* (computitione, menſura aut merito) *Regeſſit* Muhammed: *Laus Deo, qui ſimilem te poſuit Dominæ mulierum filiorum Iſrael*, i. e: B. Virgini. Vide ſupra p. 89.

6. Defendunt Mariæ ἀναμαρτησίαν.

VI. *Ἀναμαρτησίαν* tandem ſanctiſſimæ Virginis contra Judæos & alios Antidico-Marianitas fortiter defendunt Muhammedani. Locus illu-

illuſtris occurrit *Sur.*III.de familia Imranis: אד קאלת אלמלאיכה̈ יא מרים אן אללה יבשרך בכלמה מנה אסמה אלמסיח עיסי אבן Liber 1. de orig. Muh.
מרים וגיהא פי אלדניא ואלאכרה̈ ומן אלמקרבין ויכלם אלנאס
פי אלמהד וכהלא ומן אלצאלחין קאלת רב אני יכון לי ולד ולם
ימססני בשר קאל כדלך אללה יכלק מא ישא אדא אקצי אמרא
פאנמא יקול לה כן ויכון *Cùm dixerunt Angeli: O Maria, equidem Deus annunciat tibi Verbum ex ſe ipſo, cujus Nomen erit Meſſias, Iſa, filius Mariæ, qui futurus eſt ſpectabilis in mundo, & in cœlo, ſeu in altera vita, & ex appropinquantium numero, quíque loquetur hominibus in cunis & adoleſcens, & ex numero proſperè agentium. Dixit illa: Domine mî, quomodo erit mihi proles, cùm non attigerit me ullus homo? Dixit: ita Deus creat quicquid vult, cùm decrevit negotium aliquod tantùm dicit illi, Eſto, & extitit.* Suratâ XX.p. 18.expreſsè meminit conceptionis Chriſti ex Spiritu Sancto. ואלתי אחצנת פרגהא פנפכנא פיהא מן רוחנא וגעלנאהא ואבנהא איה̈ אלעאלמין id eſt, *Illi verò, quæ ſuam defendit virginitatem, inſpiravimus de ſpiritu noſtro, eámq; & filium ejus poſuimus ſignum hominibus.* Mirum, quantum in vocibus נפכנא פיהא מן רוחנא *Inſpiravimus ei de ſpiritu noſtro*, Arabici interpretes ſe torſerint! *Zambaſchari & Beidavi* verba hæc duobus modis explicant. 1. נפכנא אלרוח פי עיסי פיהא אחיאנאה פי גופהא *Inſpiravimus Spiritum in Iſa, qui in ea fuit*, id eſt, *vitam ei conceſſimus in ventre ejus.* 2. נפכנא אי פעלנא אלנפך פי מרים מן גהה̈ רוחנא והו גבריל צלי אללה עליה לאנה נפך פי גיב דרעהא פוצל אלנפך אלי גופהא *Inſpiravimus*, id eſt, *fecimus flatum ſeu ſpiramen in Mariam per quendam Spiritum noſtrum, qui Gabriel eſt, pro quo Deus oret. Is enim inſpiravit ſinui brachii ejus, quod deinde ſpiramen venit in ventrem ejus.* Sic etiam *Keſſaus* p.m. 113. פמד גברייל אצבעה̈ אלי גאנבהא ונפך פיהא פבלעת̈ אלנפכה̈ אלי בטנהא וחמלת לוקתהא וסאעאתהא בעיסי עליה אלסלאם id eſt, *extendit Gabriel digitum ſuum versùs latus ejus, & inſpiravit illi* ſpiraculum; *& pertigit illud in ventrem ejus, & concepit è veſtigio Iſa* s.q.p. *Beidavi* verò ſcribit, intelligere Deum hoc loco Spiritum אלדי הו באמרה וחדה̇ *qui ipſius tantum juſſa obſervet*, der allein vnd eigentlich auff jhne warte/ vel, qui per mandatum & juſſum ſolius Dei exiſtat. Neſcio an Theologorum ἐκπόρευσιν exprimere voluerit. Eſſent & alia de

Liber 1. de orig. Muh. de tempore & loco hujus partus virginei observanda, nî tempus aliò nos vocaret. Vide interim Compend. Muhammed. de Christo & Christiana Relig. *Lev. VVarneri* p. 6. 7. *Kess.* vit. Pat. p. 116.

Iohannes Baptista. יחיי *Iahia*, id est, *Iohannes*) Johannis hujus non nisi honorificentissimè meminerunt Alkoranistæ. In ipso Alkorano ejus expressa fit aliquot locis mentio, *Sur.* III. & *Sur.* XIX. Sed aphoristicè agamus.

I. Historiam annuntiationis *Kessæus* in vitis patrum p. 107. & deinceps ita prolixè recenset, ut repetitionis ferè tædeat. Vide quæ supra ex *Alkor.* citavimus p. 86.

II. De Nativitate ejusdem sic scribit idem p. 114. פלמא תמת איאם חמלהא וצעת יחיי עליה אלסלאם ולה נור סאטע *Cúmque absolverentur dies conceptionis, peperit Iohannem, s. q. p. supra quem lumen micabat.*

III. Scribunt Arabes Johannem & Christum fuisse patrueles. Vid. sup. p. 72. Sic *Beidavi* & *Zamhaschari* וכאן יחיי ועיסי אבני כאלה מן אלאב *Erant autem Iahia & Isa filii patrueles*: Matrueles tamen, seu consobrinos fuisse Christiani probabiliter asserunt, quos S. Scriptura *Cognatos* in genere appellat.

Propheta. בינמבר עליה אלסלאם *Propheta super quo pax sit*) Nomen Prophetæ ei expressè tribuitur in *Alkorano* Sur. III. Quàm verò turpiter in descriptione vitæ ejus, Prophetico cumprimis & sacerdotali munere, hallucinentur, quámque ineptè cum Elia eundem confundant, ex *Kessæo* discemus. Sic ille in vitis Pat. p. 132. & deinceps. *Mortuo Zachariæ successit Iahja, filius* (Judæi certè etiam eum כהן גדול *sacerdotem magnum* appellant. Unde R. *David Gans* in Zem. Dav. P. 1. f. 36.

Martyrii ejus meminerunt & Iudæi. הורודס לקח את אשת אחיו פוליפוס בעודנו חי לו לאשה ויוחנן כג בעבור הוכיחו על זה הרגו בחרב עם רבים מחכמי ישראל id est, *Herodes accepit conjugem fratris sui Pilipus* (Philippi) *dum adhuc ille viveret in uxorem; & Iohannem Sacerdotem maximum, eo quòd ipsum redarguisset, occidit gladio, cum multis aliis sapientibus Israel*) *regnante Achabo & Azbile, cujus manus non tantùm sanguine Prophetarum & Iustorum madebat, sed & Veneris mancipium erat. Septem illa habebat viros, quos Rex omnes oppugnabat. Ipsa verò speciosa admodùm absentis, aut bello occupati Regis vices suscipiebat; in bellum nonnunquam prodibat, & in omnibus ferè negotiis Principis alicujus personam agebat. Iahja interim graviter eam reprehendit, exprobratâ ipsi tyrannicâ Prophetarum martyrum & Iustorum laniena: Illa verò, irâ effervescens, in carcerem illum compingit,*

Liber 1. de orig. Muh. 3. Arabes.

תם אנהא ראת יום אערצת אהל אלסגן עליהא פראת פיהא ,ייג
שאבא גמילא מן אבנא אלמלוך וכאן רהינא ענד זוגהא תם
פעסקתה ואמרת צאחב אלסגן באכראמה ואן תגרי עליה נפקתה
ותגעל לה מנזלא ואסעא וכאן ידכל אליהא לילא ויבארת מעהא
וארא כאן אלצבח עאד אלי סגנה פעלם יחיי ברלך וועט אלשאב
דכרה פלמא קאל לה רלך נקל כברה אלי אלזביל ועצבת וחרתת
נפסהא בקתל יחיי וכאפרת אן יפשי סרהא ולמא קדם זוגהא מן
ספרה רכבת ורכבת מעהא אבנתה וכאנת אכבר אולאדה וכאן
אלמלך אבוהא יחבהא מחבה שרידה וכאן להא ראי גזיל ולם
תכן תלתפתיה פי ספר קבלה קט פקאל להא אלמלך אגב יא בניה
אסתוגבת אליום תחפה מן אביך בברונך ללקאיה ותעטימך לחקה
פאסל מני מא שית לאנך לם תסלני שיא אלא בלעתך איאה
וקאלת יא ואלדי מא לי חאגה אלי שי ולכן נריד אן תוהב לי אהל
אלסגן פאמרת בהם פכרגוא פאערצוהם עליהא פלמא מר בהא
יחיי אמרת בה אזביל אן ידבחוה פי טשת פרבחוה כמא תרבח
אלשאה id est, *Quodam verò die præsentes sistebant se captivi, quos inter vidit adolescentem, formosum, ex filiis regiis, quem herus ejus obsidis loco habebat. Illa verò, accensa in ipsum amore, in mandatis dedit* δεσμοφύλακι, *ut honorem ei deferret, sumtus suppeditaret, & habitaculum amplum assignaret. Ipse quoque, noctu ad eam ingressus, cum eadem pernoctavit, manè verò in carcerem rediit. Quo cognito, Iabia hortatus est juvenem, eúmque* officii *monuit. Ille verò, cùm hoc ei dixisset, statim detulit famam ejus Azbili* (Jezabeli) *quæ commota cogitare cœpit Iabia* (Johannem) *occidere: Metuit enim, ne secretum ejus proderet. Cúmque maritus ejus ex itinere rediret, equum conscendit secúmque filiam, quæ natu maxima inter liberos ejus* (Achabi) *erat, assumsit, quam pater ejus, Rex, impendiò diligebat.* Ipsa autem sagax *cùm esset, ad patrē in itinere faciem priùs non convertit* (aut, *avertit*: utrumque enim vox Arabica notat) *quàm ei Rex Agab* (Achab) *dixisset: O filia! merita es hodie donum à patre tuo, quòd egressa in occursum adventum ejus honoràsti. Pete igitur à me, quicquid volueris: Neque enim quicquam à me petes, quod non sim tibi indulturus. Dixit: ô parens, nullius rei sum indiga: Optem autem te mihi concedere captivos. Posteaquam autem in hos illi potestatem dedisset, egressi illi se stiterunt præ-*

Liber 1. de orig. Muh. *sentes. Cùm verò Iahia* (Johannes) *transiret, eum Azbil in amplo cratere mactare* (propr. *sacrificare*) *jussit: mactârunt autem eum, sicut ovis mactatur.* Addit postea, filiam caput Johannis sanguinem semper stillans in patina patri obtulisse, eique dixisse, donum se, vel hostiam ei nunc offerre, qualis hactenus regi nulli obtigerit. Cùmque rogâsset quid igitur haberet, respondit: הו יחיי אבן זכריא *Hic Iahia est, filius Zachariæ.* Tunc Rex אהלכת אבאך ואמך וקומך *Perdidisti patrem tuum, matrem tuam & populum tuum.* Quomodo? subjungit פלם יזאלוא יתעארפון באלתגייר ואלתקציר מן ענר אללה יומא בער יום חתי אבארהם אללה וסלט עליהם ערוא פרבחהא פרבת אבאהא ואמהא וגמיע מן פרח לקתל יחיי *Neque cessârunt zelotypiâ certare, & divinitus de die in diem debilitari, usque dum Deus eos perdidit, adversariúmque super eos dominari fecit, qui mactavit eam* (filiam) *patrem, matrem, & omnes eos, qui morte Iahia sunt delectati.* Tandem concludit, Johannis sanguinem à Rege sepultum ita ebulliisse, ut ædes regiæ & loca vicina eo redundârint. Sed ecce ἐκδίκησιν τοῦ αἵματος! וסלט אללה עליהם ערוא תאירא ברם יחיי עליה אלסלאם פלם יזל יקתלהם ואלרם יגלי חתי קתל מנהם סבעין אלפא פסכן עליאן אלרם וכפוא ענהם אלסיף id est, *Et Dominari fecit Deus super eos hostem, vindicem sanguinis Iahia, super quo pax, qui non destitit eos oppugnare, neque sanguis ebullire, usque dum occidit hominum septuaginta millia. Tunc cessavit sanguinis ebullitio, & ipsi gladium ab iis continuerunt.* *Ahmed Ibn-Edris*, sanguinis vindicem nobis ostendit Nebucadnezarem. Causam tamen supplicii seu martyrii Johannis idem rectiùs aperit. Verba ejus p. 257. sunt: אן יחיי בן זכריא צלואת אללה עליהמא וסלאמה אנכר עלי מלך בני אסראיל פי זמאנה זואגה לאבנה אמראתה פצרב ענקה פבקי דמה כלמא ארדם פאן אלרם טול אלאיאם חתי קרם בכתנצר פקאל מא הדא אלרם פקיל אנה יפור כלמא ררם פקאל אנה יקול כרוא בתארי וקתל מן בני אסראיל עליה סבעין אלפא וסכן אלרם id est, *Iahia, filius Zachariæ, super quibus preces Dei & pax, improbavit in rege filiorum Israel sui temporis conjugium filiæ uxoris suæ. Et amputavit cervicem ejus. Sanguinem verò ejus observavit, quotiescunque fluxit,* (apparuit enim *sanguis omnibus diebus usque dum venit Bacht-nezar*) *dixitque: Quis hic sanguis? Responsum est ei: Intumescit, quotiescunque fluit. Dixit* Bacht-nezar: *Ait uti-*

utique: vindictam de me sumite. Et occisi sunt per ipsum Israelitæ septuagies mille. Atque sic sanguis quievit. Dissolutas has fabularum Muhammedicarum scopas afferre placuit, ut Lectori conjecturas, quas jam in præcedentibus habuimus, quæque remotæ aliàs videri possent, facilius probaremus. Quis enim, nisi talpâ cæcior, non videt, hanc unam de Johanne historiam in Arabum monumentis centonem esse, cujus laciniæ planè sint כלאים hetero-geneæ? Quædam ex Veteri, alia ex Novo Testamento, nec pauca ex mendaci hominum cerebro assuta. Unde ipsimet in ejusmodi historiarum recensione ita inconstantes sunt & incerti, ut, quæ mendacii proprietas est, tot inter ipsos antilogiæ, quot capita. Sed ad quartam & ultimam Genealogiæ nostræ ætatem pergendum. Liber 1. de orig. Muh.

Quarta Ætas à Christo ad Muhammedem.

גרגים נבי עליה אלסלאם Gergis, i.e. Georgius Propheta, super quo pax.

עיסי בינמבר עליה אלסלאם Isa Propheta, super quo pax.

Sequuntur Reges Persici nonnulli ex posterioribus.

הרמז מלך Hormos Rex	דו אלאכתאף Dulactaph	שאבור Schabur	באבכאן Babecan	ארדשיר Ardschir	1.
הרמז מלך Hormos Rex II.			בהרם מלך Rex Bahram	תוס Thus	2.
שאבור מלך Rex III. Schabur		בהרם מלך Rex II. Bahram		שאבור מלך Rex II. Schabur.	3.

גרגים נבי עליה אלסלאם *Gergis Propheta super quo pax*) Ne diutius immoremur in investigando novo hoc Propheta Gergis, dicimus citra ambages Georgium eum esse, Divum illum Pontificiorum τροπαιοφόρον, vel incertum saltem, quem Muhammedanis ea ipsa Acta & Martyrium commendârunt, quæ omnibus ferè linguis olim plebejorum manibus terebantur, quorum vernaculâ nostrâ linguâ scriptum exemplar in Bibliotheca civica asservatur: de quibus tamen ipse *Gerges seu Georgius*

Liber 1. de orig. Muh. Acta ejus sunt Apocrypha juxta Baronium.

ipse *Baronius* in Martyrol. Rom. p. 275. sic scribit: *Leguntur in iisdem alia nonnulla indigna martyre: ut phanatica quædam & portentosa, suspectum contubernium viduæ, ars dolosa ejusdem ad perdendos Gentilium magos, atque enecandos Gentiles quosque, innumera præterea tormentorum genera, quibus agitatus Georgius nec mori potuit; ut præter equuleos, ungulas, crates ferreas ignitas, rotámque mucronibus undique præfixam, calceósque armatos clavis, quæ & in aliis leguntur actis, etiam arca ferrea clavorum cuspidibus intus ad feriendum aptata, præcipitium, contusiones malleis ferreis iteratæ, columna ingentis ponderis super eum posita, ingentísque molis saxum super caput revolutum, ferreum ignitum stratum, liquens plumbum supereffusum, 40. igniti clavi, quibus est confossus, aneus bos candens, mersio in puteum, ingentis ponderis saxo ad collum ligato; quibus nec quidem occidi Martyrem potuisse tradunt. Ad hæc insuper fingitur ibi Dacianus quidam Imperator, qui Persis dominetur, & 75. Regibus imperet, sub quo Georgius passus sit, & alia multa, quæ potius delirantium somnia, quàm sinceram historiam Martyris præ se ferant.* Hæc Baronius. Quemadmodum verò Muhammed & Muhammedani, araneas imitati, id ipsum maximè ex Christianorum scriptis hauserunt, quod vel apocryphum fuit, vel verum quidem, sed animo maligno depravatum planéque à mente authoris detortum: Ita ex universa Ecclesiastica historia vix aliud in Alkorano & Arabum scriptis reperias, quàm incerta quædam & Apocrypha ἀπεπισημήματα, cujusmodi est fabula de Georgio, & septem dormientibus, quarum illâ turpiter contra dogma Trinitatis venerandum sunt abusi. Ita enim Comment. in Alkor. habent:

Gergis hujus mentio. 1. in Comment. in Alkor.

ומן בען אלעלמא אנה אסר באלרום פקאל להם לם תעבדון עיסי קאלוא לאנה לא אב לה קאל פאדם אולי לאנה לא אבוין לה קאלוא יחי אלמות קאל פבזקיאל אולי לאן עיסי אחיא ארבעה נפר ואחיא בזקיאל תמאניה אלאף קאלוא כאן יברי אלאכמה ואלאברץ קאל פגרגיס אולי לאנה טבך ואחרק תם קאם סאלמא id est, *Refertur de quodam docto, quòd Romæ captus dixerit iis: Cur colitis Isa? Responderunt: quia patrem non habet. Tunc ille: Potior ergo est Adam, qui nec patrem habuit nec matrem. Regerunt: Mortuos excitavit. Respondit: Et sic prior est Ezechiel. Isa enim tantùm excitavit quatuor homines, at Ezechiel hominum octo millia. Dixerunt: Sanavit cæcos & leprosos. Reponit: Etiam hic potior Georgius est, ut qui lixatus & combustus est, postea salvus evasit.* Videant igitur Pontificii ubi suum

illi:

illi habeant Martyrem Georgium: hunc enim Muhammedani suum faciunt. Unde ejus historia plenè in vitis patrum à *Kessæo* describitur. Refert de eo אנה כאן עבד צאלחא ולם יכן נביא וכאן פי זמאנה מלך מן אבנא אלאעאגם יסכן בבלד אלמוצל *quòd religiosus fuerit (servus Dei pius) nec tamen Propheta; quódque tempore ejus vixerit Rex ex filiis Barbarorum, qui in terra Mauzal habitârit.* Etsi verò miraculis clarus valde fuerit, fidem tamen ei, scribit, neminem habuisse, tribus exceptis, אמראה אלמלך ואלעגוזה אלתי חבס פי ביתהא ואלמראה אלתי אחיאהא תורהא *uxore regis: Vetulâ illâ, in cujus iste ædibus vinctus continebatur: & muliere, cujus taurum vitæ restituit.* Quæ verò *Kessæus* & alii Muhammedani de hoc Gergis commemorant, illa, ex Christianorum scriptis & auditione habent. Etsi enim Acta Georgii pridem jam gravissimâ notârit censurâ *Papa Gelasius*, semper tamen à plebe credula recepta sunt, ipsáque superstitio adeò crevit, ut qualem nunc Pontificii venerantur Georgium, parabolicum aut tropologicum [illegible] esse ipsi concedant adversarii. Vide [illegible] P. II. p. 243. Porrò hunc Muhammedanorum Gergis sine controversia Georgium esse, dubitare nos non sinit luculentus *Patricidis* contextus, qui p. 110. in Hist. Eccl. sic habet: וקתל מן אלנצארי מא לא יחצא עדדהם אללא אללה ואסתשהד פי איאמהם אלוף אלוף מן אלשהדא ועדבוא מאר גרגיס באצנאף אלעדאב וקתלוה בפלסטין וגנס מאר גרגיס מן מדינה קבאדוכיה *Et occisi sunt tot Christiani, ut numerum eorum, præter Deum, nemo possit inire: Et martyrium subierunt diebus eorum* (Diocletiani & Maximiani) *martyrum multæ chiliades: Et cruciarunt Mar-Gergis* (Dominum Georgium) *variis cruciatibus, eúmque occiderunt in Palæstina. Genus autem Mar-Gergis* (Syriacum vocabulum est מר, quo utuntur Syri, quoties Doctorum suorum meminerunt) *erat ex provincia Cappadocia.* Ex ejusmodi scriptis, à quorum lectione Muhammedani non arcentur, mentio *Gergis* seu *Georgii* in hanc Genealogiam irrepsit. In Elmacino etiam Georgii Martyrium p. m. 221. his verbis reperitur: ופי אלסנה אלתאסעה מן מלכה טצי עליה אהל מצר ואסכנדריה וקתל מנהם כלקא כתירא וכתב בעלק אלכנאיס ואמר בעבאדה אלאצנאם ואתאר עלי אלנצארי בלאיא שדידא וקתל מנהם מא לא יחצי עדדה ואסתשהד

Liber 1. de orig. Muh.

2. in Kessæo.

3. Patricide.

4. Elmacino.

Liber 1. de orig. Muh. ואסתשהר פי איאמה אלקדיס מאר גרגס וכאן מן אולאד
אלכטארקה לאנה טלב מנה אן ירגע ען אלנצראניה ויעבד
אלאותאן ולם יקבל מנה פעדבה עדה סנין באצנאף אלעדאב
ולמא אעיאה אמר בצרב ענקה id est, *Anno nono regni ipsius* (Diocletiani) *rebellârunt contra ipsum Aegyptii & Alexandrini, & occidit ex iis populum magnum: scripsit ut clauderentur templa, jussitque colere Idola, & concitavit contra Christianos multas calamitates, quos tanto numero trucidavit, ut recenseri non possint. Martyrio autem affectus est Sanctus Mar-Gerges, qui filius fuit Patriarchæ* (vel *Chiliarchæ*, utroque enim modo Arabica vox sumitur) *a quo ille petiit, ut relicto Christianismo Idola coleret: quod cùm facere nollet, eum aliquot annos variis tormentis cruciavit: Tandem, cùm ipsum delassâsset, decollari eum jussit.*

Isa, id est, Iesus. עיסי בינמבר עליה אלסלאם *Isa*, id est, Jesus, *Propheta super quo pax*) Quæ Muhammedanorum de Jesu Nazareno, unico generis humani Servatore sit fides, compendiosissimè discimus ex fragmento *Sur.* III. quod sic habet: *Fides Muhammedanorum de Iesu.*

אד קאלת אלמלאיכה יא מרים אן אללה
יבשרך בכלמה מנה אסמה אלמסיח עיסי אבן מרים וגיהא פי
אלדניא ואלאכרה ומן אלמקרבין ויכלם אלנאס פי אלמהד וכהלא
ומן אלצאלחין קאלת רב אני יכון לי ולד ולם ימססני בשר קאל
כדלך אללה יכלק מא ישא אדא אקצי אמרא פאנמא יקול לה כן
פיכון פיעלמה אלכתאב ואלחכמה ואלתוריה ואלאנגיל ורסולא
אלי בני אסראיל קד גיתכם באיה מן רבכם אני אכלק לכם מן
אלטין כהיה אלטיר פאנפך פיה פיכון טירא באדן אללה ואברי
אלאכמה ואלאברץ ואחי אלמותי באדן אללה ואנביכם במא
תאכלוא ומא תדכרון פי ביותכם אן פי דלך לאיה לכם אן כנתם
מומנין ומצדקא למא בין ידי מן אלתוריה ולאחל לכם בעץ אלדי
חרם עליכם וגיתכם באיה מן רבכם פאתקוא אללה פאטיעון
אן אללה רבי ורבכם פאעבדוה הדא צראט מסתקים פלמא
אחס עיסי מנהם אלכפר קאל מן אנצארי אלי אללה קאל
אלחואריון נחן אנצאר אללה אמנא באללה ואשהד באנא מסלמון
רבנא אמנא במא אנזלת ואתבענא אלרסול ואכתבנא מע
אלשאהדין ומכרוא ומכר אללה ואללה כיר אלמאכרין אד קאל
אללה

אללה יא עיסי אני מתופיך וראפעך אלי ומטהרך מן אלדין כפרוא
וגאעל אלדין אתבעוך פוק אלדין כפרוא אלי יום אלקימה תם
אלי מרגעכם פאחכם בינכם פימא כנתם פיה תכתלפון פאמא
אלדין כפרוא פאעדבהם עדאבא שדידא פי אלדניא ואלאכרה
פמא להם מן נאצרין פאמא אלדין אמנוא ועמלוא אלצאלחאת
פיופיהם אגורהם ואללה לא יחב אלטאלמין דלך תתלוה עליך
מן אלאיאת ואלדכר אלחכים אן מתל עיסי ענד אללה כמתל
אדם כלקה מן תראב תם קאל לה כן ויכון אלחק מן רבך ולא
תכן מן אלממתרין פמן האגך פיה מן בעד מא גאך מן אלעלם
פקל תעאלוא נדע אבנאנא ואבנאכם ונסאנא ונסאכם ואנפסנא
ואנפסכם תם נבתהל פנגעל לענה אללה עלי אלכארבין id est,

Liber 1. de orig. Muh.

Cùm dixerunt Angeli, ô Maria, equidem Deus annuntiat tibi Verbum ex se ipso, cujus nomen erit Messias, Isa, filius Mariæ, qui futurus est spectabilis in mundo, & in altera vita ex appropinquantium numero, quique loquetur hominibus in cunis & adolescens, & ex numero prosperè agentium. Dixit illa: Domine mî, quomodo erit mihi proles, cùm non attigerit me ullus homo? Dixit: ita Deus creat quicquid vult, cùm decrevit negotium aliquod, tantùm dicit illi, esto, & extitit. Docebit autem Deus illum librum & sapientiam, & legem Mosaicam & Evangelium, & legatum ad filios Israel, dicentem: *utique ego veni ad vos cum miraculo à Deo vestro. Utique ego creabo vobis de luto ad formam avium, & inspirabo illi, fientque aves permissione Dei: Et sanabo cæcum & leprosum, ad vitam revocabo mortuos permissione Dei: Et explicabo vobis quid esuri, quidque in thesaurum repposituri sitis in ædibus vestris: Equidem in eo signum vobis est, si estis credentes. Et confirmabitur quod coram me est de lege, utque licita vobis faciam quædam eorum, quæ vetita fuerunt vobis, veniámque ad vos cum signo* (alio) *à Domino vestro. Timete autem Deum & obedite mihi. Equidem Deus Dominus meus, & Dominus vester, ideóque adorate eum: Hæc quidem via est recta, cùm verò persensisset Iesus ab iis infidelitatem, dixit: Quínam asseclæ mei apud Deum? Dixerunt Apostoli nos adjutores Dei, & credimus in Deum: Tu verò testare, quòd simus Moselmani. Domine noster, credimus in illud quod cælitus demisisti, & sequimur legatum, ideóque adscribe nos testibus. Et cùm fraudulenter egissent, frustravit eos Deus, quando dixit: O Iesu equidem animam tuam dissolvam, & attollam te ad me, & sanctificabo*

Liber 1. de orig. Muh.

cabo te ab iis, qui credere noluerunt, & constituam qui secuti sunt te supra eos qui noluerunt credere in Christum. Deinde reducam vos ad me, & judicabo inter vos de eo in quo fuistis inter vos dissentientes. At verò qui fuerunt infideles, eos puniam supplicio gravi in mundo & altera vita, neque iis erunt adjutores ulli. Qui autem crediderint & fecerint opera bona, iis Deus præstabit mercedes ipsorum: neque enim Deus amat injustos. Hoc (disputationem nempe hanc de natura & officio Messiæ) *dictavimus tibi de signis & commemoratione sapientiæ plena. Equidem similitudo Isa apud Deum, sicut similitudo Adami, quem creavit ex terra, deinde dixit: Existe & extitit. Veritas à Domino tuo, neque esto ex iis, qui aliquid addunt. Et ei qui disputaverit tecum, postquam ad te pervenit sapientia dicito: Accedite quo vocabimus liberos nostros & liberos vestros, & mulieres nostras, & mulieres vestras, & animas nostras, & animas vestras, deinde sincero animo precemur, & imponamus maledictionem Dei mentientibus.* Colligimus ex hoc Alkorani fragmento porismata sequentia.

Muhammedanis non est ignotum 1. Nomen Iesu.

I. *Muhammedanis nomen Iesu non esse ignotum.* Non quidem Muhammed in sanctissimo hoc exprimendo nomine vocales, & consonantes eo planè retinet ordine, quem nominis Etymologia requirit, sed, mori suo indulgens, literis transpositis עיסי *Isa*, vel, *Isai* eum appellat. Quid verò hoc nominis? Aqua iis hæret, & præter allusivas quasdam, imò ridiculas originationes comment. eorum nihil suppeditant. Rectè quidem *Beidavi*: עיסי מערב אישוע Isa *Arabizatum est, ex* Ischua, *Syriaco.* Mox tamen cœlestem hanc Nomenclaturam esse ignorans, ejus ab Arabibus accersit Etymologiam, & quidem à עיס quod *fuscum, albo, rufoque variegatum* notat. Vide quid sit genuinam vocum originem ignorare! Quid si diceremus, Muhammedi, nihil tale cogitanti, impositum fuisse à marrucino suo Judæo Abdalla, qui Talmudistarum suorum incoctus blasphemiis didicerat, impium illum παρεγκλιτικὸν inter עשו *Esavum*, & sanctissimum mundi Servatorem (vide Lex. Talmud. *Cl. Buxt.* p. 32.) Jesum, quem ille blasphema hac συνωνυμίᾳ exprimere voluit. Nec Judæorum malitia, nec Muhammedis perversa indoles hanc nobis vero absimilem reddit conjecturam.

2. Messiæ seu Christi.

II. *Messia quoque cognomentum apud eos & venerabile esse & frequens.* Illud verba *Beidavi* confirmant: אלמסיח לקברה והו מן אלאלקאב אלמשרפה Messia *cognomentum est ex cognomentis nobilioribus*: Hoc usus probat & ubique Servatoris nostri hoc nomine obvia

via mentio. Incunabula vocis si quæras; rectè ea in Judæa ostendunt. Liber 1. de orig. Muh.

Hebræam enim vocem esse *Beidavi* concedit. At ubi ad significationem deventum est, iterum produnt suam in hac Theologiæ parte *Μονογενοῦς* ignorantiam. Nam illi quoque, qui originem vocis Hebræam non ignorant, à *benedictione* sic appellatum eum conjecturant. Cæteri vocem Messiæ ex Arabum significatione explicant. Audiamus ipsum *Beidavi*: מן אלמסח לאנה מסח באלברכה או במא טהרה מן אלדנוב או מסח אלארץ ולם יקם פי מוצע או מסחה גבריל id est, Dicitur Masiho (Messias) à מסח *quòd sit creatus in benedictione: aut, quòd Deus purum eum servaverit à peccatis*: aut, *quòd peragrârit orbem, nullo in loco subsistens*: aut, *quòd eum unxerit Gabriel.* Rem ipsam si spectes & controversiam, quæ cum Judæis nobis intercedit, an Jesus Nazarenus sit verus Messias, diximus jam in *Thesaur. Philol.* p. 163. Muhammedanos à Christianorum stare partibus.

III. *Λόγον, seu Sermonem Christum ἐξοχῶς ab iisdem appellari.* Dubitandum non est, quin ἐπίθετον hoc Servatoris nostri, vel potiùs χαρακτηριστικὸν desumpserit Muhammed ex *Ioh.* c. 1. v. 1. Aliò tamen torquent Arabes, & ineptam planè Nominis hujus confingunt rationem. סמי ברלך עיסי לאנה וגד באמרה תעאלי דון אב ושאבה אלברעיאת אלתי הי עאלם אלאמר *Sic appellatur Isa*, scribit Beidavi, *quia ad verbum, seu mandatum Dei extitit absque patre, & juventus ejus miraculis conspicua fuit, quæ quidem nota sunt viri ex benedictione divina probi, & rerum copia affluentis.* Ita enim verti potest; vel: *quæ indicium sunt Imperii*, quod Christus habuit in omnes creaturas. Memini, Oxonii cùm essem, in Museo viri doctissimi, *D. Gravii*, Linguæ Arabicæ & Mathematum Professoris meritissimi in Lexico quodam Arab. cui nomen אנמאע אללעה me legere, Christum vocari כלמה אללה *verbum Dei*; אמא אנתפע פי אלדין כמא קיל פלאן סיף אללה אסר אלל *quòd utilis fuerit Religioni* (Religionis promotor fuerit) *quemadmodum dicitur* (de aliis) *hic est Gladius Dei, Leo Dei.* 3. Λόγος Ἰησ.

IV. *Christum usitatè filium Mariæ appellari.* Propterea quòd, ut *Beidavi* scribit, יולד מן ע׳יר אב אר אלאולאד תנסב אלי אלאבא ולא תנסב אלי אלאם אלא ארא קתל אלאב *nascetur absque patre. Liberi aliàs denominantur à patribus, & non à matribus, nisi pater occisus fuerit.* Vide sup. p. 92. 4. Christus vocatur filius Mariæ.

V. *Emphaticum valde esse, quòd idem Servator* נָוִיה *vocatur*, id est, illu- 5. Illustris.

O stris

Liber 1. de orig. Muh.

ſtris, *& in hoc, & in futuro ſeculo.* Quo ſenſu illud Arabes intelligant, ex *Beidavi* proferemus. אלוגאהה פי אלדניא אלנבוה ופי אלאכרה אלשפאעה *Præſtantia illa in hoc mundo conſiſtit in Prophetia* (munere Prophetico) *in altera verò in interceßione.* Concorditer enim Arabes docent, *Chriſtum in cœlo, ſeu vita æterna Mediatoris*, ſeu *intercedentis munere fungi.* Unde ad finem *Suratæ* LIII. monet *Beidavi*: מן קרא סורה אלצף כאן עיסי מצליא עליה ומסתגפר לה מא דאם פי אלדניא והו יום אלקיאמה רפיקה id eſt, *Qui legit Suratam* אלצף, *pro eo Iſa orat, veniámque peccatorum pro illo petit, quamdiu ſupereſt in mundo: die autem Reſurrectionis ſocius ejus eſt.* Sic Sur. VII vocatur מן אלמקרבין quod paſſivum quidem eſt, quo ad formam, ſed neutrum, quo ad ſignificationẽ: *Ex appropinquantium numero* communiter reddunt, propter ea; ita Arabes explicant; quòd propinquus Deo Chriſtus vocetur ׳פי עלו דרגתה פי אלגנה או רפעה אלי אלסמא וצחבה אלמלאיכה *propter excelſum gradum quem ille occupat in Paradiſo: aut propter elevationem & aſſociationem cum Angelis.* Ego verò non dubito, quin ipſe Muhammed aliò hîc loci reſpexerit, & interceſſionem Chriſti pro fidelibus ſuis intellexerit. Memini me à Clariſſimo Præceptore & Hoſpite meo, *D. Golio*, audire, vocem קרב hoc loco uſurpari, vel ad æternum deſignandum Chriſti ſacerdotium (nam קרב in Conjug. 2. eſt *offerre, ſacrificare*) vel, quòd Chriſtus homines Deo adducat, id eſt, conciliet. Unde colligo, in exemplaribus quibuſdam eum formam activam inveniſſe: quòd ſi ita fuerit, locus certè hîc dignus eſt, qui diligenter obſervetur. Eſſent inimici veritatis, teſtes ejuſdem & approbatores. Plura ex Alkorani textu elicere poſſemus poriſmata, ſed aliò nos ea jubet rejicere inſtituti ratio. Hoc tantùm, ne curſum demorer ipſe, obſervent adverſarii Pontificii, à quibus plumbeos mucrones defendendi Paparum, animas ſuas & facultates deponendo aut oppignerando, mutuârint, à vertumno videlicet & agyrta Arabum, Muhammede. Is, ut ex citato Alkorani textu clariſſimè patet; ſubſidiis & armis S.S. Trinitatem oppugnandi deſtitutus, ultimum quærit effugium in uſitata illa & recepta apud Pontificios elabendi rima, execratione nempe ſui & ſuorum. Agite; (non vulgi tantùm, ſed & cleri ſæpe Pontificii vox eſt) Deus iratus, ipſe imò Satan, judicet de Religionis utriusque vel veritate, vel falſitate. Auferat, diſcerpat, dilaniet me malignus ille ſpiritus, niſi, quæ credit Eccleſia Romana, vera ſint.

ſint.

ra sint, Catholica sint, Orthodoxa sint ad unguem omnia. Muhammedis hæ sunt præstigiæ, quem sequi, aliud nihil est quam causæ infirmitatem prodere. Quàm verò inventis his malis artibus facile fuerit aliquid addere, & quàm multis parasangis impietatem hanc Muhammedis superent nonnunquam Jesuitæ, disces ex iis, quæ habemus in ἐλέγχῳ P.III.p.3.4. Liber 1. de orig. Muh.

Sequuntur nunc in Genealogia nostra aliquot Reges Persici posteriores, de quibus, cùm prolixè, &, ut ajunt, ex professo, agat *Schikhardus* in suo Taarich, seu serie Regum Persiæ, multa scribere nihil attinet. Messem dedit *Schikhardus* uberrimam, nos spicilegium promittimus. Ubi tamen notandum. 1. Plures nos hîc dare Persarum Reges, quàm Genealogia recenseat. 2. Non Genealogiam per omnia præsentem, sed scriptores alios, fide dignos, & in historia Persica bene versatos nos sequi. *Catalogus Regum Persiæ.*

Primus est אזדשיר *Azdeschir*: Ita enim ab Elmacino Hist. Arab. p. m. 206. constantissimè appellatur, exemplo Genealogi nostri. *Schikhardus* verò & *Teixera* habent *Ardschir. Agathias, Herodianus, Zosimus* & *Lampridius* Artaxerxem eum appellant; *Eutropius* & *Iornandes* Xerxem; *Rufus* Darsem; *Hebræi* אורשיר Orschir, id est, *Ahasuerum*. Hunc cum Romanis bellum gessisse scribit *Schikhardus* Severo Imperante: quem tamen *Elmacinus* ad Commodi Imperat. refert annos. Historiam de eodem recenset memorabilem, quòd filiam cujusdam regis, ob traditam & proditam arcem Rahel, conjugio sibi copulatam (metuens ne & ipse quoque ejus perfidiam experiri cogeretur) diro supplicio è medio sustulerit: פאחצר פרסין ושדהא פי ארנאבהא ואטלקהא ותקטעת עצוא עצוא *Afferri jussit duos equos, eámque caudis eorum alligatam dimisit, & concisa est* (discerpta est) *membratim*. De proximo ejus parente, scribit Schikhardus p. 107. *Variant scriptores: plerique illum vel ignorant, vel reticent. R. Abraham vocat eum* באבך Babek: *noster verò Turca* באיך Bajck, *proculdubio unius punctuli redundantis errore: Idémque avum nominat* סאמאן Saman: Additque; *si quid in exemplari corrigere fas est, ambos ego unius filii Patres, Saman quidem verum & genuinum: Babecum verò putatitium fuisse judicarem?* Quid si verò pro סאמאן legamus סאסאן *Sasan?* Ita enim corrigere nos jubet *Elmacin.* qui Azdeschirem vocat אבן באבך אבן סאסאן *filium Babeci, filii Sasani.* *1. Azdeschir. De quo memorabilis historia.*

Secundus est שאבור דואלאכתאף *Schabur Dulaktaph*, quod est ὀψο- *2. Schabur, qui Dulaktaph dicitur.*

Liber 1. de orig. Mub.

κεραπὶς, quo nomine Persarum ille Rex appellatus fuit, tum ob staturam giganteam & latos humeros, tum ob immanem crudelitatem: scribit *Schikbardus*; de quo nos pòst. Judæis tamen benignior fuit. Corruptè eum *Teixera* Zabelketaf nuncupat. *Nicephoro Calisto* est Cosroes, qui Valerianum Imper. jussit excoriari. *Elmacinus* p.m. 211. 213. eum nuncupat אבן אורשיר *filium Azdeschir*, eique tribuit סירה עאדלה *Imperium justum*. Historiam expugnatæ Nizebin fusè idem describit, notátque, ואמא סאבור אבן אורשיר מלך אלפרס פאן ממלכתה עטמת גדא. וסאר אלי אלשאם ופתח מדן כתירה וקתל וסבי סביא עטימא ופתח קבאדוקיה וקאלוקיא *Saporem, filium Azdeschir, Regem Persarum imperium suum valde dilatâsse, in Syriam concessisse, multa oppida occupâsse, trucidâsse, captivos multos duxisse, Cappadociam & Ciliciam subegisse*. Cæterùm, quod ἐπίθετον, cujus Genealogus noster meminit, attinet, non Sapori vel Schaburo primo, sed secundo, cujus infrà mentio fiet, à Scriptoribus Orientalibus *Elmacino* & *Patricide* tribuitur. Acturi tamen ὕστερον πρότερον Genealogiæ vestigia hic legemus, causámque, cur *Schabur* filius Norsa, seu *Schabur Posthumus*, vel secundus דו אלכתאף *Dulaktaph* nuncupatus fuerit, ex Patricide audiemus. Sic ille scribit: ופי אלסנה אלכאמסה מן מלכה מאת הרמז אבן נרסי מלך אלפרס ולם יכן לה ולד יגעלה מכאנה וכאנת אמראה מן נסאיה חאמל פסאלוהא אלקום הל תעלמין אנך חאמל בעלאם אם בגאריה פקאלת ארי תחריך אלגנין פי אלגנב אלימין מע כפה אלחמל והו דליל עלי אן יכון דכרא פפרחוא ברלך ועקדוא אלתאג עלי בטן תלך אלאמראה. פולדת עלאמא פסמי סאבור. והו אלדי לקב בדי אלאכתאף. ואנמא סמי בדי אלאכתאף לאנה. אדא טהר במלך מן. אלמלוך. כלע כתפה. id est, *Anno quinto Imperii ejus* (Aurelii) *mortuus est Hormos, filius Norsa, Rex Persarum, nullo relicto filio, qui succederet ipsius loco. Erat autem mulier ex conjugibus ejus gravida, & interrogaverunt eam quidam: Nescis utrum puerulum gestes, an puellam? Illa verò respondit: Sentio moveri embryonem in latere dextero cum allevatione uteri, id quod indicium est, fore puellum. Gavisi igitur imposuerunt ventri illius mulieris coronam. Cúmque puerum genuisset, nomen illi dederunt* Sabur, *cognomen verò* Dul-aktaph, *propterea quòd, quotiescunque regem vicit ex regibus, ei humerum luxavit.* Habet hæc *Patricides* p. 109. Et *Elmacinus* p. 219. Tale quid ex Hebræorum monumentis refert *Schikhard*, in *Taar*. Idem ille *Patricides* pag. 113.

Sed malè; Est enim hoc Epitheton Schaburi II. seu Posthumi.

113. 114. fusè recenset, qua ratione, reluctantibus licèt consiliariis, Romam venerit, convivio à filio Imperatoris Maximini, tyranni & Persecutoris Christianorum, ipsis quoque Persis exosi, in lixarum & calonum, ipsorum denique mendicorum gratiam instituto interfuerit, ex imagine poculis insculpta agnitus, ad ingenuam confessionem adactus, & pelli vaccinæ insutus, in ipsam Persiam fuerit abductus. Memorabilis cumprimis est Saporis per Patricidem descripta liberatio. Cùm enim Romani non tantùm Persis oppugnandis, sed & ventri vacarent & sacris suis, custodes, Sapori dati, captæ suæ, & stabulo ferreo (ut habet *Elmac.*) inclusæ vaccæ ἐγκεκλεισμένης, planè obliviscuntur: Interea כאן חולה ממן אסרתה אלרום מן אהל אלאהואז אנאס כתיר פסמע סאבור כלאמהם וערף לגתהם וכאן ענדהם זקאק פיהא זית פלמא כאן אלליל קאם ודעא בעץ אלאסרא פקאל לה כד זק מן הדא אלאזקאק פאפרעה עלי פפעל דלך ואנחל אלקד אלדי כאן מותקא בה פכרג ידב דביב אלדואב חתי דנא מן באב אלמדינה פצאח פצרחוא בה אלחראס פאכברהם באסמה פערפוא צותה פפתחוא לה באב אלמדינה ולמא דכל אלמדינה אשתד סרורהם בה וארתפעת אצואתהם בחמד אללה ותסביחה *Erant circa eum, quos ceperunt Romani, Abuazai* (אהואז juxta Giggæum est regio quædam Persiæ, in qua si quis per annum moratur, dementatur) *non pauci, quorum verba Sabur audivit, linguámque intellexit. Habebant autem illi secum utres oleo plenos. Nocte ergo surgens vocavit quendam ex captivis, cui dixit: Sume quendam ex his utribus, ejúmque super me effunde: quo facto divulsum est* (cedit enim oleo quicquid lentum est, constrictum aut contractum) *vinculum, quo ligatus erat* (aut, diffusa est *pellis* vaccina, aut astrigmenta ejus) *Egressus igitur reptilis in morem repsit, usque dum ad portam urbis* (quam Romani tum obsidione cingebant) *appropinquans, clamavit. Cúmque inclamarent ipsum custodes, indicavit iis nomen suum: Illi verò ejus cognoscentes vocem aperuerunt ei portam urbis. Vbi autem urbem fuit ingressus, confirmabatur gaudium eorum in illo, vocésque suas in laude & celebratione Dei elevârunt.* Erumpens postea Schabur cum copiis suis Romanos, magna edita strage, in fugam convertit. Eadem habet *Elmac.* p. 223.

Tertius in Genealogia nostra ponitur הרמז *Hormoz*, quem *Agathias* Ormisdam appellat. *Teixera* subjicit Xupuri fratrem Baharon re-

Liber 1. de orig. Muh.

De quo sequentia referuntur.

3. *Hormoz.*

Liber 1. de orig. Muh.

regem Kermen. *Elmacinus* & *Patricides*, hic iterum variant. Scribunt enim ומלך בעדה בהראם אבן הרמז אבן סאבור *Regnavit post eum* (Schabur, filium Azdeschir) *Bahram, filius Hormoz, filii Schabur*; cui trium annorum, triúmque mensium Imperium tribuit.

4. Ponitur Nors,

sed malè, pro Bahram

Quartus est תוס *Tus*, vel, ut *Sibikhardus* corrigit *Nors*, quòd *Narsen* multi authores agnoscant, qui coætaneus fuit Diocletiani; unde non malè colligit in hac quoque serie turbatum Imperatorum ordinem; quod in gente hac barbara, exterarum historiarum non semper æquè gnara, mirari non debemus. Malim igitur *quarto loco* cum *Patricide* p. 105. ponere בהראם אבן בהראם *Bahram, filium Bahram*. אלכביר *Magnus* ab *Elmacin* p. 217. appellatur, qui septendecim regnavit annos. De eodem scribit p. 108. & *Elmac.* p. 217. פכרג אבנה ליקאתל אלפרס פאסתאסרוה אלפרס וצארוא בה אלי בהראם אבן בהראם מלך אלפרס וצרב ענקה *Egressus autem est filius ejus* (Galieni Imperat. Romani) *ut oppugnaret Persas: accidítque ut vinctum eum adducerent Bahramo, filio Bahram Regi Persarum, qui amputavit ei cervicem.* Quæ contra שהרמאן *Schaharman* insignem Magum gesserit, recitat *Elmac.* p. 217 Manetem etiam, hominem verè [illegible] & immanem, impietatis & blasphemiarum suarum pœnas sub hoc Imperatore luisse *Patricidis* & *Elmacini* commemorant annales. Ita *ille*

Qui manetem è medio sustulit juxta a. Patricid.

p. 106. ופי איאמה טהר רגל פארסי יקאל לה מאני פאטהר דין אל מנאניה פזעם אנה נבי פאכדה בהראם אבן בהראם מלך אלפרס פשקה נצפין ואכד מן אצחאבה וממן יקול במק אלתה מאיתי רגל פערס רוסהם פי אלתין מנכסין חתי מאתוא וקאל קד עמלת בסתאנא פערסת פיה נאסא בדל אלאשגאר *Diebus ejus* (Bahram, filii Bahram) *apparuit vir quidam Persa, cui nomen Manes, author sectæ Manichæorum. Putavit is, se Prophetam esse. Eum igitur accepit Bahram filius Bahram, Rex Persarum, eúmque in duas partes discerpsit: De sociis verò ejus, & illis qui sententiam ejus sequebantur, ducentos sumsit viros, quorum capita infixit luto inversa, usque dum mortui sunt, posteáque dixit: utique feci hortum, in quo plantavi homines loco arborum.* Hic verò pag.

b. Elmacinum.

214. ופי איאמה טחר מאני רגל פארסי פארעי אלנבוה ואטהר דין אלמנאנירה פקתלה בהראם אבן חרמז מלך אלפרס ושקה נצפין ועל כל שקה מן גסרה עלי באב מן אבואב אלמדינה ואכד מן אצחאבה אלמנאניה מאיתי נפר וערס רוסהם פי אלארץ ורגלב ארגלדם

ארגלהם עלי אלכשב וקאל הרא בסתאן גרסה בהראם אבן הרמז מלך אלפרס id est, *Diebus ejus* (Bahram, filii Hormoz: ita enim *Elmacinus* sentit) *manifestatus fuit Manes, vir quidam Persa, qui ad Prophetiam homines invitabat, Manichæorûmque religionem producebat. Eum autem occidit Bahram filius Hormoz, Rex Persarum, eúmque in duas partes dilaceravit, unaquaque parte corporis ejus in portis urbis posita. Accepitque de sociis Manetis ducentos homines, quorum capita infixit terræ, pedes verò suspendit de arboribus, dicens: Hic hortus est, quem plantavit Bahram filius Hormoz, Rex Persarum.* Ita etiam *Muhammed ben Isaac*, libello Msc. de hæresi Manichæorum: וקתל מאני פי ממלכה בהראם בן שאבור ולמא קתלה צלבה נצפין אלנצף אלואחד עלי באב ואלאכר עלי באב אלאכר מן מדינה גנד שאבור ומסמי אלמוצעאן אלמאן אלאעלי ואלמאן אלאספל ויקאל אנה כאן פי מגלס שאבור פלמא מאת שאבור אכרגה בהראם ויקאל בל מאת פי אלחבס ואלצלב לא שך פיה id est, *Interfectus est Manes in Regno Bahram, filii Schabur, quem occisum suspendit: partem quidem ejus ad unam, partem verò ad alteram urbis Chond-Schabur portam: unde loca ista appellantur Manes superior, & Manes inferior. Dicunt nonnulli, fuisse eum in solio Schabur, quem Brabam, mortuo Schabur, ejecerit. Alii volunt eum in carcere obiisse: Verùm, de suspensione ejus dubium non est.* Græci tamen & Hebræi aliter ejus supplicium describunt. *Suidas*: ὃν ὁ βασιλεὺς ἐξέδειρε ζῶντα, ὡς αἴτιον θανάτου τῷ υἱῷ αὐτοῦ γεγενημένον, *quem Rex vivum excoriavit, propterea quòd causa fuerit mortis filii ejus.* Vide *Zamach David* p. 35. & *Epiphanium* in Panar. hær. 66.

Liber 1. de orig. Muh.

c. Muhammed fil. Isaac.

Quinto sequitur בהראם *Bahram*, quem Historici nostri *Varanem* dicunt. De hoc *Patricid.* p. 108. ומלך בעדה בהראם אבן בהראם איצא ויקאל שאהאן שאה *Regnavit post eum* (Bahram, filium Bahram) *etiam Bahram, filius Bahram, qui & Schahan-Schah dicitur. Schikhardus* legit סגאן שאה *Sagan-Schah*, quasi Segestanorum, quos vicerit, Regem voces. Vide p. 113. *Elmacinus* etiam scribit שאהנ־שאה, aitque quatuor mensium ejus fuisse Imperium.

5. Bahram fil. Bahram.

Sextus est in Genealogia הרמז *Hormoz*, Bahrami frater. Eum tamen *Patricid.* p. 108. & *Elmacin.* p. 217. נרסי *Norsa* appellant, cum ipsum, dubio procul, intelligunt, quem nos suprà loco quarto habuimus. *Patricidis* verba sunt: ומלכה בעדה אכוה נרסי אבן בהראם אבן שאבור אבן אזדשיר אבן תאיך אבן שאשאן ומלך עלי אלפרס תסע.

6. Hormoz aut Nors.

Liber 1. de orig. Muh. תסן סנין id eſt, *Et regnavit poſt eum frater ejus Norſa*, (*Elmac.* habet Mors, pro Nors) *filius Bahram, filii Schabur, filii Azdeſchir, filii Tajek* (Babek, per additionem & tranſpoſitionem punctorum) *filii Saſan, præfuítque Imperio Perſico annos novem.* Elmacinus verò annos tantùm aſſignat ſeptem.

7. *Hermoz.* *Septimò* venit *Hormoz* alter, qui filius fuit Nors, ſeu Norſa, juxta *Patricid.* pag. 108. *Elmac.* pag. 217. Annos regnavit ſeptem & menſes quinque.

8. *Schabur.* *Octavò* ſequitur שאבור *Schabur*, filius Hormoz, cui planè *Schikhardus* p. 116. ea tribuit, quæ nos, ex *Patricide*, ſuprà in Schabure priori obſervavimus: quòd nempe antequam naſceretur in utero matris coronatus fuerit, embryo etiam ad regnum deſtinatus. Eum quidem Patricides etiam vocat filium Hormozi, ſed quia Dulaktaphi cognomentum obtinuit, Genealogiæ ſeriem ſecuti, ad priorem Schaburem, *Qui Dulaktaph dicitur, de quo ſuprà p.* 108 quæ dicenda eſſent, retulimus. Quanquam & *Elmacinus* p. 219. & *Patricides* pag. 109. conſtanter hunc ſecundum Schaburem Dulaktaph appellant. Nec malè profectò. Fuit enim Schabur hic Poſthumus, ut longævus (cœpit enim ante Conſtantinum, & ſuperſtes fuit Juliani Joviani, & Valentis temporibus) ita etiam ſupra modum crudelis, ut vel ſatiùs fuiſſet nunquam eſſe natum, aut in juventute ipſi extinctum. Judæos pariter perſecutus eſt & Chriſtianos. Vide *Schikhard.* p. 117. Repete etiam, quæ ſuprà p. 108. diximus: Ex quibus facilè colliges, huic præ reliquis nomen *Dulaktaph* bene convenire. De variis ædificiis, oppidis, pontibus, &c. ab eo hinc inde conditis ſcribit *Elmacinus* p. 234. additque: ולמא כבר וצעפת קותה וקל בצרה ארסל אלי
מלך אלהנד וטלב מנה טביבא כאן פי בלאדה משהור בחסן
אלצנאעה וגודה אלמעאלגה פארסלה אליה פעאלגה חתי ארתד
ואכתאר לה גנד סאבור סכנא פסכנהא: Et de loco mortis: בצרה:
אלי אן מאת ועמרה אתנאן וסבעון סנה id eſt, *Cùm conſenuiſſet, virtus ejus debilitata fuiſſet, viſúſque defeciſſet, miſit ad Regem Indiæ, petiítque ab eo Medicum, qui in terra ipſius celebris eſſet practicus, & in curationibus excellens. Miſítque illi aliquem,* (*Patricides* p. 129. eum *Gerges* appellat, ſeu *Georgium*) *qui curato ipſi viſum reſtituit. Elegit autem poſtea ſibi Ghond-Schabur* (urbs eſt, cujus ipſe ille conditor) *in domicilium, habitavítque ibi uſque dum fuit mortuus, anno ætatis* 72.

9. *Schaburi filius, Azdeſchir.* *Nonus* Perſarum Monarcha valde controverſus eſt. Agathias vult Schaburo ſecundo ſucceſſiſſe *Artaxerxen*, fratrem Germanum. Sed va-

vapulat *Schikhardo* : *Quomodo enim is*, inquit, p. 120. *fratrem habuerit* Liber 1. de
Germanum, qui primogenitus simul est & Posthumus? Sequitur igitur orig. Muh.
is Genealogum, qui *Bahramum alterum* successorem Schaburo assignat, cum quo tamen *Elmacinus* p. 235. divortium facit, scribens, Schaburo successisse *Azdeschir*, (non Bahramum alterum, qui jam ante regnavit: vide p. 110.) filium, qui regno annos quatuor præfuerit. Idem sentit *Patricid.* p. 130. Quos, quia sententia eorum omni difficultate caret, tutò sequi licebit.

Azdeschiro huic successit שאבור *Schabur*; frater ejus, filius Schabu- 10. Schabur
ri secundi, ut *Elmac.* habet p. 235. & *Patricid.* p. 130. Consentit etiam III.
Agathias. Imperavit quinquennium, & menses quatuor. Mortuus est anno 10. Theodosii.

Undecimus est בהראם אבן שאבור *Bahram, filius Schabur*, juxta 11. Bahram
Elmacin. p. 243. & *Patricid.* p. 150. qui ad gubernacula regni sedit filius Scha-
undecim annos. *Schikhardus* tamen superiori subjungit יזדגרד *Iazdi-* bur.
gerdem, quem differentiæ causâ *exosum* denominat, ut qui Persis fuerit invisus, vel ob hoc ipsum, quòd à Romanis amaretur.

Hic verò ab *Elmac.* p. 245. *duodecimus* numeratur Persarum Rex, 12. Iazdi-
Bahrami filius, cognomento אלאסמר *fuscus*: At *Patricid.* pag. 154. gerd.
ופי ארבע סנין מן מלכה מלך יזדגרד אבן בהראם יקאל לה אלאתים עלי אלפרס *Anno quarto Imperii ejus* (Arcadii) *regnavit Iazdigerd, filius Bahram, cognomento* Scelestus, *Persis.* Persæ nempe, quòd benignior esset Christianis, iisque in regno suo locum concessisset, tyrannum eum, crudelem, superbum, inexorabilé, avarum, nullis precibus ad misericordiam flexibilem appellàrunt. Arcadius ipse morti vicinus, curam ei Imperii & tutelam per testamentum detulit. *Elmacinus* tamen p. 248. & *Patricides* p. 178. de Iazdigerde hoc præter tyrannidem, violentiam, stupra nihil commemorant. Unde & eundem è medio tollere Persæ satagentes, opportunam aliquando nacti sunt occasionem, quam ita describit *Elmacin.* פאמא יזדגרד אבן בהראם אלמערוף באלאסמר מלך אלפרס פאנה כאן רדי אלסירה כתיר אלגור ואלעסף וכלף רעיתה תכאליף כתירה לא יקדרוא עליהא ולמא אסתחכם טלמה קיל אנה אסתחצר כילה לינטרהא פאן פיהא פרסא אסתחסן צורתה ותמאם כלקתה פקאם אליה ואמר אן יעמל עליה סרג ודנא מנה ומסח וגהה במנדיל כאן פי ידה וראר אן ימסח כפלה והו קאים כלפה פרפסה פי אנתייה ומאת לוקתה

Liber 1. de orig. Muh. לוקתה id est, *Porrò Iazdigerd, filius Bahram, aliàs* Fuscus, *Rex Persarum, pravus fuit conversatione, tyrannidi & violentiæ deditus, qui subditos multis oneravit molestiis, quas sustinere non poterant. Cùmque vires jam acquisivisset iniquitas ejus, ajunt, eum adduci sibi jussisse equos suos* (vox Arab. singularis est, *equorum catervam* significans) *ut illos conspiceret: inter eos autem equum fuisse formosum valde, & supra modum elegantem, ad quem ille stans jusserit ei imponi ephippium. Ipsum verò, ad eum propius accedentem, tergere voluisse vultum ejus pallio, quod in manibus habebat, tergere etiam voluisse panniculum ejus* (est rubedo turbida in vultu seu oculo Cameli vel Equi) *dum autem post eum* (equum) *staret, calcavit testes Regis, ut subitò mortuus conciderit. Patricides* equum hunc aliunde subornatum scribit, aitque ita eum regi placuisse, ut mandârit ליסרג:
לירכבה תם דנא מנה ומסח וגהה ואכר בנאציתה וערפה תם:
אראד ימסח ענזה ולמא אסתוא כלפה רמחה רמחה אצאבת כברה
ומאת *eidem imponere ephippium, ut equitare posset. Postea verò appropinquans, terso vultu ejus, arripuit jubam: deinceps verò tergere volens caudam ejus, stetit retro eum. At is calce jecur illius ita percußit, ut mortuus fuerit.*

13. Bahram Ghur. De successore, adeóque *decimo tertio* Persarum Monarcha, quæ scribit *Schikhardus* p. 123. relinquemus intacta, iis contenti quæ *Patricides* nobis suppeditat & *Elmacinus*. Refert ergo *Elmacinus* simpliciter p. 248. *Iazdigerdi successisse filium Bahram, quem vulgò* Bahram Ghur *appellant*. *Schikhardus* in suo scripto legit כור existimans ab Arabico כורה quod ipsum est Græcorum *χώρα*, *regnum, regionem* significans, deductum. Sed conjectura tantum est. Unde p. 123. fatetur: *Quid autem vox ipsa significet, adhuc ambigo, quia nondum constat, quâ linguâ sit exponenda. In Arabia tamen vocem hanc natum* non malè conjicit. Quod si ita sit, certè res erit in vado. Nam quoniam Persia non unum tantùm habuit Bahramum Imperatorem, ipse hic cognomen (Vox Ghur quid sit.) indeptus vel à patre, quem non אתים *scelerosum* illi solùm nuncupârunt, sed, ipsa hac voce גור *Ghur* retenta, כתיר אלגור *in tyrannide & oppreßione multū eum* fuisse tradunt: vel, habuit ἐπίθετον à semetipso, ob inexplebile ludendi, potandi, adeóque à tramite viæ regiæ (est enim גור apud Arabes à *via declinavit*) declinandi studium. Quibus artibus ad Imperii dignitatem pervenerit *Elmacinus* non commemorat. *Patricides* verò p. 178. scribit; Persas, mortuo Iazdigerde, congregatos [illegible] di-

dixisse לא נמלך עלינא אחר מן נסלה *nolumus constituere regem no-* Liber 1. de orig. Muh.
strum quemquam ex semine ejus (Jazdigerdis): Unde etiam filium Bah-
ramum לם ירכלוה פי שי מן אמורהם *cum negotiis eorum nihil com-*
mune habere volebant; Leges & conditiones, quas ab eo, qui rebus
præesse, aut Imperium ambire vellet, requisituri essent, ponebant se-
ptem, nempe אופר חטא מן אלפצל פי אלתדביר ואלנטר פי
אלאמור וצדק אללסאן ושדה אלבטש ואלבלאגה ואלרפק פי
אלסיאסה ואלעלם במא יכון מן מכאידה אלאעדא *ut talis esset:* 1
qui in regimine summam demonstrare posset beneficentiam. 2. *Prudens in*
negotiis. 3. *Veraci lingua.* 4. *Fortis viribus,* & 5. *facundus.* 6. *In admi-*
nistratione mitis. 7. *Sciens denique & gnarus machinarum hostilium.* His
auditis *Bahram* Persis ita fuit allocutus: אשרטוא לי עלי אנפסכם
אן אנא דללתכם עלי תמלכוה פאשרטוא לא דלך פלמא
אסתותק מנהם קאל להם אנא דלך אלרגל פמלכוה *Paciscimini*
mecum, per vos ipsos, quòd, ubi monstravero vobis talem (septem his virtu-
tibus conspicuum) *eum constituturi sitis Regem,* & *pacti sunt cum eo de*
hoc. Ille verò, securitate (cautione) *ab iis accepta, dixit: Ipse ego vir ille*
sum. Atque sic eum regem suum creârunt. Imperâsse eum scribit *Patricid.*
& *Elmac.* annos 18. magno cum applausu & favore subditorum, hoc
unum in ipso desiderantes, quòd crapulæ & aleæ nimium quantum
fuerit deditus. Unde *Elmacin.* פסאר סירה חסנה ועדל עלי אלרעיה *Quomodo*
ואזאל ענהם אלמטאלם ואחבוה וכאן משתעלא באללהו ואלטרב *imperaverit.*
ושרב אלכמר וטמע יעוה כאקאן אלאכבר מלך אלתרך פי כמסה
ועשרין רבוה מן אלגנר ואנתמע אכאבר אלממלכה אלי בהראם
גור וקאלוא לה אלמצלחה אן תתרך שרב אלכמר ואלאשתעאל
באללהו ואלטרב ותנטר פי אמר גנרך ותסתעד להדא אלעדוא
אלדי קצדך פלם יסמע ובעד איאם כרג בהראם גור אלי נאחיה
אדרביגאן פלם ישך אלנאס אנה הרב מן כאקאן אלמלך פאגתמע
ראיהם אן ידכלוא פי טאעה כאקאן ויודון לה אלגזיה כופא מן אן
יאכד אלבלאד פיהלכהם ואמא ברסי אבו בהראם גור ואהל בית
אלממלכה ואלקאצי פלם יואפקהם פי דלך ואמא כאקאן פאנה
למא עלם כצוע אהל פארס לה ואגתמאע ראיהם עלי טאעתה
וצע אלסלאח ובטל אלקתאל פבלע בהראם גור וגמע גנדה ואתי
לילא

Liber 1. de orig. Muh.

לילא זכבס כאקאן פטפר בה וקתלה בידה וקתל גנרה כתירא מן
אלתרך. ונהבוא מן אלאמואל ואלכיול ואלאמתעה שיא כתירא תם
דכל בהראם גור אלי מדינה פארס סאלמא ונקם עלי כל מן
דכל פי טאעה כאקאן ונהבהם ואבאח אמואלהם ונסואנהם
ואולאדהם ללנאס ולמא בלג אלתרך מא גרי עלי כאקאן הרבוא
אלי אטראף בלארהם וולי בהראם גור. אכוה עלי כראסאן id est,
Et ambulavit (Bahram) laudabiliter valde, justitiam exercens in subditos suos, & tyrannica onera auferens ab iis: Unde & ipsi eum amârunt. Erat tamen deditus lusui, lætitiæ & crapulæ (usq; adeò, ut, teste Patricide, in reprehensionem incurrerit apud homines): unde etiam vicini reges ei sunt insidiati (nempe, ut Patricides explicat, ad subigendam terram ejus) propterea tantùm, quòd occupatus semper esset lusu & potu. Eum autem Chakan Major (notat Patricid. כל מלך ללתרך כאן יסמא כאקאן omnem Regem Turcarum appellari Chakan). Rex Turcarum oppugnavit exercitu viginti quinque myriadum. Proceres igitur regni ad Bahram-Ghur congregati reconciliationem ei obtulêrunt (Patricides scribit, eos Regi mollem, crepundiis ferè & crapulis addictam, vitam exprobrâsse, præsensque, sine tamen successu, à Turcis periculum imminens exaggerâsse) dummodò vino, lusui & lætitiis suis valèdiceret, rationem potius exercitus sui haberet, eúmque contra hostem jam imminentem sibi pararet. At noluit is parere. Elapsis verò aliquot diebus egressus est Bahram-Ghur in tractum Adrebighan (& Armeniæ, ut addit Patricides לינסך פי בית נארהא ut sacrificaret in domo ignis ejus) neque dubitabant homines, quin fugerit à Chakan rege. Omnium igitur suffragiis decretum, quòd obsequi vellent Chakano, ipsíque tributa solvere, timentes, ne, terrâ ipsorum occupatâ, funditus eos perderet. Borsa (Patricides bis eum Morsa appellat) tamen frater Bahrami-Ghur, familia regia, & judex (Azdenar juxta Patricid.) assensum suum præbere nolebant. At Chakan videns populum Persiæ ita humilem se præbere, omniúmq; vocibus obsequium sibi esse decretum, deponit arma, & intermittitur prælium. Hoc cùm ad Bahram-Ghur delatum esset, venit, collecto exercitu suo, noctu, Chakanum subegit, victoriam ab eo deportavit, cúmque manu sua occidit. Edidit etiam exercitus magnam Turcarum stragem, multámque abstulit prædam ex opibus, equis, supellectilibus. Postea demum Bahram salvus Persiæ urbem ingressus, ultus est omnes illos, qui Imperio Chakani se subjecerunt, spoliatis & aba-

abactis opibus, mulieribus & liberis eorum. Turcæ verò cognoscentes, quid Liber 1 de
accidisset Chakano in extremos regionis suæ angulos se receperunt. Bahram orig. Muh.
autem fratrem suum Chorasanæ præfecit. Fugato Chakano εὐχαριστήρια *Bahram*
obtulisse scribit *Patricides* in delubro Adrebighano Igni, Persarum *igni litat.*
Deastro, sacro. Verba ejus sunt: ואנצרף אלי אדרביגאן לא ינזל *De Pyreo*
מחלא ולא מנזלא אלא נסך פיה נסך וירבח פיה דבאיחא שכרא *Adrebig-*
ללה חתי אתי אלי בית נאר אדרביגאן נזל ען ראבתה ימשי *hano.*
חתי דכל אליה תעטימא לאמרה ושכרא ללה תם אמר במא כאן
פי אכליל כאקאן מן אלדר ואליאקות אלאחמר ואלגוהר אלפאכר
פעלק עלי באב דלך אלבית ונחל תלך אלנאר סיף כאקאן אלמחלי
באללולו *Abiens autem Adrebighanem* (est boreale oppidum Persiæ,
quod *Procop.* lib. 2. de bello Pers. *Ardabigaram* appellat, in quo πυρεῖον
illud, ubi perpetuum ignem custodiunt Magi, quem cum Vesta Romanorum comparat) *nullibi locorum divertit, ubi Deo non libaverit libamen, & sacrificaverit sacrificia Eucharistica, usque dum Pyreo Adrebighano appropinquavit: tunc enim, descendens de jumento suo, pedes illud fuit ingressus, tum ut rei magnitudinem declararet, tum etiam, ut gratias ageret Deo. Postea mandavit, ut quæ essent in corona Chakani margaritæ, Sardii, pyropi, uniones pretiosæ suspenderentur de ostio illius delubri. Atque igni isti etiam consecratus est gladius Chakani margaritis splendidè ornatus.* Viderint ergò quorum vestigia legant illi, qui hodierno quoque die, nomine licèt Christianorum gaudentes, sive potiti contra hostes victoriâ, sive votorum suorum quocunque modo participes facti, acceptum illud ferunt non soli & æterno Deo, sed creaturis: quique anathemata & trophæa consecrant si non, Persarum more, igni, creaturis tamen aliis: sanctis quidem illis, & angelico remigio in cœlum subvectis, sed homagio tanto indignis. Subjiciunt Scriptores isti Arabici prœlium Bahram-Ghur cum Theodosio juniore commissum, in quo utrinque ancipiti diu Marte fuit pugnatum, ווקע
בינהם קתל כתיר מן אלפריקין *ubi ab utraque parte multi occubuerunt*: Tandem verò Bahram-Ghur ad internecionem cæsus fuga salutem quæsivit, vitæque suæ consulens (erant enim Persæ illi hoc nomine valde infensi) in Indiam concessit. Quid ibi locorum præstiterit, itidem ex *Elmacino* discimus & *Patricide*. Scribunt illi, quòd felix fuerit & fortis venator, qui Elephantem toti viciniæ insidiosum jaculo transfixerit, & Indorum Regi attulerit. Unde authoritatis ei &

Bahram à Theodosio in fugam versus in Indiam concedit.

Elephantem interficit.

Liber 1. de orig. Muh. favoris non parùm accesserit. Cúmque adversarium idem ille Rex esset nactus, qui magnum ei timorem incussit, hunc ipsum Bahramum, ob animi fortitudinem, intestino bello præfecit, qui victricibus armis inclytus domum rediit, nec Regis tantùm filiam, sed & aliquot Regiones muneris loco accepit. Tandem verò cognitus, magnis Indorum subsidiis instructus ad suos revertitur, rebelles in officium redigit, atque adeò magno cum successu ad finem usque vitæ rerum suarum satagit. *Teixera* & ex eo *Schikhardus* referunt, Jazdigerdem, cùm animadverteret cæteros ex conjuge sua natos domi non esse vitales, statuisse in eo externum aërem experiri, cúmque Nahmano, regulo cuidam tributario commisisse, quæ tamen ipsum peregrinatio regno tantùm non fraudârit. Nam quia per absentiam proceribus non bene fuit cognitus, & exosi de patris ingenio filium æstimantes verebantur mali corvi ovum nihilo melius fore, contigit, ut Jazdigerde mortuo, quidam Chosroës illorum favorem fuerit emereatus, qui tamen Chosroës post fasces Imperii Bahramo delatos, primus fuit, qui obedientiam suam publicè profiteretur. Hoc ipsum *Patricides* ex Persarum monumentis pag. 182. ita perstringit: ודכר בען אלפרס אן בהראם גור כאן פי חגר אלנעמאן אבן אלמנדר אללחמי מלך אלערב באלבאריה פאנה למא בלע בהראם מותה אביה יזדגרד סאר במן מעה ממן תאבעה מן אלערב חתי נזל אלסואר פכאצם אשראף אהל פארס פי אלמלך חתי אעתרפוא לה באלחק פמלכוה פמלך בהראם גור בעד מלך אביה יזדגרד אבן בהראם עלי אלפארם תמאניה עשר סנה *Referunt Persæ quidam, Bahram-Ghur fuisse in sinu Naahman filii Mondar Lachmitæ, Regis Arabum in solitudine (ruri). Postquam verò ad eum rumor mortis patris ejus Iazdigerdis pervenit, abiit cum asseclis suis Arabibus, usque dum venit Sonadum. Et lis fuit oborta inter proceres Persarum propter regem, usque dum illum verè agnoverunt, tunc enim regno illum præfecerunt. Et regnavit Bahram-Ghur post patrem Iazdigerdem, filium Bahrami Persis annos octodecim.*

Prælium committit.

Ad suos redit.

Difficulter ad regnum fuit admissus.

Teste Patricide.

14. Iazdigerdes. Bahram-Ghur excepit filius *Iazdigerdes*, quem differentiæ causâ *Persecutorem* appellat *Schikhardus* p. 125. Nihil tamen Arabum monumenta de persecutionibus hujus Jazdigerdis commemorant. *Elmacinus* p. 250. pauca de eo habet: ובעד מדה יסירה מאת בהראם גור ומלך בעדה יזדגרד ולדה ארבעה ועשרה סנה *Paulò post mortuus*

tus Bahram-Chur, regnavitque post eum Iazdigerdes, filius ejus, annos 14. Anno videlicet Theodosii 35.

Liber 1. de orig. Muh.

Decimò quintò Schikhardus duorum meminit Jazdigerdis filiorum, Phiruz & Jalas. *Nam* scribit p. 129. *arbor Persica divaricatur in duos ramos, & ex uno Iazdigerde bini enascuntur filii Firuz & Ialas.* Sed, quod sequentia docent, conjecturis tantùm ducitur, quibus adhibere fidem constans Arabum assertio non permittit. Totum enim successionis negotium ita clarè & distinctè proponit cum *Elmacino Patricides*, ut tutò illis credendum existimem. Ita *Patricid.* p. 189. פלמא הלך יזדגרד תנאזעא עלי אלמלך מן בעדה אבנאה פירוז והרמז פצאר בעצא מע פירוז ובעץ מע הרמז פאשתעל אלחרב בינהם חתי קתל הרמז ותלאת נפס מעה מן אהל ביתה ומלך פירוז אבן יזדגרד עלי אלפרס סבעה ועשרון סנה *Cùm mortuus esset* (periisset) *Iazdigerdes, lis post eum oborta fuit de regno inter duos ejus filios Phiruz* (Peroza aliis *dicitur*) *& Hormoz: aliis facientibus cum Phiruz, aliis cum Hormoz. Et excitatum inter eos est bellum usque dum occisus fuit Hormoz cum tribus animabus de domesticis ejus. Imperavit igitur Phiruz filius Iazdigerdis Persis annos* 27. Factum hoc anno Marciani Sexto. *Schikhardus* in suo Taarich p. 130. scribit, *eum Zenonis Imperatoris tempore duplex bellum gessisse cum Nephtalitis,* quos ille putat reliquias de tribu Nephtalim, quos Tiglath-Pilæser in ea loca traduxerit 2. *Reg.* 15. 29. Verùm (præterquam, quòd solus Agathias, à quo tamen ipse Schikhardus paulò antè divortium fecit, gentes illas quibus cum bellum illi intercessit, *Nephtalitas* vocat, Procopius verò *Euthalitas*) valde periculosum est largiri Judæis, sceptro & regimine ubique destitutis, vera esse, quæ de reliquiis decem tribuum ad flumen Sabbathicum suaviter, sed ineptè illi garriunt. Novimus enim ex ipsis Judæis oculatiores esse, qui hanc fabulam, cui non leve fidei ex Cl. Schikhardi accederet assertione momentum, rideant. Quid ergo? *Haitalitæ* sunt, quos oppugnare voluit Phiruz, quorum Rex à *Patricide* aliquoties Achschanvàr vocatur. היטל autem, ut Arabicè scribitur, Regio est, aut gens Thracum & Indorum, Chorasanæ vicina. Tota historia memorabilis valde est, sed prolixa nimis. Nos ex *Patricide & Elmacino* compendium tantùm dabimus. Constituerat Phiruz bello tentare Achschanvarum Regem Haitalitharum, jámque cum exercitu suo Chorasanem versùs eduxerat. Quo audito, Achschanvarus, magno perculsus timore, suos congregavit, quibus cum deliberaret, quomodo hostem imminen-

15. Phiruz filius Iazdigerdis.

Schikhardus vult eum Nephtalitas oppugnâsse.

Sed errat.

Sunt enim Haitalitæ.

De quibus Patricides & Elmacinus.

tem

Liber 1. de orig. Muh.

tem finibus ejicerent. Surgens autem ſenex quidam, promiſit Regi ſe, ubi data fide, poſteris ſuis neceſſaria hujus vitæ ſubſidia polliceretur, rationem fundendi & confundendi hoſtis monſtraturum. Rex, ubi conditionem hanc ratam habuiſſet, ſenis; ſic eo ſuadente; vincire jubet pedes & manus (alia exemplaria habent, *amputare*, idque rectiùs) eúmque in eam ipſam viam, quâ venturus eſſet Phiruz, abjicere. Factum hoc eſt. Phiruz ergò cùm ibi tranſiret, inquiſivit in ejus conditionem. Ille verò reſpondit: Ego ſum ex magnatibus Haitalitarum, cúmque fama jam percrebuiſſet, te contra nos prodiie & hoc nomine Rex in conſilium me quid facto opus eſſet adhiberet, ingenuè fatebar, non eſſe nos potentiæ tuæ & fortitudini reſiſtendo: Conſultiùs ergò fore, ſi tributi ſolutione vitam noſtram redimeremus. Hac verò re ita indignatus fuit Rex, ut hac me miſeria mulctârit. Abi ergò, inquiebat mihi, ad eum, quem tanti facis, quóque tantopere delectaris, Phiruzum. Deditque in mandatis quibusdam militibus, ut huc me portarent. Tuam ergò nunc, ô Phiruz, imploro opem: ne permittas, fame me perire, aut à beſtiis dilaniari. Ego viam tibi compendioſiſſimam Achſchanvarum invadendi monſtrabo. Bidui iter ſufficiet nobis, dummodo commeatu bene ſitis inſtructi. Regio enim, per quam tranſeundum nobis, arida eſt & ſiticuloſa. Conſiliarii Regis, fraudem ſubodorantes, Regem monebant, ut cautus eſſet, anguem enim, dubio procul, in hac latere herba, quæ incauto ipſi exitium facilè afferret. Ille verò, poſthabitis eorum conſiliis, ſenem ſequitur, ſed peſſimo ſucceſſu. Elapſo enim itinere bidui, exercitus ſiti preſſus paulatim deficere cœpit, aliis aliò diſtractis & diſperſis: ſic tandem Phiruz cum paucis ſuperſtes animadvertit, ſe circumventum eſſe à ſene, quem propterea, extorta priùs fraudis ingenua confeſſione, occidit. Phiruz ergò, exercitus ſui, partem maximam, factâ jacturâ, ab Achſchanvaro victus fuit & captus. Veniam autem & ſolutionem vinculorum inſtanter petens eam obtinuit, hac lege, ut ne deinceps Phiruz rediret, aut bello Haitalem affligeret, útque terminum figeret, quem, quo-ad ſpiritus ejus regeret artus, nunquam tranſiret. Acceptat has conditiones Phiruz, eáſque juramento confirmat. Domum verò reverſus in memoriam rediit fraudis & cladis ab Haitalitis acceptæ, quam reſtaurato bello ulciſci in animum induxerat. At ubi negotium ſuis propoſuiſſet conſiliariis, dixerunt illi:

אנך קד עאהדתה ונחן נתכוף עאקבה אלעדר ואלבעי מנך
פקאל להם פירוז אני אנמא שרטת לה אני לא אגוז אלחגר פאנא
אחמל

אחמל אלחגׄר מעי עלי אלעגׄל אמאמנא׃ ולא נכלפה׃ כלפנא׃ Liber 1. de
פקאלוא לה אן אלעהד לא יחמל עלי מא פסרת ולכן עלי מא טהר orig. Muh.
Vtique fœdere ipsi junctus es, (juramento ei securitatem promisisti) *Et* *Nota equi-*
certè metueremus pœnam perjurii & perfidiæ. Respondit Phiruzus: utique *vocationem*
pactus sum cum eo, quòd lapidem (scribit enim *Elmacinus* p. 255. וגׄעלוא *Iesuiticam.*
חגׄרא פאצלא חדוד אלממלכתין *eos posuisse lapidem, duo illa regna*
discriminantem) *non sim transiturus. Vehi igitur curabo mecum lapidem*
in curru ante nos, nec unquam post nos à tergo relinquemus. Illi verò dice- *Ipsis Persis*
bant ei, pactum non juxta tuam explicationem debet intelligi, sed prout ap- *exosam.*
paret, id est, ex simplici & literali sensu. *Elmacinus* procerum respon-
sum tale fuisse refert: ליס אלימין עלי אלחגׄר אנמא אלעהוד למא
אשתהר בין אלנאס *Non est juramentum de lapide: sed fœdera expli-*
canda sunt, prout vulgò ea homines intelligunt. Major certè Persarũ isto-
rum fuit fides, candor, & integritas, quàm eorum, qui juramenta sua
non ex intentione partium, sed mentali quadam reservatione metiun-
tur. Sed surdo narrabant fabulam. Conscribit enim Phiruz militem,
eiq; lapidẽ terminalem, vehiculo impositum, semper præmittit. Ach-
schanvarus interim, sui quoque officii memor, valla, munimenta,
pontes ad depellendam vim Phiruzi extruit, eúmq;, ne præter fidem
quicquam tentaret, hortatur. Turpe enim esse & vincere & vinci: *illud*
inglorium evenire, propter perfidiam: *hoc* pœnam fore violatæ fidei.
Sed neque sic de proposito abstrahitur Phiruz. Achschanvarus igi-
tur videns, nihil se hac ratione proficere, cum copiis quoque suis, su-
spenso, de hasta, publico initę pacis instrumento, quo sic omnibus pa-
teret militibus causæ integritas & bonitas, prodit. Congressi autem
Reges isti ubi dimicant, mox Phiruzus cum suis cæditur, in fugam
convertitur, meritásq; perjurii luit pœnas. Erat autem Persa quidam
Sucharan nomine, qui, audito acceptæ cladis nuntio, ad Achschanva-
rum mittit, ab eóque Persas captos, spolia ablata repetit, quæ & Ach-
schanvarus, ne novo implicaretur bello, quod Sucharan, nî pareret,
minabatur, sponte cessit. Atque sic Phiruz anno Imperii 27. obiit.

Decimus sextus est בלאס *Balas*, ut scribitur ab *Elmac.* p. 257. à Ge- 16. *Balas.*
nealogo nostro ילאס *Islas*: à *Patricide* בלאבס *Balabas*. De quo ille
sic scribit: תׄם תנאזעא אבנא פירוז קבאד ובלאבס עלי אלמלך
וגׄלב בלאבס *Postea disceptârunt filii Phiruz, Kobad & Balabas, de regno,*
vincente tandem Balabaso. Idem asserit, *Elmacinus*, additque ואחסן
אלסירה ועדל עלי אלרעיה׃ ואקאם ארבע סנין ומאת׃ *Et bene se*

Liber 1. de orig. Muh. *gessit* (Balas) *justitiam exercens erga subditos suos, cúmque substitisset in regno annos quatuor, mortuus est. Schikhardus* p. 136. eum appellat fratrem Phiruzi, Kobadum verò ejus filium, qui à Patre, Haitalitas (Nephtalitas iterum vocat) aggressuro, propter ætatem teneram, solus domi fuerit relictus, cæteris filiis omnibus, quorum tot habuit, quot in longissimo mense dies sunt, in eadem fossâ simul interierint. Sed reclamant Arabici Scriptores, qui constanter *Kobadum* & *Balasum* fratres agnoscunt. Porrò, qua ratione *Kobadus*, imperio ejectus, opem implorârit Regis Turcarum Chakani, eandémque ab eo impetrârit, in itinere conjugem sibi sociaverit, prolixè referunt *Schikhard.* p. cit. *Elmacin.* p. 257. & *Patricid.* p. 198. Reversurus autem, *scribunt*, magno stipatus exercitu Turcarum, fratrémque oppugnaturus, de obitu fratris redditur certior (ita enim *Elmacinus* referunt & *Patricides*: alii tamen volunt à Kobado eum fuisse exoculatum, infusione ferventis olei) atq; sic regno, sine pugna, potitur, illúdque per annos 34. administrat. Res ipsius gestas, bella contra Amidum & Alexandriam suscepta, regnum nova hæresi, cui tamen ipse addictior fuit, turbatum, urbes plurimas, pontes, munimenta ab eodem extructa commemorant *Elmac.* p. 257. *Patricid.* 199. *Schikhard.* p. 141. Exteri scriptores eum *Cabádem, Cavadem, Quadum, Coadem* & *Chuadum* nuncupant. Summatim modum administrati à Kobado regni perstringit *Elmacinus* p. 266. ואמא קבאד אבן פירוז מלך אלפרס פאנה אסא

26. Kobadus Balasi frater.

אלסירה וטלם ועסף ואכד אמואל אלרעיה וכלפהם תכאליף
פאנכר אלנאס אמרה ואראדוא קתלה וכאפוא סרגוא וזירה
ואתפקוא עלי קתל סרגוא אולא פאעזוא קבאד עליה ואוהמוה פיה
פכרבוא עליה ולם יזאלוא יעזורה ויוהמורה פירה אלי אן קתלה
פלמא קתל תאר מן אכאבר פארס אנסאן יקאל לה מרדק ואגתמע
אליה גמאעה ואסתולוא עלי אלמלך והגבות עז אלנאס ושרעוא
אמואל אלנאס ויאכדון אמואלהם ואמלאכהם ודואבהם
ואמתעתהם ויקולון מן הו אלדי אכתצכם בהדה אלנעם דוננא
ונחן נריד אלמסאואה ואנתצר הרמז אבן סרגוא אלוזיר ללנאס
וגמע גמועא כתירה וחארב מרדק וקתלה וקתל אכתר אצחאבה
ולמא עאד קבאד אלמלך אלי מוצעה ובעד דלך מאת קבאד
אלממלכה פי סנה וארבעין תלאתה לתמאם id est, *Kobadus autem filius*

filius Phiruz, Rex Persarum adeò malè se gessit, opprimendo, prædando, subditorum facultates rapiendo, onera seu angarias imponendo, ut homines Imperio ejus subesse renuerit. Voluerunt itaque occidere eum, sed Consiliarium ejus Sergu (*Patricides* eum *Sovachar* appellat) *metuerunt. Convenit igitur inter eos, priùs se è medio sublaturos Consiliarium. Et incitaverunt Kobadum contra eum, falsis eum opinionibus, & mendaciis tamdiu opprimentes, quoad interfecisset eum. Cùmque trucidasset eum, tumultuari cœpit quidam ex primoribus Persiæ, cui nomen Mardek* (*Patricides* מרזיק *Morzeikum*, à רזק *cibavit, sustentavit, portionem dedit,* propterea quòd doceret, אן אללה אנמא געל אלארזאק פי אלארץ לתקסמהא עלי אלעבאד באלסוי i.e. *Deum posuisse dona sua in terra, ut æqualiter inter homines dividerentur,* Schikhardus p. 141. *Mezdakum*, appellat, ejúsque dogmata fusè recenset) *ad quem magnus cœtus congregatus est, & potiti sunt rege, cùmque ab hominibus absconderunt. Et invaserunt opes hominum, iisque abstulerunt facultates eorum, possessiones eorum, jumenta eorum, supellectilia eorum, dicentes:* Quis est qui vobis hæc beneficia propria fecerit extra nos? (Unde hæc potestas, quòd vestra magis, quàm nostra sint, quæ vobis vendicatis)? Nos utique volumus omnia pariter esse distributa. *Imploravit autem Hormoz, filius Sargu, Consiliarii, aliorum auxilium, congregatáque numerosa multitudine oppugnavit Mardekum, eúmque occidit, cum plerisque sociis ejus: Postea verò cùm Kobadus reversus esset in locum suum, obiit anno regni absoluto quadragesimo tertio.* Idem, & plura adhuc, habet *Patricid.* p. 29. Reliquit autem *Kobadus* successorem filium, quem communi Regum Persarum nomine *Cosroe* vocant. *Patricid.* p. 219. תם מלך בעדה כסרה אבן קבאד והו אלדי יקאל לה אנושרואן ומלך סבעה וארבעין סנה וסתה אשהר *Postea regnavit Kosra, filius Kobad: Estque is ipsus, qui Anu-scharvan* (Schikhardus habet נושין רואן *Nuschir-ravvan. Elmacin.* p. 267. אבו שרואן *Abuscharvan*) vocatur: Præfuitque annos 47. menses sex. Incidit Imperium ejus in annum quartum Imperatoris Justiniani. De studiis & eruditione, ludo Schachico (quem ab Indis inventoribus primùm tum ipsi exhibitum nonnulli volunt: alii à שטרנג *Schatrangha* Philosopho & Mathematico Persarum celeberrimo excogitatum scribunt. Vide *Hist. Tim.* p. 68. & *Fabric.* spec. Arab. p. 144. A Persis certè Europæi, & lusum & terminos mutuàrunt) fusè loquitur *Schikhar.* p. 146. & deinceps, ex *Procopio.* Nos παρεκλιπτόμενα tantùm ex *Elmacino*

Liber 1. de orig. Muh.

17. Cosroes.

Liber 1, de orig. Muh.

excerpemus ואן כסרי נפי מן בקי מן אצחאב מרדק ורד עלי אלנאס
מא כאן אכד מן אמואלהם ואמלאכהם ואכתאר וזרא ועמאלא
וקצאה ורתבהם פי אלאעמאל ואכרג כתב אזדשיר אלדי פיהא
סירתה וחמל אלנאס עליהא וכתב בדלך אלי גמיע ממלכתה ופי
אלסנה אלסאבעה מן מלכה סאר בגנודה אלי אנטאכיה ונזל בהא
וחאצרהא וכאן בהא גנוד כתירה ליוסטיאנוס מלך אלרום
פקאתלהם ופתח אלמדינה ואסתולי עליהא ואכד מנהא אמואל
כתירה ואמר אן יקאס חצונהא ואסואקהא וטרקהא ואדרהא וכתב
אלי נואבה אן יבני מדינה עלי צפתהא פבנית פסמאהא רומיה
ונקל אהל אנטאכיה אליהא פלמא דכל אליהא מצי כל ואחד אלי
דארה כאנהם כרגוא מן אנטאכיה תם אעידוא אליהא id est, *Expulit autem Cosra eos qui de Mardeki* (Marzeki) *asseclis erant superstites. Redditque hominibus, quæ ablata iis fuerunt de opibus & possessionibus eorum.* Patricides p. 219. prolixior est, ordine recensens, qua quisque ratione opes, facultates, uxores suas, in communem ante usum à Marzekitis raptas, receperit: cætera ad restauranda loca desolata & deserta contulerit. *Consiliarios etiam, præfectos, & judices, præfecturis suis præfecit. Produxit insuper scripta Azdeschiri, quibus vita ejus continebatur, ad eam vivendi rationem homines rejecit, déque ea omnibus regni sui subditis scripsit. Anno septimo regni* (Patricides *nonum annum* ponit) *profectus est cum copiis suis Antiochiam, ibique castrametatus, urbem obsidione cinxit. Habuit autem Romanorum Rex Iustinianus in ea numerosum exercitum, quem ille cecidit, urbem occupavit, eáq; est potitus. Et abstulit inde magnam opum vim. Deditque in mandatis, ut iniretur mensura munimentorum ejus, platearum ejus, viarum ejus, & habitationum ejus: scripsitque ad Vicarios suos, ut ad ejus descriptionem* (exemplar) *ædificetur urbs. Et ædificata est, & vocavit eam Romam. Transtulitque illuc Antiochenos. Cùm verò eam esset ingressus, quisque in suam venit habitationem, non secus ac si egrederentur ex Antiochia, ad eandémque reverterentur.* Patricides pleniùs reddit: פלמא צארוא אליהא ודכלוא מן
באב אלמדינה ומציא כל אהל בית מנהם אלי שבה מנאזלהם
כאנהם אנמא כרגוא מן אנטאכיה ועארוא אליהא *Cùm ad eam*

Nova Roma, seu Antiochia.

(Ro-

(Romam) *accessissent, urbisque portam essent ingressi, venit unaquaque familia eorum in domicilium planè suo simile, non secus ac si Antiochiâ egrederentur, ad eámque redirent.* Operâ tandem & auxilio Chakani soceri sui aggressus est Haitalitas, eósque, ut injuriam avo illatam ulcisceretur, oppugnavit, Balachum occupavit, Saipho, Ibn-di, Ibn Chamri contra Æthiopes subsidium misit, Arabiam felicem cum eo invasit, atque adeò, victor ubique, obiit, successorem relinquens הרמז *Hormoz*, tyrannum, omniúmque bonorum osorem execrabilem. Unde & magnam terrarum à Romanis ab Antecessoribus ereptarum, & ipsius quoque vitæ in carcere, jacturam fecit. Vide *Schikhard* p. 153. & deinceps. Annos Imperii illi tribuit XII. *Elmacinus* XI. & septem menses. *Funccius* VIII. Totius regiminis historiam *Elmacinus* p. 270. & 271. ita describit:

Liber 1. de orig. Muh.

18. *Hormoz.*

באמא הרמז מלך אלפרס ואן אסי אלי רעיתה
וציק עליהם ואכד אמואלהם ועספהם פארסל אכאברהם אלי
כאקאן יסאלודה אן יאתי אליהם וימלך עליהם ויריחהם מן גור
הרמז אבן כסרי פגמע כאקאן עסאכרה וגא לקתאל הרמז וקדם
הרמז רגלא מן אקארבה אסמה בהראם אבן בהראם וצם אליה
עסאכרה וסירה לקתאל כאקאן ואנתצר בהראם אבן בהראם
פטלב אלמלך לנפסה פואפקה אלגיש אלדי מעה ודכלוא לה וסאר
אלי כראסאן וגמע אלגנד אלדין פי אלבלאד וכלע הרמז מן
אלממלכה ואסתולי עליהא וכאן להרמז ולדא יקאל לה כסרי פי
בעץ אלגהאת פבלעה אלכבר ואכד אלעסכר אלדי מעה וגא לנצרה
ואלדה פבלעה קתל ותוגה נחו אלרום אלי מוריק ליסתנגד בה
עלי בהראם פתפרק מן כאן מעה מן אלעסכר ולם יבק מעה סוי
תמאניה אנפס ובלע בהראם אלכבר פוגה פי טלבהם פאדרכהם
אלכיל ענד דיר פיה רהבאן פלמא ראוא אלכיל קאל אחדהם והו
תידי לכסרי ומן מעדה קאל אמצוא אנתם פי בטן אלואדי ואנא
אטלע אלי הדא אלדיר ואשעלהם ענכם ואכפיכם אמרהם
ופעלוא כדלך ותוגה כסרי ומן מעדה אלי מוריק וטלע תידי אלי
אלדיר ואעלק אבואבה ולמא וצלת כיל בהראם אבן בהראם
אלי אלדיר וטלע תידי אלי אעלא אלסור וסלם עליהם וקאל
להם כסרי יקריכם אלסלאם פיקול קד צרנא פי אידיכם פלעל
תתרכונא פי הדא אלמוצע אלי אלעד לנסתריח ונמצי מעכם אלי
בהראם כאגאבודה אלי דלך ולמא כאן אליום אלתאני ועלם

Liber 1. de orig. Moh.

תידי אן כסרי ומן מעה קד קטעוא מסאפה בעידה פתח אלבאב
ואעלמהם אלצורה פחמלוה אלי בהראם פערפוה מא פעלה
פתעגב כיף בדל נפסה ען מולאה ואמר בחבסה ואמא כסרי פאנה
וצל אלי מוריק מלך אלרום ואעלמה במא גרי מן בהראם וטלב
מנה אלנגרה ואלנצרה עליה פאגאבה אלי דלך ובעת מעה גישא
כתיפא וסאר אלי בלאדה פתקאתלוא מע בהראם פאנתצר כסרי
ואנהזם בהראם אלי בלאר אלתרך ואחתאל כסרי וסיר וקתלה
הנאך ומלך כסרי הרמז פי אלסנה אלסאבעה מן מלך מוריק ואחסן
אלי אלרום אלדין גאוא מעה לנגרתה ואעטאהם אלאמואל
ואלתחף ורדהם אלי מוריק תם בער דלך אהתם בהדאיא
כתירה ותחפא גלילה וסירהא מע אכבר אלאסאורה אלי מוריק
וסאלה אן יזוגה אבנתה מרים פאגאבה אלי דלך וחמלהא אליה
ומעהא מן אלגהאז ואלקמאש ואלנואהר ואלאמואל ואלעביר
ואלגואה רמא יצלח להא ותזוג בהא ואחברא id est, *Hormoz autem,*

Hormoz tyrannus.

Persarum Rex, subditos suos inclementer tractavit, eos pressit, omnibus facultatibus spoliavit, atque adeò tyrannicè angariavit. Proceres igitur Persarum miserunt ad Chakanum, rogantes eum, ut ad se accederet, iisque imperaret, & à tyrannide Hormoz, filii Cosra, quietem concederet. Collecto itaque exercitu venit Chakan oppugnatum Hormozum. Præfecit autem (exercitui) *Hormoz virum de cognatis suis, cui nomen Babram,* (*Patricid.* ait, ejus cognomentum fuisse סוניר *Sunir*) *filius Babrami; cui copias suas* (12000. juxta *Patricid.*) *commisit, & ad oppugnandum Chakanum ablegavit. Victoriâ is potitus regnum ipse ambivit,* (memor videlicet, ut *Patricid.* addit, magnæ illius crudelitatis, & immanis sævitiæ, quam exercuit in subditos p. 228.) *applaudente toto exercitu, quem secum habebat, qui juramentum ei præstitit. Abiit autem is Chorasanem, copiásque, quæ ibi locorum erant, collegit. Imperium itaque, abdicato Hormozo, ipse occupavit. Habuit autem Hormoz filium, Cosra dictum, in quodam loco (Pa*tricides exprimit *Adrighan* vel *Adrebighan*) *latentem: is, cognito patris statu, exercitum, quem secum habuit assumsit in subsidium patri suo. Rescisciens autem patrem suum occisum esse, Romam tendit ad Mauritium, ut opem ejus imploraret contra Babram. Et divisi erant inter se qui cum ipso degebant de exercitu*(nolebant enim, ut *Patric.* scribit, quidam hoc ejus con-

Oppugnatur 1. à Chakano.

2. A duce suo Babramo.

Ei succurrit filius Cosra.

Moritur Hormoz.

consilium probare, aut, antequam Hormoz è medio sublatus esset, exterum militem quærere) *ita ut nemo cum eo remaneret, nisi octo tantùm. Bahram igitur rem cognoscens, insecutus fuit eos, tandémque eques eos ad Monasterium, in quo erant Monachi, assequitur. Cúmque equos illi viderent* (vitam suam jam desperantes *Patricid.*) *dixit quidam, Taidi nempe* (Patricid. *Nabdi* eum nuncupat constanter, additque, *Nestanum, Nabdi*, & *Cosram* patrueles fuisse) *ad Cosram & comites ejus: Præcedite vos per medium fluvium, ego verò ascendam Monasterium hoc, & occupatos eos à vobis abstraham, negotium eorū à vobis amoliturus. Et obsecuti illi, ita fecerunt. Cosra igitur cum comitibus profectus est ad Mauritium. Taidi verò ascendit in Monasterium, forésque clausit. At equitatus Bahrami, filii Bahrahmi cùm accessisset, ascendit Taidi in supremitatem muri, eósque salutatos, sic compellavit: Salutem vobis dicit Cosra, & indicare me jussit, nos in manibus vestris esse, dummodo in hoc nos relinquatis loco ad crastinum usque diem, ut quiescamus, & deinde ad Bahramum vobiscum abeamus. Et consenserunt illi. Postero die, cùm Taidi non ignoraret, Cosram & comitatum ejus longum satis ab eo loco fecisse iter, fores aperuit, iísque quomodo res se haberet, indicavit, & detulerunt eum ad Bahram, eíque significârunt, quid fecisset Taidi. Et miratus fuit, eum posuisse animam pro Domino suo, eúmque vinciri jussit. Cosra autem ad Mauritium Romanorum Regem pervenit, eíque, quid cum Bahramo evenisset, indicavit. Petiit autem ab eo suppetias & auxilium, & gratificatus est ei, misítque cum eo exercitum magnum, profectúsque est in terram suam. Et conflixerunt cum Bahramo, qui, victore Cosra, in fugam conversus in Turcarum regionem abiit. Insidiis tandem Cosra Vasirum* (Patricid. *Sunirum*) *ibi occidit. Regnavit autem Cosra-Hormoz anno septimo Imperii Mauritii. Et benefecit Romanis, qui subsidio ei venerant, dedítque iis opes, & munera, & remisit eos Mauritio. Postea solicitè congregavit multa munera, ac præclara dona, eáque cum primoribus Asavaritarum* (Persæ quidam sunt, qui Batzoram incolunt) *ad Mauritium misit, rogavítque sibi filiam ejus, Mariam, dari in conjugem. Annuit ei Mauritius, eámque ad eum ablegat onustam omnibus* ad viam *necessariis, supellectilibus, cimeliis, opibus, servis, ancillis, quantum conveniret. Et desponsavit eam sibi, multúmque dilexit.* Conjugium Mariæ cum Cosra Persa *Patricides* etiam enarrat, sed addit p. 230. :וכתב אליה מוריק אלמלך אנה מא יגוז לי אן אזוגך אבנתי
:אלא אן תציר נצראני ותנצר ואנאב כסרי אלי דלך ותנצר כסרי
ולאמורה אצחאבה. ווזראה וקוארה וקאלוא לה הדא עאר עלינא
:ועליך

Liber 1. de orig. Muh.

Filium insequitur Bahrami

Sed astu elabitur.

Et ad Mauritium Imperatorem pervenit.

Subsidio ejus Bahramum in fugam vertit.

Romanos milites benignè tractat.

Mauritii filiam ambit.

Liber 1. de orig. Muh.

ועליך מענא ולם יפעל הדא אחד קבלך מן מלוך פארס מן אזדשיר אלי הדא אלוקת id est, *Scripsitque ei Rex Mauritius. Non convenit mihi, ut meam tibi desponsem filiam, nisi Christianismum amplectares. Cosra autem, conditionem hanc ratam habens, Christianus factus est: quo nomine ipsum socii ejus, consiliarii & duces reprehenderunt, dicentes ei: Probrum hoc est & dedecus, nobis aquè ac tibi. Hoc enim ante te nullus fecit Persarum Rex ab Azdeschir ad præsens usque tempus.* At Cosra parvi hæc duxit. Acceptorum à Mauritio beneficiorum memoria animum hominis ita occupavit, ut à proposito suo nullis potuerit avelli impedimentis. Postea verò Mauritio per Phocam sublato multa à Persis devoranda Cosræ fuerunt convitia & exprobrationes. קאלוא לה חראה קד קלנא לך אן ליס ללנצארי עהד ולא דין ולא דמה ולם תקבל מנא ולו כאן להם עהד ודין לם יקתלוא מלכהם *Dixerunt ei consiliarii ejus, utique dixeramus tibi, Christianos nec fœdera servare, nec religionem, nec pacta; at nolebas nos audire. Si enim religio ipsis esset aut fœdus, utique regem suum non occidissent.* Authores igitur ei fuerunt ut vim Socero illatam vindicaret, Hierosolymā occuparet, & Romanos quocunque posset modo affligeret. Paret ergo, & ut *Patricidis* verbis p. 232. utar, וגה בקאיד מן סואר יקאל לה כרוזידה אלי בירת אל מקדס ליכרבה ווגה בקאיד אכר אלי מצר ואלאסכנדריה פי טלב אלרום וקתלהם וכרג כסרי בנפסה אלי אלקסטנטינית וחאצרהא ארבעה עשר סנה ואמא כרוזידה פסאר אלי אלשאם ואכרבה ונהב אהלה פצאר אלי בית אלמקדס פגאתמע אליה אל יהוד מן טבריה וגבל אלגליל ואלנאצרה ומא חולה וגאוא אלי בית אלמקדס וכאנוא יעינון אלפרס עלי כראב אלכנאיס וקתל אלנצארי פלמא צאר אלי בירת אלמקדס אול ממא נזל כרב כניסה אלגסמאניה וכניסה אלניה והמא כראב אלי הדא אלוקת וכרב כניסה קסטנטין ואלאקראניון ואלמקברה וצרב אלמקברה ואלאקראניון באלנאר וכרב אכתר אלמדינה וקתלוא אליהוד מע אלפרס מן אלנצארי מא לא תחצא כתרתהם והם אלקתלי אלדין בבירת אלמקדס פי אלמוצע אלדי יקאל לה מאמלא ואנצרפוא אלפרס בעד מא אחרקוא וקתלוא ואכרבוא וסבוא זכאריא

Ea propter Christianismum amplectitur. Sed à magnatibus Persiæ reprehenditur.

Mauritius à Phoca interficitur.

Ejus mortem gener graviter ulciscitur.

זכאריא בטרירק בית אלמקדס וגמאעה מעה פאכדוא עוד אלצליב Liber 1. de orig. Muh.
אלדי כאנת הילאנה אלמלך כלפתה פי אלמוצע וכאן קטעה מן
כשבה אלצליב וחמל מע אלסבי אלי ארץ פארס פאסתוהבת
מרים בנה מוריק אלמלך מן כסרי עוד אלצליב וזכאריא אל
בטרירק פאנאסא כתיר ממן סבי פאכדתהם ענדהא פי דארהא
פאקאמוא ענדהא פמאת זכאריא אלבטרירק פי אלסבי *Mittitque ducem ex ducibus suis, cui nomen Charuzia* (*Elmac.* p. 271. habet *Chazruia*) *Hierosolymam, ut eam vastaret* (cum tota Palæstina, *Elmac.*) *Alium verò misit ducem in Aegyptum & Alexandriam, ut Romanos quæreret, eósque cæderet. Ipse autem Cosra egressus est Constantinopolin* (quam אלעטט *Elmacinus* appellat) *eámque per annos quatuordecim obsedit. Charuzias autem abiit in Syriam, devastavit eam, populúmque deprædatus est. Postea Hierosolymam proficiscitur; & congregârunt se ad illum Iudæi è Tiberia, montibus Galilææ, Nazaretho, & qui vicini erant, venerúntque ad Domum Sanctam, ut Persis opem ferrent in devastatione templorum, & internecione Christianorum. Cùm autem Hierosolymæ fuisset, primum quod destruxit, templum fuit Corporis, templum Helenæ, quæ in hunc usque diem adhuc diruta jacent. Desolavit etiam templum Constantini Cranium* (Golgotham) *& sepulchrum, quæ duo postrema igni delevit. Et devastavit plurimas urbes. Occiderunt autem Iudæi cum Persis plures Christianorum, quàm quos vel recensere liceat: illos nempe, qui Hierosolymis occisi sunt in loco* (*Elmac.* speluncam vocat) *Mamala. Cùm verò Persæ incendio omnia perdidissent, occidissent, & devastâssent, discesserunt, captivum secum abducentes Zachariam Patriarcham Hierosolymitanum, multósque cum eo. Acceperunt etiam lignum crucis, quod Helena Augusta ibi locorum reliquerat* (*fuit autem particula tantùm de ligno crucis*) *secúmque cum captivis in Persiam deportârunt. Petiit autem Maria, filia Mauritii Regis, à Cosra lignum crucis, Zachariam Patriarcham, cum multis aliis, qui captivi erant; assumsítque eos ad se domum suam, ibíque cum ea degerunt. Et obiit Zacharias Patriarcha in carcere.* Diximus suprà, obsidione Cosram cinxisse Constantinopolin: Hic verò, candide lector, mihi vide, quàm parati fuerint Judæi, ut ad amissam αὐτονομίαν redirent, in turbido piscari! Rem perspicuè satis enarrat *Patricides* p. 236. פלמא
חאצר כסרי אלקסטנטיניה כלת אלארץ אלשאם מן גנד אלרום

Hierosolyma capitur.

Judæorum contra Christianos techna.

Liber 1. de orig. Muh. favoris non parùm accesserit. Cúmque adversarium idem ille Rex esset nactus, qui magnum ei timorem incussit, hunc ipsum Bahramum, ob animi fortitudinem, intestino bello præfecit, qui victricibus armis inclytus domum rediit, nec Regis tantùm filiam, sed & aliquot Regiones muneris loco accepit. Tandem verò cognitus, magnis Indorum subsidiis instructus ad suos revertitur, rebelles in officium redigit, atque adeò magno cum successu ad finem usque vitæ rerum suarum fatigit. *Teixera* & ex eo *Schikhardus* referunt, Jazdigerdem, cùm animadverteret cæteros ex conjuge sua natos domi non esse vitales, statuisse in eo externum aërem experiri, eúmque Nahmano, regulo cuidam tributario commisisse, quæ tamen ipsum peregrinatio regno tantùm non fraudârit. Nam quia per absentiam proceribus non bene fuit cognitus, & exosi de patris ingenio filium æstimantes verebantur mali corvi ovum nihilo melius fore, contigit, ut Jazdigerde mortuo, quidam Chosroës illorum favorem fuerit emercatus, qui tamen Chosroës post fasces Imperii Bahramo delatos, primus fuit, qui obedientiam suam publicè profiteretur. Hoc ipsum *Patricides* ex Persarum monumentis pag. 182. ita perstringit: ודכר בעץ אלפרס אן בהראם גור כאן פי חגר אלנעמאן אבן אלמנדר אללחמי מלך אלערב באלבאריה פאנה למא בלע בהראם מותה אביה יזדגרד סאר במן מעה ממן תאבעה מן אלערב חתי נזל אלסואר פכאצם אשראף אחל פארס פי אלמלך חתי אעתרפוא לה באלחק פמלכוה פמלך בהראם גור בעד מלך אביה יזדגרד אבן בהראם עלי אלפארס תמאניה עשר סנה *Referunt Persæ quidam, Bahram-Ghur fuisse in sinu Naahman filii Mondar Lachmitæ, Regis Arabum in solitudine (ruri). Postquam verò ad eum rumor mortis patris ejus Iazdigerdis pervenit, abiit cum asseclis suis Arabibus, usque dum venit Sonadum. Et lis fuit oborta inter proceres Persarum propter regem, usque dum illum verè agnoverunt, tunc enim regno illum præfecerunt. Et regnavit Bahram-Ghur post patrem Iazdigerdem, filium Bahrami Persis annos octodecim.*

Prælium committit.

Ad suos redit.

Difficulter ad regnum fuit admissus.

Teste Patricide.

14. Iazdigerdes. Bahram-Ghur excepit filius *Iazdigerdes*, quem differentiæ causâ *Persecutorem* appellat *Schikhardus* p. 125. Nihil tamen Arabum monumenta de persecutionibus hujus Jazdigerdis commemorant. *Elmacinus* p. 250. pauca de eo habet: ובער מדה יסירה מאת בהראם גור ומלך בעדה יזדגרד ולדה ארבעה ועשרה סנה *Paulò post mortuus*

tius Bahram-Ghur, regnavitque post eum Iazdigerdès, filius ejus, annos 14. Anno videlicet Theodosii 35.

Liber 1. de orig Muh.

Decimò quintò Schikhardus duorum meminit Jazdigerdis filiorum, Phiruz & Jalas. Nam, scribit p. 129. *arbor Persica divaricatur in duos ramos, & ex uno Iazdigerde bini enascuntur filii Firuz & Ialas.* Sed, quod sequentia docent, conjecturis tantùm ducitur, quibus adhibere fidem constans Arabum assertio non permittit. Totum enim successionis negotium ita clarè & distinctè proponit cum *Elmacino Patricides*, ut tutò illis credendum existimem. Ita *Patricid.* p. 189. פלמא הלך יזדגרד תנאזעא עלי אלמלך מן בעדה אבנאה פירוז והרמז פצאר בעצא מע פירוז ובעץ מע הרמז פאשתעל אלחרב בינהם חתי קתל הרמז ותלאת נפס מעה מן אהל ביתה ומלך פירוז אבן יזדגרד עלי אלפרס סבעה ועשרון סנה *Cùm mortuus esset* (periisset) *Iazdigerdes, lis post eum oborta fuit de regno inter duos ejus filios Phiruz* (Peroza aliis *dicitur*) *& Hormoz: aliis facientibus cum Phiruz, aliis cum Hormoz. Et excitatum inter eos est bellum usque dum occisus fuit Hormoz cum tribus animabus de domesticis ejus. Imperavit igitur Phiruz filius Iazdigerdis Persis annos* 27. Factum hoc anno Marciani Sexto. *Schikhardus* in suo Tarich p. 130. scribit, *eum Zenonis Imperatoris tempore duplex bellum gessisse cum Nephtalitis*, quos ille putat reliquias de tribu Nephtalim, quos Tiglath-Pilæser in ea loca traduxerit 2. *Reg.* 15. 29. Verùm (præterquam, quòd solus Agathias, à quo tamen ipse Schikhardus paulò antè divortium fecit, gentes illas quibus cum bellum illi intercessit, *Nephtalitas* vocat, Procopius verò *Euthalitas*) valde periculosum est largiri Judæis, sceptro & regimine ubique destitutis, vera esse, quæ de reliquiis decem tribuum ad flumen Sabbathicum suaviter, sed ineptè illi garriunt. Novimus enim ex ipsis Judæis oculatiores esse, qui hanc fabulam, cui non leve fidei ex Cl. Schikhardi accederet assertione momentum, rideant. Quid ergo? *Haitalitæ* sunt, quos oppugnare voluit Phiruz, quorum Rex à *Patricide* aliquoties Achschanvar vocatur. היטל autem, ut Arabicè scribitur, Regio est, aut gens Thracum & Indorum, Chorasanæ vicina. Tota historia memorabilis valde est, sed prolixa nimis. Nos ex *Patricide & Elmacino* compendium tantûm dabimus. Constituerat Phiruz bello tentare Achschanvarum Regem Haitalitharum, jámque cum exercitu suo Chorasanem versùs eduxerat. Quo audito, Achschanvarus, magno perculsus timore, suos congregavit, quibus cum deliberaret, quomodo hostem imminen-[illegible] tem

15. Phiruz filius Iazdigerdis.

Schikhardus vult cum Nephtalitas oppugnâsse.

Sed errat.

Sunt enim Haitalitæ.

De quibus Patricides & Elmacinus.

Liber 1. de orig. Muh. tem finibus ejicerent. Surgens autem senex quidam, promisit Regi se, ubi data fide, posteris suis necessaria hujus vitæ subsidia polliceretur, rationem fundendi & confundendi hostis monstraturum. Rex, ubi conditionem hanc ratam habuisset, senis; sic eo suadente; vincire jubet pedes & manus (alia exemplaria habent, *amputare*, idque rectiùs) eúmque in eam ipsam viam, quâ venturus esset Phiruz, abjicere. Factum hoc est. Phiruz ergò cùm ibi transiret, inquisivit in ejus conditionem. Ille verò respondit: Ego sum ex magnatibus Haitalitarum, cúmque fama jam percrebuisset, te contra nos prodire & hoc nomine Rex in consilium me quid facto opus esset adhiberet, ingenuè fatebar, non esse nos potentiæ tuæ & fortitudini resistendo: Consultiùs ergò fore, si tributi solutione vitam nostram redimeremus. Hac verò re ita indignatus fuit Rex, ut hac me miseria mulctârit. Abi ergò, inquiebat mihi, ad eum, quem tanti facis, quóque tantopere delectaris, Phiruzum. Deditque in mandatis quibusdam militibus, ut huc me portarent. Tuam ergò nunc, ô Phiruz, imploro opem: ne permittas, fame me perire, aut à bestiis dilaniari. Ego viam tibi compendiosissimam Achschanvarum invadendi monstrabo. Bidui iter sufficiet nobis, dummodo commeatu bene sitis instructi. Regio enim, per quam transeundum nobis, arida est & siticulosa. Consiliarii Regis, fraudem subodorantes, Regem monebant, ut cautus esset, anguem enim, dubio procul, in hac latere herba, quæ incauto ipsi exitium facilè afferret. Ille verò, posthabitis eorum consiliis, senem sequitur, sed pessimo successu. Elapso enim itinere bidui, exercitus siti pressus paulatim deficere cœpit, aliis aliò distractis & dispersis: sic tandem Phiruz cum paucis superstes animadvertit, se circumventum esse à sene, quem propterea, extorta priùs fraudis ingenua confessione, occidit. Phiruz ergò, exercitus sui, partem maximam, factâ jacturâ, ab Achschanvaro victus fuit & captus. Veniam autem & solutionem vinculorum instanter petens eam obtinuit, hac lege, ut ne deinceps Phiruz rediret, aut bello Haitalem affligeret, útque terminum figeret, quem, quo-ad spiritus ejus regeret artus, nunquam transiret. Acceptat has conditiones Phiruz, cásque juramento confirmat. Domum verò reversus in memoriam rediit fraudis & cladis ab Haitalitis acceptæ, quam restaurato bello ulcisci in animum induxerat. At ubi negotium suis proposuisset consiliariis, dixerunt illi:

אנך קד עאהדתה ונחן נתכוף עאקבה אלעדר ואלבעי מנך
פקאל להם פירוז אני אנמא שרטת לה אני לא אגוז אלחגר פאנא
אחמל

אחמל אלחגר מעי עלי אלעגל אמאמנא: ולא נכלפה: כלפנא: Liber 1. de
פקאלוא לה אן אלעהד לא יחמל עלי מא פסרת ולכן עלי מא טהר orig. Muh.
Utique fœdere ipsi junctus es, (juramento ei securitatem promisisti) *Et* Nota aequi-
certè metueremus pœnam perjurii & perfidiæ. Respondit Phiruzus: utique vocationem
pactus sum cum eo, quòd lapidem (scribit enim *Elmacinus* p. 255. וגעלוא Iesuiticam.
חגרא פאצלא חדוד אלממלכתין *eos posuisse lapidem, duo illa regna*
discriminantem) *non sim transiturus. Vehi igitur curabo mecum lapidem*
in curru ante nos, nec unquam post nos à tergo relinquemus. Illi verò dice- Ipsis Persis
bant ei, pactum non juxta tuam explicationem debet intelligi, sed prout ap- exosam.
paret, id est, ex simplici & literali sensu. *Elmacinus* procerum respon-
sum tale fuisse refert: ליס אלימין עלי אלחגר אנמא אלעהוד למא
אשתהר בין אלנאס *Non est juramentum de lapide: sed fœdera expli-
canda sunt, prout vulgò ea homines intelligunt.* Major certè Persarũ isto-
rum fuit fides, candor, & integritas, quàm eorum, qui juramenta sua
non ex intentione partiũ, sed mentali quadam reservatione metiun-
tur. Sed surdo narrabant fabulam. Conscribit enim Phiruz militem,
eiq; lapidẽ terminalem, vehiculo impositum, semper præmittit. Ach-
schanvarus interim, sui quoque officii memor, valla, munimenta,
pontes ad depellendam vim Phiruzi extruit, eúmq; ne præter fidem
quicquam tentaret, hortatur. Turpe enim esse & vincere & vinci: *illud*
inglorium evenire, propter perfidiam: *hoc* pœnam fore violatæ fidei.
Sed neque sic de proposito abstrahitur Phiruz. Achschanvarus igi-
tur videns, nihil se hac ratione proficere, cum copiis quoque suis, su-
spenso, de hasta, publico initę pacis instrumento, quo sic omnibus pa-
teret militibus causæ integritas & bonitas, prodit. Congressi autem
Reges isti ubi dimicant, mox Phiruzus cum suis cæditur, in fugam
convertitur, meritásq; perjurii luit pœnas. Erat autem Persa quidam
Sucharan nomine, qui, audito acceptæ cladis nuntio, ad Achschanva-
rum mittit, ab eóque Persas captos, spolia ablata repetit, quæ & Ach-
schanvarus, ne novo implicaretur bello, quod Sucharan, nî pareret,
minabatur, sponte cessit. Atque sic Phiruz anno Imperii 27. obiit.

Decimus sextus est בלאס *Balas*, ut scribitur ab *Elmac.* p. 257. à Ge- 16. Balas.
nealogo nostro ילאס *Ialas*: à *Patricide* בלאבס *Balabas*. De quo ille
sic scribit: תֿם תנאזעא אבנא פירוז קבאד ובלאבס עלי אלמלך
וגלב בלאבס *Postea disceptârunt filii Phiruz, Kobad & Balabas, de regno,
vincente tandem Balabaso.* Idem asserit, *Elmacinus*, additque ואחסן
אלסירה ועדל עלי אלרעיה ואקאם ארבע סנין ומארת *Et bene se*

Liber 1. de orig. Muh. *gessit* (Balas) *justitiam exercens erga subditos suos, cùmque substitisset in regno annos quatuor, mortuus est. Schikhardus* p. 136. eum appellat fratrem Phiruzi, Kobadum verò ejus filium, qui à Patre, Haitalitas (Nephtalitas iterum vocat) aggressuro, propter ætatem teneram, solus domi fuerit relictus, cæteris filiis omnibus, quorum tot habuit, quot in longissimo mense dies sunt, in eadem fossâ simul interierint. Sed reclamant Arabici Scriptores, qui constanter *Kobadum & Balasum* fratres agnoscunt. Porrò, qua ratione *Kobadus*, imperio ejectus, opem implorârit Regis Turcarum Chakani, eandémque ab eo impetrârit, in itinere conjugem sibi sociaverit, prolixè referunt *Schikhard.* p. cit. *Elmacin.* p. 257. & *Patricid.* p. 198. Reversurus autem, *scribunt*, magno stipatus exercitu Turcarum, fratrémque oppugnaturus, de obitu fratris redditur certior (ita enim *Elmacinus* referunt & *Patricides*: alii tamen volunt à Kobado eum fuisse exoculatum, infusione ferventis olei) atq; sic regno, sine pugna, potitur, illúdque per annos 34. administrat. Res ipsius gestas, bella contra Amidum & Alexandriam suscepta, regnum nova hæresi, cui tamen ipse addictior fuit, turbatum, urbes plurimas, pontes, munimenta ab eodem extructa commemorant *Elmac.* p. 257. *Patricid.* 199. *Schikhard.* p. 141. Exteri scriptores eum *Cabadem*, *Cavadem*, *Quadum*, *Coadem & Chuadum* nuncupant. Summatim modum administrati à Kobado regni perstringit *Elmacinus* p. 266. ואמא קבאד אבן פירוז מלך אלפרס פאנה אסא אלסירה וטלם ועסף ואכד אמואל אלרעיה וכלפהם תכאליף פאנכר אלנאס אמרה וארארוא קתלה וכאפוא סרגוא וזירה ואתפקוא עלי קתל סרגוא אולא פאעזוא קבאד עליה ואוהמוה פיה פכרבוא עליה ולם יזאלוא יעזורה ויוהמורה פיה אלי אן קתלה פלמא קתל תאר מן אכאבר פארס אנסאן יקאל לה מרדק ואגתמע אליה גמאעה ואסתולוא עלי אלמלך וחגבוה ען אלנאס ושרעוא אמואל אלנאס ויאכדון אמואלהם ואמלאכהם ודואבהם ואמתעתהם ויקולון מן הו אלדי אכתצכם בהדה אלנעם דוננא ונחן נריד אלמסאואה ואנתצר הרמז אבן סרגוא אלחיר ללנאס וגמע גמועא כתירה וחארב מרדק וקתלה וקתל אכתר אצחאבה ולמא עאד קבאד אלמלך אלי מוצעה ובעד דלך מאת קבאד לתמאם תלאתה וארבעין סנה פי אלממלכה id est, *Kobadus autem filius*

26. *Kobadus Balasi frater.*

filius Phiruz, Rex Persarum adeò malè se gessit, opprimendo, prædando, subditorum facultates rapiendo, onera seu angarias imponendo, ut homines Imperio ejus subesse tæduerit. Voluerunt itaque occidere eum, sed Consiliarium ejus Sergu (Patricides eum *Sovachar* appellat) *metuerunt. Convenit igitur inter eos, priùs se è medio sublaturos Consiliarium. Et incitaverunt Kobadum contra eum, falsis eum opinionibus, & mendaciis tamdiu opprimentes, quoad interfecisset eum. Cúmque trucidasset eum, tumultuari cœpit quidam ex primoribus Persiæ, cui nomen Mardek (Patricides* מרזיק *Morzeikum,* à רזק *cibavit, sustentavit, portionem dedit,* propterea quòd doceret, אן אללה אנמא געל אלארזאק פי אלארץ לתקסמהא עלי אלעבאר באלסוי i.e. *Deum posuisse dona sua in terra, ut æqualiter inter homines dividerentur,* Schikhardus p. 141. *Mezdakum,* appellat, ejúsque dogmata fusè recenset) *ad quem magnus cætus congregatus est, & potiti sunt rege, eúmque ab hominibus absconderunt. Et invaserunt opes hominum, iisque abstulerunt facultates eorum, possessiones eorum, jumenta eorum, supellectilia eorum, dicentes:* Quis est qui vobis hæc beneficia propria fecerit extra nos? (Unde hæc potestas, quòd vestra magis, quàm nostra sint, quæ vobis vendicatis)? Nos utique volumus omnia pariter esse distributa. *Imploravit autem Hormoz, filius Sargu, Consiliarii, aliorum auxilium, congregatáque numerosa multitudine oppugnavit Mardekum, eúmque occidit, cum plerisque sociis ejus: Postea verò cùm Kobadus reversus esset in locum suum, obiit anno regni absoluto quadragesimo tertio.* Idem, & plura adhuc, habet *Patricid.* p. 29. Reliquit autem *Kobadus* successorem filium, quem communi Regum Persarum nomine *Cosroe* vocant. *Patricid.* p. 219. תם מלך בעדה כסרי אבן קבאד והו אלדי יקאל לה אנושרואן ומלך סבעה וארבעין סנה וסתה אשהר *Postea regnavit Kosra, filius Kobad: Estque is ipsus, qui Anu-scharvan* (Schikhardus habet נושין רואן *Nuschir-ravvan. Elmacin.* p. 267. אבו שרואן *Abuscharvan*) vocatur: Præfuitque annos 47. menses sex. Incidit Imperium ejus in annum quartum Imperatoris Justiniani. De studiis & eruditione, ludo Schachico (quem ab Indis inventoribus primùm tum ipsi exhibitum nonnulli volunt: alii à שטרנג *Schatrangha* Philosopho & Mathematico Persarum celeberrimo excogitatum scribunt. Vide *Hist. Tim.* p. 68. & *Fabric.* spec. Arab. p. 144. A Persis certè Europæi, & lusum & terminos mutuârunt) fusè loquitur *Schikhar.* p. 146. & deinceps, ex *Procopio.* Nos παρεγκλιτικῶς tantùm ex *Elmacino*

Liber 1. de orig. Muh.

17. Cosroes.

Liber 1, de orig. Muh.

excerpemus ואן כסרי נפי מן בקי מן אצחאב מרדק ורד עלי אלנאס
מא כאן אכד מן אמואלהם ואמלאכהם ואכתאר וזרא ועמאלא
וקצאה ורתבהם פי אלאעמאל ואכרג כתב אזדשיר אלדי פיהא
סירתה וחמל אלנאס עליהא וכתב בדלך אלי גמיע ממלכתה ופי
אלסנה אלסאבעה מן מלכה סאר בגנודה אלי אנטאכיה ונזל בהא
וחאצרהא וכאן בהא גנוד כתירה ליוסטיאנוס מלך אלרום
פקאתלהם ופתח אלמדינה ואסתולי עליהא ואכד מנהא אמואל
כתירה ואמר אן יקאס חצונהא ואסואקהא וטרקהא ואדרהא וכתב
אלי נואבה אן יבני מדינה עלי צפתהא פבנית פסמאהא רומיה
ונקל אהל אנטאכיה אליהא פלמא דכל אליהא מצי כל ואחד אלי
דארה כאנהם כרגוא מן אנטאכיה תם אעירוא אליהא id est, *Expulit autem Cosra eos qui de Mardeki* (Marzcki) *asseclis erant superstites. Redditque hominibus, quæ ablata iis fuerunt de opibus & possessionibus eorum.* Patricides p. 219. prolixior est, ordine recensens, qua quisque ratione opes, facultates, uxores suas, in communem ante usum à Marzekitis raptas, receperit: cætera ad restauranda loca desolata & deserta contulerit. *Consiliarios etiam, præfectos, & judices, præfecturis suis præfecit. Produxit insuper scripta Azdeschiri, quibus vita ejus continebatur, ad eam vivendi rationem homines rejecit, déque ea omnibus regni sui subditis scripsit. Anno septimo regni* (Patricides *nonum annum* ponit) *profectus est cum copiis suis Antiochiam, ibíque castrametatus, urbem obsidione cinxit. Habuit autem Romanorum Rex Iustinianus in ea numerosum exercitum, quem ille cecidit, urbem occupavit, eáq; est potitus. Et abstulit inde magnam opum vim. Deditque in mandatis, ut iniretur mensura munimentorum ejus, platearum ejus, viarum ejus, & habitationum ejus: scripsítque ad Vicarios suos, ut ad ejus descriptionem* (exemplar) *ædificetur urbs. Et ædificata est, & vocavit eam Romam. Transtulítque illuc Antiochenos. Cùm verò eam esset ingressus, quisque in suam venit habitationem, non secus ac si egrederentur ex Antiochia, ad eandémque reverterentur.* Patricides plenius reddit: פלמא צארוא אליהא ודכלוא מן
באב אלמדינה ומצׄיא כל אחל בית מנהם אלי שבה מנאזלהם
כאנהם אנמא כרגוא מן אנטאכיה ועאדוא אליהא *Cùm ad eam* (Ro-

Nova Roma, seu Antiochia.

(Romam) *accessissent, urbisque portam essent ingressi, venit unaquaque* Liber 1. de orig. Muh.
familia eorum in domicilium planè suo simile, non secus ac si Antiochiâ egrederentur, ad eámque redirent. Operâ tandem & auxilio Chakani soceri sui aggressus est Haitalitas, eósque, ut injuriam avo illatam ulcisceretur, oppugnavit, Balachum occupavit, Saipho, Ibn-di, Ibn Chamri contra Æthiopes subsidium misit, Arabiam felicem cum eo invasit, atque adeò, victor ubique, obiit, successorem relinquens הרמז
Hormoz, tyrannum, omniúmque bonorum osorem execrabilem. Un- 18. *Hormoz.*
de & magnam terrarum à Romanis ab Antecessoribus ereptarum, & ipsius quoque vitæ in carcere, jacturam fecit. Vide *Schikhard* p. 153. & deinceps. Annos Imperii illi tribuit XII. *Elmacinus* XI. & septem menses. *Funccius* VIII. Totius regiminis historiam *Elmacinus* p. 270. & 271. ita describit: פאמא הרמז מלך אלפרס ואן אסי אלי רעיתה
וציק עליהם ואכד אמואלהם ועספהם פארסל אכאברהם אלי
כאקאן יסאלודה אן יאתי אליהם וימלך עליהם ויריההם מן גור
הרמז אבן כסרי פגמע כאקאן עסאכרה וגא לקתאל הרמז וקדם
הרמז רגלא מן אקארבה אסמה בהראם אבן בהראם וצם אליה
עסאכרה וסירה לקתאל כאקאן ואנתצר בהראם אבן בהראם
פטלב אלמלך לנפסה פואפקה אלגיש אלדי מעה ודכלוא לה וסאר
אלי כראסאן וגמע אלגנד אלדין פי אלבלאד וכלע הרמז מן
אלממלכה ואסתולי עליהא וכאן להרמז ולדא יקאל לה כסרי פי
בעץ אלגהאת פבלעה אלכבר ואכד אלעסכר אלדי מעה וגא לנצרה
ואלדה פבלעה קתל ותוגה נחו אלרום אלי מוריק ליסתנגד בה
עלי בהראם פתפרק מן כאן מעה מן אלעסכר ולם יבק מעה סתי
תמאניה אנפס ובלע בהראם אלכבר פוגה פי טלבהם פאדרכהם
אלכיל ענד דיר פיה רהבאן פלמא ראוא אלכיל קאל אחדהם והו
תידי לכסרי ומן מעדה קאל אמצוא אנתם פי בטן אלוארי ואנא
אטלע אלי הדא אלדיר ואשעלהם ענכם ואכפיכם אמרהם
ופעלוא כדלך ותוגה כסרי ומן מעדה אלי מוריק וטלע תידי אלי
אלדיר ואעלק אבואבה ולמא וצלת כיל בהראם אבן בהראם
אלי אלדיר וטלע תידי אלי אעלא אלסור וסלם עליהם וקאל
להם כסרי יקריכם אלסלאם פיקול קד צרנא פי אידיכם פלעל
תתרכונא פי הדא אלמוצע אלי אלעד לנסתריח ונמצי מעכם אלי
בהראם פאגאבוה אלי דלך ולמא כאן אליום אלתאני ועלם

Liber 1. de orig. Muh.

תידי אן כסרי ומן מעה קד קטעוא מסאפה בעידה פתח אלבאב ואעלמהם אלצורה פחמלוה אלי בהראם פערפוה מא פעלה פתעגב כיף בדל נפסה ען מולאה ואמר בחבסה ואמא כסרי פאנה וצל אלי מוריק מלך אלרום ואעלמה במא גרי מן בהראם וטלב מנה אלנגדה ואלנצרה עליה פאגאבה אלי דלך ובעת מעה גישא כתיפא וסאר אלי בלאדה פתקאתלוא מע בהראם פאנתצר כסרי ואנהזם בהראם אלי בלאד אלתרך ואחתאל כסרי וסיר וקתלה הנאך ומלך כסרי הרמז פי אלסנה אלסאבעה מן מלך מוריק ואחסן אלי אלרום אלדין גאוא מעה לנגדתה ואעטאהם אלאמואל ואלתחף ורדהם אלי מוריק תם בעד דלך אהתם בהראיא כתירה ותחפא גלילה וסירהא מע אכבר אלאסאורה אלי מוריק וסאלה אן יזוגה אבנתה מרים פאגאבה אלי דלך וחמלהא אליה ומעהא מן אלגהאז ואלקמאש ואלגואהר ואלאמואל ואלעביר ואלגואה רמא יצלח להא ותזוג בהא ואחבהא id est, *Hormoz autem,*

Hormoz tyrannum.

Persarum Rex, subditos suos inclementer tractavit, eos pressit, omnibus facultatibus spoliavit, atque adeò tyrannicè angariavit. Proceres igitur Persarum miserunt ad Chakanum, rogantes eum, ut ad se accederet, iisque imperaret, & à tyrannide Hormoz, filii Cosra, quietem concederet. Collecto itaque exercitu venit Chakan oppugnatum Hormozum. Præfecit autem (exercitui) *Hormoz virum de cognatis suis, cui nomen Bahram,* (*Patricid.* ait, ejus cognomentum fuisse סוניר *Sunir*) *filius Bahrami, cui copias suas* (12000. juxta *Patricid.*) *commisit, & ad oppugnandum Chakanum ablegavit. Victoriâ is potius regnum ipse ambivit,* (memor videlicet, ut *Patricid.* addit, magnæ illius crudelitatis, & immanis sævitiæ, quam exercuit in subditos p. 228.) *applandente toto exercitu, quem secum habebat, qui juramentum ei præstitit. Abiit autem is Chorasanem, copiásque, quæ ibi locorum erant, collegit. Imperium itaque, abdicato Hormozo, ipse occupavit. Habuit autem Hormoz filium, Cosra dictum, in quodam loco (Patricides* exprimit *Adrighan* vel *Adrebighan*) *latentem: is, cognito patris statu, exercitum, quem secum habuit assumsit in subsidium patri suo. Rescisens autem patrem suum occisum esse, Romam tendit ad Mauritium, ut opem ejus imploraret contra Bahram. Et divisi erant inter se qui cum ipso degebant de exercitu* (nolebant enim, ut *Patric.* scribit, quidam hoc ejus con-

Oppugnatur 1. à Chakano.

2. A duce suo Bahramo.

Ei succurrit filius Cosra.

Moritur Hormoz.

consilium probare, aut, antequam Hormoz è medio sublatus esset, exterum militem quærere) *ita ut nemo cum eo remaneret, nisi octo tantùm. Bahram igitur rem cognoscens, insecutus fuit eos, tandemque eques eos ad Monasterium, in quo erant Monachi, assequitur. Cúmque equos illi viderent* (vitam suam jam desperantes *Patricid.*) *dixit quidam, Taidi nempe* (Patricid. *Nabdi* eum nuncupat constanter, additque, *Nestanum, Nabdi*, & *Cosram* patrueles fuisse) *ad Cosram & comites ejus: Præcedite vos per medium fluvium, ego verò ascendam Monasterium hoc, & occupatos eos à vobis abstraham, negotium eorū à vobis amoliturus. Et obsecuti illi, ita fecerunt. Cosra igitur cum comitibus profectus est ad Mauritium. Taidi verò ascendit in Monasterium, forésque clausit. At equitatus Bahrami, filii Bahrahmi cùm accessisset, ascendit Taidi in supremitatem muri, eósque salutatos, sic compellavit: Salutem vobis dicit Cosra, & indicare me jussit, nos in manibus vestris esse, dummodo in hoc nos relinquatis loco ad crastinum usque diem, ut quiescamus, & deinde ad Bahramum vobiscum abeamus. Et consenserunt illi. Postero die, cùm Taidi non ignoraret, Cosram & comitatum ejus longum satis ab eo loco fecisse iter, fores aperuit, iisque quomodo res se haberet, indicavit, & detulerunt eum ad Bahram, eique significārunt, quid fecisset Taidi. Et miratus fuit, eum posuisse animam pro Domino suo, eúmque vinciri jussit. Cosra autem ad Mauritium Romanorum Regem pervenit, eíque, quid cum Bahramo evenisset, indicavit. Petiit autem ab eo suppetias & auxilium, & gratificatus est ei, misítque cum eo exercitum magnum, profectúsque est in terram suam. Et conflixerunt cum Bahramo, qui, victore Cosra, in fugam conversus in Turcarum regionem abiit. Insidiis tandem Cosra Kafirum* (Patricid. *Sunirum*) *ibi occidit. Regnavit autem Cosra-Hormoz anno septimo Imperii Mauritii. Et benefecit Romanis, qui subsidio ei venerant, dedítque iis opes, & munera, & remisit eos Mauritio. Postea solicitè congregavit multa munera, ac præclara dona, eáque cum primoribus Asavaritarum* (Persæ quidam sunt, qui Batzoram incolunt) *ad Mauritium misit, rogavítque sibi filiam ejus, Mariam, dari in conjugem. Annuit ei Mauritius, eámque ad eum ablegat onustam omnibus* ad viam *necessariis, supellectilibus, cimeliis, opibus, servis, ancillis, quantum conveniret. Et desponsavit eam sibi, multúmque dilexit.* Conjugium Mariæ cum Cosra Persa *Patricides* etiam enarrat, sed addit p. 230.
וכתב אליה מוריק אלמלך אנה מא יגוז לי אן אזוגך אבנתי:
אלא אן תציר נצראני ותנצר ואגאב כסרי אלי דלך ותנצר כסרי:
ולאמורה אצחאבה. ווזראה וקוארה וקאלוא. לה הדא עאר עלינא
ועליך

Liber 1. de orig. Muh.

Filium insequitur Bahrami

Sed astu elabitur.

Et ad Mauritium Imperatorem pervenit.

Subsidio ejus Bahramum in fugam vertit.

Romanos milites benignè tractat.

Mauritii filiam ambit.

Liber 1. de orig. Muh.

ועליך מענא ולם יפעל הדא אחר קבלך מן מלוך פארס מן אזדשיר אלי הדא אלוקת id est, *Scripsitque ei Rex Mauritius. Non convenit mihi, ut meam tibi desponsem filiam, nisi Christianismum amplectaris. Cosra autem, conditionem hanc ratam habens, Christianus factus est: quo nomine ipsum socii ejus, consiliarii & duces reprehenderunt, dicentes ei: Probrum hoc est & dedecus, nobis æquè ac tibi. Hoc enim ante te nullus fecit Persarum Rex ab Azdeschir ad præsens usque tempus.* At Cosra parvi hæc duxit. Acceptorum à Mauritio beneficiorum memoria animum hominis ita occupavit, ut à proposito suo nullis potuerit avelli impedimentis. Postea verò Mauritio per Phocam sublato multa à Persis devoranda Cosræ fuerunt convitia & exprobrationes. קאלוא לה חראה קד קלנא לך אן ליס ללנצארי עהד ולא דין ולא דמה ולם תקבל מנא ולו כאן להם עהד. ודין לם יקתלוא מלכהם *Dixerunt ei consiliarii ejus, utique dixeramus tibi, Christianos nec fœdera servare, nec religionem, nec pacta; at nolebas nos audire. Si enim religio ipsis esset aut fœdus, utique regem suum non occidissent.* Authores igitur ei fuerunt ut vim Socero illatam vindicaret, Hierosolymã occuparet, & Romanos quocunque posset modo affligeret. Paret ergo, & ut *Patricidis* verbis p. 232. utar,

Ea propter Christianismum amplectitur. Sed à magnatibus Persiæ reprehenditur.

Mauritius à Phoca interficitur.

Ejus mortem gener graviter ulciscitur.

וגה בקאיד מן סואר יקאל לה כרוזירה אלי בירת
אל מקדס ליכרבה ווגה בקאיד אכר אלי מצר ואלאסכנדריה פי
טלב אלרום וקתלהם וכרג כסרי בנפסה אלי אלקסטנטיניה
וחאצרהא ארבעה עשר סנה ואמא כרוזירה פסאר אלי אלשאם
ואכרבה ונהב אהלה פצאר אלי בית אלמקדס פגאתמע אליה אל
יהוד מן טבריה וגבל אלגליל ואלנאצרה ומא חולה וגאוא אלי בית
אלמקדס וכאנוא יעינון אלפרס עלי כראב אלכנאיס וקתל אלנצארי
פלמא צאר אלי בירת אלמקדס אול ממא נזל כרב כניסה
אלגסמאניה וכניסה אלניה והמא כראב אלי הדא אלוקת וכרב
כניסה קסטנטין ואלאקראניון ואלמקברה וצרב אלמקברה
ואלאקראניון באלנאר וכרב אכתר אלמדינה וקתלוא אליהוד מע
אלפרס מן אלנצארי מא לא תחצא כתרתהם והם אלקתלי
אלדין בבירת אלמקדס פי אלמוצע אלדי יקאל לה מאמלא
ואנצרפוא אלפרס בעד מא אחרקוא וקתלוא ואכרבוא וסבוא
זכאריא

Liber 1. de orig. Muh.

זכריא בטרירק בית אלמקדס וגמאעה מעה פאכדוא עוד אלצליב אלדי כאנת הילאנה אלמלך כלפתה פי אלמוצע וכאן קטעה מן כשבה אלצליב וחמל מע אלסבי אלי ארץ פארס פאסתוהבת מרים בנת מוריק אלמלך מן כסרי עוד אלצליב וזכריא אל בטרירק פאנאסא כתיר ממן סבי פאכדתהם ענדהא פי דארהא פאקאמוא ענדהא פמארת זכריא אלבטרירק פי אלסבי *Mittitque ducem ex ducibus suis, cui nomen Charuzia* (*Elmac.*p.271.habet *Chazruia*) *Hierosolymam, ut eam vastaret* (cum tota Palæstina, *Elmac.*) *Alium verò misit ducem in Aegyptum & Alexandriam, ut Romanos quæreret, eósque cæderet. Ipse autem Cosra egressus est Constantinopolin* (quam אלעטט *Elmacinus* appellat) *eámque per annos quatuordecim obsedit. Charuzias autem abiit in Syriam, devastavit eam, populúmque depradatus est. Postea Hierosolymam proficiscitur; & congregârunt se ad illum Iudæi è Tiberia, montibus Galilææ, Nazaretho, & qui vicini erant, venerúntque ad Domum Sanctam, ut Persis opem ferrent in devastatione templorum, & internecione Christianorum. Cùm autem Hierosolymæ fuisset, primum quod destruxit, templum fuit Corporis, templum Helenæ, quæ in hunc usque diem adhuc diruta jacent. Desolavit etiam templum Constantini Cranium* (Golgotham) *& sepulchrum, quæ duo postrema igni delevit. Et devastavit plurimas urbes. Occiderunt autem Iudæi cum Persis plures Christianorum, quàm quos vel recensere liceat: illos nempe, qui Hierosolymis occisi sunt in loco* (Elmac. speluncam vocat) *Mamala. Cùm verò Persæ incendio omnia perdidissent, occidissent, & devastâssent, discesserunt, captivum secum abducentes Zachariam Patriarcham Hierosolymitanum, multósque cum eo. Acceperunt etiam lignum crucis, quod Helena Augusta ibi locorum reliquerat (fuit autem particula tantùm de ligno crucis) secúmque cum captivis in Persiam deportârunt. Petiit autem Maria, filia Mauritii Regis, à Cosra lignum crucis, Zachariam Patriarcham, cum multis aliis, qui captivi erant; assumsítque eos ad se domum suam, ibíque cum ea degerunt. Et obiit Zacharias Patriarcha in carcere.* Diximus suprà, obsidione Cosram cinxisse Constantinopolin: Hic verò, candide lector, mihi vide, quàm parati fuerint Judæi, ut ad amissam αὐτονομίαν redirent, in turbido piscari! Rem perspicuè satis enarrat *Patricides* p.236. פלמא חאצר כסרי אלקסטנטיניה כלת אלארץ אלשאם מן גנד אלרום וכאן

Hierosolyma capitur.

Iudæorum contra Christianos techna.

Liber 1. de orig. Muh.

וכאן פי מדינה צור ארבעה אלאף יהודי וכתבוא אליהוד אלרין הם
בצור אלי אליהוד אלרין הם בבית אלמקדס וקברץ ואליהוד אלרין
ברמשק וגבל אלגליל וטבריה אן יגתמעוא כלהם פי לילה פצח
אלנצארי ליקתלוא אלנצארי אלדי בצו׳ ויצעדון אלי בית אלמקדס
זיקתלוא כל נצראני בהא ויגלבוא עלי אלמדינה וגלב אלכבר אלי
אלבטריק אלמקים בצור ואהל צור פאכדוא אליהוד אלרין בצור
וקידוהם באלחדיד וסגנוהם ואגלקוא אבואב צור וצירוא עליהא
אלמנגניקאת ואלעראדאת פלמא כאנת לילה פצח אלנצארי
אגתמעוא אליהוד מן כל בלד אלי צור כמא כתבוא אליהם אליהוד
ואתפקוא עליהא וכאנוא בהא עשרין אלף רגל פחארבוהם הרבא
שרידא מן פוק אלחצן פהדמוא אליהוד כל כניסה כאנת כארג חצן
צור וכאנוא כלמא הדמוא כניסה אכרגוא אהל צור מן אליהוד
אלמקידין ענדהם מאיה רגל ויקפוהם עלי אלחצן ויצרבון
אענאקהם וירמון ברוסהם אלי כארג פצרבוא אענאק אלפי רגל
תם וקערת פי אליהוד ציחה ואנהזמוא וכרג אהל צור ופתחוא
אכתאפהם ופי נסכה פמנחוא אכתאפהם וקתלוא מנהם מקתלה
עטימה id est, *Interea verò, dum Cosra Constantinopolin obsedit, universa Syria milite Romano fuit evacuata. Erant autem Tyri Iudaeorum quadraginta millia: scripserunt igitur Iudaei Tyrii ad Iudaeos Hierosolymitanos, Cyprios, Damascenos, Galilaeos montanos, Tiberienses, ut noctu Paschatis Christianorum omnes convenirent, ad Christianos, qui Tyri habitant, interficiendos; postea Hierosolymam ascenderent, eámque, Christianis ibi occisis, occuparent. Pervenit autem fama ad Patriarcham subsistentem tum Tyri, & ad cives urbis, qui Iudaeos Tyri habitantes ceperunt, eósque ferreis catenis vinctos in carcerem compegerunt. Clauserunt etiam fores, iisque admoverunt balistas & catapultas. Adventante ergo nocte Paschatis Christianorum, Iudaei undiquaque Tyrum confluxerunt, prout ad eos fuit scriptum à Iudaeis, & inter omnes convenit, fuéruntque in ea* (Tyro) *viginti millia hominum, qui gravi eos clade ex arce affecerunt. Iudaei autem extra Tyrum arcem*(*Elmac.* urbem)*omnia destruxerunt templa. Quotiescunque verò Iudaei templum diruerunt, toties Tyrii centenos vinctos collocârunt in arce, eísque cervices amputârunt, capita verò extrà projecerunt: atque sic*

Iudae-

Iudæorum duobus millibus cervicem amputârunt : Elmac. ſcribit,omnes, qui ferreis vincti fuerint vinculis hoc ſupplicii genere interiiſſe. *Poſtea clamor quidam exitialis Iudæos oppreſſit (Elmac.* ait, Judæos de adventu militis Romani certiores fuiſſe redditos) *& in fugam converſi ſunt. Tyrii igitur egreſſi, aperuerunt,aut* (ut in alio eſt exemplari) *objecerunt humeros ſuos*; melior tamen *Elmacini* videtur lectio,quæ habet, *aperuerunt portas urbis*) *& ediderunt ex iis ſtragem longè maximam*.Sed ſatis de Perſarum Imperatoribus , quatenus ad Genealogiam hanc noſtram illi faciunt. Cæteri,*Schyruiah*,qui vixit A.628. *Ardeſchir* junior A.629.*Schariar* tyrannus,A.eodem.*Ioon-Schir* An.eod. *Turvandocht* A.630. *Iancucar* A.eod. *Azurmy* A.631. *Keſere* A.eod.*Schariar-Feroch-Zad* A.632. *Iazdigerd* ultimus,qui ab anno 632. ad 651. regnavit,huc non pertinent. Sunt enim Muhammedis tempore poſteriores. Liber 1.de orig. Muh.

Concluſio hujus Capitis.

Atque ſic, Dei gratiâ,prolixum hoc de Genealogia Muhammedis caput ad umbilicum perduximus. Ne verò ſine prægnanti cauſa in hoc Augiæ ſtabulo expurgando videamur fuiſſe occupati, aliquas ſaltem dabimus rationes,quæ ad ſulcandum pelagus hoc nos incitârint. *Rationes prolixæ hujus tractationis.*

Primò qudem huc nos pellexit Methodi ratio,quæ noluit permittere,intacta nos illa præterire,ſine quibus manca planè eſſet,mutila & truncata hiſtoria noſtra Orientalis. *Ratio 1. Methodi ratio.*

Secundò,calcar nobis addidit præclara illa occaſio ex oblata *Viti Marchtaleri*, Ulmenſis,*Genealogia filiorum Adam*,in qua nulla vel religionis,vel συγχρονισμῶ habita ratione πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκωνον. Quàm magnificè de illa ſentiat, quoque eam loco habeat, ex præfatione in *Taarich Perſicum Schikhardi* p.4.b.diſces : *Debuiſſem tunc quoque fateor exhibere volumen Genealogicum Turc-Arabicum,quod biennio antè, cùm famoſiſſimum illud Vngariæ Caſtellum Viſſeck expugnaremus,in direptione templi Muhammedani (Meſgidam vocant) propitio Deo nactus ſum,elegantiſſimè ſcriptum ac propter immanem longitudinem convolutum in ſpiras : ſed cohibuit me neſcio quæ ſolicitudo, ut huic Theſauro, non ſine diſcrimine parto, inſtar Gryphis auro incubantis, tenerrimè hactenus caverim,ne fortunam experiretur eandem,quam olim annales Turcici* Augustissimo Sac.Mt.Væ Avo Cognomini *Sanctiſſ. recordationis, ab Hieronymo Bekio de Leopoldsdorf,Viro præſtrenuo,ex Horeb monte ac* *2. Raritas ſcripti Taarich bene Adam.*

Liber 1. de orig. Muh. *Ierosolymis reduce, oblati, qui totis XXXV. annis in abstruso delituere donec ejusdem acquisitoris cura & hortatu nobilis ille Polyhistor Ioh. Levvenclavius indignæ sortis libri misertus, eum Latinè publicaret. Itaque hanc operam dedi potiùs, ut interpretatione quadam vestitum se sisteret Augustalibus oculis. Proinde passim in Transsylvania & limitaneis Vngariæ locis, maximè verò cum Dragomanis Turcarum hoc egi, sed ut ubique frustrarer fecit partim imperitia illorum, partim mea diffidentia, qui barbaricis ingeniis concredere timebam, quod ipsi tantùm suis Dynastis deberi, à nobis verò indignè possideri existimabant. Cùm neque inter Christianos, quos ego noverim, huc usque offendissem, qui dextrè mihi singula exponeret, factum est ut literariæ opes istæ, pari cum Bekianis fato, ad totos XXXV. annos in capsulis adversus blattas & obliviosam temporis pigritiam agrè se defenderent.* Sed & filius, patri συνώνυμος, geminâ ad Amplissimum Virum *Casparum Hirzelium*, Reipublicæ nostræ Secretarium meritissimum, operis raritatem ita commendavit, ut non dubitârim, operæ pretium me facturum, si quid rei esset, aliquantò pleniùs explicarem. Antevertit quidem nos Cl. *D. Schikhardus*, vir literaturæ orientalis apprimè gnarus: at quam diversos præfixos habeamus scopos, vel ipsa utriusque collatio docebit. De Persarum Regibus agere curæ *ipsi* maximè fuit; *mihi* de omnibus illis, qui Muhammedis tempore sunt priores. Neque verò idem planè videmur habuisse exemplar. Differt enim nostrum à Schikhardiano non parùm. Nos nostrum κατὰ πόδα sumus secuti, ille suum, nisi quòd in posteriorum Persiæ Regum serie à ductu Genealogi declinare nos coëgerit magnus aliorum orientalium scriptorum consensus. Huc accedit, quòd in multis *Cl. Schikhardus* nobis quoque nostras periclitandi vires reliqerit locum. *Extra catenam* scribit, præf. p. 19. *aliqui locantur seorsim juxta coævos, qui celebritate nominis meruerunt, annotari, quamvis obscuro genere nati essent, ut prope Mosen* Schaybus *Midianitarum Propheta, cujus in Alkurano fit mentio, Sureta Hudi, quæ Arabica numeratione est undecima. Sic & circa Davidem Goliathus, circa Salomonem* Lukmanus *ille sapiens mythologus, Persarum alter Aesopus; cujus fabulæ extant etiam nunc, & à quo ejusdem Alkurani Sureta 31. denominatur, quia ibi commendatur prolixè, quòd filium suum ad unius Dei cultum & obedientiam parentibus debitam, atque alios mores bonos diligenter instituerit. Est tamen, ne dissimulem, in hac ipsa collocatione extraordinaria, manifestum erratum & imperitia Chronologiæ magna, quando v. gr. juxta Christum velut coætaneos ponit Georgium, Ionam, & Samsonem, quorum isti longè priores, ille verò po-*

ſterior eſt, & fortaſſe ſolius religionis intuitu, velut magnus Eccleſiæ doctor, Salvatori ad latus fuit appoſitus. Suſpicor etiam prædictum Lukmanum impertinenter locutum eſſe, nec tam temporis quàm ſapientiæ reſpectu Solomoni adjunctum, adeòque poſt Chriſti natalem demum vixiſſe, quia in allegato Alkurani textu introducitur quaſi filium Dei negans, niſi Muhammedes impoſtor ipſis ſuo more, i.e. ſolita mentiendi libidine affinxit. Vides ergò, *Schikhardum* ipſum majorem in multis ἀσφάλειαν deſideràſſe; Eam nos aliunde quàm ex ſcriptis Arabicis habere non potuimus. Liber 1. de orig. Muh.

Tertiò nobis, Genealogiæ hujus explicatione, viam ſternere in animo fuit futuræ tractationi & analyſi Alkorani, quam, *ut moveat cornicula riſum furtivis nudata coloribus*, libro ſecundo ſubjiciemus. In qua redivivos habebimus veteres Philoſophos, de quibus *Tertullianus* in Apolog. p 890. *Quis Poetarum? Quis Sophiſtarum, qui non omnino de fonte Prophetarum potaverit? Qui tamen,* ut idem ait, *eloquentiæ ſolius libidinoſi, ſi quid in Sanctis Scripturis offenderunt digeſtis pro inſtituto curioſitatis ad propria verterunt, neque ſatis credentes divina eſſe, quo minus interpolarent, &c. Nam & ſi qua ſimplicitas erat veritatis eò magis ſcrupuloſitas humana fidem aſpernata mutabat, per quod incertum miſcuerunt etiam quod invenerant certum.* Tu hæc de Muhammede & Muhammedanis aptiſſimè dici poſſe, vel ex præmiſſa Genealogia collige. *Sed nec mirum,* ut cum eodem loquar *Tertulliano, ſi vetus inſtrumentum ingenia Philoſophorum* (dic tu, utrumque Teſtamentum ingenia Muhammedanorum) *interverterunt. Ex horum ſemine & noſtram hanc novitiolam paraturam viri quidam ſuis opinionibus ad Philoſophicas ſententias adulteraverunt, & de una via obliquos multos tramites & inextricabiles ſciderunt.* 3. *Quia partem continet analyſ. Alkorani.*

Denique, quia ſemper aliqui ſunt miriones, qui quicquid ſpeciem habet vel mediocris vetuſtatis, ſtatim illud adorant: & quò nonnunquam aliquid in corticibus magis latet, eò majorem ſui apud eos excitat admirationem. Ut igitur & iſtis anſam mori ſuo indulgendi præcideremus, placuit pleniùs tractationi huic inſiſtere. 4. *Ne fortè qui exiſtimarent in ea multa arcana latere.*

Liber 1. de orig. Muh.

CAPUT IV.

De

MUHAMMEDIS PARENTIBUS.

ABRAHAM *vocatur Muhammedis parens & cur: Aedes ejus Muhammedani venerantur. Naturalis Muhammedis pater* Abdalla. *Avus* Abdolmutleb *&* Ismael; *unde* אבן ארביחין *dicitur. Mater Muhammedis est* Emina, *quam plerique ex obscura stirpe ortam volunt; sed errant. Arabes certas habent tribus. Celeberrima est tribus* Koreischitarum. *cujus tribules Muhammedis parentes. Testimonia quædam de præstantia Koreischitarum.*

NOtum est ex Hebræorum historiis, Abrahamum Gentis Judaicæ patrem ubiq; vocari. *R. Abrah. Salman.* in juch. p. 135. b. אברהם אבינו ע״ה ראש יחס אומתינו *Abraham, pater noster, super quo pax, caput Genealogiæ gentis nostræ.* Neque hoc tantum respectu, sed & alio, Abraham Judæorum pater cluet: Fuit enim is, qui homines, Nabathæorum superstitioni & Idololatriæ innutritos, atque immersos, ad unius veri & æterni Dei cultum sollicitavit. Vide *Majm. More Nev.* l. 11. c. 29. Utroque modo Abrahamum Muhammedis patrem vocant Arabes. *Illo,* qui carnem spectat, in Sur. אלחג seu de peregrinatione Meccana, hæc occurrunt verba אביכם אברהים *Pater vester Abrahamus.* Quærit *Zamhaschari,* quo sensu Abraham nomen hoc obtineat, cùm Arabes omnes ex ejus lumbis non sint orti, & respondet p. m. 219. הו אבו רסול אללה צללי אללה עליה וסלם פכאן אבא לאמתה לאן אמה אלרסול פי חכם אולאדה id est, quia Abraham *pater sit Apostoli Dei* (Muhammedis) *super quo precatio & pax Dei: Hic verò pater fuit gentis suæ: Est autem gens prophetæ loco filiorum.* Hoc, qui religionis identitatem spectat, Abraham Muhammedis & Muhammedanorum pater nuncupatur, quia eandem cum Abrahamo fidem & religionem amplecti se arbitrantur. Unde *Sur.* II. v. 135. קולוא אמנא באללה ומא אנזל אלינא ומא אנזל אלי אברהים ואסמעיל ואסחק ויעקוב *Dicite, credimus in Deum, & quod demissum ad nos fuit, quódque missum ad Abrahamum, & Ismaelem, & Isaacum, & Iacobum.* Vide, quæ diximus suprà p. 3. & 34. Unde etiam locum, quem incoluisse Abraham in Chaldæa dicitur, Muhammedani venerari perhibentur. R. *Benjam.* in Itinerario p. 60. ובאותו מקום שהיה שם ביתו של

Hoc capite sequentia nobis sunt observanda. 1. Abrahamus vocatur pater Muhammedis & Muhammedanorum.

Cur?

Liber 1. de orig. Muh.

של אברהם אבינו אין עליו בנין וישמעאלים מכברי אותו מקום ובאים שם להתפלל *quo verò loco ædes Abrahami patris nostri fuerunt, nullum extat ædificium: Eum Muhammedani honorant, illucque ad orandum veniunt.* Sed gratis Muhammedani, tanto studio, patrem suum facere allaborant Abrahamum. Est enim is fidelium pater, non verò infidelium, superstitiosorum, Deum Abrahami, Isaaci, & Jacobi ignorantium.

2. Muhammedani ædes Abrahami venerantur.

De naturali patre Muhammedis meliûs inter nos convenit. Fuit enim is *Abdalla* (*servum Dei* Latinè sonat) de cujus nativitate, & insidiosis Judæorum consiliis videatur *libellus de Generatione Muhammedis fabulosa*. Vide sup. p. 13.

3. Pater Muhammedis naturalis Abdalla.

Sed neq; avum, vertumno nostro invidemus, sive remotum *Ismaelem*, sive propinquum, *Abdolmutleb*, quo cum post renovatam religionem multum ipsi fuit negotii. Ab utroque, avo nempe & patre, Muhammed cognomen indeptus peculiare. Dicitur enim אבן אלדביחין *nepos* (ita enim vocem apud Arabes sumi ipsi quoque Judæi monent: vide p. 34. Abbrev. Hebr. *Buxtorf.*) *duorum sacrificio, vel, mactationi destinatorum* פאחרהמא גדה אסמאעיל ואלאכר אבוה עבד אללה פאן עבר אלמטלב נדר אן ידבח ולדא אן סהל אללה לה חפר זמזם או בלע בנוה עשרה פלמא סהל כרג אלסהם אלי עבד אללה ופראה במאיה מן אלאבל *Quorum alter* (verba sunt *comment. Arab.* ad Sur. XXXV.) *avus ejus Ismael, alter verò pater ejus Abdalla. Vovit enim Abdol-mutleb, se filium sacrificaturum, si Deus feliciter fodere permitteret fontem Zemzem: aut si decem liberorum pater esset. Cúmque Deus facilem dedisset successum*, sorte damnatur Abdalla, *quem pater redemit centum camelis.* Si tam certa sunt, quæ de Abdalla in sacrificium destinato scribunt Arabes, quàm certa, quæ de Ismaële fabulantur, præter mendacia nihil habebis. Melius longè Muhammedis responsum, alibi datum, placet. Interrogatus enim אי אלנסב אשרף *quæ honoratissima, & nobilissima esset genealogia, aut cognatio*, respondit: יוסף צדיק אללה יעקוב אסראיל אללה אסחאק דביח אללה אברהים כליל אללה Josephi, *qui est amicus Dei*: Jakubi, *qui est Israel Dei*: Isaaki, *qui est sacrificatus Dei*: Abrahami, *qui est familiaris Dei.* Alibi, in ἀρχολογίᾳ quodam Arabico, reperi: אברהים אלכלים ומוסי אלכלים ועיסי רוח אללה אלאמין Abrahami *socius Dei*: Musa *collocutor Dei*: Isa *Spiritus Dei fortis*. Vide sup. p. 38.

4. Avus ejus remotus Ismaël, propinquus Abdol-mutleb.

Mu-

Liber 1. de orig. Muh.

4. Mater ejus Emina.

Matrem Muhammedis *Elmacinus* in Histor. Sarac. p. 2. appellat: אמנה בנה והב בן עבר מנאף *Emina*, vel *Amina*, *filiam Vahebi, filii Abdo-Monafi.* Variat nonnihil *Roderic. Toletan.* in Hist. Arab. c. 1. *Propè Mecchani erat homo, Ali nomine, filius Abdolmutalib, & uxor ejus Emina: Nomen patris Emina Hayab, & matris ejus Halima.* Hi verò ipsius parentes quo loco fuerint, quæve eorum fortuna, examinare non erit ἀπροσδιόνυσον. *Mahometis Arabis vitam qui descripserunt, multi fuerunt, qui etsi non uno modo illius res tradunt, in eo tamen conveniunt omnes,* (sed malè, ut habet *Erpen.* de ling. Arab. p. 42.) *quòd eum è plebejo vilique genere ortum, pauperibus parentibus, patre Ethnico, matre Iudæa affirmant,* scribit *Ludov. Godof.* in Archontol. Cosm. Ita etiam *Zonar.* annal. Tom. III. p. 70. ὑποστρέφοντι δὲ τῷ βασιλεῖ τούτῳ ἐκ περσίδος προσπιοφέρῃ, αὐτόθεν μουάμεθ ὁ τῶν σαρακηνῶν φύλαρχος, οὐκ ἐκ γένους τὸ φυλαρχεῖν κληρωσάμενος (τῶν γὰρ ἀσήμων ἐτύγχανεν ὢν) ἀλλὰ πονηρίᾳ τοῦτο κληρωσάμενος, πένης γὰρ ὤν. *In eodem triumphali ex Persia reditu Moamethus Saracenorum princeps Imperatorem convenit. Ei principatus non ex generis nobilitate, sed ex malitia contigerat. Nam cùm pauper esset, &c.* Viderit *Godofredus*, quàm rectè omnibus, qui de Muhammede scripserũt, ejusmodi ἀσημοπτωχεΐαν tribuat. Nos certè aliam longè reperimus. Equidem rem angustam domi obstitisse, quò minus Muhammed emergere inter suos potuerit dubium non est. Paupertatem enim in Propheta suo Arabes libenter concedunt. Eam fatetur *Abunazarus*, & *Beidavi* Comment. in Alkor. At propterea ex abjecta, vili & contempta tribu aut stirpe natum illum esse, ullis historiarum authenticarum authoritatibus, solidisve rationibus probari posse, difficulter credo. Habent Arabes (ut contrarium asseramus) certas tribus, in quarum distinctione & propagatione tam illi sunt anxiè occupati, quàm qui maxime. Memini à Cl. D. *Golio* me audire, adeò superstitiosos eos esse tribuum suarum vindices & propagatores, ut ne quidem alienis conjugiis turbari eas permittant. Hinc exemplo Judæorum, σύμφυλον quisque sibi uxorem ducit. Unde Matrem Muhammedis Eminam Judaica stirpe satam, quod *Godofredus* voluit, ne quidem versimile est. *Ibn Chalican* nobilissimus Arabum ἀσημοπτώχοφος expressè scribit: מן קריש אמנה אמה אלנבי צללי אללה עליה וסלם וכלק כתיר מן אל צחאבה וע׳ירהם *à Koreischitis ortam Eminam, matrem Prophetæ, super quo pax & preces Dei, multos etiam ex societate ejus, plurésque alios.* Singulæ verò familiæ seu tribus à singulari aliqua commendabantur virtute, vitio, seu proprietate.

5. Muhammed pauperes habuit parentes.

6. Arabes in certas distribuuntur tribus.

7. Muhammedis parentes ex tribu suo erant Koreischitarum.

Tri-

Tribus בני תעל *filiorum Thoal* erat sagittipotens. Hinc de eo, qui scopum feliciter feriit, natum proverbium ארמי מן תעל *felicius attigit quàm Thoalus*. De *Garais* Arabibus referunt, tantas eorum fuisse divitias, ut omnis eorum supellex esset ex auro & argento: aditus verò ædium, tecta & parietes ex ebore. Inter omnes autem Arabiæ tribus primas tenebant Koreischitæ, ex quibus Muhammed originem suam duxit. Proinde quod *Postellus* de orbis concordia lib. II. p. 137. dicit, *Muhammedem majores habuisse Meccæ civitatis Arabicæ cives, ignobili familia, quos Coreischos vocabant, &c.* id veritati historiarum Orientalium planè repugnat. Nec enim puto quemquam esse, qui Koreischitarum tribum abjectam fuisse aut contemptam, inter Arabes, dixerit. Aliter longè Arabes de tribulibus istis, adeòque Muhammede senserunt. Unde ipsi illi, qui paupertatem & rem afflictam illi exprobrârunt, stirpis tamē & stemmatis nobilitatem eidem adjudicant. Hinc, ad verba *Alkor.* Sur. III אר בערת פיהם רסולא מן אנפסהם *Cùm misit iis apostolum ex animabus eorum*, Beidavi commentatur: מן אשרפהם לאנה עליה אלסלאם כאן מן אשרף קבאיל אלערב *Ex animabus eorum*, id est, *nobilissimis eorum. Fuit enim Propheta, super quo pax, ex nobilissima Arabum familia*. Huc faciunt verba *Arabsiadæ* in Historia Timur. p. 20. וקבילה גנכיז כאן הם מנפרדון באסם אלכאן ואלסלטאן לאנהם הם קריש אלתרך לא קדר אחד אן יתקדם עליהם ולא תמכן אחד מן אנתזאע דלך אלשרף ען אידיהם id est, *Tribus autem Ghingischan soli nomine Chan* (suprà jam diximus p. 116. nomen hoc Turcarum Imperatoribus competere) *& Sultani gaudent: sunt enim illi Koreischitæ Turcarum* (quasi dicas, in eodem honoris & authoritatis fastigio apud Turcas collocatam tribum Ghingischan, quo apud Arabes Koreischitæ, qui, ut loquitur *Erpen.* de Ling. Arab. orat. II. p. 41. *inter cæteras Ismaelitarum Respublicas, nobilissimæ fuerunt.*) *quibus nullus potuit præcedere, aut hanc eis nobilitatem manibus eripere.* Atque ab his Koreischitis Novatori Muhammedi multum negotii fuit creatum, usque adeò, ut contumaciores & potentiores adversarios non habuerit. *Elmac.* Hist. Sarac. p. 3. פלם יואפק קריש עלי דלך פרדוה אשר רד ונצבוא לה אלעראוה *His* (novæ religioni) *consentire nolebant Koreischitæ, qui ei fortissimè restiterunt, atque inimicitias denuntiârunt.* Sed de his postea.

Liber 1. de orig. Muh.

8. Koreischitarum tribus primaria.

Liber 1. de orig. Muh.

CAPUT V.

De
PATRIA MVHAMMEDIS.

Arabia unde dicta: Ejus descriptio & amplitudo. Ejus olim faciebant provincias quinque; nunc triplicem scribunt I. Petræam, *in qua Nabatei. II.* Desertam, *quam Ismaël cum suis posteris occupavit. III.* Felicem, *de qua prolixè Dionysius. Incolæ ejus Sabæi. Ibidem mare arenosum. Muhammedis patria* Mecca *est, urbs non Arabiæ felicis, sed* desertæ. *Vocatur aliâs* 1. Becca. *Explicatio vocabuli* בכה. 2. עקאט & עמק Vallis. 3. Arach, *sed malè.* 4. *Hebræi* משא. *Incolæ ejus sunt* Koreischitæ. *Meccam Muhammedani venerantur 1. quia Muhammed in ea natus. 2. Quia Alkorani magnam partem in ea confinxit. 3 Quia locus celebris est. a. Peregrinationibus. b. Templo. c. Aliis quibusdam rebus.*

PLeniorem & exactiorem Arabiæ descriptionem Geographis relicturi, ea tantùm in medium afferemus, quæ instituti nostri ratio nobis extorquet. *Arabia unde dicta.* Arabia igitur non ab Arabo, Apollinis & Babyloniæ filio, ut plerique Latinorum asserunt, sed ab *Araba* plaga, non longè à Medina sita, nomen sortita, quam incoluit Ismael, ut *Sionita* *Quid sit?* scribit de Mor. & urb. Orient. p. 7. Est autem Arabia nobilissima Asiæ insula, tribus cincta maribus Persico, Indico, ac rubro, ac reliqua sui parte annexa Syriæ. Hinc, & Plinio magna Mesopotamiæ pars Arabia dicitur, & ipsi Arabes vocantur Syri. Quin & alia, haud exigua, Arabum pars fuit in Africa sub Ægypto. Unde & spatiosissima est amplitudine, & nobilitate nulli postferenda, vide Comment. *Eustath.* in Dion. p. 252. Ad *Occidentem*, habet sinum Arabicum, qui & mare Rubrum & Erythræum dicitur: A *Meridie*, Oceanum: Ad *Orientem*, *Ejus amplitudo.* est sinus Persicus: Ad *Septentrionem*, Syria & Euphrates amnis. Amplitudine Hispaniam, Galliam, Germaniam & Italiam superat, aut *Ejus olim quinque erant provinciæ.* minimùm adæquat. Ipsi Arabes ab omni antiquitate in quinque eam distinxerunt provincias, quæ sunt *Tehama, Nagjeda, Higiaza, Aruda,* & *Iamana*, quæ ab incolis suis (oriundis partim à Saba, Noachi abnepote, à quo & Sabæa nuncupata antiquitus; partim ab Ismaele, Abrahami Patriarchæ ex Hagara filio) ita defensæ fuerunt, ut nunquam fuerint ab aliis subjugatæ. Suas perpetuò habuerunt liberas Respublicas, suósque reges, quibus cum ipsum etiam populum Romanum societatem inire non puduit.

Nunc Arabia triplex. Nostri ferè authores Arabiam faciunt triplicem, *Petræam, Desertam & Fœlicem.*

Petræa

Petraea clauditur ab occasu, intimo sinu Rubri maris & Ægypto; à Septentrione Palæstina & Cœlesyria; ab ortu Arabia deserta; à Meridie montium jugis perpetuis, quibus à Felice separatur. Hanc Plinius, Strabo, Ptolomæus *Nabatæam* vocant, Tyrius *Secundam*; nonnulli *inferiorem*. Petræa à præcipua regionis urbe Petra (hanc *Rabbath* Ammonitarum supra torrentem Arnon sitam volunt; *Godefred.* in Cosmolog ait, *urbem hanc in sacris Literis Petram deserti appellari, quæ ob viarum difficultatem facilè non posßit adiri,*) dicitur. Barbaris hodie nominibus appellatur, *Baura* nempe, ut *Zieglerus* putat, vel *Bengacal*, ut *Castaldo* placet. Adrianus Romanus eam *Arach* nuncupat. In hac est mons Sinai. Metropolim autem Petram incolunt Nabatæi, de quibus *Dionys.* in descript. orbis p. 255.

Liber 1. de orig. Muh.
1. Petraea. Cujus varia sunt nomina.

Ἀλλ' ἤτοι πρῶτοι μὲν ὑπὲρ κλιτὺν Λιβάνοιο
Ἀφνειοὶ ναίουσιν ἐπωνυμίην Ναβαταῖοι. Id est:
At verò primi quidem super declivitatem Libani
Divites habitant cognomento Nabatæi.

In quæ verba sic commentatur *Eustathius* Thessal. *Primi Arabum super declivitatem Libani, id est, austrinas partes Libani, divites habitant Nabathæi, à quodam Nabate* (imò Nebaiotho *Genes.* 25.13.) *dicti. Porrò Nabates, ut ferunt, Arabicè illum significat, qui ex adulterio est progenitus. Cæterùm Nabatæam regionem populosam esse ajunt, & pabulis abundantem. Metropolis verò Nabatæorum est Petra. Demum dicuntur Nabatæ esse temperantes, & acquirendis bonis intenti, ita ut lex lata fuerit, eum qui bona sua diminueret, publicè esse puniendum, qui verò augeret in honore habendum. Ethnicorum verò conscriptor, gentem illam Dacharenos vocatam fuisse ait*, id est, *masculinos*, ab Arab. דכר quod Hebræorum est זכר *masculus*. Reliquæ urbes insignes sunt Medava & Bostra. Mons est nobilis Casius, cum delubro Jovis Casii, & haud procul Pompeii magni tumulus. Porrò & hoc de Nabatæis observandum, Dialectum eorum multos habere Idiotismos, de quibus hinc inde in Arabum Lexicis & Commentariis.

Deserta Arabia, est Sabeæ pars Borealis, quam cum suis habitare cœpit Ismael, cujus posteri cùm Sabæorum, id est, Arabum sermonem didicissent, & loquerentur, Arabes quoque sunt nominati; sed Hagareni tanquam ab Hagare oriundi, & ערב מסתערבה id est, *Arabes facti*, cohabitatione videlicet, & conversatione cum veris Arabibus, qui Sabæi ערב עארבה id est, *Arabes nati*, seu naturales appellantur, &

II Deserta.
Quam incolunt Ismaelis posteri.

Liber 1. de orig. Muh. cum illis de nobilitate perpetuò certàrunt. Arden nunc dicitur, & ab *Occidente* Petræa clauditur & Cælesyria; à *Septentrione* Euphrate; ab *Ortu* montibus à Babylonia submovetur; à *Meridie* itidem montibus, quibus à Felice disterminatur. Plana equidem maxima ex parte, at sterilis, ideôque deserta. Populi illustriores Nomades & Scenitæ; hi ultra Euphratem Mesopotamiam protensi, iidemque in Felicem. Aristides Arabiam hanc *Asperam* vocat, Servius *Humilem*, Lucianus *Profundam*: Hebræis קדר dicitur.

Populi ejus illustriores.

III. Felix. Tandem est *Arabia Felix*, quæ & Græcis & Latinis *εὐδαίμων* dicitur, & incolæ ejus Eudæmones. Vide *Pompon. Mel.* Vadiani p. 208 quę cum Petræa conjungitur, excurritque in modum Peninsulæ, inter duos sinus, Arabicum & Persicum. Reliquis partibus major est, circumvagatione complectens 3504. milliaria. *Solino* & aliis *Ayman* dicitur, (*Arab.* אלימן *Aliaman*) *Dionysius*, qui in hac Arabiæ parte vixit, eam amœnam vocat. Verba ejus in descriptione orbis p. 250. sic sonant:

De qua prolixè Dionysius.

Κεῖθι δ' ὀλβίστων Ἀράβων παρακέκλιται αἶα
Πολλὸν ἀπειρχομένη, δισσῇ ζωσθεῖσα θαλάσσῃ,
Περσίδι τ' Ἀρραβίῃ τ'· ἄνεμον δέ τοι ἄλλαχ' ἱκάνει
Ἀρραβίη, Ζέφυρον. Περσὶς δ' Εὔροιο κελεύθους.
Πέζα δ' οἱ νοτίη πεπταμένη ἀντολίηνδε
Κλύζετ' Ἐρυθραίοιο ὑπὸ κύμασιν ὠκεανοῖο.
Καί τέ τοι θέσπεσια μυθήσομαι. ἔξοχα γάρ μιν
Πασάων πολύολβα καὶ ἀγλαὰ φῦλα νέμονται.
Ἄλλο δέ τοι τε θαῦμα μέγ' ἔξοχον ἄλλαχ' ἐκείνη,
Αἰὲν κηώεσσα θύοις ὑπὸ λαρὸν ὄδωδεν
Ἢ θύου, ἢ σμύρνης, ἢ εὐόδμου καλάμοιο,
Ἢ τε θυωσείοιο πεπαινομένου λιβάνοιο,
Ἢ κασίης· ἐπεὶ γὰρ ἀνὰ χθόνα λύσατο κόλπον
Ζεὺς αὐτὸν Διόνυσον ἐϋρραφίης παρὰ μηροῦ,
Τῷ τε γεινομένῳ κηώδεα φύετο πάντα.
Μῆλα δὲ τε τῆμος λασίοις ἐβαρύνετο μαλλοῖς
Ἐν νομῷ, αὐτόματοι δὲ κατέῤῥεον ὕδασι λίμναι.
Ὄρνιθες δ' ἑτέρωθεν ἀοικήτων ἀπὸ νήσων
Ἤλθον, φύλλα φέροντες ἀκηρασίων κινναμώμων.
Αὐτὰρ ὁ μὲν νεβρίδα κατωμαδίην ἐπέννυστο,
Κισσῷ δ' ἱμερόεντι καλὰς ἔστεψεν ἐθείρας,
Ἀκροχάλιξ δ' οἴνῳ πλεκτὰς ἀνεσείσατο θύρσους
Μειδιόων, καὶ πολλὸν ἐπ' ἀνδράσιν ὄλβον ἔχευε,
Τοὔνεκεν αἰεὶ νῦν λιβάνῳ κομόωσιν ἄρουραι
Οὔρεα δὲ χρυσῷ, ποταμοὶ δ' ἑτέρωθι θυηλαῖς.
Αὐτοὶ δ' ἐνναέται μάλα πίονα δῆμον ἔχουσι,
Χρυσείοις πέπλοισιν ἀγαλλόμενοι μαλακοῖσι.

Inde

Inde verò felicissimorum Arabum circumjacet terra, Liber 1. de orig. Muh.
Multum ascendens, duplici circumdata mari,
Persicóque, Arabicóque: Ventum autem sibi vendicavit utrumq;
Arabicum, Zephyrum: Persicum verò, Euri vias.
Ora autem illi austrina conversa ad Orientem
Alluitur rubris fluctibus Oceani.
Atque hujus tibi situs effabor: Supra enim ipsam
Omnes valde opulenti & clari populi colunt.
Quin etiam aliud mirum ingens præ cæteris sortita est illa,
Semper odora thuriferis arboribus suaviter subolet
Vel thyo, vel myrrha, vel fragrante canna,
Vel etiam divino nigricante thure,
Vel Casia: revera enim in terra resolvit illa
Iupiter ipsum Dionysium bene suto à femore
Cui & genito odora facta sunt omnia.
Quin etiam oves tunc densis onerabantur velleribus
In pabulo largis verò effluebant liquoribus stagna:
Volucres item aliunde desertis ab Insulis
Venerunt, folia ferentes immarcessibilium cinamomorum
Atque hic quidem hinnulorum pelles superhumerales expandit:
Hedera verò jucunda pulchras ornavit comas,
Calix autem vino tortos disquassavit ramos,
Blandè ridens & multam inter homines felicitatem fudit.
Quare ad hunc usque diem thure referta sunt arva
Montes verò auro, flumina item alibi sacris odoramentis
Ipsi autem incolæ valde opulentum populum habent,
Aureis vestibus deliciantes mollibus.

Libani autem, ut vocat *Eustathius* ejus comment. *arboris fructus, thus seu libanothum vocatur à veteribus, cujus tantam ajunt in Arabia copiam esse, ut Arabes ultrò mille thuris talenta regi attulerint.* Tanta quin imò hujus Arabiæ (quæ, quia Sabæ, Chusi filio, Chami nepoti primò cessit, *Sabæa* etiam dicitur, unde & *Pomp. Mel.* lib. III, pag. 208. scribit: *majorem ejus partem tenere Sabæos*) fertilitas & felicitas, ut veteres Historici tradant, *Alexandrum magnum, post reditum ex India Arabiam regiam suam voluisse condere. Bis*, ut *Lud. Godofredus* scribit, *in ea in anno seritur, bis metitur.* Memorabile est, quod *Adrianus Romanus* in Theatro urbium p. m. 244. refert de Danehali, urbe Arabię Felicis. *Propè hanc civitatem*, ait, *est mare arenosum sive sabulosum, juxta* quod

Thuris magna copia.

Mare arenosum.

Liber 1. de orig. Muh. *quod proficiscentes mercatores utuntur pixide nautica, tanquam si per mare periculosum proficiscerentur. Et revera patiuntur pericula plurima, debéntque supra camelos certis cistellis inclusi vehi in quibus existentes aërem hauriunt per foraminula. Quòd si ventos habeant adversos, submerguntur omnes homines arenâ.* Quibus conveniunt, quæ habet *Geographus Nubiensis* citata in lib. *de urb. & morib. Oriental.* p 248. *Harum verò stationum pleraque conficiuntur per arenas ventis agitatas, & vias abditas, quas maris ac montium ductu indagare necesse est.* Multa de hoc mari sabuloso, & periculosis in eo itineribus, audire me memini à Cl. D. *Golio* Leidæ; & *Iohanne Schmidio*, Amstelodamensi, viro, qui magnam orbis partem peragrando lustravit, hîc Tiguri. Verùm, ut monuimus, non nobis hîc curæ est prolixam & exactam dare descriptionem Arabiæ,
Mecca urbs Arabiæ desertæ, à Geographis illa peti debet. De patria tantùm Muhammedis dicere constituimus. Est illa *Mecca*, vel, ut *Pomp. Mel.* & alii Latini scribunt, *Maca*, quæ Arabiæ desertæ matrix est nobilissima, ut scribit *Gab. Sion.* lib. cit. p. 32. Eam quidam (communem hanc esse sententiam notat *Lud. God.* p. 230.) sitam volunt in Arabia felici, *sed*, scribit *Sionita* l. 1. *valde aberrant, à communi Arabum Geographorum sententia. Nam & hic noster author ait, arbore quadam separari terminos Iaman à terminis Meccæ, & Ben Chazem dividit Hagiaz Peninsulam, quæ territoria Meccæ & Medinæ complectitur, à Laman, & communiter apud Orientales regimine distinguuntur, Hagiaz enim à Domino Meccæ, Iaman verò à Bascia gubernatur.* Unde *Geographus Nubiensis* Meccam appellat *centrum ac metam habitatorum Peninsulæ Arabiæ, videl. regionis Iaman.* Scribitur autem suis literis hæc vox מכה *Mecca*: Semel in Alkorano בכה *Becca* dicitur, per Metathesin literarum ב & מ juxta quosdam. Ita enim *Beidavi*, ad vocem illam commentatur: בבכה ללבית אלדי בבכה והי לעה״
פי מכה״ כאלנבית ואלנמיט ואמר ראתב וראתם ולאזב ולאזם
Vocatur aliàs Becca. וקיל הי מוצע אלמסגד ומכה״ בכה אלבלד מן בכה ארא זחמה או
מן בכה ארא דקה ואנהא תבך אענאק אלגבאבר, Bebecca, i. e. *in domo quæ Beccæ est. Idem autem Becca significat, quod Mecca, sicut* (eadem significatione) *dicitur*, Nobait, & Nomait, sunt nomina propria) *Item*, Rhateb, & Rhathem; Lazem & Lazeb. *Alii tamen dicunt, Beccam esse locum Mesgida; Meccam verò regionis.* Derivatur autem Becca à בכה *quod idem est à* זחמה compressit, coarctavit illud, *aut à* בכה id est, דקה, contrivit illud. *Ea enim confregit cervices gigantum.*

Di-

Dicitur etiam עקאם & עמק *vallis, convallis*; à situ. Erat enim Mecca sita in *valle lapidosa*, ut vox בטחא apud *Elmacinum* p. 2. ab Erpenio redditur, quæ aliàs *lacum, paludem, alveum, & locum quemlibet spatiosum* significat. *Zardus* eam *Arach* nominat. Sed falsò. *Arach enim*, scribit *Sionita* p. 32. *est ad Euphratis ripam. Mecca verò in Arabia deserta non longè à linea æquinoctiali constituta. Zardo* fortè imposuit, quòd Arach nonnulli cum Petra, & hanc cum Mecca confuderint. *Caput Arabiæ Petreæ est Petra urbs*, habet *Lud. Godof.* p. 230. *quam sacra literæ nominant Petram deserti, multique sunt, qui eam ipsam putant esse Meccam, in qua natus fuit Muhammed.* Jam verò *Adrianus Romanus*, in Theatro urbium, expressis docet verbis, *Arach ante dictam fuisse Petram.*

Liber 1. de orig. Muh. Item Vallis.

Judæi volunt Meccam, in sacris literis משא *Meso* vocari. Ita in lib. *Inchas.* p. 135. b. ובני יקטן שכנו ממשא והיא הנקרא בלשון ערבי מכה אשר היא מקום החוגה שלהם *FiliiIoktan habitârunt à Meso, quæ linguâ Arabicâ Mecca dicitur, quæ locus est religiosæ peregrinationis eorum.*

Et Meso.

Incolas ejus si spectes, fuerunt illi Koreischitæ. Amplitudine ad nobilissimum Belgarum Emporium, Amstelodamum accedere dicit *Erpen.* de Ling. Arab. Orat. II. p. 42.

Incolæ ejus Koreischitæ.

Hæc verò urbs Arabibus Muhammedanis adeò sacra est & venerabilis, ut ipsius causâ nihil non velint. Imò, ut *Adr. Roman.* lib. cit. p. 244. scribit, *adeò hanc civitatem sanctam existimant Muhammedani, ut nullis nisi Muhammedanis videre eam liceat.* Scriptores Arabici, quotiescunq; ejus faciunt mentionem, vel honorem præfantur, vel votis eam prosequuntur. *Ibn-Calikan* solennis est formula: חרסהא אללה *custodiat eam Deus.* Ipse Muhammed *Sur.* אלאנעאם eam אם אלקרי μητρόπολιν appellat: *Ahmed Arab.* in Hist. Timuri p. 22. אלמניפה *Eminentem.*

Meccam Muhammedani magni faciunt.

Causas si quæras, cur tanti Meccam faciant Muhammedani, ut eam ingredi Christiano capitale sit, habeto sequentes:

I. Quia in ea Muhammed Abulcasimus, Pseudopropheta, fuit natus. *Erpen.* de ling. Arab. p. 42. *Elmac.* Hist. Saracen. p. 2. *Obsequentes rationes, 1.*

II. Quia in ea revelationum suarum partem Muhammed accepisse se fuit mentitus. Hinc Alkorani quędam Suratæ inscribuntur מכיה *Meccenses* 2.

III. Quia locus ille à tempore recepti Muhammedismi celebris 3.

esse

Liber 1. de orig. Muh. esse cœpit, propter peregrinationes religiosas, quas Arabes instituebant. Atq; hinc, juxta quosdam *Metropolis* appellatur. *Beidavi* ad Sur.
אלאנעאם: ואנמא סמית מכה̈ ברלך לאנהא קבלה̈ אהל אלקרי וחגתהם ומגתמעהם ואעטם אלקרי תאנא *Vocatur autem Mecca* Mater urbium, *quia ad eam* omnes *urbes respiciunt, religiosa itinera suscipiunt, ibique congregantur. Atque propterea urbs hac famosissima* omnium *urbium.* De hoc verò peregrinationum instituto dicemus suo loco.

4. IV. Huc accedit magna templi Meccani majestas & magnificentia, cui ipsum templum Hierosolymitanum cedere volunt. Cujus descriptionem, σὺν Θεῷ, habebimus infrà.

5. V. Sed & hoc urbis famam auxit, quòd singularia ei Deus beneficia contulisse dicatur. Ea plenis buccis deprædicat *Muhammed* Sur. XI. לא תעבדוא אללא: אללה̈ אנני לכם מנה̈ נריר ובשיר ואן אסתגפרוא רבכם תֿם תובוא אליה ימתעכם מתאעא חסנא אלי אגל מסמי, i. e. Vos (Meccenses) *ne quenquam colatis præter Deum: sum enim vobis ab eo missus monitor, & Evangelista. Rogate igitur eum veniam, & ad eundem vos convertite, & ita fruitionem optimam vobis concedet ad terminum definitum.* Paulò infrà meminit penuriæ & famis, qua pressi Meccenses à Deo fuerunt liberati. Id quod his verbis Muhammed proponit: אראקנאה נעמא בעד צ̇רא מסתה *Gustanda dedimus* (homini) *beneficia, post calamitatem, qua tetigit eum. Surat.* X. pag. 114. וארא אראקנא אלנאס רחמה̈ מן בעד צ̇רא מסתהם *Postquam gustandam dedimus hominibus misericordiam, post afflictionem, qua contrectavit eos.* De magna hæc intelligenda esse fame, Arabum scriptores monent: Ejus etiam fit mentio *Sur.* XXI. p. 189.

CA-

Liber 1. de orig. Muh.

CAPUT VI.

De NATIVITATE MUHAMMEDIS.

De hac Scriptores variant, Alii nativitatem ejus incidere scribunt in annum Christi 571. Alii 570. Alii 580. Alii 620. Non sine causa annus Nativitatis ejus controversus est. Genethliacæ observationes circa diem nativitatis ejus. Impudentia Papistarum in describendis vitis Sanctorum, confertur cum temeritate Muhammedanorum. Septem miraculis Muhammedis nativitatem celebrem fuisse mentiuntur.

Varia authorum de anno Nativitatis judicia.

1. Elmacin.

DE Muhammedis Abulkasimi Pseudoprophetę nativitate Scriptores variant. *Elmacinus* Hist. Saracen. de ea sic scribit : ולד פי אללילה אלמספרה ען צבאח יום אלאתנין לתמאן כלון מן רביע אלאול יואפקה מן שהור אלרום אלתאני ואלעשרון מן ניסאן סנה אתנין ותמאנין ותמאן מאיה: ללאסכנדר די אלקרנין *Natus est Muhammed circa auroram diei Lunæ, qui octavus erat Rabii prioris: cui respondet è mensibus Romanorum dies 22. mensis Nisan anni octingentesimi octogesimi secundi, Alexandri magni, Dilkarnain.* Incidit ergo in annum Christi 571. Æra enim Alexandrina, quę in Syrorum Tisri priori, i.e. Cal. Octob. incipit, si ad Christianorum computum referre debeat, addit annos 311. menses 3. quos si 571. addideris habebis 882.

2. Arab. & Sethi Calv.

Huc proximè accedunt illi Arabes, qui inter Nativitatem Christi & Muhammedis ponunt annos כמס מאיה וסבען *Annos quingentos septuaginta.* Hos sequitur *Sethus Calvis.*

3. Erpenii.

Alii ponunt annum Christi 580. sic *Erpenius* Orat. de Ling. Arab. II. p. 42. *Alii* 600. vide Chronol. *Geneb.* l. 2.

4. Ioh. And. & aliorum Arab.

Alii Nativitatem ejus referunt ad annum 620. Ita *Iohannes Andrea* in confusione Sectæ Muhammedicæ p. 32. Quem calculum ex Arabibus non pauci sequuntur. *Kessæus* in vitis Patrum p. 128. קאל והב אבן מנבה כאן בין עיסי אבן מרים ונבינא מחמד סתמאיה ועשרון סנה: id est, *Dixit Vahebus filius Manbah, anni inter Isa filium Mariæ & Prophetam nostrum Muhammed intercedunt 620.* Eundem numerum ponit author *Chronicæ mendosæ Saracenorum* p. 1. *Georgius Monachus*, in disputatione cum Abusalam Muhammedano, ait, *à Christo ad Muhammedis tempora fluxisse annos* סתמאיה וניף *sexcentos, aut præter propter.* Sic planè *VValæus* in loc. commun. p. 680. Ergò Chro-

T no-

Liber 1. de orig. Muh.

nologi nostri, imò ne ipsi quidem Muhammedani exploratè satis perspectum habent annum nativitatis sui Pseudoprophetæ. Utinam verò tam orbi universo ignota essent impia & blasphema ejus dogmata, quàm ignotus hactenus fuit annus, quo tam inutile pondus terra suscepit! Sed neque hoc usu suo caret.

Annus nativitatis Muhammedis non sine causa nobis ignotus.

Novimus enim, Pontificios, in momentosa illa quæstione de Antichristo, importunius nihil à nostris flagitare, quàm ut annum, mensem, diem, horam ostendant, quo Ecclesia Romana virginitatem suam amittere, & Antichristi domicilium esse cœperit: putantes, hîc se causæ suæ patrocinium non contemnendum habere. Verùm (præterquam quòd Theologi Reformati ne hîc quidem loci suam desiderari passi sint operam) non vident boni isti viri, se per latus nostrum petere eos, qui Ecclesiæ Romanæ cardines sunt & columnæ. Quotusquisque enim eorum est, qui Muhammedem hunc magnum impostorem & flagellum Christianorum fuisse neget; etsi vel maximè definitũ nativitatis annum ignoret? *Gilber. Geneb.* in Chron. sua l. 2. ad a. Chr. 590. scribit: *Hunc facilè crediderim, esse Antichristum, aut saltem regni Antichristi conditorem. Nam μαομέτης* (nugæ! quasi verò vitiosa vocis Arabicæ scriptio μοχαμέδης esse queat?) *reddit numerum hominis bestiæ 666. de quo* Apoc. XIII. *Autor Fortal.* fid. l. 4. p. 150. a. locum Apocal. itidem de Muhammede explicat, *quòd is præcisè anno 666. ab incarnatione Domini fuerit mortuus.* Vide plura ibidem de numero hoc Apocalyptico. Eò usque procedunt Theologi Pontificii, cum ignarissimis interim juxtà ignorantes certum nati Muhammedis, seu orti Antichristi hujus annum. Cessent igitur deinceps hanc imprudenter movere camarinam, nî suæ quoque causæ pessimè consultum velint. Sufficit leonem nôsse ἐξ ὀνύχων, & avem ex cantu. Sed hæc obiter.

Elmacini tamen sententia receptissima.

Elmacini autem sententia & receptissima est, & apud Arabes tutissima videtur. Certè *Abu Maasar* in libro, cujus titulum fecit כתאב אלאלוף לאבי מעשר פיה אחכאם אלמלוך ואלאנביא inter alia probare conatur, *necessariò Muhammedem fuisse natum in fine noctis, quando libra medium cœli teneret; media nocte verò meridiem transiisset signum tauri, aliàs enim Prophetiam & principatum ei competere non potuisse.* De alio Genethliaco Judæo, videatur *Roderic Ximen.* p. 2. quæ ipsa habentur in *Fortalit.* fid. l. IV. p. 149. b. Eodem libro refert *Abu-Maasar* suo tempore Bagdadum venisse, quendam עבר אללה אבי אלסרי *qui annulos confecerit, quibus, si alius quis, præter possessorem, eos digitis inseruerit, in risum fuerit solutus Synchrusum, in vitus etiam.* Sed

&

& calamos eundem aptâsse scribit, *quos, præter dominum, nemo in carta movere potuerit.* Liber 1. de orig. Muh.

De miraculis, quæ nativitatem Muhammedis sint comitatata, multa garriunt Scriptores quidam Arabici. Sed frustrà. Qui enim ex Muhammedanis vel aliquam adhuc habent frontem, eos Muhammedis vocationem miraculis defendere pudet. In felici rerum successu, & trophæis proram & puppim velitationum suarum & argumentorum collocant. Sunt tamen nonnulli, qui, cùm nativitatis annum ignorent, quasi obstetricati Muhammedi recens nato fuissent, omnia, quæcunque in buccam iis veniunt, effutiunt. Agmen inter illos ducit *Abunazarus*, qui refert, Nativitatem Muhammedis septem miraculis fuisse celebrem. Exscribam locum, *tum* ut videas, quàm mulus mulum bellè scabat, quámque pulcher sit asello asinus, & sus sui, *tum* ut discas, quàm impudenter illi, qui semel frontem perfricuerunt, omnes pudicitiæ, veritatis, & honestatis transiliant limites, ea asserendo, quæ ipse vix Diabolus eructare ausit: *tum* ut illi, qui jejunis & insulsis fabulis sanctis suis authoritatem aliquam conciliare student, vel ex hoc uno specimine in se descendere, & conjicere discant, quorum exemplum sequantur. Sperant ne, paria se facturos cum uno hoc *Abunazaro*, qui non tantùm pleraque, quæ Messiæ aliquando futuri, nunc præstiti, signa esse debebant, prævia Muhammedi, filio illi perditionis, applicat; sed etiam nativitatem ejus, Christi nativitati multis parasangis præfert? Quamvis & hîc exclamare nobis liceat, πωῦλθω Ατλαβάς τι ἐ Νεφελῶν... Nam inter ipsos quoq; Pontificios sunt, quibus nec *os ferreum deest*, nec *cor plumbeum*: qui Franciscum, Dominicum cum Servatore nostro committere, & illos huic in multis præferre audent. *Liber est*, scribit *Cæl. Secund. Curio* in Pasquill. Ecstat. pag. 230. *à Franciscanis confictus, & conscriptus, cum quo si Mahumeti Alcoranum conferas, Alcoranum judicabis præ illo sanctissimum, tametsi in plerisque* (in iis certè quæ *Abunazarus* hîc confingit, authori conformitatum non usque adeò est dissimilis) *illi simillimus esse videatur. Nam si istis credimus, Franciscus in nullo sanctorum choro reperietur, sed supra omnes thronos, dominationes & potestates. Nam istud vel è suggestis audent prædicare isti. Ajunt enim, quendam optâsse sibi divinitus ostendi, quo loco Franciscus in cœlo haberetur: hunc à sensibus abductum fuisse, ac per omnes cœli regiones & choros circumductum fuisse, nusquam tamen optatum Franciscum apparuisse. Tandem ad circulum divinitatis pervenisse, ubi Christus sedebat ad patris dexteram, atque ibi sibi ostendi Franciscum po-*

Miracula, quæ in nativitate Muhammedis obtigerunt.

Recens & Abunazarus.

Pontificii et Muhammedani in descriptione sanctorum suorũ comparantur.

 possis-

Liber 1. de orig. Muh.

poscisse: tunc Christum de solio surrexisse, pallium à pectore diduxisse, removisséque, vulnúsque lateris ostentâsse, ex quo illicò prodiit Franciscus: Confer quæ diximus P. II. ὁδηγ. p. 266. cum iis quæ ex Abunazaro afferemus, & quibus palma in comminiscendo debeatur, Muhammedanis, an Pontificiis, judica. ולד רסול אללה צלעם יום אלאתנין
וטהרת לה סבע מענזאת בולארתה אלאול כל חאמל ילחקהא
אלענא ואלמשקה מן חמלהא וולאדה רסול אללה צלעם לם
ילחקהא אלענא פי חמלהא ואלתאנידה ללחאמל מכאן חאל וצע
אלחמל ולם יכן לאמה דלך ואלתאלתה למא אנפצל מן אמה
כר סאגדא עלי וגהה ללה וקאל פי סגודה אמתי ורפע ראסה מן
אלסגוד וקאל בלסאן פציח אשהד אן לא אלאה אללא אללה ואני
רסול אללה ואלנכתה פידה פהו אן אלתנא מנה כאן אגל מן תנא
עיסי עליהם אלסלאם לאן עיסי אתנא בלסאנה ולם יסגד ואן
עיסי תבלם ללאם ואלנבי צלעם תכלם ללרב ועיסי ישהד עלי
תנזיה אלואלד ומחמד צלעם ישהד עלי תנזיה אלואחד פיכון תנא
אגל ואלראבעה ולד מכתונא ואלכאמס מנעת אלגן ואלשיאטין מן
אלסמא קולה תעאלי וחפטא מן כל שיטאן מארד ודלך אנה כאנת
אלגן תצעד אלי אלסמא ותסמע חרית אלמלאיכה אלא מן אסתרק
אלסמע ולמא ולד רסול אללה צלעם אראדוא אן יצעדוא אלי
אלסמא פמנעוא מן דלך ואגתמעוא אלי אבליס אללענה עליה
וקאלוא כנא נצעד אלי אלסמא אלי יומנא הדא ואלאן מנענא ען
דלך פקאל להם טופוא פי משארק אלארץ ומעארבהא לתנטרוא
אי חדת חדת עלי וגהה אלארץ וטאפוא חתי אתוא מכה אלמשרפה
וראוא פיהא ביתא חפתה אלמלאיכה ויסטע מנה נורא אלי אלסמא
ויגהי אלמלאיכה בעצהם בעצא פרגעוא פאכברוא אבליס עליה
אללענה פצאח ציחתא וקאל אוה כרג אידה אלמעאלם ורחמה
אללה עלי בני אדם ולדלך מנעהם מן אלצעוד אלי אלסמא
קאל כעב אלאחבאר רצי אללה ענה ראית פי אלתוריה אן אללה
תעאלי אכבר קום מוסי עלם ען וקת כרוג מחמד צלעם וקאל אן
אלכוכב

אלכוכב אלמערופה אסמה כדא וכדא אדא תחרך וצאר ען מוצעה והו וקת כרוג מחמד צלם ולמא ולד רסול אללה צלם צאר אלכוכב מתחרכא פעלמוא גמיעא אנה כרג אלי אלדניא ולאכן כתמוה חסדא מן אנפסהם ואכבר אללה תעאלי קום עיסי עלם פי אלאנגיל אן אלנכלה אליאבסה אדא אורקה ואתמרת והו וקת כרוג מחמד צלם פלמא ולד רסול אללה צלם אורקת אלנכלה אליאבסה ואתמרת פערפוה והדא אלעלאמה וכתמוה חסדא ואכבר אללה תעאלי קום דאווד עלם פי אלזבור אן אלעין אלמערופה אלדי עאץ מאהא אדא אנבע מנהא אלמא והו וקת כרוג מהמד צלם פלמא נבע מהא אלמא וערפוה בהדא אלעלאמה וכתמוה חסדא ואל סארסה חלימה מרצעה רסול אללה צלם כאנת לא תדר אללבן מן אחדי תדיהא פלמא וצעתהא פי פם רסול אללה צלם דר אללבן מנהא ואל סאבעה למא ולד רסול אללה צלם כרג צותא מן ארבע זואיאת אלכעבה כרג מן אלאול צות יקול קל גא אלחק ומא יבדי אלבאטל ומא יעיד ומן אלתאניה לקד גאכם רסול מן אנפסכם עזיז עליה ומן אלתאלתה קל גאכם מן אללה נור ונתאב מבין ומן אלראבעה יאיהא אלנבי אנא ארסלנאך שאהדא ומבשרא ונדירא id est, *Natus est legatus Dei, super quo precatio & pax divina; die secundo, & apparuerunt in ejus nativitate septem miracula.* Primò *enim omnem gravidam anxietas corripit & ærumna ex eo, quod gestat. At verò nativitas Apostoli; super quo pax Dei & precatio; ita se habuit, ut ex eo, quòd ventrem pertulerit, nihil molestiæ aut afflictionis senserit* mater. Secundò, *quòd qualibet gravida, cùm ventris onus deponit, parturientium dolores sentit; sed & ab istis mater ejus immunis fuit.* Tertiò, *cùm à matre avelleretur, pronus concidit in vultum suum, ut Deo honoris cultum, incurvando se, deferret: prosternens autem se, dixit: ô mater mea! Elevato postea ab incurvatione capite suo, disertâ linguâ fatus est; Testor, non esse Deum, nisi Deum (verum, vel unum, id* quod articuli Emphasis poscit) *méque Dei esse Apostolum. Unde discimus, laudationem ejus laudatione Isa; super quibus* (Muhammede & Isa) *sit pax; luculentiorem esse.* Isa *enim linguâ quidem suâ laudavit; At honoris exhibendi gratiâ se non incurvavit. Isa locutus fuit matri suæ. At* Propheta, *super*

Liber 1. de orig. Muh. *quo precatio divina & pax; locutus est Domino.* Isa *testatus est de eo, quòd non haberet patrem: At* Muhammed; *super quo preces Dei & pax; testatus est, se delectari in uno. Atque sic laudatio ejus fuit illustrior.* Quartò, *Muhammed natus est circumcisus*: Id quod de Adamo etiam fabulantur Judæi: vide *Schalsch. Hakkabb.* p.6.b. Quintò, *prohibiti sunt Dæmones & Satanæ de cælo, juxta dictum altissimi* (Alkorani textum intelligit, qui occurrit *Sur.* XV. p. 144.) *Et custodiendo ab omni Satana immorigero.* (In Alkorano tamen legimus: *Custodivimus ea*; signa Zodiaci; *à Satana maledicto, nisi quòd quis furtim auditione abstulerit.*) *Dæmones enim in cælum ascenderunt, Angelorúmque sermones occultos audiverunt, ita tamen, ut furtim tantùm audiendo quædam abstulerint, Cúmque nasceretur Apostolus; super quo precatio & pax Dei; iterum cælum conscendere volentes, prohibiti sunt. Congregati igitur ad Ablisum* (nomen est Diaboli) *super quo maledictio, dixerunt: Ad hunc usq; diem patuit nobis aditus in cælum, at nunc vetamur ab eo. Dixit ergò illis: Circuite orbem per orientem & occidentem, atque videte, quid novi sit in superficie terræ. Circuiverunt igitur, usque dum pervenerunt ad Mectam nobilem, viderúntque in ea domum Angelis circumdatam, è qua ignis micabat ad cælum usque pertingens, Angelis se invicem attingentibus. Reversi igitur Ablisô; super quo execratio; hoc indicàrunt. Is, clamore edito, dixit,* Oi! *Signum exiit, quo monemur, misericordiam Dei esse super filios hominum. Atque hinc factum, quòd cælum ascendere prohibeamini. Beidavi* in locum Alkor. cit p.445. ex *Ibn-Abbas* notat למא ולד עיסי מנעוא מן תלת סמואת ולמא ולד מחמד צלעם מנעוא מן כלהא באלשהב *Cùm natus esset Isa, Dæmones prohibitos fuisse à tribus cælis; at cùm nasceretur Muhammed, probibitos à cælis omnibus, in sideribus scintillantibus, seu stellis cadentibus.* Sed ad miracula Muhammedis, & textus translationem redeundum. *Dicunt eruditi; in quibus Deus acquiescat; Vidimus in lege, quòd Deus opt. Maximus populo Mosis S.q.pax; adventum Muhammedis; super quo pax Dei & precatio; indicaverit, atque dixerit: stella, nomine suo nota, cùm mota fuerit, atque de loco suo mutata, aderit tempus egressûs Muhammedis* (tædet toties repetere ἐυφημίαν, quam Muhammedani mentioni sui Pseudoprophetæ præmittunt) *Cùm autem natus esset Apostolus Dei, movebatur stella illa, ex quo omnes didicerunt, cum jam in mundum prodiisse: at illi* (Judæi, ut puto, intelliguntur) *invidiâ acti, celaverunt eam. Ita notum fecit Deus Excelsus populo Isa; super quo pax: in Evangelio, quòd, cùm palma quædam singularis a-*

resa-

rosacta, folia atque fructus protulerit, tempus tum sit adventus Muhammedis. Eo autem tempore, quo in hanc legem Apostolus Dei editus est, palma illa arrida, & folia habuit & fructum, id quod illi (Christiani) *non ignorârunt. Atque hoc etiam signum erat, quod tamen illi invidè celârunt. Significavit tandem Deus Excelsus, populo Davidis, in Psalmis, fontem notum, aquæ pauperem, cùm exilierint largiter ex eo aquæ, signum fore adventus Muhammedis. Cùm igitur aquæ abundè ex fonte proruptssent, hoc signo ipsum nôsse potuerunt. Verùm & illi hoc invidi suppresserunt.* Sextò, *Halima, nutrix Apostoli Dei, in alterutro ubere nihil habuit lactis; cùmque illud ori Apostoli Dei, immisisset, profluxit lac ex eo.* Septimò, *cùm natus esset Apostolus Dei vox egressa est è quatuor angulis Caabæ.* Ex primo angulo *vox audiebatur: Dicito, Veritas Venit, nec mendacium apparebit, nec revertetur.* Ex secundo: *utique venit jam Apostolus ex vobis ipsis, cum quo erit Potens.* Ex tertio: *Dicito: Venit ad vos à Deo lux & liber manifestus.* Ex quarto: *O Propheta, utique misimus te, ut testis esses, Evangelista & monitor.* Ignosce, quæso, lector, si cum inepto Scriptore Arabico balbutiendum nobis est Latinè, & cum Care carizandum. Habet suos quæque lingua Idiotismos, quos alii pari felicitate aut ornatu difficulter exprimere possunt. Quid *Petro Cunæo*, viro in Latinitate versatissimo, sæpè acciderit, vel ex aureo ejus libello de Republ. Hebræorum discimus. Noluit κρυφιφόγγειν quærere, aut multis ambagibus uti, sed ingenuè fassus, *sibi nonnunquam aut Hebræa vertendo orationem Romanam deformandam, aut summatim modo testimonia Hebræorum recitanda.* Id ipsum quia & hîc usu venit, spem nobis veniæ apud te, candide lector, facit non exiguam.

Liber 1. de orig. Muh.

CAPUT. VII.

De MUHAMMEDIS ANTE ISLAMISMUM, adeóque Koreischitarum & Veterum Arabum Religione.

Muhammed Koreischitarum cultum sequebatur, qui consistebat I. in veneratione Idolorum, cujusmodi erant, a. Alath *seu Venus quæ & Cabar aliàs dicitur. b.* Alozza *&* Menath, *de quibus prolixè Beidavi & Zamhaschari. c.* Asaph *&* Naila, *de quibus loqui videtur Breidenbachius. Venerem adhuc hodie coli ab Arabibus quibusdam aliqui volunt. d* Vodda, Sevaha, Jaguth, Jauk, Neser, *de quib. Beidavi & Kessæus. e.* Diasares, *seu* Dausar, *qui Bacchus est, vel Priapus f.* Oboda, *Nabatæorum rex. II. In ἀγελολατρείᾳ, quam Muhammed in Alkor sæpe taxat. III. In eo, quòd Dæmonibus tribuerint Imperium quoddam & potestatem in stellas, qua de re Alkor.* &

Liber 1. de orig. Muh. *& Beidavi. IV. In negatione Resurrectionis à mortuis, quam contra eos mascùlè asseruit Muhammed. V. In administratione sacrorum nudis factâ corporibus. VI. In superstitiosa quadam emancipatione ovium & camelorum; de qua ex Gieubari, Kamus, Beidavi, Giggeo, Ferrao, prolixiùs fuit agendum. VII. In τεκνοθυσίᾳ, & aliis quibusdam.*

EXtra omnem dubitandi aleam pono, Muhammedem, antequam *ἰδίας αἱρέσεως* author existeret, eadem cum Koreischitis, ex quibus ortus erat, habuisse sacra. In iisdem, dubio procul, natus fuit, in iisdem etiam, ad annum ferè quadragesimum ætatis, educatus. Sed quæ Koreischitarum fuit religio? גאהליה in *Alkor.* & Arabum scriptis hinc inde, id est, *stultitia, χάος ἀγνοίας* appellatur. Aliàs vox hæc pro qualibet hæresi, apud Christianos maximè Arabes, sumitur. Unde *Tit.* III. 10. vocabula *ἀνὴρ αἱρετικὸς*, Arabicè redduntur, אלרגל אלגאהל *vir stultus.* Est enim verè hæresis stultitia & insania summa. Quia verò de Arabum Veterum Idololatria pauca (quod sciam) apud nostros scriptores commemorantur, ipsa tamen magnam satis orientis partem olim occupavit, in ea eruenda nonnihil operæ locabimus. Nam & hæc ad locorum quorundam, Scripturæ & Historiarum profanarum, illustrationem facient.

Koreischitarum cultus consistebat 1. In veneratione Idolorum. *Primò* ergo habuerunt Arabes Idola famosissima, de quibus ipse Muhammed in Alkorano, *Sur.* LI. p. 298. אפראיתםכם אללאת ואלעזי ומנאה *Annon vidistis Allath, & Alozza & Menath?* Fœminino genere exprimuntur, quia Deæ erant. Unde expresè alibi in Alkorano vocantur אנאתא *mulieres.* Ita ad textum. אן ידעון מן דונה אלא אנאתא *Non invocant* (Arabes) *præter eum* (Deum) *nisi mulieres*: Beidavi commentatur: אללאת ואלעזי ומנאת פאן לכל חי צנמא יעבדונה ויסמינה אנתי *Allath, & Alozza, & Menath: Erat enim omni viventi simulachrum, quod colebant, atque mulierem vocabant.* Sed videamus penitiùs, quæ nam tria hæc Idola fuerint. *Isa Bar Ali*, in Lexico

Cujusmodi est Alath, seu Luciferi. Msc. Syro-Arabico notat, אלאת ואלעזי esse כוכבא דרפן *Astrum Remphan*, Hieronymum secutus, qui ad *Amos.* lib. II. notat: *Sydus Dei vestri Ebraicè dicitur* כוכב *Cocab*, id est, Luciferi, *quem Saracenici huc usque venerantur.* Videsis eundem patrem in S. Hilarionis vita c. XX. Ita Cl. *Seldenus* de Diis Syr. Syntag. II. c. 2. scribit, *Uraniam Arabum cum ipsa Mylitta* (Syriacum est, מולדתא *Μύλιττα, genetrix*, notissimum Veneris Epitheton) *Assyriorum esse eandem.* Huc accedit *Herodoti*, authoritas. [illegible] scribit in primo, Ἀσσύριοι τὴν Ἀφροδίτην Μύλιττα, Ἀράβιοι

vel Veneris.

3 A-

ἡ Ἀλίττα. Πέρσαι δὲ μίτραν, *Vocant Assyrii Venerem Mylittam, Arabes Alitta, Persæ Mitram*, id est, matrem. Est enim Persis מרר *mater*, sicut ברר *pater*, & בררר *frater*. Suspicatur Clariss. *Seldenus*, Herodoti locum fortè corruptum, & pro Ἀλίττα, substituendum esse Ἀλιλὰτ (הלאלה) quod propriè *lunulam* Arabibus significat: ad Lucinam tamen seu Venerem quoque refertur à Scaligero. Sed nihil videtur necesse. Bellè enim Herodoti scriptio convenit cum hac nomenclatura Muhammedis, in qua nomen *Allatha*, vel *Allitha* retinetur. Eadem aliàs *Cabar*, seu *Cubar* appellatur, quæ, ut *Seldenus* ait, à Syria seu Babylonia Venere alia non erat. Hinc *Euthymius Zygabenus* in Panoplia. οἱ Σαρακηνοὶ μέχρι τῶν Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως χρόνων εἰδωλολατροῦντες, προσκυνοῦντες τῷ Ἑωσφόρῳ ἄστρῳ, καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ, ἣν δὴ καὶ χαβὰρ τῇ ἑαυτῶν ἐπονομάζουσι γλώττῃ· δηλοῖ δὲ ἡ λέξις αὕτη τὴν μεγάλην, id est, *Ad Heraclii usque Imperatoris tempora Saraceni Idolis dediti erant. Luciferum adorabant & Venerem, quam Cabar sua nominant lingua. Significat autem Cabar magnam.* Ita etiam in *Catechesi Saracenorum*. Ἀναθεματίζω τοὺς τῷ πρωϊνῷ προσκυνοῦντας ἄστρῳ, ἤγουν τῷ Ἑωσφόρῳ καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ ἣν κατὰ τὴν Ἀράβων γλῶσσαν Χαβὰρ ὀνομάζουσι, τουτ' ἔστι μεγάλην id est, *Anathematizo eos, qui matutinum sidus, & Venerem adorant, quam Arabicâ linguâ* Chabar *appellant, id est*, Magnam. Non malè sic vertitur. Est enim כבר *magnus fuit*: unde adjectivum כביר *magnus*, fœm. כבירה *magna*: & כברי quod κατ' ἐξοχὴν *mulierem magnam*, seu *maximam*, apud Arabes significat: unde etiam in superlativo אלאכבר dicitur. In disputatione quadam Arabica inter Musliminos quosdam, & *Georgium Monachum* habita p.m. 128. quærit *Abusalama*, Muhammedanus, *Georgium*, ignoret ne Muhammedem, traduxisse Arabes מן עבאדה אלאצנאם אלי מערפה אללה אלחי *à cultu Idololatrico ad notitiam Dei vivi.* Georgius Arabum cultum descripturus fatetur: צנם יסמא אלאכבר וצלאתהם אמאמה כאנת אשעארא תשתמל מעאינהא עלי אלשק ואלעשק כאנוא יכתבוהא עלי אלאלואח ויעלקונהא פוס דלך אלצנם ויצלון בהא *Eos coluisse Idolum Alacbar dictum, coram quo preces carmine recitabantur, quas, de rebus amatoriis agentes, tabulis inscripserint, easdémque supra illud Idolum suspensas, recitârint.* Quòd vero existimant nonnulli, ut apud *Seld.* lib. cit. p. 286. videre est, Saracenos, etiam postquam Muhammedicam spurcitiem pro religione sunt amplexati, hac adorationis formulâ veterem illam Arabum Deam, Venerem, Ἀλλὰ οὐὰ Κουβάρ, Ἀλλὰ exclamantes, propitiá reddere voluisse, valde suspectum est. Clamant quidem præcones illorum, preces indicturi, אללה אכבר אללה quod Græcus

Liber 1. de orig. Muh.

Quam & Cabar appellant.

Id est, magnam.

Liber 1. de orig. Muh.

cus aliquis scriberet, Ἀλλὰ ἄκβαρ Ἀλλά, id est, *Deus, summus Deus*, non ut τῷ כברי κυβὰρ litent, sed potiùs, ut unum se Deum summum agnoscere profiteantur. Homonymiæ igitur vitium, fallacia item compositionis & divisionis huic receptæ apud quosdam opinioni dedit originem.

b. *Alozza & Menath, de quibus Beidavi.*

Sed & ipsos nunc Arabes audiamus, quid de Idolis istis sentiant aut scribant. *Beidavi* comment. in Alkor. p. m. 870, ità notat: תَלאתה
אלאצנאם מסתחקה ללעבאדה אלתי לא תנפעכם פי אלאכרה
ואללאת אול אלאצנאם צנם תקיף באלטאיף תם אלעזי צנם
קריש וכאן נכלה יעבדונהא פבעת אלנבי כאלד בן אלוליד
וקטעהא פכרגת מן אצלהא אמראה תגר שערהא עלי אלארץ
פקתלהא תם מנאה צנם אלאנצאר והי מן חגארה יעבדונהא
וקיל כאן כל אלאצנאם מן אלחגארה דאכל אלכעבה תעבד טין

Tria illa Idola, quæ coli à vobis merentur, in altera vita vos nihil juvabunt. Horum Idolorum primum est Allath, *Idolum Thakiphi in Taiph: secundum* Alozza, *Idolum Koreischitarum, quod Medinæ* (ita enim puto vocabulum נכלה verti debere, ex formula usitata דאר אלנכלה *forum Medinæ* aut; *palma erat, quam*) *colebant. Misit autem Propheta Chalidum ben VValid, qui illud confregit. Et egressa est ex radice* (trunco) *ejus mulier, quam crines suos super terram trahentem, ille occidit.* Menath *autem Idolum est adjutorum* (Medinensium) *quod ipsum quoque, ex lapide factum, colebant. Dicuntur tamen omnia illa Idola lapidea fuisse, intra Caabam ab incolis culta.* Zamhaschari eadem ferè habet. Addit insuper

Et Zambaschari.

eorum Etymologiam, & propriam significationem. *Alath*, ait, esse nomen verbale desumtum à לוי propterea sic dictum. לאנהם כאנוא ילוון עליהא אי יטופון *quòd Arabes Idolum illud circumirent*, nempe religionis ergô. Alii tamen legunt ת cum Tesdid, seu Dages, לאנה צורה רגל כאן ילת אלסויק באלסמן ויטעם אלחאג *propterea quòd imago masculi fuerit, qui hordeum contusum cum adipe miscuerit, spinásque ederit. Ozza* verò, scribit *Zamhaschari*, fuisse, שגרה לעטפאן *Arborem Gatiphæorum, quam venerabantur. Menath* lapidem esse Hadilæorum, & Chazaitarum, aut Thakiphi: Radicem ponit *vel* מנא, id est, קטע *scidit, abscidit, eradicavit.* ואנהם כאנוא ירבחון ענדהא אלקראבין *Huic illi sacrificabant sacrificia: Vel* נו, quod *sidus est ad occasum vergens*
כאנהם

כאנהם יסתמטרון באלאנוא ענרהא הברכא בהא; *propterea quòd pluviam ad occasum sideris ab eo petunt, ut benedictionem ab ea consequantur.* Liber 1. de orig. Muh.

Sed & alibi mentio fit Idolorum Arabicorum aliorum, אסאף cumprimis, & נאילה̄, quorum *illud* מן אהל אלגֿאהליה̄ *à populo in Gentilismo versante* collocatum erat in צפא Tzepha: *hoc* super Mervan, ut ad secundam Alkor. Surat. observat *Beidavi.* De his Idolis loquitur *Bernhardus de Breidenbach,* ex Petro Alphonso. *Hic ergò siste gradum, & ego tibi apertè monstrabo qualis illa domus priùs extiterit* (loquitur de æde Meccana) *quòd ibi fuerit sacrum, & cur illuc ire, & quæ dicta sunt, Mahumet facere jusserit. Duo filii Loth, Amnon scil. & Moab, hanc Domum honorabant, ibique duo colebant Idola, unum ex albo factum lapide, quod Mercurium, alterum ex nigro, quod Camos appellabant. Et istud quidem, ex nigro lapide, in honorem Saturni, alterum ex albo, in Martis honorem, venerabantur. Et bis in anno ad hac Idola adoranda eorum ascendebant cultores. Ad Martem quidem quando Sol primum intrat arietis gradum, quoniam aries honor est Martis, in cujus discessione, ut mos erat, lapides jaciebantur.* Vide Lexic. *Buxt.* Tal. voce מרקולים. *Ad Saturnum verò, quando Sol primum gradum libræ ingrediebatur, quia libra honor erat Saturni, sicque nudi* (ut pòst audiemus) *ac tonsis capitibus thurificabant. Arabes quoque cum Ammonitis & Moabitis hac Idola adorabant: Longissimo pòst tempore veniens Mahumet, pristinam gentis consuetudinem nolens tollere, quasi mutato quodammodo more inconsutis, opertos tegumentis domum circumire permisit. Sed ne videretur Idolis sacrificare præcipere, Saturni simulachrum in pariete in angulo domus constituit, cujus ne appareret facies, dorsum tantùm extrà posuit; Idolum verò Martis, quod undique erat sculptum, subtus terram misit, lapidésque supposuit. Hominibus autem, qui ibi ad adorandum conveniunt, lapides istos osculari præcepit, & humiliatis tonsísque capitibus intra crura lapides retrò jactare, qui et dorsa denudabant, quod est signum pristinæ legis, et ad effugandum dæmones, se hoc modo lapides* (vide suprà, & Confus. Sect. Muh. *Ioh. And* p. 27) *jacere dicunt, quos clàm in eo ritu potiùs venerantur. Et hæc est illa, præclara Muhameti industria, imò malitia, ut cum à cæterorum cultu Idolorum suos inhibuerit, istud tamen in honorem Veneris apud Mecham suam fieri permisit.* De his sacris videatur etiam *Ioh. And.* in Confus. Sect. Muham. p. 27. De Veneris cultu, cujus suprà etiam meminimus, apud Muhammedanos, etiamnum usitato, multa referunt Græ- *Venerem etiamnum dicuntur colere Arabes.*

Liber 1. de orig. Muh. corum recentiorum monumenta. Eos Venerem in lapide Brachthan colere, quòd credunt, ſuper eum Abrahamum cum Hagar coiiſſe, aut camelum ei alligâſſe, cùm filium Iſaac erat ſacrificaturus, ſcribit *Euthymius Zygabenus* in Panoplia. Ὁ δὲ ῥηθεὶς λίθος κεφαλή ἐστι τῆς Ἀφροδίτης ἣν πάλαι προσεκύνουν οἱ Ἰσμαηλῖται. φέρει γὰρ μέχρι καὶ νῦν τοῖς ἀκριβῶς κατανοοῦσιν ἐκγλυφίδος ἀποτύπωσιν κεφαλῆς, id eſt; *Iam dictus lapis eſt caput Veneris, quam Iſmaelitæ olim adorabant: ſi quis accuratiùs ſpectet, etiam capitis in eo delineamenta non obſcura erunt.* Et in *Catecheſi Saracenorum*: Ἀναθεματίζω καὶ αὐτὸν τὸν εἰς τὸ Μάκχα οἶκον τῆς εὐχῆς, ἐν ᾧ φασὶ κεῖσθαι μέσον λίθον μέγαν, ἐκτύπωμα τῆς Ἀφροδίτης ἔχοντα· τιμᾶσθαι δὲ τοῦτον, ὡς ἐπάνωθεν αὐτοῦ τῇ Ἄγαρ ὁμιλήσαντος τοῦ Ἀβραάμ, ἢ ὡς αὐτῷ τὴν κάμηλον προσδήσαντος, ὅτε τὸν Ἰσαὰκ ἔμελλε θύειν. τοὺς δὲ εἰς εὐχὴν ἐκεῖ ἀπιόντας τὴν μὲν μίαν ἑαυτῶν χεῖρα πρὸς τὸν λίθον ἐκτείνειν, τῇ δὲ ἑτέρᾳ τὸ οὖς κατέχειν τὸ ἴδιον. καὶ οὕτω κυκλοτερῶς ἑαυτοὺς περιφέρειν ἕως ἂν πέσωσι σκοτοδινιάσαντες, id eſt, *Anathematizo etiam ipſam illam precationis domum Mecca: in cujus medio jacere ajunt lapidem magnum, Veneris effigiem habentem. Honorari autem iſtum lapidem, quaſi Abraham ſuper eo cum Hagare coierit; aut camelum ei alligaverit, cùm Iſaacum ſacrificaturus erat. Eos autem, qui precatum illuc eunt, alteram manum ad lapidem extendere, alterâ verò aurem ſuam tenere, atque ita ſeſe circumagere in orbem, donec è vertigine offuſis tenebris concidant.*

d. Vodda, Sevaba, Iaguth, Iauk, Neſer. De quibus 1. Beidavi. Præterea, Suratâ *Noachi*, quæ numero eſt ſexageſima nona, p. 326. occurrunt nomina propria ודא סואעא יעות יעוק ונסרא *Vodda, Sevaba, Iaguth, Iauk, Neſer*, quæ & ipſa Idolorum Arabicorum nomina ſunt. Ita enim *Beidavi* p. 962. ſcribit: קיל הי אסמא רגאל צאלחין כאנוא בין אדם ונוח ולמא מאתוא צורוא תברכא בהם ולמא טאל אלזמאן עבדוא וקד אנתקלת אלי אלערב וקיל כאן וד עלי צורה רגל וסואע עלי צורה אמראה ויעות עלי צורה אסד ויעוק עלי צורה פרס ונסר עלי צורה נסר *Ajunt eſſe hæc nomina virorum bonorum, qui inter Adamum & Noachum vixerunt. Cùmque mortui fuiſſent, figurâ exprimebantur, ut ab iis benedictio haberi poſſet. Tractu temporis coli cœperunt: Atque id ipſum ad Arabes translatum eſt. Volunt quidam* Vodda *repræſentatum fuiſſe figurâ viri*: Sevaha, *figurâ mulieris*: Jaguth, *figurâ leonis*: Jauk, *figurâ equi*: Neſer, *figurâ aquilæ*.

2. Keſſaus. *Keſſaus* in vitis Patrum pag. 17. ſcribit: כאנוא אתכדוא כמסה אצנאם פצור להם אלשיטאן דלך עלי צורה קאבל ואולאדה והם ודא וסואעא ויעות ויעוק ונסרא והדה אלאסמא אולאד קאבל עליהם אללענה ובערת אללה

אללה אליהם אדריס נביא ורסולא ידעוהם אלי עבאדה אללה Liber 1. de orig. Muh.
id est, *Assumserunt (filii Caini) quinque Idola, quæ eis Sathan effinxit ad formam Kâbel & filiorum ejus, qui sunt Vodda, Sevaha, Iaguth, Iauk, Neser (hæc enim nomina sunt filiorum Kabel, super quibus maledictio) Et misit iis Deus Edris Prophetam & Apostolum, qui eos vocaret ad cultum Dei.*

Porrò *Tertullianus* in Apologetico, *Diasarem* (alii *Diapharem* scribunt, sed vitiosè, alii *Dysarem*) inter veterum Arabum numina refert. e. Diasares.
Bacchus (non, ut *Suidas* voluit, θεὸς, vel θεὸς Ἄρης, *Mars*) intelligitur. Unde *Hesychius.* Δουσάρην, τὸν Διόνυσον. Ναβαταῖοι, ὥς φησιν Ἰσίδωρος, id est, *Dusarin, Bacchum Nabatæi* (Nabatæi *vocant, ut ait Isidorus.* Sic *Stephanus* Seu Bacchus.
Byzantius. Δουσάρη, σκόπελος καὶ κορυφὴ ὑψηλοτάτη Ἀραβίας. εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ Δουσάρου. Θεὸς δ' οὗτος παρὰ Ἄραψι καὶ Δαχαρηνοῖς τιμώμενος, id est, *Dusare locus editus in Arabia, ita à Dusaro nuncupatus, qui Arabibus & Dacharenis* (vide sup. p 139.) *Deus est.* Δουσάρης, sine dubio, est ipsum Arabum דוסר qui Arab. Dausar.
quod tamen, significatione sua propria, *Priapum* veriùs notat, quàm *Bacchum.*

Tandem etiam ἀνθρωπολατρείᾳ gentili in Arabicorum Numinum Catalogum relatum quidam scribunt *Obodem. Author* Clavis Apocalypticę Cantabrig. anno 1632. editæ, p. 100 observat, *Nabathæorum Reges omnes fuisse appellatos Obodas;* unde & ipsi regioni nomen manserit. f. Oboda, seu Obodes.
Hinc etiam Stephanus Byzantinus: ΟΒΟΔΑ, inquit, χωρίον Ναβαταίων, ὅπου ὈΒΟΔΗΣ ὁ βασιλεὺς, ὃν θεοποιοῦσι, τέθαπται, *Oboda regio est Nabatæorum, ubi Obodes rex, quem Deum faciunt, sepultus jacet.* Putat author, allusivum esse hoc nomen, ad vocem Ἀβαδδὼν in Apocalypsi. Atque hoc primum est, quod de veterum Arabum Religione nobis observandum.

Ad *alterum* accedimus, Ἀγγελολατρείαν nempe, quam Muhammed Koreischitis ubique exprobrat. Unde etiam vulgò אלמשרכון *Associantes* appellantur, ut qui cultum divinum inter socios quasi, Deum & Angelos, partiantur. Locus in *Alkor.* expressus est Sur. אלאנעאם *de bestiis*, וגעלוא ללה שרכא גן *Posuerunt Deo socios genios*, id est, ut *Beidavi* explicat, באן עבדוהם וקאלוא אלמלאיכה *Angelos*, אלמלאיכה בנאת אללה *propterea quòd coluerunt eos, dixeruntque: Angeli sunt filiæ Dei.* Et alibi. יקולון אלערב אן אלמלאיכה בנאת אללה *Dicunt Arabes Angelos esse filias Dei.* Surata XLI. אלזכרף dicta, aliquoties hunc errorem perstringit. Imò existimat *K. schaphus* versiculum illius Suratæ; קל אן כאן ללרחמאן ולד פאנא אול אלעאבדין II. In Ἀγγελολατρεία. quam impugnavit Muhammed.

V 3

Liber 1. de orig. Muh.

אלעאבדין *Dicito, si misericors* (Deus) *filium habet* (ex hypothesi vestra, ut *Kesch.* explicat) *ego tamen primus ero ex cultoribus*, seu *unitatem credentibus*; contra Nazer, ben Abd-addar, ben Kazzi cælitus fuisse delapsum, propterea quòd dixerit אן אלמלאיכה בנאת אללה *Angelos esse filias Dei.* Hunc Angelorum cultum Meccæ primum abolevisse Muhammedem idem scribit, p.m. 817. קאל אלנצר אלא תרון אנה קד צדקני פקאל לה אלוליד בן אלמעירה מא צדקך ולכן קאל מא כאן ללרחמאן ולד ואנא אול אלמוחדין מן אהל מכה אן לא ולד לה id est, *Dixit Nazer; Nonne videtis, quòd is* (Muhammed) *jam me verificet* (quòd mecum sentiat, opinionem meam approbet?) *Cui VValid, ben Mogeira, respondit, qui te verificat? utique dixit; Non est misericordi filius, & ego primus sum, qui unitatem credunt de populo Meccensi, asserens, nullum ei esse filium.* Vide etiam p. 276. & 278.

III. In perversa de potestate Dæmonum in stellas opinione.

Tertiò; Arabes veteres opinione hac erant imbuti, Diabolum, qui princeps tantùm est ἀέρος, neque ullum in stellas habet Imperium, in cœlum ascendere, astrisque mala quælibet inspirare, hoc verò officio functum cœlo ejici: unde quæ nobis sunt stellæ cadentes, Arabibus Diaboli erant cœlo detrusi. In has nugas Muhammed invehitur *Sur.* Abrahami, ubi ad verba חפטנאהא מן כל שיטאן רגים *custodivimus ea* (signa Zodiaci) *ab omni Satana maledicto*, Beidavi scribit: פלא יקדר אן יצעד אליהא ויוסוס אהלהא ויתצרף פי אמורהא ויטלע עלי אחואלהא *Non potest ascendere ad ea, populóque eorum quicquam inspirare, rebus eorum imperare, statúmve eorum explorare.*

IV. In inficiatione Resurrectionis mortuorū.

Quartò, negârunt Koreischitæ אלמות אלאכר τὸν δεύτερον θάνατον, dicētes אן הי אלא מותתנא אלאולי *non est alia nisi hæc prima mors*, Sur. אלדכאן seu *fumi*; & ipsam quoq; resurrectionem, *Sur.* XLIV. p. 283. ואד קיל אן ועד אללה חק ואלסאעה לא ריב פיהא קלתם מא נדרי מא אלסאעה id est, *Cùm dicitur, quòd Dei promissio sit veritas, & quòd de hora* (sic ultimum vocat judicium, exemplo S. Scripturæ) *non sit dubitandum, dixistis: Nescimus quid sit hora.* Sic *Sur.* XI p. 121. ולין קלת אנכם מבעותון מן בעד אלמות ליקולן אלדין כפרוא אן הדא אלא סחר מבין *Et si dixero: utique excitabimini post hanc mortem: Tum dicunt illi, qui sunt infideles; Non est hoc nisi manifesta magia, meræ sunt præstigiæ.* Hanc cantilenam Koreischitæ semper canebant. Objectio eorum tritissima erat: אידא כנא עטאמא ורפאתא

Liber 1. de orig. Muh.

כלקא גדידא ורפאתא אנא למבעותון id est, *Quomodo, qui ossa sumus & pulvis, excitandi erimus in novam creaturam?* Habentur hæc, & hujuscemodi alia *Sur.* XVII. p. 160. *Sur.* XII. *Sur.* XXI. p. 189. *Sur.* XXVI. p. 210. *Surat.* XXXVI. p. 250. & 251. Sic *Surat.* XIX. p. 169. ויקול אלאנסאן אירא מא מת לסוף אכרג חיא *Et dicit homo: Quomodo, si mortuus fuero, iterum egredi possum vivus?*

V. In administratione sacrorum nudo facto corpore.

Quintò de Koreischitis ante Islamismum sacra sua celebrantibus commemoratur, quod nudi Ædem Meccanam circuiverint. *Surata* אלאעראף quæ numero septima est, habetur versiculus, cujus verba hæc sunt: יא בני ארם קר אנזלנא עליכם יוארי סואתכם ורישא ולבסא אלתקוי id est, *O filii hominum, utique demisimus super vos vestem, quæ tegat verenda vestra, & vestimentum ex plumis, & indumentum roboris*, id est, ut *Beidavi* explicat: כשיה אללה וקיל אלאימאן וקיל אלסמת אלחסן וקיל לבאס אלחוב ורפעה *Timoris Dei, aut, juxta alios, fidei; aut rectæ & veræ religionis; aut, ex mente aliorum, vestem resipiscentiæ & dignitatis*, quâ Deus Adamum ornavit. Hic igitur locus, qui de Adamo propriè intelligendus est, Muhammedi traditus dicitur, propter Arabes, de quibus *Beidavi* scribit, quòd כאנוא יטופון באלבית עראה יקולון לא יטוף פי תיאב עצינא ללה פיהא *circuiverint domum* (Templum Meccanum) *nudi, dicentes: Nemo circumeat vestitus: ita enim Deo sumus immorigeri.* Vide suprà p. 155.

VI. In superstitiosa quarundam bestiarum à communi usu emancipatione.

Sextò, legimus *Sur.* V. p. 70. מא געל אללה מן בחירה ולא סאיבה ולא וצילה ולא חאם *Non posuit Deus Bahirah, nec Saiba, nec Vazila, nec Ham.*: quæ verba, ut valdè sunt obscura; ita peculiarem Koreischitarum taxant superstitionem. Nos singula verba ex Arabum mente explicabimus.

Explicatio a. vocis וצילה

וצילה igitur in paganismo dicebatur *ovis, postquam illa septies peperisset gemellas, octavus tandem fœtus, si mas fuit, Diis mactabatur: si verò mas fuit & fœmella, tunc dicebant* וצלת אכאהא *atque sic mari etiam, propter fœmellam, parcebant, lacte verò ejus soli fruebantur viri, fœminæ non item*: Sic *Gieubari* explicat. *Kamus* verò scribit, וצילה *ovem esse, quæ marem primò peperit, deinde fœmellam, dicebántque* וצלת אכאהא *neque enim masculus propter fœmellam mactabatur. Quòd si verò edidisset masculum, eum Diis suis immolabant, dicentes*, הרא קרבאן לאלהתנא *Hoc sacrificium sit Deabus nostris. Giggaus*, in Thesauro scribit: *si ovis ma-*

Liber 1. de orig. Muh. *masculum & fœmellam edidisset, antiquos hanc formulam* וצלת אלשאה אכאהא *Vaçalat ilscha achaha* usurpâsse, *nec marem mactâsse.* Unde וצילה scribit esse ovem, *quæ, si pareret fœmellam, asservabatur, si marem, mactabatur Idolis.*

b. Vocis בחירה Alterum vocabulum בחירה *Bahira*, quod juxta *Gieuhari & Kamus camelam denotat, cui, postquam decem fœmellas peperisset, auris fuit fissa liberáque missa, nulli deinceps labori obnoxia. Proles ejus, (quæ lac tantùm ejus bibebat) ipsa quoque libera dimissa fuit, fissáque auri,* בחירה dicebatur. *Ferræus*, citante *Kamus*, ait אלבחירה אבנה אלסאיבה וחכמהא כחכם אמהא Albehir *filia est libera, seu emerita, cujus ratio eadem est, quæ ratio matris. Giggæus* monet, אלבחירה *Camelam esse vel ovem, quæ post editum decimum fœtum, libera dimittitur in pascuis, ejúsque caro interdicitur.*

c. Vocis סאיבה Sequitur סאיבה *Saiba*, אי מהמלה juxta Kamus, *Camela, quæ sua libertati permissa, pastum educitur,* תסיב חית שאת ut Arabica habent verba. *Giggæus*, in Thesauro, de voce hac ita scribit: סאיבה *Camela, quam, cùm decem fœmellas peperisset, nec vehendo adhibere, nec ejus lana vel lacte uti licebat. Cùm autem interiisset, ejus caro edebatur, atque hujus ultimus fœtus appellatur* בחירה, illa verò בחירה אם: Atque, ut idem ex Arabum scriptis loquitur, אלנאקה כאנת תסיב פי אלגאהליה אלנדר *Camela, cùm decem fœmellas peperisset, ante Mahomedem libera dimittebatur.*

d. Vocis חאם Restat ultima vox חאם, de qua celeberrimus Arabum Lexicographus: אלאבל אלדי טאל מכתה ענדהם קאל אלפרא אד לקח ולד ולדה וקר חמי טהרה ולא ירכב ולא יגר לה וכר ולא ימנע מן אלמרעי *Camelus, qui diu apud Arabes vixerat, inquit Ferræus, de cujus pastura si fœtus fœtum edidisset, illa immunis habebatur à vectura, tonsura, neque prohibebatur pastu. Kamus* verò ait, *Camelum esse, qui post decimam foeturam ab omni labore eximebatur, nec aquâ prohibebatur, nec pastu. Giggæus:* אלחאמי *Camelus decem fœtuum admissarius, qui relinquatur, nec alicui usui sit, nec à pascuis vel aqua abigatur.* Hæc, inquam, Arabum instituta, ait Muhammed, non esse à Deo tradita aut sancita. *Beidavi* in Comment. p. 175. ad verba Muhammedis notat, illum rejicere abusum, quem אהל אלגאהליה *populus infidelis, Arabes gentiles, intro-*

troduxerint, quèmque his verbis ille, claris admodùm, brevibus & perspicuis ita describit: והו ארא נתגת אלנאקה כמסה אבטן אכרהא דכר בחרוא ארנהא אי שקוהא וכלוא סבילהא ולא תרכב ולא תחלב וכאן אלרגל מנהם יקול אן שפית פנאקה סאיבה ונעלהא כאלבחרה פי תחרים אלאנתפאע וארא ולדת אלשאה אנתי והי להם ואן ולדתהא דכרא והו לאלהתהם ואן ולדתהמא וצלת אלאנתי אכאהא ולא ידבח להא אלדכר וארא נתגת מן צלת אלפחל עשרה אבטן חרמוא טהרה id est, *Est autem* (Arabum consuetudo) *hæc: Si camela peperit quinque sœturas, quarum ultima est masculus, findunt ei aurem, viamque suam ire permittunt, ita ut nec vectura adhibeatur, nec mulgeatur. Atq; tunc vir quidam ex iis dicebat:* utiq; curis soluta est! *Camelam autem* סאיבה pari *ponebat loco cum voce* בחירה (quæ, post decimum partum, libera in pascuis dimittebatur) *quo ad interdictum usum-fructum; quæ si oviculam fæmellam peperit, iis cessit: si masculum, Diis eorum; sin autem masculum & fæmellam edidisset, tuebatur fæmella fratrem suum: tunc enim ne ipse quidem masculus mactabatur. Tandem, si ab admissario decem fœtus procurati essent, prohibuerunt usum dorsi ejus.* Atque huc Muhammed alludit *Sur.* VI. p. 83. ואנעאם חרמת טהורהא *Et sunt bestiæ, quarum prohibita sunt dorsa*, nempe אלבחאיר אלסואיב אלחואמי ut *Beidavi* exponit, quæ nomina jam jam exposuimus. Et paulò pòst: וקאלוא מא פי בטון הארה אלאנעאם כאלצה לדכורנא ומחרם עלי אזואגנא *Et dicunt* (Arabes) *Id quod in ventre est harum bestiarum, licitum est masculis nostris, sed fæminis nostris probibitum.* Iterum alludit, juxta *Beidavi*, ad embryones אלבחאיר ואלסואיב

Septimò Surata VI. pag. 83. legimus: וגעלוא ללה ממא דרא מן אלחרת ואלאנעאם נציבא פקאלוא הדא ללה בזעמהם והדא לשרכאינא פמא כאן לשרכאיהם פלא יצל אלי אללה ומא כאן ללה והו יצל אלי שרכאיהם סא מא יחכמון id est, *Et ponunt* (Koreischitæ) *Deo, ex eo, quod creavit, frumento & bestiis partem, dicúntque: Hoc Dei est* (*ut illi nempe putant*) *& hoc sociorum nostrorum. Id autem, quod sociis suis destinaverunt, ad Deum non pervenit; quódque Dei est, illud in socios eorum transfertur. Atque sic malum est, quod illi judicant.* Verba hæc, quia obscura sunt, ex *Beidavi* illustrabimus: Ita autem ille p. m.

Liber 1. de orig. Muh.

VII. In dispari Dei et hominum respectu.

Liber 1. de orig. Muh. 211. scribit: ודוי אנהם כאנוא יעינוא שיא מן חרת ונתאג ללה ויצרפונה אלי אלציפאן ואלמסאכין ושיא מנהא לאלהתהם

וינפקונהא עלי סדנתהא וידבחון ענדהא תם אן מא ראוא מא עינוא ללה אזכי בדלוה במא לאלהתהם ואן ראוא מא לאלהתהם אזכי תרכוה להא חבא לאלהתהם ופי קולה ממא דרא תנביה עלי פרט גהאלתהם פאן אשרכוא אלכאלק פי כלקה *Ferunt, eos* (Arabes) *propter Deum aliquid subsidii comportâsse de agro & pecoribus, & impendisse quædam usibus advenarum & pauperum: Quædam verò Diis suis, eaque erogâsse delubrorum ministris, ibique sacrificâsse. Quòd si igitur viderunt, id quod Deo subsidii loco seposuerunt, esse præstabilius, permutârunt illud cum eo, quod Diis suis consecrârunt: si verò id, quod Deorum ipsorum esset, & iis reliquerunt, amore nempe, quo Deos suos prosequebatur. Quod verò dicit* (Muhammed loco Alkor. citato) de eo quod creavit, *significat excessum stultitiæ eorum, eò quòd socium adjungunt creaturæ creatorem.*

VIII. In παιδοφονίᾳ. *Octavò*, Suratâ eadem, bis Arabibus exprobrat παιδοφονίαν, quam tamen *Beidavi* & alii non religionis, sed alio longè respectu, inter Arabes usitatam fuisse scribit. Unde ad verba קד כסר אלדין קתלוא אולאדהם *utique jam damnum patiuntur, qui occiderunt suos liberos*, monet: יריד בה אלערב אלדין כאנוא יקתלון בנא בנאתהם מכאפה אלסבי ואלפקר *Innuit Arabes, qui filios filiarum suarum mactabant, metu captivitatis & paupertatis.*

IX. In peculiaribus circa hereditates legibus. *Nonò* in commentariis *Beidavi* occurrit סנה אלגאהליה *lex Paganismi*, secundùm quam מא כאנוא יורתון אלנסא ואלאטפאל *nullas hæreditates consequebantur mulieres & infantes*, quam Muhammed abrogavit.

CAPUT VIII.

De

RELIGIONE SABÆORUM, NABATÆORUM, &c. veterum Arabum.

Necessitas & utilitas hujus tractationis proponitur. Habet illa partes sequentes A. agit de origine *hujus impietatis ex Elmacino. B. De* ejus asseclis, *quales erant* 1. Nabatæi, *quorum meminit Strabo, Iosephus, Plutarchus.* 2. Charanæi, Chaldæi & Assyrii, *de quibus prolixa ex Muhammede ben-Isaac historia.* 3. Sabæi, *qui ex Beidavi describuntur, & Kessæo, qui aliquot de iis habet fabulas. Abraham ad*

ad eos missus dicitur. Ejus tempore valde ista haresis invaluit. Habent & ipsi de Abrahamo aliquas historias. Illis Georgius Nazianzenus concionatus fuit. Catalogus Præsidum eorum ex Muhammede pertexitur. C. *De dogmatibus, ubi examinatur quid sentiant* a. *de Scriptura. Libri illorum aliquot citantur.* b. *De Deo & essentia divina, Planetas colunt.* c. *De cultu Deorum, secundùm menses distincto.* d. *De precibus eorum.* e. *De conjugio & repudio.* f. *De lustrationibus & purgationibus.* g. *De bestiis ad sacrificia destinatis.* h. *De Prophetis.* i. *De materia & forma.* k. *De veteris Testamenti Sanctis.* l. *De Imaginibus, quas* Tilseman *appellant, ubi* 1. *de vocis origine.* 2. *De ipsarum imaginum incunabulis.* 3. *De fabrica earundem* 4. *Aliquot Tilseman subjiciuntur exempla.* 5. *Σωματοποιία ex S. Scr. monstratur.* D. *Quatuordecim & ampliùs probatur exemplis, Legem Mosaicam horum Sabæorum sacris, ceremoniis, ritibus è diametro in multis esse oppositam.* Liber 1. de orig. Muh.

DE crassi Nabatæorum superstitione hoc loco scripturi, nec extra chorum saltamus, nec actum agimus. Fuerunt enim & illi, ut dictum est suprà, Arabes, quibus cum Muhammedi fuit negotium non semel. unde in horum quoque sacra inquirere instituti ratio postulat. Neque verò una hæc me impellit causa, aut sola hæc ratio est, quæ tantum ingredi jubet Idololatriæ eruendæ oceanum; aliæ etiam accedunt, ex ipsis Theologiæ latifundiis ortæ.

Primò enim, ut in *Thesauro Philol.* p. 55. notavimus, superstitionis hujus succum & loliginem in juventute quoq; sua hauserat Abrahamus. Nôsse autem exactè deliria illius, majorem in nobis, Dei gratiam & misericordiam Abrahamo, ex Ur Chaldæorum erepto, præstitam prædicandi, excitabit fervorem. Expressè enim *Majm.* comm. in Av. zar. c.4. §.7. & More Nev. l. III. c. 29. מעלום אן אברהם אבינו עה נשא פי מלה' אלצאבה ומרהבהם id est, *Certum est Abrahamum, patrem nostrum, super quo sit pax, educatum esse in religione Zabæorum, eorúmque sacris.*

Secundò ipsa hæc tractatio non contemnendam dabit lucem explicationi rituum & ceremoniarum Leviticarum, quas Deus è diametro Sabæorum seu Nabatæorum sacris, ut plurimùm, videtur opposuisse.

Tandem etiam historia profana; in qua superstitionis *Nabatæorum*, vel, quod idem est, *Chaldæorum*, *Sabæorum*, *Charanæorum*, subinde fit mentio; aliquid hinc habebit luminis.

Ut verò perspicuè agamus & Methodicè, certos tractationis nostræ ponemus cancellos, scripturi *Partes hujus capitis.*

I. *De impiæ hujus vanitatis origine.*

II. *De amplis ejusdem pomariis, & latè grassante dominio.*

III. *De dogmatibus & deliramentis Zabæorum, vel Sabæorum.*

Liber 1. de orig. Muh.
I. De origine Sabaeorum.

A. De Zabæorum origine ex *Patricide* nonnulla ſcripſimus in *Theſ. Philol.* p. 53. Nunc *Elmacinum* de eadem quoque audiemus. Ita ille p. m. 30. ופי איאמה טהרת נואציב אלפארסי ואטהר דין אלצאבה וכאן בפארס מלך יקאל לה טהורית ויקאל אנה אלדי אטהר דין אלצאבה וקיל אן אלדי אטהר דין אלצאבה רגל אסמה אליונאן אבן מרקוליוס אליונאני אול מן אטהר עלם אלנגם ווצעוא פיהא כתבא וכאנוא צאביין id eſt, *Diebus ejus prodiit Navazib Perſa, qui, ut dicitur, author eſt religionis Sabaeorum. Alii tamen volunt, Sabaeorum religionem manifeſtâſſe regem quendam Perſarum, cui nomen Tachurith. Alii dicunt, Sabaeorum religionem produxiſſe virum, cui nomẽ Iunan, filium Markolis, Græci, qui primò aſtrorum ſcientiam invenit, de qua libros poſuerunt* (ſcripſerunt). *Atque hi ſunt Sabæi*, id eſt, hi libri ſunt Zabæi iſti, quorum meminit *Muh.* in Alkor. Sur. 2.

II. De iis qui Sabaeorum ſacra ſequuntur, ut ſunt

B. Videamus nunc, quàm latè hæc eorum ſacra patuerint, quàmq; ampla mox occupârint pomæria, id quod tum perſpicuum nobis erit, cùm, quæ gentes illis fuerint addictæ, conſtabit. Scribit enim *Majm.* l. III. c. 29. *Hanc gentem totum terrarum orbem impleviſſe.*

A. *Nabatai.*

Primi ſunt *Nabatai*, Arabiæ Petreæ incolæ, ut diximus ſup. pag. 5. & p. 139. qui Arabicè אלאנבאט dicuntur. *Strabo*, Geogr. lib. XVI. p. 721. ſcribit: Ναβαταῖοί εἰσιν οἱ Ἰδουμαῖοι. At *Ioſeph.* Antiq. Judaic. l. 1. c. 13. Ἀνδρωθέντι δὲ τῷ παιδὶ γυναῖκα ἄγεται, τὸ γένος Αἰγυπτίαν, ὅθεν ἦν καὶ αὐτὴ τὸ ἀρχαῖον· ἐξ ἧς παῖδες Ἰσμαήλῳ γίνονται δώδεκα πάντες, ναβαιώθης, κήδαρος, ἀβδέηλος, ἰδουμᾶς, μάσσαμος, μάμμασος, μάσμησος, χόδαμος, θεμανὸς, ἴετουρος, Νάφαισος, κάλμασος. οὗτοι πᾶσαν τὴν ἀπ' Εὐφράτου καὶ καθήκουσαν πρὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν κατοικοῦσι, Ναβατηνὴν τὴν χώραν ὀνομάσαντες. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ τῶν Ἀράβων ἔθνος καὶ τὰς φυλὰς ἀπ' αὐτῶν καλοῦσιν, id eſt, *Poſtquam autem* (Iſmaël) *ad virilem ætatem pervenit, uxor ei contingit, Aegyptia genere, unde & illa* (Hagar) *erat oriunda: Ex qua Iſmael duodecim ſuſcepit liberos, qui erant, Nabaothes, Cedarus, Abdeel, Edumas, Maſſamus, Mamaſſus, Maſmeſus, Chodamus, Themanus, Iethurus, Napheſus, Calmaſus: Hi quicquid terrarum eſt, Euphratem inter & rubrum mare habitant, Nabataea nomine regioni indito. Sunt autem hi, à quibus Arabes gentem ſuam, ejúsque tribus denominârunt.* Eorundem meminit *Plutarchus* in Demetrio p. 895. ἐκ τούτου δὲ τῶν Ἀράβων τοὺς καλουμένους Ναβαταίους ὑπαγάγεσθαι πεμφθεὶς ὁ Δημήτριος ἐκινδύνευσεν μὲν εἰς τόπους ἀνύδρους ἐμπεσών, *Exinde miſſus eſt Demetrius ad ſubigendos Arabes, qui Nabatai vocantur. Incidens autem in loca carentia aquis, in periculum venit.*

Sequuntur *Chaſdai*, ſeu *Chaldai*, qui eadem ſacra ſequebantur. Unde

de כסראני ונבטי *Chasdanaus* & *Nabataus* p. ג Synonymis habentur apud *Muh fil. Isaak.* Liber 1. de orig. Muh.

Tertiò loco ponimus *Charanaos.* Unde *Ahmedus* quidam libro suo de religione Sabæorum titulum fecit פי אמר מראהב אלכראניה אלכלדאניין אלמערופי באלצאברה *de negotio rituum Charanaorum, Chaldaorum, qui Sabaorum nomine vulgo noti sunt.* Sunt autem Charranæi incolæ urbis Carræ, de qua *Pompon. Mel.* de situ orb. lib. 3. p. 209. *Alterum sinum undique Arabes incingunt ab ea parte, qua introeuntibus dextera est, urbes sunt Carra & Arabia,* &c. Ad quæ verba sic scribit *Ioach. Vadianus*: *Plinius juxta Sabaos Carraos esse scribit ad Badanatha oppidum: puto à Carris illos dictos, quorum & Stephanus meminit in Arabia: Rufus ex Dionysio: Cathramis est tellus Carra vicina. Carra enim dici, vel singulari, testis est Hermolaus. Sunt qui Carna legere apud Dionysium malint, nam de Carna l. 15. si modo alia est: meminit Strabo. Alia sunt in Mesopotamia Carra,* (Scriptura *Haran* vocat *Gen.* 11. 32. *Padan* Gen. 27. 6. *Charran* Act. 7. 2. 4. *Ahmed* Arabs. in hist. Tamerl. p. 51. regionem totam vocat בלאד כרד *Kurdam* quæ inter Euphratem sita est & Tigridem) *Crassi fato celebres, & Caracalla etiam nece. Hic enim, ut Rufus consularis scribit, intra Euphratem apud civitatem Edessam propera morte obiit. Spartianus inter Carras & Edessam periisse ait, cùm levanda vesica gratia ex equo descendisset. A Carris illis Carreni dicti, qui Lunum Deum contra uxorum insultus & muliebres insidias coluerunt, ut Spartianus adnotavit.* Eustath. comment in Dionys. p. 252. ait: *Quatuor praterea maximarum gentium, Arabiam inhabitantium, pracipuam esse Minnaorum, quorum civitas maxima est Carna.* Carræ verò & Charrenorum nomine qui intelligendi hoc loco sint, Syrii seu Chaldæi (veteres enim Chaldæam כרדניה *Chardaniam* appellabant) an Arabes, authores non exprimunt. Puto tamen tutò nos asserere posse, utrosq; sacra habuisse communia. Vicinia n. facilè, quod jam suprà in Assyriorum Mylitta, & Arabum deserti Allath observavimus, eadem numina inducere potuit. Hoc certum est, quod *Kessai* statim authoritate probabimus, Arabes docere, Sabæos Abrahami tempore Charan, seu Charran Mesopotamiæ incolas fuisse. Huc facit memorabilis illa historia, cujus ex *Abu Ioseph, Asibao* meminit *Muhammed ben Isaac,* peculiari de Zabæorum sacris scripto Arabico: אן אלמאמון פי אכר איאמה בדיאר אלמצר יריד בלאד אלרום ללעזו וילקאדה אלנאס ידעון לה ופיהם גמאעה מן אלכראניין וכאן זיהם אדראך לבס

C. Charranæi.

Metropolis Carra.

Historia de Charranæis.

Liber 1. de orig. Muh.

לבס אלאקביה ושעורהם טוילה מופראת כופרה גׄר סנאם בן תׄאבת ואנכר אלמאמון זיהם פקאל להם מן אנתם מן אלדׄמה פקאלוא נחן אלחראנידה פקאל אנצארי אנתם קאלוא לא קאל פיהוד קאלוא לא קאל פמגׄוס אנתם קאלוא לא קאל להם אולכם כתאב אם נבי פמגׄמגׄוא פי אלקול פקאל להם ואנתם ארא אלזנאדקה עבדה אלאותאן ואצחאב אלרס פי איאם אלרשיד ואלדי ואנתם חלאל דמאוהם לא דמה לכם פקאלוא נחן נודי אלגׄזיה פקאל להם אנמא תוגד אלגׄזיה ממן כאלף אלאסלאם מן אהל אלאדיאן אלדין דׄכרהם אללה עז וגׄל פי כתאבה ולהם כתאב וצאלחה אלמסלמון ען דלך פאנתם ליס מן הולא פאכׄתארוא אלאן אחד אמרין אמא אן תנתחלוא דין אלאסלאם או דינא מן אלאדיאן אלתי דכרהא אללה תעאלי פי כתאבה פאלא קתלתכם ען אכׄרכם פאני קד אנטרתכם אלי אן ארגׄע מן ספרי הדא פאן אנתם דכׄלתם פי אלאסלאם או פי דין מן הדא אלאדיאן אלתי דׄכרהא אללה עז וגׄל פי כתאבה ואלא אמרת בקתלכם ואסתיצאל סאפתכם ורחל אלמאמון יריד בלד אלרום פעׄירוא זיהם וחלקוא שעורהם ותרכוא לבס אלאקביה ותנצר כתׄיר מנהם ולבסוא זיאתין ואסלם מנהם טאיפה ובקי מנהם שרדׄמה וגׄעלוא יחתאלון ויצׄטרבון חתי אנתדי להם אלשיךׄ מן אהל חראן פקיה פקאל להם קד וגׄדת לכם שיא תנגׄון בה ותסלמון מן אלקתל פחמלוא אליה מאלא עׄשׄימא מן בית מאלהם אחדתׄוה מנד איאם אלרשיד אלי הדא אלעׄאיה אעׄדוה ללנואיב ואנא אשרח לך אידך אללה אלסבב פי דלך פקאל להם אדא רגׄע אלמאמון מן ספרה פקולוא לה נחן אלצאבון והדא אסם דין קד דׄכרה אללה גׄל אסמה פי אלקראן אנתחלודה ואנתם תנגׄון מנה וקצׄי אן אלמאמון תופי פי ספרתה תלך באל־ד־דון ואנתחלוא הדא אלאסם מנד דלך אלוקת לאנה לם יכן בחראן ונואחיהא קום תסמׄת באלצאבה פלמא אתׄצל בהם ופאה אלמאמון ארתד אכׄתר מן כאן תנצר מנהם פרגׄע אלי אלחראניה וטולוא שעורהם חסב מא כאנוא עׄלידה קבל מרור אלמאמון בהם עלי אנהם צאביון

צאביון ומנעהם אלמסלמון מן לבס אלאקבירה לאנרה מן לבס Liber 1. de orig. Muh.
אלסלטאן ומן אסלם מנהם לם ימכנה אלארתאר כופא מן
אלקתל ואקאמוא מתסתרין באלאסלאם וכאנוא יתזוגון בנסא
חראניאת ויגעלון אלולד אלדכר מסלמא ואלאנתי חראנירה והרא
כאנת סביל כל אהל פרען וסלמסין אלקריין אלמשהורין אלעטימין
באלקרב מן חראן אלי מנד נחו עשרין סנה ואן אלשיכין אלמערופין
באבי זרארה ואבי ערובה עלמא שיוך אהל חראן אלפקה ואלאמר
באלמערוף וסאיר משאיך אהל חראן ופקהאיהם אחתסבוא עליהם
ומנעהם מן אן יתזוגוא נסא חראניאת אעני צאביאת פקאלוא לא
יחל ללמסלמין נכאחהם ליסוא מן אהל אלכתאב ובחראן איצא
מנאזל כתירה אלי הרה אלגאירה id est, *Mamon sub finem dierum suorum in provinciis Aegypti, bello aggredi voluit Romam. Et occurrerunt ei homines, qui ad ipsum vocabantur, inter quos multi erant Charanæi, qui vestiti tunc erant tunicâ angustâ* (est propriè vestis Persarum: *Giggæus* hic agnoscit sonum vocis Italorum *Cappa*) *quorúmq; comæ promissæ, atque adeò amplæ, ut amplitudine ne quidem cesserint Ghed-Senan* (aut, si appellativè sumas, avo *Senan*) *filii Tabeth. Mamon autem, habitum eorum ignorans, rogavit eos: Quales estis, confœderati, vel tributarii? Responderunt: Harranæi sumus. Dixit: An Christiani estis? Negârunt. Rogat: Iudæi? Negârunt. An ergo, inquit, Magusæi estis? Negârunt & hoc. Dixit ergò iis, num liber vobis est, an Propheta? Et flexiloqui in sermone suo* (eleganter hoc Græci verbo [illegible] exprimunt, quando quis involuta loquacitate urget, quod affirmare videtur, rursus affirmat, quod negavit, wann einer munzet/vnd mit der sprach nicht recht herfür wil) *esse cœperunt. Proinde dixit iis: Ergò Sadducæi estis, Idololatræ & socii putei, lapidibus obstructi,* (Themudis temporibus: vide sup. p. 31. *Kessæ*. p. 77. *Histor. Timuri* p. 93.) *in diebus Rasjidi, qui si fueritis, permissus est sanguis vester, neque fœdus vos salvabit. Illi verò dixerunt ei. Nos tributum solvemus. At hic respondit: Tributum, qui Islamismo contradicunt ab iis tantùm, & earum religionum sociis accipitur, quarum meminit Deus magnus & potens in libro suo, qui omnes librum aliquem* (cœlitus) *acceperunt: atq; cum his pacem hac conditione habent Muslimini. Vos autem ex illorum numero non estis. Quare eligite vobis unum ex duobus istis: Aut Islamismum sequimini, aut aliam aliquam religionem, cujus meminit Deus excelsus in libro suo. Id nisi feceritis ad ultimum omnes occidam.*

Liber 1. de orig. Muh.

dam. Moram tamen vobis indulgebo, usque dum ab hoc itinere meo fuero reversus. Quòd si Islamismum fueritis amplexi, aut aliam aliquam earum religionum, quarum mentionem facit Deus magnus & potens, bene est: *sin minus, jubebo occidere vos, & evellere crassos vestros crines. Et profectus est Mamon, in Romanorum regionem concedens. Illi interim mutârunt vestes suas, detonderunt capillos suos, & tunicas illas angustas abjecerunt. Multi, qui Christiani facti ex iis sunt, induerunt habitum geminum: alii Islamismum sunt amplexi: alia deniq, caterva, in statu suo permanens, astu agere cogitavit, fluctuans semper, usque dum senex quidam de populo Charranaorum, quos inter ille sapientiâ polluit, apparuit, iisque dixit: Inveni utique aliquid, quo servari possitis & liberari à cæde. Et obtulerunt ei magnas opes è thesauro suo, quem cœperunt colligere à diebus Rasjidi, & huc usque asservârunt, calamitatibus* redimendis *eum destinantes: cujus rei causam, auxiliante Deo, tibi significabo. Dixit ergò illis: Si Mamon de itinere suo fuerit reversus, significate ei*: Nos Zabæi sumus, quod *nomen est religionis, cujus Deus; magnum sit nomen ejus; meminit in Alkorano. Hanc vobis religionem eligite, atque sic ab eo liberabimini. Fato autem contigit, ut Mamon in hoc itinere suo moreretur in-ad-dun. Atque sic nomen hoc ab eo tempore sibi vendicârunt, neque enim ante in Harran, & circumjacentibus locis populus erat, nomine Zabæorum notus. Cumque audivissent, Mamonem vitâ excessisse, pleriq, ex iis, qui Christianismum erant amplexati,* [illegible] *redierunt ad Charranaos, comam aluerunt, planè eo modo, quo fuerunt, antequam apud eos transiisset Mamon. Quia verò Zabæi illi erant, prohibebant eos Moselmani portare tunicas angustiores,* (אלאקביה dicuntur) *cùm habitus sint Soltanorum: Et qui ad Islamismum jam accesserunt, metu mortis, non ausi fuerunt eum deserere. Persliterunt igitur Islamismo tecti* (id est, salvi, sub prætextu Islamismi, & ab omni periculo immunes,) *conjugia nihilominus cum mulieribus Harranais contrahentes. Quòd si masculum susceperunt, Moselmanus erat; si fœmellam, Harranaa. Atque hac consuetudo erat incolarum Pharao & Salmasin, duarum celebrium & magnarum urbium, quæ vicinæ erant Harran, per annos ferè viginti. Tunc enim duo senes, nominati Abi Zerarab, & Abi Aruba docebant seniores Harranaorum, jurisprudentiam, & facere* [illegible]: *Reliqui verò Seniores Harranaorum, eorúmque Doctores* (juris utriusque periti) *ista negârunt, prohibuerúntque, ne deinceps se copularent cum mulieribus Harranais, id est, Zabæis. Dicebant enim: Non convenit Moselmanis, connubia ambire eorum, qui non acceperunt librum. In Harran autem plures adhuc supersunt familiæ ad hunc*

hunc usque diem. Ita tamen, ut alii Christiani sint, alii Moslemanni, quos inter celeberrimi sunt filii Kotran, & alii.

Liber 1. de orig. Muh.

Reddenda nobis obiter est ratiò, cur vocem זנארקה verterimus *Sadducæos.* Reperio in Arabum (Judæorum, Christianorum, & Muhammedanorum) libris *Sadducæos* variis appellari nominibus. *Majm.* in More p.m. 151. eos vocat אלכוארג *egredientes, Apostatas,* quos *Erpenius* Hist. Sarac. p. 60. voce Arabica retenta *Charisæos* nuncupat. *In Elmac.* p. 164. dicuntur אלמעתזלה *Mutazalitæ,* id est, *errantes.* Idem etiam *Elmac.* pag. eadem צרוקיה eos nominat, quos ait in Evangelio venire nomine זנארקה *Zenadaka, Zindekæorum,* prout vocem transtulit *Erpen.* Hist. Sarac. p. 107. Singularis est זנדיק & זנרק *Sadducæus,* ut rectè explicat *Giggæus* in Thes. Arab. *qui non credit resurrectionem mortuorum, qui non credit providentiam* (tales erant Sadducæi, ut diximus in *Thes. Philol.* p. 35.) *Dei.* Unde זנדקה *Histor. Sarac.* p. 84. videtur sumi pro *Epicureismo.* Hinc etiam verbum תזנדק *Sadducæus, hæreticus* fuit. Hi ergò Sadducæi Muhammedanis ita exosi fuerunt, ut obvios quosque sine ulla acceptione occiderint. Exemplum habes in *Hist. Sarac.* p. 107. Quid? quòd expressus in illorum jure Canon sit, in quo hæc habentur verba: ויקתל אלזנדיק ולא תקבל תובתה *occidatur Sadducæus, neque acceptetur ab eo pœnitentia.* Sic in כתאב אלרסאלה utriusque Juris Muhammedici compendio absolutissimo p. 104. Horum etiam meminit, ex *Geographo Nubiensi, Schikhard.* in Taarich Persico p. 134.

Ratio, cur vox זנארקה vertatur Sadducæi.

Varia Sadducæorum nomina.

Accedimus ergò ad *Sabæos,* quorum superstitio apud Orientales, Arabicos præsertim Scriptores, decantata admodùm est. Sequioribus maximè temporibus. Unde *Abu Ioseph Aschaus* scripsit, ען מראהב אלכראניין אלמערופין פי עצרנא באלצאבה *De ritibus seu religione Charanæorum, qui nostro tempore sunt Zabæi.* Unde verò aut qui Zabæi illi? *Beidavi* comment. in Alkor. pag. 53. scribit, esse eos, קום בין אלנצארי ואלמגוס וקיל אצל דינהם דין נוח עליה אלסלאם וקיל הם עבארה אלמלאיכה וקיל עברה אלכואכב והו אן כאן ערביא פמן צבא ארא כרג ומאל לאנהם מאלוא ען סאיר אלאריאן אלי דינהם או מן אלחק אלי אלבאטל *populum medium inter Christianos & Magusæos. Dicunt fundamentum religionis eorum esse religionem Noachi, super quo sit pax. Alii dicunt, eos esse Ἀστρολάτρας, alii*

D. Sabæi.

qui illi?

Liber 1. de orig. Muh.

alii παραβάτας. Quòd si Arabicum fuerit, erit à צבא exivit, deflexit; *deflexerunt enim à reliquis religionibus ad suam, vel, à veritate ad mendacium.* Sed quorsum ad has ineptias (loquor de Etymologia Arabica, reliqua enim non malè Sabæis tribui possunt) labamur? Sabæi, sunt posteri Sabæ, filii Chusi, Chami nepotis, Arabiæ felicis incolæ, de quibus jam suprà p. 142. (quibus adde Notas *Vadia.* in Mel. p. 208.) actum est. Horum oppidum Saba est, Ptolemæo *thurifera* frequenter cognominata; *Strabo* tamen *Mariabum* eorum vocat Metropolin. Quòd verò aliter de hac voce sentire fuerint Arabes coacti, ex Muhammedis contigit ignorantia, qui, ubi Sabæorum in Alkorano meminit, pro ס vel ש scribit צ, ut ita nuspiam non mendax & vanus Etymologus deprehenderetur. Quid verò est, quòd *Elmacinus* suprà scripsit, *Zabæos esse libros*? Muhammedicum obscurè satis innuit figmentum, cujus *Keslæus* in vitis Patrum p. 44. his verbis meminit:

A Saba dicti.

Muhammedis inscitia.

Quo sensu Zabæi pro libris sumantur.

ואדריס עליה אלסלאם אול מן כט באלקלם בעד אנוש אבן שית
אבן אדם עליה אלסלאם תם עלמהא אדריס אולאדה וקאל
להם יא בני אעלמוא אנכם צביון פתעלמוא אלקראה פי צחפכמא
לתנתפעוא בהא פי כברהא ואלצביון והם אלכתבא ודלך קולה
תעאלי ואלצאביין ואלנצארי קאל ולם יזאלוא יתוארתונהא מן
צחף שית ואדריס אלי זמאן נוח ואלי זמאן אברהים בעד אן כצרה
אללה תעאלי עלי אלנמרוד עליה אללענה פיום אלדי כרג
אברהים מן בלאד אלעראק ואראד אלקדום אלי בלאד אלשאם
אלי בלאד אבאיה צאר בארץ חראן בארץ אלגזירה וגד פיהא קומא
מן אלצאביין יקרון אלכתב אלמקדמה ויומנון במא פיהא פקאל
אבראהים אלאהי מא טננת אן אחד יוחדך עירי ועיר מן מעי מן
אלמומנין פאוחי אללה אליה יא אבראהים אן אלארץ לא תכלוא
מן קאים יקום פיהא בחגה אללה תעאלי פאמרה אללה אן
ידעוהם לדינה פרעאהם פאבוא פקאלוא כיף נומן בך ואנת לא
תקרא כתאבא פאנסאהם אללה מא כאנוא יחסנונה מן אלעלם
ואלכתב ותחקק ענדהם אן אלכתב אלדי כאנוא ידרסונהא אנמא
הי מן אללה פאמן בעצהם פאבי בעצהם תם אפתרקוא
אלצאביין ומנהם מן אמן בה והם אלבראהמה וכאנוא לא יפרקון
אבראהים עליה אלסלאם ופרקה מנהם בקוא עלי דינהם
פהם

פהם בארץ חראן ולם האגרוא מע אברהים אלי אלשאם Liber 1. de orig. Mohi
פקאלוא נחן עלי דין שית ואדריס ונוחא id est, *Edris, super quo pax, primus fuit, qui post Enoch, filium Scheth, filii Adami, super quo pax; calamo scripsit: Hoc ipsum postea Edris filios suos docuit, iisque dixit: O filii, scitote vos esse* Zabæos (significat aliàs hæc vox *juvenes, adolescentes*, quæ notatio loco huic optimè conveniret, nisi obstaret authoris explicatio, quæ sequitur) *Discite igitur legere libros in vestra juventute, ut illud usui vobis sit in senectute. Sunt autē* Zabæi *Scribæ*, (ita verto, quasi כתבא esset plurale fractum, à singulari rationali כתיב formæ נציר: Aliàs si, quam lectionem etiam *Elmacinus* fuit secutus, retineamus אלכתב, *libros* notat, quod tamen minùs commodum videtur. Quo enim sensu Edris, seu Enochi filii vocabuntur libri? Scribæ potiùs, seu calamographi dici possunt) *de quibus dicit Excelsus* (Alkoran. Sur. II. intelligit:) *Zabæi & Nazareni. Dicit* author, *non cessàrunt hæreditario jure libros Sethi & Edris possidere inter se invicem, ad Noachi usque & Abrahami tempora, postquam Deus excelsus eum contra Nimrodum, super quo sit maledictio, juvit. Die autem, quâ egressus est Abrahamus ex regione Irak, & proficisci voluit in Syriam, in terram patrum suorum, abiit in terram Charan & Ghezira, ibique populum de Zabæis invenit qui libros vetustos legebant, iisque, quæ ibi continebantur, fidem adhibebant. Dixit autem Abraham: Deus mi, non putabam quenquam esse, extra me, & reliquos, qui mecum sunt, fideles, qui unum te esse crederent. Et inspiravit Deus Abrahamo: O Abraham, nunquam terra vacua est, quin aliqui, in ea subsistentes, pro Deo disputent. Mandavit autem ei Deus, ut eos ad suam vocaret religionem. Et vocavit eos, illi verò parere renuerunt, dicentes: Quomodo credemus tibi, cùm librum non legas? Et oblivionem Deus iis immisit eorum, quæ de scientiis & libris sciebant. Et ratum apud eos erat, libros, quos volvebant* (prop. *ventilabant*) *à Deo esse. Et crediderunt alii, alii verò non. Postea divisi sunt Zabæi, & alii quidem illi credebant, nempe Barahamei, qui ab Abrahamo, piæ memoriæ, se non separabant; alii verò magno, religionem suam sectabantur studio, illi nempe qui sunt in terra Charan*, (ergò, juxta *Kessæum*, Zabæorum religio cum Harraneorum seu Mesopotameorum sacris eadem est, quod ad explicationem eorum, quæ de Carræis suprà diximus, est observandum) *qui cum Abrahamo in Syriam non migrârunt; dicebántque: Nos sequimur religionem Schethi, Edrisi, & Noachi.* Addit porrò *Kessæus*: תם
פתח אבראהים תאבות ארם פארא פיה ספר ארם וצחיפה

 שית

Liber r. de orig. Muh.

שית ואדריס ופירה איצא אסם כל נבי מרסלא מן בעד אברהים
וקאל אבראהים לקד סעד טהר מן יכרג מנה הארה אלאנביא
כלהם פאוחי אללה אליה אנת אבוהם כלהם יא אברהים
והם אולאדך ולדלך סמי אבראהים אבו אלאנביא עליהם
אלסלאם id est, *Postea aperuit Abrahamus cistam Adami, & ecce in ea libri Adami, codex item Schethi, & Edris, nomina etiam omnium Prophetarum, post Abrahamum mittendorum. Dixit autem Abraham: Utique felices sunt lumbi, è quibus egredientur Prophetæ isti omnes. Et inspiravit Deus illi: Tu, ô Abraham, omnium eorum pater es, illi verò liberi tui: Atque ob hanc causam Abraham*, Pater Prophetarum, *super quibus pax, appellari meruit.* Quæ de Abrahami missione & apostolatu ad Sabæos scribit *Kessæus*, ea omnia à Judæis mutuavit. *Majmonides* enim, in suo More Hannev. expressè commemorat, *Sabæorum hæresin Abrahami maximè tempore invaluisse.* Verba ejus ex lib. I. c. 63. sic habent:

קד עלמת טהרה מדאהב אלצאבה פי תלך אלאזמאן וכאן אלנאס
כלהם אלא אחאד עובדי עז אעני אעתקאד אלרוחאניאת אלטלסמאת
ואלאסתנזלאת בעמל *Nôsti utique, illis temporibus sectas Zabæorum fuisse manifestatas. Omnes tum homines, paucis exceptis, Idololatriæ erant addicti, credentes, omnia spiritualia & cælestia dona à suis Tilseman, quas faciebant, dependere.* Quid? quòd ipsi quoque Zabæi vel Sabæi libros venditant, in quibus Abrahami contra Idololatras disputantis fit mentio. Est inter alios אלפלאחה אלנבטיה *Cultus*, seu, de cultu, *Nabatæorum*, ex quo Majmonides, More Nev. lib. III. c. 29. sequentia depromsit: קאלוא וקד תגדהם כר דכרוא פי כתבהם תלך
ותואריכהם חדית אברהם אבינו עה וקאלוא בהרא אלנץ ואמא
אברהם אלדי תרבא פי כותא לאנה למא כאלף אלגמאעה וארעא
אן תם פאעל עיר אלשמס אחתג עליה בכדא ומא דכרוא פי
חגגהם מא הו טאהר בין מן אפעאל אלשמס פי אלוגוד פקאל להם
יענון אברהם צדקתם הי כאלפאס פי ידי אלנגאר תם דכרוא טרפא
מן אחתגאגה עה עליהם ואכר תלך אלקצה דכרוא אן אלמלך
סגן אברהם אבינו עה ואנה דאם פי מחאגתהם איאמא והו פי
אלסגן תם כאף אלמלך אן יפסד עליה סיארתה וירד אלנאס עז
אדיאנהם פנפאה אטרף אלשאם בעד אסתיצאל מאלה id est, *Di-*

cunt

erunt (Sabæi) *id quod reperies commemoratum in libris eorum, & relatum in annalibus eorum de Abrahamo P. N. s. q. s. p. exprimúntq; illud in hunc modum: Abrahamus, qui educatus fuit in Cutha, cùm dissentiret à vulgo, diceretq; alium esse creatorem, præter Solem, contra ipsum sic & sic disputavit: Inter cæteras autem objectiones eorum referuntur operationes Solis manifestæ in mundo. Dixit autem ille, Abraham nempe, iis: Verum dicitis. Est enim is* (Sol) *sicut securis in manu arcularii. Postea etiam meminerunt quarundam objectionum Abrahami, super quo pax, contra eos. Post hanc autem narrationem scribunt, Regem Abrahamum, patrem nostrum, super quo sit pax, in carcerem compegisse, in quo ille diu in oppositionibus suis contra eos perstiterit. Tandem timuisse regem, ne fortè Imperio suo aliquid mali obtingeret, hominésque à religione abduceret, ipsum in fines Syriæ, confiscatis bonis ejus, relegavit.*

Liber 1. de orig. Muh.

Zabæorum autem superstitio non tantùm latè fuit grassata, sed & diu in orbe locum habuit. Anno post Christum natum 366. & deinceps celebris esse cœpit *Gregorius*, cognomento *Nazianzenus*, qui & ipse Zabæorum impietatem publicis concionibus impugnavit, teste *Patricide* p. 133. וכאן איצא פי עצר הדא אלמלך באסליוס אסקף
קיסאריה קבארוקיה אלתי בארץ אלרום ואעריעוריוס אסקף
נאזיאזו וכאן אהל הדה אלמדינה נאזיאזו כלהם צאביין וצנע
עריעוריוס אסקף נאזיאזו מימר פי מילאד סידנא אלמסיח ויקול פי
אבתרא אלמימר אלמסיח ולד פמגדוא אלמסיח מן אלסמא
אסתקבלוא אלמסיח עלי אלארץ. ארפעוא פלמא קראה עליהם
הזוא ויקבלוא יצחכוא מנה. ולמא כאן עיד אלפטיר וצנע איצא
עריעוריוס מימר יהתך פיה דין אלצאביין ופצחהם פיה id est, *Fuit etiam tempore hujus regis* (Juliani) *Basilius, Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, quæ in terra Romanorum est; Et Gregorius, Nazianzenus Episcopus. Erant autem urbis Nazianzenæ incolæ omnes Zabæi. Habuítq; Gregorius, Episcopus Nazianzenus, orationem de nativitate Domini nostri Messiæ, dixítque initio sermonis: Natus est Messias, laudate Messiam de cœlo. Prono vultu accipite Messiam in terra: Exaltate eum. Quod cùm legisset* (prædicásset) *sannis & risu illi eum exceperunt. Postea verò, in festo azymorum, alium Gregorius habuit sermonem, quo religionem Zabæorum refutavit, ejúsque probra & occulta mala detexit.*

Sabæi superstites adhuc erant tempore Gregorii Nazianzeni.

Sexto seculo, cùm Muhammed orbem ferè universum veneno suæ hæreseos dementâsset, multos reperit Sabæos, quorum expressè me-

 mi-

Liber 1. de orig. Muh. minit Sur. II. cum quibus etiam asseclis suis fœdera ferire concessit. Sed & tempore *Saiph-Addula*, Sabæos superstites in Imperio Romano fuisse, scribunt Arabes. Unde *Muhammed, filius Isaac*, de religione Indorum, aliisque rebus, p. m. 64. ואלכגאורון לדלך אלמוצע קום מן אל צאבה אלכלראניין וקר אקרתהם אלרום עלי מראהבהם ותאכד מנהם אלגריה *Vicini illius loci* (loquitur de quodam loco, ædificiis, libris & monumentis aliis vetustissimis referto, & per plures annos à Christianis obserato) *populus Zabæorum seu Chaldæorum, quos Romani religionem suam sequi sinunt, tributum ab iis accipientes.* In תאליף συντάξει *Muhammed ben Isaac* p. m. 20. exhibetur תאריך רוסא אל צאביין אלכראניין אלדין גלסוא עלי כרסי אלריאסה פי אלאסלאם מנר עהר עבר אלמלך בן מרון ודלך פי סנה אלף וארבעה ללאלסכנדרי *Series Principum Sabæorum.* *series principum Zabæorum Charranæorum, qui sederunt in solio principatus tempore Islamismi, à fœdere Abdolmelici, filii Mervan, quod factum est anno millesimo quarto, æræ Alexandrinæ.* Ordo talis est:

אולהם תאבת בן אחוסא ראס ארבע ועשרין סנה׃
תאבת בן טסו ראס סתעשרה סנה׃
תאבת בן איליא ראס עשרין סנה׃
תאבת בן קר״א ראס סבעה עשר סנה׃
קרה בן תאבת בן איליא ראס אחרי ועשרין סנה׃
תאבר בן קרה בן תאבת ראס אחד עשר סנה׃
עמרוס בן ט״א ראס סבעה עשר סנה׃
תאבר בן קרה בן תאבת בן איליא ראס סבע סנין׃
מיחאיל בן אהר״ר״הארם ראס תלתה עשר סנה׃
נעין בן קצרונא ראס כמס סנין׃
מעלס בן ט״א ראס כמס סנין׃
ענמאר. בן מאלי ראס ארבעא ועשרין סנה׃
קרה בן אלאסתר ראס תסע סנין׃
אלקסם.

אלקסם בן אלקופה ראס תסע סנין וכאן הדא אלרגֿל אעני אלקסם Liber 1. de orig. Mub.
מסאפרא תֿם עאד וראס ארבע סנין :

סטאס בן יחי בן רובק ראס אתֿנין וארבעין סנה :

I. *Primus eorum est* Thabethus, *filius Abusa; qui principatum gessit per annos XXIV.*

II. Thabethus, *filius Tasu, Princeps per annos XVI.*

III. Thabethus, *filius Elia, Princeps per annos XX.*

IV. Thabethus, *filius Kariba* (aut Karina, nam puncta diacritica absunt) *Princeps per annos XVII.*

V. Kara, *filius Thabeth, fil. Elia, Princeps per annos XXI.*

VI. Haber, *filius Kara, fil. Thabeth, Princeps fuit per annos XI.*

VII. Amrus, *filius Tasa* (Tina, vel Tiba, conjecturis enim opus est, ubi diacritica puncta desunt) *Princeps per annos XVII.*

VIII. Haber, *filius Kara, filii Thabeth, filii Elia, Princeps per ann. VII.*

IX. Michael, *filius Abar‥r‥rbares, Princeps per annos XIII.*

X. Nahin, *filius Katruna, Princeps per annos V.*

XI. Maalas, *filius Tasa, Princeps per annos V.*

XII. Anmar, *filius Mali, Princeps per annos XXIV.*

XIII. Kara, *filius Alaster, Princeps per annos IX.*

XIV. Alkasem, *filius Alkupha, principatum gessit per annos IX. Atque hic vir iter faciebat, postea ad principatum rediens, imperavit annos quatuor.*

XV. ‥Stas, *filius Iahia, filii Raubek, Princeps per annos XLII.* Plura de Zabæorum reliquiis in extremis terræ partibus habet *Majm.* More Nev. lib. III. c. 29.

C. Consequens est, ut ad ipsa nunc Sabæorum dogmata accedamus. Et quoniam in omnibus nostris conatibus hunc nobis præfiximus scopum, ut rem Theologicam, quantum fieri potest, vel directè, vel indirectè, illustremus, hoc quoque loco dabimus operam, ne nos suscepti laboris pœniteat, aut lectoris expectationē frustremur. C. *Dogmata Sabæorum.*

Et primò quidem, de *Scriptura Sacra* quid sentiant, dispiciamus. Typum sanè præbuerunt omnium ferè hæreticorum, qui, libris verè Canonicis è cœtibus suis eliminatis, alios Patriarchis, Prophetis & Apostolis supposuerunt fœtus. Sabæi enim Sethi cumprimis & Enochi libros jactant, ut diximus p. 170. unde *Majm.* postquam lib. III. c. 29. recensuisset Sabæorum de Abrahamo opinionem, concludit: a. *De Scriptura.*

Eorum

Liber 1. de orig. Muh. *Eorum verò, quæ in libris noſtris Canonicis habemus, nullam faciunt mentionem, &c.* Magno apud eos loco eſt liber de אלפלאחה אלנבטירה *cultu Nabatæorum*, cujus *Majm.* aliquoties meminit in ſuo More Nev. libro præſertim III. cap 27. ubi ait: ואלאצח ענדי אן ספר רפואות אלדי סתר חזקיהו מן הרא אלקביל כאן בלא שך *Meo autem judicio liber Sanationum* (de quo videatur *Theſ. Philol.* p. 533.) *quem abſcondit Ezechiel, fuit hujus familiæ* (farinæ) *ſine dubio.* cap. 29. idem *Majm.* alios Sabæorum exprimit libros, cujusmodi eſt liber *Haiſtamchus*, qui Ariſtoteli, ſed falsò, tribuitur; Liber item הטלסמאות *de imaginibus loquentibus*; Liber *Tamtam*; Liber השרב; Liber מעלות הגלגל והצורות העולות בכל מעלה *de gradibus orbium cœleſtium, & figuris aſcendentibus in uno quoque gradu*; Liber item alius de *Imaginibus loquentibus*, qui etiam tribuitur Ariſtoteli; Liber quidam, qui tribuitur *Hermeti*; Liber *Iſaaci Zabii*, in quo diſputat pro lege Zabiorum; Liber item *illius magnus de conſuetudinibus & particularitatibus Legis Zabiorum, ut de illorum feſtis, ſacrificiis, precationibus, & aliis ad fidem eorum ſpectantibus. Hi omnes ſunt libri de rebus Idololatricis tractantes, & in linguam Arabicam translati.* Sed, ut rectè monet *Majm.* plures adhuc ſunt de hac ſuperſtitione ſcripti libri: Nos ad manum hac de re habemus, תאליף מחמר בן אסחק אלקדים אלמערוף באבי אלפרח בן אבי יעקוב *Tractatum Muhammedis fil. Iſaac, priſci, qui aliàs Abulfarch, filius Abi Iakub vocatur.* Aliorum nomina dedimus in diſſert. de *uſu linguæ Arabicæ in Medicina* S. IV. Hoc tibicine, hoc columine librorum Idololatricorum, ſpecioſo tamen Prophetarum nomine fucatorum, ſuffulta eſt impietas Zibaiſtarum.

b. De Deo. Doctrinam *de Deo* quàm densâ errorum caligine Sabæi infuſcârint, dici nequit. κοινὰς ἐννοίας, & naturalem de Deo notitiam ita obſcurârunt atque oppreſſerunt, ut vix σκοτειναὶ ἀρχαὶ apud eosdem remanſerint. Unde *Majm* lib. cit. c. 29. וכשפת לך מדהבהם ואכבארהם יתבין לך מנהא תצריחהם באן אלכואכב הי אלאלאה ואן אלשמס הי אלאלה אלאעטם וכדלך איצא קאלוא סאיר אלסבעה אלאהה לכן אלנירין אעטם ותגדהם יקולון בתצריח אן אלשמס הי אלתי תדבר אלעאלם אלעלי ואלספלי *Et revelabo tibi religionem eorum, & res eorum, & ſic ſententia eorum, ex iis* (libris) *tibi pateſcet, quòd nempe, juxta illos, ſtellæ Dii ſint; Sol autem Deus maximus. Atque ſic etiam dicunt, reliquos quoque de ſeptem Planetis eſſe Deos, ſed duo luminaria eſſe*

ma-

maximos. Invenies etiam eos perspicuè dicere, Solem esse, qui mundum gu- Liber 1. de
bernet, superiorem & inferiorem. Sic etiam *Muhammed, ben Isaac*, de ri- orig. Muh.
tibus Sabæorum p. 10. septem planetas aliquoties vocat סבעה אלאלהה *Septem Deos*. Et p. 18. פידכרון אן הרא אלנגום אלסבעה אלתי הי אלאלהה דכור ואנאת ואנהא תתנאכח id est, *Commemorant, (* Sabæi *) has septem stellas, quæ septem sunt Deæ, masculos esse & fœmellas, conjugio sibi mutuò copulatas.* Solem verò, eodem authore teste, appellant אלרב אלעטים *Dominum magnum*, רב אלכיר *Dominum boni.*

Sed & *cultum*, quem suis detulerunt Diis & Deabus, paulò plenius c. De cultu
exponemus. Hic verò vel *menstruus* erat, vel *diurnus*. Diurnum *Ali* Dei.
Said Vaheb, filius Abrahami ita describit: יום אלאחד ללשמס ! *Qui vel*
יום אלאתנין ללקמר יום אלתלתה ללמריך ! יום אלראבעה *diurnus.*
לעטארד יום אלכאמס ללמשתרי ! יום אלגמעה ללזהרה ואסמהא בלתי ! יום אלסבת לזחל id est, *Diem primum sacrum faciunt* Soli : *secundum* Lunæ : *tertium* Marti : *Diem quartum* Mercurio : *Diem quintum* Jovi : *Diem sextum* (congregationis) Veneri, *cujus nomen est* Beltha. *Diem septimum* Saturno. De *menstruo*, secundùm mensium duo- *Vel men-*
decim seriem, ordine etiam ex Msc. libro *Muhammed ben Isaac* aliquid *struum.*
dicemus. Initium anni, scribit ille, faciunt à mense *Nisan*, cujus pri- *Sacra primi*
mum, secundum, & tertium diem feriantur, יצרעון לאלהתהם *mensis Ni-*
בלתי והי אלזהרה *supplicantes Deæ suæ Beltha*, id est, Veneri. Sua *san.*
etiam adeunt delubra, ויֹרבחון אלדבאיח ויחרקון אלחיואן אחיא *Sacrificantes sacrificia, & comburentes animalia viva.* Die sexto mensis ejusdem ירבחון תורא לאלהתהם אלקמר *mactant taurum Deæ suæ, lunæ, eúmque, præcipitante in occasum die, comedunt.* Die octavo Jejunium indicunt, simúlque festum agitant ללסבעה אלאלהה ואלשיאטין וכרופא לרב אלעמיאן וכרופא ללאלהה אלשיאטין *Septem Diis, & Dæmonibus, agnum offerentes Domino cæcorum* (ita habet exemplar, *Martem* intelligi puto, qui paulò inferiùs אלאלה אלאעמי *Deus cæcus* dicitur) *agnum item Diis Dæmonum.* In decimum quintum diem incidit τελετὴ (ita commodissimè hoc loco vox Arabica, סר, quæ μυστήριον propriè significat, reddi potest) Sammaelis (nomen est Diaboli, cujus crebra apud Talmudicos fit mentio, qui & aliàs *Angelus*

Liber 1. de orig. Muh.

mortis, & *ferpens* ille antiquus, qui protoplastos nostros feduxit, appellatur; vide *More Nevoch.* libr. II, c. 30. Lex. Tal. *Buxt.* p. 1495.) multis facrificiis, holocauftis & oblationibus celebris, quo etiam die genio fuo indulgent. Die vicefimo vifitant Cœnobium vel Monafterium quoddam Harranæzorum, cui nomen *Cadi*, ad portam, quæ *Phondekazzeit* dicitur: ubi tres mactant boves admiffarios, juxta illud: וידבחון
תלתה זירך ואלזירך פחל אלבקר ואחד לזחל ואחרא לאריס והו
אלמריך והו אלאלה אלאעמי ואחרא ללקמר וידבחון תסעה כרפאן
סבעה ללסבעה אלאלהה ואחרא לאלהה אלגן ואחרא לרב
אלסאעאת ויחרקון כרפאנא ודיכה כתירה ופי יום תמאניה ועשרין
יכרגון אלי דיר להם פי קריה תסמי סבי עלי באב מן אבואב חראן
יקאל להא באב אלסראב וידבחון תורא כבירא להרמיס אלאלה
וידבחון תסעה כרפאן ללסבעה אלאלהה ולאלה אלגן ולרב
אלסאעאת ויאכלון וישרבון ולא יחרקון פי הדא אליום שיא מן
אלחיואן *Eodem die mactant tres boves admiffarios, unum Saturno, alterum Marti, qui Deus cæcus eft, tertium Lunæ. Mactant etiam novem agnos, feptem quidem feptem fuis Diis, unum Deo Geniorum, & unum Deo horarum. Comburunt etiam multos agnos & gallos. Die vicefimo octavo egrediuntur in templum, quod habent in urbe Saba, ad portam aliquam Charranis, quæ dicitur porta Affarab, mactántque Hermeti, Deo fuo magnum taurum, novem item agnos feptem Diis fuis feptem, unum Deo Dæmoniorum, & Deo horarum, edentes & bibentes: nihil autem eo die de beftiis comburunt.*

Secundi menfis Iiar.

Menfem fecundum, qui eft *Iiar*, iterum aufpicantur facris. Sammaelis, cui τελετὴν, feu *confecrationem*, ut Auguftinus explicat, faciunt; ventri demum fervientes & abdomini. Die fecundo feriantur לאבן אלסלם *in honorem Aben Salemi*, vota etiam nuncupant, eúmque totum hilares pergræcando confumunt, replentes manus tamarifco, aliífque fructibus.

Tertii menfis.

Τελεουργία *menfis tertii* varia eft, blafphema partim & impia, partim ridicula. *Impium* eft, quòd die 27. Sammaeli, quem author ait, אלאה אלדי יטיר אלנשאב *Deum effe, qui fagittas volare faciat*, id eft, qui fagittarum ictum & jactum dirigat, iterum litant & libant. *Ridicula* verò ceremonia eft Cumar feu facrificuli, qui fagittam, ignem

ex

ex attritu ligni cujusdam, quod apud Harranæos frequens est, concipientem, duodecies ejicit, deinceps humi, canis instar, repit, & ex duobus linis, sagittæ adjunctis de religionis sinceritate, cultúsq; perfectione judicium facit & conjecturam. Quòd si enim lina ista aut vertex ignitus (sic verto vocem בוצין ex usu linguæ Syriacæ & Hebraicæ, sicut multa alia in hac Sabæorum seu Charranæorum historia: aliàs בוצא etiam significat *ludi genus, in quo lignum accipitur vertice ignito, sociique capiti circumducitur*, &c. quod optimè huic loco convenit) extincta fuerunt, conjecerunt hinc, cultum Mystæ & Religionem Deo non esse gratam: sin autem contrario modo evenisset, contrarium tulerunt judicium. Liber 1. de orig. Muh.

Mensis *Thammuz*, seu quartus, festo peculiari fuit nobilis. Mense enim hoc adulto erat festivitas אלבוקאת *Albukat*, id est, אלנסא אלמבכיאת *mulierum plorantium*. De origine hujus festi scribit R. D. *Kimchi* ad Ezech. c. 8. & ex Sabæorum monumentis *Maj.* More Nev. l. III. c. 29. *Narratur quoque*, inquit, *in libro illo fabula de Pseudopropheta quodam Idololatrico, cujus nomen erat* Thammuz; *quòd, cùm vocaret Regem ad colendos septem Planetas, & duodecim signa Zodiaci, ac à rege ignominiosè interficeretur, illa nocte, quâ interfectus fuit, omnes imagines ab extremitatibus terræ convenerint in palatio, quod in Babylonia imagini magnæ aureæ, imagini videlicet Solis, inter cœlum & terram pendenti, erectum erat. Ibi imaginem illam* (Solis) *in medio procid. sse, vel quis imaginibus in circuitu ejus circumstantibus ac* Thammuzum *deflere vel plangere, & quid ei contigerit, narrare cœpisse; reliquas imagines plorâsse, & tota nocte lamentatas esse: Aurora verò ascendente omnes simul avolâsse, & in templa sua in extremas terræ oras reversas esse. Hine consuetudinem introductam esse, ut primo die mensis Thammuz* (hoc est, Junii) *lamententur, lachrymentur, plangant & lugeant propter Thammuzû* Pseudoprophetam. Noster author festum hoc rejicit לנצף מנה *in medium mensem*, additque, mulieres propterea in luctu tum esse & squalore, ut in memoriam sibi revocent כיף קתלה רבה וטחן עטאמה פי אלרחא תם דראהא פי אלריח *quomodo eum* (Thammuzû) *occidisset Dominus ejus, ossáque commolita in mola vento commisisset, ac propterea istas mulieres* לא תאכל שיא מטחונא פי רחא *nihil edere eorum, quæ in mola molita sunt, in cicere acquiescentes, dactylis aliísque id genus esculentis.* Ejusdem mensis diem 27. viri consecrant Sammaeli, aliísque Diis & Dæmonibus, sacrificantes novem agnos cuidam Hanani. ויאכר אלריס מן כל

Quarti mensis Thammuz.

Liber 1. de orig. Muh. רגל מנהם פי הדא אליום דרהמין ויאכלון וישרבון *Accipit etiam Princeps ab uno quoque viro eorum, hoc die, duas drachmas: Edunt etiam & bibunt.* Mentio fit Thamuzi *Ezech.* c. VIII. v. 14. ubi Propheta ita loquitur: וַיָּבֵא אֹתִי אֶל־פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר אֶל הַצָּפוֹנָה: וְהִנֵּה שָׁם הַנָּשִׁים יֹשְׁבוֹת מְבַכּוֹת אֶת־הַתַּמּוּז *Et deduxit me ad ostium portæ domus Iehovæ, quæ est ad Aquilonem; ubi ecce mulieres sedebant, deflentes Thammuzum.* Per mulieres intelligit *Iunius* Sacerdotes Isidis impudicissimas, quæ phallos & ithyphallos gestabant (quemadmodum ἐν φαλληφορίοις, id est, Pamyliis viri sacerdotes Osiridis) indutæ vestibus lineis, & publica lupanaria incolebant in domo Jehovæ cum pueris meritoriis, Osiridis administris, de quibus 2. *Reg.* 27. 7. De ritu verò lugendi Thammuz idem sic scribit: *Deflentes*, id est, *lugentes Osiridem virum Isidis, ut Aegyptii narrabant: quem amissum in Aegypto quot annis defleri Isis mandaverat. Hæc enim præstigiis suis & incantationibus magicis tantam sibi viróque authoritatem apud Aegyptios comparavit, ut pro Diis summis haberentur, & mense quarto (qui mensis est ad messem in eo tractu ordinarius) colerentur. Est enim Isis Aegyptiis eadem quæ Ceres Dea frugum, Osiris verò (ut Plutarchus eodem libello testatur) est dictus Aegyptiis Ammuz, unde (inquit ille) Iovis Ammonis nomen corruptè est derivatum. Vocem verò Ammuz, quam Herodotus & Plutarchus usurpant, non dubitamus ex corrupto Thammuz derivatam esse, cujus vocis duplex est significatio: Primùm enim Aegyptiis abstrusum & occultum significat, ut Manethо Sebennites apud Plutarchum ibidem interpretatur; quamobrem sacra illius quoq; erant opertanea: deinde verò mensem quartum significat, à solenni festo Tammuzi sive Osiridis requisiti per sacerdotes administras Isidis cum ejulatu & planctu maximo.* R. *Sol. Iarchi* scribit, צלם אחר שמחממורת אותו מבפנים והיו עיניו של עופרת והם נתוכין מחום ההיסק ונראה כאילו בוכה ואומרות תקרוב' הוא שואל *Thammuz esse Idolum, quod intrinsecus calefaciebant: oculos ejus fuisse plumbeos, qui calore ita fuerint liquefacti, ut videretur lachrymare: Tunc dicebant mulieres:* Ecce munus postulat! Didicerunt has mendicandi & miracula patrandi artes illi, qui hodierno quoque die Idola sua ita formant & fabricant, quasi lachrymis ad commiserationem homines pellicere possent. Luculentissima dedimus exempla in ἰδιογρ. P. II. p. 288. Pleniùs de hac fraude scribit R. *D. Kimchi* ad hunc locum: Addit tamen, alios eum aliter explicare, & vel ad lætitiam, quâ mulieres Thammuzi festivitate onustæ incedant; vel ad tristitiam, quam

ex filiorum filiarúmque combustione concipiant, referre. Vide authorem ipsum. *Liber 1. de orig. Muh.*

Quinto mense, quem אב *Ab*, Syrorum more, Sabæi appellant,
יעצרון כמרא חדיתא ללאלהה ויסמונה באסמא מכתלפה כתירה
Exprimunt vinum novum Diis suis, eique varia indunt nomina. Fit hoc dieb. mensis 8. Tunc etiam infantem recens natum Diis suis mactant.
ידבח אלצבי תם יצלק חתי יתהזי ויוכד לחמה פיעגן בדקיק אלסליד
ועפראן וסנבל וקרנפל ויעגן מנה אקראצא צגארא מתל אלתין
ויכבז פי תנור גדיד ויכון לאהל אלסר ללשמאל לכל אלסנה ולא
תאכל מנה אמראה ולא עבד ולא אבן אמה ולא מגנון *Mactatur infans, qui verberibus contunditur, usque dum fuerit comminutus. Postea caro ejus sumta commiscetur farinæ similagineæ, croco, spicæ, cariophyllis, placentæq; parvæ, fici instar, inde pinsuntur, & in furno novo coquuntur, quæ Mystagogis* (populo Mysteriorum) *Sammaelis cedunt per totum annum. De eo autem nec mulier edit, nec servus, nec filius ancillæ, neque obsessus vel insanus.*

Sexti mensis, qui *Eiloul* dicitur, sacra ab authore hoc modo recensentur: *Sexti mensis Eiloul.*
פי תלאתה איאם מנה יטבכון מא יסתחמון בה סרא
ללשמאל לריס אלגן והו אלאלה אלאעטם ויטרחון פי הדא אלמא
שיא מן טרפא ושמע וצנובר וקצב תם יעלונה ויגעלון דלך קבל
אן יטלע אלשמס ויצבונה עלי אבראנהם מתל אלסהרה וידבחון
פי הדא אליום תמאניה כרפאן סבעה ללאלהה ואחרא ללאלהה
אלשמאל ויאכלון פי מגמעהם וישרב כל ואחד סבעה בכאסאת
מן כמר ויאכד אלריס מנהם לבירת אלמאל מן כל ראס דרהמין
ופי יום סתה ועשרין מן הדא אלשהר יכרגון אלי אלגבל ויעמלון
עלי אס...ע..אך אלשמס וזחל ואלזהרה ויחרקון תמאניה פראריג
ודיוך ותמאניה כרפאן ומן כאן עליה נדר אלבכת יאכד דיכא עתיקא
או פרוגא וישד נגאהרה כרצין קר אשעל טרפירה באלנאר וירסל
אלפרוג לרב אלבכת ואן אחרק אלפרוג כלה פקד קבל נדרה ואן
אנטפי אלבוגאן קבל אן תהרק אלפרוג פלם יתקבל מנה רב
אלבכת אלנדר ולא אלקרבאן ופי יום סבעה ועשרין ויום תמאניה
ועשרין להם אסראר וקראבין ודבאיח ואחראקאת ללשמאל והו

Liber 1. de orig. Muh.

אלרב אלאעטם וללשיאטין ואלגן אלדין תדירהם ותוקיהם ותינטיהם אלבכרת id est, *Tribus diebus elixant aquam, ut se lavent, πλεονεκτοῦντες τῷ Σαμμαὴλ, qui princeps est Dæmonum, Deúsque maximus. In hanc verò aquam projiciunt aliquid de tamarisco, cera, oleis, canna aro*matica, &c. *eámque fervidam factam apponunt antequam Sol oriatur, & affundunt eam corporibus tanquam amuletum. Eodem etiam die mactant octo agnos, septem Diis suis, unum Deo Sammael, edunt etiam in cœtibus suis, ebibúntque singuli septem pocula vini. Insuper exigit Princeps ab uno quoq; eorum in domum Gazophylacii duas Drachmas. Die verò vicesima sexta ejusdem mensis egrediuntur in montem, facientes sacra in ···· Solis, Saturni & Veneris, comburentes octo pullos gallinæ, gallos octo, & totidem agnos. Qui autem votum nuncupavit Fortunæ, accipit gallum veterem, aut pullum gallinaceum, cujus alæ alligat duo lina, quorum extremitatem igni accendit, mittítque pullos istos Domino Fortunæ. Quòd si pulli igni planè consumantur, votum ejus acceptum est: Sin verò lina ista fuerint extincta, priusquàm pulli fuerint combusti, non acceptat ab eo votum Dominus Fortuna, nec oblationes, nec sacrificia. Die verò vicesimo septimo & vicesimo octavo, sua habent Mysteria, sacrificia, oblationes & holocausta Sammaeli, qui maximus est Dominus, Dæmonibus & Geniis, qui eos circundant, custodiunt, fortunámq; largiuntur.*

Septimi mensis Tisri prioris.

Mensis septimus, quem Syri & Sabæi *Tischrin priorem* appellant, peculiaria habet sacra quæ nobis author ita describit: פי אלנצף מן הדא אלשהר יעמלון אחראק אלטעאם ללמותי והו אן ישתרי כל ואחד מנהם מן כל שי יוכל ממא וגד פי אלסוק מן צנוף אללחום ואלפואכהה אלרטבה ואליאבסה ויטבכון אצנאף אלטביך תם יחרק גמיע דלך באלליל ללמותי ויחרק מע הדא אלטעאם עטם מן פכר גמל id est, *Circa medium hujus mensis faciunt combustiones ciborum, mortuis,* hoc modo. *Emit eorum quisq; de omni esculento, quod quidem in foro prostat, de omnis generis carnibus, fructibus, viridibus & aridis. Varias etiam coquunt cocturas: quas deinde omnes mortuis suis noctu comburunt. Cum hoc etiam cibo comburitur os coxa camelinæ,* quod deinde cani apponunt, ne mortuis eorum insultet, aut molestiam iis creet. ויצבון איצא למותאהם עלי אלנאר כמרא ממזוגא לישרבונה *Affundunt etiam mortuis suis, super ignem, vinum mixtum, ut illud bibant.*

Octavi mensis Tisri posterioris.

Mense octavo, qui *Tischrin posterior* dicitur יצומון פי אחד ועשרין יומא מנה תסעה איאם אכרהא יום תסעה ועשרין לרב אלבכת *Ieju-*

Iejunant, die vicesimo primo, & deinceps per dies novem, quorum ultimus est dies vicesimus nonus, idque in honorem Domini fortunarum, &c. Liber 1. de orig. Muh.

Nonus mensis, *Canun primus* appellatus, cumprimis Veneri sacer est. Die enim hujus mensis quarto ינצבון קבה יסמונהא אלכדר לבלתי *Tabernaculum erigunt, quod thalamum seu cubile Belthæ,* id est, Veneris appellant. Variis illud ornant frondibus, frugibus, rosis, &c. sacrificia etiam, de bestiis & avibus, oblaturi dicunt הרא דבאיח אלהתנא בלתי והו אלזהרה יפעלון דלך סבעה איאם ויחרקון איצא פי הרה אלאיאם אחראקאת כתירה מן אלחיואן ללאלהה ואלאלהאת *Hæc sacrificia destinata sunto Deæ nostræ Belthæ,* id est, Veneri. *Hoc per septem dies faciunt. Iisdem diebus multæ fiunt combustiones bestiarum Diis & Deabus eorum.* Die tricesimo mensis ejusdem יגלס אלכמר עלי מנבאר מרתפע וצעד אליה תסע מראקי ויאכד פי ידה קציבא מן טרפא ותמר בה סאירהם ויצרב כל ואחד תלתה באלקציב או כמסה או סבעה תם יכטב כטבה להם ידעוא פיהא לגמאעתהם באלבקא וכתרה אלנסל ואלאמכאן ואלעלו עלי גמיע אלאמם וירדד וליתהם ואיאם מלכהם תם נזל ען אלמנבר פיאכלון מן אלדבאיח וישרבון ויאכד אלריס מן כל רגל פי הרא אליום לבית מאלהם דרהמין *Sedet sacrificus in cathedra alta, in qua novem ascendit gradus. Sumitque in manum suam baculum de tamarisco, quo transit omnes eorum* (quem ad omnes eorum extendit) *percutitque quemque eorum ter, aut quinquies, aut septies. Postea sermonem iis habet, quo cœtui eorum explicat subsistentiam* (durationem) *seminis multitudinem, loca & excellentiam super reliquas gentes. Repetit* (aliàs usitatiùs significat *restituit*) *etiam iis Imperium eorum, & dies regni eorum. Postea, cùm de suggestu descendit, edunt illi de* εἰδωλοθύτοις, *& bibunt, exigitque Princeps ab uno quoque eorum hoc die in Gazophylacium duas drachmas.* Noni mensis.

Mense decimo qui כאנון אלתאני *Canun alter* appellatur, sacra cùm primis faciunt Lunæ. Ita enim author noster פי ארבעה ועשרין יומא מנה מילאד אלרב אלדי הו אלקמר יעמלון פיה סרא ללשמאל וידבחון אלדבאיח ויחרקון תמאנין חיואנא מן דוארת אלארבע ואלטיר ויאכלון וישרבון ויוקדון אלבארי והי קצבאן אלצנובר ללאלהה Decimi mensis.

Liber 1. de orig. Muh.

ללאלהה ואלאלהאת id est, *Die vicesimo quarto ejus mensis est nativitas Domini, id est, Lunæ, quo mysteria celebrant Sammaeli, sacrificantes sacrificia, & comburentes octoginta animantia è quadrupedibus & volatilibus: Edunt etiam bibúntque, & Badi, seu bacillos vel cannas palmarum, ima parte tenuium, Diis & Deabus suis comburunt.*

Undecimi mensis Sjubat.

De cultu mensis שבאט *Sjubat*, qui undecimus est, author sic scribit: והדא מנה אלתאכע יום אולהא איאם סבעה פיה יצומון אלצום ללשמס והי אלרב אלעטים רב אלכיר ולא יאכלון פי הדא אלאיאם שיא מן אלזפר ולא ישרבון אלכמר ולא יצלון פי הדא אלשהר אלא ללשמאל אלגן ואלשיאטין *Jejunant hoc mense septem dies, facto initio à die nono, quo jejunium indicunt Soli, qui est Dominus magnus, Dominus*, seu largitor, *boni: Non edunt his diebus quicquam de mulctrali* (puto Lacticinia intelligi) *nec bibunt vinum, neque mense hoc precantur nisi Sammaeli, Geniis & Diabolis.*

Duodecimi mensis Adar.

Mense *Adar*, qui duodecimus & ultimus est, Jejunia etiam indicunt, Lunæ, die præsertim octavo & vigesimo, quo יקסם אלריס כבז שעיר עלי גמאעתהם ללארים אלאלה והו אלמריך *Dividit Præses panem hordeaceum cœtui eorum, in honorem Martis.* Aliáque plura hoc mense vanitatis suæ & impietatis produnt deliria, ויאכד אלריס מן כל ואחד מנהם לבית אלמאל דרהמין *exigítque princeps ab uno quoque eorum pro Gazophylacio duas drachmas.* ויכרגון פי כל יום סבעה ועשרין מן אלשהר אעני שהר אלהלאל אלי דיר להם בדיר כאדי וידבחון ויחרקון אחראקאת לסלין אלאלה והו אלקמר ויאכלון וישרבון ויכרגון פי יום תמאניה עשרין אלי קבה לה אלאגר וידבחון ויחרקון כרופא ודיוכא ופראריג כתירה להרמס אלאלה והו אלמריך וארא ארארוא אן ידבחוא דביחה כתירה מתל אלזירך והו פחל אלבקר או כרוף ויצבון עליה אלכמר והו חי פאן אנתפץ קאלוא הדא קרבאן יתקבל ואן לם ינתפץ קאלוא אלאלה עצבאן לא יקבל הדא אלנדר id est, *Uno quoque die vicesimo septimo mensis, cùm nempe novilunium apparere cœpit, egrediuntur in templum quod habent in Monasterio Cadensi, sacrificia & holocausta offerentes Σελώνη Deo, id est, Lunæ: Edunt insuper & bibunt. Die vicesimo octavo egrediuntur in tentorium tecto munitum, ubi etiam sacrificant & comburunt agnos, gallos, pullos multos Hermeti* (puto legendum pro הרמים *Hermes*, ארים, Ἄρης *Mars*)

Deo,

Deo, qui est Mercurius (Mars) *Quòd si multa* (magna) *afferre velint sacrificia, ut sunt bos admissarius, aut agni, tunc fundunt super eos vivos vinum. Si excutiat illud, dicunt; Gratum hoc Deo erit sacrificium: Sin autem illud non excutiat, dicunt: Deus iratus est, non recipiet hæc vota.* Et quia aliquoties mentio facta est Monasterii Cadi, de illius quoq; origine, quantum scire nobis licuit, agere visum fuit. Amiserunt, ut author Arabicus nugatur, Harranæi Idolum, quod appellat צנם אלמא *Imaginem aquæ.* Egressi igitur fuerunt in Indiam usque, Deum suum repetituri. At noluit ille reverti: אני לא ארכל בעדהא מדינה חראן ולכן אני אלי האהנא ומעני האהנא באלסריאניה כאר *Non ingrediar amplius*, inquiebat, *urbem Harran, sed huc usque* (quod Syri exprimunt per voculam כרא *Ceda*) *Veniam.* Atque hinc nomen Monasterio impositum, פהם אלי יומנא הדא יכרגון פי כל עשרין יומא מן שהר ניסאן אלרגאל ואלנסא מעא יתוקעון ורור צנם אלמא וקרומה עליהם *quo in hoc usque tempus egrediuntur die 20. mensis Nisan, viri & mulieres pariter, expectantes adventum & accessum Idoli Aquæ.* — Liber 1. de orig. Muh.

Hæc de festis Sabæorum, de *precibus* eorundem *Muhammed fil. Isaak* sequentia refert: אלמפתרץ עליהם מן אלצלאה פי כל יום תלרת אולהא קבל טלוע אלשמס בנצף סאעה ליקצי מע טלוע אלשמס והי תמאני רכעאת ותלת סגראת פי כל רכעה אלתאניה אנקצאוהא מע זואל אלשמס והי כמס רכעאת ותלת סגראת פי כל רכעה אלתאלתה מתל אלתאניה אנקצאוהא ענד ערוב אלשמס *Constitutas autē, seu injunctas preces, ter singulis diebus concipiunt.* Primas *ante ortum Solis dimidiā horam incipiunt, & cum ejus ortu absolvunt. Constant illa octo Rechaat* (vox hæc corporis *incurvationem*, & *demissionem* significat) *quarum unaquaque tres Seghadat* (προσκυνήσεις est Græcè, Hebraicè השתחויה) *habet.* Secundarum *precum finis incidit in Solis occasum, quæ quinque habent Rechaat: una quaque verò Rechaa tres Seghadat.* Tertiis, *ut secundis, precibus finem imponunt ad occasum Solis.* Præter has orandi vices ordinarias aliâs etiam, quas Muhammedanorum exemplo אלנאפלה *redundantes* appellant, quotidie recitant: אלאולי פי אלסאעה אלתאניה מן אלנהאר ואלתאניה פי אלסאעה אלתאסעה מן אלנהאר ואלתאלתה פי אלסאעה אלתאלתה מן — d. De precibus.

Liber 1. de orig. Muh.

אלליל ולא צלאה ענדהם אלא עלי טהר i. e. Primò, *horâ secundâ diei*: Secundò, *horâ nonâ diei*: Tertiò, *horâ tertiâ noctis*. *Nulla autem apud eos fiunt preces nisi publicé.*

e. *De conjugio & repudio.*

Rationem *conjugii* & *repudii* author ita exprimit: בשהוד לא מן אלקריב אלקראבה ופריצה אלדכר ואלאנתי סוי ולא טלאק אלא בחגה בינה ען פאחשה טאהרה ולא תראגע אלמטלקה ולא יגמע בין אמראתין ולא יטאהן אלא לטלב אלולד *Connubia contrahunt per testes non cum proximis propinquis. Lege autem apud eos sancitum est, ut mas & fœmina pariter* consuescant: *Repudium non concedunt, nisi ob manifestum adulterium. Repulsi autem non revertuntur. Nec concedunt bigamiam, nec conjugalem consuetudinem, nisi ad propagationem sobolis.*

f. *De lustrationibus.*

Habent etiam suas lustrationes aut purgationes בעלי קרי qui *nocturnas illusiones patiuntur*: ועליהם אלגסל מן אלגנאבה ותגייר אלתיאב *Lavant se propter gonorrhæam, vestésque mutant.* Eandem lavandi observant consuetudinem menstruatæ, à quibus viri abstinent, juxta legem: יעתזל אלטאמת *abstineatur à menstruata.* De *præmio & pœna* (Arab. אלתואב ואלעקאב) docent, מעלום ליס יוכר אלי אגל eam *ad terminum definitum* (ultimum judicium) *non differri.*

g. *De bestiis ad sacrificia destinatis.*

In *bestiis* ad sacrificia destinatis selectum habent: לוא דביחה ענדהם אלא למא לה ריה ודם *Nihil sacrificant, quod pulmonem non habeat, & sanguinem.*

h. *De cibo.*

Sed & in ipso *cibo* suas habent leges: וקד נהוא ען אכל אלגזור ומא לם ידכא וכל מא לה אסנאן פי אללחתין גמיעא באלכנזיר ואלכלב ואלחמאר ומן אלטיר גיר אלחמאם ומא לה מכלב ומן אלנבאת גיר אלבאקלי ואלתום ויתעדי בעצהם אללוביא ואלקנביט ואלכרנב ואלעדס id est, *Probibentur edere Camelum* (aliâs vox Arabica ovem etiam notat jugulatam) *& quicquid non sacrificatur: Quicquid item dentes in utraque maxilla habet conjunctim, ut porcus, canis, asinus. Ex avibus, præter columbas, & aves rostratas nihil conceditur: Nec ex germinibus* (frugibus, herbis) *nisi faba & allium. Vescuntur alii phaseolis, brassica capitata, crambe & lendibus.*

i. *De Prophetis.*

Prophetam illi describunt *virum*, אלברי מן אלמדמומאת פי אלתגייר ואלאפאת פי אלגסם ואלכאמל פי כל מחמור פאן רעא לא נקן ען אלאגאבה ויגאב פי רעותה פי אנזאל אלגית ודפע אלאפאת

עז

Liber 1. de orig. Muh.

ואלחיואן אלנבאת ען *mundum à turpitudine atque infamia exprobrationis, & à vitiis corporis: Perfectum in omni desiderabili. Precantem nunquam ferre repulsam, sed in precibus suis exaudiri, cœlitus impetrando auxilium, & repellendo plagas à frugibus & bestiis*

k De materia, forma, &c.

De *materia, forma, privatione, elementis, tempore, temporis motu* sentiunt cum Aristotele. De cœlo scribunt, אנהא טביעה כאמסה ליסת מרכבה מן אלענאצר אלארבעה ולא תצמהל ולא תפסד *esse naturam* (essentiam) *aliquam quintam, ex quatuor elementis non compositam, quæ nec dissolvi possit nec corrumpi.*

l. De Meteoris.

Sic etiam de *Meteoris*; de *anima*, de *demonstrationibus, sensu & sensibilitate* idem cum Aristotele sentiunt.

m. De mundo.

Mundum etiam cum Aristotele *fecerunt æternum. Maj.* More Hannev. l. III. c. 29.

n. De Sanctis V.T.

De *Sanctis* Veteris Testamenti quàm, Deus bone! ridicula illi, impia & absurda credunt. Volunt Adamum virum fuisse ex viro & fœmina, sicut reliqui homines, progenitum, *Majm.* l.c. In libris העבודה הנבטית de religione Nabathæa, fit mentio, ינבשאר וצגרות ורואני ואמרו כי הם קודם אדם ושינבושאר היה רבו של אדם הראשון id est, *Ianbuschari, Zegrithi & Roani, dicuntque quòd fuerint ante Adamum, quòdque Ianbuschar magister fuerit primi hominis*, scribit author lib. *Cos.* p. 5. De eodem Adamo referunt; *quòd librum scripserit, in quo, præter alia, commemoret, arborem quandam esse in India, cujus ramus in terram projectus instar serpentis repat: Arborem item aliam, cujus radix habeat formam humanam, & vocem vehementem, ac distincta verba edat ac loquatur: Item, esse certam quandam herbam, quæ, si sumatur, ac in collo suspendatur, hominem reddat invisibilem, ita ut non videri possit, quónam ingrediatur, vel unde exeat; quòd si verò de illa suffitus sub cœlo conficiatur, audiri in vicino Aere fragores ac tonitrua horrenda, quamdiu fumus ille ascendit.* Narrant etiam, *Adam ex terra* תשאם, *quæ Indiæ vicina est, egressum, & terram Babel ingressum, multa mirabilia secum asportâsse, & inter illa arborem, flores, folia & ramos auri habentem, arborem item talem lapideam, folia item cujusdam arboris ita virescentis, ut folia ejus ab igne non consumantur, & quæ sub se comprehendere vel tegere possit decem millia virorum staturæ Adami, quòd duo secum folia gestaverit è quorum unoquoque duo Homines contegere vel vestire se potuerint, Majm.* l. cit.

2. De Noacho.

De Noah scribunt, *quòd fuerit agricola, neque imaginum cultus ei placuerit. Inde*, scribit *Majm. invenies omnes Zabios vituperare Noam, & dicere,*

Liber 1. de orig. Muh.

cere, quòd nullas coluerit imagines. Et Reformati quoque hanc cum Noacho, propter εἰδωλοβδελυξίαν, experiuntur sortem.

3. De Setho.

Schethum existimant discessisse à sententia Patris sui Adami in cultu Lunæ, *Majm.* l.c.

o. De imaginibus, quæ Tilsemat dicuntur.

De imaginibus, quas peculiari nomine טלסמאת *Tilsemat* Arabes vocant, earúmque fabrica, cui Zabęi erant dediti, plurima afferri possent: Sed & hîc quoque loci lectori brevitatis studium probabimus. Primò ergò vocis טלסמאת Etymologiam excutiemus. 2. Originem harum Imaginum investigabimus. 3. De ipsa earum fabrica & usu aliquid dicemus. 4. Aliquot subjiciemus exempla. 5. Expendemus, quo nomine illę in S. Literis veniant.

Ubi 1. de earum Etymologia, quam alii volunt Arabicam.

A. *Etymologiam* vocis varii ostendunt variam. Sunt qui dicunt vocem esse Arabicam. Certè apud Arabes frequentissimè illa occurrit. Unde *Giggæus* in Thes. Arab. טלסם *Tilsam*, plur. טלסמאת *Imagines ad influxum stellarum factæ.* Hinc מטלסמה *Cantionibus ac præstigiis munita.* *Scaliger* in Epistolis ait, talem apud Græcos στοιχειωμάτων appellari. Sic Cl. *Buxt.* in Lex. Talmud. *Plerique scribunt esse vocem Arabicam.*

Alii Græcam.

Alii dicunt vocabulum hoc esse origine sua Græcum. Ita ex Judæis R. *Mose* ad fin. c. 4. Mass. Pesachim. Id si sit, erunt Talismat Arabum, ipsa Græcorum τελέσματα, quorum meminit *Iustin. Mart.* Resp. ad orthod. πῶς τὰ Ἀπολλωνίου τελέσματα, &c. Aliâs στοιχεῖα vocantur & authores eorum στοιχειωματικοί. *De Talisman Arabum*, scribit *Selden.* in Syntag. p. 116. *quæ eadem sunt quæ στοιχεῖα, &c. Buxt.* Lex. Tal. *R. Mose dicit, vocem esse Græcam. Ita videtur à τέλεσμα, ἀποτέλεσμα; quod peculiari significatione effectus stellarum significat apud Manilium.*

Alii Hebream.

Sunt tandem, qui ab Hebræis vocis originem accersunt. R. *Iehuda Muscato*, in Comment. libri Cosri scribit, se vidisse, qui derivent hanc vocem à טָלֶה (quod *arietem* significat) & שֶׁמֶשׁ *Sol; quòd videlicet imagines tales conficiantur Sole existente in signo arietis, quod primum est signum Zodiaci.* Sed inepta est hæc & planè ridicula derivatio, in earum Catalogum referenda, de quibus in *Differt. nostra de jubilæo* egimus. Nos in prima Etymologia simpliciter acquiescimus, quam frequentissimus vocis usus in Arabum & Sabæorum vetustissimorum monumentis luculenter probat.

II. Origine, quæ juxta alios petita à Sabæis.

B. Accedimus ad *originem Tilsemarum*, quam *Majm.* acceptam fert Sabæis, tum in Comment. super Misch. Av. Zarah c. 4. S. 7. tum in Mo-

re Nev.

re Nev. l. I. c. 63. Et certè inter illos, qui Sabæorum religionem fuerant amplexi, harum imaginum usus fuit longè maximus. *Ibn Vabschija* (cujus etiam meminit *Maim.* in More Nev. P. III. c. 29.) Chaldæus seu Sabæus, celebris valde Magus, יעמל אעמאל אלטלסמארת *faciebat opera Talismarum.* Liber 1. de orig. Muh.

Alii verò authorem Talismarum faciunt *Apollonium Tyanæum.* Natus est hic Apollonius *apud oppidum Tyana, apud Asbamei Iovis templum in Cappadocia*, ut scribit *Ammianus Marcellinus*, lib. 23. p. m. 1654. unde *Dio Nicæus* in Anton. Carac. eum *Apollonium Cappadocem* appellat. Domitiani temporibus floruerat, ut scribit *idem*. *Baronius*, ejus ad an. Chr. 52. sub Claudio jam, meminit. Insignis erat Magus, Ephesiis proinde, ut *Hierocles* testatur, & aliis, pro Deo habitus. Vide *Baron.* an. Chr. 68. S. 32. unde & Alexander Severus in Larario suo non Christum modò habuit; sed & Apollonium, ut diximus in *Historia Eccles.* p. 54. *Philostratus* de eo refert, *quòd puellam feretro jam impositam à mortuis suscitârit.* Mendacium est, quod de Apollonio confinxit Philostratus, sicut multa alia. De eodem etiam scribit, *quòd Romam fuerit vocatus, tonsus & carceri mancipatus: sistendus verò Domitiano, evanuerit, & Puteolis improvisus apparuerit.* Atque hunc Apollonium Arabes, *Muhammedani* pariter & *Christiani*, Talismas in orbem invexisse credunt & tradunt. De *illis* loquitur *Selden.* Synt. p. 116. *De Talisman Arabum scribit Leunclavius in Pandect. Turcic. cap. CXXX. ubi Apollonio Tyanæo, velut authori, ex Muhammedanorum libris tribuuntur. Et vetustum habeo authorem anonymum, Arabicè Msc. in quo plurima occurrunt de Talismath in urbibus celebrioribus Orientis olim collocatis. Atque omnium, inquit ille, horum Talismath* כאן צאנע אלחאכם פלענוס *author, seu artifex fuit Polonus sapiens, quo Apollonium intelligi puto.* Ex *horum* numero unus multorum instar erit *Elmac.* cujus verba p. 195. sunt: ופי זמאנה כאן אמוליוניוס צאחב אלטלסמארת וכאן יצ׳ארד אלנצארי באפעאלה אלמג׳וסידה *Tempore ejus* Domitiani *fuit Ammlonius* (l. אפולוניוס *Apollon.*) *Tilsæ-Autor, qui Christianis restitit.* Idem ait, quendam ejus discipulum preceptorem rogâsse: איהא אלמעלם מן הו הדא אלרג׳ל אלדי אמן בה אכת׳ר אלאמם ואמה אללג׳את אלמכתלפה *O Doctor! Quis est vir ille, in quem pleræque credunt gentes, plurésque linguæ diversæ?* Quibus ille respondit: הדא פימא זעמוא אנה רג׳ל צלב ומאת ועאש וצעד אלי אלסמא כמא ידכר אצחאבה ונחן נרי אנה יארוס רים חכמא אתנאס ופרפימאנוס ומרטיאנוס וג׳ירהם

Iuxta alios ab Apollonio Tyanæo.

Liber 1. de orig. Muh.

ועירתהם מן אלחכמא קד כפרוא באלהתהם וסגרוא לה ותאבעיה
ואלדעאה לה תארכוא אלדניא לא מאל להם ולא עקרה והם דו
קוה פי אלקול ואלעמל ולא ירנסון אנסאדהם ברנס אלכטיה
וסירתהם חסנה id est, *Est is, quem existimant crucifixum, mortuum, resuscitatum, & in cœlos sublatum, prout socii ejus vel asseclæ commemorant, nósque videmus, quòd Iarus, sapientum Princeps, Athanasius, Parphimanus* (sunt nomina propria, sed mendosè admodum, ut fieri solet, scripta) *& Martianus, aliíque sapientes, Deos suos abnegârunt, eúmque adorârunt. Qui verò eum sequuntur & invocant, mundum illi relinquunt, nec divitias quærentes nec agros* (nec mobilia bona, nec immobilia) *Potentes autem sunt & verbo, & opere, nec corpora sua polluunt maculâ peccati, éstque πολιτεία eorum bona valde, vel laudabilis.* Conf. *Hist. Eccl.* p. 80.

III. De fabrica.

C. De *fabrica & usu* Tilsemarum (ita enim vox juxta Arabicam scriptionem legenda) multa commemorant scriptores Orientales.

Vbi certus siderum situs & constellatio observanda.

Muhammed fil. Isaac scribit: זעמת טאיפה מן אלפלאספה ועברה
אלנגום אנהם יעמלון אלטלסמאת עלי ארצאר אלכואכב *Putant quidã Philosophi & Astrol. eos facere Tilsemath ad stellarum observationem.* Quæ quidem stellarum consideratio adeò necessariò requiritur, ut quidam צאחב אלטלסם פאנה אבטל עמלה בסבב אנתטאר
אלרצד אלמואפק לעמלה artifex Tilsemæ *intermiserit opus, propterea quòd expectare debuerit convenientem operi suo constellationem.* Sic Majm. Av. Zar. c. 3. ad verba: כל הצלמים אסורין מפני שהן נעבדין
פעם אחת בשנה *Omnes imagines sunt prohibitæ, quia factæ sunt semel in anno*, commentatur: חושבים בעלי זה המעשה כי כשתהיה
השמש במעלה ממעלות הגלגל איזו מעלה שתהיה יעשה צלם
לאותה המעלה על רמות הצורה המיוחסת לאותה מעלה ונראים
ממנו כוחות כמציאות בעיני אותה צורה והפעלים המיוחסים לה
והם מקטרים לאותו צלם ומתפללים לו ומגדלין אותו בשעה
שתהיה השמש באותה מעלה וזה מין ממיני הצלמים ונקרא בערבי
טלאסם id est, *Existimant authores illius operis, quòd si, Sole in gradu ex gradibus orbis existente, secundùm illum gradum imago conficiatur, ad similitudinem imaginis, quæ illi gradui adscribitur, appareant ex illa imagine virtutes & effectus, qui illi figuræ attribuuntur: Vnde hujusmodi imagini adolent, eam adorant & magnificant eâ horâ, quâ Sol in illo gradu existit. Atque hæc est species imaginum, quas Arabicè* טלאסם *appellant.* Ita

c. 4.

c.4.S.7. de Sabæorum Idololatria, & harum Tilsemarum fabrica prolixè agit, uſu item, quo & mala averruncare, & bona attrahere potuerint. *Scaliger* in *Epiſtolis* hinc inde eandem doctiſſimè pertractat materiam *Scito igitur*, verba ſunt Scaligeri, *non ſolùm Muhammedanos, ſed & Indos Idololatras ab ultima antiquitate nummos ſignare aut gemmas ſculpere ad horoſcopum, eáſque imagines* φυλακτηρίων, *& amuletorum loco habere: V. Gr. adverſus ictus ſcorpionum numulos, horoſcopante ſcorpione, cum imagine ſcorpionis ſignant, ut eſt apud veterem Geographum.* Ex p. 377. *Priſcum hoc Magorum & Chaldæorum inventum, ut ejusmodi figuris incidendis horoſcopans ſignum obſervarent. Puta, ſi* σφραγῖδα *adverſus Scorpionum ictus fabricare vellent, non priùs id facerent, quàm horoſcopante Scorpio. Quod in libris Arabum legimus non rarò.* Exempla plurima habet *Paracelſ.* in Archid. Mag. l. 1. & 2. *Harsdorfer* im Geſprechſpiel P. VI. n. 226. Vide etiam Syntag. *Seld.* de Diis Syr. l. 1. c. 2. Στοιχεῖα autem quid ſint, ex Centiloquio Ptolomæi, ut vulgus Aſtrologorum credit, diſcimus: Τὰ ἐν τῇ γενέσει καὶ φθορᾷ εἴδη πάσχει ὑπὸ τῶν οὐρανίων εἰδῶν. Διὰ τοῦτο χρῶνται τούτοις οἱ στοιχειωματικοί. τὰς ἐπεμβάσεις τῶν ἀστέρων σκοποῦντες ἐπ' αὐτά. *Vultus hujus ſeculi ſunt ſubjecti vultibus cæleſtibus, & ideò ſapientes, qui imagines faciebant ſtellarum, introitus in cæleſtes vultus inſpiciebant, & tunc operabantur quod debebant.*

D. Exempla ejusmodi טלסמאת in Arabum ſcriptis non pauca occurrunt. Multa cumprimis, teſte *Muhammed* filio Iſaak, habuit ארץ מצר ואלשאם *Aegyptus & Syria.* *IV. Aliquot ſubjiciuntur exempla.*

Elmacinus in Hiſtoria Arabica p. m. 21. refert in Andaluſiæ quadam urbe eſſe צורה אנסאן פמתי לטך וגהה באלטין טלע אלמא מן אלבחר אלי אלסור יגסל אלטין ען דלך אלוגה תם יעוד אלמא אלי מסתקרה ודכר אנה טלסם ימנע אלמא אך יגרק הלך אלמדינה *Figuram hominis, cujus facies, luto illita: per aquam ex mari ad murum uſque aſcendentem, poſteáque ad locum ſuum redeuntem, abluatur. Alii commemorant, eſſe illam Taliſman, quæ aquam, quò minùs urbs inundari poſſit, prohibeat.* *a. Ex Elmacino.*

Idem author p. 23. Hermeti tribuit imaginem, cui nomen אבו הול locatam במצר אלקרימה *in veteri Mezer*, vel Mizraim, לימנע אלרמל ען מדינה מצר *ut arena ab illa arce arceatur.* Additque, Hermetem in hac ἀστρονομίᾳ, ex qua multum ad ſui temporis homines utilitatis redundârit, excelluiſſe.

Au-

Liber 1. de orig. Muh. b. *Chronico Samaritano*

Author Chronologiæ Samaritanæ C.XLVI. scribit: איצא מנעוא אלסאמרה מן אלטלוע אלי אלגבל וקאלוא אלי מן טלע אלי הרא אלגבל יקתל ועמלוא אלרום עלי ראס אלגבל טלסם והו טיר נחאס וכאן ידור מע אלשמס כיף מא דארת וכאן ארא טלע סאמרה יזעק אלטיר אבריוס פיעלמוא אן עלי אלגבל סאמרה פיכרגון אליה פיקתלוה id est, *Prohibebantur etiam Samaritani ascendere montem* (Garizim) *adeò ut illi, qui montem ascendit, supplicium mortis annuntiârint. Collocârunt autem Romani in vertice montis Tilsem, avem nempe aneam, quæ cum ipso Sole circumferebatur: Quòd si ergò Samaritanus ascendit, clamavit avis: Hebræus! Unde colligentes, Samaritanum in monte esse, egressi sunt, eùmque occiderunt.*

c. *Iacobo Iusto.*

Iacobus Iustus, Judæus, in explicatione Chorographica terræ sanctæ N. 908. notat: נהר כלב *Adonis, fluvius Phœniciæ notus, & à fabula Adonis sic nominatus. Hodie dicitur fluvius Canis, siquidem illius regionis habitatores sibi persuadent, in quodam monte alto, vicinóque illi fluvio Canem ex metallo arte magica conflatum fuisse, & cùm hostium Pyratarum naves, mare illud percurrerent, latrare, cujus latratu omnes commonefactos confestim convenère, & ad defensionem arma cepére, hincque nomen comparâsse credant.*

d. *Ibn Chalican.*

Ibn Chalican, celeberrimus Arabum Scriptor, de odio inter Barbaros, Arabes, & Andalusios gliscente, verba faciens, ait, cogitâsse hos Tilsemâ hostes abigere, & à laribus depellere. Occasio verò imaginis hujus seu Tilsemę fabricandę nata fuit ex conjugio filię cujusdam, Regis Andalusiorum. Ambibant eam, ob elegantiam corporis, & formositatē, Réguli aliquot: Nam וכאנת גזירה אלאנרלס כתירה אלמלוך לכל בלרה או בלרתין מלך *erant tunc in Insula Andalusia multi reges; singulæ enim regiones, aut binæ, suum habebant regem:* Unde pater ejus, inter sacrum hærens & saxum, dubius fuit quò se verteret: facilè prævidens, cuicunque suam locâret filiorum, cum reliquorum id futurum ingratiis. Accersit igitur filiam, eíque negotium exponit. Illa parentem ἀπορῶντα mox bono esse jubet animo: Promittit, se in negotio hoc intricato ita versaturam, ut absque ulla illud fiat aut infamiæ nota, aut amissæ apud procos gratiæ periculo. Quid ergò, inquit Pater, factu opus censes? Concepi, respondit illa, animo meo aliquid, quo sine repulsam feret, quisquis spe fidei meæ conjugalis ducitur:

Con-

Conſtitui nempe,nulli nubere,niſi ſapientiæ laude clariſſimo. Hæc filiæ conditio,ad Regulos perſcripta,plerorumque mentem mutat. Omnes enim,duobus exceptis, vel nullius, vel exiguæ ſibi ſapientiæ conſcii, ſpem abjiciunt,procarèque deſinunt. Duo verò ſapientiæ laudem ſibi haud obſcurè vendicant. Unde cùm patri aqua iterũ hæſiſſet,dixit: הדאן אלמלכאן חכימאן איהמא ארציתה אסכט אלאכר *ex duobus illis Regibus ſapientibus quemcunque elegeris,in alterius offenſam incurres.* Illa verò reſpondit. Utrique eorum ingenioſum aſſignabo opus,ei verò,qui prior illi colophonem impoſuerit,maritum promittam fœdus & fidem. Ecquod illud? rogat pater. Reſpondit: אננא

Liber 1. de orig. Muh.

סאכנון בהדה אלגזירה ונחן מחתאגון אלי רחא תדור בהא ואני מקתרחה עלי אחדהמא אראתהא באלמא אלעדב אלגארי אליהא מן דלך אלבר ומקתרחה עלי אלאכר אן יהבר לי טלסמא תחצן בה גזירה אלאנדלס מן אלברבר ואסתטרב אבוהא אקתראחהא וכתב אלי אלמלכין במא קאלתה בנתה ואגאבא אלי דלך ותקאסמאה עלי מא אכתאר ושרע כל ואחד פי עגל מא אליה מן דלך ואמא צאחב אלרחא ואנה עמד אלי כרב עטאם אתכדהא מן אלחגארה ונצד בעצהא אלי בעץ פי אלבחר אלמאלח אלדי בין גזירה אלאנדלס ואלבר אלכביר פי אלמוצע אלמערוף בזקאק סבתה וסלר אלפרג אלתי בין אלחגארה מן אלבר אלי אלגזירה ואתארה באקירה אלי יומנא הדא פי אלזקאק אלתי בין סבתה ואלגזירה אלכצר ואכתר אהל אלאנדלס אן הדא אתר קנטרה אלאסכנדר פי אן קד עמלהא ליעבר עליה אלנאהר מן סבתה אלי אלגזירה ואללה אעלם אי אלקולין אצח ולמא תם תנציד אלחגארה ללמלך אלחכים גלב אליהא אלמא אלעדב מן מוצע עאלי פי אלגבל בדבר אלכביר וסלטה פי סאקיה מחכמה אלבנא ובנא בגזירה אלאנדלס רחי עלי הדה אלסאקיה ואמא צאחב אלטלסם פאנה אבטל עמלה בסבב אנטתאר אלרצד אלמואפק לעמלה ע׳יר אן עמל אמרה ואחכמה ואבתנא בניאנא מרבעא מן חגר אביץ עלי סאחל אלבחר פי רמל חפר אסאסה אן געלה תחת אלארץ במקדאר ארתפאעה פוק אלארץ ליתבת id eſt, *Ecce,habita-*

Liber 1. de orig. Muh. *mus hic in Insula, molæ, quæ in gyrum se volvat, indigi. Alteri ergò eorum excogitandam injungam ejusmodi molam, quæ circumvolvatur aquâ dulci, quæ ex hoc deserto ad eam fluat. Alteri verò inveniendam relinquam Tilsemam, quâ Insulam Andalusiæ ab irruptione Barbarorum muniat. Pater ingenioso hoc invento gaudet, scribítque Regibus istis omnia, quæ filia ejus dixerit. Qui ipsi quoque in eo acquieverunt, juramentum, ut in eo, quod elegit, persisteret, ab eo exigentes. Quisque ergò eorum opus suum festinanter absolvere cogitavit. Author molæ, rudera quæsivit ossium, quæ in antris aut fossis reperta, alia aliis superstruxit in mari salso (quod est inter Insulam Andalusiam, & desertum magnum, in loco cui nomen Zekak-Sobta, & Sald-alpergh, quæ est inter foveas;* antra, aut terram lapidosam; *deserti) ad Insulam. Rudera ejus in hunc usque diem supersunt Zekaki, quæ inter Sobta, & Ghezirat-alchoder: Plerique tamen Andalusii credunt, esse hæc rudera Pontis Alexandri, quem fecerat, ut per eum transiret flumen ex Sobta, ad Insulam. At Deus novit, utrum dictum verius sit. Lapidibus autem sic ritè à Rege Sapiente dispositis, derivabatur ad eos aqua dulcis ex loco elato in monte deserti magni, quam coercuit in rivulum artificiosè constructum. Atque sic molam in Insula Andalusia super hunc fluvium erexit. Interim author* Tilsema, *opus intermittere fuit coactus, quia expectare debuit observationem congruentem* (tempus opportunum) *operi suo. Absolvit nihilominus & ille negotium suum, illúdque firmavit, extructo opere quadrato ex lapidibus albis ad littus maris. In arena fodit fundamentum ejus, ita ut subtus terram poneretur eadem altitudine, quâ supra eandem eminuit, quò sic* (structura) *firmior esset.* Cúmque opus hoc suum quadratum ad finem optatum perduxisset, Tilsemam quoque formavit; רגֻל ברברי *virum* nempe *Barbarum*, barbâ & pilis Maurorum more, nigris & crispis. שאהק פי אלהוא טולה׳ ניף ען סתין דראעא או סבעין דראעא *In aëre procerus eminebat: Longitudo quippe sexaginta, præter propter, cubitorum fuit, aut septuaginta.* Artificiosissima omnia erant; id cumprimis, quod מדידה׳ אלימני במפתאח קפל. קאבץ עליה משירא אלי אלבחר כאנה יקול לא עבור וכאן מן תאתיר הדא אלטלסם פי אלבחר ולא כאנת תגרי פיה קט ספינה׳ ברברי חתי סקטת אלמפתאח מן ידה׳ *dextra ejus fuerit extensa cum clavi sera, quam ille tenebat, nutúque, quasi, in mari vergens, significabat:* Nemo hic transeat. *Sunt autem hujus Tilsemæ quædam reliquiæ in mari. Neque ulla an quâ accessit navis Barb. quin de manu ejus ceciderit clavis.* Quem verò tan-

rò tandem finem res fuerit sortita, author sequentibus exprimit ver- Liber 1. de
bis: וכאן אלמלכאן אלעאמלאן ללרחא ואלטלסם יתסאבקאן אלי orig. Mah.
אלתמאם מן עמלהמא אר כאן׳ באלסבק יסתחק אלתזויג וכאן
צאחב אלרחא קד פרע׳ לאכנרה יכפי אמרה ען צאחב אלטלסם
חתי לא יעלם בה ויבטל אלטלסם פלמא עלם באליום אלדי
יפרע׳ צאחב אלטלסם פי אכרה אגרי אלמא באלגזירה מן אולה
ואדאר אלרחא ואשתהר דלך ואתצל אלכבר בצאחב אלטלסם והו
פי אעלאה יצקל וגהה וכאן אלטלסם מדהבא ולמא תחקק אנה
מסבוק וצעפת נפסה וסקט ען אעלא אלבנא מיתא וחצל צאחב
אלרחא עלי אלמראה ואלרחא ואלטלסם *Duo verò isti Reges tum molæ, tum Tilsemæ structuræ intenti, se invicem in absolutione operis studebant antevertere. Ille enim, qui primò ad finem opus perduxisset, conjugium merebatur. Author ergò molæ cùm finem operi imposuisset, hoc ipsum tamen fabrum Tilsemæ celavit, ne id resciscens, Tilsemam destrueret. At postquam innotuit ei dies, quo author Tilsemæ ultimam fabricæ admovit manum, fluere facit aquam in Insula, inde à principio ejus, molámque circumvolvit* (agitavit:) *Quòd ubi percrebuisset, famáque ad authorem Tilsemæ pervenisset, fuit is in fastigio ejus, vultum expoliens: Erat autem Tilsema inaurata. Cúmque certò jam se præventum videret, animi deliquium passus de fastigio ædificii decidit mortuus. Atque sic mulier* (filia Regis) *obtinuit authorem molæ, molam & Tilsemam.* Alias etiam Andalusii, ad depellendos, vel deterrendos potiùs, Barbaros fecerunt Talismas פי אוקאת אכתארוא ארצאדהא *iis temporibus*, quorum *singulares elegerunt observationes*, de quibus Arabici Scriptores consulendi.

Unum tantùm adhuc addemus, cujus meminit *Seldenus* p. 109. de Diis Syris. *Idem putandum est*, scribit, *de statua capite, quod Gerebertus ille Rhenensis primùm, deinde Raven. Archiepiscopus, & postea Pontifex Maximus, Sylvester secundus dictus, à Saracenis Hispaniensibus, ídque ad humanæ curiositatis satietatem edoctus, in oraculum sibi conflavit. G. Malmesburiensis de gestis Regum Angliæ II. c. X.* de Gereberto fama dispersit, fudisse sibi statuæ Caput, certa inspectione syderum; cùm videlicet omnes Planetæ exordia cursus sui meditarentur, quod nonnisi interrogatum loqueretur, sed verum vel affirmativè vel negativè pronunciaret. Verbi gratiâ, cùm diceret Gerebertus, ero Apostolicus? Responderet statua, Etiam. Morior antequam cantem Missam in Jerusalem? Non. *Sed responso de mortis tempore, deceptus est. Cogitavit*

e. Seldeno.

 enim

Liber 1. de orig. Muh. *enim ille urbem Ierusalem. Oraculum autem sacras ædes sic dictas Romæ voluit.*

V. Talisme Arabum sunt Hebræorum Teraphim. Patet hinc Tilsemarum non tantùm multiplicem apud Orientales fuisse usum; sed etiam easdem, verisimiliter Hebræorum esse תרפים Teraphim, quorum quindecim in locis per contextum sacrum V. Test. mentio fit. Assertionis nostræ aliquot subjiciemus rationes.

I. Tilsemæ Arabum nonnisi certo tempore conficiebantur, ut diximus suprà p. 190. Idem de Hebræorum תרפים monent Rabbini. R. *Sol.* comment. 2. Reg. XVIII. 24. scribit: העושה אותן צריך לכון שעה אחת ושנה אחת ראויה לכן *qui faciebat ea* (Teraphim) *opus habebat respicere horam certam, & annum certum, rei convenientem. Id.* Hos. III. v. 4. תרפים הם צלמים הנעשים בכוון שעה אחרת העשויה לכן *Teraphim sunt imagines factæ intentione alicujus horæ, ad id factæ. Aben Esra,* Comment. in Genes. XXXI. אחרים אמרים כי יש כוח בחכמי המזלות לעשות צורה בשעות ידועות ותדבר הצורה *Alii dicunt, esse virtutem in Astronomis faciendi imaginem certis horis, ita quidem ut illa loquatur.* Et in lib. *Zohar* in Genesin אמר ר' יהודה לא אתעבידו אלא בשעתי ידיען *Dixit R. Iehuda: Non conficiuntur* (Teraphim) *nisi certis horis.*

II. Tilsemæ Sabæorum erant quidem ut plurimùm *Dii Averrunci*: Iisdem tamen χρησμῶν, vel oraculorum officium tribuebatur. De Teraphim certiùs hoc est, quàm quod multis debeat probari. Hinc LXX. vocem Hebræam in *Hosea* Δήλων (quo nomine Urim etiam iis vocatur 1. *Sam.* XXVIII. quod per Δήλωσιν eadem mente *Exodi* c. XXVIII. redditur) vertunt. In *Zacharia* verò τοὺς ἀποφθεγγομένους. Sic *Hos.* III. v. 4. Chald. pro תרפים, habet מחוי *indicans*, futura nempe. R. *Sol. Iarchi* l. cit. תרפים צלמים שמדברים על ידי כשפים *Teraphim sunt imagines, quæ magorum operâ loquebantur.* Ita ad *Ezech.* XXI. 21. *Hos.* III. 4. & R. *David Kimchi* 2. Reg. XXIII. 24. התרפים הם צלמים העשוים לדעת עתידות *Teraphim sunt imagines factæ ad cognoscendum ex eis futura.* Aliter quidem alii de usu & fabrica Teraphim loquuntur, quorum tamen sententias hoc loco examinare nostri instituti non est. Ea, quæ dicta sunt, satis probabilem reddunt conjecturam, Zabæorum Talisman, Hebræorum esse Teraphim.

D. Probatur exemplis perpetuam ferè inter legem Mosis & ritus Antequam verò capiti huic finem imponamus, rem Theologiæ studiosis haud ingratam nos suscepturos speramus, si quando, Majmonidis exemplo excitati, probemus, præcepta legis Mosaicæ, & affir-

firmativa, & negativa cumprimis, *ἀντίθεσιν* sæpissimè expressam continere rituum & ceremoniarum Zabæorum. *Maimonidis* verba ex comment. in Misch. Av. Zar. c.4. S.7. ita habent: ועקר זה באומה

Liber 1. de orig. Muh. Sabæorum esse antithesin. Exemplo Majmonidis.

הנקראת צאבים והם האומה שיצא אברהם אבינו עה מביניהם
וחלק על טעותם וסברתם המקולקלת במה שנתן האלהים מלבו
מן החכמה והיו מגדלין ומכברין הכוכבים ומיחסין בהם פעולות
שאינו להם והם שכתבו ספרים בריני הכוכבים והכשוף
וההשבעות והמזלות הרוחניות ודבר הכוכבים והשרים והגדרת
העתידות מעונן ומנחש על רוב מיניהם ושאלת המתים והרבה
מכיוצא בזה שׁשלפה התורה האמתית הרבה עליהם והכריתה
אותם id est, *Radix hujus* (idololatriæ) *est apud gentem, quam Sabæam vocant, quæ gens est, ex qua egressus est Abraham pater noster p.m. & disputavit contra eorum errorem & sententiam perversam, pro ea, quam Deus ex corde ejus dedit, sapientia: Honorabant autem & venerabantur stellas, iisque operationes, quas non habebant, tribuebant. Scribebant etiam libros de ratione stellarum, de magia, exorcismis, astris spiritualibus,* (certè solus Ibn-Vahschjia de his ferè omnibus scripsit: Tribuitur enim illi כתאב טרד אלשיאטין *liber de expellendis Dæmonibus*: כתאב סחר אלכביר *liber de magia major*: כתאב סחר אלצעיר *liber de magia minor*: כתאב מדאהב אלכלדאניין פי אלאצנאם *liber rituum Chaldaicorum circa imagines*: כתאב אלאסראר פי אלסחר *liber arcanorũ magicorum*: כתאב אלפלאחה אלכביר ואלצעיר *liber de cultu magnus & parvus*: Aliâs etiam habentur, מראפע אלנגום פי אלטלסמאת מן אהל באבל *utilitates astrorum in Tilsemis, à populo Babel*: כתאב אלכראני יוגד ענד אליהוד פי אחכאם אלנגום *Liber Harranæus, qui apud Iudæos reperitur, de astronomia judiciaria*, & plures alii, quorum meminit אבו מעשר אלבלכי *Abumasar*, vulgò dictus *Balchæus*) *de sermone stellarum & dæmonum, prædictione futurorum, de hariolo & augure, secundùm varias eorum species, de rogatione mortuorum, & si quæ sunt hujus farinæ alia, contra quæ lex vera gladium quasi suum sæpius stringit, eáque excindit.* Et clariùs *More Nev.* l. III. c 29. *Dico, quòd multarum legum rationes & causæ mihi innotuerunt ex cognitione fidei, rituum & cultus Zabiorum.* Videamus igitur exempla.

Libri quidam Sabæorum.

I. *Levit.* XXI. v. 5. legimus: *Non decalvabunt calvitium in capite suo, & extremitatem barbæ suæ non radent, & in carne sua non incident ullam incisuram.* At de Sabæis scribit *Muhammed ben Isaac*, p. 20. אן יחלקון נפוסהם

Talis ἀντίθεσις occurrit 1. Levit. 21. de tonsura.

Liber 1. de orig. Muh.

נפוסהם באלמואסי או באלנורה וכאן פיהן נסוה ארא הן יתזוגן אלאזואג יחלקן נפוסהן עלי מתל דלך *quòd se radant novaculis, aut igni notam sibi inurant: Sunt etiam mulieres, quæ viris nubentes, se eodem quoque modo radunt.*

2. Lev. XI. de carne suilla.

II. *Levit.* XI. v. 7. interdicit Deus *esum & usum carnis suillæ*: At Zabæi, teste *authore* citato, certo quodam die יאכלון כלמא וקע פי אידיהם מן לחום אלכנאזיר *edunt, quidquid manibus eorum obvenit, è carnibus suillis.*

3. Lev. 19. de Magis & hariolis.

III. *Levit.* XIX. v. 26. *Deut.* XVIII. v. 14. & alibi, gravissimè Deus populum suum dehortatur á חוברי חבר *Magis*; ידעונים *Ariolis*; מכשפים *Incantatoribus*; מנחשים *auguribus*; מעוננים *Præstigiatoribus*, tum aliis de causis, tum etiam, ne quid commune haberent cum Zabaistarum Idololatria, quæ in hoc quidem genere maximè luxuriabat. *Maym.* More Nev. P. III. c. 27. *Porrò secundùm sententias illas Zabiorum erexerunt stellis imagines, & Soli quidem imagines aureas, Lunæ verò argenteas, atque ita metalla & climata terræ inter stellas partiti sunt. Dixerunt enim, Climatis N. Deum esse stellam N. Deinde sacella ædificaverunt, imaginésque in illis collocârunt, arbitrantes, vires stellarum influere, in illas Imagines, eásque intelligendi virtutem habere, hominibus Prophetiæ donum largiri, ac denique, quæ ipsis utilia ac salutaria sunt, indicare. Ita dicunt de arboribus, quæ sunt ex portione stellarum illarum; cùm arbor quædam stellæ alicui dedicatur, nomini ejus plantatur, & hoc vel illo pacto colitur, quòd virtutes spirituales stellæ in arborem illam infundantur, ita ut secundùm modum Prophetiæ cum hominibus, ut prophetent, loquatur, & in somnio etiam illos alloquatur. Atque hi sunt Prophetæ illi Bahalis, & Prophetæ lucorum, quorum in libris sacris fit mentio. Atque ex hac imaginationum specie ortæ sunt sententiæ aliæ, è quibus fuerunt Præstigiatores* (מעוננים) *Augures* (מנחשים) *Astrologi* (מכשפים) *Incantatores* (חוברי חבר) *Consulentes magos, Arioli* (ידעונים) *& quærentes ex mortuis*: de quibus omnib. prolixiùs agit c. XXXVII. ubi tres operum Magicorum constituit Classes, quarum *prima versatur circa plantas, animalia & metalla*: secunda *consistit in circumscriptione & determinatione temporis*: tertia *in gestibus & actionibus humanis, ut saltatione, manuum complosione, clamore, risu*, &c. quæ omnia ex Zabæorum libris illustrat.

4. Lev. 17. de sacrificiis Dæmonum.

IV. *Levit.* XVII. v. 7. ait Deus: *Et non sacrificabunt ultra sacrificia sua* שעירים *hircis*, id est, Dæmonibus, hircorum forma apparentibus.

bus. At ex Sabæis, ut scribit *Maim. l. cit. c. XLVI.* כאנת טואיף יעבדון אלגן ויעתקדון אנה יתשכל צורה אלטנוז ולדלך כאנוא יסמון אלשעירים fuerunt quidam, qui *Dæmones colebant, credentes, formam eos hircorum habere, ac propterea eos* Seirim (שעירים) *appellabant.* Liber 1. de orig. Muh.

V. *Levit.* XI. Deus *esum certorum animalium concessit,* quæ impunè *Iudæis* licuit mactare. At Zabæis illa in honore erant. *Mai.* P. III. c. 30. עלה תעשים עובדי עז ללבקר אנמא הו מן אגל נפעהא פי אלפלאחה חתי קאלוא לא יגוז דבחהא *Causa verò, propter quam Idololatræ magnifaciunt bovem, est usus, quem præbet in agricultura, adeò ut dicant, non licere eum mactare.* Confer etiam c. XLVI. ubi tamen errat, si negat, *Zabæos ne quidem in sacrificiis bobus & ovibus locum dedisse.* 5. Lev. 11. de usu bestiarum.

VI. Dedit Deus Israelitis in mandatis, *ut haberent sua Φυλακτήρια, membranas, quibus certos leges versus inscriberent,* atque adeò mandata divina recenti semper memoria colerent. At Sabæi, auctore *Muhammed filio Is.* p. 20. alia quædam circumferebant amuleta, *alam pulli, in delubro sacrati vel mactati sinistram* ויעלקונה פי אענאק אלצביאן וקלאיד אלנסא ועלי אוסאט אלחואמל ויזעמון אן הדא חפט וחרז עטים i. e. *quam suspendebant de collis puerorum, & cingulis collorum muliebrium: Cingunt item eâ lumbos prægnantium, existimantes magnum esse proëbium & amuletum.* 6. De Φυλακτηρίοις.

VII. *Levit.* II. v. 13. jubet sacrificia *sale condire, mel verò & panem fermentatum à sacrificiis abesse,* quia, ut Maj. P. III. c. 46. ait, Idololatræ, לא יקרבון כבזא אלא כמירא ויכתארון בתקריב אלאמור אלחלוה וילותון קראבינהם באלעסל *nonnisi panem fermentatum offerebant, & in oblationibus suis res dulces eligebant, sacrificia sua melle inungentes.* 7. Levit. 2. de sacrificiis sale condiendis.

VIII. Scribit Majm. P. III. c. 45. *Sanctum Sanctorum fuisse versùs occidentem,* quia Idololatræ, vel Solicolæ potiùs, Numen suum, id est, Solem adoraturi, ad orientem se converterint. Locus sic habet: 8. De Sanctuario extruendo occidentem versus.

ומעלום אן עובדי עז כאנוא יקצדון לבניאן היאכלהם ואקאמה צורתהם פי אעלי מוצע יגדונה הנאך על ההרים הרמים ולדלך מיז אברהם אבינו הר המוריה לכונה אעלי גבל הנאך ואעלן פיה באלתוחיד וכצץ וחרדתא לעין אלערב לאן קדש הקדשים פי אלערב והו מעני קולהם שכינה במערב פקד בינוא זל פי גמרא יומא אן אברהם אבינו חדד אלקבלה אעני בית קדש הקדשים ועלה דלך עני

Liber 1. de orig. Muh. ענדי אנה למא כאן אלראי אלמשהור פי אלעאלם חיניד עבאדה
אלשמס ואנהא אלאלאה פלא שך אן כאן אלנאס כלהם יסתקבלון
אלשרק ולדלך אסתקבל אברהם אבינו אלגרב פי הר המוריה
אעני פי אלמקדש חתי יסתדבר אלשמס *Constat, Idololatras destinâsse ædificandis templis suis, & erectioni imaginum, loca excelsa, quæ ibi reperiebant in montibus altis. Hac de causa elegit Abraham, pater noster, montem Moriah; propterea quòd altissimus esset mons, in quo publicè professus est fidem de unitate. Atque hunc proprium sibi esse voluit, terminúmque sibi constituit ad occidentem, quia Sanctum Sanctorum futurum erat ad occidentem. Atque hoc est quod dicunt;* Majestas divina est in occidente. *Expressè etiam docent Magistri nostri* p.m. in Gemara Joma, *Abrahamum patrem nostrum respectum hunc Sancto Sanctorum definiisse. Cujus rei causa, meo judicio, est, quòd cum recepta tunc fuerit opinio in mundo colere Solem, eúmque pro Deo habere, sine omni dubio omnes homines se converterint ad orientem: propterea Abraham pater noster occidentem in monte Moriah,* id est, *Sanctuario respexit, ut Soli tergum obverteret.*

9. Ex. 28. de cultu peragendo sacro. IX. *Exod.* XXVIII. v. 42. אמר אלכהנים בעמל סראויל לכסות בשר ערוה ענד אלעבודה *Præcepit* (Deus) *sacerdotibus, ut facerent femoralia ad tegendam carnis nuditatem, quando cultui vacarent,* scribit *Majm.* c. 45. P. III. quia cultus Peor peragebatur בכשף אלערוה *retectione verendorum.* Arabes etiam veteres nudos Sacra sua celebrâsse, diximus superiùs p. 159.

10. Lev. 17. de interdicto sanguine. X. *Levit.* XVII. v. 10. & XX. 3. severè Deus *sanguinis esum interdixit.* At hoc ipsum quoque Sabæorum sacris fuisse oppositum *Majm.* commemorat P. III. c. 46. ואעלם אן אלצאבה כאנת תסתרגם
אלדם גדא ומע דלך כאנוא יאכלונה לזעמהם אנה גדא
אלשיאטין ואנה אבלה מו אכלה ואכי אלגן ויאתונה ויעלמונה
אלכאינון במא יתכיל אלגמהור מן אמור אלגן וכאן תם קום
יעטם ענדהם אכל אלדם לאנה שי תעאפה טבאע אלאנסאן
וכאנוא ידבחון חיואנא ויגמעון דמה פי אניה או פי חפרה ויאכלון
לחם דלך אלדביח חול דלך אלדם ואלכיאל פי הדא אלפעל הו
אלגן תאכל דלך אלדם הו עראהא והם יאכלון אללחם ותחצל
אלמואכרה לכון אלכל אכלוא עלי מאידה ואחדה ופי גמע ואחד
פיאתוהם בזעמהם אולאיך אלגן פי אלמנאם ויכברונהם
ויגפעונהם באלעיוב *Scito, Sabæos sanguinem quidem tanquam rem*

exe-

execrandam valde fuisse aversatos, at nihilominus eundem edebant, credentes cibum esse Dæmonum, eúmque, qui ederit, fratrem seu familiarem Liber 1. de orig. Muh.
fore Dæmonibus, ita ut eum accedant, futuráque significent. Atque hæc vulgus fingere solet in negotiis Dæmonum. Alii tamen sunt, quibus esus sanguinis (utpote cui ipsa hominum parcit natura) difficilis videtur; Illi verò bestiam aliquam mactantes, ejus colligunt sanguinem in vase aut scrobe, carnem verò illius sacrificii circa hunc sanguinem edunt, existimantes, in hoc opere ipsos Dæmones sanguinem edere, tanquam cibum suum, edentibus illis carnem. Atque sic, credunt, *fraternitatis vinculum constringi, quia omnes in una edunt mensa, & in uno consessu. Hi etiam Dæmones, ut opinabantur, eos accedebant in somno, secreta iisdem indicabant, & multa commoda afferebant.* Propterea, ait *Maimonides* חרמת אכל אלדם ואכרת פי תחרימה מתׄל אלתאכיד פי אלנהי ען ע׳ז *prohibetur esus sanguinis, & confirmatur interdictum ejus eodem modo, quo confirmatur interdictum de Idololatria.*

XI. *Num.* XXVIII. v. 15. hircus in Novilunio oblatus dicitur חטאת ליהוה *sacrificium pro peccato ipsi Domino,* quæ postrema verba aliis principalium Festorum Sacrificiis cùm non legantur addita, tacitam includere *ἀντίθεσιν* existimat *Majm.* P. III. c. 46. ne videlicet quis יתכיל פי שעיר ראש חדש אנה קרבן ללקמר כמא כאן תפעל קבט מצר מן אלתקריב ללקמר פי אואיל אלאשהר בין פיה אן הדא אלאמר אללה לא ללקמר ומא יהוקע הדא אלתוקע פי שעירי הרגלים ועידהא אד ותלך אלאיאם ליסת אואיל אלאשהר ולא להא עלמה טביעיה תמיזהא *existimaret, hircum Neomeniæ offerri Lunæ, sicut facere solebant Koptitæ in Aegypto, quæ initio mensium Lunæ offerebant. Propterea expressè explicatur, hoc* Deo *consecrari, non verò Lunæ. Hoc verò in hircis festorum majorum, aliísque solennitatibus non esse extimescendum, siquidem tales dies non sint initiales mensium, neque signum habeant naturale, quo distinguebantur.* 11. Num 28. de hirco Novilunii.

XII. Ne induat *mulier vestimenta viri*, prohibet Deus, *Deuter.* XXII. v. 5. Nam, ut scribit Majm. P. III. c. 47. תגרה פי טמטם יאמר אן ילבס אלרגל תוב אמראה מסבוע ענד מא יקף ללזהרה ותלבס אלמראה אלדרע ואלאת אלסלאח ענד אלוקוף ללמריך *Invenies hoc in Tumtum* (codex Hebræus R. Samuel Aben Tybbon, qui ex Arabico librum transtulit, habet ספר טומטום *liber Tumtum*, pro quo vetus translatio Latina malè habet liber *Centir*) *ubi jubet virum induere* 12. Deut. 22 Ne mulier vestes induat viri.

Liber 1. de orig. Muh. *duere habitũ mulieris promissum* (Aben Tybbon *Arab.* legit מצבגן unde vertit, צבוען *coloratum*) *quando stat coram Venere; & induat mulier loricam & arma bellica, quando stat coram Marte.* Exemplar Hebræum habet, *coram stella Veneris, & Martis.* Unde Clariss. *Seldenus* in Syntag. p. 282. verbis Hebraicis subjecit: *Venus & Mars eisdem nominantur vocabulis, quibus Astronomis Iudæorum ipsæ nuncupantur stellæ. Sed Arabicè librum illum conscripsit Majmonides, quem Ebraicè vertit R. Samuel Aben Tybbon, ut docet nos V. Cl Iohannes Buxtorfius. Quænam igitur fuerint ipsissima authoris ab eo citati vocabula planè nescimus. Neque enim Codicem Arabicum vidisse mihi hactenus contigit.* Variat omnino autographum Arabicum hîc loci nonnihil à translatione Hebræa, ut diximus.

13. *De non traducendis per ignem filiis.* XIII. Interdictum de non *traducendis per ignem liberis* itidem vult *Majmonides* l. cit. oppositum esse veterum istorum Idololatrarum consuetudini. Locus Arabicè ita sonat: פקד עלם מן טביעה עלי עמום אן אשד הררהם וכופהם אנמא הו עלי דהאב אלמאל ואלולד ולדלך אשהרוא עבדה אלנאר פי תלך אלאזמנה אן כל מן לא יעביר בנו או בתו באש ימותון אולאת פלא שך אן מן אגל הדה אלשנאעה באדר כל אחד לפעלה לשדה אלשפקה ואלתוקע עלי אלולד ואלנזארה דלך אלפעל וסהולתה לאן ליס תם שי אלא תגייזה עלי אלנאר ואעלם אן אתאר דלך אלפעל אלבאקיה אלי אליום לשהרתה כאן פי אלעאלם אנת תרי אלקואבל תאכדון אלאצאער פי אלקמאט וילקון בכורא ליס באלטיב אלריח אלי אלנאר ויחרכן אלאצאער עלי דלך אלבכור מן פוק אלנאר והדא צרב מן העברה באש בלא שך id est, *Constat autem ex natura hominum in genere, quòd maxima eorum cura sit & solicitudo propter amissionẽ opum & liberorum. Propterea Ignicolæ eo tempore sparserunt, omnes illius, qui filium suum aut filiam suam per ignem non traducat, liberos morituros. Ac proinde nullum est dubium, quin propter* (tantam jacturam) *tantum malum unusquisque facere hoc festinârit, tum impulsus amore, tum etiam metu amittendorum liberorum excitatus. Accessit negotii facilitas. Nec enim necesse erat, nisi traductione per ignem. Scito autem, hujus operis vestigia superesse etiamnum manifesta satis in mundo. Vides enim obstetrices sumere puellos fasciis involutos, ac per suffitum ingrati odoris, igni injectum, supráq; ascendentem eosdem movere. Quæ procul dubio species est traductionis per ignem.*

XIV.

XIV. Quòd Deus *Lev.* XIX. v. 23. Iſraelitis præcepit *comburere fructus, qui tribus primis à plantatione annis provenerunt*; ideo factum ſcribit *Majm.* libr. 1. quia Idololatræ סנוא אן תכון שגרה׳ ואחרה׳ ללמעבוד והי אלאשרה תוכר עלתהא ויקרב בעצהא ויוכל בקיתהא פי בית עז *ſanciverunt, ut arbor aliqua,* אשרה, *dicta, coleretur, cujus fructûs pars offeratur, pars verò in delubro edatur:* Idem etiam fieri ſolebat de primitiis, credentes, omnem arborem perituram, cujus primitiæ hoc modo non conſecrarentur.

Liber 1. de orig. Muh. 14. *Lev.* 19. *de comburẽdis trium primorum annorum frugibus.*

Eadem ratio interdicti כלאים *heterogeneorum*, id eſt, ut *Majm.* explicat הרכבת אילן באילן *inſitionis arboris in arborem, Levit.* XIX. v. 19. *Aſcheroth*, de quibus *Majm.* P. III. c. 45. *Pollutionum*, Id. c. 47. *Carnis cum lacte non comedendæ*, Id. c. 48. aliorúmque id genus, in quibus id, ex mente *Majmonidis*, Deus ſtuduit, ne quicquam Judæi cum cæteris gentibus haberent commune. Ipſe tamen in omnibus ſibi non ſatisfecit. *Particularia quod attinet*, ſcribit *More Nev.* P. III. c. 49. *quorum cauſæ nobis ſunt abſcondita, & mihi utilitas illorum ignota, id inde provenit, quòd res auditæ non ita ſe habeant, ſicut res viſæ oculis & perceptæ. Hac de cauſa non ſunt ea ita ſolida, quæ ego per auditum de ritibus Zabiorum ex literis ipſorum ſcio & didici, ſicut ſunt apud illos, qui ipſimet opera illorum viderunt, inprimis cùm illæ opiniones & ſectæ mille ab hinc annis interierint & nomina illorum deleta ſint.*

Et aliis id genus rebus.

Hæc de *Sabæis*, de quibus in noſtris authoribus vix σκοτειναὶ ἀκοαὶ remanſerunt. Ex ſcrupoſis proinde ſalebris, longæva antiquitate obſitis, erui debent. Et quamvis ferè abſtemium eſt, ut purioris nectaris, ita etiam Orientalis antiquitatis, vulgus ac ſcriptionis ſubventaneæ magis fece vappáque capitur; ſemper tamen ſunt aliqui, qui non tantùm ea, quæ retrimentum illud impudentiæ & inſcitiæ, Muhammed, in vulgus ſparſit, ſed & veterum Arabum ſacra perſpecta habere cupiunt. Quod quantæ ſit aleæ, facilè illi æſtimabunt, qui nôrunt, cum blattis ferè & tineis hîc pugnandum, quibus ejuſmodi ſcripta eripienda & in lucem protrahenda ſunt. Sed in quos nos caſſes induimus?

Finis tandem *primo* Hiſtoriæ noſtræ Orientalis *libro*, de *origine Muhammedis* imponi debet, & ad ſecundum de *Muhammedis Pſeudo-prophetia* properandum.

HISTORIÆ ORIENTALIS

LIBER II.

De

MUHAMMEDIS PSEUDOPROPHETIA.

CAPUT I.

De

MUHAMMEDIS EDUCATIONE, ITINERE Syriaco, novæ Prophetiæ ominibus, Conjugio & liberis.

Compendium Historiæ de educatione ex Elmacino *proponitur.* Abunazarus *in hac materia totus ferè fabulosus est, enarrans* 1. *Quomodo patruus de dote solicitus cum* Atecha *amita Chadighæ operam ejus obtulerit.* 2. *Quòd* Chadigha *famulum hunc secundùm quietem jam notum lubenter exceperit.* 3. *Quòd liberale ei stipendium* Chadigha *destinârit.* 4. *Quòd patrui ædes* Muhammed *reliquerit.* 5. *Quòd Syriacum iter fuerit ingressus.* 6. *Ex prodigio pro Propheta fuerit agnitus.* a. *à Monacho.* b. *à Iudæis.* 7. *Quòd ab Angelo* Meccam *sit translatus.* 8. *Quòd* Chadighæ *matrimonii vinculo fuerit copulatus. Proles ejus ex* Chadigha. *Negant quidam Muhammedem fuisse in Syria, quos refutat* a. Abunazarus. b. Ahmed Ibn-Edris. c. *Ioh.* de Breitenbach. d. Georgius, *Monachus. Quid præstiterit in illo itinere Muhammed.*

Varia de Muhammedis educatione scribuntur. DE certamine pro Muhammedis educatione; ad quam omnia suam operam obtulisse scribuntur elementa, acriori quàm pro Homeri patria, videri potest libellus ille de *Generat. Muhammedis* ab *Hermanno* translatus p. 209. In his enim tricis diu morari nolumus. Sunt illæ dignæ, quæ authoribus suis relinquantur. Nos ea duntaxat quæ ad scopum nostrum faciunt, ex ejusmodi excerpemus authore, qui authoritatem suam tam portentosis fabulis deflorari, aut periclitari non pateretur: unde nulla malæ fidei subesse potest suspicio. *Nos certissima persequemur.* Ex hujus ergô mente, *Muhammed*, filius *Abdallæ* posthumus, cum matre

vi-

vidua sex vixit annos. Deinceps ab avo *Abdolmutleb* per biennium, patruo verò *Abutaleb* porrò fuit sustentatus. Habet hęc *Elmac.* Hist. Sar. p.2. קאל תופי ואלדה קבל מולדה בשהרין ותופת ואלדתה ועמרה סת סנין וכפלה גדה עבד אלמטלב אלי אן בלע תמאני סנין ותופי גדה ועמרה מאיה ועשר סנין וכפלה עמה אבו טאלב ואחסן כפאלתה, id est, *Obiit autem pater ejus duobus mensibus antè, quàm nasceretur: mater verò cùm sex annorum esset. Educavítque eum avus ejus Abdolmutleb, donec annum attigit octavum: nam & hic tunc obiit, annos natus* 110. *ac educavit eum optimè patruus ejus Abutaleb.* Cùm verò Abutaleb, ejúsque uxor vidissent, non licere sibi, nepoti suo Muhammedi, uxorem ducturo, dapsiles assignare dotes, consultum duxerunt, eandem mercenariâ Muhammedis operâ acquirere & colligere. *Abunazarus* rem totam sic narrat, p.m. 161. כאן רסול אללה פי בית עמה אביטאלב יאכל אלטעאם וכאן עמה אביטאלב ועמתה עאתכה והם ינטרון אלי ארבה וחסן סירתה ויקולון אן מחמד קד כבר ושב וליס לנא יסאר באן נזוגה ולא נעלם כיף אלמצלחה פי אמרה תם קאלת עאתכה יא אכי אן כדיגה אמראה מהימונה כל מן תעלק בהא יבארך אללה פי מעאשה ואנהא תריד אן תרסל עיר אלי אלשאם פנוגר להא מחמד אלי כי יחצלה שי ונזוגה בדלך *Erat Apostolus Dei in ædibus patrui Abutaleb, cibum cum eodem sumens. Patruus autem ille Abutaleb, ejusdémque amita Atecha, observantes mores ejus compositos, & pulchrum vitæ regimen, dicebant: Crevit jam & adolevit Muhammed: nobis autem fortuna non suppetit, ad contractionem conjugii ejus sufficiens: neque verò scimus, qua ratione rebus ipsius optimè consuleretur. Tunc dixit Atecha. O frater mi! Chadigha mulier est perspectæ fidei. Quicunque ab ea dependet* (aliquid negotii cum ea habet) *illi Deus in vita sua benedicit. Constituit autem illa mittere Caravanam* (camelos annonam, commeatum & merces portantes) *in Syriam. Ei Muhammedis operam, certa mercedis conditione, offeremus, usque dum tantum inde seposuerit, quantum ad dotem satis est.* Agaso, vel Camelarius potiùs, hic Chadighæ valde placuit, jam antè (ut mentiri audent Muhammedani) per quietem hac de re monitæ. Somnium *Abunazari,* Scriptoris fabulosissimi, verbis referemus. Sic ille p. 160. רוי אן כדיגה ראת פי מנאמהא אן אלשמס נזלת מן אלסמא ודכלת

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Ex Elmacino.

De ejus infantia.

Abunazarus fabulosus est de ejus adolescentia.

Muhammedis opera offertur Chadighæ.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. ביתהא תם כרג נורהא פלם יבק פי מכה בית אלא תנור בה
גלמא אנתבהת קצה ראיתהא עלי עמהא ורקה בן נופל לאנה כאן
מעבר אלרויא פקאל להא אנה יאתי נבי פי אכר אלזמאן יכון זוגך
פקאלת לה יא עמי והדא אלנבי מן אי בלדה יכון קאל מן מכה
קאלת מן אי קבילה קאל מן קריש קאלת מן אי בטן קאל מן
האשם קאלת מא אסמה קאל מחמד *Ferunt, Chadigham vidisse, secundùm quietem, Solem de cœlo descendentem, suámque domum ingredientem. Exinde verò, splendorem ejus egressum, ita omnia complevisse, ut ne quidem domus Meccæ fuerit, quæ non fuerit illustrata. Excitata illa & somno soluta recensuit historiam visionis suæ, patruo Varka, filio Nufel, qui somniorum erat interpres. Dixit hic ei: Venturus est ultimis diebus Propheta, qui maritus tuus erit. Illa verò: O patrue! Hic Propheta, ex qua oriundus est civitate? Respondit: Meccâ. Ex qua tribu? Koreischitarum, regessit illa, ex cujus lumbis* (prop. ventre)? *Haschemi. Quod nam nomen ejus? Muhammed.* Cùm ergò, ab agnatis Muhammedis, hęc cōsilia agitarentur, famáq; ad aures Chadighę perveniret, תפכרת פי נפסהא וקאלת
הדא תאויל ראיאי לאן עמי ורקה קאל אנה יכון מן אלערב והדא
ערבי מכי קרישי האשמי ואסמה מחמד *Cogitavit animo suo, dixitque: Est hæc explicatio visionis meæ. Dixit enim patruus meus, Varka; fore eum Arabem: at hic talis est: Meccensis insuper, Koreischita, Haschemæus, cui nomen Muhammed.* Prima igitur Chadighæ cura fuit, quomodo Muhammede potiri posset, non tanquam mercenario, sed prorsus marito. Vult tamen cautè agere, & exemplo Zipporæ (solet enim prophanus homo, totam hanc Muhammedis actionem exemplis sacris, *Josephi* præsertim & *Mosis*, quibus alii tale nihil cogitantes, ad summos honores viam straverunt, & qui fuerunt אסבאב אלעבודיה יערפוא
באן היוא אסבאב אלסלטנה *causæ servitutis, ignorabant, se parare viam ad Imperium*) mariti adhuc nomen supprimere, &, hac quidem vice, acquiescere in illo in famulitium mercenarium allecto. Sed hæ

Stipendium à Chadigha liberale offertur. amoris scintillæ penitus sopiri non poterant. Eas prodidit liberalitas Chadighæ, quâm Atechæ, amitæ Muhammedis sponte obtulit.
קאלת כדיגה יא עאתכה אסתאגר כל אגיר בעשרין דינאר
פאסתאגר מחמד בכמסין דינאר *Dixit* enim *Chadigha: O Atecha, conduco quidem singulos mercenarios viginti denarius.* (species est mone-

tæ

tæ aureæ) *Muhammedem autem conducam denariis* 50. Atecha, gau- **Liber 2. de**
dio tota delibuta & lætitiâ, domum revertitur, atque *Abutalebo* ne- **Pseudopr.**
gotium feliciter gestum commemorat. E vestigio Muhammed jube- **Muham.**
tur abire: ארהב אלי דאר כֿריגֿהֿ ואשתעֿל במא תאמרך בה *Festi-
na*, inquit amita, *ad domum Chadighæ, & quicquid illa in mandatis tibi
dederit, diligenter exequere*. Sed ô misellum, & laborifugam media-
stinum! Ædes enim patrui sui relinquens, גֿא אלי באב דארהא וגֿלס **Muhammed**
חזיפא וכאנת דמועה תקטר עלי כֿדירה *venit ad portam habitationis* **ædes patrui**
ejus (Chadighæ) *seditque valde contristatus, ita ut lachrymæ utrinque* **relinquit.**
genis fuerint effusa. Ut verò nihil non audere deprehendantur illi, qui
ad mentiendum facti sunt & ficti, addit *Abunazarus*, פבכא מלאיכהֿ
אלסמא אלבכאיהֿ רחמהֿ עליה *lachrymasse Angelos cœli, misericordiâ
ergà illum motos*. Nempe, Sancti illi Spiritus ministratorii, ob hoc
Diaboli stercus, propudium naturæ, & retrimentum, lachrymis se
dediderunt muliebriter & lamentis! Sed nec dum finis vocum que-
rularum. Cùm enim Amir-Alkiphla (*totius agminis mercatorum*, seu
Caphilæ, ut vocatur, *præses*) eidem, instante discessûs tempore, injun-
geret, ut, suo seposito vestitu, laneum indueret habitum, galerum Ca-
melariis usitatum capiti imponeret, adeóque iter Syriacum ingrede-
retur, דכֿל אלטריק באכיא וקאל פי נפסה אין ואלדי עבד אללה
ואין ואלדתי אמנהֿ כי יבצרוא חאל ולדהמא ויא וילאה מן אליתים
ויא וילאה מן אלעֿרבהֿ אלתי ערצֿת עלי ולא אדרי ארגֿע אלי מולדי
אם אמות פי אלעֿרבהֿ *iter lachrymans incipit, animo secum cogitans:* **Iter Syria-**
Ubi pater meus Abdalla? Ubi mea mater Emina? ut viderent statum li- **cum ægrè**
berorum suorum. Vah! vah! Orphanis & peregrinis: quæ mihi nunc ob- **aggreditur.**
***tingunt? Nescio an unquam sim reversurus in patriam meam, aut moritu-
rus apud exteros.*** Quæ in ipso ei obtigisse refert itinere *Abunazarus*,
adeò sunt fabulosa, ut operæ pretium non sit, iis recensendis multas
commaculare chartas. Dicam tamen aliqua, ut appareat, quàm sit
Diabolus, in filiis suis potens, ad excitandam de Pseudoprophetis fi-
dem earum rerum, quæ, cùm nullo veritatis nitantur fundamento,
imperitiorum tamen oculos præstringunt, animósque fascinant.
Scribit ergò, Muhammedem nubeculâ candidâ à fervido Solis calo-
re tectum, & Chadighæ jussu, splendidiori vestitu indutum, cum reli-
qua turma ad Eremitæ cujusdam accessisse tuguriolum: unde egres-
sus

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

sus hic advenas hospitio exceperit omnes, ut ita quis ille, cujus caput nube quasi redimitum, conspiceretur, esset, certiùs cognosceret. Comparuerunt omnes, uno excepto Muhammede, qui cum impedimentis foris relictus, curam habuit Camelorum. Rogat itaque Eremita, videns nubeculam de loco suo non decessisse, omnes ne adessent? Omnes, responderunt, si Muhammedem excipiamus, orphanum, mercenarium, cui Camelorum pastio est commissa. Hunc ergò unum cùm desideràsset Eremita, eum accessit, manúque prehensum in tugurium suum abduxit, diligenter interea individuum ejus comitem, nubeculam observans. Ubi verò de patria, majoribus, nomine hujus agasonis, vel camelarii, accuratiùs investigàsset, ecce fortunam faventem! Fit enim hic non ex Rhetore consul, sed, ex arguto Calone, Apostolus Dei. *Non est Deus, nisi Deus. & Muhammed, Apostolus ejus,* exclamat Eremita. Ne tamen in re tam magni momenti bonus ille Sylvicola cespitaret, aut, juxta tritum illud, πολλοὶ τοι ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι, ab auro subærato ei imponeretur, petiit à Muhammede, Prophetiæ suæ signum. Non potuit non tam copioso κέρατι ἁμαρτίας (ἀμαλθείας dicere volebam) hæc occasio, amplissimos reserandi muneris Prophetici thesauros, ejúsque characteres demonstrandi, esse gratissima. Retectis igitur humeris sigillum Propheticum, fiduciæ, spei, & promissionis divinæ plenum, stigmate quasi reperit inustum, quo viso in maximas novi Prophetæ laudes Eremita non solùm solvitur, sed etiam futuræ messis primitias dare voluit: ὅμοιος ὁμοίῳ φίλος. Ergò Monachi, ergò Eremitæ, si *Abunazaro* habenda fides primam Muhammedi cōciliàrunt authoritatem. Bene habet, *Abunazare.* Sed perge jam mentiri; quod tibi ὡς ἔξω μετρίου. & quàm fatalis fuerit Muhammedis advētus Judæis, solita fide edissere וכאן יום כרג אבו בכר אלצדיק ורסול אללה ומיסרה אלי עיד אלי הוד ללנטארה ולמא וצלוא אלי מצלאהם ודכל רסול אללה פי ביעתהם ונטר אלי אלקנאדיל אלמעלקה באלסלאסיל ותקטערת סלאסלהא באגמעהא פכאפת אליהוד וקאלוא לעלמאיהם מא הדא אלעלא מה פקאלוא אנא וגדנא פי אלתוראה אנה יאתי פי אכר אלזמאן אסמה מחמד ואנה ארא חצר פי עיד אלי הוד תטהר פי הדה אלעלאמה פלעלה קד חצר אליום פאטלבוה פקאלוא לו וגדנאת לקתלנאה *Die quodam egressi sunt Abubecer justus* (est hoc ejus in Ara-

Agnoscitur Muhammed Propheta. 1. Ab Eremita.

2. A Iudæis.

Arabum scriptis Epitheton) *Apostolus Dei, & praefectus Kaphilae, ad festum Iudaeorum, ut ejus essent spectatores: Cúmque ad oratorium* (Proseuchen) *eorum accessissent, ingressúsque Apostolus Synagogam eorum fuisset, intuebatur ille candelabra catenis appensa, & ecce catenae è vestigio omnes rumpebantur. Iudaei autem, timore quodam perculsi, doctores suos rogabant: Quid hoc signi est? Responderunt: Invenimus in lege, quòd ultimo tempore venturus sit quidam, cujus nomen Muhammed, & quòd, cùm interfuturus est, festo Iudaeorum, hoc appariturum sit signum; Fortè hoc ipso die praesens est.* Quaerentes igitur eum, dixerunt: *Illum ubi invenerimus, è medio tollemus.* Abubecer, ne jacturam faceret Neo-Prophetae, Muhammedem subducit, &, ad reditum, cum suis, se parat. Muhammed, remigio angelico Meccam vectus, ad suos revertitur, cum quibus, ubi dies aliquot transegit, mittitur ad Chadigham, mercedémque petere jubetur. Quâ verborum pompâ, quibúsve phaleris sponsus ille redux Chadigham fuerit affatus, id te docebit *Abunazarus* hunc in modum: פקאל אן עמי ועמתי ארסלוני אליך באן אסל אלאגרה ירידאני אן יזוגאני פקאל הדא אלקול וסכת ואסתחא ונכס ראסה פקאלת כריגה יא מחמד אן אלאגרה קלילה פלא יחצל לך בהא שי ולאכני אזוגך זוגה מן אשרף אלערב ואחסנהא גמאלא ואכתרהא מאלא ופי אלתי תרעב פיהא מלוך אלעראב ואלעגם פלם תקבל אחדא פאני אסעא פי תזוינהא לך ואזוגהא לך פלאכן פיהא עיב ואנה כאן להא זוג פהלך ואן קבלה בהדא אלעיב פהי כאדמתך וגאריתך *Dixit autem:* Miserunt me, *patruus meus, & amita mea ad te, petitum mercedem, cogitant enim me despondere. His verbis prolatis, tacuit, totúsque in ruborem conversus, caput inclinavit.* Respondit *Chadigha, ô Muhammed! Nimis merces tua exigua est, quâ nihil facilè acquires. Verùm ego de uxore tibi prospiciam, quae inter Arabes sit nobilissima; aspectu pulcherrima; divitiis opulentissima, quámque ambiverunt jam Arabum & Barbarorum Reges, qui tamen hactenus omnes repulsam tulerunt. Ego verò ipsa in ea ducenda meum studium tibi conferam, eámque tibi copulabo. Habet tamen illa quoque naevum (maritus quippe ejus miserè periit) suum, quae, ubi, naevo illo posthabito, accepta tibi fuerit, ancilla tua erit & famula.* Siluit ad haec Muhammed, domúmque reversus negotium agnatis recensuit, qui, re ultrô citrôque deliberata, assensum tandem suum praebuerunt. Atque sic Muhammed, Cha-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Muhammed ab Angelo Meccam transfertur.

Desponsatur Chadighae.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liberi ex ea suscepti septem.

Chadighæ conjugio ditatus, emergere cœpit. Quo verò ætatis anno conjugium hoc fuerit contractum, quot ex eodem liberi suscepti, idem author sequentibus refert verbis: יקאל אן כדיגה עאשת מע רסול אללה ארבעה ועשרין סנה וכמס אשהר ותמאניה איאם כמס עשר קבל אלוחי ואלבאקי בעדה וכאן רסול אללה יום תזוגה אבן כמסה ועשרין סנה פולד לה מן כדיגה סבעה אולאד תלאתה דכור קאסם וטאהר ומטהר כלהם קד מאתוא פי אלצגר וארבע אנאת פאטמה וזינב ורקיה ואם כלתום פזוג פאטמה מן עלי חינב מן בני אלעאץ אבא אלרביע ואם כלתום מן עתמאן אבן עפאר פמאתת פזוגה איצא רקיה וכאנת הדה אלאנכחה כלהא יום אלגמעה *Dicitur Chadigha cum Apostolo Dei vixisse annos 24. menses quinque; dies octo. Quindecim annos ante inspirationem, reliquum tempus post eam. Natus autem fuit Apostolus Dei, die, quo uxorem duxit, annos viginti quinque. Geniti ei sunt ex Chadigha septem liberi, tres masculi, Kasem, Taher, Mother, qui in infantia omnes sunt mortui: & quatuor fœmellæ, Phatema, Zeineb, Rakia, Omcholthum. Phatinam despondit Ali; Zeineb Abalrebiah, è filiis Az; Omcholthum Ibn Affar Ottmanidi. Mortuâ eâ, sociavit sibi Rakia. Atque hæc conjugia omnia facta sunt die Veneris.* Post Chadighæ obitum duxit עאישה Aijscham filiam Abi beeri, & *Sewdam*, filiam *Zamaæ*, idque anno vocationis 10. Vide *Elmac*. Hist. Sar. p. 4. sed æquo diutius his immoramur. Iter autem Muhammedis Syriacum propterea pleniùs descripsimus, quòd in controversiam à quibusdam vocatur. Ipse certè *Erpen*. orat. de Ling. Arab. p 45. ait, *nunquam Muhammedem, ut nostri velint, Syriam fuisse ingressum*, cùm non tantùm *Abunazarus* contrarium affirmet, sed & *Ahmed, ben Edris*, in virulento suo scripto contra Judæos & Christianos pag. 194. fateatur, quòd Muhammed ירחל אלי אלשאם מרתין *bis in Syriam profectus fuerit*. Ita etiam *Ioh. de Breitenbach* in suo itinerario. *Cùmque jam infantilem excessisset ætatem juvenis factus cujusdam nobilis & prædivitis matronæ viduæ, nomine Cadigam, famulus effectus est, cùm camelis ejus & asinis in Syriam & alia loca finitima merces deferens, donec tandem eam suo captam amore & calliditate seductam duxit uxorem.* Itinera ejusmodi, quibus Christianis Muhammed innotuit, multum fecisse ad cudendam & protrudendam novam religionem, aliâs, *ond*

Iter Syriacum Muhammedis quidam negant.

Quos præter Abunazarum refutat. 1. Ahmed Ibn-Edris. 2. Alii.

Sup.

sed, dicemus. Hoc loco unum *Georgii* Monachi testimonium, ex disput. ejusdem Arabica, attulisse sufficiat: אעלם יא אבא סלאמה אן מחמד כאן מן אלאעראב מן בני קריש מן אמה אסמאעיל בן האגר אלמצרי זונה אברהים וכאן רגלא אערביא גמאלא מסאפרא יתרדד בספרה אלי בירת אלמקדס פאצאף ברגל נצראני תאבע מדהב נסטור אסמה בחירא ולמא אסתכברה דאך ען מדהבה ודינה ולמא עלם בחירא אנה מן תלך אלקבילה רק לה עלי סביל אלאלפה ואלמודה פאפאדה אלמערפה באללה ותלי עליה פצול מן אלאנגיל ואלתוראה ואלזבור ולמא עאד אלי ארצה ואלי אמתה קאל להם ויחכם אנכם עלי צלאל מבין *Scito, ô Abusalama, fuisse Muhammedem Arabem è filiis Koreisch, ex familia Ismaelis, filii Hagar Aegyptiae, uxoris Abrahami. Fuitque Arabs, camelarius, itinera faciens, quibus aliquando Hierosolymam devolutus cum Christiano quodam, qui Nestorianorum haeresin sectabatur, nomine Babira, divertit. Cúmque eundem interrogaret, de secta & religione sua, deprehendit illum, de eorundem* (quos supra p. 152. descripsimus) *esse tribu. Misericordia igitur & amore accensus, juvit ipsum in notitia Dei, eique praelegit capita quaedam ex Evangelio, ex Lege, ex Psalmis. Reversus autem ad patriam & gentem suam, dixit: Vae vobis! Versamini utique in magno errore*, quem, ut idem deinceps prolixè commemorat *author*, tribulibus suis, caeterisque Arabibus, eximere magnâ curâ studuit.

Liber 1. de pseudopr. Moham.

Quid in hoc itinere praestiterit.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

CAPUT II.

De

STATU CHRISTIANORUM ET JUdæorum tempore orti Muhammedismi.

Ex Alkorano haberi potest pars Historiæ Ecclesiasticæ, teste Bibliandro. *Ex eo enim eruitur status* Christianorum *&* Iudæorum. *De* Iudæis 1. *Examinabimus* a. *ἔτυμον vocis.* b. Conditionem Iudæorum *ante & circa tempora Muhammedis.* c. Animum Muhammedis in Iudæos, *qui fuit infensus, & etiamnum est. Aliquot contra Iudæos Alkorani versiculi. II. De* Christianis, *quorum α. Excutiemus* nomina. *Vocantur autem* 1. Nazareni, *ab urbe Nazareth.* 2. Populus libri. 3. Associantes. *β. Agemus de* statu Christianismi *ante & circa natales Muhammedis.* 1. *Ex* Marcellino. 2. Hilario. 3. Eusebio. 4. Sozomeno. *Arabia cumprimis hæresium fuit ferax. In illa enim ortus fuit* Beryllus: *θνητοψυχῖται*: Collyridiani, *de quibus quæritur*; an Mariam substantiâ, an honore tantùm Deum voluerint? *Alii affirmant: alii negant; tertii dubitant. Ἐπίκρισις nostra subjicitur. Muhammed Christianis Schismatum varietatem objecit. Notissimæ apud Arabes Christianorum sectæ sunt. I.* Jacobitæ, *de quibus agitur* 1. *Ex Ahmed Ibn-Edris* 2. *Ex Patricide.* 3. *ex Elmacino. II.* Romani, *qui &* Melcitæ. *III.* Nestoriani, *à Nestorio denominati. Fabula Ahmed Ibn. Edris de tribus his sectis. Πονηρῶ cumprimis κόμματος sunt, quæ de* Malcun, *Melcitarum authore habet. Denominantur enim à* מֶלֶךְ Rege, *vel* Imperatore, *ut fusiùs explicatur. γ. Subjicitur* affectus Muhammedis erga Christianos, 1. *Ex Elmacino.* 2. *Alkorano.* 3. *Beidavi.* 4. *Testamento Muhammedis. Cumprimis favent Saraceni Melcitis, id quod demonstratur exemplo Almundari: Azizi Billa, &c.*

Qui, superiori seculo, linguarum studia à contemtu vindicaturi, non Hebræas solùm, Chaldaicas & Syriacas; sed Arabicas quoque literas pristino restituere nitori in animum induxerunt suum, difficulter illud, absque Alkorani præstare poterant subsidio. Quantum enim, ut non malè *Scaliger* conjecit, Judæi nitori & elegantiæ styli Scripturæ Sacræ tribuunt; tantùm venenato & exitiali suo deferunt Alkorano Muhammedani. Eum verò translatum quidem, sed miserè mutilatum, & tractu temporis corruptum ad codices Arabicos examinare, & typis divulgare, quantæ erat aleæ? Non tam propter obscurum, perplexum & intricatum dicendi genus, quo præstigiosus author imperitæ plebi fucum facere voluit; quàm verò propter manifestas illas impietates, quibus Alkoranus scatet, quásque Christiana pietas longissimè abhorret, labor hic excuti potuit ab eorum etiam manibus, qui cum fructu aliâs in hac palæstra desudâssent.

Ad notitiam linguæ Arabicæ multum juvat stylus Alkorani.

Ut igitur instituti sui rationem redderent docti illi viri, qui Alkorani quoque editionem, suum Ecclesiæ collaturam usum, existimårunt, variis hoc persuadere conati sunt Orbi argumentis. Inter reliqua, meo judicio, *Bibliandri* in Apol. pro Edit. Alkorani, his verbis conceptum: *Est autem historia & quidem Ecclesiasticæ pars expositio doctrinæ & aliarum rerum Muhammedis*; non postremum occupat locum. Esse hunc usum Alkorani non contemnendum nôrunt illi, quibus exploratè perspectum est, tum demum ex mente Apostoli rectè nos posse ἐπιστομίζειν τοὺς ἀντιλέγοντας, cùm ex propriis corũ monumentis, de ipsorum nobis plenè constiterit mente.. Possumus addere, nobiliorem longè adhuc & præstantiorem Historiæ Ecclesiasticæ partem erui ex Alkorani & aliorum Arabicorum Scriptorum lectione. Hinc enim non obscurè colligere licet, quæ facies fuerit Ecclesiarum, Orientalium maximè; Judæorum item, & impietatis Judaicæ. Et quamvis de causis novæ hujus religionis ab orco productæ, & venenato Muhammedis halitu in orbem diffusæ, varii varia habeant: optimè tamen, & certissimè, hujus Dramatis causas & originem ex ipso Alkorano discimus. Muhammed, ut versutus planè fuit agyrta, vafer & versipellis; ita scenæ, si quis alius, inservire poterat appositissimè. Non, quod in sinu fovit, primo statim tempore extrusit, sed tum demum, cùm esset [illegible]: Cùm videret, Judæos per orbem dispersos, viribúsque attritos; Christianos, seu Nazaræos, tum in vita dissolutos, tum schismatibus inter se miserè laceratos; Arabes densissima tenebrarum & errorum caligine obrutos; omnem reliquam plebem hianti quasi ore nova expectare, tum, inquam, veterator novam, ex omnium religionum sacris conflatam, proposuit religionem, quæ tanto majorem statim habuit applausum, quantò illa carni, & sensui ejus, magis fuit accommadata. Et quia, ut monui, historiæ Ecclesiasticæ non contemnenda pars est, Judæorum, Christianorum & Arabum illius temporis, res scire & historias, ad pleniorem Historiæ Orientalis notitiam, de iis nonnulla afferemus in medium..

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Ex quo etiam haberi potest pars Historiæ Ecclesiasticæ.

A' *Iudæis* igitur initium facturi, *originem* primò vocis, ejúsque significatum apud Arabes excutiemus. 2. *Conditionem* eorundem, & statum tempore Muhammedis examinabimus. 3. *Quo loco Pseudopropheta Iudæos habuerit* ventilabimus.. 4. Denique dispiciemus, *quo animo fuerint Iudæi in novum hunc Prophetam.*

Agemus autem 1. De Iudæis.

A. *Iudæum* Muhammedani vulgò appellant, הוד *Hud*, vel, יהוד *Iahud*. Deducunt autem veram vocis originem ignorantes; à verbo

Ubi a. origo vocis.

 הוד

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

הוד *pœnituit. Beidavi* ad verba: ואלדין הארוא *Et qui Iudæi facti sunt,* scribit, האד ותהוד ארא דכל פי אליהודיה מן האד ארא תאב סמוא בדלך למא תאבו מן עבאדה אלעגל ואמא מערב יהודא פכאנהם סמוא באסם אכבר אולאד יעקוב Hauada & Tahavvada *significant*, amplecti religionem Judaicam, *à verbo* האד i. e. pœnituit, resipuit. *Ita appellantur, quia resipuerunt à cultu vituli. Arabizatum autem sisit* Jehuda, *denominantur à nomine primogeniti filiorum Iacobi.* Dicuntur etiam in Alkorano *Sur.* III. p. 38. Judæi אהל אלכתאב *populus libri*, legis videlicet & Prophetarum, quos divina iis concesserit bonitas: Item אלמשרכון *associantes.* Vide *Thes. Phil.* p. 113. 114.

Alia Iudæorum nomina.

β. Status eorum tempore Muhammedis.

B. *Judæorum verò conditio*, Muhammedis tempore, melior esse non potuit, quàm summa illorum merebatur impietas. Cùm vidisset, δουλοπρεπεῖς eos esse, ubiq; contemtos, omnibus exosos, & ad incitas planè redactos, miseriam & exilium eorum, ita ad suum revocavit usum, ut & Christianis hac ratione gratificari, & Arabes in eosdem exacerbare potuerit. Emphatica profectò valde sunt verba, quibus Muhammed & Muhammedani Judæorum δεινότητα, calamitatem depingunt. *Sur.* II. lego, צרבת עליהם אלמסכנה *Inflicta iis est paupertas,* quod sic παραφράζει *Beidavi*: פהי מחיטה בהם אחאטה אלבית אלמצרוב עלי אהלה ואליהוד פי גאלב אלאמור פקרא ואלמסאכין *quæ* (paupertas) *eos circumvallat, sicut domesticos circumvallat domus. Iudæi enim, quo ad dominium rerum* (posset etiam verti, *ut plurimùm*) *pauperes & mendici. Sur.* III. p. 41. repetit, צרבת עליהם אלדלה *Inflicta iis est vilitas*, vel contemtus. Iisdem exprobrat infelicia illa, quæ, pro reparanda patria & politia, susceperunt, bella. Unde *Sur.* V. p. 67. כלמא אוקדוא נארא ללחרב אטפאהא אללה *quotiescunque incenderunt ignem belli, extinxit eum Deus. Sur.* LVII. p. 308. Meccensibus Judæorum objicit exilium his verbis: הו אלדי אכרג אלדין כפרוא מן אהל אלכתאב מן דיארהם לאול אלחשר *Is* (Deus) *est, qui eos, qui è populo libri* (Judæis) *infideles erant, domiciliis suis expulit, primâque μετοικεσίᾳ* (ita enim ex mente *Beidavi*, Arabica vox optimè potest reddi) *multavit.* Intelligitur autè hîc, ut videre est apud *Beidavi* p. m. 915. exilium Judæorum, quo, Arabiâ eiecti, in Syriam abire coacti sunt. Quòd verò vocatur אול אלחשר *μετοικεσία* prima, fit illud respectu *congregationis ultimi judicii*, quæ & ipsa hoc nomine apud Arabes venit; quam etiam, argumento hujus loci, in Syria habitum iri Muham-

Qui miser fuit.

Exilium Iudæorum.

hammedani credunt. קאל אבן עבאס מן שך אן אלמחשר באלשאם פליקרא הדה אלאיה פכאן הדא אול חשר אלי אלשאם קאל להם אלנבי אכרגוא קאלוא אלי אין קאל אלי ארץ אלמחשר תם יחשר אלכלק יום אלקימה אלי אלשאם *Ait Ibn-Abbas. Qui dubitat conventum* (ultimi judicii) *futurum in Syria, legat is hunc versiculum.* Fuit autem prima eorum (Judæorum) μετοικεσία vel ejectio in Syriam. *Dixit enim iis* (Judæis) *Propheta* (Muhammed) *Exite. Rogârunt; Quò? Respondit; Ad terram conventûs, seu congregationis. Congregabuntur enim creaturæ die resurrectionis in Syria.* Alibi tributum iis Muhammed imposuit. Unde *Beidavi* in comment. p. m. 266 בעת אללה עליהם בער אלסלימאן עליה אלסלאם בכתנצר פכרב דיארהם וקתל מקאתליהם וסבי נסאיהם וצרב אלגזיה עלי מן בקי וכאנוא יודונהא אלי אלמגוס חתי בעת אללה מחמד פפעל מא פעל תם צרב עליהם אלגזיאת פלא תזאל מצרובה אלי אלדהר *Misit Deus contra eos* (Judæos) *post Salomonem, super quo pax, Bachtnezarum, qui devastavit domicilia eorum, occidit milites eorum, captivas abduxit uxores ipsorum, cæteris tributum imposuit, quod illi Magis penderunt, usque dum Deus excitavit Muhammedem, qui fecit quod fecit, tributáque iis imperavit, æternùm duratura.*

Liber a. de Pseudopr. Muham.

Ultimum judicium juxta Arabes habebitur in Syria.

Nebucadnezaris historia.

C. Sed *quo animo Muhammed fuit in Iudæos?* Infenso planè, justéque, si non semper, sæpe saltem, irato. Plebis assensum tantò hic facilius obtinuit, quantò indigniora Judæorum fuerunt scelera, quibus à multis jam seculis se obstrinxerunt. Ea breviter recensentur: *Sur.* III. his verbis: אן אלדין יכפרון באיאת אללה ויקתלון אלנביין בגיר חק ויקתלון אלדין יאמרון באלקסט מן אלנאס ובשרהם בעדאב אלים *Et qui abnegant signa Dei, & occidunt Prophetas injustè, occiduntque eos, qui præcipiunt justitiam de hominibus, illis annuntia pœnam dolorificam.* Eandem in Prophetas crudelitatem iis exprobrat *Sur.* II. v. 86. unde eadem *Sur.* v. 67. non tantùm scribit, eos datos esse נכאלא in *exemplum*, in hac & futura vita; sed vix unquam eorum meminit, nisi cum manifesta execratione. *Sur.* I. mentio fit מעצובין *eorum, qui iræ divinæ sunt rei.* Hoc nomine Judæos singulari quadam ratione intelligi, dubitare nos non sinunt, manifesta *Beidavi* verba. Sic idem ad verba; קומא עצב אללה עליהם *Populus, cui Deus succensuit*; notat

γ. Quo animo Muhammed fuerit in Iudæos.

Scelera Iudæi à Muhammede exprobrantur.

in-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

innui אליהוד *Iudæos*. Aliàs uti solet verbo לֶעַן *maledixit*. *Sur*. II. v. 88. לַעְנַה אללה עלי אלכאפרין *Maledictio Dei super infideles*, i. e. *Iudæos*, ut ex v. 86. colligi potest. Referenda huc sunt ea, quæ p. 15. citavimus. Justa hæc fuit Muhammedis indignatio, ex atroci sanctorum virorum nece violenta orta. Hæc verò parùm ille morari videbatur, nisi ut hac ratione Christianos faciliùs in nassam suam pertraheret. Alias odii sui contra Judæos causas habuit. Valde ipsi molesta fuit multorum verpulorum ἀνήκοος κ͵ ἀπείθεια. Nec enim omnes illi, etsi miseri, abjecti, invisi novo huic Prophetæ parere, aut, maleferiati illius Abdallæ exemplo, impiæ Religioni cudendæ operam suam locare volebant. Unde in maximum apud Muhammedem, ejúsque tum posteros, tum asseclas incurrerunt odium, usque adeò, ut à tempore Islamismi semper mitiùs tractati fuerint, & clementiùs à Muhammedanis Christiani quàm Judæi. Memini etiam, me *Leidæ* aliquando ab *Ahmed*, Ibn Ali, Susiensi audire, in communi & quotidiana conversatione Christianos Judæis anteferri: majorem etiam, apud Muhammedanos, illorum, quàm horum esse fidem. Nec ita multis ab hinc annis Bohemus quidam, superstitione à primis ætatis annis Judæus, postea verò Christianus, à me rogatus, quas deserendi Judaismi causas habuerit, præter alias hanc quoque attulit, quòd, inter Turcas diu versatus, ab iisdem in carcerem compactus, didicerit, verè à gente Judaica sceptrum ubique esse ablatum, servitutísque Turcicæ jugum duriùs longè Judæos premere, quàm Christianæ. Pessimo loco illos inter Arabes & Turcas haberi. Vides, quòd quemadmodum Deus justitiæ suæ vindices in V. Test. ipsos quoque Nebucadnezares, Ammonitas, Moabitas, Philistæos excitavit, sic in N. Test. Gentes etiam & Saracenos, contra blasphemos Judæos jam inde à multis seculis armàrit: quamvis Muhammed suam, non Christi, causam ulcisci voluerit, eò quòd illum, prætextu Messiæ sui venturi, rejecerint. Unde verba *Surat*. XXXIX. p. 265. אן אלדין יגׄאדלון פי איאת אללה בעַיר סלטאן *qui impugnant signa Dei absque potestate*, de Judæis quidam intelligunt, juxta Comment. *Beidavi* p. 786. חין קאלוא לסת צאחבנא בל הו אלמסיח בן דאווד ויבלע סלטאנה אלבר ואלבחר ויסיר מעה אלאנהאר *Cùm dicerent: Tu non es Dominus noster, sed Messias, filius Davidis, cujus potestas erit terra maríque, & trahet secum flumina*. Ibidem etiam Muhammed superbiæ eos accusat, & fastus. Ait, nihil pectoribus suis reconditum eos habere, אלא כבר *nisi superbiam*, quo nomine,

Muhammedi Iudæi resistunt.

Eum prætextu venturi Messiæ rejiciunt.

ne, juxta *Beidavi*, intelligitur ארארדה אלריאסרה או אן אלנבוה Liber 2. de
ואלמלך לא יכון אלא להם *Voluntas principatus* recuperandi: *aut,* Pseudopr.
quòd penes se solos fuisse Prophetiam & Regnum se jactent. Atque hinc Muham.
aperto Marte Muhammed cum Judæis pugnavit. *Elmac.* Hist. Sarac.
p. 5. פי אלסנה אלתאלתה האצר אליהוד פי חצונהם כמסה עשר
לילה חתי נזלוא עלי חכמה ואגלאהם ואענם אלמסלמין
אמואלהם *Anno tertio obsedit Iudæos in arcibus eorum dies 15. usque dum arbitrio ejus se dederunt: Et abduxit eos, eorúmque opes Musleminis diripiendas tradidit.* Magnas cumprimis ei molestias creavit *Caabus* filius Aschrafi: unde *Elmac.* eodem loco refert פיהא סיר סריה לקתל כעב
בן אלאשרף אליהודי וכאן שדיד אלעדאוה לה *Eodem* (anno) *misit cohortem ad occidendum Caabum, fil. Aschraphi, Iudæum, qui Muhammedi erat infensissimus*: De hoc aliquid diximus in *Thes. Phil.* p. 126. Hic verò insigne nequitiæ Muhammedicæ specimen observandum, cujus usus deinceps erit haud infrequens. Muhammedani persuasum habent, vix ullum in Alkorano extare versiculum, quem non præclara aliqua occasio cœlo elicuerit. Quidquid enim adversi vel à Judęis, vel à Christianis, vel ab Arabibus ipsi contigit, difficilimè illud concoxit, sed mox ad ingenii sui vafrамentum tanquam ad aram aut asylum confugit, versiculum, vel Suratam etiam integram confinxit, in medium protulit, eámque populo, quasi cœlitus acceptam, obtrusit. Vix ulla nata, inter ipsum, & quoslibet ejus adversarios controversia, quam hac ratione solvere non tentârit impostor. Unde paucos in Alkorano reperias versiculos, quibus ad certam aliquam historiam non alludatur. Judæis cumprimis, de quibus nunc sermo est, his artibus silentium sæpe imponere voluit. Sume aliquot exempla. *Sur.* III. legimus: לקד סמע אללה קול אלדין קאלוא אן אללה פקיר ונחן
אגניא סנכתב מא קאלוא וקתלהם אלאנביא בגיר חק ונקול
דוקוא עדאב אלחריק *Equidem audivit Deus sermonem illorum qui dicunt; Certè Deus pauper est & nos divites! Scribemus utique quod dixerunt, & quòd occiderunt Prophetas injustè, dicemúsque: Gustate pœnam incendii.* Occasionem hujus textus *Beidavi* ita describit: רוי אנה כתב
מע אבי בכר אלי יהוד בני קינקדע ידעוהם אלי אלאסלאם ואקאם
אלצלוה ואתיא אלזכוה ואן יקרצוא אללה קרצא חסנא וקאל
פנחאץ אבן עאזורא אן אללה פקיר חין סאל אלקרץ ולטמה

Aliquot Alkorani versiculi contra Iudæos dati.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

אבו בכר וקאל לו לא מא בינגא מן אלעהד לצׄרבת ענקך ושכארה אלי רסול אללה וחגד מא קאלה פנזלת id est, *Scripsit, ut fertur, Muhammed, cum Abubecro, Iudæis, filiis Kainkaab, ut eos invitaret ad Islamismum, ritè concipiendas preces, solvendas decimas, atque fœnus dent Deo pulchrum. Tunc dixit Phinhas, filius Azura: utique Deus pauper est, quòd fœnus petit! Et colaphum ei inflixit Abubecer, inquiens: Nisi fœdus mutuum obstaret, cervicem tibi amputarem. Et conquestus est hoc Legato Dei, ita tamen, ut pudore prohibitus non ausus fuerit repetere, quod dixit: atque hac occasione versiculus iste cœlitus delapsus.* Sic paulò infrà: וארא אכד אללה מיתאק אלדין אותוא אלכתאב לתבינננה ללנאס ולא תכתמונה פנבדוה ורא טׄהורהם ואשתרוא בה תמנא קלילא ובים מא ישתרון *Cùm autem Deus accepit fœdus eorum, quibus datus est liber, ut declararetis illum hominibus, neque celaretis, eum projecerunt post tergum, & mercati sunt cum eo pretii exigui res: vah autem, quod mercati sunt!* Hoc quoque oraculum propter Judæos datum esse scribit *Beidavi*, propterea quòd Muhammed סאל אליהוד ען שי ממא פי אלתוריה פאכברוה בכלאף מא כאן פיה *rogavit aliquid Iudæos ex lege, cujus illi contrarium indicârunt.* *Sur.* III. Judæi, quosdam ad Judaismum vocaturi, iterum Muhammedi divinitus notantur: ודרת טאיפה מן אהל אלכתאב לו יצׄלונכם ומא יצׄלון אלא אנפסהם ומא ישערון *Conantur quidam è populo libri seducere vos, at non seducunt nisi semetipsos, quod tamen non opinantur.* Qui illi fuerint, explicat *Beid.* נזלת פי אליהוד למא דעוא חדיפה ועמארא ומעאדא פי אליהודיה *Demissum est* (hoc Alkorani ἀπόσπασμα) *contra Iudæos, cum Chadipham, Ommaram, & Moadam vocâssent ad Iudaismum.* Quàm Emphaticè introducit idem *Muhammed* Deum secum contra Judæos *Sur.* III. ita loquentem: אלם תרי אלי אלדין אותוא נציבא מן אלכתאב ידעון אלי כתאב אללה ליחכם בינהם תׄם יתולי פריק מנהם והם מערצׄון דלך באנהם קאלוא לן תמסנא אלנאר אלא איאמא מעדודאת *Annon vidisti eos, qui acceperunt partem libri* (אי׳ אלתוריה או גנס אלכתאב אלסמאויה *legem nempe, aut aliud quoddam genus libri cœlestis*, ut *Beidavi* explicat) *quòd vocati sunt ad librum Dei, ut judicaret inter ipsos* (litem dirimeret) *postea verò quidam eorum retrocesserunt, illi nempe, qui adversarii erant; idque propterea, quòd dixerunt: Non tanget nos ignis, nisi paucos dies;* Rationem Judæorum ob

quam

quam brevi infernalibus cruciatibus se exemtum iri sperent, *Beidavi* attexit: אן אבאהם אלאנביא ישפעון להם או אנה תעאלי ועד יעקוב עליה אלסלאם אן לא יעדב אולארה אלא תחלה אלמסם *Quia patres eorum Prophetæ, pro iis intercedant: Aut quòd Deus excelsus promiserit Iacobo, super quo pax, quòd in filiis ejus nihil puniturus esset, quàm perjurium.* Ita etiam *Sur.* V. cùm Judæorum proceres litis decisionem à Muhammede petiissent, noluit iis gratificari. Mox tamen divinitus sibi judicandi potestatem concessam mentitus, de Judæorum judiciis & negotiis prolixiùs differit: רוי אן אהבאר אליהוד קאלוא ארהבוא בנא אלי מחמד לעלנא נפתנה עז דינה פקאלוא יא מחמד קד ערפת אנא אחבאר אליהוד ואנא אן תבענאך אתבענא אליהוד כלהם ואן ביננא ובין קומנא כצומה פנתחאכם אליך ותקצי לנא עליהם ונחן נומן בך פנצדקך פאבי עז דלך רסול אללה פנזלת *Narratur* (verba sunt *Beidavi*) *quòd Iudæorum Sacerdotes dixerint: Abite nobiscum ad Muhammedem, fortè tentabimus eum* (aut movebimus) *de religione sua. Dixerunt ergò, ô Muhammed! Nôsti utique, nos Sacerdotes esse Iudæorum, & quòd, ubi nos te fuerimus secuti, facilè tibi adjungamus cæteros Iudæos omnes. Est autem inter nos & populum nostrum oborta lis, cujus judicium tibi committimus: tu decides nobis contra eos, & credemus in te, téque verificabimus. At cùm noluisset morem gerere Apostolus, demissum fuit* hoc Alkorani fragmentum, quo monebatur, qualem se præstare deberet. Sed satis de Judæis.

Liber a. de Pseudopr. Muham.

II. De Christianis.

Accedimus ad *Christianos*, de quibus eâdem acturi Methodo, dicemus. 1. Quibus *nominibus* apud Muhammedem & Muhammedanos illi veniant. 2. Quæ *Christianismi* fuerit *conditio* Muhammedis tempore & antè, tum quò ad doctrinam, tum quò ad vitam. 3. *Quo animo fuerit Muhammed* erga Christianos.

A. Vbi nomina Christianis tributa.

A. *Nomina* Christianorum in Alkorano & aliis Arabum scriptis obvii sequentia sunt. 1. Judæorum exemplo (vide *Thes. Phil* p. 48.) Arabes Christianos nuncupant נצארי *Nazarenos*, ita appellatos, לאנהם נצרוא אלמסיח או לאנהם כאנוא מעה פי קריה תקאל להא נצראן או נאצרה *quòd juverint* (est enim נצר Arabicè *juvit*) *Messiam, aut quia cum ipso fuerunt in urbe Nazara, vel, Nazareth.* Hanc posteriorem originem etiam ostendit *Ahmed* ben Edris p. m. 305. אלאנגיל אלכאמס יסמי אנגיל אלצבורה דכר פיה אלאשיא אלתי צדרת

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

צרדת מן אלמסיח עליה אלסלאם פי חאל טפוליתה ינסב לבטרס
ען מרים עליהא אלסלאם ופיה זיאדה ונקצאן ומשאהיר מעגזאתה
פידכר פיה קדום אלמסיח עליה אלסלאם ואמה רצי אללה
ענהא ויוסף אלנגאר רצי אללה ענה אלי צעיד מצר תם עודתה
אלי נאצרה קריה ענד אלקדס ואליהא ינסב אלנצארי *Evangelium quintum* (vide, quantum Christianismo profuerit eorum temeritas, qui aurum subæratum, id est, libros fabulosos & Apocryphos viris magnis, ἢ ἀληθῶς θεοφορουμένοις, supposuerunt) *vocatur Evangelium infantia, quia in eo commemorantur res à Messia, super quo pax, profecta in juventute. Adscribitur autem is Petro, à Maria, super qua pax. In hôc multa addita videas* (ubi cum reliquis comparaveris Evangelistis) *& multa demta, celeberrima item ejus miracula. Enarratur ibidem adventus Messiæ, super quo pax, & matris ejus, in qua Deus acquiescat; & Iosephi fabri, in quo Deus acquiescat Zaidum Aegypti, reditus item ejusdem Nazarethâm, quæ urbs est Sanctuario* (Hierosolymis) *vicina, & ab ea denominantur Nazareni.* Et *Kessæus* p.m. 121. פלם יזל עיסי ואמה בארץ
מצר חתי מאת מלך בני אסראיל פבעת זכריא אלי מרים ואמרהא
באלרגוע אלי בירת אלמקדס ועיסי וריהם אלעגאיב חתי אנהם
נזלוא עלי קריה יקאל להא נאצרה ואליהא תנסב אלנאצריה:
Nec cessârunt Isa & mater ejus subsistere in terra Aegypti, usque dum mortuus fuit Rex filiorum Israel. Tunc misit Zacharias ad Mariam eámque ad domum sanctam (Hierosolymam) *jussit reverti. Isa autem miracula ab iis abscondidit; usque dum pedem fixerunt in urbe, quæ Nazareth dicitur, à qua Nazaretismus* (Christianismus) *deducitur.*

2. Populus libri.

2. אהל אלכתאב *Populus libri.* Sur III. ומן אהל אלכתאב מן אן
תאמנה בקנטאר יודה אליך ומנהם מן אן תאמנה בדינאר לא יודה
אליך אלא מא דמת עליה קאימא *Sunt autem de populo libri, quibus si credideris talentum reddunt illud tibi: Alii verò sunt, quibus si credideris denarium, eum non reddunt, nisi iis insistas continuò.* Ubi quidem de Judæis nonnulli hæc intelligunt, illud de Abdalla ben Salam; hoc de Phinchas, filio Azura, quorum ille pecuniam mutuò acceptam reddidit, hic non item, ut *Beidavi* in Comment. p.m. 144. explicat. At *idem* ille prius de *Christianis*, posterius de Judæis explicandum docet, *quorum ex illis plerique spectata sint fide, impostores pauci;* (Arab. לעאלב פיהם אלאמאנה ואלכאינון פי אלקליל) *hi verò ex fraudibus & im-*

pi-

posturis sint compositi (Arab (לעלב פיהם אלכיאנה) Eadem *Surata* Christiani pariter & Judæi aliquoties vocantur אהל אלכתאב *populus libri*. Unum adhuc subjiciemus locum: קל יא אהל אלכתאב תעאלוא אלי כלמה סוא בינא ובינכם אלא נעבד אלא אללה ולא נשרך בה שיא *Dicito, ô vos qui accepistis librum, accedite ad verbum quod unum & idem est inter nos & inter vos, quòd non colemus nisi Deum, nec associabimus illi quicquam. Beidavi* יעם אהל אלכתאבין או יהוד אלמדינה ולא נקול עזיר אבן אללה ולא אלמסיח אבן אללה *Complectitur populum utriusque libri* (Legis & Evangelii, i.e. Judæos & Christianos) *aut Iudæos Medinenses. Neque dicamus Ozair est filius Dei, neque, Christus est filius Dei.*]

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

3. אלמשרכון *Associantes*; quod tamen nomen, ut aliàs diximus, Judæis etiam tribuitur & gentibus. Hinc *Ahmed* ben Edris, *Sechem*, filium Hemor, appellat אלמשרך *associatorem*. Christiani & Judæi cur sic dicantur, habes *Sur.* IX. p. 104. קאלת אליהוד עזיר אבן אללה וקאלת אלנצארי אלמסיח אבן אללה *Dicunt Iudæi, Ozair est filius Dei. Dicunt etiam Christiani, Messias est filius Dei.* Pro his autem associantibus negat Muhammed intercedendum *Sur.* eadem p. 111. Exemplo Abrahami; מא כאן אסתנפאר אברהים לאביה *Non fuit veniæ precatio Abrahami pro parente suo*, quia Idololatra fuerit, adeóq; אלמשרך *associans*. Censetur enim peccatum hoc irremisibile. Hinc *Surata* IV. p. 57. אן אללה לא ינפר אן ישרך בה וינפר מא דון דלך למן ישא ומן ישרך באללה פקד צל צלאלא בעידא *Deus enim illi, qui socium ei adjungit, non remittit. Extra hunc casum autem remittit, cui vult. Qui enim Deo aliquid associat, errat ille errorem enormem.* Eadem ferè occurrunt etiam verba p. 52. Huc facit locus *Bochari* in Suna, seu Traditionibus Muhammedis: פיקאל ללִיהוד פי יום אלקימה מא כנתם תעבדון פקאלוא כנא נעבד עזיר בן אללה פיקאל כדבתם לם תכן ללה צאחבה ולא ולד פמא תרידון קאלוא נריד אן תסקינא פקאל אשרבוא פיתסאקטון פי גהנם תם יקאל ללנצארי מא כנתם תעבדון פיקולון כנא נעבד אלמסיח בן אללה פיקאל כדבתם לם תכן ללה צאחבה ולא ולד פמא תרידון פיקולון נריד אן תסקינא פיקאל אשרבוא פיתסאקטון פי גהנם *Dicetur autem Iudæis die resurrectionis, quid coluistis? Respondebunt: Co-*

3. Associantes.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

luimus Ozair, filium Dei: Et dicetur iis; Mentimini. Neque enim Deo societas est aut filius. Quid verò est, quod vultis? dixerunt: Volumus, te nobis potum præbere. Accipite ergò potum, respondebit iis, & præcipites cadent in gehennam. Postea Christianis etiam dicetur, quid vos coluistis? Messiam coluimus, respondebunt, Filium Dei. Et dicetur iis: Mendacia loquimini. Non habet Deus societatem, aut filium. Quid autem est, quod vos desideretis? Respondent: volumus, ut potum nobis suppedites. Et dicetur iis: Bibite ergò: & concident in gehennam.

B. De statu *Christianismi* tempore Muhammedis, & antè, sive Religionem spectes, sive vitam, utinam tam pacata, tam composita, tam læta referre possemus, quàm multa! Certè, si historiam Ecclesiasticam consulueris, videbis, ipsa palmaria fidei Christianæ capita per Arianos, Sabellianos, Nestorianos, Eutychianos ita concussa fuisse & labefactata, ut Orthodoxiæ nusquam ferè tutus aliquandiu fuerit locus. Accedebant crebriores illi conventus & Pseudoconcilia, acerbæ item Antistitum concertationes pro sedibus Episcopalibus. Hinc *Ammianus Marcellinus* lib. XXI. p. m. 1607. Constantii jam tempore conqueritur: *Erátque* (Constantius) *super his adimere facilis quæ donabat, Christianam Religionem absolutam & simplicem anili superstitione confundens: in qua scrutanda perplexiùs: quàm componenda graviùs, excitavit dissidia plurima, quæ progressa fusiùs, aluit concertatione verborum, ut catervis Antistitum jumentis publicis ultrò citróque discurrentibus per Synodos, quas appellant, dum ritum omnem ad suum trahere conantur arbitrium, rei vehiculariæ succideret nervos.* Et lib. XXVII. p. 1738. *Et hunc quoque* (Viventium) *discordantis populi seditiones terruere cruentæ: quæ tale negotium excitavere. Damasus & Ursicinus supra humanum modum ad rapiendam Episcopalem sedem ardentes, scissis studiis asperrimè conflictabantur, ad usque mortis vulnerúmque discrimina adjumentis utriusque progressis: quæ nec corrigere sufficiens Viventius, nec mollire, vi magna coactus secessit in suburbanum: & in concertatione superaverat Damasus, parte quæ ei favebat instante. Constátque in Basilica Sicinini, ubi ritus Christiani est conventiculum, uno die centum triginta septem reperta cadavera peremptorum: efferatámque diu plebem ægrè postea delinitam. Neque ego abnuo, ostentationem rerum considerans Urbanarum, hujus rei cupidos ob impetrandum quod appetunt omni contentione laterum jurgari debere, quum id adepti, futuri sunt ita securi, ut ditentur oblationibus matronarum, procedántque vehiculis insidentes circumspectè vestiti, epulas curantes profusas, adeò ut eorum convivia regales superent mensas,*

Status Christianismi describitur: 1. Ex Ammiano Marcellino.

qui

qui esse poterant beati revera, si magnitudine urbis despe... a, quam vitiis Liber 2. de
opponunt, ad imitationem Antistitum quorundam provincialium viverent: Pseudopr.
quos tenuitas edendi potandique parcissimè, vilitas etiam indumentorum Muham.
& supercilia humum spectantia perpetuo numini verisque ejus cultoribus ut puros commendant & verecundos. Acris cumprimis & difficilis fuit cõcertatio, circa Muhammedis tempus exorta, inter Episcopum Romanum, *Gregorium magnum*, & Constantinopolitanum, *Iohannem*, de axiomate Episcopi Oecumenici, quorum alter, Romanus nempe, charactere hoc vel Antichristum, vel Antichristi saltem prodromum notanter signari palàm est fassus. Vide quæ diximus in *Historia Ecclesiastica* p. 306. Ammiani Marcellini testimonium si, quod Gentilis sit, rejicias, *Socratem* adi, *Sozomenum*, *Eusebium*, cæterósque subsequentes, & ex iis disce, quàm malè Ecclesia primitiva Heterodoxorum artibus fuerit vexata. Vix potuit pro Christiana veritate in publicis conciliorum consessibus aliquid decerni, sua statim Diabolus excitavit instrumenta, quæ pacem publicam turbârunt. Imò ubi composita omnia fuerunt & sedata, aliqui subinde caput extulerunt, qui halcyonia Ecclesiæ Christi inviderunt, & nova semper Evangelii ministris ἔριδος μῆλον objecerunt. Audi fortissimum illum in causa Christi contra Arium, & Ἀνομοιανῶν athletam, *Hilarium*, querentem: *Post Nicenam* 1. Ex Hilario.
Synodum, inquit, *nihil aliud quàm fidem scribimus, dum in verbis pugna est, dum de novitatibus quæstio est: dum de ambiguis, dum de authoribus querela est: dum de studiis certamen est: dum in consensu difficultas est: dúmque alter alteri anathema esse cœpit, propè jam nemo est Christi. Proximi anni fides quid immutationis habet? Primum decretum Homousion decernit tacere: sequens rursus Homousion decernit & prædicat. Tertium Usiam simpliciter à patribus præsumtam per indulgentiam excusat: Quartum non excusat sed condemnat. Tandem eò processum est, ut neque penes nos, neque penes quenquam ante nos, sanctum exinde aliquid atque inviolabile perseveret. Annuas atque menstruas de Deo fides decernimus, decretis pœnitemus, pœnitentes defendimus, defensos anathematizamus; aut in nostris aliena, aut in alienis nostra damnamus, & mordentes invicem jam absumti sumus.* Ita ipse *Eusebius* Histor. Eccles. l. 8. 3. Ex Eusebio.
c. 1. tempora Diocletiani persecutionem proximè antecedentia descripturus ait; ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ πλεῖον ἐλευθερίας ἐπὶ χαυνότητα καὶ νωθρίαν τὰ καθ' ἡμᾶς μετέβαλλετο, ἄλλων ἄλλοις διαφθονουμένων, καὶ διαλοιδορουμένων, καὶ μόνον οὐχὶ ἡμῶν αὐτῶν ἑαυτοῖς προσπολεμούντων ὅπλοις, εἰ οὕτω τύχοι, καὶ δόρασι τοῖς διὰ λόγων, ἀρχόντων τε ἄρχουσι προσρηγνυμένων, καὶ λαῶν ἐπὶ λαοὺς καταστασιαζόντων. Τῆς τε ὑπο-

κρί-

Liber 2. de Pseudopr. Muham. κρείττους ἀφάτῳ καὶ τὰς εἰρωνείας ἐπὶ πλεῖστον ὅσον κακίας προϊόντες, ἡ μὲν ἡ θεία κρίσις οἷα φιλοῦσα αὐτῇ φειδομένη, τῶν ἀθροισμάτων ἔτι συγκροτουμένων, ἠρέμα καὶ μετρίως τὴν αὐτῆς ἐπισκοπὴν ἀνεκίνει ἐκ τῶν ἐν στρατείαις ἀδελφῶν καταρχομένη τοῦ διωγμοῦ. ὡς δ᾽ ἀνεπαισθήτως ἔχοντες, οὐχ ὅπως εὐμενὲς καὶ ἵλεω καταστήσεσθαι τὸ θεῖον προυθυμούμεθα, οἷα δέ τινες ἄθεοι ἀφρόντιστα καὶ ἀνεπίσκοπα τὰ καθ᾽ ἡμᾶς ἡγούμενοι, ἄλλας ἐπ᾽ ἄλλαις προσετίθεμεν κακίας. οἵ τε δοκοῦντες ἡμῶν ποιμένες, τὸν τῆς θεοσεβείας θεσμὸν παρωσάμενοι ταῖς πρὸς ἀλλήλους ἀνεφλέγοντο φιλονεικίαις. Αὐτὰ δὴ ταῦτα μόνα, τὰς ἔριδας, καὶ τὰς ἀπειλάς, τόν τε ζῆλον καὶ τὸ πρὸς ἀλλήλους ἔχθος καὶ μῖσος ἐπαύξοντες, οἷά τε τυραννίδας τὰς φιλαρχίας ἐκθύμως διεκδικοῦντες, τότε. *Verùm cùm nos præ nimia quadam libertate in mollitiem & segnitiem essemus prolapsi, cùmque alii aliis invidere, maledictis insectari, & propè nos ipsi inter nos petulantibus linguis tanquam mutuis armis oppugnare, & casu aliquando verborum contumelias, velut hastas unus in alium intorquere, & præsides Ecclesiarum alter alterius vires infringere, & populos in populum seditionem concitare occiperent: cùmque ficta & adumbrata sanctitatis species, quæ oratione nequit exprimi, & simulatio fronte occultata ad immensam quandam pravitatem serpsisset, divina ultio, dum per magna adhuc Christianorum ubique versabatur frequentia parciùs, aliquando remissiùs, ut solet, primò persecutione ex fratribus, qui militiam exercebant inchoata, cœpit in nos animadvertere. Sed ubi veluti sensibus orbati, & præstricti mente, nulla cura aut cogitatione incubuimus, ut divinum numen in nos incensum benevolum & placatum efficeremus: sed tanquam impii nostras res à Deo nec curari, nec animadverti arbitrari alia vitia aliis acervatim adjecimus: & pastores nostri depulsâ repudiatâque pietatis regulâ, dissidio & contentione inter se exarserunt: quia etiam nullas alias res præterquam discordias minas, æmulationem, inimicitias & odium inter ipsos mutuò adaugere studuerunt: & animis ambitionis æstu incensis tyrannorum more principatum obtinere laborârunt, tunc demum &c.* Examina etiam

4. Ex Sozomeno. quæ habet *Sozom.* Hist. Eccl. l. 1. c. 16. & initio c. 17. Luculentus cumprimis locus est apud eundem authorem (qui in præfat. Hist. Eccles. monet, se enarraturum καὶ στάσεις ἐκκλησιῶν πρὸς ἑαυτοὺς περὶ προεδρίας ἢ προτιμήσεως οἰκείας αἱρέσεως *virorum Ecclesiasticorum inter ipsos seditiones, vel de primatu, vel de sua secta aliis præferenda*) l. 1. c. 14. Ἀλλὰ γὰρ καὶ παρᾶδε καὶ διὰ πάντων τῶν ἄλλων τῆς θρησκείας εὐδοκιμούσης ἐριστικαί τινες διαλέξεις ἐτάραττον τὰς ἐκκλησίας. ἐπὶ προφάσει δὲ θεοσεβείας, καὶ τῆς τοῦ θεοῦ τελείας εὑρέσεως, τὰ ζητούμενα ἄγνωστα τὸ πρότερον ἀνεζήτουν. *Quamvis enim & hîc & aliis omnibus in rebus religio Christiana bene audierit, disputationes tamen quædam litigiosæ, quæ prætextu pietatis, & perfectæ Dei cognitionis eliciendæ, in controversiam deducebant ea, quæ antea nunquam in quæstionem venerant, Ecclesias valde perturbârunt.* De Ario loquitur, ejúsque παπεσεμοῦ. His

ad-

adde calculum *Sulpitii Severi* in Histor. nostra Ecclesiastica p. 181. **Liber 2. de Pseudopr. Muham.**

Atque, ut propius accedamus, ipsa Arabia variis hæresibus, & impiis καινοτομίαις nõ parùm fuit turbata. *Beryllus*, Βόςρων τ̃ Ἀραβίας ἐπίσκοπος τὸν ἐκκλησιαστικὸν παρεκτρέπων κανόνα, ξένα τινὰ τ̃ πίστεως παρεισφέρειν ἐπειρᾶτο, τὸν σωτῆρα καὶ κύριον ἡμῶν λέγειν τολμῶν μὴ προϋφεστάναι κατ' ἰδίαν οὐσίας περιγραφὴν πρὸ τῆς εἰς ἀνθρώπους ἐπιδημίας, μηδὲ μὴν θεότητα ἰδίαν ἔχειν, ἀλλ' ἐμπολιτευομένην αὐτῷ μόνην τὴν πατρικήν, *Bostrorum Arabiæ Episcopus, quo Canonem Ecclesiasticum perverteret, peregrina quadam & à fide aliena introducere conatus est, temerè asserens Servatorem & Dominum nostrum propria substantiæ circumscriptione non antè fuisse, quàm in humanam carnem immigraret: neque propriam ex se habuisse divinitatem, sed solam Patris in eo extitisse.* Fuit quidem messis hæc maligna, planèque venenata, suffocata in herba, adeò ut ipse Beryllus ab Origene ad regiam reductus fuerit viam, teste *Euseb.* Hist. Eccles. l. VI. c. 33. non tamen dubitandum, quin ejus aliqua apud Arabes, Muhammedis tempore, fuerit memoria. Idem etiam *Euseb.* lib. cit. c. 37. meminit τ̃ τῶν Ἀράβων διχοστασίας, eorum nempe, qui asserebant, τὴν ἀνθρωπείαν ψυχὴν τέως μὲν κατὰ τ̃ ἐνεστῶτα καιρὸν ἅμα τῇ τελευτῇ συναποθνῄσκειν τοῖς σώμασι καὶ συνδιαφθείρεσθαι. Αὖθις δέ ποτε κατὰ τὸν τ̃ ἀναστάσεως καιρὸν σὺν αὐτοῖς ἀναβιώσεσθαι, *animam humanam unà cum corporibus uno eodémq; mortis articulo extingui: at demum resurrectionis tempore universæ carnis, cum eisdem vitam denuo recuperaturas.* Hanc quoque θνητοψυχιτῶν controversiam feliciter decidit Origenes. Testatur etiam *Epiphanius* cont. hæres. lib. 1. t. 3. hæresi XL. in Cochaba Arabiæ Ebionæorum & Nazaræorum radices pullulâsse. Et *Georgius Simler* comment. in Sergium Johannis Reuchlin Actu III. p. 76. *Licèt Felix à nostris & à Græcis* εὐδαίμων *dicatur Arabia, propter multa odorata ad ungenta pertinentia, quæ inde ad nos advehuntur, hæreticæ tamen pravitatis gratia & monstrorum, quibus illa terra pullulat, religio Christiana, quæ portentosa significare vult, ex ea producit.* De hac Arabiæ infelicitate scribit *Danæus* comment. in August. de hæresib. p. 201. *Ferax hæreseôn Arabia, quemadmodum & illi vicina Aegyptus. Vti enim serpentes utraque regio alit, humano generi nocentissimos: sic utraque protulit dogmata animorum nostrorum prorsus pestifera.* Et p. 202. *Denique variæ ex eadem Arabia hæreses sunt natæ, non tantùm hæc una Animi-mortalium, sed & hæresis Collyridianorum illic quoque post hos Arabicos nata est, quemadmodum scribit Epiphanius, vel ex Scythia & superiore Thracia, in eas regiones delata illic ita pullulavit, ut totam gentem Idololatriâ & superstitione imbueret. Hi verò Collyridiani* ἀπὸ τ̃ κολλυ-

Arabia cumprimis hæresium ferax.

Habuit v. Beryllum,

θνητοψυχῖται.

Collyridiani.

 ρίδο-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

εἶδος, *id est*, torta panis & tortilis placentæ genere, *quam Mariæ Virgini superstitiosè offerunt, sunt dicti.* De his *Collyridianis* prolixè agit *Epiphanius* hæres. libr. III. tom. 2. hæres. 75. & 79. ubi Epistola habetur scripta ab *Epiphanio* εἰς τὴν Ἀράβων χώραν, ubi inter alia, pag. 444.

De quibus Epiphanius.

Ἀσφαλισώμεθα οὖν μήπως περισσοτέρως ἐγκωμιάσαι τὴν παρθένον, γένηταί τινι εἰς ἄλλο προσκόμματος φαντασίας. Οἱ μὲν γὰρ εἰς τὸν υἱὸν βλασφημοῦντες, καθὰ προεῖπον μοι ἄνω προδεδήλωται, φύσει ἀπαλλοτριοῦν αὐτὸν τῆς τοῦ πατρὸς θεότητος ἐφιλοτιμήσαντο. Ἄλλοι δὲ πάλιν ἑτέρως φρονήσαντες ὡς δῆθεν τιμῶσαι, περισσοτέρως προσαχθέντες, τὸν αὐτὸν εἶναι πατέρα εἶπον, καὶ τὸν αὐτὸν υἱόν, καὶ τὸ αὐτὸ ἅγιον πνεῦμα, ἐπὶ δὲ τοῖς μέρεσιν ἀμφοτέροις ἀνίατος ἡ πληγή. Οὕτω περὶ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ μακαρίας ἀειπαρθένου, οἱ μὲν ἐξυβρίσαι τετολμήκασιν, ὡς συναφθεῖσαν αὐτὴν σαρκὶ μετὰ τὴν μεγίστην ἐκείνην καὶ ἀκραιφνῆ οἰκονομίαν τοῦ κυρίου, τῆς ἐνσάρκου αὐτοῦ παρουσίας· καὶ ἔστι τοῦτο πάσης μοχθηρίας δυσσεβέστατον. ὡς δὲ τοῦτο φαμὲν ἐνηχηθῆναι τινάς, οὕτω τετολμηκέναι, ῥᾳδίως ἐπιδοῦναι ἑαυτοὺς τῇ ἁμαρτίᾳ· οὕτω καὶ τὸ ἕτερον τεθαυμάκαμεν πάλιν ἀκηκοότες. Ἄλλοι γὰρ πάλιν ἀφραίνοντες εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἀειπαρθένου ὑπόθεσιν, ἀντὶ θεοῦ ταύτην παρεισάγειν ἐσπουδακότες καὶ σπουδάζοντες, καὶ ἐν ἐμβροντησίᾳ τινὶ καὶ φρενοβλαβείᾳ φερόμενοι· διηγοῦνται γὰρ ὥς τινες γυναῖκες ἐκεῖσε ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἀπὸ τῶν μερῶν τῆς Θρᾴκης, τοῦτό γε τὸ κενοφώνημα ἐνδεδόχασιν, &c. *Cauti igitur simus, ne fortè nimium laudando Virginem, alii fiat aliud offendiculum imaginationis. Qui enim in Filium blasphemi sunt, prout suprà à me ostensum est, naturâ ipsum abalienare à Deitate Patris conati sunt. Alii verò iterum aliter sentientes, nimiùm majori honore prosequi studentes, eundem esse Patrem dixerunt & eundem Filium, & eundem Spiritum Sanctum. Est autem utrisque partibus incurabilis plaga. Sic etiam de sancta hac & beata semper Virgine, aliqui contumeliâ quidem afficere eam sunt ausi, velut copulatam carni post maximam illam & sinceram Domini dispensationem adventus ipsius in carne, & est hoc impientissimum ac flagitiosissimum. Quemadmodum autem dicimus, nos hoc audivisse, quosdam ita ausos fuisse, ut se ipsos facilimè projecerint in peccatum, sic admirati sumus, quum aliud rursus audivissemus, alios nimirum iterum ita desipere, ut in tractatione de ipsa sancta semper Virgine, pro Deo hanc introducere statuerint, & adhuc studeant, & furore quodam ac amentiâ ducantur. Narrant enim, quòd quadam mulieres illic in Arabia à partibus Thraciæ, hanc vanitatem invexerunt.* De Collyridianis loquitur hoc loco *Epiphanius*, qui, an Mariam substantiâ ipsâ, an honore tantùm Deum esse voluerint, inter eruditos nondum satis convenit. Prius cum *Baronio* Appar. ad annal. S. 43. asserit *Forbesius* Instruct. Historico-Theol. l. IV. c. 8. Posterius *Rivetus* Apol. pro Sanct. Virg. l. II. c. 7. Dubitanter loquitur *Casaubonus* cont. Baron. Exercit. I. Sect. 18. num. 43. Nostrum judicium de tota hac materia sequentibus subjiciemus Aphorismis.

Quæritur: an Maria pro Dea habita essentiâ, an cultu?

Ἐπίκρισις nostra.

1. Ex

Liber 1. de pseudopr. Muham. 1.

I. Ex *Epiphanii* verbis citatis colligi non posse, *Collyridianos hæreticos voluisse, Dei-genitricem Mariam humanæ naturæ prorsus expertem, ac divinæ tantùm participem fuisse*, ut *Baronius* loquitur. Vide *Casaub.* l. cit.

2. Maria à quibusdam pro Dea habita.

II. Commemorare tamen scriptores Arabicos, & Christianos, & Muhammedanos, prodigiosam & portentosam quorundam sententiam, quæ B. Virginem humana sorte exemtam Trinitatis complementum, ut Pontificia utar Phrasi, adeóque Deam esse voluerit, cum Patre, Filio & Spiritu Sancto colendam & adorandam. Ex *illis* sic scribit *Elmacinus* p.m. 227. ומנהם מן כאן יקול אן אלמסיח ומרים אלהין מן דון אללה והולא כאנוא יערפוא באלמואימרה *Ex iis* (qui Niceæ in Concilio erant congregati, quorum, post *Patricidem*, ponit 2300.) *erant, qui dixerunt, Messiam & Mariam, præter Deum, duos Deos esse. Atque hi appellati sunt Mazamæi.* Puto tamen errorem esse, pro, Mariamini. Ita etiam *Patricides* pag. 120. ומנהם מן כאן יקול אן אלמסיח ואמה אלהין מן דון אללה והם אלברבראנידה ויסמון אלמרימיין *Quidam dicebant, Christum & Mariam duos esse Deos, præter Deum, qui quidem Barbari erant, Marianitæ vel Mariamini cognominati.* Ex *his* verô *Beidavi* in comment. suis p.m. 148. ad verba Alkor. *Sur.* IV. p. 60. לא תקולוא תלאתה *Ne dicitote tres*, notat: אי אלאלהה תלתה אללה ואלמסיח ומרים וישהד עליה קולה תעאלי אנת קלת ללנאס אתכדוני ואמי אלהין מן דון אללה או אללה תלתה אן צח אנהם יקולון אללה תלתה אקאנים אלאב ואלאבן ואלרוח אלקדס ויריזון באלאב אלדאת ובאלאבן אלעלם וברוח אלקדס אלחיוה id est; *Tres Deos, nempè Deum & Christum, & Mariam, atque de hoc testatur dictum altissimi* (locum *Alkor.* intelligit *Sur.* V. p. 71. in quo Deus Pater Christum ita alloqui introducitur) *Tune* (ô Isa, fili Mariæ) *dixisti hominibus, assumite me, & matrem meam Deos, præter* (juxta) *Deum? Aut Deum trinum. Constat enim eos dicere, in Deo tres esse personas, Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, tribuúntque Patri essentiam, Filio scientiam, Spiritui Sancto vitam.* Sic etiam *Abunazarus* de Melkitis p.m. 149. scribit, eos credere אלאלהה תלאתה מרים ועיסי ואללה *Tres Deos, Mariam, & Isa, & Deum.*

III. An verò de *Collyridianis* intelligi hæc debeant, aut aliis Mariolatris, id quod verisimile est, in medio relinquimus. Sufficit indi- 3.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. cæsse, jam sexto seculo & antè divinos honores maximo cum Christianismi periculo, & infidelium scandalo, creaturis tribui cœpisse, quæ quidem superstitio Arabiam maximè invasisse videtur. Alias etiam hæreses infeliciter pullulâsse in Arabia, probare esset proclive, nî ex his tandem cavernis, & olidis hæreticorum cloacis emergendi desiderium nos pergere juberet. *Manichæi* certè incunabula deliramentorum suorum meritò accepta ferunt Arabiæ. *Scythianus* enim, ejûsque famulus, Manetis prodromi, Saraceni erant. Alios tacemus. Atque tot contentionibus Christiani exacerbati hostibus Christi ansam præbuerunt triumphandi, causæ bonæ insultandi, veritatis Catholicæ dignitatem extenuandi, veterem illam serram reciprocantes: *μὴ δεῖν πιστεύειν διὰ τὴν διαφωνίαν τῶν αἱρέσεων, non esse credendum* (ad fidem Christi non esse accedendum) *propter tot sectarum differentiam*. Clem. Alex. stromat. l. 7. Non latuerunt hæc dissidia Muhammedem. Unde

Muhammed Christianis exprobrat varia schismata. in *Alkorano* aliquoties ea Christianis exprobravit. Hinc *Surata* Mariæ:
פאכתלף אלאחזאב מן בינהם *Dissident inter se nationes*, vel Sectæ;
quæ verba *Beidavi* sic explicat. אליהוד ואלנצארי או פרק אלנצארי:
נסטוריה· קאלוא· אנה אבן· אללה ויעקוביה קאלוא הו אללה הבט
אלי אלארץ תם צעד אלי אלסמא ומלכיה קאלוא הו עבד אללה

Notissima schismata apud Arabes sunt ונביה *Dissident Iudæi & Nazareni, Aut Secta Nazarenorum*. Nestoriani enim dicunt, eum (Christum) *esse Filium Dei*. Jacobitæ *verò, esse eum Deum, qui venerit in terram, posteáq; ascenderit in cœlum*. Melkitæ *asserunt eum servum Dei esse, ejusque Prophetam*. Meminit trium harum sectarum plenius *Ahmed* ben Edris, libro sæpe citato p. m. 156.
עלי מעני קולהם באלאתחאר והם פרק תלאת אליעאקבה
ואלרום ואלנסטוריה והם כתירון פי פרקהם לכן אלמשהורון
אלאן הדה אלתלאתה *In negotio unionis tres sunt secta*, Jakobitarum, Romanorum, & Nestorianorum, *qui iterum in varias abeunt sectas. Omnium verò notissima hodie sunt hæ tres.* Ad *Iacobitas* redit:

2. *Iacobitarum.* ואליעאקבה פרקה יעקוב אלסוריי וסמי אלבראדעי ארעת אן
אלמסיח עליה אלסלאם צירה אלאתחאר טביעה ואחדה ואקנום
ואחדא *Iacobitæ sectæ sunt Iacobi Syri, cognomento Baradæi, qui docuit, Messiam, super quo pax, unione factum esse naturam unam, unámque personam*. Cur *Baradæus* cognominatus fuerit, tantò libentiùs ex *Patricide* afferam, quantò idem ille clariùs sententiam ejus & ponit, & refutat.

Liber 2. de Pſeudopr. Muham. à Iacobo quodam dictorum. De quo 1. Patricides.

tat. Sic ille p.m. 204. ואקאם סוירס אלמלעון בטריךק עלי אנטאקיה סת סנין ומאת וכאן לסוירס תלמיד יקאל לה יעקוב וכאן לבאסה מן כרק אלבדארע אלדי ללדואב ירקע בעצהא בבעץ וכאן יסמי יעקוב אלבראדעי וכאנת מקאלתה אן אלמסיח טביעה ואחדה מן טביעתין וגוהר מן גוהרין ומשיה ואחדה מואפק לקול סוירס ודיוסקורס ואפתישיוס אלמלאעין וסמיוא אלתאבעין לדין יעקוב ואלקאילין במקאלתה יעקוביין משתק מן אסם יעקוב *Subſtitit Severus maledictus* (fuit Severus ille Antiochenus Epiſcopus, ſub Anaſtaſio Imperatore, circa annum à Chriſto paſſo 462. qui negavit naturarum proprietates inconfuſas in Chriſto poſt unionem manere: vide comment. *Dan.* in *Auguſt.* de hæreſ. p. 232.) *Patriarcha Antiochenus per annos 6. poſteàque mortuus eſt. Habuit autem hic Severus diſcipulum Iacobum, qui veſtitus erat laciniis ſtrati jumentis imponi ſoliti, ubi alia alii aſſuitur* (neſcio cujus generis centonem intelligat, Arabicè *Barada* vocatur) *atque hinc fuit appellatus Iacobus* Baradæus. *Sententia ejus fuit; In Chriſto unam eſſe naturam ex duabus mixtam: & unam ſubſtantiam ex ſubſtantiis duabus, unámque voluntatem. Quâ quidem ratione conſentit cum Severo, Dioſcuro, Eutyche, maledictis. Qui verò religionem Iacobi ſequuntur, ſententiámque ejus aſſerunt; Iacobitæ dicuntur nomine deducto à Iacobo.* Atque huic Jacobitarum errori *Patricides* prolixum admodum ſubjicit elenchum. Memini me aliquandò inter libros Cl. D. *Elichmanni* videre Mſc. Arabicum, authore *Ibn-Sora*, Jacobita, Patricidi oppoſitum, in quo cauſam ſuam ſuorúmque vehementer ſatis agit. Habet nonnulla hiſtorica de lapſu Adami, quæ aliquando in adverſaria mea conjeci. Ait tempore Chriſti cruci affixi Solem fuiſſe obſcuratum à tempore סת סאעאת מן אלנהאר פי יום אלגמעה אלדי אכל ארם מן אלשגרה אלי וקת תסע סאעאת מתל אלוקת אלדי ארם אכרג מן אלפרדוס *Hora ſextæ diei Veneris, quo Adam edit de arbore, uſque ad tempus horæ nonæ, quo, præter propter, Adam fuit ejectus Paradiſo.*

Cui ſtoppoſuit Ibn-Sora.

De his etiam Jacobitis agit *Elmacinus* p.m. 251. ומן אלוקת אפתרקת אלכניסה וצארת אלמלכיה עלי מדהב מרקיאן אלמלך ואליעקוביה עלי מדהב דיסקורוס כאן אסמה פי אלעלמאניה יעקוב וכאן יכתב אלי אלמומנין והו פי אלנפי ויוציהם אן יתבתוא עלי אמאנה

2. Elmacinus.

Liber s. de Pseudopr. Muham.

אמאנה אלמסכין אלמנפי יעקוב וקיל אנמא כאן רבא לה תלמיד אסמה יעקוב וכאן והו פי אלנפי ירסלה אלי אלשעב יתבתהם עלי אלאמאנה פנסבוא אליה וקיל אן יעקוב כאן תלמידא לסאוירס בטריק אנטאכיה וכאנת אמאנתה מואפקה לאמאנה דיסקורס וכאן אלאב סאוירס ירסל יעקוב תלמידה אלי אלמומנין ויתבתהם עלי אמאנה דיסקורס פנסבוא אליה *Ab eo* (Petri, Patriarchæ Alexandrini) *tempore scissa est Ecclesia.* Melcitæ *sequebantur religionem Marciani Imperatoris:* Jacobitæ *verò dogma Dioscuri, cui in juventute nomen erat Iacobi. Scripsit autem is ad fidei suæ socios, in exilio degens, iisq; præcepit, ut in sua, hominis quidem pauperis & exilio mulctati Iacobi, sententia permanerent. Sunt tamen qui dicunt, quòd Doctor fuerit discipuli cujusdam nomine Iacobi, qui expulsus eundem hinc inde ad populos miserit, ut in fide sua eos confirmaret: A quo proinde illi denominentur. Alii verò tradunt, Iacobum fuisse discipulum Severi, Patriarchæ Antiocheni, qui eandem cum Dioscoro habuerit fidem. Patrem autem Severum emisisse Iacobum, discipulum suum ad fidei suæ consecratos, ut ad constantiam in fide Dioscuri eos hortaretur. Atque ab hoc eos obtinuisse nomen.* Subjicerem ipsa *Ahmedis*, hominis Muhammedani verba, quibus Jacobitarum sententiam non infeliciter p. m. 156. refutat, nisi ad alteram Christianorum, in Arabum monumentis celebrem, sectam properandum, quę est אלרום *Romanorum.* De ea sic scribit *author* citatus p. 157. אל פרקה אלתאניה אלרום והם אלמלכיה תקול המא בעד אלאתחאד גוהראן ואקנום ואחד *Secunda secta est Romanorum, qui & Melcitæ dicuntur, quorum sententia post unionem duas ponit naturas, & unam personam.* Sic vocem קנום apud Theologos Syros (malè enim *Ahmed* ait esse לפטה רומיה *vocabulum Romanum*; quod *Individuum* quotidiano usu notet) haud ignotam reddimus. Pergit autem קאלת אלמלכיה פלה בטביעה אללאהות משיה כמשיה אלאב ולה בטביעה אלנאסות משיה כמשיה אברהים ודאוד עליהמא אלסלאם והו שכץ ואחד *Dicunt Melcitæ, secundùm naturam divinam Christum habere voluntatem similem voluntati patris: secundùm naturam verò humanam voluntatem ejus similem voluntati Abrahami, & Davidis, super quibus sit pax, eum tamen unum esse Individuum.* Sed quînam sunt Melcitæ? *Danæus* comment. in tractat. Aug. de hæres. p. 232. b. *Hi* (Jacobitæ)

b. Romanorum seu Melcitarum

Quinam Melcitæ?

bitæ) *eandem prorſus, quam primi Eutychiani ſententiam amplectuntur & defendunt atque ita impunè orthodoxos irriſere, ut eos Melchitas vocarent, quod Imperatorum fidem ſequerentur.* De iisdem *Sionit.* de Morib. Orient. p. 74. *Et quidem Melchitæ ſeu Græci, qui per totum Orientem longè latéque ſunt ſparſi Spiritum Sanctum à ſolo Patre procedere, purgatorium nullum exiſtere peſſimè crediderunt, indéque illis odium inteſtinum in ſummum Pontificem, atque in omnes ei in ſpiritualibus ſubjectos, ita ut eidem veraciſſimo Chriſti in terris vicario primatum pertinaciter abnegent.* Liber 2. de Pſeudopr. Muham.

Superſunt *Neſtoriani*, de quibus *Ahmed ben Edris*: אלנסטורידה: 3. *Neſtorianorum.*
אלנצארי אלמשרק מנסובון אלי נסטורס יקול אן המא בעד
אלאתחאד גוהראן ואקנומאן באקיאן עלי טביעתהמא *Neſtoriani, Chriſtiani Orientales, derivati à Neſtorio, qui dicebat, quòd poſt unionem duæ ſint ſubſtantia, duæ perſonæ in ſua remanentes natura.* Addit autem, etſi Muhammedanus, non malè: ואלסואל עליהם אן אלטביעתין
באנתא שבצין יכרבה אלחס פאן עיסי עליה אלסלאם כאן שבצא
ואחדא ויכון מדהבהם מכאלף אלצרוריאת *Quæratur ab iis, ſi duæ illæ naturæ duas conſtituunt perſonas, utique eos mendacii convincit ipſe ſenſus communis. Iſa enim; ſuper quò pax; una tantùm fuit perſona. Atq; ſic religio eorum contraria eſt neceſſariis demonſtrationibus.*

Idem *Ahmed* de origine harum trium inter Chriſtianos Sectarum ita fabuloſè loquitur, ut mirum ſit, unde per febrim ſimia hæc tam inſulſum & impium comminiſci potuerit figmentum. Multum tamen eſt, quòd, ὅλῳ θυλάκῳ, hoſtis Eccleſiæ infenſiſſimus concedit, *Paulum, ex perſecutore factum eſſe Chriſtianiſmi lumen & columen, Trinitatis clariſſimum doctorem, fortiſſimúmque hyperaſpiſten.* Primum fabulæ actum breviter perſtringemus. Eo námque, ὁ χριστιανολυτρολύμαιος oſtendere conatur, unde tot inter Chriſtianos gliſcere cœperint diverſæ ſententiæ, ex emortualibus nempe Pauli verbis, quæ, ſemetipſum in monte quodam ſacrificaturus, tribus regibus ita ſtudioſè inſuſurrârit, ut quiſque poſt fata ejus crederet ſibi ſoli commiſſam eſſe doctrinæ Paulinæ ſucceſſionem. Tantæ molis erat litem de reliquiis ejus obortam decidere, ut præter combuſtionem totius corporis, ad æqualem partium diſtributionem, iis nihil potuerit ſatisfacere. Sed neque ſic quidem res fuit compoſita. Domum enim tres illi Utopiæ Reges reverſi, magnas ſimultates inter ſe fovebant, quiſque perſuaſus, ſibi uni veram fidei doctrinam (ſingulis enim ſeparatim *Fabula ex Ahmed de tribus his Sectis.*

Apo-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Apoſtolum arcana illa revelâſſe nugatur Cyclops) à Paulo traditam. Alter actus talis eſt: קאלת פרקה מן אלמורכין ענדנא וענדהם אן עיסי עליה אלסלאם למא דעא בני אסראיל ללאימאן אגאבה כפר יסיר תם רפע פאסתגלי אלנאס בלאמה חתי בלג אתבאעה סבע מאיה רגל וכאתר אלמגאהדון פי בני אסראיל וידעון ללאימאן *Dicunt quidam Hiſtorici, Muhammedani & Chriſtiani, quòd, cùm Iſa; ſuper quo pax; Iſraelitas ad fidem vocâſſet, pauci admodùm initio ſecuti fuerint. Cùm verò exaltatus eſſet, honorificè homines verbum ejus exceperint, adeò ut numerus aſſeclarum creverit ad viros ſeptingentos, ſicque multiplicati ſint athletæ* (pro Chriſtianiſmo) *inter filios Iſrael, qui & ipſi* (alios) *ad fidem vocârint.* His reſtitiſſe ait, קולס אליהודי וסמי בולס איצא וכאן הו אלמלך פי בני אסראיל והזמהם ואכרגהם מן אלשאם אלי אלדרוב *Kaulum* (Saulum ſcribere voluit) *qui & Paulus dicatur, Iudæum, Regem filiorum Iſrael, qui eos in fugam verterit & expulerit, ex Syria ad fines uſque Græciæ.* Poſteà verò ipſum hunc Saulum, mutato habitu, in caſtra Chriſtianorum excurrentem, cognitum fuiſſe & captum. Mox, recenſione pœnarum ſibi divinitus inflictarum præmiſſa, faſſum eſſe, ſe non ita pridem & oculis, & auditu, & ſenſu omni orbatum votum feciſſe, Chriſto ſe nomen daturum, dum à malis iſtis liberaretur. Nunc ergò ſibi reſtitutum, fidem ſe ſoluturum, & inter Chriſtianos reliquum vitæ ſuæ ſpatium tranſacturum. Extruxiſſe autem Chriſtianorum proceres novo Proſelyto Sacellum, in quo aliquot viſionibus de reſtaurandis Eccleſiæ ritibus fuerit admonitus. *Prima* viſione obtinuiſſe, ut conſuetudo in precibus hactenus inter Chriſtianos uſitata mutâretur. Verba authoris ſunt: פרדהם ען קבלתהם בית אלמקדס אלי אלשרק *Et abſtraxit eos à conſuetudine orandi Hieroſolymam verſùs, Orientalem plagam commendans. Secunda* viſione ſuſtuliſſe cum, ſcribit, diſcrimen ciborum. *Tertia* viſio nobis Melcitarum authorem fingit quendam *Malcum*, de quo ſic nugivendulus:

תם אגלק בעד דלך תלתא פקרעוא אשד מן אלתאניה פלמא פתח להם קאל אני ראית ראיא קאלוא האת קאל ליכרג כל מן אלבית אלא יעקוב ונסטור ומלכון ואלמומן פפעלוא קאל הל עלמתם אחדא מן אלאנסאן אברא אלאכמה ואלאברץ ואחיא אלמות קאלוא לא קאל ואני אזעם אנה אללה תעאלי תגלי לנא תם אחתגב פקאל בעצהם צדקת פקאל בעצהם לא ולכנה תלתה אלה

אלה וולדה ורוח אלקדס וקאל בעצהם אללה וולדה וקאל בעצהם הו אללה תנסב לנא ואפתרקוא עלי ארבע פרק ואמא יעקוב פאבד בקול בולס אן אללה הו אלמסיח ובה אכרת שיעתה והם אליעקוביה ואמא נסטור פקאל אלמסיח אבן אללה עלי גהה אלרחמה ובה אכרת שיעתה אלנסטורידה ואמא מלכון פקאל אן אללה תלתה ובה אכרת שיעה והם אלמלכידה וקאם אלמומן פקאל להם לענה אללה ואללה מא חאול הרא אלא אפסארכם ונחן אצחאב אלמסיח וקד ראינא עיסי עליה אלסלאם ונקלנא ענה ואנמא הרא יצלכם פקאל בולס ללדין אתבעוה קומוא בנא נקאתל הדא אלמומן ונקתלה הו פאצחאבה ואלא אפסר עליכם דינכם פכרג אלמומן אלי קומה פקאל אלסתם תעלמון אן אלמסיח עבד אללה ורסולה וכדא קאל לכם קאלוא בלי קאל פאן הרא אלמלעון קד אצל אלקום פרכבוא פי אתרהם פהזמהם אלמומן פאצהאבה פכרגוא אלי אלשאם פאסרוהם אליהוד פאכברוהם אלכבר פקאל אנמא כרגנא אליכם לנאמן פי כלארכם ומא לנא פי אלדניא מן חאגה אנמא נלתזם אלכהוף ואלצואמע ונסיח פי אלארץ תם פעלוא אלדין כפרוא מתל אצחאב אלמומן מן אלצואמע אלרהבאנידה וארדך אלנבי מן אצחאב אלמומן תלתין ראהבא ומאתוא עלי אלאסלאם *Postea, cùm clausisset fores, tertia vice, & quidem vehementiùs, quàm secunda, eas arietârunt. Aperiens autẽ dixit iis: Vidi visionem. Cedo illam, responderunt. Tum Paulus: ut omnes exeant foràs, Iacobo excepto, Nestorio, Malcun, & verè credente, i.* e. Orthodoxo. *Id ubi factum est, quærit: Num ullum nôstis hominẽ, qui cæcis restituerit visum, leprosis pristinum corporis vigorem, mortuis vitam. Negârunt. Tunc Paulus: Puto ergò hunc talem Deum esse, qui nobis apparuerit, posteáq; occultatus fuerit. Atq; hanc Pauli sententiam quidam probârunt: Alii non, dicentes: Tres sunt* (divinæ essentiæ consortes) *Deus, Filius ejus, & Spiritus Sanctus. Iterum alii dixerunt: Duos tantùm esse, Deum, & Filium ejus. Alii statuerunt, Deum factum esse carnem. Atque sic in quatuor abierunt sectas.* Jacobus *Paulum fuit secutus, quòd Messias sit Deus, atque ab hoc asseclæ ejus Iacobitæ originem suam habent.* Nestorius *verò voluit, Messiam esse filium Dei tantùm per modum misericordiæ: atque ab hoc orti sunt Nestoriani.* Malcun *autem asseruit Trinitatem, &*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

ab hoc quoque suum ortum deducunt Melcitæ. Orthodoxus *tandem surgens, anathemate eos feriit, dicens: Per Deum, per Deum, nihil hic suis absurditatibus molitur, quàm perniciem vestram. Nos sumus socii Messiæ, nos vidimus Isa, super quo pax, & ab eo derivamur: Hic verò vos seducet. Dixit autem Paulus Sectatoribus suis: Agite, oppugnemus hunc Orthodoxum, eúmque cum sociis ejus occidamus, alioquin enim perdet Religionem vestram. Egressus autem Orthodoxus ad populum suum rogavit: Nescitis, Messiam servum Dei esse & Apostolum ejus, id quod vobis ipse sic dixit? Affirmant. At, inquit, hic jam multos seduxit. Illi verò vestigiis eorum insistentes fugârunt Catholicum cum complicibus ejus; egressi igitur in Syriam à Judæis fuerunt capti. Cúmque totum negotium illis recensuissent, dixisséntque: Egressi sumus ad vos, ut tuti essemus in terra vestra, neque enim ullum in terra asylum habemus, sed speluncas quærimus, tuguriola, in terra aberrantes, salvos eos reliquerunt. Illi verò, qui erant infideles, exemplo sociorum Orthodoxi, tuguriola quoque eremitica extruxerunt. Et assecutus fuit Propheta* (Muhammed) *ex sociis Orthodoxi* suo adhuc tempore *triginta Eremitas, qui in Islamismo sunt mortui.* Habes insipidam fabulam totam, tum ut videas unde *Melcitarum* incunabula sint accersenda, scilicet! tum ut cognoscas, quàm impia & absurda Diabolus in veritatis obstaculum & ludibrium iis propinet credenda & scribenda, quos metuit, si meliùs de rebus fidei Christianæ essent edocti, facilè cessuros, adeóque ex laqueis ipsius protinus eruere se conaturos. Miremur Dei ἀνεξιχνίαστα καὶ ἀνεξερεύνητα judicia, qui in hominum ingratitudinem adeò severè animadvertit, ut, qui in puro puto Dei verbo, veritatis norma & forma, acquiescere noluerunt, putidissimis nunc, impudentissimis, imò prodigiosis planè mendaciis, à quibus vel communis sensus abhorret fidem adhibeant. Apinæ sunt & tricæ, quæ de Malcun scribit *Ahmed.* Omnino enim vox illa Syro-Arabica est, à מֶלֶךְ *Rex* desumta. Unde Adjectivum מלכי *Regius.* Hinc author Lexici Coptico-Arabici Græcorum Βασίλιος per Arabicum מלכי explicat. Hoc verò nomine in Oriente veniebant Orthodoxi omnes, qui Chalcedonensem Synodum contra *Dioscorum* receperunt, è quorum numero ipse erat *Marcianus* Imperator. Hi veró Orthodoxi, Chalcedonensis Synodi hyperaspistæ nihil prorsus habuerunt negotii, nec cum *Purgatorio*, nec cum *Pontificis Potestate* αὐτοκρατορικῆς, ipso fatente *Sionita*, quos malè in Schismaticorum aut hæreticorum Orientalium refert Catalogum. Hi enim si hæreticis annumerentur, qui Occu-

Oecumenici Concilii Patres erant,& veritatis vindices, quam eo tempore in Oriente habebimus Ecclesiam Catholicam? Si verò Orthodoxi illi fuerunt,cur non & nobis cum iisdem Purgatorium negare liceat & Papæ primatum? Originem hanc *Melcitarum* à *Rege*,seu Imperatore Marciano nuncupatorum ipsa confirmat rei gestæ historia ita ab *Elmacino* pag 250. recitata : ופי איאמה כאן אלמגמע בכלקידוניה. אנתמע פיה סתמאיה וארבעה ותלאתין אסקפא גמעהם מרקיאן אלמלך גמיעהם לינטרוא פי מקאלה דיסקורס בטרק אסכנדריה. לאנה כאן יקול אן אלמסיח גוהר מן גוהרין וקנום מן קנומין וטביעה מן טביעתין ומשיה מן משיתין וכאן מרקיאן אלמלך ואהל אלממלכה יקולן גוהרין וטביעתין ומשיתין ואקנומא ואחרא פואפקה גמיע אלאסאקבה עלי מקאלתה מא כלא דיסקורס בטרירק אלאסכנדרי id est,*Diebus ejus* (Marciani) *fuit Synodus Chalcedoniæ, in qua congregati erant sexcenti triginta quatuor Episcopi, quos convocavit Marcianus Imperator omnes, ut sententiam Dioscori, Patriarchæ Alexandrini, examinarent, qui dicebat, Messiam substantiam habere compositam ex duabus substantiis, personam ex personis duabus, naturam ex naturis duabus, voluntatem ex voluntatibus duabus. Marcianus autem Imperator, totáque familia regni statuebant* in Christo *duas substantias, duas naturas, duas voluntates, & unam personam : Atque huic sententiæ astipulati sunt Episcopi omnes, Dioscuro excepto, Patriarchâ Alexandrino.* Ergò,ut ex hac historia patet, Orthodoxi *Melcitarum* nomen fuerunt adepti,quia à Rege (qui מלך *Málech* Heb. Syr. Arab appellatur) stabant. Cur verò Melcitæ aliàs אלרום *Romæ*,seu,*Romani* nuncupentur, divinatu facile est,à Constantinopoli nempe,quæ Νέα Ῥώμη *Nova Roma*,vocari solet. Unde etiam *Ab.Esra* ad Dan.cap.II.v.47. מלכות רומא שהוא מלכות יון *Romanum Imperium est Imperium Græcum*. Prolixè de *Melcitis* istis,quos cum Syris facit eosdem, scripsit *Ed. Bretewood.* peculiari libro de varietate linguarum & religionum c. 16. p.219.

C. Restat,ut aliquid tandem dicamus, quo animo Muhammed in Christianos fuerit. De ejus in Christianos affectu benevolo luculentum extat testimonium apud *Elmac.* Hist. Sara. p. 11. קאל אלמורך. ונחן נדכר הנא מא רד פי תואריך אלנצארי (ita enim legi debet) מן אלוקאיע ואלחואדת פי איאם חיאתה ורד פי תואריך אלנצארי אנה

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

אנה כאן מותרא להם רווסא בהם וופר מנהם גמאעה וטלבוא
מנה אלאמאן פצרב עליהם אלגזיה ואחסן אליהם וכתב להם
באלאמאן פקאל לעמר קל להם אן נפוסהם כנפוסנא ואמואלהם
באמואלנא פאעראצהם כאעראצאנא דכר הדא אלחדית צאחב
כתאב אלמהדב ואסלמה אלי מכלם והו חנה אלאמאם אבי
חניפה פי קתל אלמסלם באלדמי וופד עליה בעץ אכאבר
אלנצארי פקאם לה ואכרמה פקאלוא לה פי דלך פקאל אדא
אתאכם כרים קום פאכרמוה והדא כביר קומה וקאל אסתוצוא
בקבט מצר כירא פאן לכם מנהם נסבא וצהרא וקאל מן טלם
דמיא כאן כצמה יום אלקיאמה וקאל מן ארא דמיא פקד אראני

i.e. *Dicit Historicus; Ea nunc memorabimus, quæ accidisse ferunt tempore vitæ ejus, Historia Christianorum. Habetur igitur in Christianorum monumentis, addictum Muhammedem Christianis fuisse, mitémq; erga eos. Cúmq; eorum turba eum aliquando accessissent, securitatem petituri, tributum ipsis imposuit, beneficiisq; affectis securitatis Instrumentum scripsit, dicens Omari: Nuntia iis, animas eorum nos habere sicut nostras, & opes eorū sicut opes nostras, accidentia eorum, sicut accidentia nostra. Refert hoc Author libri Almuhaddeb: ex quo id producit vir Clarissimus, Abuhanifa, Moselmanus, ubi agit de Muslimo Christianum occidente. Cúmq; venisset ad eum quidam ex Christianorum magnatibus, surrexit, honorem ei exhibens: qua de re cùm eum alloquerentur quidam, respondit: Cùm venerit ad vos primarius populi alicujus, honorate eum: Atq; hic vir magnus est in populo suo. Dixit quoq;: Benefacite Cophtitis Aegypti, sunt enim vobis genero & affinitate juncti.* Item: *Qui Christianum opprimit, adversarium eum habebit die judicii. Et, qui Christiano nocet, mihi nocet.* Huc facit ipse *Alkorani* textus, qui Suratâ III. occurrit: ומן אהל אלכתאב מן אן תאמנה
בקנטאר יודה אליך ומנהם אן תאמנה בדינאר לא יודה אליך
אלא מא דמת עליה קאימא *Sunt autem de iis, qui librum habent, quibus si credideris talentum, reddunt id ipsum tibi, & sunt de iis, quibus si credideris denarium, non reddunt eum, nisi continuò iis insistas.* Ad quæ verba *Beidavi* notat quidem per *populum libri* utrobique Judæos intelligi. Priori loco: עבד אללה בן סלאם אסתודעה קרישי אלפא
ומאתי אוקיה דהבא ואדאה אליה *Abd-Alla, filium Selami, apud quem Koreischita deposuerit 2200. auri uncias* (nomen monetæ est) *quas reddiderit*; posteriori verò פנחאץ בן עאזורא אסתודעה קרישי דינארא
פחנדה

בחגרה *Phinhasum, filium Azuræ, cui Koreischita commiserit denarium* (est nummus aureus) *quē postea negârit.* Nihilominus generaliter hoc juxta quosdam intelligendum idem existimat, illud de *Christianis*, hoc de Judæis. Verba ejus sunt: וקיל למאמן עלי אלכתיר אלנצארי אדא לעאלב פיהם אלאמאנה ואלכאינון פי אלקליל אליהוד אדא לעאלב עליהם אלכיאנה *Dicunt, per eum, cui multum commissum, Christianos intelligi: Prævalet enim apud eos fides. Per eos autem, qui in exiguo etiam impostores sunt, Judæos. His enim imponere usitatum esse.* Huc pertinet *Muhammedis testamentum*, quod in Gallia primo cum translatione *Gabrielis Sionitæ*, deinde etiam in Germania, à M. *Johanne Fabricio*, Dantiscano Rostochii a.Ch. 1638. prodiit. In quo quidem facultatibus, fidei & vitæ ita cavet, ut salvo hoc Testamento, inter Arabes Christianam profiteri Religionem, sacra in locis publicis celebrare, tutò licuerit. Meminit hujus Testamenti *Hugo Grotius* Epist. ad Gall. p. 239. his verbis: *Edidit Gabriel Sionita his diebus Testamentum Muhammedis* τοῦ ψευδοπροφήτου, *aut indultum potiùs ejus in gratiam Christianorum, haud dubiè à Christianis suppositum, ut sub obtentu tanti nominis Musulmannis æquioribus uterentur. Ille tamen genuinum esse affirmat, & persuadet iis, qui nasum non habent.* An sit ὑποβολιμαῖον, ex stylo, meo judicio, Arabico optimè poterit colligi, quem hactenus non vidi. Ita enim Muhammed suas Arabicè exponit res, ut sola eum dictio certissimè prodat. Colligere tamen facilè ex historia Ecclesiastica licet, Saracenos reliquis Christianorum sectis ut plurimùm prætulisse *Melcitas*, id est, Orthodoxos, usque adeò, ut alii ante Muhammedismum eorum partibus & sacris planè se addixerint, pòst verò, connubia cum iis contrahere alii non erubuerint Ex illis fuit *Almondar*. Saracenorum princeps, qui vixit sub Anastasio circa initium quinti seculi; de quo sic *Zonar.* t. III. p. 46. Τοῖς χρόνοις τούτου τοῦ βασιλέως, Ἀλαμούνδαρος ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν φύλαρχος κατηχηθεὶς παρ' ὀρθοδόξων, ἐπίστευσέ τε καὶ ἐβαπτίσατο· πρὸς ὃν ὁ Σεβῆρος ἐπισκόπους ἔστειλε δύο, ἀντισύρειν εἰς τὴν οἰκείαν αἵρεσιν μεθελκύσαι αὐτόν. τῶν γοῦν ἐπισκόπων διδασκόντων αὐτὸν εἰς μίαν φύσιν τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ συγχυθῆναι φύσεις, καὶ τοῦτο δεῖν συναγομένων τὸ συμπαθεῖν τῇ σαρκὶ τοῦ κυρίου Χριστοῦ καὶ τὴν θεότητα, ἐκεῖνος ἐλέγξαι θέλων αὐτοὺς ἄτοπα λέγοντας, καὶ διδάσκοντας ἄπιστα, παρεσκεύασέ τινα τῶν οἰκείων, παρόντων τῶν ἀνδρῶν ἐπισκόπων ἐκείνων, πρὸς οὖν τί αὐτῷ ἀπαγγεῖλαι. Τοῦ δὲ ποιήσαντος τὸ ἐπιταχθέν, ὁ Ἀλαμούνδαρος ἐσκυθρώπασε, καὶ ὑπεκρίνατο τὸν λυπούμενον· ἐρομένων δὲ τῶν ἐπισκόπων ὅτου χάριν συγκέχυται, καὶ τί ἂν εἴη τὸ ἀγγελθέν; ἔφη ἐκεῖνος, ἀγγελθῆναι αὐτῷ τὸν Ἀρχάγγελον θανεῖν Μιχαήλ, τῶν δὲ ψευδῆ τὴν ἀγγελίαν διατεινομένων τυγχάνειν, ἀδύνατον γὰρ εἶναι θανεῖν τὸν Ἀρχάγγελον· ὑπολαβὼν ὁ φύλαρχος, εἶπεν· εἰ οὖν Ἄγγελος οὐ θνήσκει, πῶς καθ' ὑμᾶς ἡ θεότης ἔπαθέ τε

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

καὶ ἰδεῖν τῆ περὶ συγκεχυθεῖσαν καὶ συγχυθῆναι, καὶ εἰς μίαν φύσιν ἀποτελεσθεῖσαν. *Temporibus ejus* (Imperatoris Anastasii) *Alamondarus Azarenorum Phylarcha* (vide supr p. 136.) *ab Orthodoxis institutus, credidit & baptizatus est. Ad hunc Severus duos misit Episcopos, ut ad suam eum hæresin pertraheret. Cùmque Episcopi illi eum docerent, duas Christi naturas in unam confusam, unde colligeret, cum carne Christi, passam quoque esse divinitatem, ille convicturus eos, quàm absurda dicerent, & incredibilia docerent, subornavit quendam ex domesticis, ut in præsentia profanorum illorum Episcoporum, in aurem sibi aliquid insusurraret. Quo facto Alamundarus tetrico vultu magnum præ se tulit mærorem. Cùmque, cur sic turbatus esset, & quid sibi annunciatum fuerit, sciscitarentur Episcopi, respondit ille, sibi denunciatam esse mortem Archangeli Michaelis. Quem nuncium cùm illi falsum esse asseverarent, neque enim mori posse Archangelum, subjecit ille: Si Angelus non moritur, qua ratione vos affirmatis, Deitatem passam & mortuam cum carne commixtam & confusam, atque in unam naturam conflatam?* Habet hæc *Zonar.* ex Collect. *Theod.* lect. l. 2. p. 188. Ex *his* verò *Azizus Billa*, Aegypti Dominus, de quo *Elmac.* Hist. Sara. p. 247.

אלעזיז באללה̈ צאחב מצר תזוג אמראה̈ נצראניה̈ מלכיה̈

Aziz Billah, Aegypti Dominus, uxorem duxerat Christianam Melciticam: quo conjugio factum, ut templum Dominæ, aliàs Patriarchæ templum dictum, à Iacobitis raptum & occupatum, Orthodoxis restitutum fuerit. De iisdem etiam fortè intelligi debent verba Muhammedis testamentaria: *Quòd si contingat, ut mulier Christiana domum Muslimici ingrediatur, tenetur ei libertatem in sua religione concedere, ut scilicet præsulibus suis obedire valeat, & fidei suæ documenta percipere, sine ullo impedimento. Quapropter non excruciabit eam, repudium minitando, neque ad fidem deserendam sollicitando.*

CA-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Caput III.

De

Pseudoprophetiæ Muhammedis
initio, modo, dogmatibus, primis asseclis, & æmulis.

Ἀνακεφαλαίωσις superiorum: cùm inter Iudæos, Christianos, & Koreischitas sic confusa omnia essent, nova hæc nata Pseudoprophetia, de qua notabimus sequentia I. *Anno ætatis* 40. *Muhammedis nova dogmata ab eodem impostore fuisse sparsa.* II. *Muhammedem tantam sibi mox authoritatem conciliâsse, quòd* a. *Scenæ potuerit inservire, & in hujus tragædia dramatis desultandis frigutiens minimè fuerit, aut ignavus.* b. *Quòd colloquia divina mentitus fuerit.* c. *Quòd arcanas cum Gabriele confabulationes confinxerit, ut* Alkorani, Beidavi, *aliorúmque mendacia habent.* III. *Dogmatum novæ hujus religionis breve compendium* a. ex Elmacino. b. Muhammed, ben Abibecer. c. ex כתאב אלרסאלה. d. Sion. IV. *Nomina primorum religionis Muhammedicæ assectarū recitamus ex* Elmacino. V. *Aemulorum Muhammedis catalogum subjicimus. Sunt autem* 1. Iudæi. 2. Moseilma. 3. Asvvad. 4. Taliha. 5. Almotenabbi. VI. *Concludimus caput enarrando Koreischitas novum hunc Prophetam, merito suo, indignè tractâsse.*

Repetuntur causæ Muhammedismi ἀφορμητικαί.

Cum ergò; ut, quæ aliquot capitibus prolixiùs illustravimus; compendio repetamus; Muhammed vidisset, crassam Arabum Idololatriam, agrestémque Politiam; Judæorum dispersionem, contemptum, & vires planè attritas; Christianos verò partim dissidiis intestinis distractos, partim etiam in ipsa vita, illos præsertim, qui innocentiæ facem aliis præferre debuissent, dissolutos; fuisse. Avaritia cumprimis, quæ jam inde à longo tempore egerat altas radices (vide *Baron.* A. Ch. CCLXIII. S. 26. & seqq:) non procerum tantùm animos occupavit, sed & plebejorum. Nam & illa ætas multos tulit ut *Comici* utar verbis, harpagonas, harpyas, & Tantalos. In opibus magnis pauperes, & sitibundos in medio Oceani gurgite. Nullæ ipsis satis erant divitiæ; non Mydæ, non Crœsi, non omnis Persarum copia explere poterat quorundam ingluviem. Hinc est, quòd *Bartholomæus de Luca, Isidorus, Richardus, Bernhardus de Breidenbach* magnæ illius apostasiæ causam non postremam rejiciant in *Heraclii* & quæstorum ejus sordidam avaritiam. Constat & hoc, Christianos de litibus forensibus sub quolibet Magistratu contendisse: mutuis usuris se exhausisse, & tantùm non deglutivisse: aleæ & Schachorum lusu delectatos esse; & nec ab iis vitiis, à quibus melioris notæ Gentes abhorrebant alienos

nos

Liber 1. de pseudopr. Moham.

nos esse; hæc, inquam, omnia cùm Muhammed animo suo versasset, cogitavit, nunc leguminum est messis. Huc accesserat *Phocæ* parricidium; *Heraclii* incestus, quæstorum etiam ejus, ut modò diximus, contra Saracenos, qui ei militabant, fraudes & iniquitates; Episcoporum Constantinopolitani & Romani acerrimæ & recentissimæ disputationes, quæ omnia astuto & versipelli Arabum impostori, Muhammedi vulgatum illud Arabum; *Acue ferrum dum calet*; in memoriam revocare poterant. Ergò tum temporis (ut *Eusebii* de Montano loquentis mutuem verba) φασί τινα τῶν Ἀγαρηνῶν, ἐν ἐπιθυμίᾳ ψυχῆς ἀμέτρῳ φιλοπρωτείας δόντα πάροδον εἰς ἑαυτὸν τῷ ἀντικειμένῳ πνευματοφορηθῆναί τε καὶ αἰφνιδίως ἐν κατοχῇ τινὶ καὶ παρεκστάσει γινόμενον ἐνθουσιᾷν, ἄρξασθαί τε λαλεῖν καὶ ξενοφωνεῖν, παρὰ τὸ κατὰ παράδοσιν, καὶ κατὰ διαδοχὴν ἄνωθεν τῆς ἐκκλησίας ἔθος δῆθεν προφητεύοντα, *ajunt, quemdam Agarenum insatiabili quadam animi cupiditate in primatu ambiendo incensum, simul atque aditum Diabolo adversario ad se patefecerat, spiritu quodam maligno abripi, & derepente furore & mentis insaniâ exagitatum bacchari: atque mox non temerè garrire solùm, sed peregrinas quasdam voces fundere, &, contra quàm Ecclesiæ consuetudo, cùm traditione, tum successione antiquitus ab Apostolorum temporibus eò usque derivata, postulabat, prophetare scil.* occœpisse. Sed, ut ordine agamus, & quibus artibus hoc suum venenum orbi Muhammed propinaverit, meliùs constet, hanc certis suis membris absolvemus tractationem, dicturi

Examinantur hoc capite sex sequentia.

I. *Quo ætatis anno Muhammed vertiginis Spiritu rapi, & Pseudopropheta esse cœperit.*

II. *Unde Prophetiæ initium fecerit, tantámque sibi authoritatem conciliârit.*

III. *Quæ novæ illius doctrinæ præcipua fuerint capita.*

IV. *Qui primò novæ huic sectæ nomina dederint.*

V. *Qui Muhammedis æmuli, iisdem artibus, in Arabia voluerint emergere.*

VI. *Quomodo novus Propheta à tribulibus Koreischitis fuerit exceptus.*

De fuga, & præliis fugam consequentibus dicetur capite sequenti.

A. Tempus novæ Prophetiæ.

A. *Tempus* quod attinet, definitur illud ab ipsis Arabibus annus ætatis Muhammedis quadragesimus. Unde ipse in *Alkor.* Sur. Jonæ p. 340. ait: פקד לבתת פיכם עמרא *utique transegi apud vos* (Meccenses) *tempus, aut ætatem*, nempe, ut *Beidavi* explicat מקראר ארבעין סנין *spatium quadraginta annorum.* Ita *Elmac.* Hist. Saracc. p. 2. למא תכאמל לה ארבעון סנה דעי ודלך פי יום אלאתנין ללילתין כלתא מן

מן: שהר רביע אלאול סנה אתנתי ועשרין ותסע מאיה ללאסכנדר־ די אלקרנין והי סנה עשרון מן מלך כסרי בן הרמז בן נושרואן; *ut autem complevit 40. annos fuit ad munus Propheticum vocatus die Lunæ, qui secundus erat mensis Rabii prioris; anno 922. Alexandri Magni; qui erat vigesimus regni Cosroæ f. Hormisdæ, filii Nuscheruvani.* Atque hinc axioma Arabum אן לם יבעת נביא אלא בעד: ארבעין *Non suscitatur Propheta, nisi post annos quadraginta.* Liber 2. de Pseudopr. Muham.

B. Unde verò tantam sibi mox novus Propheta conciliavit authoritatem? Resp. Sciendum primò est, Muhammedem scenæ potuisse inservire, & Vertumni instar, Polypi, aut Protei in omnes se transformare figuras. Erat, ut *Elmacinus* de eo loquitur, עליה חסן אלאכלאק לין אלכלאם יעוד אצחאבה כמא יעודונה ויקבל וגוההם: כמא יקבלונה וואסי אלצאיף ויעטם אלכביר וירפק באל צעיר: ומן סאלה פי חאגה לא ירדה אלא בחאגתה אי במיסור אלקול *Facetus moribus, voce suavi, visitandi & excipiendi vices, talionis lege, suis reddens, pauperes munerans, magnates honorans, conversans cum junioribus, petentem à se aliquid repulsâ nunquam abigens, aut sermone facili non excipiens.* His ergo artibus, quibus omnium ingeniis se accommodavit, non potuit non eam ad obsequium suum habere promtam gentem, quæ præter callidum & versutum ejus ingenium natales quoque haud obscuros admirari in eo potuit, & opulentum conjugium. B. Unde sibi Muhammed mox tantam conciliârit authoritatem. 1. Habuit multa naturalia.

II. Sed parùm hoc erat. Mendaciis, & solitis Diabolus ad novum hoc regnum suum statuminandum uti voluit technis & machinis. Oraculis falsis, dubiis, flexiloquis, veterum Gentilium ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος fascinavit animos. Successerat antè conatus ἐν υἱοῖς ἀπειθείας. Eandē igitur nunc excutit quercum; útque tam idoneo regni sui propagandi instrumento, faciliorem viam sterneret, colloquia mentiri ipsum jussit & Enthusiasmos, quibus populo persuaderet, non à Gabriele Archangelo tantùm, sed etiam ab ipsomet Deo institutum se esse, instructum, & jussum ad novum hoc doctrinæ genus in orbe spargendum.

Et quidem ab ipso Deo Muhammedem excitatum esse, & compellatum, tradunt Arabes impudentissimè. Ad textum *Alkor.* ומנהם מן כלם אללה *Et sunt ex iis* (Prophetis) *quibus cum locutus est ipse Deus*, scribit *Beidavi* p.m. 88. והו מוסי וקיל מוסי ומחמד עליהמא אלסלאם כלם מוסי לילה אלחירה פי אלטור ומחמד לילה אלמעראג 2. Iactavit varia colloquia instituta. a. Cum Deo.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

אלמעראג חין כאן קאב קוסין או אדני *Est hic Moses; aut, juxta alios, Moses & Muhammed, super quibus pax. Mosi Deus locutus est ea nocte, quæ in Ecstasi quasi* (vox stuporem propriè notat) *fuit in monte* Sinai. *Muhammedi verò locutus est illa nocte, quâ scalis cœlo admotis, Angelos vidit ascendere: tunc enim vix jactum duarum sagittarum ab eo absuit.* Imò, si Arabes; fabulosi ubique & mendaces, cùm de religionis suæ privilegiis loquuntur; fidem merentur, nihil unquam ab inimicis Muhammedis fuit tentatum, quod eidem Deus non revelârit. Unum sume exemplum. *Sur.* LXV. p. 320. occurrunt verba: אלא יעלם מן כלק
Aut nesciat ille, qui creavit? id est, ut *Beidavi* notat, אלא יעלם אלסר
ואלגהר מן אוגד אלאשיא *Nesciat ille occulta & aperta, qui essentiam rebus largitur?* Qua verò occasione hæc Muhammedi tradita sit λόγιον, idem enarrat: רוי אן אלמשרכין כאנוא יתכלמון פימא בינהם
פאשיא פיכבר אללה בה רסולה ויקולון אסרוא קולכם לילא
יסמע אלה מחמד פנבה אללה עלי גהלהם *Tradunt, Associatores de iis, quorum rumor tum inter eos percrebuit, sermones habuisse: Deum autem id ipsum Apostolo suo indicâsse. Tum illi; secretum habetote sermonem vestrum, ne fortè Deus Muhammedis audiat. Atque propterea han eorum stultitiam Deus notum fecit.*

b. Cum Archangelo Gabriele.

De *Gabrielis* apparitionibus, secretisque ejus colloquiis perstrepunt Arabum libri. Fatentur, multa obstitisse, quo minùs Muhammed tam arduam suscipere potuisset provinciam, nisi Gabriel cor ejus multis gravatum peccatis purgâsset, & ad propheticum munus disposuisset, eidémq; secretissima quæque reserâsset. *Sur.* II. v. 96.
קל מן כאן עדוא לגבריל פאנה נזל עלי קלבך באדן אללה מצדקא
למא בין ידיה והדי ובשרי ללמומנין id est, *Dicito ei, qui inimicus est Gabrieli, equidem is inspiravit ei hoc in animum tuum, jussu Dei; confirmans illa, quæ apud ipsos sunt, directio autem & latus nuncius fidelibus.* Oedipo opus habent hi λόγοι Beidavio, qui de Judæis locum hunc intelligendum scribit. Hi in Synagoga quondam Omaro fassi, Gabrielem sibi esse infensum, propterea quòd secreta eorum Muhammedi proderet; ubi tamen, cùm eidem Omar, illa deferre vellet, à Gabriele fuit anticipatus. Verba ejus sunt: תם רגע עמר פוגד גבריל קד
סבקה באלוחי *Postea reversus Omar, Gabrielem inspiratione sua eum antevertisse comperit.* Plura habet p. 61. Surata XCII. incipit: אלם
נשרח לך צדרך *Annon dilatavimus tibi pectus tuum?* Loci hujus varias explicationes comminiscitur *Beidavi*, præter cæteras hanc: וקיל
אנה

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

אנת אשארה אלי מא רוי אן גבריל אתי רסול אללה פי צבאה או יום אלמיתאק פאסתכרג קלבה פגסלה תם מלאה אימאנא ועלמא. *Ajunt, alludi hic ad id, quod perhibetur, de Muhammede; quòd Gabriel accesserit legatum Dei, dum juvenis adhuc esset; aut tempore fœderis* (cum Deo initi) *atque cor ejus extraxerit, illúdque laverit, & deinceps fide & scientiâ impleverit.* Suratâ LI. אלנגם quæ ferè tota de apparitione Gabrielis agit, legitur inter alia עלמה שדיד אלקוי *Docuit eum robustus fortitudine*, i.e. Gabriel. Hæc enim explicatio est nominis Hebraici גבריאל, quod *Beidavi* p.m. 867. expressè ponit. Verbi autem פאסתוי & *constituit eum*, hanc fingit paraphrasin: פאסתקאם עלי צורה אלחקיקיה אלתי כלקה עליהא וקיל מא ראה אחד מן אלאנביא פי צורה גיר מחמד מרתין מרה פי אלסמא פמרה פי אלארץ *Et statuit eum, secundùm veritatem figuræ, in creatione sibi communicatæ. Dicitur autem, quòd eum propriâ suâ figurâ nemo Prophetarum viderit, excepto Muhammed, cui bis hoc obtigit, semel in cælo, & semel in terra.* Quanto verò cum vitæ discrimine eluctari debuerit Muhammed, disce ex fabula *Kessæi*, in vit. Patr. p. 12. רוי ען אלנבי אנה קאל דאת יום לגבריל יא גבריל אחב אן אראך עלי צורתך אלעטמא אלדי כלקך אללה. פידא פקאל גבריל יא חביב אללה אן לי צורה האילה לא תטיק ראיתהא ולא אחד אלא כר מגשיא עליה וקאל נעם ולאכן אחבבת אן אנטרך פי צורתך אלעטמי פקאל גבריל יא חביב אללה אין תריד תראני פקאל כארג מכה פי אלאבטח קאל יא חביב אללה אן אלאבטח לן יסעני קאל לגבל ערפאת באלחרא אן וסעני פתוגה אלנבי אלי ערפאת פאדא הו בבשכה תלצלה עטימה תצורה סדת אלאפאק פלמא נטר אלנבי כר מגשיא פי אלתרא פתחול גבראיל עליה אלסלאם עלי צורה אלאולי ואקבל אלי רסול אללה ועאנקה וקבלה פקאל לה לא תכף יא חביב אללה פאנא אכוך גבראיל פקאל אלנבי צדקת יא אכי גבראיל מא כנת אטן אן אחד מן כלק אללה עלי הדה אלצורה פקאל גבראיל יא חביב אללה וכיף לו ראית אסראפיל *Tradunt de Propheta, quòd die quodam dixerit Gabrieli. O Gabriel! optem te in specie figuræ*

suæ

Liber 2. de Pseudopr[ophetæ] Muham. *tua magna videre, secundùm quam Deus te creavit. Dixit Gabriel: O dilecte Deo, est figura mea valdè terribilis, nemo eam poterit videre, & sic neque tu; quin animi deliquium passus concidat. Reponit Muhammed, etsi maximè ita sit, velim tamen te videre in figura majori. Respondit ergò Gabriel; O dilecte Deo, ubi me videre desideras? Extra urbem Meccam, respondit Muhammed, in valle lapidosa. Dixit Gabriel, ô dilecte Deo: Vallis illa me non capiet. Ergò, ressondit Muhammed, in monte Orphath. Hic, inquit Gabriel, locus aptior erit & capacior. Abiit igitur Muhammed in montem Orphath, & ecce Gabriel cum magno fragore & strepitu, totum figurâ suâ operiens horizontem; quòd cùm Propheta vidisset concidit, deliquium passus, in terram. Vbi verò Gabriel, super quo pax, ad priorem redisset figuram, accessit ad Prophetam, eúmque amplexus & osculatus ità compellavit: Ne timeas, ô dilecte Deo, sum enim frater tuus Gabriel. Dixit Propheta: Verà dixisti, ô frater mi Gabriel, nunquàm existimâssem, ullam esse Dei creaturam tantâ præditam figurâ. Respondit Gabriel: O dilecte Deo, quid si igitur videres figuram Esraphil Angeli?* à quo magnitudine adhuc superari se fatetur Gabriel. Est precatio apud Muhammedanos celebris satis & triti, quæ דעא אלגֻׁושאן *Precatio lorica* dicitur: hanc quoque, si Arabes mentiri desinant, acceptam Muhammed Gabrieli fert. Habui illam aliquandò Leidæ ex mutuo Clarissimi Viri, D. *Iacobi Altingi*, Professoris Linguæ Sanctæ apud Groninganos celeberrimi, amici certissimi. Hanc qui vel legit, vel instar amuleti secum portat, eandem consequitur mercedē cum eo מן קרא אלתוריה ואלאנגיל ואלזבור ואלקראן וצחף אבראהים *qui legit Legem, Evangelium, Psalmos, Alkor. & libros Abrahami*. Vocatur autē loricæ precatio, quia Muhammed in bellum abiturus loricam induit, cui vix erat ferendo. Hoc onere ut levaretur, mittitur cœlitùs Gabriel; qui aliquoties frater ejus appellatur; jubetúrq; exutâ armaturâ tam gravi & molestâ, loricæ loco certâ & præscriptâ precandi formulâ munire se, quæ deinceps magnis indulgentiis & privilegiis ornata, in panaceam cessit Muhammedanis. E[a]m hoc loco totam exscribere non licet. Fortè illud commodius fiet alibi.

C. Capita religionis Muhammedica. C. Hoc multis, qui de varietate Religionum disserunt, accidere solet, ut prius rebus suis bene consultum non existiment, quàm nonnulla in adversæ aut diversæ Religionis asseclas congesserint, quibus exosi ubique reddantur & toti mundo execrabiles. Magno certè hoc fit zelo, sed qui non est κατ' ἐπίγνωσιν. Sunt mendacia suâ naturâ ἐμφα-

ρόται

Liber 3. de Pseudopr. Muham.

[illegible], neque ullâ faciliùs dispelluntur ratione, quàm candore & ingenuitate. Nunquam cum fructu oppugnabimus Papismum, ea religionis illius hyperaspistis affingendo, quæ nunquam iis in mentem venerunt. Habet superstitionum & Idololatriæ satis, si vel maximè nihil accedat amplificationis à nostris verbis. Dico *affingendo*: quòd enim scioli nonnulli, ut Idololatriæ declinent suspicionem, sua se authoritate & ineptis novarum distinctiuncularum κρησφυγέτοις omnia elusuros se existimant & elisuros, quæ scriptis Theologorum Pontificiorum, & eruditione & dignitate his longè majorum, non tantùm abundè probantur, sed & quotidiana praxi, exemplo cumprimis eorum, qui Reformationis tempora præcesserunt, confirmantur, id verò tam nos movere non debet; quàm non movet Pontificios Muhammedanorum quorundam versutia, qui ut ne eam amplecti videantur Religionem, à qua ipsa quoque ratio sana abhorret, excusant & emolliunt omnes illos textus Alkorani, qui de Paradiso ita loquuntur, quasi turpissimarum voluptatum esset cloaca & receptaculum. Quasi verò tum impia impii Muhammedis sacra meliora sint & rectiora, quùm gnathones quosdam & mancipia ventris, subtiles quidem, sed falsos habent Alkorani interpretes. Ut necessitatem Reformationis, præclaro Majorum nostrorum studio institutam, irritatus à sacrificulo, ostenderem, multa ex monumentis publicis & privatis (approbatis tamen, aut saltem nulla à librorum Censoribus notatis censurâ) collegi, documenta, quæ miseram nobis majorum nostrorum praxin ob oculos ponunt. Id cumprimis defendi, non malè Majores nostros honorem *invocationis*, aut, quod *Fero* contra Cajet. idem est, *adorationis*; exemplo Prophetarum, Apostolorum & primitivæ Ecclesiæ, à creaturis postliminio transtulisse ad Creatorem. Ipsis Pontificiorum verbis non obscuris, aut flexiloquis, sed rotundis & apertis lectori judicandum reliqui, nonne in Papatu Μαριολατρεία & Αγιολατρεία eam attigerit venerationis ἀκρότητα, quę soli debeatur Deo? De corrigenda inveterata adversariorum consuetudine parum quidem polliceri mihi potui; noveram enim, acerbis & minacibus Paparum Decretis, lectionem librorum nostrorum manibus eorum fuisse excussam; de excusanda tamen Reformatione Ecclesiastica, potissimùm sollicitus, nunquam dubitavi, quin semper aliqui benigniùs de præclaro illo opere sentirent, ubi, quàm malo loco res tum fuerint in Ecclesia, pleniùs ex iis perceperunt authoribus, qui tum temporis erant πολλῶν αὐτόπται ἄλλων. Allatravit tamen hoc nuper scriptum vete-

Liber 1.de Pſeudopr. Muham.

rator quidam, non alia ratione, quàm quòd benignius loca à me citata explicanda velit. Quaſi verò non ſit,

Optimus interpres verborum quiſque ſuorum?

Aut, quaſi licentiam ſibi quiſque ſumere debeat in alterius mentem? Ipſi ſe ita perſpicuè explicuerunt non verbis tantùm, ſed & praxi, ut novis illis interpolatoribus & incruſtatoribus opus non ſit. In multis authoritatem allegatorum ſtudet infirmare nimis trito prætextu: privata eſſe judicia, & ſcripta quæ toti Eccleſiæ fraudi eſſe non poſſint. Quaſi frivolas has & ficulneas exceptiones contemnere hactenus non didicerimus? Privata ſunt ſcripta, ſed publica authoritate approbata. Aut ſi hęc majori non habentur loco publicorum in Papatu Doctorum opera; in ἀκαταδικῇ doctrinæ Reformatæ, quàm ut ſperni ab obvio quolibet, & falſo ſcommate rejici poſſint; cur omnia pulpita, omnes cathedræ, eorum voce tantùm perſonant, in κατασκευῇ doctrinæ Pontificiæ? Reſpondiſſem Jeſuitæ, niſi nova illa paradoxa Antagoniſtæ in Papiſmi opprobrium objecta, alius quiſpiam hac ipſa excuſatione; *Scriptum eſſe hominis privati*, mihi eripuiſſet. Hoc certè monere operæ fuit pretium, ne, dum Auguſtini exemplo urgeo, Deum mendaciis noſtris non indigere, nec quicquam ad rem facere, ſi iis adverſarium aliquem oneremus hypotheſibus, de quibus is ne per febrim cogitavit, homines quidam malferiati, ut ſeculum eſt procax, & ad calumniandum proclive, ex Jeſuita, ejusdem me criminis reum facere tentarent. Pergendum nunc in materia noſtra, & quia de ipſa quoque Muhammedis doctrina, quaſi nihil planè, nec quoad τὰ πρακτικὰ, nec quoad τὰ πιστὰ, in ea reperiretur, quod à Chriſtiano tolerari poſſet, multi in detrimentum potiùs veritatis, quàm promotionem ejusdem, ubique clamitant: nos hic quoque loci ingenuitati litaturi & candori, unum atque alterum dabimus religionis Muhammedicę compendium, unde pateat, *Gaulterium* tab. Chronog. p. 539. alióſque Pontificios, larvis nos terrere & φοβητρίοις puerilibus, quando in iis nos cum Muhammedanis fatigunt παρεμπλιζειν, quæ cum ſacra Scriptura, & primitiva Eccleſia, utrisque communia ſunt, quorum Syllabum dedimus in *Theſ. Philol* p. 60. Fatemur enim, eſſe Muhammediſmum conſutum non ex Judaiſmo tantùm & Gentiliſmo; ſed & Chriſtianiſmo, ψευδωνύμῳ licèt, &, ut plurimùm hæretica pravitate ita corrupto, ut imperitioribus verè θεανδρικὸν μελίκρατον eſſe potuerit. Nec mirandum eſt, in ea quoque religione haud obſcuras veteris Chriſtianiſmi apparere ſtricturas, cujus principiũ, Al-

Ko-

koranus, ex ipsis quoque Sacræ Scripturæ expressis verbis constat: qua de re, σὺν Θεῷ, suo tempore ita loquemur, ut nulli ambiguus, quin cuique obvium sit futurum, neminem post hominum memoriam in nova cudenda religione ita vafrum fuisse & versipellem, qui, cùm de suo vix pauca addiderit, sed vel ex utriusque Testamenti libris, vel Judæorum traditionibus omnia mutuârit, eadem tamen, quasi nec literas nôsset, nec nare; cœlitus ad se delapsa ausus fuerit tanto cum successu mentiri. Ita enim Alkoranum tractare, eundem demum, in ruborem & confusionem Muhammedanorum, confutare est. Hac ergò vice, speciali omnium articulorum fidei Muhammedicæ Catalogo, in *Commentaria* de hac re edenda, rejecto, ejus nunc suprema tantùm capita delibabimus, 1. Ex *Elmacino*. Ita ille Hist. Sarac. l. 1. c. 1. p. 3. ופי אלסנה אלראבעה ואלארבעין מן עמרה אטהר אלדעוה פאנה כאן קבל דלך ידעו אלי אלאסלאם סרא פלמא אטהר

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

C. Quæ nunc illius doctrinæ sint capita, discemus: a. Ex Elmacino.

אלדעוה אמר באלאימאן באללה וחדה ועבאדתה ואלסגוד לה
ורפץ עבאדה אלאצנאם ואמר באלכתאן ופרץ עליהם צום שהר
רמצאן ואלצלואת אלכמס ואלזכאת ואלחג אלי בית אללה
אלחראם ואן לא יוכל אלדם ואלמיתה ולחם אלכנזיר פמן
אמתנע מן דלך קאתלה וחארבה קאל ואתאה אלנצארי מן אלערב
וגירהם פאמנהם וכתב להם כתבא וכדלך אליהוד ואלמגוס
ואלצאבה וגירהם ובאיעוא לה ואכרוא מנה אלאמאן עלי אן יודוא
אלגזיה ואלכראג פאמר אמתה בתצדיק אלאנביא ואלרסל ומא
אנזל עליהם ואן אלמסיח אבן מרים רוח אללה וכלמתה ורסולה
ותצדק אלאנגיל ואלתוראה id est, *Anno quadragesimo quarto ætatis ejus, manifestavit vocationem. Antea enim ad Islamismum homines clàm tantùm invitavit. Publicata autem vocatione 1 credere jussit homines in solum Deum, 2. eúmque colere, & adorare, 3. destruxítque Idolorum cultum: 4. præcepit etiam circumcisionem: 5. injunxit iis Iejunium mensis Ramadan: 6. quinque orationes: 7. decimas, 8 peregrinationem ad templum Meccanum, 9. & ne comederetur sanguis, morticinium aut caro porcina. Atque eos, qui hæc non observabant bello vexabat & oppugnabat. Accesserunt autem ad eum Christiani tum Arabes, tum alii, eósque in fidem suam recepit, scripto illis securitatis* (vide sup. p. 237.) *Symbolo. Ita & Iudæi, Magi & Pagani, alíique qui fidelitatis ei juramentum præstiterunt,*

fidem

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *fidem ab eo liberam sunt consecuti, cã tamen lege, ut tributum & censum penderent. Mandavit quoque populo suo ut crederent 10. Prophetis & Apostolis, omnibúsque, qui ad eos demissi sint, libris. Item 11. Christum, filium Mariæ, filium Dei esse, verbum ejus & Apostolum ejus; 12. Vera etiam agnovit Legem & Evangelium.* Scripsit *Muhammed ben Abibecer* quadraginta Muhammedis apophthegmata, inter alia verò hoc ei consilium, fidei suæ asseclis duobus datum, tribuitur: ען מגאהד ען

6. *Muhammede ben Abib.*

סלמאן ען אלנבי אנה קאל מן חפט עני מן אמתי ארבעין חדיתא
דכל אלגנה וחשרה אללה תעאלי מע אלעלמא ואלאנביא יום
אלקיאמה קלנא יא רסול אללה אי אלארבעין חדיתא פקאל אן
תומן באללה ואליום אלאכר ואלמלאיכה ואלכתאב ואלנביין
ואלבעת בעד אלמות ובאלקדר כירה ושרה מן אללה ואשהר אן
לא אלאה אללא אללה ואני רסול אללה ותקם אלצלוה באסבאע
אלוצו לוקתהא בתמאם רכועהא וסגודהא ותותי אלזכוה ותצום
רמצאן ותחג אלבית אן אסתטעת ותצלי אתני עשרה רכעה פי כל
יום ולילה סנתי ותלאתה רכעאת ותרא ולא תאכל אלרבא ולא
תשרב אלכמר ולא תחלף באללה כארבא ולא תשהד באללה עלי
אחד קריבא ולא בעידא ולא תחכם באלהוי ולא תגבת אכאך מן
כלפה ולא קדאמה ולא תקרף מחצנא ולא תעיר אחרא במא פיה
ולא תסכר באחד מן אלנאס ולא תאמן עדאב אללה ולא תמשי
באלנמימה פימא בין אלנאס ותשכר אללה עלי כל נעמה ותצבר
עלי אלבלא ואלמציבה ולא מתקנט מן רחמה אללה ותעלם מהמא
אצאבך לם יכן יכטיך ואנמא אכטאך לם יכן יציבך ולא תטלב
סכט אלרב ברצא אלמכלוקין ולא תותר אלרניא עלי אלאכרה
פארא סאלך אכוך אלמסלם ממא ענדך פלא תבכל עליה פאנטר
פי אמר דינך אלי מן הו פוק מנך ופי אמר דניאך אלי מן הו דונך
ולא תכדב ולא תכאלט אלשיטאן ודע אלבאטל ולא תאכל מאל
אליתים וארא סמעת רעא ולא תכתם וארב אהלך וולדך במא
ינפעהם ענד אללה תעאלי ותקרב בהם אלי אללה עז וגל ואחסן
אלי גיראנך ולא תקטע לדי רחמתך וצלהם לא תלען אחד מן
אלמכלוקין ואכתר אלתסביח ואלתהליל ואלתמחיד ואלתכביר
נדם

ורם עלי קראה̄ אלקראן פי כל חאל אלא אן תכונוא גנבא ולא תרע חטוראלגמעה̄ ואצנע מא ירצ̇ידה̄ אן יצנע בך מא תרצא אלכבר בתמאמה id est, *Habet Moghabed à Salman, qui à Propheta audivisse se refert, quòd dixerit: Qui è populo meo quadraginta servaverit dicta aut consilia, is Hortum (Paradisi) ingredietur, eumque excitabit Deus excelsus cum Sapientibus & Prophetis, ultimo die. Diximus: O Apostole Dei, quæ sunt quadraginta illa dicta? Respondit Muhammed. 1. Si credis in Deum, & 2. diem ultimum. Esse item 3. Librum. 4. Prophetas. 5. Resuscitationem post mortem. 6. Providentiam circa bona & mala. 7. Si testaris, non esse Deum, nisi* τὸν Θεὸν, *méque Apostolum ejus. 8. Si statis temporibus tuas preces peregeris, præmissa ablutione seu purificatione larga, suo quoque tempore convenienti* (solent enim Muhammedani superstitiosa membrorum, manuum cumprimis, ablutione ad singulas precum vices se præparare) *& consummatione incurvationum, & inclinationum, precibus singulis destinatarum. 9. Si decimas dederis. 10. Si mense Ramadam jejunaveris. 11. Si Meccanum iter, ubi possis, feceris. 12. Si singulis diebus & noctibus duodecim Recaas ordinarias oraveris; tres autem ex superabundanti pietatis studio. 13. Si à fœnore abstinueris. 14. Nec vinum biberis. 15. Nec per Deum in vanum juraveris. 16. Nec contra quenquam Deum testem appellaveris, sive propinquum, sive remotum. 17. Nec præcipitanter judicaveris. 18. Nec fraudaveris fratrem tuum, vel à facie, vel à tergo. 19. Neque mulierem castam abegeris aut repudiaveris. 20. Neque suum cuique exprobraveris nævum. 21. Neque vi quenquam coëgeris, aut ludibrio habueris. 22. Neque afflictionis seu cruciatus Dei timorem omnem abjeceris. 23. Neque quæ inter homines sparguntur calumniosè effutiveris; vel; si non fueris obtrectator. 24. Si Deo gratias egeris pro quolibet accepto beneficio. 25. Si patientiam probaveris in calamitatibus & afflictionibus. 26. Si non de misericordia Dei desperaveris. 27. Si cognoveris, quòd omne id, quod evenit tibi, à te non aberrârit,* (id est, non fortuitò tibi evenerit, quasi alii jam fuerit destinatũ) *si enim à te aberrâsset, tibi non obtigisset. 28. Neque Dei iram in te propter gratiam creaturarum concitaveris. 29. Neque hunc mundum, præ futura vita, elegeris. 30. Si aliquid abs te frater tuus fidelis* (Moslemannus) *petierit, avarè non denegaveris. 31. Si, in negotiis religionis observaveris eum, qui supra te est: in rebus verò mundanis* (elegantissimam Arabismus habet paronomasiam) *eum qui infra te est. 32. Neque juraveris. 33. Neque cum Sathana amicitiam contraxeris. 34. Si vanitati valedixeris. 35. Facultates orphani non rapueris.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 1. de pseudopr. Moham. nos esse; hæc, inquam, omnia cùm Muhammed animo suo versâsset, cogitavit, nunc legumi[n]um est messis. Huc accesserat *Phocæ* parricidium; *Heraclii* incestus, quæstorum etiam ejus, ut modò diximus, contra Saracenos, qui ei militabant, fraudes & iniquitates; Episcoporum Constantinopolitani & Romani acerrimæ & recentissimæ disputationes, quæ omnia astuto & versipelli Arabum impostori, Muhammedi vulgatum illud Arabum; *Acue ferrum dum calet*; in memoriam revocare poterant. Ergò tum temporis (ut *Eusebii* de Montano loquentis mutuem verba) Φασί τινα τῶν Ἀγαρηνῶν, ἐν ἐπιθυμίᾳ ψυχῆς ἀπλέτῳ φιλοπρωτείας δόντα πάροδον εἰς ἑαυτὸν τῷ ἀντικειμένῳ πνευματοφορηθῆναί τε καὶ αἰφνιδίως ἐν κατοχῇ τινὶ καὶ παρεκστάσει γενόμενον ἐνθουσιᾶν, ἄρξασθαί τε λαλεῖν καὶ ξενοφωνεῖν, παρὰ τὸ κατὰ παράδοσιν καὶ κατὰ διαδοχὴν ἄνωθεν τῆς ἐκκλησίας ἔθος δῆθεν προφητεύοντα, *ajunt, quemdam Agarenum insatiabili quadam animi cupiditate in primatu ambiendo incensum, simul atque aditum Diabolo adversario ad se patefecerat, spiritu quodam maligno abripi, & derepente furore & mentis insaniâ exagitatum bacchari: atque mox non temerè garrire solùm, sed peregrinas quasdam voces fundere, &, contra quàm Ecclesiæ consuetudo, cùm traditione, tum successione antiquitus ab Apostolorum temporibus eò usque derivata, postulabat, prophetare scil.* occœpisse. Sed, ut ordine agamus, & quibus artibus hoc suum venenum orbi Muhammed propinaverit, meliùs constet, hanc certis suis membris absolvemus tractationem, dicturi

Examinantur hoc capite sex sequentia. I. *Quo ætatis anno Muhammed vertiginis Spiritu rapi, & Pseudopropheta esse cœperit.*

II. *Unde Prophetiæ initium fecerit, tantámque sibi authoritatem conciliârit.*

III. *Quæ nova illius doctrinæ præcipua fuerint capita.*

IV. *Qui primò novæ huic sectæ nomina dederint.*

V. *Qui Muhammedis æmuli, iisdem artibus, in Arabia voluerint emergere.*

VI. *Quomodo novus Propheta à tribulibus Koreischitis fuerit exceptus.*

De fuga, & prœliis fugam consequentibus dicetur capite sequenti.

A. Tempus novæ Prophetiæ. A. *Tempus* quod attinet, definitur illud ab ipsis Arabibus annus ætatis Muhammedis quadragesimus. Unde ipse in *Alkor.* Sur. Jonæ p. 340. ait: פקר לבתת פיכם עמרא *utique transegi apud vos* (Meccenses) *tempus, aut ætatem,* nempe, ut *Beidavi* explicat מקדאר ארבעין סנין *spatium quadraginta annorum.* Ita *Elmac.* Hist. Sarac. p. 2. למא תכאמל לה ארבעין סנה דעי ודלך פי יום אלאתנין ללילתין כלתא מן

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

מן: שהר רביע אלאול סנה אתנתי ועשרין ותסע מאיה ללאסכנדר־
די אלקרנין והי סנה עשרון מן מלך כסרי בן הרמז בן נושרואן ;
ut autem complevit 40. *annos fuit ad munus Propheticum vocatus die Lunæ, qui secundus erat mensis Rabii prioris; anno* 922. *Alexandri Magni; qui erat vigesimus regni Cosroæ f. Hormisdæ, filii Nuscherwani.* Atque hinc axioma Arabum אן לם יבעת נביא אלא בעד ארבעין *Non suscitatur Propheta, nisi post annos quadraginta.*

B. Unde sibi Muhammed mox tantam conciliarit authoritatem.

B. Unde verò tantam sibi mox novus Propheta conciliavit authoritatem? Resp. Sciendum primò est, Muhammedem scenæ potuisse inservire, & Vertumni instar, Polypi, aut Protei in omnes se transformare figuras. Erat, ut *Elmacinus* de eo loquitur, עליה חסן
אלאכלאק לין אלכלאם יעוד אצחאבה כמא יעודונה ויקבל
וגוההם כמא יקבלונה וואסי אלצאעיף ויעטם אלכביר וירפק באל
צעיר ומן סאלה פי חאגה לא ירדה אלא בחאגתה אי במיסור
אלקול *Facetus moribus, voce suavi, visitandi & excipiendi vices, talionis lege, suis reddens, pauperes munerans, magnates honorans, conversans cum junioribus, petentem à se aliquid repulsâ nunquam abigens, aut sermone facili non excipiens.* His ergo artibus, quibus omnium ingeniis se accommodavit, non potuit non eam ad obsequium suum habere promtam gentem, quæ præter callidum & versutum ejus ingenium natales quoque haud obscuros admirari in eo potuit, & opulentum conjugium.

1. Habuit multa naturalia.

II. Sed parùm hoc erat. Mendaciis, & solitis Diabolus ad novum hoc regnum suum statuminandum uti voluit technis & machinis. Oraculis falsis, dubiis, flexiloquis, veterum Gentilium ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος fascinavit animos. Sucesserat antè conatus ἐν ἡροῖς ἀπάτης. Eandē igitur nunc excutit quercum; útque tam idoneo regni sui propagandi instrumento, faciliorem viam sterneret, colloquia mentiri ipsum jussit & Enthusiasmos, quibus populo persuaderet, non à Gabriele Archangelo tantùm, sed etiam ab ipsomet Deo institutum se esse, instructum, & jussum ad novum hoc doctrinæ genus in orbe spargendum.

2. Iactavit varia colloquia instituta.

a. Cum Deo.

Et quidem ab ipso Deo Muhammedem excitatum esse, & compellatum, tradunt Arabes impudentissimè. Ad textum *Alkor.* ומנהם מן כלם אללה *Et sunt ex iis (Prophetis) quibus cum locutus est ipse Deus*, scribit *Beidavi* p.m. 88. והו מוסי וקיל מוסי ומחמד עליהמא
אלסלאם כלם מוסי לילה אלחירה פי אלטור ומחמד לילה
אלמעראג

Liber s. de Pseudopr. Muham.

אלמעראג חין כאן קאב קוסין או ארני *Est hic Moses; aut, juxta alios, Moses & Muhammed, super quibus pax. Mosi Deus locutus est ea nocte, quâ in Ecstasi quasi* (vox stuporem propriè notat) *fuit in monte* Sinai. *Muhammedi verò locutus est illa nocte, quâ scalis cœlo admotis, Angelos vidit ascendere: tunc enim vix jactum duarum sagittarum ab eo abfuit.* Imò, si Arabes; fabulosi ubique & mendaces, cùm de religionis suæ privilegiis loquuntur; fidem merentur, nihil unquam ab inimicis Muhammedis fuit tentatum, quod eidem Deus non revelârit. Unum sume exemplum. *Sur.* LXV. p. 320. occurrunt verba: אלא יעלם מן כלק *Aut nesciat ille, qui creavit?* id est, ut *Beidavi* notat, אלא יעלם אלסר ואלגׄהר מן אוגׄד אלאשיא *Nesciat ille occulta & aperta, qui essentiam rebus largitur?* Qua verò occasione hæc Muhammedi tradita sit [illegible], idem enarrat: רוי אן אלמשרכין כאנוא יתכלמון פימא בינהם פאשיא פיכבר אללה בה רסולה ויקולון אסרוא קולכם לילא יסמע אלה מחמד פנבה אללה עלי גׄהלהם *Tradunt, Associatores de iis, quorum rumor tum inter eos percrebuit, sermones habuisse: Deum autem id ipsum Apostolo suo indicâsse. Tum illi; secretum habetote sermonem vestrum, ne forte Deus Muhammedis audiat. Atque propterea hanc eorum stultitiam Deus notum fecit.*

b. Cum Archangelo Gabriele.

De *Gabrielis* apparitionibus, secretisque ejus colloquiis perstrepunt Arabum libri. Fatentur, multa obstitisse, quo minùs Muhammed tam arduam suscipere potuisset provinciam, nisi Gabriel cor ejus multis gravatum peccatis purgâsset, & ad propheticum munus disposuisset, eidémq; secretissima quæque reserâsset. *Sur.* II. v. 96. קל מן כאן עדוא לגׄבריל פאנה נזל עלי קלבך באדן אללה מצדקא למא בין ידיה והדי ובשרי ללמומנין id est, *Dicito ei, qui inimicus est Gabrieli, equidem is inspiravit ei hoc in animum tuum, jussu Dei; confirmans illa, quæ apud ipsos sunt, directio autem & lætus nuncius fidelibus.* Oedipo opus habent hi λόγοι Beidavio, qui de Judæis locum hunc intelligendum scribit. Hi in Synagoga quondam Omaro falsi, Gabrielem sibi esse infensum, propterea quòd secreta eorum Muhammedi proderet; ubi tamen, cùm eidem Omar, illa deferre vellet, à Gabriele fuit anticipatus. Verba ejus sunt: תם רגׄע עמר פוגׄד גׄבריל קד סבקה באלוחי *Postea reversus Omar, Gabrielem inspiratione sua eum antevertisse comperit.* Plura habet p. 61. Surata XCII. incipit: אלם נשרח לך צדרך *Annon dilatavimus tibi pectus tuum?* Loci hujus varias explicationes comminiscitur *Beidavi*, præter cæteras hanc: וקיל אנה

אנת אשארה אלי מא רוי אן גבריל אתי רסול אללה פי צבאה אד Liber 2. de Pseudopr. Muham.
יום אלמיתאק פאסתכרג קלבה פגסלה תם מלאה אימאנא
ועלמא *Ajunt, alludi hic ad id, quod perhibetur, de Muhammede, quòd Gabriel accesserit legatum Dei, dum juvenis adhuc esset; aut tempore fœderis* (cum Deo initi) *atque cor ejus extraxerit, illúdque laverit, & deinceps fide & scientiâ impleverit.* Suratâ LI. אלנגם quæ ferè tota de apparitione Gabrielis agit, legitur inter alia עלמה שדיד אלקוי *Docuit eum robustus fortitudine*, i.e. Gabriel. Hæc enim explicatio est nominis Hebraici גבריאל, quod *Beidavi* p.m. 867. expressè ponit. Verbi autem פאסתוי & *constituit eum*, hanc fingit paraphrasin: פאסתקאם עלי
צורה אלחקיקיה אלתי כלקה עליהא וקיל מא ראה אחד מן
אלאנביא פי צורתה ע̇יר מחמד מרתין מרה פי אלסמא ומרה פי
אלארץ *Et statuit eum, secundùm veritatem figuræ, in creatione sibi communicatæ. Dicitur autem, quòd eum propriâ suâ figurâ nemo Prophetarum viderit, excepto Muhammed, cui bis hoc obtigit, semel in cœlo, & semel in terra.* Quanto verò cum vitæ discrimine eluctari debuerit Muhammed, disce ex fabula *Kessæi*, in vit. Patr. p. 12. רוי ען אלנבי אנה קאל
דאת יום לגבריל יא גבריל אחב אן אראך עלי צורתך אלעטמא
אלדי כלקך אללה פיהא פקאל גבריל יא חביב אללה אן לי צורה
האילה לא תטיק ראיתהא ולא אחד אלא כר מגשיא עליה וקאל
נעם ולאכן אתכברת אן אנטרך פי צורתך אלעטמי פקאל גבריל
יא חביב אללה אין תריד תראני פקאל כארג מכה פי אלאבטח
קאל יא חביב אללה אן אלאבטח לן יסעני קאל לגבל ערפאת קאל
באלחרא אן וסעני פתוגה אלנבי אלי ערפאת פאדא הו בכשכשה
ותלצלה עטימה וצורה סדת אלאפאק פלמא נטר אלנבי כר מגשיא
פי אלתרא פתחול גבראיל עליה אלסלאם עלי צורה אלאולי
ואקבל אלי רסול אללה ועאנקה וקבלה פקאל לה לא תכף יא
חביב אללה פאנא אכוך גבראיל פקאל אלנבי צדקת יא אכי גבר
איל מא כנת אטן אן אחד מן כלק אללה עלי הדה אלצורה פקאל
גבראיל יא חביב אללה וכיף לו ראית אסראפיל *Tradunt de Propheta, quòd die quodam dixerit Gabrieli. O Gabriel! optem te in specie figuræ*

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *tua magna videre, secundùm quam Deus te creavit. Dixit Gabriel: O dilecte Deo, est figura mea valdè terribilis, nemo eam poterit videre, & sic neque tu, quin animi deliquium passus concidat. Reponit Muhammed, etsi maximè ita sit, velim tamen te videre in figura majori. Respondit ergò Gabriel; O dilecte Deo, ubi me videre desideras? Extra urbem Meccam, respondit Muhammed, in valle lapidosa. Dixit Gabriel, ô dilecte Deo: Vallis illa me non capiet. Ergò, respondit Muhammed, in monte Orphath. Hic, inquit Gabriel, locus aptior erit & capacior. Abiit igitur Muhammed in montem Orphath, & ecce Gabriel cum magno fragore & strepitu, totum figurâ suâ operiens horizontem; quòd cùm Propheta vidisset concidit, deliquium passus, in terram. Vbi verò Gabriel, super quo pax, ad priorem redisset figuram, accessit ad Prophetam, eùmque amplexus & osculatus ita compellavit: Ne timeas, ô dilecte Deo, sum enim frater tuus Gabriel. Dixit Propheta: Verà dixisti, ô frater mi Gabriel, nunquàm existimâssem, ullam esse Dei creaturam tantâ præditam figurâ. Respondit Gabriel: O dilecte Deo, quid si igitur videres figuram Esraphil Angeli?* à quo magnitudine adhuc superari se fatetur Gabriel. Est precatio apud Muhammedanos celebris satis & trita, quæ רעא אלגֻושאן *Precatio loricæ* dicitur: hanc quoque, si Arabes mentiri desinant, acceptam Muhammed Gabrieli fert. Habui illam aliquandò Leidæ ex mutuo Clarissimi Viri, D. *Iacobi Altingi*, Professoris Linguæ Sanctæ apud Groninganos celeberrimi, amici certissimi. Hanc qui vel legit, vel instar amuleti secum portat, eandem consequitur mercedē cum eo מן קרא אלתוריה ואלאנגִיל ואלזבור ואלקראן וצחף אבראהים *qui legit Legem, Evangelium, Psalmos, Alkor. & libros Abrahami.* Vocatur autē loricæ precatio, quia Muhammed in bellum abiturus loricam induit, cui vix erat ferendo. Hoc onere ut levaretur, mittitur cœlitùs Gabriel; qui aliquoties frater ejus appellatur; jubetúrq; exutâ armaturâ tam gravi & molestâ, loricæ loco certâ & præscriptâ precandi formulâ munire se, quæ deinceps magnis indulgentiis & privilegiis ornata, in panaceam cessit Muhammedanis. Eam hoc loco totam exscribere non licet. Fortè illud commodius fiet alibi.

C. *Capita religionis Muhammedicæ.* C. Hoc multis, qui de varietate Religionum disserunt, accidere solet, ut priùs rebus suis bene consultum non existiment, quàm nonnulla in adversæ aut diversæ Religionis asseclas congesserint, quibus exosi ubique reddantur & toti mundo execrabiles. Magno certè hoc fit zelo, sed qui non est κατ' ἐπίγνωσιν. Sunt mendacia suâ naturâ ἐμφυ-

φυτα-

[illegible], neque ullâ faciliùs dispelluntur ratione, quàm candore & ingenuitate. Liber 2. de Pseudopr. Muham. Nunquam cum fructu oppugnabimus Papismum, ea religionis illius hyperaspistis affingendo, quæ nunquam iis in mentem venerunt. Habet superstitionum & Idololatriæ satis, si vel maximè nihil accedat amplificationis à nostris verbis. Dico *affingendo*: quòd enim scioli nonnulli, ut Idololatriæ declinent suspicionem, sua se authoritate & ineptis novarum distinctiuncularum κρυπτοφυγίοις omnia elusuros se existimant & elisuros, quæ scriptis Theologorum Pontificiorum, & eruditione & dignitate his longè majorum, non tantùm abundè probantur, sed & quotidiana praxi, exemplo cumprimis eorum, qui Reformationis tempora præcesserunt, confirmantur, id verò tam nos movere non debet; quàm non movet Pontificios Muhammedanorum quorundam versutia, qui ut ne eam amplecti videantur Religionem, à qua ipsa quoque ratio sana abhorret, excusant & emolliunt omnes illos textus Alkorani, qui de Paradiso ita loquuntur, quasi turpissimarum voluptatum esset cloaca & receptaculum. Quasi verò tum impia impii Muhammedis sacra meliora sint & rectiora, quùm gnathones quosdam & mancipia ventris, subtiles quidem, sed falsos habent Alkorani interpretes. Ut necessitatem Reformationis, præclaro Majorum nostrorum studio institutam, irritatus à sacrificulo, ostenderem, multa ex monumentis publicis & privatis (approbatis tamen, aut saltem nulla à librorum Censoribus notatis censurâ) collegi, documenta, quæ miseram nobis majorum nostrorum praxin ob oculos ponunt. Id cumprimis defendi, non malè Majores nostros honorem *invocationis*; aut, quod *Fero* contra Cajet. idem est, *adorationis*; exemplo Prophetarum, Apostolorum & primitivæ Ecclesiæ, à creaturis postliminio transtulisse ad Creatorem. Ipsis Pontificiorum verbis non obscuris, aut flexiloquis, sed rotundis & apertis lectori judicandum reliqui, nonne in Papatu Μαριολατρεία & Ἁγιολατρεία eam attigerit venerationis ἀκρότητα, quę soli debeatur Deo? De corrigenda inveterata adversariorum consuetudine parum quidem polliceri mihi potui; noveram enim, acerbis & minacibus Paparum Decretis, lectionem librorum nostrorum manibus eorum fuisse excussam; de excusanda tamen Reformatione Ecclesiastica, potissimùm sollicitus, nunquam dubitavi, quin semper aliqui benigniùs de præclaro illo opere sentirent, ubi, quàm malo loco res tum fuerint in Ecclesia, pleniùs ex iis perceperunt authoribus, qui tum temporis erant πολλῶν ἀντάξιοι ἄλλων. Allatravit tamen hoc nuper scriptum vete-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

rator quidam, non alia ratione, quàm quòd benignius loca à me citata explicanda velit. Quasi verò non sit,

Optimus interpres verborum quisque suorum?

Aut, quasi licentiam sibi quisque sumere debeat in alterius mentem? Ipsi se ita perspicuè explicuerunt non verbis tantùm, sed & praxi, ut novis illis interpolatoribus & incrustatoribus opus non sit. In multis authoritatem allegatorum studet infirmare nimis trito prætextu · privata esse judicia, & scripta quæ toti Ecclesiæ fraudi esse non possint. Quasi frivolas has & ficulneas exceptiones contemnere hactenus non didicerimus? Privata sunt scripta, sed publica authoritate approbata. Aut si hęc majori non habentur loco publicorum in Papatu Doctorum opera; in ἀκροατικῇ doctrinæ Reformatæ, quàm ut sperni ab obvio quolibet, & falso scommate rejici possint; cur omnia pulpita, omnes cáthedræ, eorum voce tantùm personant, in ἐλεγκτικῇ doctrinæ Pontificiæ? Respondissem Jesuitæ, nisi nova illa paradoxa Antagonistæ in Papismi opprobrium objecta, alius quispiam hac ipsa excusatione; *Scriptum esse hominis privati*, mihi eripuisset. Hoc certè monere operæ fuit pretium, ne, dum Augustini exemplo urgeo, Deum mendaciis nostris non indigere, nec quicquam ad rem facere, si iis adversarium aliquem oneremus hypothesibus, de quibus is ne per febrim cogitavit, homines quidam maleferiati, ut seculum est procax, & ad calumniandum proclive, ex Jesuita, ejusdem me criminis reum facere tentarent. Pergendum nunc in materia nostra, & quia de ipsa quoque Muhammedis doctrina, quasi nihil planè, nec quoad τὰ πρακτικὰ, nec quoad τὰ πιστὰ, in ea reperiretur, quod à Christiano tolerari posset, multi in detrimentum potiùs veritatis, quàm promotionem ejusdem, ubique clamitant: nos hic quoque loci ingenuitati litaturi & candori, unum atque alterum dabimus religionis Muhammedicę compendium, unde pateat, *Gaulterium* tab. Chronog. p. 539. aliósque Pontificios, larvis nos terrere & φοβητρίοις puerilibus, quando in iis nos cum Muhammedanis fatigunt περιαλλίζειν, quæ cum sacra Scriptura, & primitiva Ecclesia, utrisque communia sunt, quorum Syllabum dedimus in *Thes. Philol* p. 60. Fatemur enim, esse Muhammedismum consutum non ex Judaismo tantùm & Gentilismo; sed & Christianismo, ψευδώνυμον licèt, &, ut plurimùm hæretica pravitate ita corrupto, ut imperitioribus verè θανάσιμον μελίκρατον esse potuerit. Nec mirandum est, in ea quoque religione haud obscuras veteris Christianismi apparere stricturas, cujus principiū, Al-

ko-

koranus, ex ipsis quoque Sacræ Scripturæ expressis verbis constat? qua de re, σὺν Θεῷ, suo tempore ita loquemur, ut nulli ambigûus, quin cuique obvium sit futurum, neminem post hominum memoriam in nova cudenda religione ita vafrum fuisse & versipellem, qui, cùm de suo vix pauca addiderit, sed vel ex utriusque Testamenti libris, vel Judæorum traditionibus omnia mutuârit, eadem tamen, quasi nec literas nôsset, nec nare: cœlitus ad se delapsa ausus fuerit tanto cum successu mentiri. Ita enim Alkoranum tractare, eundem demum, in ruborem & confusionem Muhammedanorum, confutare est. Hac ergò vice, speciali omnium articulorum fidei Muhammedicæ Catalogo, in *Commentaria* de hac re edenda, rejecto, ejus nunc suprema tantùm capita delibabimus, 1. Ex *Elmacino*. Ita ille Hist. Sarac. l. 1. c. 1. p. 3. ופי אלסנה אלראבעה ואלארבעין מן עמרה אטהר אלדעוה
פאנה כאן קבל דלך ידעו אלי אלאסלאם סרא פלמא אטהר
אלדעוה אמר באלאימאן באללה וחדה ועבאדתה ואלסגוד לה
ורפץ עבאדה אלאצנאם ואמר באלכתאן ופרץ עליהם צום שהר
רמצאן ואלצלואת אלכמס ואלזכאת ואלחג אלי בית אללה
אלחראם ואן לא יוכל אלדם ואלמיתה ולחם אלכנזיר פמן
אמתנע מן דלך קאתלה וחארבה קאל ואתאה אלנצארי מן אלערב
וגירהם פאמנהם וכתב להם כתבא וכדלך אליהוד ואלמגוס
ואלצאבה וגירהם ובאיעוא לה ואכרוא מנה אלאמאן עלי אן יודוא
אלגזיה ואלכראג פאמר אמתה בתצדיק אלאנביא ואלרסל ומא
אנזל עליהם ואן אלמסיח אבן מרים רוח אללה וכלמתה ורסולה
ותצדק אלאנגיל ואלתוראה id est, *Anno quadragesimo quarto ætatis ejus, manifestavit vocationem. Antea enim ad Islamismum homines clàm tantùm invitavit. Publicata autem vocatione 1 credere jussit homines in solum Deum, 2. eùmque colere, & adorare, 3. destruxítque Idolorum cultum: 4. præcepit etiam circumcisionem: 5. injunxit iis Jejunium mensis Ramadan: 6. quinque orationes: 7. decimas, 8 peregrinationem ad templum Meccanum, 9. & ne comederetur sanguis, morticinium aut caro porcina. Atque eos, qui hæc non observabant bello vexabat & oppugnabat. Accesserunt autem ad eum Christiani tum Arabes, tum alii, eósque in fidem suam recepit, scripto illis securitatis* (vide sup. p. 237.) *Symbolo. Ita & Judæi, Magi & Pagani, aliíque qui fidelitatis ei juramentum præstiterunt, fidem*

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

C. Quæ nova illius doctrina sint capita, discemus: 2. Ex Elmacino.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

fidem ab eo liberam sunt consecuti, eâ tamen lege, ut tributum & censum penderent. Mandavit quoque populo suo ut crederent 10. Prophetis & Apostolis, omnibúsque, qui ad eos demissi sint, libris. Item 11. Christum, filium Mariæ, filium Dei esse, verbum ejus & Apostolum ejus; 12. Vera etiam agnovit Legem & Evangelium. Scripsit *Muhammed ben Abibecer* quadraginta Muhammedis apophthegmata, inter alia verò hoc ei consilium, fidei suæ asseclis duobus datum, tribuitur : ען מגאהד ען

6. Muhammede ben Abib.

סלמאן ען אלנבי אנה קאל מן חפט עני מן אמתי ארבעין חדיתא
דכל אלגנה וחשרה אללה תעאלי מע אלעלמא ואלאנביא יום
אלקיאמה קלנא יא רסול אללה אי אלארבעין חדיתא פקאל אן
תומן באללה ואליום אלאכר ואלמלאיכה ואלכתאב ואלנביין
ואלבעת בעד אלמות ובאלקדר כירה ושרה מן אללה ואשהד אן
לא אלאה אללא אללה ואני רסול אללה ותקים אלצלוה באסבאע
אלוצו לוקתהא בתמאם רכועהא וסגודהא ותותי אלזכוה ותצום
רמצאן ותחג אלבית אן אסתטעת ותצלי אתני עשרה רכעה פי כל
יום ולילה סנתי ותלאתה רכעאת ותרא ולא תאכל אלרבא ולא
תשרב אלכמר ולא תחלף באללה כארבא ולא תשהד באללה עלי
אחד קריבא ולא בעידא ולא תחכם באלהוי ולא תגתב אכאך מן
כלפה ולא קדאמה ולא תקדף מחצנא ולא תעיר אחרא במא פיה
ולא תסכר באחד מן אלנאס ולא תאמן עדאב אללה ולא תמשי
באלנמימה פימא בין אלנאס ותשכר אללה עלי כל נעמה ותצבר
עלי אלבלא ואלמציבה ולא מתקנט מן רחמה אללה ותעלם מהמא
אצאבך לם יכן יכטיך ואנמא אכטאך לם יכן יציבך ולא תטלב
סכט אלרב ברצא אלמכלוקין ולא תותר אלדניא עלי אלאכרה
פארא סאלך אכוך אלמסלם ממא ענדך פלא תבכל עליה פאנטר
פי אמר דינך אלי מן הו פוק מנך ופי אמר דניאך אלי מן הו דונך
ולא תכדב ולא תכאלט אלשיטאן ודע אלבאטל ולא תאכל מאל
אליתים ואדא סמעת רעא ולא תכתם וארב אהלך וולדך במא
ינפעהם ענד אללה תעאלי ותקרב בהם אלי אללה עז וגל ואחסן
אלי גיראנך ולא תקטע לדי רחמתך וצלהם לא תלען אחד מן
אלמכלוקין ואכתר אלתסביח ואלתהליל ואלתמחיד ואלתכביר
נעם

ודם עלי קראה̈ אלקראן פי כל חאל אלא אן תכונוא גׄנבא ולא תרע חטוראלגׄמעה̈ ואצנע מא ירצׄיה אן יצנע בך מא תרצׄא אלכׄבר בתמאמה id est, *Habet Moghabed à Salman, qui à Propheta audivisse se refert, quòd dixerit: Qui è populo meo quadraginta servaverit dicta aut consilia, is Hortum (Paradisi) ingredietur, eúmque excitabit Deus excelsus cum Sapientibus & Prophetis, ultimo die. Diximus: O Apostole Dei, quæ sunt quadraginta illa dicta? Respondit Muhammed. 1. Si credis in Deum, & 2. diem ultimum. Esse item 3. Librum. 4. Prophetas. 5. Resuscitationem post mortem. 6. Providentiam circa bona & mala. 7. Si testaris, non esse Deum, nisi τὸν Θεὸν, méque Apostolum ejus. 8. Si statis temporibus tuas preces peregeris, præmissa ablutione seu purificatione larga, suo quoque tempore convenienti* (solent enim Muhammedani superstitiosa membrorum, manuum cumprimis, ablutione ad singulas precum vices se præparare) *& consummatione incurvationum, & inclinationum, precibus singulis destinatarum. 9. Si decimas dederis. 10. Si mense Ramadam jejunaveris. 11. Si Meccanum iter, ubi possis, feceris. 12. Si singulis diebus & noctibus duodecim Recaas ordinarias oraveris, tres autem ex superabundanti pietatis studio. 13. Si à fœnore abstinueris. 14. Nec vinum biberis. 15. Nec per Deum in vanum juraveris. 16. Nec contra quenquam Deum testem appellaveris, sive propinquum, sive remotum. 17. Nec præcipitanter judicaveris. 18. Nec fraudaveris fratrem tuum, vel à facie, vel à tergo. 19. Neque mulierem castam abegeris aut repudiaveris. 20. Neque suum cuique exprobraveris nævum. 21. Neque vi quenquam coëgeris, aut ludibrio habueris. 22. Neque afflictionis seu cruciatus Dei timorem omnem abjeceris. 23. Neque quæ inter homines sparguntur calumniosè effutiveris; vel; si non fueris obtrectator. 24. Si Deo gratias egeris pro quolibet accepto beneficio. 25. Si patientiam probaveris in calamitatibus & afflictionibus. 26. Si non de misericordia Dei desperaveris. 27. Si cognoveris, quòd omne id, quod evenit tibi, à te non aberrârit,* (id est, non fortuitò tibi evenerit, quasi alii jam fuerit destinatũ) *si enim à te aberrâsset, tibi non obtigisset. 28. Neque Dei iram in te propter gratiam creaturarum concitaveris. 29. Neque hunc mundum, præ futura vita, elegeris. 30. Si aliquid abs te frater tuus fidelis* (Moselmannus) *petierit, avarè non denegaveris. 31. Si in negotiis religionis observaveris eum, qui supra te est: in rebus verò mundanis* (elegantissimam Arabismus habet paronomasiam) *eum qui infra te est. 32. Neque juraveris. 33. Neque cum Sathana amicitiam contraxeris. 34. Si vanitati valedixeris. 35. Facultates orphani non rapueris.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

36. *Clamorem audit ũnon suppresseris.* 37. *Familiam tuam & liberos tuos si institueris, in iis quæ usui ipsis esse possunt apud Deum, eósque Deo ter opt. Max. adduxeris.* 38. *Si vicinis tuis benefeceris, neque ab iis, si misericordia tua egent, eam cohibueris.* 39. *Nulli creaturæ maledixeris.* 40. *Laudes Dei, jubilationes, celebrationes, & magnificationes* (detur venia novo vocabulo ad Emphasin Arabismi exprimendam nobis extorto) *si multiplicaveris. Si in Alkorano in omni statu semper legeris, nisi cùm fueris immundus. Si non deserueris septa cœtûs. Si tandem feceris alii, quicquid gratum esset, si tibi fieret.*

3. Ex כתאב אלרסאלה

Absolutissimum verò Religionis Muhammedicæ compendium suppeditat nobis author sæpe citatus libri, כתאב אלרסאלה quem ex Bibliotheca *Bongartiana*, sincerus noster amicus D. *Samuel Rhorius*, aliquando nobis communicavit. Primi capitis titulus est: באב מא תנטק בה אלאלסנה ותעתקדה אלאפדה מן ואגב אמור אלדיאנאת *Caput continens ea, quæ confiteri debent lingua, & credere corda de rebus religionem concernentibus.* Articulus primus est de Deo, *nominibus, attributis, operibus Dei, creatione cumprimis & providentia*;

1. De Deo.

אן אללה אלאה ואחד לא אלאה עירה ולא שביה לה ולא נטיר ולא ולד לה ולא צאחבה לה ולא שריך לה ליס לאוליתה אבתדא ולא אזליתה אנקצא לא יבלע כנה צפה אלואצפון לא יחיט באמרה אלמנתרון יעתבר אלמתפכרון באיתה ולא יתפכרון פי מאייה דאתה ולא יחיטון בשי מן עלמה אלא במא שא וסע כרסיה ללסמואת ואלארץ ולא יודה חפטהמא פהו אלעלי אלעטים אלעלים אלכביר אלמדבר אלקדיר אלסמיע אלבציר אלעלמי אלכביר ואנה פוק ערשה אלמגיד בראתה והו פי כל מכאן בעלמה כלק אלאנסאן ויעלם מא תוסוס בה נפסה והו אקרב אליה מן חבל אלוריד ומא תסקט מן ורקה אלא יעלמהא ולא חבה פי טלמאת אלארץ ולא רטב ולא יאבס אלא פי כתאב מבין עלי אלערש אסתולי ועלי אלמלך אחתוי ולה אלאספא אלחסני ואלצפאת אלעלי לם יזל בגמיע צפאתה ואסמאית תעאלי אן תכון צפאתה מכלוקה ואסמאה מחדתה כלם מוסי בכלאמה אלדי הו צפה דאתה לא כלק מן כלקה ותגלא ללגבל ועאר דכא מן גלאלה *Quòd Deus sit Deus unicus, extra quem nullus alius: qui nec similem habeat, nec parem, nec filium, nec*

so-

socium, nec collegam. Cujus origo initio caret, & æternitas fine: Cujus rationem nulla attributorum descriptione assequuntur, cujusque Imperium ne loquacissimi quique complectuntur. Ex cujus quidem signis, homines meditabundi exempla trahunt; quidditatem tamen Essentiæ ejus nulla cogitatione comprehendunt. Scientiam ejus nullatenus, nisi quantum ipse vult, circumdant. Solium ejus amplitudine sua cœlum exæquat & terram, nihilque incommodi ex conservatione utriusque ad eum redit: Estq; ille excelsus, magnus, sciens, cognoscens, moderator, potens, sagax, agilis, magnus, qui sedet supra thronum suum honoratum essentiâ suâ, qui scientiâ suâ omnia loca penetrat: qui creavit hominem, novitque quicquid illi anima ejus inspiraverit, utpote cui propior est ipsa vena cardinea. Neque folium cadit, ipso inscio: Neque granum delitescit in tenebris, sive viride sive aridum, quod non reperiatur in libro manifesto: Sic prædestinationem vocant Arabes. *Thronum occupat, & regnum circumcingit. Idem etiam habet nomina pulchra* (cujusmodi Arabes numerant XCIX.) *& attributa excellentia, quibus tamen attributis & nominibus omnibus nulla mutatio infertur. Absit enim,* credere, *attributa ejus creata esse, aut nomina ejus producta. Locutus est Deus cum Mose sermone, qui est proprietas essentiæ ejus, non verò creatura de creaturis ejus: & apparuit in monte, qui præ majestate ejus comminutus est.* Et paulô pôst de *providentia Dei* locuturus ait, ei subesse omnia: כירה ושרה חלוה ומרה וכל דלך קד קדרה אללה רבנא ומקאדיר אלאמור בירה ומצירהא ען קצאירה עלם כל שי קבל כונה פגרי עלי קדרה לא יכון מן עבארה קול ולא עמל אלא פקד קצאה וסבק עלמה בה אלא יעלם מן כלק והו אללטף אלכביר יצל מן ישא פיכד לה בעדלה פיהדי מן ישא פיופקה בפצלה פכל מיסר בתיסירה אלימא סבק מן עלמה וקדרה מן שקי או סעיד תעאלי אן יכון פי מלכת מא לא יריד או יכון לאחד ענה גני או יכון כאלקא לשי אלא הו רב אלעבאד ורב אעמאלהם ואלמקדר לחרכאתהם ואגואלהם *Bona & mala, dulcia & amara; quæ omnia gubernat Deus Dominus noster, in cujus manu dispositiones sunt rerum, earúmque processus & origines à decreto ejus dependent. Omnia novit, prinsquàm eveniant, eademque omnia fluunt ex ordinatione ejus. Nihil à cultoribus ejus datur effectum, sive verbum sit, sive opus, quod non jam decreverit, suâq; præscientiâ anteverterit. Aut annon nôrit quem creavit, cùm abditissima quæque penetret, & sciens sit, errare faciens quem vult (eum nempe justo suo judicio deserendo) & dirigens, quem vult, eique, pro mi-*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

2. De Providentia.

Liber 2. de pseudopr. Muham.

misericordia sua, opem fert. Omniáque ad facilem exitum deducuntur, juxta præscientiam ejus, & providentiam sive calamitosum sit, sive optatum. Absit cogitare *aliquid esse, in regno ejus, quod ille nolit, aut quòd quicquam emolumenti cuiquam accedat, ipso non concedente: aut quòd ullus ullius rei creator sit præter eum, qui Dominus est creaturarum* (aliâs vox ista homines, vel cultores significat) *suarum, Dominus operum eorum, & ordinator motuum eorum, & consiliorum eorum.*

3. *De Alkorano.*

Eidem Muhammedanorum de *Alkorano* his proponit verbis: ואלקראן כלאם אללה ליס במכלוק *Credendum est, Alkoranum esse verbum Dei increatum.* Alii tamen, ex ipsis etiam Imperatoribus, Alkoranum credebant creatum. De *Mamone* scribit Elmac Hist. Sarac. p. 138.
קאל ופיהא אמתחן אלמאמון אלנאס בחלק אלקראן וכלמן
לם יקל בחלקה עאקבה אשד עקובה. וכאן מן אלממתנעין מן
אלקול בחלק אלקראן אלאמאם. אחמד בן חביב רצי אללה ענה
פחמל אליה מקידא פמאת אלמאמון. קבל וצולה פלמא מאת
אלמאמון. אמתחנה אלמעתצם וצרבה עדה סיאט: Quæ verba à magno illo *Erpenio* sic redduntur: *Eodem anno tentavit Almamon populum formulâ Alkorani, gravissimè puniens eos, qui eam non proferrent. Inter eos autem quidid recusabant erat D. Ahmed fil. Habibi f. m. qui compeditus ad eum vectus fuit: sed vitâ excesserat Almamon antequam ad eum perveniret. Mortuo autem Almamone, tentavit eum Mutasimus, qui multis eum plagis cecidit.* Optimè omnia, ut potuit felicissimus hic Arabismi restaurator, nisi quòd obscura sit toties repetita phrasis חלק אלקראן *formula Alkorani*, pro כלק אלקראן *creatio Alkorani*, id quod ex unius punctati absentia natum est. Sed & castigatiora exemplaria pro חביב *Habib*, legunt חנבל *Hanbel*. Fidem de creato Alcorano deinceps propagavit successor *Mamonis, Vathekus*, de quo *Patricides* p. m. 352.
וכאן אלואתק יקול בכלק אלקראן ואלדי חסן לה הדא
אלקול. אחמד בן אבי דאווד ומחמד בן עבד. אלמלך וכאן חירדה
וכתב אלואתק אלי. גמיע אלאמצאר אן תוכר אלמסלמין כאן יקוליא
בכלק אלקראן ואן יכתב עלי. אלמסאגד ועלט דלך. ועטם עלי
אלמסלמין ואנכרוה אשד אלאנכאר. וכל. מן אנכר הדא אלקול
ולם יקבלה ויקול. בה מנהם מן צרב באלסיאט ומנהם מן חבס
ומנהם מן קתל *Approbavit etiam Vathecus sententiam de creato Alkorano, quam bonitatis prætextu ei commendârunt Ahmed filius Abi Dawidi & Muhammed filius Abdolmelici, qui fuit consiliarius ejus. Scripsit au-*

antem Vathecus ad omnes Aegypti provincias, ut cogerentur Muselmanni credere, Alkoranum esse creatum, atque hoc ipsum templis insculperetur. Quæ sententia valdè displicuit Muselmannis, eámque vehementissimè sunt detestati. Illi verò, qui hoc modo, sententiam hanc insectantes se gesserunt, neque eandem parato animo exceperunt, graves luerunt pœnas, aliis flagellis cæsis, aliis vinctis, aliis etiam occisis. Postea verò, ubi, mortuo Vatheco, Imperii fasces consecutus fuit Giafar Mottavacelus, אטלק מן כאן מתבוסא בסבב כלק אלקראן וסכט עלי מחמד בן עבר אלמלך וזיר אלמעתצם ואנכר עלי אלמעתצם ואלואתק ועלי עמר אבן אלפרח אלזגני ועלי איבאג אלתרכי ועלי אחמד אבן אבי דאווד קאצי אלקצאה *Dimisit eos, qui propter dogma de creatione Alkorani in carcerem erant compacti. Iratus etiam fuit Muhammedi fil. Abdolmelici, consiliario Mutasimi. Improbavit etiam Mutasimum, Vathecum, Omarum fil. Alfarch, Zagghæum, Ibaghum Turcam, Ahmedum fil. Abi Davod, primarium judicem.* Sed hæc ἐν παρόδῳ, ut vel hinc etiam discamus de verè θεοπνεύστοις literis modestè loqui & cum reverentia, siquidem videamus Muhammedanos tantum suis deferre nugis, ut malint extrema quæque subire, quàm de æternitate earundem dubitare. Vide nostrum ὁδηγὸν P. 1. p. 29.

De *Prophetia* Muhammedis, ejúsque officio tenenda impiæ illius Religionis asseclis proponit sequentia: תם כתם אלרסאלה ואלנדארה ואלנבוה בנביה מחמד פגעלה אכר אלמרסלין בשירא ונדירא ודאעיא אלי אללה באדנה וסראגא מנירא ואנזל עליה כתאבה אלחכים ושרח בה דינה אלקוים והדי בה אלצראט אלמסתקים *Postea verò obsignavit Apostolatum, & officium monitorium & Prophetiam in Propheta suo Muhammed, quem posuit Apostolorum ultimum, evangelizantem, monentem, & ad Deum invitantem; Eodem hoc indulgente; & lucernam splendidam. Et demisit super ipsum librum suum sapientem, in quo religionem suam explicuit rectam, in quo directio ad viam regiam.*

4. *De Prophetia Muhammedis.*

De *ultimo judicio* credere jubet author: אן אלסאעה אתיה לא ריב פיהא ואן אללה יבעת מן פי אלקבור כמא בראהם יעודון ואן אללה סבחאנה צאעף לעבאדה אלמומנין אלחסנאת וצפח להם באלתובה עז כבאיר אלסאיאת ועפר אלצעאיר באגתנאב אלכבאיר

5. *De ultimo judicio.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

אלכבאיר אן אללה לא יעפר אן ישרך בה ויעפר מא דון דלך למן ישא ומן עאקבה בנארה אכרגה מנהא באימאנה פארכלה בה גנתה ומן יעמל מתקאל דרה כירא ירה ומן יעמל מתקאל דרה שרא ירה ויכרג מנהא שפאעתה מחמד נביה מן שפע לה מן אהל אלכבאיר מן אמתה id est, *Quòd Hora* (voce hac ex Sacra Scriptura depromta, ultimum intelligit judicium) *ventura est, de qua nullum dubium, quâ excitabit Deus eos, qui sunt in sepulchris, sicut creavit Deus, ita revertentur. Nam Deus laudatus duplicat servis suis fidelibus bona opera, iisque per pænitentiam condonat gravissima peccata, leviora autem remittit evitando majora. Neque enim Deus remittit illi*, (vide supr. p. 221.) *qui Associator est: Extra associationis autem peccatum condonat cui vult. Quem verò igni suo punit, eandem ex eo, propter fidem ejus educit, eúmque in hortum suum* (Paradisum!) *introducit. Qui autem tantum fecerit boni, quantum est pondus grani hordei* (aliàs Arabica vox *formicam* etiam notat & *atomum*) *videbit illud: Et qui tantundem fecerit mali, idem etiam videbit. Eripiet etiam ex illo* (igni) *intercessio Muhammedis Prophetæ sui eos, pro quibus ille graviter lapsis de populo suo intercesserit.*

6. De Paradiso & inferno.

De *Paradiso*, seu loco beatorum & opposito ei, *inferno*, authoris mens est: אן אללה סבחאנה קד כלק אלגנה פאעדהא דאר כלוד לאוליאה ואכרמהם פיהא באלנטר אלי וגהה והי אלתי אהבט מנהא אדם נביה וכליפתה אלי ארץ במא סבק פי עלמה וכלק אלנאר פאעדהא נאר כלוד למן כפר בה *Deus laudatus creavit Paradisum, eúmque paravit domicilium æternitatis amicis suis quos in eo honorat aspectu vultus sui. Estq;* (Paradisus ille, locus) *ex quo pulsus fuit Adam Propheta & Vicarius ejus, in terram, quam ante suâ præscientiâ designârat. Creavit etiam ignem, quem paravit domicilium æternitatis iis, qui illi non credunt.*

7. De die resurrectionis.

Diei resurrectionis certitudinem, modúmque retributionis operum author ita describit: ואן אללה תעאלי יגי יום אלקיאמה ואלמלך צפא צפא לערץ אלאמם וחסאבהא ועקובתהא ותואבהא ותוצע אלמואזין לוזן אעמאל אלעבאד ומן תקלת מואזנה פאולאיך הם אלמפלחון ויותון צחאיפהם באעמאלהם פמן אותי כתאבה בימינה פסוף יחאסב חסאבא יסירא פמן אותי כתאבה ורא טהרה פאולאיך יצלון סעירא *Veniet Deus altus die Resurrectionis, Angelico comitatu bi-*

ſtipatus (*prop. & angeli ſerie diſpoſiti*) *& armiluſtrium quaſi, id eſt examen, inſtituet gentium, rationis earum, pœnæ & retributionis. Apponentúrque libræ ad ponderanda opera hominum. Cujus libræ præponderabunt, illi erunt felices, iiſque libri operum afferentur. Qui librum ſuum dextera manu acceperit, illius ratio ſubducta erit facilis. Cui verò liber ſuus afferetur à tergo, illi ardebunt in inferno.* Liber 2. de Pſeudopr. Muham.

Quia verò, ut in III. Parte noſtri ἐλέγχου fusè probavimus, illæ ferò gentes, quæ Chriſtum ejúſque abſolutum, pro peccatis noſtris, λύτρον, ignorant, ignem aliquem *purgatorium*, quo peccatorum ſcoriæ exurantur ſunt commenti, hic quoque author noſter, quæ ſit Muhammedanorum hac de re ſententia breviter perſtringit. Verba ejus ſunt: ואן אלצראט חק יגוזה אלעבאד בקדר אעמאלהם פנאגון מתפאותון פי סרעה אלנגאת עליה מן נאר גהנם וקום אובקתהם פהא אעמאלהם *Incumbit autem hominibus tranſire Zorat* (Arabicum retinemus vocabulum, quod *Giggæus* explicat, *Pontem quendam infernalem*; nobis purgatorium deſcribi videtur Platonicum) *ſecundùm operum ſuorum diſpoſitionem. Qui ſalvandi ſunt, ex eo diſcernuntur, quòd citò & repentè ab igni infernali liberantur: reliqui, operum ſuorum merito, ibi pereunt.* 8. De purgatorio.

Fidei Muhammedicæ naturam ſequentibus nobis explicat verbis: 9. De fide.

ואלאימאן בחוץ רסול אללה תרדה אמתה לא יטמוא מן שרב מנה
זיראר ענה מן בדל וגיר ואן אלאימאן קול באללסאן ואכלאץ
באלקלב ועמל באלגוארח יזיד בזיאדה אלאעמאל וינקץ בנקץ
אלאעמאל פיכון פיהא אלנקץ ובהא אלזיאדה ולא יכמל קול
אלאימאן אלא באלעמל ולא קול ולא עמל אלא בניה ולא קול
ועמל וניה אלא במואפקה *Fides autem in piſcina Apoſtoli Dei eſt, ad quam bibiturus accedit populus ejus. Non ſitiet, qui de ea bibit: Coërcebitur verò & repelletur ab ea, qui profanat eam & mutat. Conſiſtit autem fides in dicto linguæ, ſinceritate cordis, & operis externa demonſtratione. Accreſcit incremento operum, deficit defectu operum: Cadit enim in illam decrementum & incrementum: Neque verbum fidei perficitur, niſi opere; neque verò verbum quicquam eſt aut opus abſque intentione. Sed neque verbum, neque opus, neque intentio eſt, niſi accedat convenientia ſeu conſenſus.*

De *ſtatu Martyrum*, aliarúmque animarum à corporibus ſeparatarum 10. De ſtatu Martyrum.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

rum post hanc vitam, sic loquitur: ואן אלשהרא אחיא ענד רבהם ירזקון וארואח אהל אלסעאדה באקיה נאעמה אלי יום יבעתון וארואח אהל אלשקא מעדבה אלי יום אלדין ואן אלמומנין יפתנון פי קבורהם ויסאלון ויתבת אללה אלדין אמנוא באלקול אלתאבת פי אלחיאה אלדניא ופי אלאכרה ואן עלי אלעבאר חפטה יכתבון אעמאלהם ולא יסקט שי מן דלך ען עלם רבהם ואן מלאך אלמות יקבץ אלארואח באדן רבה *Sunt autem Martyres vivi apud Dominum suum, à quo sustentantur: Spiritus etiam beatorum supersunt, deliciis fruentes ad diem usque illum, quo excitabuntur. Miseri verò cruciantur ad diem judicii. Fideles* (de corporibus hoc intelligendum puto, éstque ipsa Judæorum fabula de חבוט הקבר *percussione, quæ fit in sepulchro ab Angelo mortis*, de qua *Bux.* in Lex. Tal. R. חבט & *Synag. Iud.* c. XXXV.) *inquietabuntur in sepulchris suis, & interrogabuntur. Et firmabit Deus eos, qui credunt sermone stabili in vita hujus & futuri seculi. Habéntque homines Angelos custodes, qui eorum consignent opera, nec quicquam illorum scientiam Domini eorum fugit: Angelus autem mortis colligit Spiritus ad nutum Domini sui.* Concludit tandem caput commendatione Muhammedis, felicitatis eorum, qui tempus ejus vivendo attigerunt, ejúsque in Imperio successorum *Abubecri, Omari, Othsmani, Ali*, hac annexa appendice, אן לא ידכר אחד מן צחאבה אלרסול אלא באחסן דכר *Ne unquam ullius ex societate ejus mentio injiciatur, nisi optima adjuncta ευφημια.*

4. Ex Iacub Ben Sidi Ali.

Sic *Gabriel Sionita* de urbib. & Morib. Oriental. c. XIV. p. 76. 77. ex authore Arabico, *Iacob Ben Sidi Ali*: *Muselmannorum cultus Religioque in eo consistit, ut credant, omnia colloquia à Gabriele Angelo, facta Prophetæ nostro, dum ipsum de iis, quæ credenda ac facienda interrogabat, quæ sunt ea, quæ sequuntur. De dogmatibus Moslemannorum est, ut credant omnes in unum Deum, cui nullus alius est par* (*& hanc ultimam particulam directè contra Christianos protulit, qui tres in Deo æquales personas veracissimè credunt ac fatentur.*) *Teneántque Angelos servos Dei esse, & credant in Scripturam, quæ missa est ad Apostolos, quæ & communi opinione ipsorum dividitur in centum & quatuor libros, quorum decem ad Adamum missi sunt, quinquaginta ad Sethum, & triginta ad Enochum* (*quem Edris vocitant*) *& decem ad Abrahamum, lex ad Mosem, Psalmi ad Davidem, Evangelium ad Isa, seu Iesum, Christum. Alkoranus denique ad Muham-*

hammedem. Ut quoq; teneant hos missos esse ob hominum utilitatem, & credant in diem resurrectionis post mortem, & aliquos esse ad ignem prædestinatos, alios ad Paradisum, juxta Dei voluntatem. Nam in Alkorano dicitur, nemo ex vobis est, qui non habeat locum suum in Paradiso, & locum in Inferno determinatum. Credant etiam bonorum præmium, malorum autem supplicium: & Sanctorum intercessionem. De dogmatibus est etiam ut firmiter credant in calamum divinum, qui digito Dei creatus est. Calamus iste ex margaritis est confectus, ejus longitudinis atq; spatii, quod vix eques velox conficere possit annis quingentis. Eo fungitur munere, ut scribat ipsemet omnia præterita, existentia ac futura. Atramentum, quo scribit, est ex lumine: linguam verò, quâ scribit, nemo intelligit, præter Archangelum Seraphaelem. Credant etiam sepulchrorum supplicium. Nam solent sæpe mortui cruciari in sepulchris suis, ut factum est in quodam sepulchro (vide sup. p. 256.) *quod est intra Meccam & Medinam.* Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Verùm, ut monuimus, Religionis Muhammedicæ capita pleniùs dabimus in commentariis nostris de Religione Muhammedica. Πρὸ ὁδοῦ hoc Methodi postulavit ratio.

D. *Primos* doctrinæ Muhammedicæ *asseclas*, antequam publicè novæ doctrinæ dogmata spargerentur, recenset *Elmac.* Hist. Sarac. l. 1. c. 1. D. *De primis religionis Muhammedicæ asseclis.*

פאול מן אמן בנבותה כדיגה בנת עמה תם מולאה זיד בן
תארתה תם עלי בן אביטאלב רצי אללה ענהם אגמעין תם גא
אבו בכר בכמסה נפר דעא גמיעהם אלי אלאסלאם פאגאבוה
והם עתמאן בן עפאן ואלזביר בן אלעואם ועבד אלרחמאן בן
עוף וסעיד בן אבי וקאץ ועביד אללה בן אלגראח הולא אלתסעה
סבקוא אלי אלאסלאם *Prima, quæ in Prophetiam ejus credidit, fuit Chadigha, filia patrui ejus; hinc ejus servus Zeidus, filius Harithæ: deinde Ali, filius Abitaleb, felicis omnes memoriæ. Postea quoque accessit Abubecrus, cum quinq; aliis: qui omnes ad Islamismum ab eo vocati obtemperaverunt: Suntq; Otman filius Affani, Zubeirus filius Avvami, Abdorrahman filius Aufi, Saadus, filius Abuvvakasi, & Obeidalla filius Algiarabi. Atque hi novem primi Islamismum sunt amplexi,* nempe eo adhuc tempore, quo clàm venenum suum Muhammed propinavit. Anno verò vocationis manifestatæ quinto, scribit idem *Elmac.* אסלם עמר
בן אלכטאב רצי אללה ענה פקוי אלמסלמין באסלאמה וכאנוא
יום אסלמוא תסעה ותלתון ותכמלוא בה ארבעין *Fidelis factus est*

Liber 2 de Pseudopr. Muham.

Omar fil. Alchitab, fel. mem. qui fide sua reliquos credentes confirmavit: crediderántque jam tum XXXIX. ita ut ille quadragesimus esset. Anno decimo כרג אלי אלטאיף פרעא אהלהא אלי אלאסלאם פלם יג׳יבוה. *Egressus est Muhammed Tajifam, ejúsque populum ad Islamismum vocavit, sed non paruerunt ei.* Sed פי אלסנה אלתאלתה עשר גא אליה גמאעה מן אלאוס ואלכזרג ועדתהם תלתה וסבעון רגלא ואמראתאן ובאיעוה עלי אלאסלאם וג׳על מנהם אתני עשר נקיבא תם רג׳עוא אלי אלמדינה ופשא אלאסלאם פי אהלהא פצארוא לה פי אלמדינה אנצארא *Anno decimo tertio venerunt ad eum quidam ex Avvas & Chazragh* (sic lectio vulgata. ex melioribus corrigitur exemplaribus) *viri nempe LXXIII. & mulieres duæ, qui super Islamismo fidelitatis ei juramentum præstiterunt, & ex his duodecim posuit duces* (hanc quoque lectionem correctiora suppeditant exemplaria) *qui postea Medinam sunt reversi. Et diffusus est Islamismus apud ejus incolas, factíque sunt ei adjutores in Medina.* Sunt fortè hi ipsi, qui in Thes. Gigg. appellantur נקבא אלאנצאר *quidam præcedentes ad capiendum templum*; aut אנצאר אלנבי *Adjutores Prophetæ.*

E. De æmulis Muhammedis, qui sunt

E. *Aemulos* Muhammed, ubi nova moliri cœpit, habuit & hostes non paucos, de quibus conqueritur *Sur.* VI. p. 80. ומן אטלם ממן אפתרי עלי אללה כרבא וקאל ·אוחי אלי ולם יוח אליה שי *Quis iniquior est eo, qui falsa confingit contra Deum, dicendo: Inspiratum mihi*

a. Iudæi.

est, cùm ipsi nihil sit inspiratum. Et primò quidem Judæi novo Prophetæ insultârunt, quos vicit, ut est apud *Elmacin.* p. 5. Coryphæum eorum è medio mox sustulit, ut diximus supra pag. 217. Deinde inter

b. Arabes.

ipsos quoque *Arabes* caput quidam extulerunt, ex quorum numero

1. Museilema.

fuit 1. Quidam *Museilema*, de quo *Elmac.* p. 9. ופיהא ארתד מסילמה אלכראב וארעי אנה שריכה פי אלנבוה ותבעוה קומה מן בני חניפה באלימאמה *Eo* (decimo Heghiræ) *anno defecit Museilema, Pseudopropheta, dicens se esse socium ejus in munere Prophetico, & sequuti eum sunt sui, ex filiis Hanifæ, Iamamæ.* Magna cumprimis successuum spes affulsit, anno Heghiræ XI. cùm Arabes deficerent, tributúmque pendere recusarent. Duxit uxorem *Thegiazim*, filiam Harithi, quæ *Prophetissa* nomen sibi vendicavit. Vix tamen triduum cum marito suo morata deserit eum, atque ad suos redit, ut est apud *Elmac.* p. 16. Paulò post cruentum inter Museilemæ asseclas, & Muhammedistas com-

commissum fuit prælium, illis vincentibus primò. Mox tamen, ut ἀλλοπρόσαλλος Mars esse solet, Ikirman, fil. Abugiahli, nomine Abubecri, post internecionem mille & ducentorum militum suorum, prælium instaurat, Museilemam, & decem militum ejus millia occidit, reliquos ad Islamismum cogit. Prælium describitur ab *Elm.* p. 16. 17. Liber 2. de Pseudopr. Muham.

II. *Aswad* Absites, de quo idem author, p. 9. ופי אלסנה אלחאריה עשר טהר אלאסוד אלעבסי אלכראב באלימן וארעי אלנבוה ועלב עלי צנעא ונגראן ועמל אלטאיף ואסתטאר דכרה פקתלה פירוז אלדילמי פי מנזלה *Anno undecimo apparuit Pseudopropheta Aswad Absites, in Arabia felici, qui dixit, se Prophetam esse, cœpitq; Sanaam, Nazranam, & Tajisæ ditionem, cúmque memoria ejus jam celebris esset, occidit eum Firus, Dailamita, in domicilio ejus.* Fuit hæc prima Abubecri victoria, scribit *Elmac.* p. 16. 2. *Aswad*

III. Est *Taliba*, de quo *Elmacin.* p. 16. וארעי טליחה אבן כוילד אלנבוה ואתבעה קומה מן בני אסד וסיר כאלד בן אלוליד אלמכזומי לקתאל טליחה אלכראב ומן אצאבה מן גטפאן וטי ואסד וקאתלהם והזמהם ואנהזם טליחה בעד דלך למא בלגה אסד וגטפאן ולם יזל מקימא פי אכלב חתי מאת אבן בכר תם אתי אלי עמר אבן אלכטאב פבאיעה פרגע אלי בלארה וקומה *Taliba quoque filius Chowailedi, Prophetam se jactavit, & secuti sunt eum sui ex posteris Ased. Et misit* (Abubecrus) *Chalidem, fil. VValidis, Machzumæum, oppugnatum Talibam Pseudoprophetam, quique se ei adjungerent Gatfanitas, Tajitas, & Aseditas, eósque is oppugnavit. Fugatus quoque est Taliba, postquam ad eum venerunt Aseditæ & Gatfanitæ: mansítq; Achlebi, donec obiit Abubecrus: postea enim accedens ad Omarem fidelitatis ei juramentum præstitit, atque in terram suam & ad suos reversus est.* 3. *Taliba.*

IV. Post Muhammedis tempora floruit Damasci celeberrimus Poeta, *Almotenabbi* dictus, de quo *Sion.* de Urb. & Morib. Orient. p 22. *Damascum quoque illustravit Poetarum Arabum facilè princeps Almotanabbi, qui literis & armis præstantissimus erat, ac propterea sæpe de se dicere solebat carmine Arabico:* Equi & campus me cognoscunt: bellum, concertatio, charta & calamus. *Hic Muhammedi omnibus viribus assimilari studebat, sed res non eundem habuit eventum. Nam ille cùm eleganter, ornatéque scripsisset Alkoranum, hic tum soluta tum ligata oratione mirum in modum excelluit: ille armis, hic arte militari præstitit:* Il- 4. *Almotenabbi.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

le נבי Nabbion, *id est*, Propheta *nuncupatus est*, hic מתנבי Motanabbi, *hoc est*, prophetans *voluit appellari. At ille vivens & post mortem infinitos ferè populos seduxit, hic verò dum vitam ageret non paucos ad se traxit, tamen post obitum anno 354. ac ætatis suæ 51. omnes ejus sectatores dissipati sunt.*

F. Quomodo Muhammedis Prophetia à Koreischitis sit excepta.

F. Consequens est, ut quo *animo Koreischitæ tribulem suum, Muhammedem*, Prophetæ jam axiomate apud multos insigne, *exceperint*, dicamus. Id verò colligi potest partim ex iis quæ diximus sup. p. 137. partim ex decreto illo contra Haschemi filios, ex quorum numero erat Muhammed, anno novæ religionis octavo, publicè suspenso, cujus *Elmacin*. pag. 3. his meminit verbis: פכתב קריש צחיפה אלא יעאמלוא בנו האשם בני אלמטלב ולא יכאלטוהם פעלקוהא פי אלכעבה *Et scripserunt Koreischitæ diploma, ne filii Haschemi cum filiis Almutleb fœdus inirent, aut cum iis miscerentur, idque in templo Meccano suspenderunt*; partim denique ex eo, quòd, ubi (utar verbis *Elmacini*) אשתד קריש וקוית שוכתהם וטמעהם *confirmati sunt Koreischitæ, eorúmque potentia & spes crevit*, Meccâ civem suum & Pseudoprophetam expulerunt, de qua *Fuga* seu *Hegira* (hoc enim nomine apud Scriptores venit) peculiari capite nobis est disserendum.

CAPUT IV.

De

HEGIRA, SEU FUGA MUHAMMEDIS.

In hoc capite tractantur sequentia I. Examinatur vox Hegiræ, *quæ Arabica est, & vera ejus significatio. II. Indicatur annus hujus Hegiræ. III. Proponitur causa fugæ; Illustratur hæc materia ex* Alkorano, Beidavi, *& cumprimis* Abunazaro. *IV. Enumerantur fugæ socii, qui* אלמהאגרון *appellantur. V. Locus fugæ est* Medina, *quæ &* Iatrib *dicitur; Recitantur quædam ex* Sionita. *VI. Epocha Arabica ab hoc anno desumta. VII. Catalogus subjicitur quorundam præliorum Muhammedicorum, ejúsque tandem mors.*

HAbebit, spero, tractatio hæc tantò majorem usum & gratiam, quantò memoria Epochæ Muhammedicæ, quæ à Pseudoprophetæ Arabum Fuga ortum suum habet, in Historicorum monumentis crebrior est. Dicemus

I. *De ipsa voce Hegira, quâ Muhammedis Fuga exprimitur, in Latinis etiam Scriptoribus.*

II. *De*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

II. *De anno Hegiræ, seu Fugæ.*
III. *De causis fugæ Muhammedi à Koreischitis imperatæ.*
IV. *De sociis fugæ.*
V. *De Medina, Muhammedis asylo, seu loco fugæ.*
VI. *De Epochâ Hegiræ; ejus origine & usu.*

A. Explicatur vox Hegira.

A. Vox igitur *Hegira* origine sua est Arabica הִגְרָה quæ *fugam* in genere notat quamlibet: à verbo הַגַר *fugit, evasit, se subduxit*. Deinde verò, quia Muhammedanis persuasum est, Muhammedem pietatis, divinique Numinis causâ; relictâ Meccâ, Medinam fugisse, peculiarem significationem hoc ipsum verbum in Conjug. 3. assumit. Est enim האגר vel האגר פי סביל אללה *pietatis causâ peregrinari*. Unde אלמהאגרה *Peregrinatio pietatis causâ*; & אלמהאגר אלי אללה *Exulans, peregrinans Dei causâ.* Confer quæ diximus sup. p. 6. 7. ubi denuò monemus, cavendum diligenter, ne, quæ à verbo הגר sunt deducta, cum nomine proprio הגר confundantur. Aliâs הגר etiam Arabiæ urbs est, quam *Alferganus* in Clim. II locat. *Forte*, scribit ex mente Cl. D. Præceptoris nostri, *M. Golii*, Georgius *Hornius* amicus olim & studiorum Arabicorum in Academia Groningana socius, in Sulpit. Sever. l. 1. p. 33. *ab Hagar matre sua, Arabes desumpserunt nomen. Ejus nominis etiam pagus extat prope Medinam. Egra vel Agra Ptol. Stephano, Plinio.* Αγαῖοι ἔθνος Αγραῖοι *Straboni & Stephano. Templum Meccanum extructum ab Ismaele videtur, siquidem ad sacelli portam puteus est, ubi consedisse Hagar cum infante volunt: unde Zemzem vocant.* De quibus prolixius, σὺν Θεῷ, in *Commentariis* nostris de Religione Araburn.

B. Annus Hegiræ indicatur.

B. Hæc verò Pseudoprophetæ fuga in annum decimum quartum novæ Religionis Muhammedicæ incidit. *Elmac.* Hist. Sarac. l. 1. p. 4. קאל אבו געפר אלטברי פי אלסנה אלראבעה עשר האגר צלי אללה עליה אלי אלמדינה *Dicit Abu Giafar Tabarita, anno decimo quarto migravit Muhammed gloriosæ memoriæ Medinam.* Præmiserat jam asseclas suos, & novæ fidei socios omnes, Abubecro excepto, & Ali, *Elmac.* ib. Idem author plenius de anno Hegiræ agit in prima Historiæ suæ parte מן ברו אלדניא חתי אלהגרה אלמחמדיה *ab initio mundi ad fugam usque Muhammedicam*, quæ ἀνέκδοτος adhuc est, & [illegible]. Verba ejus ad libri calcem hujuscemodi sunt: ואנתקל אלתאריך אלי מלוך אל מסלמין בער אן אנקצי אחד עשר סנה מן

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

מן ממלכה הרקל והי אול סנה מן אלהגרה יואפקהא סנה תלאת' ותלאתין ותסע מאיה ללאסכנדר די אלקרנין אבן פילבס אליונאני ויואפקהא סנה' סתה' אלף ומאיה וארבעה' ללעאלם ויואפקהא סנה סתמאיה וארבעה' עשר לתגסר אלסיד אלמסיח *Et translata est æra ad reges Muselmannos, anno XI. Imperii Heraclii, qui primus annus est Hegiræ, incidens in annum 933. Alexandri bicornis, filii Philippi, Græci; Conditi Mundi 6104. incarnationis Domini Meßiæ 614.* At *Patricid* p. 238. ופי אול סנה מן מלך הרקל מלך אלרום כאנת הגרה' אלנבי מחמד באלמדינה' פי שהר רביע אלאול ואקאם בהא מהאגרא עשר סנין ועמל אלמנבר פי סנה תמאן *Anno Heraclii primo* (variat hic) *Imperatoris Romanorũ, fuit Hegira; seu fuga, Prophetæ Muhammedis Medinam, mense Rabi ab priori* (Julio) *ibique exul substitit X. an. fecitque suggestum anno VIII.* Numerat autem annos *à Diocletiano ad Hegiram* 338 *A Christo* 614. *Ab Alexandro* 933. *A captivitate Babylonica* 1196. *Ab exitu filiorum Israel ex Aegypto* 2279. *Ab Abrahamo* 2786. *A Pelego* 3327. *A diluvio* 3858. *Ab Adamo* 6114. Erpenius, notis marg. ad *Elmac.* p. 4. scribit: *Incidit Hegira seu fuga Muhammedis in 16. Iulii anno æræ Christianæ 622.* Plures & alios Synchronismos vide apud *Buchholzerum* ad hunc ipsum annum.

C. Causa hujus fugæ enarrantur.

C. Sed cur Muhammed patriam suam coactus fuit deserere? Koreischitæ, procerésque Meccenses, cùm animum civis subdoli novam Religionem cudentis, Monarchiámque molientis animadvertissent, eum solum vertere jubent. Ad hanc ejectionem alludit Muhammed in ipso *Alkorano* his verbis: ואד ימכר בך אלדין כפרוא *cùm infideles tibi imponere vellent;* quomodo? ליתבתוך או יקתלוך או יכרגוך *ut vincirent te, aut occiderent te, aut expellerent te,* Meccâ nempe, ut *Beidavi* supplet, qui expressè scribit, esse hîc תדכאר למא מכר קריש בה חין כאן במכה לישכר נעמה אללה *Commemorationem ejus, quando insidias struxerunt illi Koreischitæ tum temporis, cùm esset Meccæ, ut ita Deo pro beneficio gratias ageret.*

Fabula tota citatur, ex Beidavi.

Historiæ compendium dabimus ex eodem *Beidavi*. Cùm Koreischitæ Meccæ in atrio quodam congregati, de Muhammede è medio tollendo cogitarent, irrepsit Satan, senecionis formâ assumtâ, eísque dixit: Eminus audivi, vos hîc convenisse, rem gravem deliberaturos, cui & ego interesse cupio consultationi. Ini-

Initium ergò facit Abultachtharæus, dicens: Consultissimum, meo judicio, fuerit, Muhammedem vinculis constrictum in carcerem compingere, omnesque captivitatis rimulas, una exceptâ fenestellâ, per quam cibus porrigi possit & potus, obthurare. At larvatus ille Diabolus hoc sibi consilium displicere fassus est. Hoc si feceritis, inquit, prohibere non poteritis, quominus populus cum manibus vestris ereptum liberet. Præstat igitur, inquit, Hascham fil. Amru, eundem limitibus nostris ejicere, ita enim nihil ab eodem nobis extimescendum mali. Sed ne hoc, inquit Veterator, probo consilium. Extorris enim alium contra vos armabit populum. Succedit Abu-Ghahel, qui voluit Muhammedem gladio ab adolescente stricto jugulari, atque hoc Satan judicium reliquis omnibus prætulit. Gabriel igitur Archangelus, ne jacturam fortè faceret Arabia tam portentosi monstri, has Muhammedi insidias detexit, eique הגרה *fugam* præcepit; quæ sequenti die (eam enim noctem cum Abubecro transegit) fuit sequuta. *Abunazarus* fil. Abdorrachman, fabulam prolixiùs recenset, quam non incommodè hoc loco referri puto: פי מכה דאר יקאל להא

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

2. Ex Abunazaro.

דאר אלנדוה ארא אראדוא תדביר אמרא פיגתמעוא פיהא פלמא
אראדוא למכר באלנבי אגתמע פיהא כמסה מן אלמשרכין והם
עתבה ושביבה ואבו גהל ואכוה אבו אלבחירי ועאצי אבן ואיל פי
אכתר אלרואיאת כאנוא כמסה קאל אלתעלבי כאנוא אתני עשר
דכלוא פי דאר אלנדוה ודכל בינהם פיהא אבליס עליה אללענה
עלי צורה שיך ופי ידה עצא פקאל לה אבו גהל אנא קד אגתמעגא
פי תדביר אמר כפי פארגע אנת יא שיך פקאל אבליס אני שיך מן
ארץ נגד ראית אלדהור ובלואת אלאמור אעלם מצאלח אלתדביר
ואפקה אלתאויל ואלתפסיר ואדכלוני פי דאר אלנדוה לעלי אנבבם
בתאוילה פדכלוה פתשאורוא פי אמר מחמד פברא עתבה עלירה
אללענה פקאל אן אלמות חק פאצברוא חתי יקץ אללה עלי מחמד
פנגגוא מן שרה פקאל אבליס עליה אללענה אין לך אגרת עלי
אלתדביר אגרת לא תצלח אלא לרעי אלמואשי פלו צברתם חתי
ימות מחמד ויטהר מחמד דינה פי משארק אלארץ ומעארבהא
פיגתמע ענדה עסכר עטים פיחארבוכם חתי יהלך גמעכם פקאלוא
מיקא

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

נמיעא צדקת אלשיך אלנגדי קאל שביבה עליה אללענה אני ארי
אן יחבם מחמד פי ביתו ויעלק אבואבה עלית התי ימות פיה גאיעת
ועטשאנא פקאל אבלים עליה אללענה והדא איצא ליס בצואב ואן
בני האשם יגתמעון אליה פיאכדונה מן אידיכם ויכלון סבילה
ויקע בינכם ובין אקראיבה עדאוה עטימה קאלוא צדק אלשיך
אלנגדי קאל עאן אבן ואיל נשד מחמד עלי בעיר ונסוקה פי
אלבאדיה ליהלך פיהא פקאל אבלים עליה אללענה והדא איצא
ליס בצואב לאן מחמד קוים אלקאמה צביח אלצורה פציח אללסאן
מליח אלביאן ורבמא ילקאה אחד ויהדיה אלי אלבלאד פיצדקה
כל מן יסמע כלאמה פיגתמע ענדה גמע עטים פירגע אליכם
פי הארבבם פצאחוא גמיעא צדק אלשיך אלנגדי תם קאל אבו
גהל עליה אללענה אני ראית אן יכרג מן כל קבילה שבאן פתהגם
עלי מחמד פי לילה תצרבה גמיעא באלאסאלחה חתי לא יעלם
קאטלה בעינה פאדא טלב אקארבה אלדיה פנגמע אלאמואל מן
אלקבאיל ונעטיהם וננגוא מן שרה פקאל אבלים עליה אללענה
אצבת ואחסנת פראיך אצוב ואחכן אלראי ותדבירך אחסן
אלתדביר ואתפקוא עלי קתל רסול אללה פתפרקוא מן דאר
אלנדוה פנזל גבריל עליה אלסלאם וגא בהדא אלאיה קולה
תעאלי ואדא ימכרוא בך אלדין כפרוא תם קאל גבריל אן אללה
תעאלה יקול לך אכרג מן מכה אלי אלמדינה : id est, *Mecca domus est*, Domus convocationis, *vel* congregationis *appellata, in qua conveniebant; quoties de re aliqua ordinandum fuit aut deliberandum. Eodem se receperunt, cùm insidias parare vellent Prophetæ, Associantium* (infidelium Arabum) *quinque, nempe; Othba, Schabibah, Abn-Ghabel, fratres Abulbachiri, & Aazi, filius Vail. Ex plerorumque traditione numerantur quinque, Tholabæus tamen duodecim habet. Hi igitur Domum congregationis fuerunt ingressi, & cum eis Ablis* (Diabolus) *maledictus, figurâ senis baculum manu tenens. Dixit autem ei Abn-Ghabel: Congregati sumus ad deliberandum de re arcana, tu ergò, ô Senex, facesse hinc. Respondit Ablis. Ego sum Senex Negidhæus, qui secula vidi, & rerum experientiâ probatus, evasi: Novi consiliis negotia expedire, résque* arcanas *explicare & interpretari. Concedite igitur mihi ingressum in Domum congregationis, si fortè vo-*

vobis ejus (negotii vestri) *suppeditare possim explicationem. Cúmque introduxissent eum, de negotio Muhammedis consulârunt. Initium fecit Othba maledictus, dicens: Morte dignus est*: vel; *mors ipsi certò destinata est, certò morietur. Patienter modò feratis, usque dum Deus judicium suum de Muhammede fecerit, tunc enim à malitia ejus liberabimur. Respondit Ablis maledictus: ubi habes prudentiam tuam politicam? Ad hoc unum aptus es, ut armenta pascas. Si exspectaveritis, usque dum Muhammed fuerit mortuus, spargetur ejus religio Orientem versus & Occidentem, & adjungetur ei magnus exercitus, qui vos oppugnabit, usque dum omnes vos perdiderit. Et dixerunt unanimiter omnes; Vera dixit Senex Neghidaus. Schabibah autem maledictus dixit: Consultum mihi videtur, ut Muhammed includatur carceri, omnésque portæ ejus obserentur, usque dum fame mortuus fuerit & siti. Sed nec hic rectè consulit, inquit Ablis. Congregati enim filii Haschem eripient eum manibus vestris, libertatique restitutum dimittent viam suam, atque sic inter vos & amicos ejus magna erit inimicitia. Atque hanc Senis Neghidai sententiam iterum probârunt. Dixit Azi, filius Vail: vinctum Muhammedem camelo imponemus, eúmque in desertum deportabimus, ut in eo pereat. Sed iterum excepit Ablis, nec hunc congruè consulere. Esse enim Muhammedem staturâ pulchrâ praeditum, formâ eleganti, linguâ eloquentissimâ, suavem in explicationibus: Quòd si fortè quis in ipsum inciderit, & ad terram habitabilem duxerit, fidem ei adhibebit, quisquis verba ejus audierit, atque sic conveniet ipsum magna multitudo, quâ, ad vos revertens, bellum inferet. Et iterum elata voce omnes clamârunt: Vera dixit Senex Neghidaus. Tandem dixit Abu-Ghahel maledictus: Ego verò existimo id tutissimum fore, si ex una quaq; tribu duo adolescentes egressi in Muhammedem noctu facerent irruptionem, eúmq; armis confoderent, adeò ut, quis ipsum occiderit, nemo posset cognoscere: quòd si amici ejus damnum sarciri velint, hinc inde à tribubus facultates colligemus, easdémque iis dabimus, atque hac ratione ab ejus malitia liberabimur. Dixítque Ablis suus maledictus: Turem acu tetigisti. Consilium profectò tuum optimum est, & convenientissimum, tuáque prudentia politica praestantissima. Consentientes igitur in Muhammedis necem egressi sunt è domo congregationis. Et descendit Gabriel, super quo pax, eiq;* (Muhammedi) *attulit versiculum hunc*: Cúmque imponere tibi vellent infideles (occurrit Sur. VIII. p. 99.) *eique dixit*: Mandat tibi Deus altissimus, ut Meccâ egressus Medinam abeas. Subsequuta mox fuit fuga ipsa, a. ætatis Muh. 54.

Liber 2. de pseudopr. Muham.

D. Quos habuerit Muhammed *fugæ socios* ex *Elmacino* optimè disci-

D. Socii fugæ Muhammedis.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

discimus. Ita ille p. 4. ופיהא אמר אנחאבה באלהגרה אלי אלמדינה פכרנוא אליהא ולם יתכלף מעה אלא אבא בכר ועלי רצי אללה ענהמא *Eodem* (13. videl. ab origine novæ Religionis) *anno jussit suos migrare Medinam, qui omnes eò egressi sunt, præter Abubecrum, & Alim, qui cum eo manserunt*. De subsequenti verò ipsius Muhammedis fuga sic loquitur: *Muhammed, Medinam concedens, habuit secum*, אבו בכר אלצדיק ועאמר בן קמרה מולא אבי בכר ודלילהם עבד אללה בן ארתקט ותכלף עלי ענה תלאתה איאם בארנה פי קצי אשעאלה תם לחק בה וכאן דכולה אלי אלמדינה יום אלאתנין נצף אלנהאר וקיל יום אלכמיס לאתנתי עשר לילה כלת מן שהר רביע אלאול ואקאם נאזלא עלי אבי איוב כאלד בן זיד חתי בני מסגדה ומסאכנה תם תחול אליהא *Abubecrum, justum, & Amarum, filium Kamræ, servum Abubecri, dúxque eorum fuit Abdalla, filius Artakati. Ali autem triduum cum venia ejus adhuc remansit, ut res suas disponeret: deinde verò ei se adjunxit. Ingressus autem est Medinam ipso meridie diei lunæ* (secundùm alios, Jovis) *qui 12. erat mensis Rabii prioris: & divertit apud Chaledum Abi-Iob, fil. Zeidi: donec templum suum extruxit & & ædes, in quas deinde migravit.* Atque hi omnes peculiari nomine apud Arabes appellantur אלמהאגרון *Religionis causâ fugam capessentes*: de quibus *Surat.* XVI. אלנחל ipse Muhammed ita loquitur: ואלדין האגרוא פי אללה מן בעד מא טלמוא *Et qui fugerunt in causa Dei, postquam injuriâ affecti sunt.* Atqui hi, explicante *Beidavi*, sunt רסול אללה ואצחאבה אלמהאגרון טלמהם קריש פהאגר בעצהם אלי אלחבשה תם אלי אלמדינה ובעצהם אלי אלמדינה או אלמחבוסון אלמעדבון במכה בעד הגרה רסול אללה והם בלאל וצהיב וכבאב ועמאר ועאבס ואבו הנרל וסהיל *Apostolus Dei, ejúsque comitatus, quos cùm Koreischitæ oppressissent alii eorum fugerunt primò in Aethiopiam, postea Medinam; alii verò rectà tenderunt Medinam: Aut* intelliguntur *illi, qui post Muhammedis fugam in carcerem dati sunt, variísque modis cruciati, ut sunt Balal, Zohaib, Chabbab, Ammar, Abes, Abu-Handel, & Sohail.* Geminæ hujus assectarum Muhammedis fugæ mentio etiam fit aliàs. Eam uno nomine duali הגרתאן appellant. Unde דו אלהגרתין *est qui iter illud & ad Abyssinos & Medinense suscepit.* Alibi, in Alkorano, unius tantùm fit mentio,

tio, in fuga Muhammedica, comitis *Abubecri*. Ipsum dabimus textum cum commentariis *Beidavi*. Sur IX. p. 105. אר אכרגה אלדין כפרוא תאני אתנין אר המא פי אלגאר אד יקול לצאחבה לא תחזן אן אללה מענא *Cùm expulissent eum infideles unico tantùm comite assumto* (ita enim verba Arabica παραφράζει *Beidavi*) *unáque essent in spelunca, dixit* (Muhammed) *socio suo* (Abubecro, *Beid.*) *Noli tristari: Est enim Deus nobiscum*, subsidio suo & auxilio, *Beidavi*; qui occasionem versiculi hujus sequentibus exprimit verbis: רוי אן אלמשרכין טלעוא פוק אלגאר ואשפק אבו בכר רצי אללה ענה עלי רסולה עליה אלסלאם פקאל עליה אלסלאם מא טנך באתנין תאלתהמא פאעמאהם אללה ען אלגאר פגעלוא יתרדדון חולה ולם ירוה וקיל למא דכלא אלגאר בעת אללה חמאמתין פבאצתא פי אספלה ואלענכבות פנסגת עליה *Tradunt, Associatores ascendisse supra cavernam*; in qua nempe delituit Muhammed. *Cùmque Abubecer f. m. Apostoli p. m. misertus esset, dixit ei Muhammed: Quid tibi videtur de duobus* (nobis) *quibus adjunctus est tertius? Et ecce cæcitate eos* (Koreischitas) *Deus percussit ad speluncam, adeò ut hinc inde circa eam oberrantes, illum non viderint. Dicitur etiam, quòd cùm ingressi essent speluncam excitârit Deus duas columbas, quæ ad inferiorem antri partem ova ponebant, araneam item, quæ telâ suâ textâ* antri os tegebat. Dignus profectò aranearum umbraculo, de quo *Iobi* c. VIII. v. 14. בית עכביש מבטחו *Domus* (tela) *araneæ spes ejus, qui Dei obliviscitur.* Author tamen Conf. Sectæ Muh. p. 38. ait cinere in aërem sparso prohibitos esse quò minùs eum assequi potuerint.

Liber I. de Pseudopr. Muham.

E. Asylum verò vel locus refugii Muhammedis est *Medina*, quæ & מדינה אלנבי *Medinat alnabbi*; vulgò, sed corruptè, scribi solet *Medina Talnabi* urbs prophetæ; dicitur. Decem dierum itinere Meccâ distat. Eadem urbs *Iatrib* vocatur. Unde *Sur.* אלאחזאב ad verba: יא אהל יתרב *O popule Iatreb*, scribit *Beidavi*; הו אהל מדינה וקיל הו אסם ארץ וקעת אל מדינה פי נאחיה מנהא *O popule Medinæ. Alii tamen dicunt, Iathreb esse nomen terræ, in cujus tractu Medina sit sita. Rodericus Toletanus* in Hist. Arab. c. III. hujus etiam meminit loci: *Et quia adhuc Mecha*, inquit, *pro majori parte à Coraxinis Idolorum cultoribus tenebatur, ipse quasi humiliter cedens, in villam suam Iatrib declinavit, & postea resumtis viribus, intravit Mecham. Zonar.* t. III. p. 3. Λάθριβον appellat.

E. Asylum Muhammedis Medina.

Quæ & Iatrib dicitur.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

lat. De hac urbe *Sionita* de urbib. & morib. Orient. c. VIII p. 39. *Medina scil. urbs per antonomasiam dicta & Medinatalnabbi, hoc est, civitas Prophetæ, quia Mohamed primò, cum Meccam patriam deserere coactus esset, se in hanc urbem, quæ Iathreb dicebatur, recepit, ac ejus Dominus factus est. Non igitur, quia ex ipsa sit oriundus, ut multi malè sibi persuadent, Mohamedes dictus fuit Medinensis: siquidem Meccæ natus, ibique educatus, tum demum ibidem ætatis suæ anno* 40. *& Alexandri Magni* 933. *ut notat Ben Casem, cœpit maledictam & execrabilem suam evomere doctrinam & clàm primò, deinde palàm, impudentiæ larvis indutus, novas opiniones spargere, novásque leges disseminare ausus est. Hoc ut ad Magistratus aures pervenit, publico edicto tanquam urbis pestis ejectus est, anno ætatis suæ juxta Ben-Casem sententiam* 52. *juxta verò Abdillatif Ben-Iusof* 53. *ad hanc urbem, quæ tunc temporis Iatreb dicebatur, fugit.* Idem ex Geog. Nub. p. 246. *A Mecca ad Medinam, cujus nomen est Iathreb (quæ urbes sunt Arabiæ felicis) viâ rectâ decem sunt fere stationes.* Et p. 247. *Medinam palmæ circumdant plurimæ, crassorum feraces dactylorum, quibus vitam sustentant incolæ suam, nulla aut semina, aut armenta possidentes. Magnitudo hujus urbis æquat mediam partem Meccæ. Sex passuum millibus procul ab urbe est mons Ohod* (celebris à prælio à Musliminis ibi gesto) *quo nullus est alius eidem urbi propinquior.* Atque in hac urbe magnam Alkorani partem infelicissimus faber cudit, utpote in qua annos moratus est VIII. tot enim juxta *Elmacinum*, (*Patricid.* ponit X. unde etiam vocem Arabicam הגרה *decennale regni Muhammedici spatium* explicant) inter Fugam & Meccæ expugnationem intercesserunt.

F. Epocha Hegira.

F. *Epocha* Arabum celeberrima est hæc ipsa, à Muhammedis fuga deducta. *Elmac.* p 4. ועלי הדא אלסנה אלתאריך בסני אלהגרה והי אלסנה אלראבעה ואלכמסון מן עמרה *Atque ab hoc anno* (16. Jul. 622. æræ Christianæ) *æra ducitur Hegira, estque annus ætatis Muhammedis* 54. Initium fecit Omar juxta *Elmac.* p. 26. אול מן ארך בעאם אלהגרה וכתם אלכתב *Primus ab anno Hegiræ supputavit, & literas obsignavit Omar.* Observantur autem in hac Hegira anni lunares. Unde iterum *Elmacinus* p. 11. קאל אלמורך כאן תאריך סני אלהגרה באלסנין אלקמריה *Ait Historicus: Aera Hegiræ observat annos lunares.* Eos deinde cum annis solaribus confert, quorum ab Adamo ad Muhammedis mortem elapsi sunt 6123. menses novem, dies

dies quatuordecim. Medinæ quàm diu substiterit, quid præstiterit, quæ bella gesserit, ex *Elmacino* & aliis Scriptoribus Arabicis erui potest. Nobis primaria saltem capita attigisse satis erit. Primo Hegiræ anno, patruum Hamza candido instructum vexillo (atque hoc primum fuit והו אול לוא עקדה *vexillum, quod Muhammed cuiquam dedit*, scribit *Elm.* p.4.) cum 30. Musliminis emisit, quorum tamen conatus irritus fuit.

Succedunt bella post Fugam gesta.

Prælium Beder.

Anno *secundo* commissum fuit prælium illud famosum & celebre in *Beder*, vel *Bader*, de quo sic *Elmac.* p. 5. ופי אלסנה אלתאניה כאנת עזוה בדר אלאולי ועזוה בדר אלכברי קתל פיהא צנאדיד קריש וכאנת לילה אלגמע לסבעה עשר לילה כלת מן שהר רמצאן לאנה סמע אן אבא ספיאן בן חרת מקבל אלי אלשאם פי עיר עטים פיה אמואל קריש פכרג לאכדהא פלגא אבו ספיאן באלעיר אלי מכה וכאנת עדה אלמסלמין תלתמאיה ותסע עשר וכאנת עדה אלמשרכין מא בין אלתסע מאיה ואלאף ואנתצר אלמסלמון וקתלוא מן אלמשרכין סבעין רגלא ואסרוא מתלהם ואסתשהד מן אלמסלמין ארבעה עשר רגלא *Anno secundo commissum est prælium Badrense primum, quod & magnum dici solet, in quo occisi sunt Koreischitarum duces aliquot fortissimi. Erat autem dies Veneris* 17. *mensis Ramadan. Audiverat enim, Abusophianum, filium Harethi in Syriam cum magna Caravana, Koreischitarum opibus onusta contendere. Egressus igitur est eas direptum. Abusophianus autem cum Caravana Meccam fugit. Muslimini erant numero* 319. *Infidelium verò inter* 900. *&* 1000. *Viceruntq; Muslimini, occidentes infidelium* 70. *totidemq; capientes; Ex Musliminis verò tanquam Martyres occubuerunt viri* 14. Habent enim Muhammedani Martyrum loco, quotquot in præliis Religionis causâ susceptis mactantur. Commendatur prælii hujus eventus crebrò in Arabum scriptis, imò in ipso etiam Alkorâo aliquoties. *Sur.* Al-Imran legimus: קד כאן לכם איה פיתין אלתקתא פיה תקאתל פי סביל אללה ואכרי כאפרה ירונהם מתליהם ראי אלעין ואללה יויד בנצרה מן ישא *Iam datum vobis fuit signum in duobus agminibus, quæ inter se concurrebant. Alterum agmen pugnabat in via Dei, & alterum erat incredulum; Videbant eos se duplo potiores conspectu aperto*(id est, ita præstri-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

(fi infidelium erant oculi, ut numero alterum tantum majores & copiosiores crederentur, pro ut Beidavi prolixè explicat ad *Surat*. VIII. p. 298. 299. 300.) *Deus autem auxilio suo juvat quem vult*. Ubi *Beidavi* observat, alludi hîc ad יום בדר *diem, vel cladem Beder*, sermonémque esse directum ad Koreischitas. In eadem *Suratâ* paulò inferiùs nominatim prælii hujus mentio fit. אד המת טאיפתאן מנכם אן תפשלא ואללה וליהמא ועלי אללה פליתוכל אלמומנון ולקד נצרכם אללה בבדר ואנתם אדלה פאתקוא אללה לעלכם תשכרון אד תקול ללמומנין אלן יכפיכם אן ימדכם רבכם בתלאתה אלאף מן אלמלאיכה מנזלין בלי אן תצברוא ותתקוא ויאתוכם מן פורהם הדא ימדדכם רבכם בכמסה אלאף מן אלמלאיכה מסומין *Cùm putarent duo agmina de vestro numero inferiora fore, at Deus adjutor eorum fuit, Deóque fidunt fideles: nam & aliâs juvit vos Deus in Bider, cùm miserè vobiscum ageretur. Timete ergò Deum, quo illi sic gratias agatis. Si dixeris fidelibus, nonne sufficiet vobis, quòd juvit vos Dominus vester tribus millibus Angelorum de cœlo missorum? Quare si patientes sitis & timentes Deum, veniet ad vos hoc ipso tempore, servabítque vos Dominus quinque millibus Angelorum notatorum*. Paulò pòst: ליקטע טרפא מן אלדין כפרוא או יכבתהם פינקלבון כאיין Non est autem auxilium illud, nisi à Deo forti, sapienti, *ut præcidat partem ex iis, qui credere nolunt, aut reprobrat eos, quò, omni destituti spe, vertantur in fugam. Beidavi* per טרף *partem*, intelligit 70. nobiles Koreischitas in prælio Bidrensi occisos, & totidem captos. Loquitur etiam de hoc prælio *Suratâ* XXXII. Imò Muhammed sic voluit à suis victoriam Bedrensem recoli, ut contra omne futurum malum esset ἀμυντήριον & solatium. Unde ad verba Alkorani אן ינצרכם אללה פלא עאלב לכם ואן יכד לכם פמן דא אלדי ינצרכם מן בעדה *Si Deus vos juverit, vobis nemo prævalebit, si autem vobis contrariabitur, quis est, qui vos juvare postea possit?* *Beidavi* observat, *si juverit vos, pro ut juvit in prælio Beder*. Fuit & aliud bellum *Bedrense*, anno fugæ 4. commissum *Elmac*. p. 6.

Bellum fossæ.

Anno quinto gestum est יוֹם אלכנדק *bellum fossæ*, ubi decem millia Judæorum, Koreischitarum, aliorúmque Muhammedanis se opposuerunt. Vicit tamen Muhammed cum exigua suorum jactura. *Elmacin*. 6. Incidit in hunc eundem annum prælium *filiorum Koraidæ*, contra quos ipse Muhammed feliciter pugnavit. *Elmac*. p. 16.

An-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Clades Hadiabitica.

Annus sextus multis cladibus celebris est, *Hadibiatica* (est enim ex correctione viri cujusdam in Arabica literatura versatissimi pro חדיתיה apud *Elmac.* legendum חדיביה) qui locus est propè Meccam, ubi inter Muhammedem & Koreischitas armistitium (hîc enim iterum pro וצ̇ע אלחרת *ut liceat arare*, substitui debet אלחרב ut *deponantur arma*, induciæ ineantur) decennale fuit institutum. Atque hoc ipso ביעה אלרצ̇ואן וכאנת אלביעה תחת אלשג̇רה ופקדת בעד דלך *Inauguratio benevolentiæ secuta est. Inauguratus autem fuit* (Muhammed) *sub arbore, quæ postea periit, Elmac.* p. 7. Noluit enim vel ipsa natura novos Muhammedis conatus probare, sed suum potiùs manifestò hac in re dissensum testari.

Prælium Chaibarense.

Anno fugæ septimo successit עזוה כיבר *Prælium Chaibarense*, ubi iterum victor existens castella aliquot magno cum vitæ discrimine expugnavit. Victis pepercit, ita tamen ut magna annuatim penderent tributa. Hac pacis conditione Bedrenses quoque fruebantur, & Judæi, qui, vires Muhammedis crescere in dies videntes, vitæ ejus insidias struxerunt. Undè *Elmacinus* p. 8. refert; Zeinabam, filiam Alharithi Judæam, Muhammedi obtulisse ovem, veneno infectam, de qua cùm, esurus aliquid, sumsisset, dixit: אן הרא אלעצ̇ו ליכברני אנה מסמום *Ex hoc membro conjicio, ovem hanc venenatam esse.*

Mecca expugnatur.

Octavo anno, cùm Koreischitæ fædifragio Muhammedi expugnandæ Meccæ occasionem præbuissent, exercitu decem millium instructo Metropolim illam, quam aliquot annis antè deserere fuit coactus, sine cæde & pugna ingreditur, securitate præstita Meccensibus, exceptis paucis, quos mori maluit, quàm superstites novum regnum turbare. Victricia profectò Muhammedis hactenus fuerunt arma contra Arabes & Judæos, illos maximè, qui sacrorum avitorum nunquam ita fuerunt tenaces, quin aliqui subinde ad captum hominis cultæ Muhammedis religioni faverint, quorum deinde vel perfidiâ vel pusillanimitate factum, ut alii quoque belli ardorem extimescentes ῥιψάσπιδες facti fuerint. Unde Muhammed & asseclæ ejus tot victoriis & trophæis superbientes *Sur.* IX. exclamant: לקד נצרכם אללה פי מואטן כתירה *Juvit utique vos Deus in multis locis*, belli nempe, ut *Beidavi* explicat, i.e. *congressibus.* Mox tamen subjicitur clades Muslíminorum in valle *Honain* ab Arabibus Paganis accepta. His ea innuitur verbis: ויום חנין אר אעג̇בתכם כתרתכם פלם תג̇ן ענכם שיא

Liber 1.de Pseudopr. Muham.

Prælio Honaim Muhammedani cæduntur.

שיא *Die prælii Honain,cùm ipſosmet vos admiratio multitudinis veſtræ caperet,quæ tamen nihil vos juvit,*in fugam converſi eſtis. *Beidavi,*ex Arabum ſcriptis prælium ita deſcribit: Vallis eſt (eam *Elmac.*p.8. והדי מערוף *vallem* appellat *notiſſimam*) *inter Meccam & Taiph, in qua Muhammed cum infidelibus* (erant illi Thakifii, & Havazini ſub duce Melico, filio Auſi,qui paulò pòſt Islamiſmum fuit amplexus *Elmac.*p.8.) *armis decernit.Muhammedis.exercitus.ex XII.mill.erat collectus,quorum decem millia aderant* פתח מכה *capta Mecca: duo verò,* מן טלקא הואזן ותקיף *ex captivis Havazinis & Thakipheis. Hoſtium erant milliaquatuor. Muhammedani igitur videntes,numero ſe cæteros multùm vincere,ſpreta eorum parva manu,victoriam ſibi polliceri cœperunt,alii alios exhortantes,ut ne animum abjicerent,eſſe enim ſe multis paraſangis potentiores. Hanc verò ſecuritatem, aut confidentiam potiùs,ex tanta multitudine exortam,cauſam fuiſſe amiſſæ victoriæ.Mox enim Muslimos cæſos & in fugam datos Meccam conceſſiſſe, ubi Muhammed cum haſta ſua ſubſtiterit,à paucis quibusdam ſtipatus,Abbaſo nempe & Abu-Sophiano,quorum ille patruus erat,hic filius patrui,qui ante deditionem Meccæ operam jam ſuam Muhammedi obtulerunt.* Ecce quàm ſedulus ſit Muhammed & ingenioſus in excuſanda accepta clade! Ne fortè alii à cœpto reſilirent,& ab inflicto infortunio nova hæc ſacra ſuſpecta haberent,cauſam adverſæ fortunæ in ſuam ſuorúmque transfert jactantiam,quâ,contemto hoſte,ſuis nimium tribuerint viribus. Poſtea verò, ubi,redintegratis copiis,hoſtem denuò aggreditur,eúmq; (ut videre potes apud *Elmac.*p.8.) fundit,angelico præſidio cœlitùs miſſo,hanc acceptam ferendam felicitatem ſuis perſuadet. *Alkorani* verba ita ſonant: תם אנזל אללה סכינתה עלי רסולה וכל אלמומנין ואנזל גנודא לם תרוהא ועדב אלדין כפרוא ודלך גזו אלכאפרין *Poſtea demiſit Deus majeſtatis ſuæ præſentiam*(eſt enim Rabbin. שכינה quod tamen ipſi Arabes non intelligunt: unde *Beidavi* reddit per רחמתה אלתי סכנוא בהא *miſericordiam ejus,in qua habitârunt*) *ſuper Apoſtolum ſuum,omnésque fideles.Demiſit etiam exercitum, quem non videbatis,quo punivit eos,qui ſunt infideles. Atque hæc eſt retributio infidelium.* Nomine exercitus,quem Arabes oculis ſuis non uſurpârint,intelligit *Beidavi* Angelos, quorum, juxta alios,fuerint quinque millia; juxta alios 8.juxta alios tandem 16.millia. Reliqua eodem anno ſuſcepta & confecta prælia recenſet *Elmac.*p.8.&.9. Ultimum incidit in annum 9.quod *Tebucenſe* vocatur. Cùm itaque vi-

vidissent miseri isti mortales, armis Muhammedem vix oppugnari posse, de alia quidam excutienda quercu cogitârunt, somnia quoque, Enthysiasmos, & prophetias commenti sunt, quæ tamen ipsæ quoque fraudes, ut suprà; ubi de æmulis Muhammedis actum est; malè successerunt. Atque sic Muhammed Rex pariter & Pseudopropheta inter suos honoratus vixit ad annum *Fugæ* XI. quo ex Meccana peregrinatione redux mortuus fuit, teste *Elmac.* Hist. Sara p. 9. ותופי יום אלאתנין אלתאני עשר מן שהר רביע אלאול וכאן עמרה תלארת וסתין סנה וקיל כמס וסתין סנה *Obiit autem die Lunæ, qui duodecimus erat mensis Rabii prioris, cùm natus esset annos sexaginta tres, aut, secundùm alios, sexaginta quinq;.* Et *Patricid* p. m. 247. ופי אלסנה אלחאדיה עשר מן מלך הרקל תופי מהמד אבן עבד אללה נבי אלמסלמין יום אלאתנין ללילתין כלתא מן שהר רביע אלאול לסנה אחד עשר מן אלהגרה ודפן פי ביתה אלדי תופי פיה והו בית עאישה וכאנת עלתה תלת עשר יומא ומאת ולה מן עמרה תלתה וסתון סנה ולם יכלף ולדא אלא פאטמה ומאתת בארבעין יומא ויקאל בסבעין יומא ודלך פי כלאפה אבי בכר *Anno undecimo Imperii Heraclii mortuus est Muhammed, filius Abdalla, Propheta Musliminorum, die Lunæ, qui erat secundus mensis Rabii prioris, anno fugæ undecimo, sepultúsque est in domo sua, in qua etiam obiit, éstque illa domus Ajischæ. Morbus ejus duravit dies tredecim, posteáque mortuus est anno ætatis 63, nullis relictis liberis, exceptâ Phatemâ, quæ quadragesimo die post, aut; juxta alios, septuagesimo, Imperante Abubecro, animam quoq; exhalavit.* Natura, Scribæ, judices, vexillum, symbolum, Gubernatores haberi possunt ex *Elmacino* p. 10. Nobis ea, quæ ad statum politicum pertinent examinare & minutatim persequi curæ non est. Compendium earum rerum inseremus fortè Historiæ nostræ Ecclesiasticæ.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

Mors Muhammedis.

1. *Ex Elmacino.*

2. *Patricide.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

CAPUT V.

De
CAUSIS MUHAMMEDISMI CONSERVANTIBUS.

Causæ Muhammedismi conservantes sunt ferè ea ipsa notæ, quas Bellarminus pro veritate Ecclesiæ Romanæ affert, cujusmodi sunt. I. Nomen Ecclesiæ & verè credentium seu Catholicorum. Unde Muhammedis Chalipha אמרא אלמומנין Principes fidelium; *in qua tamen voce puerilis Genebrardi hallucinatio castigatur; vocantur. Plerorumq; etiam Imperatorum nomina ad pietatem sunt composita. II. Antiquitas, quam Muhammedani ab ipso accersunt Adamo. III. Duratio diuturna, & nunquam interrupta, quæ Muhammedismo per secula X. non potest negari. IV. Multitudo credentium, vel fidei ejusdem asseclarum, quâ Christiani à Muhammedanis superantur: Constat autem multitudo illa* a. *ex Mamlucis.* b. *Ex iis, qui minis vel promissionibus ad Islamismum coguntur.* c. *Qui sponte impietati Muhammedicæ accedunt.* d. *Ex decimis, quæ Turcarum Imperatori debentur. V. Successio, quam Muhammedani ostendunt in doctrina & doctoribus. VI. Gloria miraculorum, quam ipsi Pontificii iis largiuntur. Ex Muhammedanis eandem multi asserunt, ipse tamen Muhammed parcus fuit in jactandis miraculis. VII. Sanctitas externa, quam probant* a. *in genere omnes.* b *In specie Monachi.* c. *Sancti.* d. *In templis. VIII. Confessio hostium. IX. X. Felicitas eorum, infelicitas hostium.*

DIximus jam aliquoties, habuisse Imperium Muslimicum successus statim incredibiles & rerum omnium ad nutum & votum eventus felicissimos, usq; adeò, ut vix ulla Monarchia latiùs tam brevi temporis spatio sua dilatârit pomœria, quàm cum ipso Imperio Muhammed luem doctrinæ pestiferam: Ab initiis parvis perpetuo secundorum eventuum tenore maximam & florentissimam orbis Christiani partem armis subegit, & fidem infidelitati succumbere coegit. Postea, regno semel stabilito, & veneno per universum ferè orbem diffuso, quæri cœptum est non tam à Muselmannis, quàm fidei Christianæ conseceraneis, unde factum, quòd Religio, in multis tam manifestè blasphema, in aliis ridicula, perplexis ubique & vix ipsis Arabibus cognitis constans principiis, tantum protinus non consequuta modò fuerit consensum, sed & eundem obtinuerit ad hæc nostra tempora. Habebit propterea, caput hoc, in re Theologica majorem usum, quia nobilis illa controversia de notis veræ Ecclesiæ haud obscuram hinc accipiet lucem. Patebit inde infirmitas causæ Pontificiæ, qui pro veritate Ecclesiæ iisdem ferè certant notis, quibus Muhamme-

Muhammedani easdem Ecclesiæ suæ obtendunt notas, quas Pontificii.

medani. Elucebit ex hac tractatione, rectissimè Reformatos Ecclesiam veram ab aliis conventiculis secernere pura verbi Dei prædicatione, & legitima Sacramentorum administratione. Cùm enim pleræque notæ Bellarminianæ *ἴσως* rectiùs competant Muhammedismo, quàm Papismo, aliæ eâdem ab iis rapiantur & usurpentur audaciâ, quâ à Pontificiis, quis non videt alias, soli veræ Ecclesiæ competentes, quærendas esse notas?

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

Prima nota est, inquit Bellarminus Controv. IV. General. l. 4 c. 4. *ipsum Catholicæ Ecclesiæ & Christianorum nomen*. Utrumque sibi arrogant Muhammedani. Illud quidem sensu magis, quàm verbo, quia Græcum est & auribus Arabicis peregrinum. Habent tamen duas voces æquipollentes אלמומנין & אלמסלמין quæ *credentes, orthodoxos* notant. Vide sup. p. 3. & 4. Unde ab Imperio Omari & deinceps Imperatores Muslimici אמרא אלמומנין *Imperatores fidelium* nuncupari voluerunt. *Patricid.* Hist. Eccles. p. 294. ואלמעירה הו אול מן סמא עמר אבן אלכטאב אמיר אלמומנין לאן אלנאס כאנוא בעד מות מחמד יסמוא אבו בכר כליפה רסול אללה וארא כתבוא אליה עמאלה בתבוא אלי כליפה רסול אללה מן פלאן ולמא ולי עמר אבן אלכטאב כאנוא יסמונה כליפה כליפה רסול אללה וכאנוא עמאלה יכתבוא אליה אלי כליפה כליפה רסול אללה מן פלאן ולמא ולי עמר אבן אלכטאב אלמעירה אבן שעבה עלי אלבצרה כתב אליה לעבד אללה עמר אבן אלכטאב אמיר אלמומנין פסמי עמר אבן אלכתאב אמיר אלמומנין פמד דלך אלוקת יסמיוא אלכלפא אמיר אלמומנין *Fuit autem Mogeira primus, qui Omaro, filio Alchittabi, nomen Amir-almumenin* (Principis fidelium) *imposuit. Nam post Muhammedis obitum solebant homines Abubecrum appellare Chalipham* (successorem) *Legati Dei. Quotiescunque ergò illi præfecti ejus scripserunt, hac usi sunt formulâ: Ad Chalipham Apostoli Dei, à N. Cùm autem Omar, filius Alchittabi ad gubernacula sedisset, eundem Chalipham Chaliphæ Apostoli Dei nuncupârunt: ejusdem proinde præfecti literas ad eum daturi scribebant: Ad Chalipham Chaliphæ Apostoli Dei à N. Cùmque Omar filius Alchittabi Mogeiram Ibn-Schaaba præfecisset Basoræ ita ad eum scripsit: Servo Dei, Omaro, Ibn-Alchittab, Principi fidelium. Atque sic vocatus est Omar, filius Alchittabi Amir-almumenin. Usu etiam venit, ut ab hoc tempore omnes Chaliphæ nominati fuerint Omra-*

Cujusmodi est 1. Nomen Ecclesiæ fidelium.

Unde a. Imperatores Muhammedici vocantur Omra-almumēin Teste Patricide.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. & Zonaras.

almumenin, Principes fidelium: unde etiam *Zonaras* scripsit t. III. p. 112. annal. τῶν Ἀγαρηνῶν ἀρχηγὸν dici ἀμερμουμνῆν. Vocabulum hoc malè ab authoribus intellectum mira nobis dedit figmenta. Vel unum audi *Genebrardum* Chronog. lib. IV. p. 517. *Valde corruptum vocabulum illud deest, quod Miramolinum appellamus. Est enim propriè suâ linguâ Dominus Dominorum,* Mirmiran *id significat, conversa fuit r in l, ut in plerisque accidit. Idem evenit in à Sophi, quod Schophet h Hebræo deductum est, à Latinis Suffes dicebatur Carthagine dictator: Ea autem hîc annotare libuit, ut intelligatur ab omnibus, qui de Antichristo dubitabant. Duæ enim notæ præcipuè illæ sunt, quòd dominetur templo Dei, & se Dominum Dominorum audeat nuncupare, qui soli Deo titulus convenit. Si ergo Mahometes non videatur aliquibus, verum esse Antichristum: saltem illius est præcursor & abominabilis nuntius.* Nihil profectò ab homine vel mediocriter docto scribi potuisset ineptiùs. Nec enim *Sophi* ab Hebræorum est שופט; nec *mirmiram* Arabibus Dominum Dominorum significat. Corrupta est vox usu Barbarorum *Miramolinum*, pro, *Amiralmumenin*. Agnovit hoc author *Fortal.* fid. l. IV. p. 171. *Sed si ipsum regem & Chalipham Reputans Miramumolim*, id est, Regem gentium, *se & omnes successores præcepit appellari. Linguâ enim eorum* mira (Amira) *idem est quod rex*, mamolim (mumenim) *autem* credentium *interpretatur*. Est & aliud nomen æquè luculentum, quo Imperatorum Muhammedanorum quisq; appellari gestit, nempe נציר אלמלך ואלדין *Adjutor Imperii & religionis.* Tandè etiam videas, Imperatores Muslimicos plurimos ea elegisse nomina, quæ meram devotionem spirant & studium pietatis. Sed videamus exempla. Rex à Muhammede

b. Iidem cognomina habent ad pietatem composita.

decimus appellari voluit עבד אללה *servus Dei.* Idem nomen habuit Chalifa vigesimus secundus, & primus Abbasidarum, cujus etiam symbolum fuit אללה תקה עבד אללה ובה יומן *Deus fiducia est Abdalla, atq; in eum credit.* Abugiafer Haruni cognomentum tribuitur אלרשיד quod optimè verteris, ὀρθοδρομοῦντα, ὀρθοποδοῦντα, ὀρθόδοξον, cujus symbolum erat, אלעטמה ואלקדרה ללה *Magnitudo & potentia Dei.* Qui eum secutus est, Abu Abdalla, patris exemplo excitatus אלאמין dici voluit, id est, *fidelis.* Symbolum ex *Elmacino* colligimus tale: מחמד ואתק באללה *Muhammed* (nam & hoc nomine ille venerat) *confidit in Deum.* Paulò pòst ad Imperium evectus Muhammed, cui cognomentum מעתצם באללה *Qui in Deo se confortat.* Hic quidem, ut *Elmacin.* p. 143. scribit, fuit אמיא *Idiota*, ne quidem literas pin-

pingere doctus, symbolo tamen suo magnum pietatis fervorem præ se tulit. Sonat illud: תקרה אבי אסחק אבן רשיד אללה ובה יומן *Confidentia Abu-Ishaki f. Rasjidi est Deus, atque in hunc credit.* Proximus ei Rex Musliminorum; qui numero est xxx. nuncupatur ואתק באללה *confidens in Deum.* Symbolum ejus אללה תקה אלואתק *Deus confidentia est Vathici.* Idem prorsus, unius, sed planè Synonymę, vocis mutatione, cognomen adeptus fuit successor, Giafar, Abulfadlus, nempe אלמתוכל עלי אללה *Sperans, fiduciam collocans in Deo.* Convenit & Symbolum: עלי אללה תוכלי *In Deo meo est fiducia mea.* Nec inferior esse voluit xxxii. Muhammed Abugiafar, cui cognomen; אלמסתנצר אללה *qui auxilium Dei implorat.* Huc pertinet xxxiv. מעתז באללה *confortatus à Domino.* xxxv. מהתדי באללה *directus à Deo.* xxxvi. מעתמד עלי אללה *stabilitus super Deo.* xxxvii. מעתצר באללה *suffultus à Deo.* xxxviii. מכתפי באללה *sufficientiam habens à Deo.* xxxix. מקתדר באללה *pravalens per Deum*: cujus symbolum fuit: אלחמד ללה אלדי ליס במתלה שי והו כאלק כל שי *Laus Deo, cui nulla res est similis, quique creator omnium rerum est.* xl. קאהר באללה *potēs in Deo.* xli. אלראצי באללה *ac quiescens in Deo.* xlii. אלמקתפי אללה *electus à Deo*, vel *singulari ab eo beneficio affectus.* xliv. אלמסתכפי באללה *qui in Deo satis habet, in eo acquiescit.* xlv. אלמטיע ללה *obsequens Deo.* Idem cognomentum tribuitur successori, sola mutata conjugatione; אלטאיע ללה. xlvi. קאדר באללה *potens in Deo.* xlvii. אלקאים באמר אללה *subsistens in Dei mandato.* xlviii. מקתדי באללה *ductus à Deo.* xlix. מסתטהר באללה *vincens in Deo.* Atque huc usque suam *Elmacini* translationem deduxit Erpenius; succedunt ex Msc. exemplari Heidelbergensi pauci adhuc alii. l. אלמסתרשד באללה *directionem petens à Deo.* li. אלראשד באללה *rectè incedens in Deo.* lii. אלמקתפי באמר אללה *electus mandato Dei.* liii. אלמסתנגר באללה *implorans suppetias Dei.* liv. אלמסתצי בנור אללה *illuminatus lumine Dei.* Quid? quòd Sultan ille Ægyptiacus (qui postremò Christianis terram sanctam, quam cladem breviter describit *Elmac.* p. 293. eripuit, quémque *Saladinum* vulgò vocant) Arabibus dicatur צלאח אלדין יוסף Zillahuddin Jusepho, *Josephus restaurator, reformator religionis*; eodem planè modo, quo Muaffeius, occiso Habibo (de quo *Elmac* Historiæ Sar. p. 170.) תלקב אלנאצר לדין אללה *cognomentum adeptus subvenientis religioni Dei.*

Liber 2 de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. c. *Ipse Muhammed se eum suu Christi veros asseclas esse putat.*

Dei. Sunt hæc exempla singularia; generalem usurpationem, quâ verè fidelium & asseclarum Christi nomen Muhammedani sibi tribuunt, suppeditat ipse Muhammed in *Alkor.* c. III. ותאעל אלדין אתבעוך
פוק אלדין כפרוא אלי יום אלקיאמה ותם אלי מרגעכם *Et pone eos, qui te* (Christum) *sequuntur supra eos, qui infideles sunt ad diem resurrectionis: atque tunc ad me* (Jesum, juxta *Beidavi*) *reditus vester.* Qui verò sunt hoc loco, qui Christum sequuntur? *Beidavi* scribit: ומתבעוה מן אמן בנבותה מן אלמסלמין ואלנצארי ואלי אלאן לם יסמי עליה אליהוד עליהם אללענה *Asseclæ autem ejus sunt, qui credunt Prophetiæ ejus ex Moselmannis & Christianis: Hactenus verò ab eo Iudæi maledicti non fuerunt nominati.* Ecce, quàm sit infirmum Bellarmini argumentum, deductum à nomine, nisi ipsi nomini respondeat res? Aliâs enim, si nominibus certandum sit, vides Muhammedanis nihil deesse. Imò sibi solis nomen verè credentium deberi putant: existimantes reliquos; Judæos & Christianos; vel in excessu peccare, vel in defectu. Vnde ad verba Alkorani לא תעלוא פי דינכם *Ne serveatis, modum excedatis in religione vestra,* Beidavi commen. p. m. 147. scribit: אלכטאב ללפריקין עלת אליהוד פי כט עיסי חתי רמוה באנה ולד מן עיר רשדה ואלנצארי פי רפעה חתי אתכדוה אלהא וקיל ללנצארי כאצה id est, *Sermo est de duabus sectis, Christianis & Iudæis. Iudæi in sententia sua de Christo limites excedunt, dum calumniosè & impiè de illo spargunt, quòd illegitimè sit natus. Christiani autem, nimium exaltando eum, quatenus eundem Deum profitentur. Alii tamen dicunt hoc loco peculiariter de Christianis sermonem esse.* Unde & in *Fortal. fid.* libr. IV. caput occurrit, quo contendunt Saraceni probare, *quòd illi, qui dicuntur Christiani, non sint Christiani.*

II. Antiquitas.

II. *Nota.* Bellarm. ait, *est antiquitas.* Hâc quantum Muhammedani superbiant ubique & triumphent, dici nequit. Negant, vel tempus creationem antecedens suo competere Alkorano: Æternitatem ei assignant, & attributum ἀκτισίας. Vide suprà p. 252. De Muhammede ipse Adam apud Kessæum p. 31. testatur, quòd sit *dilectus & electus Dei.* Addit: פקד ראית אסמה מכתוב עלי סראדקאת אלערש ופי אללוח אלמחפוט ועלי צפח אלסמואת ועלי אבואב אלגנה *Vidi ego* (Adam) *nomen ejus inscriptum tentorio vel velo Throni; & tabulæ custoditæ, & extremitati cœli, & portis paradisi.* Quid? quòd Angelus Adamum Paradiso ejectum, ex Arabum mente, ita contra Satanæ insidias armârit: אנך תקוי עליה בתוחידי והו אן תקול לא אלה אלא אללה מחמד

מחמד רסול אללה׃ *Tu utique prævalebis ei* (Diabolo) *in unitate mea, cùm nempe dixeris : Non est Deus, nisi ille Deus, & Muhammed Apostolus.* Quòd deinceps Abrahamum, Isaacum, Jacobum omnèsque Prophetas suæ Religionis hyperaspistas velint Muhammedani, ex iis, quæ suprà in Genealogia Patriarcharum diximus, repetere licet. Omnino, notam hanc suæ Ecclesiæ Muhammedani, & si verè non habeant, sumunt saltem, eâdem profectò licentiâ, quâ ipsi Papistæ. Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Tertia nota, scribit Bellarminus, *est duratio diuturna, nec unquam interrupta*. Hęc certè si veræ Ecclesiæ sit nota Characteristica, longè Pontificii erunt Muhammedanis inferiores. Neque enim Pontificii dogmatum omnium, quæ inde à Concilio Tridentino anathematis fulmine orbi Papistico imposita sunt, durationem à tot seculis accersere possunt, quot ostendere proclive est Muhammedanis. Mille annorum flexus est & fluxus; ex quo infelicissimus Muhammedis fœtus ab orbis magna parte exceptus est, & retentus. At multa Tridentini Patres sanciverunt, quæ ne unius quidem seculi præscriptione defendere possent. *III. Duratio diuturna.*

Quarta nota, juxta Bellarminum, *est amplitudo sive multitudo & varietas credentium.* Malè profectò agetur de universo Christianismo, si ex multitudine ejus fundamentum debeat æstimari. Palmam ei multis parasangis præripiet Muhammedismus, qui sic latè, inde à primis suis incunabulis, est grassatus, ut non Orientem modò, sed & Occidentis aliquot plagas, quod falsò negat Bellarminus, occupârit. Vide sup. p. 1. Quibus adde testimonia tam *Iudaeorum*, quâm *Christianorum*. Ex *Iudais* R. Lipm. in lib. Nizzachon p. 159. sic loquitur: *IV. Amplitudo.* *De qua 1. Iudei.*

כל זה בארתי נגד האומות ונגד המהרהרים אבל נגד הנוצרים אין אנו צריכים תשובה׃ שהרי הישמעאלים כמה פעמים יותר מהם וגם אין תלוי בזה מאומה׃ כמו שנא׳ לא מרובכם חשק בכם כי אתם המעט מכל העמים וכתיב והייתם לי סגולה׃

id est, *Hæc omnia explicui contra gentes & sinistrè cogitantes : Contra Christianos responsum non est necessarium; Sunt enim Ismaelitæ in multis vicibus numerosiores. Neque verò quicquam hac in re situm est, sicut dicitur:* Non propter multitudinem vestram vos desideravit; parva enim manus fuistis præ gentibus *Et scriptum est : Et eritis mihi in peculium;* quod non in numero consistit, sed in pretio & qualitate.

Ex *Christianis* audire placet Septem-castrensem illum Monachum, diu inter Muhammedanos captum, cujus verba lib. de Turcarum mo- *2. Christiani.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

moribus c. IX. hæc sunt: *De motivis conjecturæ dicit Abbas Ioachimus super illud Apocalypsis tertio decimo. Et universa terra admirata est post bestiam, licet in die suo sit complendum, jam tamen non desunt plurimi, qui admirentur, & quasi titubare incipiant, dicentes: Quid esse creditur hoc indicium, quòd tanta multitudo adversatur fidei, & quòd ita prævalere permittitur contra populum Christianum? Putas, quòd tot millia hominum damnanda sunt quasi unus homo? Putas, sine causa, permittit Deus illos in tantam excrescere infinitatem? Hoc dicentes miseri ceciderunt à fide, nescientes id quod scriptum est: Quàm magnifica sunt opera tua Domine! Nimis profundæ sunt factæ cogitationes tuæ: Vir insipiens non cognoscet, & stultus non intelliget hæc. Cùm exorti fuerint peccatores ut fœnum, & apparuerint omnes, qui operantur iniquitatem: ut intereant in seculum seculi: Tu autem altissimus, Domine. Hæc verò nesciunt stulti, qui admirantur post bestiam, & deserunt fidem Christi inclinantes se bestiali potestati, & transeuntes ad immundiciam ejus, & ipsius se perfidiæ hæredes faciunt. Hæc ille. Hic Abbas Ioachim ponit quatuor motivas conjecturæ. Primò enim sic audientes potentiam ipsius Turci & victorias ejus contra Christianos, & mala multa, quæ facit quotidie, admirantur & dicunt: Quomodo tanta multitudo contrariatur fidei? Quasi dicerent: Cùm ipsa veritas semper prævaleat errori, & magis est amata & desiderata ab omnibus, non est possibile, quòd tam multi eam impugnent. Ergò ubi multitudo, ibi veritas. Secundò sic: Quomodo possent prævalere veritati, cùm Deus semper sit adjutor veritatis, vel ipsam tenentibus. Ergò qui prævalent, tenent veritatem, &c.* Hæc cùm nuper verba doctissimus, & rituum Orientalium, post multas peregrinationes, peritissimus vir *Francisc. Barton*, Anglo-Cantianus, legisset, non malè annotavit: *De credentium multitudine tanquam Ecclesiæ nota genuina frustra gloriantur Pontificii. Nam præter Imperia Græcum & Trapezunticum Turcæ numerant Regna & Principatus XX. sibi suæq; religioni addictos. Nomina videre est in syllabo quodam Lexici Italico-Turcici sub finem adjecto. In hunc tamen numerum Persidem & Tartariam non referunt.* Unde *Septem-castrensis* iterum: *Tertium motivum, quo Muhammedani in suo detinentur errore, est maxima & continua augmentatio non solùm ab iis, qui victi & victi adducuntur, vel qui sponte se offerunt, sed etiam de iis, qui inter eos continuè generantur.* Ergò, ut distinctiùs loquamur, Muhammedismus sua incrementa habet

Illa multitudo est a. Ex Mamlucis.

I. A *Mamlucis* i.e. ἀργυρωνήτοις ære emtis, vel δορυκτήτοις in prælio captis. De his *Barthol. Georgeviz* Epit. de Turcar. moribus c. 11. S. 1. *Suscipienti Turcarum Imperatori adversus Christianos expeditionem inter reliquos*

aliquos mercatores semper comes est ingens turba mangonum & lanistarum, camelis insidentium: hi in spem mancipiorum longissimas catenas secum deferunt, in quibus facile quinquageni, aut sexageni per seriem colligantur. Et Septem-cast. c. VII. Tanta est apud eos aviditas possidendi servos & ancillas, ut in tota Turcia una omnium universalis habeatur opinio, quòd quicunque potuerit, unum possidere servum vel ancillam, egestatem amplius non sit visurus. Vide & c. V. de sollicitudine, quam habent Turci ad investigandum & rapiendum Christianos. C. VI. Quomodo captos conservent, emant & vendant. Liber 2. de Pseudopr. Muham.

II. Ab iis, qui, vel à Gentilismo, vel Christianismo vi & minis avulsi, per emissarios Muhammedicos ita fascinantur, ut difficulter pedicis eorum se possint extricare. De his loquitur *Grasserus* in Plaga sua regia p. 151. *Superstitio Mahomedica adhuc quidem ante annos 600. circa illam fatalem conversionem regni bestialis, de qua mihi ad v. 40. c. 11. Danielis alibi dictum est, in Asia inter Tartaricas & Indicas nationes, versùs Ortum & Septentrionem magnos progressus fecit: sed ita ut ab eo intra certos limites fermè substiterit. Hoc autem tempore Arabes illi Mechari (Lusitani hos Mauros vocant) à Lusitanis irritati in Indiæ Orientalis, quà versùs austrum declinat, partibus de religione sua propaganda non minùs laborare dicuntur, quàm Iesuitæ: In abnuentes etiam non minus crudeliter feruntur sævire, quàm Hispani. Nam & Calluph Mechanus (qui verus Muhammedanorum Papa, Mahometísque successor est) in prædictas regiones suos subinde emissarios homines acres, & in lege sua exercitatos submittit, qui & Paganis Alkoranum prædicant, & Iesuitis armis & voce acerrimè resistunt. Id partim habeo ex Epistolis Indicis Iesuitarum, partim ex Mercatorum Batavorum relationibus: ex quibus constat, Mauros illis asseclas in illis regionibus & potentes etiam patronos non deesse, qui religionem hanc ferro & igne propagare student. Testantúrque Batavi, se in Insula Iava Regem Balimbuæ à numeroso Muhammedanorum Indicorum exercitu obsessum deprehendisse, qui in extrema senecta eum, ut suã sectam amplecteretur, cogere volebant. Sed & iidem Belgæ, tum in conflictu quodam insignem Maurorum Præsidem interfecerunt, qui à Calluphe eò missus erat, ut res Musulmannicas ibidem curaret: quem ob pietatis & doctrinæ opinionem in magna apud Gentes illas veneratione habitum affirmant. Addunt & hoc, Iavanenses illos ante annos primum 34. Muhammedismum recepisse. Scribunt autem hoc anno 1596.* b. *Ex iis, qui vi coguntur.*

III. Sunt illi, qui sponte, vel spe lucri, vel servandæ vitæ, Muhammedismo accedunt. Ejusmodi verò proselytos Muhammedani osten- 3. *Qui sponte succumbunt.*

Liber 2, de Pseudopr. Muham.

ostendunt non paucos ipso statim Islamismo exorto. *Beidavi* ad verba Alkorani אלדין אתינאהם אלכתאב מן קבלה הם בה אלמומנין *quibus dedimus librum, ante ipsum* (Muhammedem,) *credunt in ipsum*; ita scribit: נזלת פי מומני אהל אלכתאב וקיל פי ארבעין מן אהל אלאנגיל אתנאן ותלתון גאוא מע געפר מן אלחבשה ותמאניה מן אלשאם *Demissa propter fideles populi libri. Alii dicunt, propter quadraginta de populo Evangelii* (Christianis:) *triginta duo venerunt cum Giafar ex Aethiopia, & octo ex Syria.* Ita ad verba: גזא אלמחסנין *ad retributionem bene agentium*, commentatur: אלדין אחסנוא אלנטר ואלעמל נזלת פי אלנגאשי ואצחאבה בעת אללה אליה רסול אללה בכתאבה פקראה תם דעא געפר בן אבי טאלב ואלמהאגרין ואחצר אלרהבאן ואלקסיסין פאמר געפר אן יקרא עליהם אלקראן פקרא סורה מרים פבכוא פאמנוא באלקראן וקיל נזלת פי תלאתין או סבעין רגלא מן קומה ופדוא עלי רסול פקרא סורה יס פבכוא ואמנוא Intelliguntur illi, *qui bene se gerunt theoreticè & practicé. Delapsa est* hæc pars *propter Regem Assyriorum & socios ejus, ad quem Deus misit legatum Dei cum libro suo, ut eum legeret. Postea vocavit Giafar filium Abitaleb, & socios exilii: præsentes etiam esse voluit Monachos & Presbyteros, deditque in mandatis Giafaro, ut legeret iis Alkoranum: cúmque legisset Suratam Mariæ, lachrymis illi fusis crediderunt Alkorano. Alii dicunt, descendisse: propter triginta aut septuaginta viros de populo ejus, qui ablegati venerunt ad Apostolum* (Muhammedem) *quique, cùm lecta iis esset Surata Iâs, fleverunt, & crediderunt.* Ita etiam ad verba *Suratæ* III. ואן מן אהל אלכתאב למן יומן באללה ומא אנזל אליכם ומא אנזל אליהם *Utriq; de iis, qui acceperunt librum, qui credunt in Deum, & quod demissum fuit ad vos & eos, &c.* Reperio hæc *Beid.* commentaria: נזלת פי אבן סלאם ואצחאבה וקיל פי ארבעין מן נגראן ואתנין ותלתין מן חבשה ותמאניה מן אלרום כאנוא נצארי ואסלמוא *Demissus est hic versus propter Ibn-Salam & socios ejus. Alii verò dicunt, propter quadraginta Naghranæos* (nomen regionis in Jamæa,) *triginta duos Aethiopes, octo Romanos, qui, cùm Christiani essent, Muselmanni facti sunt.* Ita *Ahmed Ibn-Edris* pro Alkorani certat authoritate, ex אסלאם כתיר מן אחבאר אליהוד ורהבאן אלנצארי *eo, quòd multi Muselmanni facti sunt tum Iudæorum Sacerdotes, tum Christianorum Monachi*, p.m. 294.

294. De hujus farinæ apostatis loquitur *Septem-Castrensis* c. VIII. *Sed etsi de iis, qui quotidie inviti devicti & coacti adducuntur secta illa fulcimentum & augmentum recipiat: culpam tamen eorum excedit in immensum facinus illorum, qui tanquam arida ligna huic insatiabili incendio sine contradictione se ipsos exponere non desistunt. Sed illi, dum sponte se in dies in tanta multitudine ad negandam fidem ingerunt, non solum sibi, sed etiam cæteris incitamentum ruinæ fiunt De quorum genere ad plagam aquilonis quatuor vel quinque magna regna sita sunt, quorum terras licet Turcas ipsis devictis longo antè tempore possederit, tamen eos propter amplitudinem & latitudinem nequaquam cum Turcis adhuc implere potuit, quorum sunt nomina: Bosna, Armant, Sclavonia, Albania. Unde usque hodie gentes illæ terram suam sub Dominio ipsius Turci inhabitant. Sed propter tributa annalia & onera gravia, & multas incommoditates, quas patiuntur, ita depauperati sunt, ut vix se nutrire possint. Unde fit, ut egestate compulsi annuatim tempore laboris veniant, & per civitates Turcorum dispergantur, ut inopiæ suæ, more mercenariorum, aliquatenus valeant cum sudore laboris sublevamen invenire. Et si intemperies aëris non obstiterit, in tanta veniunt multitudine, ut pro solo victu laborare contenti sint, & istis facilè persuadetur, quòd non recedant: quòd illius Idiomatis & generationis tanta ibi increverit multitudo & maximè in civitate regia, quæ Edrenopolis dicitur, ut ferè omnes masculi & fœminæ parvi & magni hoc idioma loqui didicerint. Nam in curia ipsius regis vix aliquando Idioma Turcorum auditur, eo quòd tota curia & major pars magnatum ex renegatis illius Idiomatis congregata existat.* His accedunt illi, de quibus *Ioh. Cotovic.* in Itin. c. IX. *Cæterùm, Christiani Syriæ indigenæ (qui quidē per universam Syriam plures sunt, quàm quis credat) ob diuturnā cum infidelibus consuetudinem (ex convictu enim, ut author est Seneca formantur mores) plurimi, immersi vitiis, nihil præter nomen Christianum præ se ferunt, pejores quandoque ipsis Turcis ac Mauris.*

IV. Multum etiam Muhammedismo accedit ex *decimis* illis, de quibus *Septem-Cast.* l. cit. ita loquitur. *Præterea Turcus magnus ex omni præda & rapina decimas suas habet, & cùm senserit copiam esse captivorum, præcipit, ut omnes juvenes à viginti annis & infra pro parte decimæ, quæ ad eum spectat, sibi offerantur. Sed & per omnem terram sui dominii adhuc multi sunt è Græcis antiquis & aliis nationibus, qui castella & oppida inhabitant, & ab omnibus statutis & oneribus aliorum Dominorum liberi & exemti ipsius regis servitiis intendunt, & ad ejus curiam pertinent. Horum filios à viginti annis & inferioris ætatis, missis nuntiis de quin-*

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

4. Ex decimis.

Liber 2. de pseudopr. Muham. *quennio in quinquennium sibi adducere præcipit & jubet, ut distributi per curias magnatum suorum in moribus & viribus, et in armis erudiantur & exerceantur. Qui dum circa viginti annos vel amplius ætatis perveniunt, reductos ad curiam suam in stipendium suum eos recipit, & ibi famulari facit. Tales eorum lingua Gingescheri vocantur, & habentur aliquando in curia regis triginta vel quadraginta millia; & portant quadam insignia in vestimentis & maximè in capite. Portant enim pileos vel mitras albas, quibus nemo audet uti, nisi sit de curia regis, & ex illis habentur electi Sagittarii quinque vel sex millia, qui arcum ad sinistram trahunt.* Sed de his dicendi hic locus non est.

V. Successio 1. Doctorum. Si, quintò, in *successione Episcoporum*, i. e. Antistitum, doctrinam aliquam, sine interruptione, publicè ubique docentium aliquid pro veritate Religionis quærendum sit subsidii, eam certè Muhammedani quoq; geminam *generalem*, quæ Prophetiæ successio vocari potest, & *specialem*, quæ muneris, ostendunt. *Successio* autem *muneris* aliquo usq; apud Chaliphas remansit. Unde *Const. L'Emper.* notis ad Benjam. itin. p. 182. *Chaliphæ in Politicis & Ecclesiasticis ita se gerebant, ut in utroque genere per se quoque, quæ agenda erant, exequerentur, adeò ut etiam conciones sacras haberent, quod non solùm ex Elmacino liquet, sed etiam authore nostro, qui p. 68. circa medium id ipsum narrat.* Posteà verò, Arabum Imperio ad Turcas translato, ubi negotiis occupati publicis Sacra tractare, vel non potuerunt, vel non debuerunt, suos habebant Pontifices, & omnium controversiarum circa doctrinam ortarum judices. Vocatur Antistes ejusmodi Arabum linguâ מפתי *Doctor*, cujus quanta sit in Imperio Turcico authoritas, illi nôrunt, quibus vel eminus Muhammedanorum religio est perspecta. *Musti*, inquit *Busbeq.* Ep. 1. *apud Turcas Sacerdotum supremus, ut apud nos Romanus Pontifex.* Hic verò Mophtheorum ordo cõcatenatus hoc ipso adhuc die durat.

2. Doctrinæ. De successione generali juris maximè Prophetici: mutatâ tamen doctrinâ: loquitur idem ille *Septem-castrens. c.* XIII. *Dicunt enim primum, Prophetam magnum cui data fuit lex primitus à Deo, fuisse Musa, id est, Moysen, cui datus est liber Tesrit,* (Taurath) *quem nos Pentateuchum nominamus: & omnem hominem, qui eo tempore legem observâsset, salvatam esse. Cùm autem per successum temporis humana malitia & negligentia hanc legem corrupisset, in hujus prævaricationis remedium electus est secundus Propheta magnus Dajit* (Davod) *quem nos David dicimus, cui datus est liber Zabur; quem nos Psalterium vocamus: Quo priori modo servato & corrupto, tertius quoque Propheta magnus subjunctus est Iesse,*

id est,

id est, Iesus, cui tertia lex cum libro Vigilis (Enghilis) *quem nos Evangelium dicimus, missa est : quæ suis temporibus omnibus causa salutis fuit. Ea tandem præcedentium modo evacuata, quartus electus est Mahumetes, qui legem cum libro, qui Alkoranus dictus est, à Deo accepit : Quæ evacuatis omnibus antè habitis sola necessitatem salutis donec alia supervenerit plenè & indubitanter ab ipso prædicatur & dicitur habere.* Quæ verò & quanta ultimę hujus legis interpretum & vindicum, post Muhammedem, fuerit authoritas & officium ex sequenti colligere proclive est exemplo: occurrit illud in *Itinerario Benjam.* p. 63. ומשם שני ימים

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Officium & potestas Chaliphæ ex Benjam.

לבגדאר היא העיר הגדולה ראש ממשלת כליפת אמיר אלמומנין
אלעבאסי ממשפחת הנביא שלהם והוא הממונה על דרת
הישמעאלים וכל מלכי ישמעאל מודים לו והוא עליהם כמו
הפפא על הנוצרים ויש לו ארמון בתוך בגראד מהלך שלשה
מילין ובתוך הארמון יער גדול מכל מיני אילני העולם בין עושי
פרי ובין שאינן עושין פרי ושם כל מיני חיות ובתוך היער מקוה
מים באים מנהר חדקל ובשעה שירצה לטייל עצמו בו ולשמוח
ולשתות צדים לו עופות וחיות ודגים ובא לארמונו עם יועציו
ושריו ושם המלך הגדול אלעבאסי אחמד והוא אוהב ישראל מאד
ולפניו משרתים רבים מישראל והוא יודע בכל הלשונות ובקי
בתורת משה וקורא וכותב בלשון הקדש ואינו רוצה ליהנות אלא
מיגיע כפיו ועושה מחצלאות וחותמו בהן ומוכרין אותם שריו בשוק
וקונים אותם גדולי הארץ ומדמיהם הוא אוכל ושותה והוא איש
טוב ובעל אמונה ודובר שלום לכל הבריות ואינן יכולים בני
ישמעאל לראותו זהתועים הבאים מארץ מרחק ללכת למיקרה
בארץ אלימן מבקשים ללכת לפניו ואומרים לו מהארמון
ארונינו אור הישמעאלים וזוהר תורתנו הראנו זיו פניך ואינו חושש
לדבריהם ובאים שריו ועבדיו המשרתים אותו ואומרים ארונינו
פרוש שלומך על האנשים הבאים מארץ מרחק המתאוים לחסות
בצל נעימותיך ובאותה שעה ירים ומניח כנף בגדו מן החלון ובאי׳
התוע׳ ונושקים אותו ואומר להם שר אחד לכו לשלום כי כבר
רצה ונתן לכם שלום ארונינו אור הישמעאלים והוא בעיניהם
כמו הנביא שלהם והולכים לבתיהם שמחים על פי הדבור
שדבר להם השר שנתן להם שלום ונושקים בבגדו כל אחיו
וכל משפחתו וכל אחד ואחד יש לו ארמון בתוך ארמונו אבל כלם
אסורים בשלשלאות של ברזל ועל כל בית ובית שומרים שלא

Liber 2. de Pseudopr. Mutam.

יקומו על המלך הגדול כי פעם אחת קמו עליו אחיו והמליכו אחד מהם ונגזרה גזרה על כל בני משפחתו שיהיו אסורים בשלשלאות של ברזל שלא יקומו על המלך הגדול וכל אחד ואחד יושב בארמונו בכבוד גדול ולהם כפרים ומדינות ומביאים להם הממ פקידיהם הם אוכלים ושותים ושמחים כל ימי חייהם ובארמון המלך הגדול בניינים גדולים ועמודי כסף וזהב ומחבואות וכל אבן יקרה ואינו יוצא מארמונו אלא פעם אחת בחג שקורין אותו רמאדן באי׳ מארץ רחוקה באותו היו׳ לראות פניו והוא רוכב על הפרדה ולובש בגדי מלכות עשוים מזהב ומכסף ועל ראשו מצנפת ועליה אבנים יקרות שאין להם שעור לשווי׳ ועל המצנפת סודר שחור בשביל צניעות העולם כלומר תראו כל הכבוד הזה חשך יגשש אותו ביום המיתה ובאים עמו כל קציני ישמעאלים מלובשים בגדים נאים ורוכבים על סוסים שרי ערב ושרי מדי ופרס וסרי ארץ טובות מערב מהלך שלשה חדשים והולך מארמונו ועד בית התפלה שהיא בשער בוצרה והיא בית התפלה הגדולה ההולכים כלם מלובשים בגדי משי וארגמן האנשים והנשים ותמצא בכל החוצות ובשווקים כל מיני זמרה מרננים ומרקדים לפני המלך הגדול הנקרא כליפה ונותנים לו שלום בקול גדול ואומרים לו שלום עליך ארונינו המלך והוא מנשק בבגדו ורומז להם שלום בבגדו בתפישת יד והולך עד קצר התפלה ועולה במגדל עץ ודורש להם תורתם ויקומו חכמי ישמעאלים ומתפללין עליו ומשלחין אותו על רוב גדולתו וחסידותו ועונין הכל אמן ואחר כך הוא מברך אותם ומביאין לפניו גמל ושוחט אותו וזהו פסחם ונותן לשרים והם משגרים ממנו לטעום משחיטת יד המלך הקדוש שלהם והם שמחים בדבר ואחר כך יוצא מבית התפלה והולך על שפת נהר חדקל לבדו עד שיכנס בארמונו ולא ישוב בדרך אשר בא בו ובאותו הדרך שעל שפת הנהר שומרין אותו כל השנה שלא יעבור משם שום אדם במקום מדרך כף רגליו ואינו יוצא מהארמון יותר בכל השנה והוא איש טהור וחסיד ועש׳ ארמון מעבר לנהר על שפת זרוע פרת שהוא מצד האחד של העיר ובנה בו בתים גדולים ושוקים ופונדקאות לעניים החולים הבאי׳ להתרפאות שם ושם כמו ששים חנויות מרופאים וכלם יש להם בשמים וכל צרכם מבית המלך וכל חולה שיבא

שיבא שם יתפרנס ממון המלך עד שיתרפא ושם ארמון גדול שקורין אותו דאר אלמראפתאן והוא ארמון שאוסרים בו כל המשוגעים הנמצאים בקיץ ואוסרין כל אחד וא׳ הולך לביתו כי בכל חדש וחדש בודקין אותם פקידי המלך אם חוזרין לדעתם מתירין אותם והולכים לדרכם וכל זה עושה המלך לצדקה לכל הבאי׳ לעיר בגדאד בין חולים בין משוגעים והמלך איש חסיד וכוונתו לטובה בזה הענין *Hinc bidui tempore Bagdadum* (quod nomen fuit cujusdam Monachi, vide *Elmac.* l. II. c. 3. & *L'Emp.* in Benjam. p. 197. à *Zonara* annal. T. III. p. 117. vocatur βαβυλὼν παλαιά, fuitque altera Imperii Muslimici sedes, vide notas *Const. L'Emp.* in Benj. p. 183. Altera אלקאהרה *Alkahira* dicitur, quæ antiqua est Heliopolis; hæc unde Kahiræ nomen sit sortita, explicatur ab *Elmac.* Hist. Sara. p. 227.) *veni, civitatem maximam: quæ metropolis est Imperii Chaliphæ, qui Amiralmumenin* (Præfectus, Imperator fidelium) *Abbasida* (qui, extinctis quatuor primis successoribus, Abubecro, cognomento justo, Omaro, Otsmano & Ali, filiis item Ommiæ a. Heg. 753. regnare cœperunt) *qui ex ipsorum Prophetæ familia genus ducit. Hic Muhammedanorum religionis Antistes est, ipsique omnes Ismaelitarum reges fasces submittunt, iis enim eodem modo præest,* (NB.) *quo Papa Christianis. Bagdadi palatium habet, quod tria patet milliaria: in cujus medio sylva magna est, omnibus arborum tum fructiferarum, tum sterilium generibus, quæ in orbe reperiuntur, instructa, quin etiam omnibus ferarum generibus. In media sylva receptaculum est aquarum, quæ è Tigri flumine derivantur: Quum expatiari & se oblectare ac convivari inibi desiderat, aucupio aves ibi parantur, similiter feræ & pisces venatione & piscatione; ipse deinde palatium suum ingreditur cum consiliariis & principibus suis. Nomen magni istius regis est Ahmed Abbasides. Impensè is amat Israelitas, quorum plurimi ipsi ministrant: omnes callet linguas, legisque Mosaicæ peritus est, ac sanctum idioma non modò legit, sed etiam scribendo exprimit. Nulla re, quàm manuum suarum labore partâ, frui cupit: storeas enim conficit, quas sigillo suo signatas per principes suos in foro divendit, eásque viri summi emunt; atque ex hoc pretio edit ac bibit. Vir bonus est ac fidelis, & obviis quibusque creaturis fausta precatur. Ismaelitis tamen eum videre non datur. Peregrini verò, qui è longinquis regionibus Meccam in regionem Elymam tendunt, eum adire allaborant, & è palatio eum inclamant: Domine noster, Ismaelitarum lux, & legis nostræ lumen, ostende nobis vultus tui splendorem: sed ipse verba eorum susque déque habet. Deinde Principes &*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Ser-

Liber 3. de Pseudopr. Muham.

Servi, qui ei ministrant, accedentes inquiunt: Domine noster, salute tua eos imperti, qui è remota regione accedentes, ad umbram decoris tui se recipere gestiunt. Tum is sublatam vestis suæ alam è fenestra demittit, quam accedentes peregrini osculantur. Deinde ad eos Principum nonnemo: Abite cum salute: Iam enim vobis propitius salutem impertitus est Dominus noster lux Ismaelitarum. Eúmque Prophetæ suo parem censent, & domum redeunt læti, propter sermonem quem habebat ille Princeps, dum salutem impertitam diceret. Omnes etiam fratres ejus, totáque familia vestem ejus deosculatur: habéntque singuli sua palatia in ipsius palatio, sed catenis ferreis vincti in singulis ædibus custodes habent, qui, ne adversus maximum regem insurgant, attendunt. Factum enim aliquando, ut fratres adversus eum rebellarent, & ex se quendam crearent regem: quapropter decretum de omnibus ejus consanguineis factum fuit, ut catenis ferreis constringerentur, ne in maximum regem insurgerent. Singuli tamen in suis palatiis admodùm splendidè vivunt, & pagos ac civitates Imperio suo subjectas habent, quarum præfecti ipsis tributa solvunt: itaque edunt, bibunt, ac lætantur omnibus vitæ suæ diebus. Cæterum in illo maximi regis palatio magna sunt ædificia, cum argenteis ac aureis columnis, conclavibus, atque omnibus gemmarum generibus: unde nonnisi semel quotannis prodire solet, ídque festo Ramadan, ut ipsi vocant. Hoc die è remotis locis ejus videndi causa confluunt: cùm ipse in mula equitat, vestibus regiis ex auro argentóque confectis indutus, cidarim in capite gestans, gemmis inæstimabilis pretii ornatam; cui nigrum sudarium incumbit ad testandam convenientem huic mundo modestiam, ac si diceretur, videtis totam hanc gloriam, sed mortis tempore eam occupabunt tenebræ. Et eum comitantur omnes Muhammedanorum duces elegantibus vestibus induti, equísque insidentes Principes Arabiæ, Mediæ, Persidis & regionis Touboth trimestri itinere ab Arabia remotæ. Ita à palatio suo incedit usque ad oratorium, quod proximum Bozræ maximum est. Quicunque cum ipso incedunt viri ac mulieres, vestitu serico ac purpureo induuntur. Invenias per omnes plateas ac fora, quovis Musicæ genere cantantes & saltantes coram rege maximo, quem Calipham vocant. Eúmque alta voce salutantes acclamant: Bene sit tibi, domine noster Rex; ipse verò vestem suam osculatur, quam manu prehendens salutem vicissim denotat: & hoc modo ad precum atrium pergit. Vbi conscenso suggestu ligneo illis legem suam enarrat: assurgentes autem Ismaelitarum sapientes pro eo precantur, summáque ejus Majestate & pietate commemorata eum dimittunt, reliquíque omnes Amen accinunt. Postea ipsis benedicit, & adductum sibi camelum mactat: atque hoc eorum Pascha est.

Por-

Portiones principibus distribuit; qui avidè ab ipso arripiunt, ut victimæ manu sancti sui Regis mactatæ aliquid degustent, quo lætantur. Deinde ex oratorio discedit: & in Tigris fluminis ripa ad palatium suum usque solus ambulat; dum Ismaelitarum magnates in ipso flumine navibus in ejus conspectu vehuntur, donec is suum palatium ingrediatur. Eadem autem, quâ venit viâ, non redit: & viam secundùm fluminis ripam toto anno custodiunt, ne quis illuc hominum transeat, scil. per vestigia plantæ pedum illius. Deinde toto anno, è palatio suo non egreditur unquam vir sanctus & pius. Ultra flumen etiam palatium struxit in ripa cujusdam brachii Euphratis, fluentis ab altera civitatis parte: ubi magnas domos ædificavit, porticus & hospitia in usum pauperum ægrotantium, qui eò, ut curentur, se conferre solent. Hic sexaginta ferè sunt tabernæ medicinales, quibus ex aula regia de aromatibus, aliisque necessariis prospicitur. Quicunq; illuc ægroti veniunt, sumtibus regiis, donec convalescant, aluntur. Ibidem magnum est ædificium, cui nomen Dar-Almeraphthan, id est, habitaculum clementiæ: *quo omnes furiosos æstate inventos concludunt, singulos compedibus ferreis vinctos, donec ad mentem redeant, ibi eos relinquunt; tum singuli domum suam redeunt; Singulis enim mensibus regii præfecti in eos inquirunt, & si mens restituta sit dimittuntur, ut ad suos redeant. Hæc omnia facit, ut misericordiam exerceat in omnes, qui Bagdadum ingressi, vel ægroti vel furiosi deprehenduntur: Rex enim pius est, atque bona intentione id facit.* Hæc R. *Benjamin*, de quodam Chalifa Muhammedis. An verò ipsus ille sit, quem expressimus, *Ahmed Abbasides*, Cl. *L'Empereur* dubitat. Difficultatem vidit in ratione Chronographica, quæ non patitur *Ahmedem* hunc ad gubernacula sedisse eo tempore, quo R. *Benjamin* orbem peragravit. Et revera non contemnendus hic esset scrupulus, si certiùs constaret de initio suscepti itineris. Quòd si ad annum Christi 1127. rejici posset; ita autem apud exteros per annos moratus esset quinquaginta; (incidit enim ejus reditus in an. Chr: 1173:) res esset in vado. Sic enim non necesse foret à lectione nostra recedere, & Ahmedi substituere מקתפי *Muktapha*, qui ab anno 1151. ad 1176. fasces tenuit. Meliùs enim & exactiùs hæc, quæ dicuntur, Ahmedis σωματογραφία respondent, apud *Elmac.* quâm Muctapha: quæ tamen ab Erpenio edita nondum est, sed à nobis Ms. asservatur. De *Ahmede* enim, qui Chalifa fuit numero XLIX. *Abbasidarum* XXVIII. *Elmac.* p. 298. ita scribit: סירתה רצי אללה ענה כרים אלאכלאק לין אלגאנב סכי אלנפס מחב ללעלמא מנכרא ללטלם פציח אללסאן וכתיר־ אלצדאקאת

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

אלצדאקארך *Quantum ad mores ejus* (Ahmedis) *f. m. attinet, erat insignis animi dotibus, comis in conversatione, inque liberalitatem naturâ propensus, viros eruditos diligebat, & iniquitates probibebat, linguâ disertus erat, & multus in eleemosynis.* Quamvis de Muſtapha etiam referat, quòd fuerit שנאעא כרימא מחבא ללכיר ואהלה מעתניא באלעלם כתיר אלאכראם לאהלה ואהל אלפצל *strenuus, honoratus, diligens boni, populum suum in scientia exercens, multum honorans populum suum, & omnes bonos.* Quæ de studio eleemosynarum dicuntur, conferri possunt cum iis, quæ habemus in nostro ... P. III. p. 116. quæ, ..., in commentariis nostris de religione Arabum plenius aliquando illustrabimus.

Cur Abubecer vocetur justus.

Hic verò אנב אורחא ratio reddenda, cur Abubecer, cujus toties jam facta est mentio, אלצדיק *veri,* seu *justi* cognomentum sit indeptus. *Elmacinus* p. 15. scribit: וסמי צדיקא לתצדיקה בבר אלמסרי *Vocatus a. est* Justus, *propter verificationē Mesra.* Hunc verò paragraphum cùm obscurus satis sit, lucem mutuabimus aliunde. *Surat.* XVII. בני אסראיל *Filiorum Israel* inscripta, legimus: סבחאן אלדי אסרי בעבדה לילא מן אלמסגד אלחראם אלי אלמסגד אלאקצי *Laus illi, qui noctu duxit* (unde nocturnum ejusmodi iter מסרי *Mesra* dicitur) *servum suum à templo Meccano, ad ultimum templum i. e. Hierosolymitanum.* Muhammedis raptum, vel somnium potiùs, quo secundùm quietem Impostor, Meccæ dormiens, in Palæstina, in quam bis antè iter fecerat, sibi fuisse videbatur, cùm tanquam mendacem, atque eum in finem, ne miraculorum præsidio destitueretur, à Pseudopropheta excogitatum, Arabes, Koreischitæ cumprimis, risissent (usque adeò, ut, teste commentatore in Alkoranum celebri, ארתד אלנאס ממן אמן בה *multi ex iis, qui jam crediderant, resilierint* (tunc quidam, ad Abubecrum abeuntes, rogârunt: אתצדקה עלי דלך קאל אני לאצדקה עלי אבעד מן דלך פסמי אלצדיק *Num hac in re ipsum* (Muhammedem) *vera dixisse censes? Imò, respondit, alia longè, à fide remotiora* (absurdiora si dixerit) *vera illa habebo & rata.* Atque hinc appellatus est צדיק *Iustus,* vel, is, *qui facilè fidem adhibet*: hunc enim vocis sensum series historię exigit. Distinctiùs paulò de hac fabula, breviter tamen, loquemur. Volunt Muhammedani, Pseudoprophetam suum, quod accidit anno ante Hegiram uno, Meccâ fuisse transportatum Hierosolymam, ita tamen ut disputent ipsi, an factum fuerit: פי אלמנאם או פי אליקטה ברוחה או בגסדה ואלאכתר אנה אסרי בגסדה אלי

בית

בית אלמקרס תֹּם ערג בה אלי אלסמואת חתי אנתהי אלי סדרה אלמנתהי *Dormiente aut vigilante Muhammede, in corpore an spiritu:* Liber 2. de Pseudopr. Muham. *Plerosque tamen velle, eum ductum esse noctu corpore Hierosolymam, postea ascendisse in cælum, & pervenisse ad septimæ Sphæræ certam stationem.* Hanc verò Muhammedis transportationem Koreischitæ appellârunt סחר מבין *Magiam manifestam*; at Muselmanni inter Pseudoprophetæ sui miracula eam referunt.

Insigne Abubecri Epitheton hoc loco propterea fusiùs explicare placuit, quòd in antecedentibus crebra ejus præcessit mentio. Nempe, quia insomniis & figmentis deliri vatis fidem ille solus habuit, Justus dici solus meretur, scilicet!

Pergendum nunc ad alias Ecclesiæ Bellarminianæ notas, & videndum, nónne & illæ ipsius quoque Muhammedismi fulcra sint, vel ὄντως, vel φαινομένως. Ponit ergò porrò Bellarm. in notarũ Catalogo *gloriam miraculorum*. De hac verò quantum sibi polliceantur Muhammedani, ex *Septem-Castr.* discimus. Ita ille lib. cit. c. XIV. *Sanctus Augustinus de civitate Dei lib. XX. c. 19. de signis & prodigiis mendacibus loquens, dicit, quòd signa & prodigia duobus modis dicunt mendacia; Uno modo, quia decipiuntur sensus hominum, virtute & arte Diabolica, ut credant fieri, quod in veritate non fit, ut sunt phantasmata. Secundo modo, quia trahunt credentes ad mendacium, ut scil. credant fieri virtute divina, quod Diabolus facit, vel, ut credentes sibi fieri pro salute, quod ad damnationem fieri constat: Unde, quòd ignis descendit de cælo, & consumpsit familiam & pecora ipsius Iob, non erat mendacium: licèt fieret operatione Diabolica, Deo permittente. Istis igitur modis credendum est unicuique fideli, prodigia & signa innumerabilia mendaciter fieri per religiosos ipsorum perfidorum Turcorum, tam in vita eorum, quàm etiam post mortem.* Et c. XV. *Inter cæteros hujus sectæ, qui post mortem signis & prodigiis mendacibus claruerunt, & adhuc quotidie clarent, est unus principalis, qui magnæ reputationis & venerationis habetur in tota Turcia, cui nomen Sedichasi, quod interpretatur* sanctus Victor, *vel* Victoriosus inter sanctos: *cujus sepulchrum & sacrum est inter fines Othmanni & Caramanni. Et licèt isti duo frequenter inter se discordias habeant, & unus invadat terras alterius, nemo tamen est ausus aliquando appropinquare sepulchro ejus, vel terris ejus propinquis aliquid mali inferre: quia, sicut sæpe expertum est, qui ausi fuerunt facere hoc, magna in eos secuta est ultio. Et ista est inter eos omnium communis opinio, nunquam aliquem fraudatum desiderio suo de iis, qui*

VI. Miracula.

De quibus 1. Septem-Castrensis.

Sancti quidam apud Muhammedanos Thaumaturgi.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

ejus implorant auxilium (Confer nostrum ... P. II. p. 296.) *in quacunque necessitate, maximè autem in bellorum factis & negotiis præliorum. Et hoc probat magna multitudo votorum in omni genere animalium, & aliarum rerum, & pecuniarum, quæ annuatim à Rege & principibus, & totius vulgi communitate ad ejus sepulchrum deferuntur. Maxima namque fama & æstimatio habetur de eo non solùm inter Turcas, sed etiam in omnibus hujus sectæ nationibus. De ejus autem signis & prodigiis hoc dicere volo, quòd major celebritas habetur de eo inter Mahumetistas, quàm habeatur de sancto Antonio inter Christianos. Est alius, vocatus* Harschi Pettesch, *qui interpretatur* adjutorium peregrinationis, *qui etiam multum invocatur & veneratur, maximè à peregrinis, qui ejus auxilium frequenter experiri dicuntur. Alius item dicitur* Ascik Passa, *qui ab amore nomen habet, & dicitur quasi* patronus amoris, *qui in matrimonio existentibus, velut in partus periculo, aut habendæ prolis desiderio, vel discordantibus marito cum uxore, & pluribus talibus necessitatibus opem ferre dicitur.* Ali van Passa *discordantibus patrocinium, conferre dicitur concordiæ: de quo dicebatur, quòd quærentibus eum nunc juvenis, nunc senex apparebat.* Scheich Passa *conturbatis & tribulatis solatio esse solet.* Videntur ergò & hæc specialia casuum & necessitatum suffragia Muhammedani cum Pontificiis habere communia. Vide nostrum ... P. II. pag. 234. *In illis autem partibus, ubi ego moram feci, multi fuerunt olim, qui pro sanctis habiti fuerunt, quorum nomina delevit oblivio: nihilominus eorum sepulchra habentur in magna veneratione. Nam si pro pluvia habenda, vel consequenda serenitate, vel pro quacunque alia necessitate sollicitudo incumbat: conveniunt super sepulchra eorum, & vota sua & orationes facientes, magnam spem exauditionis suæ reportant: quibus ego sæpius interfui, cum eis, causa habendi aliquid boni de iis, quæ portant illi ad comedendum. Inter illos autem duo sunt, quorum nomina sciuntur: Unus quidem* Gotvelmirtschin, *alter verò* Bartschin passa *nuncupatur. Horum mira gesta narrabantur in eisdem partibus, maximè circa custodiam & conservationem pecorum & aliorum animalium, sed præcipuè illius, qui dicitur* Gotvelmirtschin, *de quo ipsa Domina mea sæpissimè mihi narrabat, quòd magna beneficia ejus ipsa consecuta fuisset circa custodiam vitulorum suorum, quapropter annuatim ei certam quantitatem butyri vovebat, & reddebat. Addidit etiam dicens: si quando obliviscor vel neglexero votum reddere, statim damnum aliquod incurro. Sed & mihi suadebat, ut eum invocarem, dum in pascendis ovibus lupum haberem infestum. Sed nec silentio prætereundum existimo, quòd Dominus meus sæpenumero solitus erat narrare,*

nare. Dicebat enim, quòd cùm una dierum unus taurus suus de armento serò domum redeuntibus cæteris pecudibus defuisset: statim (ut in illis regionibus moris est) convocatis omnibus vicinis per modum venantium unusquisque cum pharetra, & arcu, & canibus ipso sero transeuntes ad propinquiora loca sylvarum nullum penitus indicium invenientes, reversi sunt. In crastino, eodem, quo priùs modo, perlustrantes omnia loca pascuarum, nihil omnino profecerunt. Die tertia cùm jam advesperascente die fatigati, & omni spe frustrati in reversione subitò & inopinatè dominus meus conversus ad semetipsum, mente quoddā votum concepit, scilicet, quòd pro amore sancti Gotuelmirtschin, si juvencus repertus fuisset, unum panem calidum, quem ipsi Paslama vocant, butyro superposito cum peregrinis comedere vellet. Adhuc eo ista cogitante subitò concursus cum clamore excitatur, & ecce taurus hærens cornibus in quadam arbore furcata invenitur, & eo mirabilius, quia jam per triduum locum eundem inquirendo pertransierunt, nec possibile fuisset, à feris salvum potuisse remanere. Cùm igitur dominus meus votum, quod conceperat, omnibus retulisset, omnes in stuporem conversi Deo gratias agentes, & merita & nomen Gotuelmirtschin extollentes, cum lætitia & gaudio revertentes, non solùm de tauro invento, sed etiam miraculo, quod experti sunt. Est & alius cui nomen Chiridelles, qui viatoribus, præcipuè necessitatem patientibus, solet esse auxilio, cujus est tanta æstimatio in tota Turcia, ut vix aliquis inveniatur, qui in necessitate auxilium non senserit, vel à sentiente narrare non audiverit. Iste solet apparere in forma viatoris, griseo equo insidentis, & statim viatori necessitatem patienti subvenire, sive eum invocaverit, sive etiam ejus nomen ignorans se Deo commendaverit, ut à pluribus narrantibus compertum est. Sed & alterius prodigium narrare me compellit evidens veritas, quod narrabatur ab iis, qui de ejus cognatione adhuc superstites erant. Fuerant enim quodam tempore religiosi, loci illius qui nobis vicinus erat, diffamati per suspicionem de quadam proditione, contra regem, facta, super qua re nimis indignatus rex omnes igne comburi mandavit. Ille autem, qui inter eos primus erat, dum pro excusatione & satisfactione sua & suorum, nequaquam eum placare potuisset, facta contestatione sua, & suorum innocentiæ coram Deo, ipse coram rege primus ardentem combustendus intravit furnum, & quousque totum incendium circa eum refriguit, omnino ab igne illæsus remanens, furorem regis mitigavit, seque cum suis à periculo mortis eripuit, & posteritati suæ, nec non universæ genti illius sectæ, exemplum solenne reliquit. Cujus planellæ, quæ cùm in ipso furno ab incendio intactæ remanserant, pro testimonio veritatis adhuc hodie in eisdem locis repositæ habentur. Taceo

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Ex furno candenti salvus quidam emersit.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *de innumeris gestis, quæ, quodam recitante, audivi, qui adhuc vivit in corpore non longè à partibus illis, ubi ego degebam, qui tantæ erat famæ, ut quasi in omni loco, ubi esset conventio vel congregatio hominum, de ipso talis erat rumor, quòd de omnibus rebus occultis tam manifesta indicia dabat, & maximè de rebus perditis & furto ablatis, ut omnes latrones & fures illius terræ propter eum exterminati fuerint, nec aliquis audebat apparere: & licèt multas insidias ei paraverint, tamen omnino nihil ei nocere potuerunt. Et quod multò mirabilius est, pluribus ad se venientibus prius ipse occulta mentis eorum coram eis insinuaverit, quàm ipsi ea sibi retulissent. Hunc & ego propter famæ magnitudinem videre decreveram post adeptam libertatem, nihilominus præpeditus recedendi sollicitudine, quæ mihi tunc instabat, & anxietate difficultatis in exeundo & evadendo, istum & alia multa, quæ audieram, neglexi videre, & curiosiùs perscrutari: magnum indubiè detrimentum fidei potest afferre.* De his quoque sanctis post mortem ἀποθεωθεῖσι, eorúmque miraculis succinctè scribit *Christophorus Richerius* de moribus atque institutis Turcarum p. 109. *Habent etiam quos à morte divos factos putent. Quorum omnium facilè Princeps est* Sdichasi, *quem* victorem *fas est interpretari. Sepulchrum ejus Ottmanni ac Caramanni finibus inter medium est, numénque invocari solet omni bellica expeditione. Tum* Harschi Pettesch, *peregrinationis subsidium, peregrinis in honore est. Tertio loco est* Askic passa, *id est,* Patronus amoris, *sumpto ab amore nomine. Conjugio præest, partus difficultati, habendæ etiam prolis desiderio, viri ac fœminæ sedandæ discordiæ.* Van passa, *dissidentes animos lenit.* Sekech passa *perturbatis & tristibus solatio est. Denique alii sunt* Gottuelmirtschin & Bartschin passa, *qui ambo pecoris custodiæ præsunt atque conservationi. Et* Chiridelles, *qui necessitate affectis viatoribus opitulatur. Apparet is, ut rumor est, viatori simillimus, equo glauco inequitans, invocatus citissimè adest. Quod si nomen ignoretur, ad Dei implorationem etiam præstò est.* Meminit idem p. 109. *Neses ogli. Eos rumor est, inquit, sine virili semine conceptos ac natos.*

2. Christophorus Richerius.

Nephes Ogli qui.

Quæ de Nephes Ogli obiter author hic perstringit, pleniùs enarrantur in Georgev. c. 1. *Fœminæ* (quædā) *nunquam congrediuntur cum viris, sed seorsim certo in loco prorsus abstruso à virorum conspectu & auditu: ipsæq; rarius templum frequentant, ut tempore Bairam Paschatis, nonnunquam diebus Veneris, quæ Gsumagun eorum lingua vocatur, orántque ab hora nona noctis usque duodecimam, ut puta, mediam noctem: atque inter orandum corpus continuò agitatur, & vociferationibus mirè affligunt, ut sæpius viribus & animo defectæ in terram pronæ concidant, & si ali-*

aliqua ab eo tempore gravidā se senserit, Spiritus Sancti gratia impragnatam esse affirmat. Cùmque pariunt ab ipsis nati Nefes Ogli i.e. animæ, *vel,* Spiritus Sancti Filii *appellantur. Ita mihi narratum est à pedissequis earum: nam nec ipse vidi, nec aliquis virorum eorundem huic spectaculo interesse potest.* De miraculosa hac conceptione *Septem-Castr.* l. cit. p. 47. b. etiam quædam habet. *De iis autem,* scribit, *qui Nefes ogli dicuntur, quorum semper duo vel tres in illa civitate magna, quæ Bruscia vocatur, dicentur haberi, quorum capilli vel de vestimentis ipsorum aliquid receptum omnem infirmitatem depellere dicebatur: dicere plura, causâ brevitatis, omitto. Dicuntur enim tales prodigiosè nasci, i.e. sine virili semine, & per consequens tota eorum vita & actio supernaturalis & mirabilis credenda est.* Vide plura apud eundem c. XIV. p. 45. Addemus aliquid ex Epistolis *Busbequii* de legatione Turcica. *A ripa fluminis,* ait Epist. 1. p. 67. *Halys (Turcis Aitoszu dici puto) venimus ad Goukurthoy; inde Choron; post in Theke Thioi. Hic multa didicimus à Monachis Turcicis, quos Dervis vocant, qui eo loco insignem habent ædem, de Heroe* Chederle (hunc *Seldenus* cum *Alchoder,* de quo sup. p. 59. eundem esse vult) *summa corporis atque animi fortitudine, quem eundem fuisse cum nostro D. Georgio fabulantur; eadémque illi adscribunt, quæ huic nostri: nimirum vasti & horrendi Draconis cæde servâsse expositam virginem. Adhæc alia adjiciunt multa, & quæ libitum est, comminiscuntur; illum per longinquas oras peregrinari solitum, ad fluvium postremò pervenisse, cujus aquæ bibentibus præstarent immortalitatem, qui quidem fluvius; qua in parte terrarum sit, non dicunt; nisi fortassis in Utopia collocari debet: tantum affirmant, illum magnis tenebris multáque caligine obductum latere; neq; cuiquam mortalium post Chederlem, uti illum videret, contigisse: Chederlem verò ipsum mortis legibus solutum huc illuc in equo præstantissimo, qui similiter ejusdem aquæ haustu mortalitatem exuerit, divagari: gaudentem prœliis, adesse in bello melioribus, aut iis, qui ejus opem imploraverint, cujuscunque tandem sint religionis. quæ cùm sint ridicula, tum istud magis majorem risum meretur, illum fuisse unum (imò andivi,* observat *F. Barton,* *à Turcis sanctum Georgium Mosi prælatum tam miraculorum donis, quàm rerum divinarum scientia: Dicunt autem Mosi eum contemporaneum esse, & majorem natu) de comitibus & amicis Alexandri magni, nullam habent Turcæ temporum neque ætatum rationem, miréque historias omnes inscient & confundunt: cum iis in mentem veniet, non verebuntur affirmare, Regis Solomonis magistrum curiæ fuisse Iobum; ejus exercitus præfectum Alexandrum magnum, aut his etiam absurdiora. Est in ea Moschea (sic Tur-*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

3. Busbequius.

Liber 2. de pseudopr. Muham.

Turcæ vocant sua delubra) fons aquæ purissima, eximio marmore constructus, hunc credi volunt initium duxisse ex Chederlis equi lotio, quod eo in loco profuderit. Narrant præterea multa de Chederlis comitibus, de stabulario ejus, deque nepote ex sorore, quorum sepulchra vicinis locis ostendunt. Vbi multa quotidie opem illorum invocantibus divinitus beneficia conferri persuadere nobis conabantur: quin imò ramenta lapidum, & terram ipsam, ubi constiterat Chederles, dum præstolaretur Draconi, in potu sumptam adversus febrem, dolorémque capitis & oculorum prodesse eadem superstitione commemorabant. Sunt autem omnia ea loca draconum viperarúmque plena, ita ut nonnulla, adultis caloribus, propter multitudinem apricantium ferarum, hominibus inaccessa sint. Ne hoc quidem prætermittam, Turcas magno cum risu spectare in Græcorum templis D. Georgium, quem (ut dixi) suum Chederlem esse volunt, ita in tabellis depictum, ut illi puer ex equi clunibus, in quibus post Dominum sedet, vinum misceat ac ministret: Hoc enim habitu passim Divus Georgius à Græcis pingitur. Idem *Busbequius* Epist. IV. p. 249. scribit: *Sequitur hoc loco, ut alterius peregrinatoris & Monachi Turcici tibi miraculum narrem. Is incedebat cum tunica & pallio albo, ad pedes usque demisso, cæsarie promissa, quales ferè nostri pictores depingunt Apostolos. Sub facie liberali latebat impostor animus. Iidem interpretes meos impulerunt, ut ad me adducerent, ut viderem. Sumpsit unà mecum prandium sobriè & modestè. Inde descendit in aream domus, paulóque pòst revertit, sublato vasti ponderis saxo, quo sibi in nudatum pectus aliquot ictus inflixit, quibus penè bos percelli potuisset. Hinc manum injecit ferro, quod, in foculo ad eum usum accenso, candens factum erat. Id ori insertum omnem in partem aliquandiu versat, non sine salivæ stridore. Erat ferrum illud oblongum, sed altero capite crassius, & quadrangulum, quod ore recepit, vi ignis sic fervefactum, ut à candente carbone nihil differret. Quo facto, ferramentum in ignem recondit, méque salutato & accepto munere, discedit. Admirabantur, qui circumstabant, mei domestici, præter unum, qui se plus reliquis intelligere arbitrabatur: Et quid vos, inquit, fatui ista miramini? An fieri hæc revera creditis? Præstigia sunt ista, & mera oculorum ludibria, ac simul ferrum, qua parte altè è foculo extabat, arripit, probaturus, sine noxa contrectari. Sed non citiùs manu comprehenderat, quàm rejecit, vola & digitis sic adustis, ut pluribus diebus persanari ægrè potuerit: quem casum magnus sociorum risus consequutus est, rogitantium, Iam ne illud calere, an nondum etiam crederet? Invitantiúmque, ut denuò contingeret. Idem Turca inter prandium commemorabat, suum cœnobiarcham vitæ sanctimonia & miraculis clarum consuevisse*

Georgius apud Turcas miraculis inclytus.

Monachus Turcicus ferrum candens ori imponit.

visse in lacum, qui esset cœnobio propinquus extendere pallium, in eóque sedentem, quâ visum esset suaviter circumvectari (tale etiam exemplum cujusdam agyrtæ David Altoi, Pseudo Messiæ vide in Itiner. *Benjam.* p. 93.) *Eundem excoriato exenteratóque verveci nudum alligari solitum, ut priores pedes brachiis, posteriores cruribus ejus aptarentur; ita conjectum in ferventem furnum manere, donec percocto vervece, ut jucundè edi posset, illæsus ipse promi se juberet.* Unum adhuc subjiciemus exemplum ex *Septem-Castrensi* l. c. c. XXII. *Nunc ad suprà dictorū clariorem notitiam & probationem non puto prætereundum, quod me existente in Turcia contigit, quod eò certiùs credendum venit, quia non occultè, sed per totam Turciam promulgatum est, & non alicui privato, sed ipsi terrarum regi, & toti regno ejus evenisse narrabatur. Illius enim regis qui* Mirathbeg *est dictus, pater illius qui nunc regnat, non multo pòst tempore, quo nos in captivitatem duxerunt: facta est quædam contentio inter Sacerdotes, qui* Tusmanni *dicuntur, & religiosos, qui* Dervises *nuncupantur, cujus quæstionis talis erat tenor. Utrum vota & eleemosynæ & oblationes communis populi jure debeantur ipsis sacerdotibus, vel ipsis religiosis? Dicebant enim sacerdotes, nos sumus curam populi habentes in consulendo, in judicando, in regendo & docendo, legem tribuendo & observando, & totius populi onus portando: Quia igitur ministerium nostrum magis est necessarium populo & universo regno: meritò vota populi nobis debentur. E converso isti dicebant: Nos sumus successores & vices gerentes illorum, qui fundamentum sunt legis & gratiæ, & qui pro populo coram Deo assistentes omnes necessitates ejus suis meritis & intercessione supplentes, totius regni mala & pericula avertentes & bona cooperantes: qui omni facultate & studio deficiente humano, succurrunt & auxiliantur. Nobis ideò potius Eleemosynæ & vota populi jure debentur. Cúmque ita contenderent, & quæstio nullam determinationem acciperet, in hoc omnes consenserunt, ut tota causa regis arbitrio committeretur, & quicquid ab eo determinatum vel judicatum fuisset, sine omni contradictione ratum ab omnibus haberetur. Cùm itaque rex auditâ causâ, rationes utriusque partis diligentiùs pervolveret in animo, cœpit æstimare, quòd ministerium sacerdotum regno magis necessarium esset propter rationes suprà dictas, & propterea vota populi in compensationem retributionis magis ad eos pertinere. Sed dum ista voluntatis conceptio regis ad religiosorum pervenisset notitiam, illico regem adierunt, & petierunt, ne istam sententiam definitivè proferret, donec ipsi inter se de hac re conferre possent, ne anticipatio sententiæ in tam ardua causa perplexitatem animorum generaret futuram: quibus dum rex annuisset, & septem dierum inducias*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

ducias interposuisset, una nocte, transactis aliquot diebus regi in strato suo requiescenti, subitò magna commotio viscerum, quasi instaret necessitas naturæ exoritur, qui cum festinatione surgens ad locum explendæ necessitatis pervenit. Cùm igitur quodam impetu super sede se jactasset, subitò tabula sub eo rumpitur, & deorsum cadens rex, in medio loci super quandam partem muri, vel (ut dicebatur) super quodam ligno suspensus remanens, ad infima non descendit. Dum autem vociferaret & nemo auxilium præstare posset, eò quòd omnes portæ seris firmatæ inventæ sunt: tandem fatigatus quasi unius horæ spatio laborans & nihil proficiens, subitò venit in mentem ejus, ut aliquem sanctorum invocaret. Quod cùm fuisset, mox in loco lumen apparuit, & quidam in forma religiosorum apparens sic eum alloquitur. O Domine Rex, ubi sunt illi, quos tibi & regno tuo tam necessarios esse putâsti? Quare in ista necessitate tibi non subveniunt? Illo autem præ timore & terrore visionis nihil respondente, ille adjecit: O Rex noli timere: scire te volo, quòd illi tibi & regno tuo magis necessarii sunt, qui in extremis necessitatibus auxilium præstare possunt: & cùm defecerit virtus humana tum invocantibus se virtus eorum maximè se ostendit, & succurrit universis, & cùm hoc dixisset, ipso rege sine aliqua molestia proprio lecto restituto, ab oculis ejus evanuit, & sic rex ad se reversus, quid sibi acciderit animo volvens, licèt ex prodigio cum admiratione suspensus, tamen quia de difficultate quæstionis certificatus & instructus, multùm contentus erat. Facto igitur manè omnibus convocatis, rem per ordinem exponit, & jubet ut citò omnes religiosi, qui tunc inveniri poterant, coram eo adducerentur. Quo facto ipse sedens in solio suo, juxta se habens vas plenum pecuniis, singulos religiosorum ad se accedere fecit, diligentiùs unumquemque intuens, cognoscere volens illum qui sibi apparuerat; unicuique de pecunia quantum pugillus capere potest elargiendo. Cùmque singuli pertransissent, & de suprà dicto nihil notitiæ intervenisset, & ipse rex de hoc miraretur ille, qui inter eos major erat, accessit & dixit ei: Noveris rex, quòd ille, qui tibi apparuit, unus quidem tibi visus est: sed in persona omnium nostrûm hoc factum esse non dubites, eò quòd omnium nostrûm causa in communi tractabatur. Ex tali igitur visione, imò (ut meliùs dicam) illusione dæmoniaca, Rex ille in tantam dementiam & alienationem animi perductus est, ut filio suo parvulo vix adhuc decem annorum in sede regni relicto, ipse ad quandam civitatem, quæ Manissa dicitur, perrexit atque secessit, & cum aliis religiosis, quorum ibi est magna multitudo, vitam ducere decrevit. Factum istud in tanto fuit rumore per totam Turciam, ut à singulis ferè nihil aliud tractaretur, & ego à pluribus in communi locutione licèt audivissem, tamen specialiter & pri-

vatim

natim ab uno religiosorum, qui tam personaliter interfuerat, diligentius singula cognovi, qui etiam quantam pecuniæ de manu regis accepisset, & quantum gratiæ & favoris unusquisque à rege consecutus fuisset, & plura alia, quæ contigerant, enarravit. Atque hæc fusiùs pertractare idem operæ pretium visum fuit, 1. ut appareret, quàm jejuna & infirma hodierno die esset argumentatio à gloria miraculorum, ad veræ Ecclesiæ ὕπαρξιν. 2. Ut constaret, Turcas quoque divis suis rerum suarum patrocinium deferre & committere, devotione non minori, quàm quæ Papistis longo usu recepta est. 3. Ut omnes illi, qui sanctorum invocationem ab eventu defendunt & exauditione, Turcarum exemplo discant illationis suæ agnoscere incertitudinem. Qua de re actum est prolixiùs in nostro ἐλέγχῳ P. II. p. 296. Atque hæc ipsi, quod non contemni debet, de Turcarum miraculis suppeditant scriptores Pontificii, quæ non per ὀνοτευὰς ἀκοὰς, aut rumorem ἀδέσποτον, sed per αὐτοψίαν aliis commendare satagunt, parùm soliciti de eorum conatibus, qui ex miraculis Pontificię Ecclesię fulcra quęrunt & subsidia. Puto tamen Muammedanos hodie de miraculis suis non facilè sermones serere. Ita ad me scripsit *Francisc. Barton* Anglus. *Parùm inter Turcas de illis audivi. Aliquo tamen in honore sanctos esse constat inde, quòd classis Imperatoriæ Dux per quatuordecim dies priusquam è portu solvit, sepulchrum Isuppi (insignis olim atq; fortunatissimi bellatoris) semel in dies adire tenetur. Illuc loci (quod Byzantium propè versus Septentrionem est) preces effundit, ut rem feliciter gerat, atque hoste profligato victor domum redeat: Quod si fiat per totidem dies à reditu sancto etiam gratias agit: De Nephes Ogli plurima (sed inepta ferè omnia) narrantur. Itaque potiùs fabulas duxi, quàm quicquam inquisitione dignum.* Ubi altiùs ascendamus ad ipsum Muhammedem, mirum, quantum se in hac materia torqueant Scriptores Arabici! Ipse Muhammed, ut post audiemus, simpliciter sibi miraculorum donum denegatum esse fatetur.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

De miraculis.

Ubi altiùs ascendamus, reperiemus 1. Alios Muhammedi miracula multa tribuere quæ referunt

Alii verò in Prophetæ sui Muhammedis miraculis ebuccinandis admodùm sunt largi. Quæ in ejus nativitate evenisse otiosi quidam & superstitiosi Muhammedistæ confinxerint, superiùs diximus pag. 148. In munere Prophetico hoc maximè miraculosum esse existimant, quòd, cùm literaturæ omnis expers esset & rudis, tantâ polluerit eloquentiâ, ut ne quidem doctissimis quibusvis cesserit, aut eloquentissimis. Hinc *Beidavi* in suis commentariis alicubi scribit:

A. Alkorani præstãtiam.

De qua 2. Beidavi.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

ואנמא סמאה רסולא באלאצׄאפה אלי אללה ונביא באלאצׄאפה אלי אלעבאד אלאמי אלדי לא יכתב ולא יקרא וצפה בה תנביהא עלי אן כמאל עלמה מע האלה אחרי מעגׄזאתה *Porrò eum* Apostolum *appellat respectu Dei*; Prophetam *verò respectu hominum.* Idiota *autem dicitur, qui nec scribere potest, nec legere. Hoc verò attributum illustrationis ergò additur, quòd perfectio scientiæ ejus, cùm primo ejus statu collata, sit unum ex miraculis ejus.* Ita *Ahmed ben Edris* p.m. 193. ונקול ליהוד חקיקה אלמעגׄזה לא יכתלף והדא וגׄד פי חק מחמד עבד אללה כמא וגׄד פי חק מוסי צללי אללה עליה ואלסלאם ואן כאנת אלמעגׄזה לא תפיד אלנבוה ילזמהם אן לא יעתקדוא נבוה מוסי עליה אלסלאם פאן אפארת ילזמהם אעתקאד נבוה מחמד ואנמא קלנא אנה גׄא באלמעגׄזה לאנה גׄא באלקראן פי זמאן אלפצחא אלבלגׄא וסאל מן גׄמיעהם אן יאתוא במתלה פאעגׄזהם

b. Ahmed Ibn Edris.

Opponemus autem Iudæis demonstrationem certam ex miraculis, quæ extra controversiam est. Illa autem ad verificationem Muhammedis servi Dei nonminus reperitur, quàm ad verificationem Mosis p.m. Quòd si verò miracula nihil conferunt ad Prophetiam, utique fidem derogabunt Prophetiæ Mosis p.m. Sin autem aliquid huc faciant, necessitas iis incumbit credendi Prophetiam Muhammedis. Dicimus enim venisse illum (Muhammedem) *cum miraculo. Attulit namque Alkoranum eo tempore, quo eloquentissimi floruerunt viri, & facundissimi, à quibus omnibus ille petiit, ut simile quid afferrent. Sed inferiores esse demonstravit omnes.* Ita quidem est. Tantùm ipsemet Impostor farragini suæ & centoni tribuit, ut, cùm sciret historias Christianorum & Judæorum in Arabia ignotas ubique esse & peregrinas, thrasonicè semper & superciliosè ἀδυναμίαν idem tentandi aliis exprobrârit. Unde *Sur.* II. v. 24. ואן כנתם פי ריב ממא נזלנא עלי עבדנא פאתוא בסורה מן מתלה ואדעוא שהדאכם מן דון אללה אן כנתם צאדקין *Si de eo, quod ad servum* (ipsum Deum agyrta pro se introducit loquentem) *nostrum demisimus, vos dubitatio teneat, producite Suratam, sicuti ille, atque accersite* testes vestros, præter Deum, si veri estis. Eadem ferè verba recurrunt *Sur.* X. p. 116. Et *Sur.* XI. p. 122. אם יקולון אפתריה קל פאתוא בעשר סורה מתלה מפתריאת ואדעוא מן אסטעתם מן דון אללה אן כנתם

c. Ipse Muhammed.

כנתם צארקין *Si dixerint: Confinxit hoc. Dicito: Afferte vos vel decem Suratæ versiculos, sicuti ille, excogitatos; & invocate*(adornate testē)*quemcunq; velitis, præter Deum, si veri estis. Sur.* XVII. p. 159. קל לין אנתמעת אלאנס ואלגן עלי אן יאתוא במתל הרא אלקראן לא יאתון במתלה ולו באן בעצהם לבען טהירא *Dicito, si congregati fuerint homines & Dæmones, ut similem huic Alkorano afferant*(nempe פי אלבלאעה וחסן *eloquentia & præstantia ita insignem*, ut *Beid.* explicat)*non afferent similem, etsi vel maximè alii alios juverint.* Angelos putat *Beidavi* propterea excipi, quòd naturæ eorum hoc miraculum non repugnet, ולאנהם כאנוא וסאיט פי אתיאנה *& quia illi mediatores fuerunt in oblatione ejus.* Unde ipse Muhammed, ne videatur à Diabolo nugas suas mutuâsse *Sur.* XXV. ita se excusat. ומא תנזלת בה אלשיאטין ומא ינבגי להם ומא יסתטיען *Et non demissi sunt cum eo*(Alkorano)*dæmones. Id enim nec conveniebat, neque etiam illi poterant.* Scribit etiam *Richardus* in confutatione legis Saracenicæ p. m. 136. *Valde gloriantur Saraceni in sic pulchro & ornato Arabicæ locutionis modo: & ex his argumentantur, verum Prophetam fuisse Mahometum.* Ita ad quæstionem cur Muslimini Muhammedem aliis Prophetis præstantiorem esse dicant, iidem sic respondent: חית אותי מא לם יותה אחר מן אלאיאת אלמתכאתרה אלי תלאתה אלאף איה ואכתר ולו לם יות אלא אלקראן וחדה לכפי בה פצלא מניפא עלי סאיר מא אותי אלאנביא לאנה אלמעגזה אלבאקיה עלי וגה אלדהר דון סאיר אלמעגזאת *Quia adduxit signa, qualia nemo: eáque varia, ad tria millia & ampliùs, & si nihil præter solum Alkoranum, satis hoc foret ad eximiam excellentiam supra reliqua, quæ Prophetæ adduxerunt; nam ille miraculum est, quod in secula durat præ omnibus aliis miraculis.* Verùm de vana hac miraculosè scripti Alkorani jactantia dicemus in Theatro nostro Muhammedico, in qua miserum vatem ita καταγελοίμεθα, ut cornicula alienis nudata pluris omnium risu exposita sit futura.

Pergit *Ahmed* in recensendis Muhammedis miraculis, iisque, præter cætera, annumerat, אנשקאק אלקמר והו אעטם מן אנשקאק אלבחר *scissionem lunæ, quæ major sit scissione maris.* Scissionis hujus mentio fit in *Alkor.* Sur. LIII. his verbis: אקתרבת אלסאעה ואנשק אלקמר ואן ירוא איה יעוצוא ויקולוא סחר מסתמר *Appropinquavit*

B. Scissionem lunæ.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

hora, & rupta est luna: Etsi viderint signum recedunt & dicunt magia hæc est continua. Scribit ad hæc verba *Beidavi:* רוי אן אלכפאר סאלוא רסול אללה איה: פאנשק אלקמר· וקיל מענאה סינשק יום אלקיאמה: *Tradunt; Infideles quæsivisse ex Apostolo Dei miraculum, scissamque fuisse lunam. Alii tamen volunt sensum esse, die demum resurrectionis lunam iri scissum.* Ita sanè indigi illi, miraculorum tamen avidissimi homines, ex quolibet Muhammedis figmento, aut non rectè intellecta voce, miracula conantur exsculpere. Phrases, quibus Spiritui Sancto tremendum ultimi diei judicium placuit describere, & totius universi ἀνάλυσιν oculis nostris objicere, plerasque suo quoque insequit Muhammed Alkorano: unde & ultimum Indicium hoc loco, retenta Scripturæ voce אלסאעה i.e. *horam* appellat. Eas autem mali Alkorani Interpretes, ut miracula etiam habeant, de re gesta intellexerunt. Sic quæ de obscuratione, seu Ecclipsi lunæ, quâ Rabbini quoque לקוי & לקות i.e. *percussionem* nuncupant, Muhammed ex Scriptura ipsa, sola mutata phrasi, transscripsit; ad miraculosam aliquam lunæ scissionem & fissionem imperitiores referunt. Quâ fabulâ nihil est insulsius. Atque hæc quidem miracula invito ferè Muhammedi obtruduntur. Ipse enim Muhammed miracula edere jussus, mirè fuit tergiversatus. Vel enim eadem semper oberravit chordâ, usumque miraculorum ad novorum dogmatum confirmationem necessarium esse negavit, aut ad Alkoranum, ut diximus suprà, Koreischitas rejecit. Unde *Sur.* אלרעד quæ numero est XII. m.p. 139. קל הו רבי לא אלה אלא הו עליה תוכלת ואליה מתאב ולו אן קראנא סירת בה אלגבאל או קטעת בה אלארץ או כלם בה אלמותי בל ללה אלאמר גמיעא *Dicito* (tu Muhammed) *ille est Dominus meus: Non est Deus nisi ille, in quo spero, & ad quem reditus. Et quamvis Koranum haberemus, quo vel mentes loco suo moverentur, aut iter terrestre perficeretur, aut per eundem mortui loquerentur; attamen Dei omne est negotium.* Observat hoc loco *Beidavi*; Muhammedem à Koreischitis compellatum, ut novæ suæ Prophetiæ miraculis fidem faceret, & vel lectione Alkorani montes Meccæ imminentes, tractúmque illum in angustas valles coarctantes transferret; aut ventos in eorundem obsequium ita flecteret, ut flatu illorum compendiosum in Syriam iter facere possent; aut, inquiebant, אבעת לנא בה קצי בן כלאב ועירה מן אבאינא ליכלמון פיך. *Excita nobis per eum* (Alkoranum) *Kozza filium Caleb, aut*

Alii tamen, ut ipse Muhammed necessitatem miraculorũ negant.

aut alium ex patribus nostris, ut loquantur nobiscum de te: Atque hac occasione, cùm misero aqua hæreret, hanc ei cælitùs suppeditatam Alkorani particulam. Eodem alibi etiam usus fuit stratagemate. *Sur.* II. v. 117. וקאל אלדין לא יעלמון לו לא יכלמנא אללה או תאתינא איה כדלך קאל אלדין מן קבלהם מתלי קולהם תשאבהת קלובהם קד בינא אלאיאת לקום יוקנון *Dicunt quidam, qui scientiâ carent, nisi loquatur nobis Deus, aut proferatur nobis signum. Ita dixerunt qui ante illos, prout dicunt ipsi, consimilia sunt eorum inter se cordia. At jam manifesta edidimus signa, iis qui recti esse student.* Quæ illa signa? Putidus Alkoranus, quem in sequentibus speciosè vocat אלחק *veritatem.* Sic *Sur.* VI. p. 71. לקאל אלדין כפרוא אן הדא אלא סחר מבין וקאלוא לו לא אנזל עליה מלך ולו אנזלנא מלכא לקצי אלאמר תם לא ינטרון *Dicunt infideles* (Koreischitæ Meccenses intelliguntur, qui Angelicum à Muhammede officii testimonium efflagitabant) *Nihil est, nisi manifesta magia. Et dicunt: Nisi demiserit super eum Angelum, non credemus. Quòd si verò maximè angelum demittamus; utique negotium jam perfectum est, nec tamen respicient.* Sic p. 73. ubi eadem iteratur à Koreischitis petitio, à Muhammede ad providentiæ opera rejiciuntur; & p. 81. ואקסמוא באללה גהד אימאנהם לין גאתהם איה ליומנן בהא קל אנמא אלאית ענד אללה *Iurant per Deum summa fide; quòd, si venerit signum, credituri sint illi: Dicito; utique signa sunt apud Deum.* Summâ, quoties ad has redactus fuit Muhammed angustias, ut mixta illa ex Judaismo, Gentilismo & Christianismo sacra, de novitate apud Saracenos suspecta, miraculis probaret, operam semper dedit, ut hunc callidè declinaret scopulum, necessitatem miraculorum, vel absolutè negaret; vel ad Alkorani præstantiam rejiceret. Postea demum, cùm altas jam in mundo impietas ejus egisset radices, Diabolus præstigiis, suis plebi Muhammedicæ oculos ita præstrinxit, ut ipsi fateri cogantur Pontificii, non pauciora commemorare Turcas de sanctis suis miracula, quàm habere præ se ferant ipsi.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

Pergunt Pontificii in enumerandis veræ Ecclesiæ notis, & iisdem accensent *sanctitatem vitæ, auctoris seu primorum patrum Religionis.* Sed rectè regerunt Theologi nostri, sanctitatem aut internam esse, aut externam. Si *interna*, non visibilis Ecclesiæ notam esse, sed invisibilis, quia verus Judæus in oculto est, *Rom.* II. v. 19. Deus novit suos

VII. Sanctitas.

2. Tim.

Liber 2. de pseudopr. Muham.

2. *Tim.* II. 19. Si *externa*, fallax est; cùm etiam Diabolus se in Angelum lucis transformet, 2. *Cor.* XI. v. 14. Et certè de externo sanctimoniæ schemate, et larva loqui Pontificios hinc patet, quia ejus ferè nomine σκληραγωγίαν Monasticam intelligunt. Eâ verò quantò inferiores sint Muhammedanis, illi judicàrunt, qui & ipsi, cùm Monachi fuissent, fateri debuerunt, Muhammedicam sectam hinc maximè apud eos, qui non habent αἰσθητήρια γεγυμνασμένα, sua habere incrementa, quòd ad externam sanctitatem ei nihil videatur deesse. Audiemus hic iterum Septẽ-Castrensem, cujus hoc loco tantò apud Pontificios ipsos major erit authoritas, quantò eorum religioni addictior fuit, quantóque diuturna ejus apud Turcas captivitas & detentio verbis ejus majorem facit fidem. Sic ille c. VIII. p. 38. *Quis enim, non dico simplex tantùm, verùm etiam sapiens quisque non moveretur in prima fronte, videndo tantam compositionem morum in fidelibus? Omnem enim levitatem, in quibuscunque actibus eorum & gestibus, vestitu & apparatu detestantur sicut ignem, & abominantur ut pestem. Videntes enim levitatem Christianorum in vestitu & equitatu, & aliis quibuscunque, derident, & eos capras & simias vocant. Honestissimum enim modum, imò religiosissimum habent in vestitu tam mares, quàm fœminæ, tam majores, quàm minores, tam curiales, quàm etiam ipsi rustici & villani, & ita communem & simplicem, ut omnino nihil indecentiæ, vel inhonestatis, vel superfluitatis, vel curiositatis vel levitatis possit in eis deprehendi vel notari. De iis autem, qui religiosiores & devotiores habentur, quid dicam? Tantum enim simplicitatis & conformitatis, & singularis apparentiæ, & singularitatis atque exemplaritatis ostendunt in actibus, gestibus & motibus, & vestimentis, ut eos aliquem modum regularis observantiæ crederes professos. In equitatu etiam & aliis apparatibus non solùm simplices, sed etiam magnates in tantum devitant omnem strepitum, & rumorem, ut nullo modo aliquis equitet equum, qui non sit castratus. In uno enim exercitu centum millium equorum, non audiretur unus minimus rumor vel strepitus alicujus equi. In sellis & in frænis nulla prorsus curiositas, nulla vanitas vel superfluitas habetur. In omni apparatu equorum simplicissimum tenent modum. Nullus armatus incedit dum ad campum procedunt, sed omnia arma eorum in sarcinis deferuntur. Camelorum & mulorum nullus discurrit, nullus cum equo saltat, vel tempestat, ut mos est Christianorum. Ipsi enim magnates & Principes ita simpliciter se habent in omnibus, ut ab aliis discerni non possint. Vidi regem euntem ad Ecclesiam per longum spatium à palatio suo cum duobus juvenibus, & hoc vidi etiam ad balneum eundo facientem, nec reverten-*

De qua A. in genere, 1. Septem-Castrensis.

tentem de Ecclesia ad palatium, aliquis ausus fuit comitari, nec in platea cuipiam licebat illi occurrere neque clamare (uti solent) vivat rex, aut hujusmodi. Vidi item eum orantem in Ecclesia non in Cathedra, vel solio regali, sed super terram, substrato tapeto, ad modum cæterorum sedentem, nec circa eum aliquod ornamentum extensum vel ostensum. Nihil omino singularitatis in vestimentis vel in equo utitur, quo possit ab aliis discerni. Vidi eum in exequiis matris, nec possibile fuisset me eum cognoscere potuisse, nisi mihi ostensus fuisset. Habet strictissimè interdictum, ne aliquis eum comitetur, aut ei in via occurrat sine speciali sua licentia. Omitto multa quæ de eo audivi, quomodo sit affabilis in collocutione, maturus & benignus in judicio, largus in eleemosynis, & in aliis actibus suis benevolus. Quæ de modestia scribuntur, & vestium, ab omni luxurie alienarum, usu à *Septem-Castrensi*, ea aliis quoque Imperatorum Muslimicorum probari possent exemplis. *Sanè tantam frugalitatem & parsimoniam, ait Constant. L'Emp.* in Benjam. Itin. p. 186. *nobis in Chaliphis proponit etiam Elmacinus, ut Christianorum fastum & prodigalitatem retundere & coercere meritò debeat.* Lib. 2. c. 3, sub finem, Almansoris indolem exprimens inquit: אסתכרם טבאכיה עלי אן להם אלרוס ואלאכארע ועליהם אלחטב ואלתואבל *Famulos in coquos conduxit, ea conditione, ut eorum quidem essent capita & crura, sed ipsis etiam incumberet ligna & ollas suppeditare.* Vestes idem ille Chalipha Obolarius resartas gerebat: Unde Sarcasmus ille in eundem: קד ידרך אלשרף אלפתי ורדאה כלק וגיב קמיצה מרקוע *Iam quidem attigit dignitas virum, cujus vestis attrita, & sinus indusii resartus est.* Non multum ab hac parsimonia abfuit *Muhammed* fil. Almansoris, de quo c. IV. legimus, cùm obiisset, & sepeliendus esset, nihil ei præter januam fuisse, quâ exportaretur: לם יוגד לה נעש יחמל עליה פחמל עלי באב ודפן תחת שגרה גוז וכאן יגלס ענדהא *Non inveniebatur pro eo feretrum, quo portaretur: itaque portabatur super janua & sepeliebatur sub nuce arbore, apud quam sederat.* Septem-Castrensi nostro, de Turcarum modestia, perspicuè satis differenti accinit, doctissimus ille Anglus, *Franciscus Barton*, qui verbis ejus sequentem subjunxit explicationem. *De moribus Turcarum, quàm ad humilitatem, modestiam, sobrietatem compositi sint, dici vix potest. Etiam vulgus (ne quid de eorum Dervishler dicam) cœnobia sanctitate vincunt. Externam hîc intelligi volo. Incessus omnium, quasi ad numerum lentus, aspectus gravis, oculi fixi, mira taciturnitas. In discurrendo mitis & sine affectu animus. Toto illo, quo versatus sum inter eos, tempore ri-*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Imperatorum Muslimicorum parsimonia.

2. Franciscus Bartonum.

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

xantes nunquam audivi. Templorum suorum quanta reverentia? Discalceatus etiam rex ingreditur. Quàm assidui certique, horis constitutis, orant? Tempora sua Canonica numerúmque precum nullus Ordo strictius observat Turcis, qui sphærulis itidem precatoriis utuntur ad nomina Dei supputanda. Charitas autem & eleemosynæ eorum etiam ultra homines ad bruta se extendunt. Canes exclusos ædibus una convocatos sæpe vidi & panibus emtis veluti sportulâ donatos. Vidi pretio redemtas aves apertâ caveâ manumissas. Hæc de externa Turcarum sanctitate in genere, quâ, ut audivimus, in multis Pontificiorum Ordines haud parùm inferiores sunt Turcarum plebe. In specie verò magnam sanctitatem præ se ferunt.

2. In specie a. De sanctitate Monachorum.

1. Monachi, de quibus audiatur Septem-Castrensis c. XIII. *Quidam ex eis* (Turcarum religiosis) *perferunt maximam patientiam, & isti non portant aliquem habitum, sed nudi incedunt, solum cooperientes virilia.* De hoc hominum genere; addit *Francisc Barton*; sæpiùs audivi, sed vidi nunquam. Solent in Paschate majori Regem aut Visirum antecedere, & musculos frontis ac malarum sagittis, brachia cultris lanceisque velut insensati referire. *Et in ista specie religionis inveniuntur aliqui tanta perfectionis, ut quasi impassibiles sint, & nihil exterioris impressionis sentire valeant. Nam in maximis frigoribus hyemis, ipsi nudato toto corpore incedunt, & non sentiunt: & hoc similiter in caloribus æstatis isti sua probationis rationes & patientia veritatem ostendunt in variis stigmatibus combustionum, & cicatricibus incisionum corporum suorum. Nam si quis probare voluerit, facit sibi apponere ignem, vel incidere carnem cum gladio, quæ omnia tantum sentit, ac si lapidi ignem apponeres, vel lignum gladio incideres. Alii ex iis magnam præferunt virtutem abstinentiæ, de illis dicebatur, quòd ad tantam perfectionem perveniunt aliqui, ut rarissimè cibum & potum sumant.* Talis, *scribit* amicus noster, D. *Barton*, ante annos quatuor Peræ vixit, Melech-Dedhe vocatus, qui nunquam vel rarò admodùm edere visus est. Opio tamen quandoque usus. *Aliqui autem & magis perfecti sine omni potû & cibo corporali vivunt. Alii magnam paupertatem habent, ita ut omnino nihil de terrenis rebus cogitantes neque curantes dicantur, nec in crastinum aliquid retinentes. Alii perpetuum silentium tenent, & mutorum nomine* Tzamutlar (à צמת *mutus fuit*) *nuncupati nullam cum hominibus conversationem agunt, ne ad loquendum provocentur: quorum unum solum videre potui non sine admiratione. Alii visionibus, alii revelationibus variis sunt donati, alii raptus, alii ecstases supernaturales habent. Et secundùm hoc nullus est in-*

ter

ter eos, qui non consequatur aliquid experientiæ spiritualis, per quod possit haberi certa conjectura & evidens judicium, quòd sit de numero & ordine Dervislar, hoc est enim nomen omnium in tali statu degentium. Et secundùm varietatem ipsarum experientiarum spiritualium etiam differunt in habitu & modo vivendi. Nam unusquisque portat signum suæ professionis. Si enim videris aliquem in capite deferre pennas, denotat eum meditationibus & revelationibus deditum esse. Si portat habitum consutum variorum colorum peciis, significat paupertatem. Illi qui in aures portant, in auribus significant, se obedientes esse in Spiritu propter raptuum frequentiam. Portantes catenas in collo vel in brachiis, denotant violentiam vel vehementiam, quam habent in ecstasi. Varios etiam modos tenent vivendi. Illi enim, qui minùs impediti sunt in spiritualibus, scil. in raptibus & aliis, communem vitam ducunt, & habitant inter homines. Alii verò seorsim habitant, congregati per modum villæ. Alii etiam solitarii in nemoribus & solitudinibus vitam ducunt. Alii in civitatibus hospitalitatem exercentes (quorum domos tekye vocant) recipiunt hospites, saltem ad quiescendum, si non habent unde reficiant. Sed perperam hoc; observat ad præsentem locum *Fr. Barton*; nam eodem modo, quo Capucini Collegia sua semper habent extra civitates. *Alii ex mendicitate continua vivunt. Alii in civitatibus portantes aquam cum utribus de meliori aqua, quæ ibi reperitur, & circumeuntes civitatem omnibus præbent ad bibendum recentem aquam, & nihil mercedis petunt, sed solùm sponte oblatum recipiunt. Alii habitantes circa sepulchra nominatorum Sanctorum, ea custodientes, & devotis oblationibus populi viventes. Agunt & ipsi religiosi eorum quasdam festivitates, vel propter vota populi eis oblata, vel propter prædecessorum suorum memorias, vel etiam propter communem populi necessitatem, scil. pro pluvia impetranda, vel serenitate & hujusmodi; & tunc conveniunt & congregantur omnes, qui sunt in locis propinquioribus: & fit primò omnium communis refectio: occidunt enim animalia, si habent; si autem non habent, faciunt de leguminibus, vel rizo, secundùm facultatem suam, cibaria qualia possunt, & completa refectione ille, qui primus est inter eos, accepto tympano facit modulationem, & surgentes cæteri per ordinem incipiunt ludere. Vocatur autem festivitas eorum Machia & ludus* Czamach, *qui fit quadam totius corporis regulata & bene modificata agitatione, cum honestis & dignis & valde decentibus omnium membrorum motibus, secundùm modulationem mensuræ instrumenti Musici ad hoc convenienter aptata, & in fine per modum vertiginis quodam motu velocissimo circulari rotatione vel revolutione, in quo tota vis ipsius ludi consistit. Nam ferventiores eorum in-*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

tanta velocitate revolvuntur, ut non possit, utrum sit homo vel statua, discerni ab intuentibus, & ostendunt se in hoc quasi supernaturalem agitationem corporum habere. Et licèt aliquis eos possit imitari in cæteris ipsius ludi gestibus, in isto tamen revolutionis actu nemo eos quantumcunque aptus & agilis fuerit, potest aliquatenus imitari. Choreis illis, notavit doctissimus noster *Anglus*, sæpe interfui: Ibi Dervishler ad fistulæ tympanique modulos ea celeritate se circumagunt, ut spectatores minùs absint à vertigine intuendo, quàm illi sese circumgyrando. Nudi cervicem, brachia, tibiasque incedunt. Plurimam partem, si non omnes, cœlibes sunt. Quod rotationes illas sine casu aut capitis dolore ferunt, id usu à teneris venit. *Postquam igitur singuli luserunt, surgunt omnes simul; & confuso ordine ludunt; emittentes quasdam imprecationis voces pro salute eorum, qui eis vota sua vel eleemosynas elargiti sunt. Vtuntur etiam quibusdam sermonibus, à prædecessoribus suis sibi traditis, qui illos, dum in raptu, vel in ecstasi erant in Spiritu locuti sunt, qui suavis sunt facundiæ, & rythmicè prolata & facilè mente retinentur, & secundùm materiam, de qua tractant, longiores vel breviores existunt. Aliqui enim sex versus, alii octo vel decem, alii plus, alii minus continent. Extrahunt omnes ceremonias legis Turcorum & ritus ad sensum spiritualem, quorum ego magnam copiam habui, tam in scriptis, quàm mente, & delectabar in eis, eò quòd magis Christianam religionem confirmant, quàm Turcorum. Vnde Sacerdotes eorum non accipiunt eos ad authoritatem, dicentes, eos, qui illa dixerunt, non intellexisse quid dicerent, quia in raptu vel Ecstasi positi, extra sensum constituti erant, dum illa proferrent. Quando igitur ipsi religiosi sunt inter homines, unusquisque suæ perfectionis vel professionis signum ostendere conatur; & inter cæteros actus suæ ostensionis, nullus est tam provocativus devotionis seu fervoris, sicut ipse ludus eorum supradictus. Nec caret mysterio. Nam & sancti Prophetæ antiquitus hujusmodi ludis utebantur in suis festivis officiis; sicut habetur de David, quòd ludebat ante arcam Domini & de multis aliis V. Testamenti. Dum enim quidam eorum in domo nostra hospitaretur post cœnam surrexit & incepit ludere præcinxitque se, & dum se revolveret audiebantur quædam voces ex ipso sonantes, ita ut omnes, qui in domo erant attoniti, vix potuerint se à lachrymis continere. Alia vice quidam eorum, dum essemus in cœna repentè raptum incurrit, & totaliter extra se usu omnium sensuum destitutus est, quasi mortuus sedebat, neque movebatur, nec quicquam sentiebat. Sæpius autem apud nos hospitantes, de sermonibus supradictis consolationem præbebant audientibus. Sunt enim tanta* (NB.) *exemplaritatis in omnibus eorum dictis*

ctis & factis, in moribus & motibus quoque tantam præferentes religionis ostensionem, ut non homines, sed angeli videantur esse. Nam in facie eorum quandam spiritualis repræsentationis notam habent, ut si nunquam amplius vidisses eos, quòd solius vultus intuitione eos statim agnoscere posses. Ita certè; iterum monet *Anglus* noster; præfatus ille Melech Dedhe aspectum habuit præ cæteris notandum, & ferè omnes Dervischler singulare quiddam præ se ferunt. De iisdem Monachis loquitur *Georgeviz* p. 22: *Non desunt illis Monachi, Dervislar vocati, varii quidem, ac imprimis triplicis ordinationis. Primus ordo talis est, qui nihil proprii habentes, quasi nudi incedunt, præter pudenda pellibus ovinis tecta, & tempore frigoris ad cooperiendum dorsum similiter pelle utuntur: latus, manus, pedes, & caput nullo prorsus tegunt vestimento. Exigentes eleemosynam tam à Christianis, quàm à Turcis* Alahici *petentes, quod significat* propter Deum. *Hi devorata herba Maslach vocata in rabiem aguntur, adeò ut per pectus totum in transversum vulnus ducant, itidem per brachium vel nullo dolore dissimulato, & fungum arborum incensum capitis pectori, manui superpositum non removent, donec in cineres resolvatur. Aliud genus vidi, qui incedunt pertusa verpa, sive mentula, & incluso annulo æreo ponderis trium librarum, à coitu disclusi, ob servandam castitatem. Tertium genus rarò egreditur, sed manent die noctúque in templis, habentes in angulis templorum tuguriola sine calceamentis, vestimento, discooperto capite nihil gestantes præter unam camisiam, multis diebus Iejunii orantes, ut Deus ipsis futura revelet, quos Rex Turcarum bellum moturus consulere solet.* De incredibili hac Monachorum Turcicorum πλανηγυρίᾳ aliquid diximus in ἐλέγχῳ P. III. p. 119. tum ut illi, qui salutem suam in propriis operum meritis quærunt, pudore suffunderentur; tum ut Deo gratias agere disceremus, quòd aliam nobis, & certiorem vitæ æternæ consequendæ ostenderit viam, Christum Jesum, qui via est & veritas, quàm quæ à larvatis illis teritur Eremitis, non Turcis tantùm, sed & Christianis. Quæ enim *Septem-Castrensis* noster desiderat in Monachis Turcarum, *quòd ambitiosi sint, injuriarum impatientes, quòd vulgò jactent, se præ cæteris à Deo esse doctos, & quasi amicos Dei, se debere ab omnibus honorari; gratiam Dei specialiter ab aliis & præ aliis se consecutos, ita ut nemo possit salvari, nisi mediante gratia eorum*; quibus nominibus suspectam satis reddi eorum ait sanctitatem; ea ipsa in Pontificio Monachatu magis esse notabilia, sole meridiano clariùs lucet. Unde sæpe citatus Anglus monet: *Sanctitatem illam, qualem qualem certè minùs in Turcis simulatam credo, quàm in Pontificiis. Hîc enim omnia* Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

tanta velocitate revolvuntur, ut non possit, utrum sit homo vel statua, discerni ab intuentibus, & ostendunt se in hoc quasi supernaturalem agitationem corporum habere. Et licet aliquis eos possit imitari in cæteris ipsius ludi gestibus, in isto tamen revolutionis actu nemo eos quantumcunque aptus & agilis fuerit, potest aliquatenus imitari. Choreis illis, notavit doctissimus noster *Anglus*, sæpe interfui: Ibi Dervishler ad fistulæ tympanique modulos ea celeritate se circumagunt, ut spectatores minùs absint à vertigine intuendo, quàm illi sese circumgyrando. Nudi cervicem, brachia, tibiásque incedunt. Plurimam partem, si non omnes, cœlibes sunt. Quod rotationes illas sine casu aut capitis dolore ferunt, id usu à teneris venit. *Postquam igitur singuli luserunt, surgunt omnes simul, & confuso ordine ludunt, emittentes quasdam imprecationis voces pro salute eorum, qui eis vota sua vel eleemosynas elargiti sunt. Vtuntur etiam quibusdam sermonibus, à prædecessoribus suis sibi traditis, qui illos, dum in raptu, vel in ecstasi erant in Spiritu locuti sunt, qui suavis sunt facundiæ, & rythmicè prolatæ & facilè mente retinentur, & secundùm materiam, de qua tractant, longiores vel breviores existunt. Aliqui enim sex versus, alii octo vel decem, alii plus, alii minus continent. Et trahunt omnes ceremonias legis Turcorum & ritus ad sensum spiritualem, quorum ego magnam copiam habui, tam in scriptis, quàm mente, & delectabar in eis, eò quòd magis Christianam religionem confirmant, quàm Turcorum. Vnde Sacerdotes eorum non accipiunt eos ad authoritatem, dicentes, eos, qui illa dixerunt, non intellexisse quid dicerent, quia in raptu vel Ecstasi positi, extra sensum constituti erant, dum illa proferrent. Quando igitur ipsi religiosi sunt inter homines, unusquisque suæ perfectionis vel professionis signum ostendere conatur; & inter cæteros actus suæ ostensionis, nullus est tam provocativus devotionis seu fervoris, sicut ipse ludus eorum supradictus. Nec caret mysterio. Nam & sancti Prophetæ antiquitus hujusmodi ludis utebantur in suis festivis officiis: sicut habetur de David, quòd ludebat ante arcam Domini & de multis aliis V. Testamenti. Dum enim quidam eorum in domo nostra hospitaretur post cœnam surrexit & incepit ludere præcinxítque se, & dum se revolveret audiebantur quædam voces ex ipso sonantes ita ut omnes, qui in domo erant attoniti, vix potuerint se à lachrymis continere. Alia vice quidam eorum, dum essemus in cœna repentè raptum incurrit; & totaliter extra se usu omnium sensuum destitutus est, quasi mortuus sedebat, neque movebatur, nec quicquam sentiebat. Sæpius autem apud nos hospitantes, de sermonibus supradictis consolationem præbebant audientibus. Sunt enim tanta* (NB.) *exemplaritatis in omnibus eorum di-*

ctis

ctis & factis, in moribus & motibus quoque tantam præferentes religionis ostensionem, ut non homines, sed angeli videantur esse. Nam in facie eorum quandam spiritualis repræsentationis notam habent, ut si nunquam amplius vidisses eos, quòd solius vultus intuitione eos statim agnoscere posses. Ita certè; iterum monet *Anglus* noster; præfatus ille Melech Dedhe aspectum habuit præ cæteris notandum, & ferè omnes Dervischler singulare quiddam præ se ferunt. De iisdem Monachis loquitur *Georgeviz* p. 22: *Non desunt illis Monachi, Dervislar vocati, varii quidem, ac imprimis triplicis ordinationis. Primus ordo talis est, qui nihil proprii habentes, quasi nudi incedunt, præter pudenda pellibus ovinis tecta, & tempore frigoris ad cooperiendum dorsum similiter pelle utuntur: latus, manus, pedes, & caput nullo prorsus tegunt vestimento. Exigentes eleemosynam tam à Christianis, quàm à Turcis* Alahici *petentes, quod significat* propter Deum. *Hi devorata herba Maslach vocata in rabiem aguntur, adeò ut per pectus totum in transversum vulnus ducant, itidem per brachium vel nullo dolore dissimulato, & fungum arborum incensum capitis pectori, manui superpositum non removent, donec in cineres resolvatur. Aliud genus vidi, qui incedunt pertusa verpa, sive mentula, & incluso annulo æreo ponderis trium librarum, à coitu disclusi, ob servandam castitatem. Tertium genus raro egreditur, sed manent die noctúque in templis, habentes in angulis templorum tuguriola sine calceamentis, vestimento, discooperto capite nihil gestantes præter unam camisiam, multis diebus Iejunii orantes, ut Deus ipsis futura revelet, quos Rex Turcarum bellum moturus consulere solet.* De incredibili hac Monachorum Turcicorum ἐθελοθρησκείᾳ aliquid diximus in ὁδηγῷ P. III. p. 119. tum ut illi, qui salutem suam in propriis operum meritis quærunt, pudore suffunderentur; tum ut Deo gratias agere disceremus, quòd aliam nobis, & certiorem vitæ æternæ consequendæ ostenderit viam, Christum Jesum, qui via est & veritas, quàm quæ à larvatis illis teritur Eremitis, non Turcis tantùm, sed & Christianis. Quæ enim *Septem-Castrensis* noster desiderat in Monachis Turcarum, *quòd ambitiosi sint, injuriarum impatientes, quòd vulgò jactent, se præ cæteris à Deo esse doctos, & quasi amicos Dei, se debere ab omnibus honorari; gratiam Dei specialiter ab aliis & præ aliis se consecutos, ita ut nemo possit salvari, nisi mediante gratia eorum;* quibus nominibus suspectam satis reddi eorum ait sanctitatem; ea ipsa in Pontificio Monachatu magis esse notabilia, sole meridiano clariùs lucet. Unde sæpe citatus Anglus monet: *Sanctitatem illam, qualem qualem certè minùs in Turcis simulatam credo, quàm in Pontificiis. Hic enim omnia*

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *ad scenam, hîc cum pompa nihil. Quàm serii sint in religione sua, satis superque sciunt Pontificii, qui licèt jam diu conventus inter eos habuerint, ne unum toto seculo ad fidem Romanam trahere potuerint.*

II. De illis Sanctis, quos tutelares illi suos agnoscunt, diximus suprà p.291.

c. In templis. III. Turcæ in templis adeò superstitiosi sunt & devoti, ut ingenuè fassus sit *Septem-Castrensis c.* XIII. p.43. *De ordine autem, honestate, & silentio, qua habent in Ecclesia, déque devotione longum foret enarrare per singula. Hoc tamen breviter dico, quòd quando Turcorum, in eorum Ecclesia, silentium, & Christianorum in sua Ecclesia, tempore orationis, tumultum considero, magna mihi admiratio generatur de tanta ordinis permutatione, unde scilicet in illis tanta devotio, in istis verò tanta indevotio atq; indiscretio esse possit, cùm tamen contrarium esse debere causa & ratio ipsa requirat.* Vidi, addit ad hunc Paragraphum *Fr. Barton*, in sanctæ Sophiæ templo ad bis mille congregatos eo silentio, ut ante ingressum ibi neminem esse ratus sim. In precibus cumprimis adeò sunt fervidi, ut constitutas precandi horas negligere nulli impunè liceat. *Habent inquisitores*; scribit *Septem-Castrensis*, *qui accusatos de omissione orationis multis afficiunt contumeliis, circumducunt enim eos, tabulam cum caudis vulpinis collo appendentes, & non sine taxa pecuniæ dimittunt, maximè si hanc orationis negligentiam in quadragesima eorum admiserit. Præsentes verò, & precum ordinariarum pensum absolventes, quàm, bone Deus, animo sunt devoto! Oratio Elsata* (est prima Alkorani Surata) *dicta*, scribit *Cotovic.* in Itiner. p.158. *Turcis tam usitata est, quam nobis oratio Dominica. Habent præterea & alteram quotidianam, quâ; recenso priùs omnium hominum statu; Musulmannorum salutem Imperii felicitatem, secta Mahometæ augmentum, hostium & præsertim Christianorum discordiam, atque excidium à Deo precantur. Precatione finita laudes, cantica & hymnos suo more ac modulo è suggestu concinunt. Postremo canticum* la illah illa allah *elata voce, quotquot adsunt, personant. Dúmque his clamoribus sunt intenti, alii corpus capútque continuo agitatu ita quassant, volutántque, uti viribus & animo nonnunquam deficiant: alii collum, capútque in utrunq; humerum in tantum flectunt, movéntque, ut lassi tandem in terram concidant: quem quidem precandi ritum Deo inprimis gratissimum esse sibi persuadent. Nonnulli tanta festinatione, quâ inter se certant, & clamore* La illah, illa Allah *repetunt, ut verba illa ampliùs proferre nequeuntes, vociferationem verbo* Hou *terminent; quod quoties proferunt (Dei enim nomen denotat) corpus inclinant, & manus ad terram demittunt, rursúmque*

Præsertim in precibus.

se-

se elevant, ac frontem tangunt: atque hunc clamorem in tantum protrahunt, ut nimio quandoque clamore fessi, spumam alii ex ore emittant, alii ob vim sibi clamoribus illatam facie nigrescant, & semimortui in terram labantur. His corporis afflictionibus Deum maximè placari putant: indò quò majorem sibi quis vim inferat, eò se gratiorem fore Deo arbitratur. Id quoque sibi persuasum habent, negligenter orantium defectus & errores repetitione hac plurima corrigi & suppleri. Liber 2. de pseudopr. Muham.

IV. Etiam mulierum Turcicarum modestiam *Septem-Castrensis* commendat, & sanctitatem. *Certè mihi magna admiratio oritur*, scribit c. XII. *quando honestatem, quam vidi in fœmineo sexu inter Turcos considero: & impudicissimos, improbos & damnatos mores fœminarum inter Christianos conspicio. Sed quia hoc, quod ibi vidi, universaliter in omni loco Turciæ veritatem habet, ut penitus aliud fieri non viderim in omnibus civitatibus seu locis, quæ perlustravi. Pro magna enim infamia reputatur viro apud eos, si uxor ejus in conspectu virorum sive in domo propria, sive extranea, discooperta facie apparere videretur. Fœminæ eorum simplicissimo modo utuntur in vestitu sine nota alicujus curiositatis, vel superfluitatis. In capite utuntur mitris superpositis velis, ita ut involutâ diligenter & decenter mitrâ, extremitas veli dependens remaneat ad dexteram faciei, quam si domum exire, vel in domo coram viris apparere contingat, statim circumducere, & totam faciem, exceptis solis oculis velare possit. Sed hoc de omnibus, etiam villanis & simplicioribus dico. In civitatibus verò magnum nephas putarent, si uxor alicujus notabilis viri extra domum nisi tota facie cum subtili serico ita velata, ut ipsa alios videre, à nemine autem facies ejus videri possit, exire comperta posset. Nunquam audet fœmina, ubi est congregatio virorum, comparere: & fœminam forum adire, vendere vel emere apud eos omnino illicitum est. In Ecclesia eorum majori locum longè à viris habent separatum, & ita secretum, ut nemo possit introspicere, vel aliquo modo intrare, & illum non omnes, sed solùm magnorum Dominorum uxores; & nunquam amplius, nisi in die Veneris ad unicam orationis meridianæ horam, quæ apud eos solennis est, decet aliquo modo intrare. Collocutio viri cum muliere in publico ita rara est, ut si inter eos per annum esses, vix semel id expiri posses. Mulierem sedere in equo, vel equitare ab omnibus haberetur pro monstro. Etiam in domibus propriis viri cum uxore nunquam in actibus & motibus, vel collocutione minimum indicium lasciviæ vel inhonestatis deprehendi potest. Et tanta est maturitas virorum etiam in domibus propriis, ut timor & reverentia eis ab omni familia exhibeatur: præsertim erga uxores rigorem suum nunquam relaxant. Magni autem Domini,*

d. Mulierũ etiam modestia commendatur.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

mini, quia cum uxoribus suis esse semper non possunt, eunuchos ad custodiam earum deputatos habent, qui cum summa diligentia ita eas custodiunt, ut conditionem viri cujuscunque penitus ignorare videantur, nisi mariti sui. Vxor filii, quæ annos XX. in domo eadem jam transegerat, & habebat filios & filias, nunquam visa est, præsente patre mariti, aperto ore, vel discooperta facie comedisse, vel locuta fuisse. Et hunc rigorem reverentiæ à prima die, quâ illam eandem domum intraverat, nunquam relaxavit, nec in posterum aliquando relaxare decet. Et ista est omnium generalis consuetudo in simili casu degentium. Apud eos est etiam aliquid, quod strictissimè observant. Facto enim desponsationis pacto inter filium unius, & filiam alterius, nunquam ampliùs Sponsus aliquo modo audet parentibus vel propinquis Sponsæ colloqui, vel apparere usque in diem nuptiarum, sed declinat & fugit erubescendo præsentiam eorum, quantum est possibile. Et hoc idem observatur ab ipsa Sponsa respectu parentum, & propinquorum Sponsi sui.

c. *Magnam Alkorano deferunt authoritatem.*

V. Consequens est, ut aliquid etiam de magna illa reverentia, quem *libris* suis Muhammedani tribuunt, Alkorano præsertim, dicamus: Non quòd ἐκτρώματα ista, & pudenda monstra ullam laudem mereantur, sed ut Arabum superstitione in ruborem convertantur omnes illi, qui de Canonicis Scripturæ Sacræ libris tam loquuntur indignè & impiè, ut majori Saraceni loco habeant fabulas suas & nugamenta, quàm ex Christianis non pauci sanctissimum Dei verbum. *Tantam reverentiam*, scribit *Georgeviz* l. cit. p. 24. *Turcæ Machometi traditionibus & statutis præstant, ut non solùm Deum (quod nostris plerumque accidere solet) non blasphement; imò Schedam quomodocunq; scriptam in terra jacentem si repererint, erectam & sæpiùs deosculatam, in rimam aliquam parietis positam, obstruunt. Dicunt, peccatum esse, si literæ, quibus nomen Dei, & lex Machometi describuntur, pedibus conculcentur. Et nemo audet Christiano, vel alterius fidei seu religionis homini vendere Alkoranum, aut alia eorum scripta, ne abjecta palpentur, vel immundis manibus contrectentur, alioquin capitis pœna plecterentur: quare in hac re nobis profectò meliores dici possunt.* Sic *Thomas Erpenius* Notis ad Surat. Josephi: *Incredibile est dictu, quantum Alkorano virtutis, majestatis & authoritatis ascribant, quantum ei honoris, imò venerationis tribuant. Integri de præstantia ejus extant libri, quos sine risu homo Christianus non legat. Super omnes eum creaturas excellere & proximum à Deo locum tenere prædicant: qui irreverenter eum tractat vita indignum, nec minùs flagitiosum, quàm si ipsum contemneret Deum. Hinc magna cum veneratione & reverentia eum accipiunt, & è manibus deponunt, neque Christianum*

num vel Iudæum attingere eum permittunt. Insidere autem ei immane est piaculum. Christianis etiam & Iudæis capitale. Quin ipsis Muhammedanis nefas est, nisi bene mundi sint & loti, vel extremis eum digitis attingere, qua de causa, ne imprudenter peccent, corio ejus extrinsecus majusculis literis inscribere solent לא ימסה אלא אלמטהר ne tangat eum (Alkoranum) nisi mundus. Quid causæ sit, cur Christianis tam difficilem faciant Arabes Alkorani usum, à *F. Bartono* cognosce. *Videram*, inquit, *non ita procul à Byzantio Beshik-tashi Alkoranum in octavo, pulcherrimè scriptum cum Persico* (quòd enim *Gabriel Sion.* de Urb. & Morib. Orient p. 70. scribit, *Alkoranum nullâ aliâ linguâ, exceptâ Arabicâ, reperiri*; falsum est, ait idem ille Bartonus, qui duo vidit exemplaria Arabico-Persica, quorum alterum immani prostiterit pretio) *rubris literis interlineari. Sed quoniam iniquo pretio venale prostitit, nempe 140. thaleris, emere nolui. Postea in manibus cujusdam Præceptoris Arabici minùs pulchrum in quarto Peræ apud Illustrissimum Oratorem Anglicum mihi monstratum est. Istud verò recusavit Hogia ullo pretio dimittere. Cùm itaque libri tam rari semper tenerer desiderio, neque alibi, quàm apud Dervisios, Persicæ linguæ peritos haberi posse intelligerem, curavi inter eos quæri, utrum ejusmodi venale esset, sed frustrà. Tandem ubi Gallipolim in Græcia devenimus, inter Dervishler, qui illic bene multi sunt, per hospitem meum iterum quæsivi. Renuntiatum est, esse. Præcipites una ad collegium transimus, ubi & alios tres, vel quatuor, præter Derivisium, invenimus. Statim à me quæsitum est, quare, cùm infidelis essem, Alkoranum vellem? Respondi, quia ab aliis multa de illorum lege audiveram, nescire autem, an aliquid certi. Sed ut meliùs mihi constaret, me libenter velle librum de proprio habere, eique intelligendo, Præceptore adhibito, operam dare. Mox reponit Turca (minimè Dervisius) hæc esse simulata, me sub amoris erga fidem Muselmannicam specie, speculatorem agere, & remittendum esse ad Visirum. Quo audito, monuit me hospes cavere malo, atque recedere, quod feci, neque redii postea.* Quàm ægrè ferant Muhammedani manibus Christianorum Alkoranum suum teri, *Ahmedis, Ibn Ali,* Mauri exemplo non ita pridem ipse didici. Exemplar ipse suum Sylvæ-Ducis cum aliis quibusdam opusculis, soluta & ligata oratione scriptis, pignori datum reliquit aliquandiu. Rogatus, an pignore liberare vellem scriptum, cujus apud possessorem, virum tum Amplissimum, & de me optimè meritum, nullus esset usus? Non modò annui, sed & gratulatus mihi fui, commodam diúque expectatam tandem offerri mihi occasionem nanciscendi libri, quo, ad persequen-

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

mini, quia cum uxoribus suis esse semper non possunt, eunuchos ad custodiam earum deputatos habent, qui cum summa diligentia ita eas custodiunt, ut conditionem viri cujuscunque penitus ignorare videantur, nisi mariti sui. Uxor filii, quæ annos XX. in domo eadem jam transegerat, & habebat filios & filias, nunquam visa est, præsente patre mariti, aperto ore, vel discooperta facie comedisse, vel locuta fuisse. Et hunc rigorem reverentiæ à prima die, quâ illam eandem domum intraverat, nunquam relaxavit, nec in posterum aliquando relaxare decet. Et ista est omnium generalis consuetudo in simili casu degentium. Apud eos est etiam aliquid, quod strictissimè observant. Facto enim desponsationis pacto inter filium unius, & filiam alterius, nunquam ampliùs Sponsus aliquo modo audet parentibus vel propinquis Sponsæ colloqui, vel apparere usque in diem nuptiarum, sed declinat & fugit erubescendo præsentiam eorum, quantum est possibile. Et hoc idem observatur ab ipsa Sponsa respectu parentum, & propinquorum Sponsi sui.

e. Magnam Alkorano deferunt authoritatem.

V. Consequens est, ut aliquid etiam de magna illa reverentia, quem *libris* suis Muhammedani tribuunt, Alkorano præsertim, dicamus: Non quòd ἐκτρώματα ista, & pudenda monstra ullam laudem mereantur, sed ut Arabum superstitione in ruborem convertantur omnes illi, qui de Canonicis Scripturæ Sacræ libris tam loquuntur indignè & impiè, ut majori Saraceni loco habeant fabulas suas & nugamenta, quàm ex Christianis non pauci sanctissimum Dei verbum. *Tantam reverentiam*, scribit *Georgeviz* l.cit.p.24. *Turcæ Machometi traditionibus & statutis præstant, ut non solùm Deum (quod nostris plerumque accidere solet) non blasphement; imò Schedam quomodocunq; scriptam in terra jacentem si repererint, erectam & sæpiùs deosculatam, in rimam aliquam parietis positam, obstruunt. Dicunt, peccatum esse, si literæ, quibus nomen Dei, & lex Machometi describuntur, pedibus conculcentur. Et nemo audet Christiano, vel alterius fidei seu religionis homini vendere Alkoranum, aut alia eorum scripta, ne abjecta palpentur, vel immundis manibus contrectentur, alioquin capitis pœna plecterentur: quare in hac re nobis profectò meliores dici possunt.* Sic *Thomas Erpenius* Notis ad Surat. Josephi: *Incredibile est dictu, quantum Alkorano virtutis, majestatis & authoritatis ascribant, quantum ei honoris, imò venerationis tribuant. Integri de præstantia ejus extant libri, quos sine risu homo Christianus non legat. Super omnes eum creaturas excellere & proximum à Deo locum tenere prædicant: qui irreverenter eum tractat vita indignum, nec minùs flagitiosum, quàm si ipsum contemneret Deum. Hinc magna cum veneratione & reverentia eum accipiunt, & è manibus deponunt, neque Christia-*

num

num vel Iudæum attingere eum permittunt. Insidere autem ei immane est piaculum. Christianis etiam & Iudæis capitale. Quin ipsis Muhammedanis nefas est, nisi bene mundi sint & loti, vel extremis eum digitis attingere, qua de causa, ne imprudenter peccent, corio ejus extrinsecus majusculis literis inscribere solent לא ימסה אלא אלמטהר ne tangat eum (Alkoranum) nisi mundus. Quid causæ sit, cur Christianis tam difficilem faciant Arabes Alkorani usum, à *F. Bartono* cognosce. *Videram*, inquit, *non ita procul à Byzantio Besbik-tashi Alkoranum in octavo, pulcherrimè scriptum cum Persico* (quòd enim *Gabriel Sion.* de Urbib. & Morib. Orient p. 70. scribit, *Alkoranum nullâ aliâ linguâ, exceptâ Arabicâ, reperiri*; falsum est, ait idem ille Bartonus, qui duo vidit exemplaria Arabico-Persica, quorum alterum immani prostiterit pretio) *rubris literis interlineari. Sed quoniam iniquo pretio venale prostitit, nempe 140. thaleris, emere nolui. Postea in manibus cujusdam Præceptoris Arabici minùs pulchrum in quarto Peræ apud Illustrissimum Oratorem Anglicum mihi monstratum est. Istud verò recusavit Hogia ullo pretio dimittere. Cùm itaque libri tam rari semper tenerer desiderio, neque alibi, quàm apud Dervisios, Persicæ linguæ peritos haberi posse intelligerem, curavi inter eos quæri, utrum ejusmodi venale esset, sed frustrà. Tandem ubi Gallipolim in Græcia devenimus, inter Dervishler, qui illic bene multi sunt, per hospitem meum iterum quæsivi. Renuntiatum est, esse. Præcipites una ad collegium transimus, ubi & alios tres, vel quatuor, præter Dervisium, invenimus. Statim à me quæsitum est, quare, cùm infidelis essem, Alkoranum vellem? Respondi, quia ab aliis multa de illorum lege audiveram, nescire autem, an aliquid certi. Sed ut meliùs mihi constaret, me libenter velle librum de proprio habere, eique intelligendo, Præceptore adhibito, operam dare. Mox reponit Turca (minimè Dervisius) hæc esse simulata, me sub amoris erga fidem Muselmannicam specie, speculatorem agere, & remittendum esse ad Visirum. Quo audito, monuit me hospes cavere malo, atque recedere, quod feci, neque redii postea.* Quàm ægrè ferant Muhammedani manibus Christianorum Alkoranum suum teri, *Ahmedis, Ibn Ali*, Mauri exemplo non ita pridem ipse didici. Exemplar ipse suum Sylvæ-Ducis cum aliis quibusdam opusculis, soluta & ligata oratione scriptis, pignori datum reliquit aliquandiu. Rogatus, an pignore liberare vellem scriptum, cujus apud possessorem, virum tum Amplissimum, & de me optimè meritum, nullus esset usus? Non modò annui, sed & gratulatus mihi fui, commodam diûque expectatam tandem offerri mihi occasionem nanciscendi libri, quo, ad persequendum

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

dum propositum meum difficulter potuissem carere. Utor libro, ipso sæpe inspectante Mauro, sine ullo impedimento, aut exprobratione. Redit interim Maurus in Africam, ego Tigurum. Triennio vertente, certis de causis, patriâ relictâ Leidam repetit, ibique Clarissimo & nunquam dignis satis laudis encomiis â me ornato viro, D. *Iacobo Golio*, tantas ob unum hoc Alkorani exemplar creat molestias, ut nullis conditionibus leniri potuerit, aut ad compositam mentem revocari. Voluit suum antehac, postea verò non emtionis solùm; sed & auctionis & emendationis jure (neque enim notis marginalibus, ad mentem ferè *Beidavi*, commentatoris Arabum celeberrimi, auxi tantùm; verùm etiam vocalibus punctis magnam partem vestivi) meum Alkorani exemplar, eo fini, remitti, *ut, quòd sciret Christiani manu illud esse notatum, igne abolere, atque ita suo more purificare posset*; Ita ad me scripsit Cl. D. *Golius*. Atque sic miser ille Muhammedista ineptam facere voluit versuram. Librum, quem ne per leges quidem Muhammedicas repetere potuisset, utpote Christiani ære redemtum, postulavit, ut Vulcano eum traderet, atque sic ea ex parte superstitioni suæ satisfaceret. Vides, quo loco suum habeant Alkoranum Turcæ? Quid quæras? Cùm de codē Alkorano scribant Arab. כלאם אללה דוא קלב *Verbum Dei est medicina cordis*; & is מן קרא חרפא מן כתאב אללה ולה חסנה׃ *qui unicam tantùm de libro Dei legit literam, mereatur bonum retributionis*, cur miremur; tantùm eos maledicto illi tribuere libro; quantum hactenus illi, qui præ cæteris Christiano nomine gaudere voluerunt, Dei verbo ἀναμφισβητήτῳ, dare recusârunt. Nunc mittamus ista, & coronidis loco prolixum quidē, sed proposito haud inutilem subjiciemus dictorum quorundam & Apophthegmatum Catalogum, quæ & conatum illum (de quo videndus est noster ἐλεγχ P.III.p.114.) non parùm illustrabunt, planúmque facient, verè nos scripsisse, malè nonnunquam de iis etiam, qui Christiani cluent, iri actum, si externa aliqua ad consequendam vitam æternam sanctitas sufficeret, aut si propriis operum meritis standum esset: ita enim in multis ipsis Turcis inferiores deprehenderentur: Sed & Bellarmini simul temeritatem arguent, qui ex nimis agresti, fera & Barbara Muhammedanorum religione, Sanctimoniæ Papisticæ opposita, superstitioni suæ patrocinium quærit. Ipsi judicent adversarii ex illis, quæ ex Arabum nunc monumentis afferemus, nonne majus sæpe & virtutum studium, & vitiorum odium præ se ferant Muhammedani, quàm Pontificiorum plerique religiosi?

I. De

Liber 2. de Pseudopr. Muham. Huc pertinent dicta Arabum & Persarum i. de pietate.

I. De ipsa *pietate*, cujus tamen illi fundamentum ignorant, habent sequentia apophthegmata: אלטאלם מירת ולו כאן פי מנאזל אלאחיא. ואלמחסן חי ולו כאן אנתקל אלי מנאזל אלמותא. *Impius mortuus est, etsi vivat: At pius vivit, etsi sit in mansionibus mortuorum* (i. e. mortuus) Item: אלעבאדה תמית אלשהוה *Religio, pietas, cultus religiosus occidit concupiscentiam.* Illud cumprimis ex ipsa S. Scriptura petitum, memorabile est: ראס אלחכמה מכאפה אללה: *Initium Sapientiæ est timor Domini.* Sic etiam Imperator Muselmanorum, Ali, dicere solebat; כוף אללה תגלי אלקלב *Timor Dei ornat cor.* Ita de precibus, quas & Hebræi, & Arabes κατ' ἐξοχὴν *Dei cultum* appellare solent, idem *Ali* dicere solebat: צלוה אלליל בהא אלנהאר *Preces nocturnæ splendor diei.* Haseno, sexto post Muhammedem Chalifæ *Elmac.* Hist. Sar. p. 46. tribuit illud: אכיס אלכיס אלתקי ואחמק אלחמק אלפגור *Sapientissima sapientia est pietas, & stultissima stultitia est impietas.* De fructu pietatis loquitur *Ali* in proverbiis suis: טאעה אלעדו הלאך וטאעה אללה ענימה *Obedire inimico* (Satanam puto intelligi, qui crebrò in Alkorano עדו מבין *Hostis manifestus, apertus* vocatur) *interitum affert; at obedire Deo, est lucrum.* De numero piorum idem conqueritur: עלא קדר אלמתקין ואלמתוכלין *Pauci sunt Dei timentes, & in eum confidentes.* Quid? quod proverbio usum dederint, qui aliis pietatis & justitiæ facem præferre studuerunt. Unde אבר מן אלעמלס *Justior Hammalaso.* Eos verò, qui nulla internæ pietatis ratione habita, Deos suos inutili expensarum multitudine placare studebant, fabulâ quidem, sed non ineptâ rident: Ea talis est: אנסאן כאן לה צנם פי ביתה יעבדה וכאן ידבח לה פי כל יום דביחה פאפני גמיע מא ימלכה עלי דלך אלצנם פשכי לה קאילא לא תפן מאלך עלי תם תלומני לאלה אכר *Erat homini cuidam Idolum domi suæ, quod colebat, & cui quotidie sacrificabat sacrificium, consumsitque omne id, quod possidebat propter Idolum illud, quod se coram eo sistens dixit: Ne consume opes tuas propter me, & me deinde culpa apud Deum alium.* Cujus fabulę ἐπιμύθιον est: מן נפק מאלה פי אלכטיה תם יחתג אן אללה אפקרה Dicitur in eum, *qui facultates suas erogat in peccato, & deinde queritur, quòd Deus ipsum pauperem fecerit.* Occurrit apud *Lokmannum*, de quo supra p. 68. Cujus etiam meminit *Erpen.* in Centur. Proverb. Arab. p. 109. *Fuit autem hic Locman Doctor*

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *quidam vel Propheta Muhammedicus.* Et p. 132. tribuitur ei filia צחר: *Sohara.* Ejusdem quoque proverbia & apophthegmata observantur à Parœmiographis Persicis. Vide Centur. Proverb Persic. *Lev. VVar.* pag 12.

2. De humilitate. II. *Humilitatem* suadent suis sequentibus dictis. תׄבאת אלאימאן אלורע וזואלה אלטמע *stabilimentum fidei humilitas, labefactatio autem ejus præsumtio* Putat tamen *Erpenius*, meliùs verti hoc effatum: *stabilimentum fidei est abstinentia. labefactatio autem ejus concupiscentia.* Sed & prior versió, quæ *Scaligeri* est, tolerari potest. Sic: כן פי טפוליתך מתצ̇עא לתכון פי שיכוכתך מרתפעא *Esto in pueritia tua humilis, ut sis in senectute tua exaltatus.* Emphaticum cumprimis est illud: אלתואצ̇ע זיארה פי אלשרף ובה תתם אלנעמה *Humilitas* (demissio sui) *augmentum est nobilitatis, & complementum gratiæ.* Et verè imperatorium est illud *Ali*: סמו אלמר אלתואצ̇ע *Exaltatio viri, est humilitas ejus.*

3. De superbia. III. Superbiam contrà vivis depictam coloribus exosam ubique apud suos reddere studuerũt. Unde, מן תרך נפסה במנזלה אלעאקל תרכה אללה ואלנאס במנזלה אלג̇אהל *Qui se ipsum habet pro sapiente; h:bent eum Deus & homines pro ignaro.* Item: לא תצעד לקלה אלג̇בל ואנת מזין לילא תקע אי תחדר מן אלאפתכאר ואלכבריא לאן עאג̇ל אלמאשי יסקט *Ne ascendas cacumen montis, cùm fueris ornatus, ne fortè cadas*: Id est, *cave à typho & fastu*: *Nam qui velociter ambulat, cadit.* Unde etiàm *Ali*: הלאך אלמרא פי אלעג̇ב *Exitium hominis in Φιλαυτία.* Et iterum: תׄלתׄ מהלכאת אלעג̇ב ואלבכל ואלהוי *Tria sunt, quæ interimunt hominem: Fastus, avaritia & desiderium.* Sic מן קל לבה זאד עג̇בה *Cujus minor est intelligentia, major est Philautia.* Item: אעסר אלעיוב צלאחא אלעג̇ב ואללג̇אג̇ *Inter omnia vitia difficilimè curatur Φιλαυτία & Φιλονεικία.*

4. Contra cupiditates. IV. Ut cupiditatibus quisque suis frænum injiciat, Arabes sedulò etiam monuerunt. Unde apud Parœmiographos sequentia monita: סד אלאטואק אלכ̇מסה ליצ̇י אלבית ואלסאכ̇ן פיה אעני סד כ̇מסה חואס אלג̇סד לתצ̇י נפסך פי צ̇וא אלחיאה *Obstrue quinq; fenestras, ut luceat domus, & habitans eam, i.e. obstrue quinque sensus corporis, ut luceat anima tua in luce vitæ*: לא תסכח פי אלמא אלבארדה פתהלך אעני לא תסלם נפסך ללשהואת לילא תמות פי כטיתך ראימא בערא.

בערּאב *Ne nata in aqua frigida, ut pereas.* Id est, *ne tradas animam tuam cupiditatibus, ne moriaris in peccatis tuis, in æternum in cruciatu.* אברד Liber 2. de Pseudopr. Muham.
אלשוך באלמבּרד אעני אעְלב אלם אלגְסר ואלשהואת אלרדיה
לתחיא *Lima spinas limâ.* Id est, *vince affectum carnis, & cupiditates malas, ut vivas.* אעְלק באבך בונְה אלכְאטפין אי אעְלק חואסך בונְרה
אלכְטיה לילא יכְטפוך אלאעְרא *occlude ostium tuum adversus raptores, id est, claude sensus tuos contra peccatum, ne capiant te hostes.* לא תרסל
בהימתך ללמרג אלדי ליס פיהא סיאג אעני לא תטלק משיתך ורא
אלשהואת בלא לגְאם אלנאמוס בל אלגְם משיתך *Ne immittas pecus tuum in pratum, in quo non est sepes.* Id est: *Ne emittas, voluntatem tuam post cupiditates sine fræno legis, sed cobibe fræno voluntatem* (appetitum) *tuam.* אערץ ען אלעְורא אן סמעתהא ואקעד כאנך עאקלא
לם תסמע אלעְורא אי אלכלאם אלקביח *Declina à turpitudine, si audis illam, & sede tanquam cogitabundus non audires turpitudinem,* i.e. *sermonem obscænum.* מן אסתחסן קביחא פקד עמלה *Qui laudat obscænum, is perpetrat illud.* לא יכון אלחכים חכימא חתי יעלב גְמיע
שהואתה *Sapiens non est sapiens, donec omnes suas cupiditates vicerit.*
אלעאלם אדא לם יכן זאהדא והו עקובה לאהל זמאנה Nam *Cùm sapiens non temperat à mundanis cupiditatibus, seculi sui hominibus tormentum est.* אלכף ען אלשהואת עְני. *Abstinere à concupiscentiis, est divitem esse,* מן עְלב הואה לעקלה הלך *Cujus concupiscentia vincit intellectum is perit.*

V. Modestiam & pudicitiam mulierum quo loco habeant, vel uno hoc Arabum probatur dicto: אמראה בלא חיא כטעאם בלא 5 De pudicitia.
מלח *Mulier sine verecundia, est ut cibus sine sale.* Unde & illæ, quæ pudicitiæ limites transierunt, proverbio locum dederunt; ut: אפוד מן
טלמה *Audacior, impudentior Thelmâ,* muliere impudica.

VI. Ut contemtum mundi inducerent, Muhamedani suis, quàm nihil intentatum reliquerunt? Vitæ brevitatem, mundi vanitatem, mortis certitudinem, pœnæ æternæ gravitatem, & quid non? ursèrunt. לו ראי אלעבד אלאגְל ומרורה לאבעְץ אלעמל ועְרורה *Quòd si videret homo finem transitûmque suum, odisset utique opus, ejúsque fraudem.* Id est, si homo diligenter perpenderet finem vitæ, mundi illecebras, quæ miserè eum circumveniunt, rideret. כפאך מן עיוב 6. De contemtu mundi.
אלדניא אן לא תבקי *Satis est tibi ex mundi vitiis, quòd non manebit.* Id

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

est, vel hinc amor mundi resideat & frigescat, quòd caducus sit & victus. Unde etiam Persæ: גהאן אי ברדר נמאנר בבסי דל אנדר גהאן אפרין בנר ובס *Mundus, ô frater, nemini perpetuus est: Cor ad mundi creatorem applica, & hoc sufficit.* Sic *Hasenus*, fil. Ali apud *Elmac.* p.45. אלדניא רול *Mundus caducus est.* Unde etiam Poëta:

וחלאוה אלדניא לגאהלהא
ומרארה אלדניא למן עקל

Dulcedo mundi videtur aliqua stulto, sed sapienti est amaritia. Sic Persæ dicunt: דראין עאלם כסי ביעם נבאשר אכר באשר בני ארם נבאשר *Nemo est in hoc mundo, qui ærumnis vacet; si vacet, inter filios hominum numerandus non est.* Imperator Muselmannorum, *Ali*, elegantissimâ paronomasiâ, dicit: סרור אלמרא פי אלדניא ערור *Gaudium hominis in hoc mundo est impostura.* Symbolum etiam *Muavia*, fil. Jesidi fuit; אלדניא ערור *Mundus est deceptio.* Muhammedem referunt mundum vocâsse דאר אלבכא ואלענא ודאר אלבלא ואלפנא *domicilium lachrymarum, & curarum: domicilium ærumnarum & defectûs.* *Kessaus* in vitis Patrum p.68. de Noacho scribit, quòd dixerit: מא שבהת מא מצא מן עמרי פי אלדניא אלא כדאר להא בבאן דכלת מן הדא וכרגת מן אלאכר *Id quod de mea ætate præteriit nulli rei melius comparo, quàm domui bifori. Per alteram portam sum ingressus, per alteram egressus.* Sic *Giggaus* ex Arabum scriptis observat; mundum dici דאר אלקלעה *Sedem, à qua discedendum;* Item מנזלנא מנזל קלעה *Sedem nostram non esse, ut eam veluti patriam acquiramus.* Unde in vitis Patr. p.184. לא תותר אלדניא עלי אלאכרה. *Ne præferas vitam hanc futuræ vitæ;* Sed, ut alius loquitur: בע אלדניא באלאכרה תרבח *Vende mundum hunc pro altero, & multum lucraberis.* Unde Poeta *Abulabahia* אין אלמלוך ואין עירהם צארוא מצירא אנת צאירה יא מותר אלדניא אלדאניה ואלמסתעד למן יפאכרה בל מא בדא לך אן תנאל מן אלדניא פאן אלמות אכרה. *Ubi reges sunt? Et ubi reliqui? Iverunt viâ, quâ & tu ibis: O eligens mundum caducum, & beatum prædicans, qui cum eo gloriatur. Accipe quod necesse est te accipere à mundo, ultimum enim ejus mors est.* *Azmagaus* apud *Elmac.* Hist. Sarac. p.220. scribit hæc verba Rasijdo Imperatori Muslimico lachrymas elicuisse. Dixit enim: ואללה כאני אכאטב בהדא דון אלנאס *Per Deum, dirigitur hic sermo ad me præ cæteris hominibus.* Unde quæ-

xit ò dñin: מתי תהגר אלדניא ותנוי לה בעצא מתי תתרך אלעציאן קל לי מתי *Quando deseres mundum, & intendes ei odium? quando relinques rebellionem? Dic mihi quando?* Nam: אלעאלם יזול כאלמכתוב ואלחכם תאבת כאלמרסום *Mundus transit ut scriptura* (delebilis) *sapientia stabilis ut sculptura.* Et alibi dicunt: אפתכר פי דכולך אלי הדא אלעאלם ופי כרוגך מנה לאנך מן לא שי צרת אנסאנא וען בעתה תציר כאנך מא כנת ואפכר פי מן כאן קבלך מן אלמלוך ואלרוסא ואלאשראף אנטר כיף רחלוא מן הדא אלעאלם ואנת מתלהם תרחל *Cogita ingressum tuum in hunc mundum, & egressum tuum ex ipso, quia tu de nihilo factus es homo; & momento fies, tanquam non fueris. Item considera, qui fuerint ante te reges, præfecti & nobiles, considera quomodo migrârint ex isto mundo: tu verò, quemadmodum illi, migrabis.* Item: אלמאל ואלדניא תזול ותבקי אלאעמאל אלצאלחה *Opes & mundus præteribunt, & durabunt opera bona.* Et אלדניא גיפה וטאלבוה כלאב *Mundus cadaver est, & petentes eum, canes sunt.* Huc facit, quòd scriptores Muhammedani ipsi quoque Servatori nostro, Christo, nonnullas tribuant chreias & apophthegmata, quibus mundi & rerum mundanarum vanitatem exprimere voluerit. Sumamus unum & alterum exemplum: ראי עיסי אבן מרים עליה אלסלאם אלדניא פי בעץ מכאשפאתה והי עלי צורה עגוז הרמה פקאל להא כם לך בעל פקאלת לא יחצון כתרה פקאל מאתוא פטלקוך פקאלת בל אנא קתלתהם פאפניתהם וקאל עגבא להולא אלחמקא אלאכרין אלדין ישאהרון מא בסואהם צנעת פהם פיך ירעבון ובעירהם לא יעתברון. id est, *Vidit Isa filius Mariæ f.m. mundum revelatum sub specie anus decrepitæ; cui dixit: Quot habuisti maritos? Innumeros, respondit illa. An ergò, inquit Iesus, mortui illi sunt, téque dereliquerunt. Imò, dixit illa, ego occidi illos; & è medio sustuli. Mirum itaque, ait Iesus, adeò insipientes esse alios, ut cùm videant quomodo reliquos tractaveris, tui tamen amore flagrent, & de aliis exemplum non capiant.* Ita alibi: כאן פי זמאן עיסי תלאתה סאירין פי טריק פוגדוא כנזא פקאלוא קד גענא פלימץ ואחד מנא ויבתאע לנא טעאמא פמצי אחדהם ליאתהם בטעאם פקאל אלצואב אן אגעל להמא פי אלטעאם סמא קאולא ליאכלא מנה פיומתא ואנפרד באלכנז.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

באלכנז דונהמא פפעל דלך וסם אלטעאם ואתפק אלאכראן אנהמא אדא וצל אליהמא באלטעאם קתלאה ואנפרדא באלכנז דונה ולמא וצל אליהמא באלטעאם אלמסמום קתלאה ואכלא אלטעאם אלמסמום פמאתא פאגתאז עיסי עליה אלסלאם ברלך אלמוצע ומעה אלחואריון פקאל הדה אלדניא פאנטרוא כיף צנעת בהדה אלתלאתה ובקית בעדהם ויל לטאלב אלדניא מן אלדניא

Tempore Isa tres aliquando unà facientes iter thesaurum inveniebant. Dixeruntque; Esurimus. Eat ergò unus nostrûm emptum nobis cibum. Abiit igitur unus, ut cibum iis afferret, consultúmque esse cogitavit, si cibum veneno inficeret, dicens, fore, ut si de eo ederent, morerentur, ipsique solus thesauro potiretur. Fecit igitur hoc, cibúmque veneno miscuit. Reliqui verò duo etiam inter se convenerunt, quòd, cùm tertius ille accederet cum cibo, neci eum daturi essent, atque sic ipsi soli thesaurum possessuri. Afferentem igitur cibum occiderunt; ipsi verò postea cibum venenatum comedentes mortui sunt. Hunc cùm Iesus f. m. & discipuli ejus locū transiissent, dixit: Hic mundus est! Videte, quomodo tres istos tractaverit, ipse tamen in statu adhuc suo permanet, id est, nec dum amasios habere cessat. Væ illi, qui petit divitias (prop. *mundum*; divitias tamen etiam significat) *ex hoc mundo.*

Sunt & aliæ Arabum sententiæ, tum de vitæ humanæ fragilitate, tum de ultimi judicii certitudine, tum etiam de fortunæ inconstantia, quibus mundi desiderium Arabes excutere suis solebant. Hinc illud:

איאך אן תערן כתרה אלנאס פאנך תמות וחדך ותחאסב וחדך

Ne te seducat multitudo hominum, quando quidem tu solus (tibi) *morieris: & tu solus* (tibi) *rationem reddes.* Item: מן אראר יסתעני מן אלדניא באלדניא כאלמטפי אלנאר באלתבן *qui cupit supplere mundana mundanis, similis est illi; qui extinguere cupit ignem stramine.* Hinc [illegible] illud odium inter præsentis & futuri seculi amorem. טלב אלדניא ואלאכרה מן כראע אלנפס *Studere simul mundo & futura vita, est fallere se ipsum.* Unde מא כפי מן אלדניא ללזאהר *Non sufficit mundus abstinenti: religiosus non acquiescit in mundi vanitate.* Huc faciunt sequentia: ארכר מן אין אתית ואלי אין תרוח ואין קאים *Recordare, unde veneris, & quo sis abiturus, & ubi consistas.* Item: אלדניא אלאחיא *Mundus est viventium*, id est, post funera omnis hominum transit decor & dignitas. Et: חיאה אלפתי סיר אלי אלמות קאצר *Vita hominis via est ad mortem tendens.* Sic: אלמות אפני מן מצי ואלמות יפני מן יבקי·

יבקי *Mors consumit eum, qui discessit, & mors consumet eum, qui remanet.* Unde *Mervani* symbolum in Historia Saraca. p. 96. ארכר אלמות יא עאקל *Memento mortis ô prudens.* Et *VValidi* : יא וליד אנת מאית ומחאסב *O Valid! moriturus es & rationem redditurus.* Item : יא וליד אחרר אלמות *O Valid, time mortem.* De *Soleiman* refert *Elmac.* Hist. Saracen. p. 74. quòd speculum intuitus thrasonicè dixerit אנא מלך אלשבאב *Ego sum rex juvenum.* Sed opportunè subjecit puella quædam : אנת נעם אלמתאע לו כנת תבקי פלכן לא בקא ללאנסאן

פליס פימא עלמת פיך עיב כאן פי אלנאס עיר אנך פאן *Pulcherrimus esses, si permaneres; sed non est homini permanentia.*

Neque ego novi in te vitium, quod in homine est, nisi quòd caducus es. Nam omnino, ut ait Poeta : כל חי ללמנאיא מרתהן *omne vivens morti oppigneratum.* Et Parœmiographus : טאל מא דבח אלס מין ותרך אלמהזול *Diu est, quando tantum mactatur pingue, & relinquitur macrū.* Huc pertinent sequentia : אלעיש נום ואלמות יקטה ואלמר בינהמא כיאל סאר *Vita nostra somnus est & mors excitatio; homo verò inter illa duo se habet instar spectri procedentis.* Unde quod Pythag in car. Græcè exprimit : ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι, Arabes τῷ πᾶσι verterunt אלמות אמרוז דניא אסת. חאל בגמיע אלנאס לא מחאלה פרדא קיאמת id est, *Hodie mundus durat; cras novissimus dies instat.* Iidē Persæ Neuschirvvano, (de quo *VVar.* in Pro. Pers. p. 24. 25.) viro celebri tribuunt sequens effatum : *Quando moritur inimicus meus, non ideo hilari ego sum animo : nam nec mea vita æternùm durat.* Quo verò & quanto vitæ hujus desiderio homines glebæ mundanæ ascriptitii teneantur, iidem fabulâ innuerunt haud illepidâ. אנסאן מרה

חמל גרזה חטב ותקלת עליה פלמא אעיא וצנר מן חמלהא רמי בהא ען כתפה ודעא עלי רוחה באלמות פשכן לה קאילא הודא אנא למאדא דעותני פקאל לה אלאנסאן דעותך לתרפע הדה גרזה הדא מעגאה אן אלעאלם באסרה יחב אלחיאה אלדניא ומא ימל מן אלצעף ואלשקא id est, *Homo aliquando ferebat fascem, qui gravabat eum : cúmque lassus factus esset, tædióque afficeretur gestationis ejus, abjecit eum ab humero suo, vocavitque ad se mortem, quæ se coram eo stitit, dicens : Ecce me! cur me vocavisti? Respondit ei homo. Vocavi te, ut fascem hunc lignorum suprà imponeres humero meo,*

Liber 2. de pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *quod significat: Universum mundum vitam diligere mundanam, neque lassari infirmitate & miseria.*

7. *Patientiam.* VII. Pergendum ad reliquarum virtutum ἐμπειρίαν, quibus Muhammedani suos excitant tanto studio, ut majori vix possint. Sic patientiam sequentibus commendant dictis. פקיר בלא צבר כקנדיל בלא זית *Pauper sine patientia, est ut lampas sine oleo.* אלכמאל פי תלאתה אשיא אלעפה פי אלדין ואלצבר ענד אלנואיב וחסן פי אלתדביר פי אלמעישה *Perfectio est in tribus rebus: Devotione in religione: Patientia in adversis: Prudentia in vita.* אלצבר מפתאח אלפרח ואלעגלה מפתאח אלנדאמה *Patientia est clavis gaudii, festinatio autem clavis pœnitentiæ.* פלגך ען כצמך פי אלאחתמאל *Liberatio tua ab adversario tuo in patientia consistit*: id est, patienter ferendo adversarii insultus facilè vinces. Nam, ut alibi dicunt: אלמציבה ללצאבר ואחדה וללגאזע אתנתאן *Infortunium patienti unum est; pavido autem geminum*: Item, אלמציבה פאן גזעת פהמא אתנאן *Infortunium unum impatienter si tuleris, fient duo.* Contrà: בשר נפסך באלטפר בעד אלצבר *Postquam patiens fueris, annuntia tibi victoriam.* Sic אכר אלצבר אול אלפרג *Finis patientiæ est principium gaudii.* Sic illud *Pyth.* ὧν δ' ἂν μοῖραν ἔχῃς πρᾴως φέρε, μηδ' ἀγανάκτει. Arabicè legunt: אצבר עלי מא ינובך מנהא מן עיר אן תתדמר. Maximè verò patientiæ rationem esse habendam suadent, cùm rei alicujus momentum eam requirit & magnitudo. אצבר עלי עמל לא בר לך מן תואבה וען עמל לא צבר לך עלי עקאבה *Patienter perfer opus, cujus te certum manet præmium: & patienter abstine ab opere, cujus haud perferre possis pœnam.* Unde & Persarum ἰδίωμα: תו מרדי ונכר נדארי: *Tu vir es, & patientiam non habes?*

8. *Spem.* VIII. Spem. Unde *Ali*, Imperator: טאב מן ותק באללה *Felix, qui confidit in Deum.* Item: תוכל עלי אללה יכפך *Spera in Deum, is sufficiet tibi.* Et: צל סעי מן רגא עיר אללה תעאלי *Errat cursus ejus, qui sperat in alium, quàm in Deum.*

9. *Eleemosynam.* IX. Eleemosynam. Unde *Ali* יזיד אלצדקה פי אלעמר *Addit eleemosyna ad vitam*: prolongat dies vitæ. Idem Ali à Muhammede audivisse dicitur: אלצדקה ארא כרגת מן יד צאחבהא קבל אן תקע

תקע פי יד אלסאיל תתכלם בכמסה כלמאת אולהא תקול כנת Liber 2. de Pseudopr. Muham.
צגירא פכברתני וכנת קלילא פכתרתני וכנת עדוא ואחבבתני
פכנת פאניא פאבקיתני וכנת חארסי אלאן צרת חארסך *Quòd Eleemosyna, dum egreditur è manu dantis, antequam cadat in manum petentis, quinque hæc loquatur verba. Primò dicit: Parva fui, & magnam me fecisti: Exigua fui, & me multiplicâsti. Hostis fui, & amore dignum me reddidisti. Transitoria fui, & perennem me constituisti. Fuisti custos meus, nunc ego sum custos tuus.* Kess. in vit. Patr. p. 175.

X. Justitiam. פכן לכל אחר מיזאנא יעני כן צארקא ולא תגז ען אלחק ולא תטלם אחרא פתתרך אלבר *Esto unicuique libra, i.e. Esto justus, neque declina ab æquo, & nemini injuriam facias, neque abjicias justitiam.* אתבע אלחק ולא תכן פי משיתך אלשרירה ולא תתבעהא *Exequere æquum, neque insistas voluntati tuæ malæ, neque sequere eam.* סלטאן בלא עדל כנהר בלא מא *Imperator sine justitia, est ut fluvius sine aqua.* Contrà, ut ait Ali, תבאת אלמלך אלעדל *Firmitas regni est justitia.* Hinc symbolum *Iezidi*, filii VValidis: יא יזיד קם באלחק מרה *O Iezid, permane in justitia diu.* 10. Justitiam.

XI. Liberalitatem. אלסכי קריב מן אללה קריב מן אלנאס קריב מן אלגנה בעיד מן אלנאר *Liberalis vicinus Dei est, vicinus hominum, vicinus Paradisi, remotus ab igni infernali.* גני בלא סכאוה כשגר בלא תמרה *Dives sine liberalitate, est ut arbor sine fructu.* Noluerunt tamen, ut de alieno quisquam ludat corio, sed de suis facultatibus liberalem se præbeat. Unde: אמסך עליך נפקתך *Arripe super te expensionem tuam*, i.e. ut *Erpenius* explicat: Accipe de tuo, quod expendas. 11. Liberalitatem.

XII. Αὐτάρκειαν. Hinc elegantissimus ille rythmus, שר אלפקר אלכצוע וכיר אלגני אלקנוע *Malum paupertatis est abjectum esse, bonum verò divitiarum, contentum esse.* Vulgò dici solet: Divitem esse, qui sua sorte contentus vivit; pauperem verò, qui sordidè & abjectè vivit, ut opes suas augeat, etiamsi alioquin satis magnas possideat. Nam, ut aliàs παροιμιάζονται: אלדניא באלוצאיל לא באלפצאיל *Mundus est in sufficientibus, non in abundantibus.* Et: אלקנוע מן אלקליל גני *paucis contentum esse, divitiæ sunt.* 12. Αὐτάρκειαν.

XIII. Ἀπροσωποληψίαν, in judiciis præsertim, ubi & altera semper 13. Ἀπροσωποληψίαν.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

לא ינבעי לחאכם אן יסמע שכירה אחר אלא audienda pars: Non oportet, ut judex audiat querelam alicujus, nisi & adversarius ejus cum eo fuerit. Unde querela & δῶρα. רב סאמע בכברי לם כצמה מעה Forte, audit rumorem de me, non audivit apologiam meam. יסמע עדרי

14. Constantiam in fovenda amicitia.

XIV. De constantia & sinceritate in ambienda, contrahenda & conservanda amicitia (cui, si rectè habeat, plurima largiuntur elogia) deque ejusdem propagatione, præclaras tradunt regulas. ארא כאן צאחבך עסלא לא תאכלה כלה Cùm fuerit amicus tuus mel, ne comederis eum totum. Nam multi abutuntur lenitate & facilitate amicorum, item liberalitate, notat ad hoc proverbium Scaliger. De notis boni amici scribunt: כיר אלאכואן מן חדר אכותה מן אלשר והדאהם אלי אלכיר Optimus fratrum, i. e. amicorum est, qui fratres (amicos) suos jubet cavere sibi à malo, dirigitque eos ad bonum. Et Ali: כיר אלצאחב מן ידלך עלי אלכיר optimus amicus tuus, qui viam bonam tibi monstrat. Nam, ut idem ait, נצרה אלודר פי אלצדק Decus amicitiæ in sinceritate consistit. Alibi dicunt: לא יערף אלאך אלא ענד אלחאגה אליה Non cognoscitur frater (amicus: unde & alibi, pro אך ponitur אלצדיק amicus) nisi in necessitate. Et Ali: אכוך מן וסאך פי אלשדה Frater tuus est, qui te juvat in adverso. Dicunt etiam ולאך מן לם יעאדך Amicus tuus est, qui non adversatur tibi. Necessitatem verò amicitiæ sequentibus tradunt apophthegmatibus: גלים אלכיר ענימה Amicus bonus est præda. לו לא אלואם להלך אלאנאם Nisi esset concordia (amicitia) periret mundus. Unde & veteres Hebræi dicere solent או מותא או חברותא Aut mors, aut amicitia. Et Græci: Βίος ἄφιλος ἀβίωτος. Quemadmodũ verò consortia & amicitias bonorum à vario & insigni usu Muhammedani commendant, ita ut prava sodalitia cane pejus vitentur & angue, iidem emphaticè satis monent. Pro illis facit dictum Ali: יסעד אלרגל במצאחבה אלסעיד Felix evadit vir societate felicis. Nam: מגלס אלעלם רוצה מן ריאץ אלגנה Consessus sapientiæ hortus est de hortis Paradisi. Item: מגאלס אלכראם חצון אלכלאם Consessus præstantium virorum sunt munimenta sermonis: Dum enim intersumus colloquiis & conventibus doctorum, non nisi τὰ ἴδια loquimur, καὶ τὰ κρείττονα. Sic, quam Pythagoras Græcè dedit de asciscendis amicis ὑποθήκην, Arabicè quoque ita transtulerunt: ארציך אן תתכר מן סאיר אלנאס אפצלהם צריקא Iubeo, ut optimos hominum

num recipias in amicitiam. Contra hæc verò pugnant sequentia: Liber 1. de Pseud. pr. Moham.
מצאחבה אלאשראר רכוב אלבחר *Societas malorum navigatio est*
maris. Item: פלאן האלך פי אלהואלך *Perit inter pereuntes.* Item:
לא תתקלב מע אסד די ארבעה קואים אי תחרר ואגתנב כל
אנסאן כבית *Ne conversare cum leone quodam pede, i.e. cave & declina*
omnem hominem nequam. Item: אלוחדה אכיר מן מעאשרה אלסו:
Solitudo melior cœtu malo. Refer huc fabulam *Locm.* p. 29. de nigro ni-
ve se abluturo, cui sapiens quidam dixit: יא הדא לא תתעב נפסך
פקד ימכן אן גסמך יסור אלתלג והו לא ירתד אלסואד *O tu, ne af-*
flige te ipsum, fieri enim potest, ut corpus tuum nigram faciat nivem, neque
ipsum amittat nigredinem: cujus fabulæ ἐπιμύθιον est: אן אלשריר יקדר
אן יפסד אלכיר ואמא לא יקדר אחד עלי אלצלאח אלשריר *Quòd*
malus potest corrumpere bonum; sed nemo potest emendare malum. Quia
verò, ut dixit אבן עמרו אלעלא tres amicorum sunt species אלפאידה
אלמאידה ואלעאידה *utilitatis, mensæ, & consuetudinis,* indolem atq;
ingenium eorum, qui aliud ore proferunt, aliud in pectore clausum
habent, quiq; magnâ extrinsecus amicitię speciē præ se ferunt, intrin-
secus verò vel invidiâ rumpuntur, vel lites meditantur, fabulis haud
ἀπροσδιονύσοις exprimunt. Ne tædeat unam & alteram cognovisse. בלע
אלנמוס אן אלדגאג קד מרצוא פלבסוא גלוד אלטאוס ואתוא
תזורהם פקאלוא להם אלסלאם עליכם איהא אלדגאג כיף
אנתם וכיף אחואלכם פאגאבוא מא נחן אלא בכיר יום לא נרי
וגוהכם הדא מענאה מן יטהר אלמחבה ריא ופי קלבה אלדעל
Intellexerunt furores (animalia in oriente satis nota, de quibus videantur notæ *Erpen.* ad fabul Locm p. 40.) *ægrotare gallinas, indutáque pel-*
le pavonis venerunt eas visitatum, dixeruntque iis: Pax vobis sit, ô Gallinæ:
quomodo valetis? Responderunt: bene nobis est, cum non videmus facies
vestras; significat eum, qui per hypocrisin ostendit amorem, in corde autem
suo (fovet) *dolum.* כלב מרה טרד ארנבא פלמא אדרכה קבץ עליה
ואקמל יעצה באניאבה פאדא אלדם קד גרי לחסה בלסאנה
פקאל אלארנב אראך תעצני כאני עדוך תם תבוסני כאנך צדיקי
הדא מענאה מן יכון פי קלבה גש ודעל ויטהר אשפאקא ומחבה

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *Canis aliquando insecutus est leporem, quem cum assequeretur, prehendit, & mordere cœpit dentibus suis: cúmque sanguis emanaret, lambit eum linguâ suâ, dixitque lepus: Video te mordentem me, ac si ego hostis tuus essem: deinde osculari me, ac si tu amicus meus esses: Quod significat, eum, in cujus corde est dolus & fraus, ostendítque benevolentiam & amorem.*

15. Obsequium parentibus. XV. Obsequium, & debitum honorem præstandum parentibus. Unde: אחפט וציה אבהאתך *Custodi praeceptum parentū tuorum.* Item: מן וקר אבאה טאלת איאמה. *Qui patrem suum honorat, ejus prolongantur dies.*

16. Φιλοπονίαν. XVI. *Φιλοπονίαν* & assiduitatem. Hinc: לא תכן פי זמאן אלקיטה נמלה *Esto utique tempore æstatis formica.* Observant ad hoc Proverbium Illustriss. *Scaliger*, & doctissimus *Erpenius*, non legendum esse לא תכן sed לתכן *ut sis*; sensum alioquin planè contrarium erui, i.e. negativum, *ne sis formica.* Verùm ex ipso Alkorani textu, quem pro Grammaticæ norma habent Arabes, colligere proclive est, לא sæpe *περιττεύειν*. Unde *Sur.* VI. p.m. 81. ad verba לא יומנון *Beidavi* observat: קיל לא מזידה או מעני לעל *Dicitur autem, לא hoc loco redundare, aut significare forté.*

17. Taciturnitatem. XVII. Taciturnitatem, in iis maximè rebus, quæ absque vel proprio, vel aliorum incommodo eliminare tutum non est. Unde: לא תסלך עריאנא פי אלאסואק אעני לא תכשף סרך קדאם אלנאס לילא יסתהזיוא פי אלאגתמאע *Ne deambula nudus per plateas, id est, ne aperias secretum tuum coram hominibus, ne subsannent te in conventu.* Item: פתכלם באלליל חית ליס טיר אלליל יעני אכף סרך וכרמך מן מגמע אלבהאליל ואלגהאל *Verba fac nocte, ubi non est avis nocturna, i.e. occulta arcanum tuum, & dignitatem tuam à turba Idiotarum & stultorū.* לא תכשף סרך ללקרוד אעני לא תכשף סרך לאלמסתהזיין *Ne aperi secretum tuum simiis*, id est, *ne detege arcanum tuum derisoribus.* צדרך אוסע לסרך יעני לא תכשפה עלי אחד *Pectus tuum dilata secreto tuo, i.e. ne detege id ulli.* אמלך אלאנסאן לנפסה מן כתם סרה מן צדיקה *Possidet homo animam suam, qui occultat secretum suum ab amico suo.* סרך אסירך אן צנתה ואנת אסור לה אן טהר. *Arcanum tuum est captivus tuus, si custodieris illud: tu autem captivus ejus es, si manifestetur.* איאך אן יצרב לסאנך ענקך *Cave, ut feriat lingua tua collum tuum.* Aliquando enim homines propter linguæ incontinentiam capite

pite plectuntur, ſcribit *Scaliger.* לא תפש סרך אלי אמרה *Ne ſparge* Liber 2. de Pſeudopr.
ſecretum tuum in populum, i. e. palàm. חפטך לסרך אונב בה מן הפט Muham.
מן כתם *Præſtat te ſecretum tuum cuſtodire, quàm alium à te.* עירך לה
סרה בלע מראדה *Qui tegit ſecretum ſuum, quod cupit, conſequitur.*
צע עלי באבך אללגאם פלא תכאף מן אעדאיך אי אלגם פאך
וצע עליה לגאם אלסכות פלא תכאף מן אלאכתיאן *Appone januæ*
tuæ frænum, & non timebis inimicos tuos, i. e. fræna os tuum, & impone
illi frenum ſilentii, & non metues ab adverſariis. אלצמת יכסב אהלה
אלצמת חכמה וקליל פאעלה מחבה *Taciturnitas conciliat ſuis amorem.*
Taciturnitas ſapientia eſt, ſed rarus eſt agens eam. Habent & alia de
uſu linguæ monita, quæ huc non ἀπροσδιονύσως referuntur, cujusmodi
ſunt: מנקברה אלמר תחת לסאנה *Dignitas viri à lingua eſt.* Item:
יעמל אלנמאם פי סאעה פתנה אשהר *Efficit garrulus hora una*
litem menſium. בלא אלאנסאן מן אללסאן *Calamitas hominis à lingua.*
גודה אלכלאם פי אלאכתצאר *Præſtantia ſermonis in brevitate con-*
ſiſtit. דליל עקל אלמר פעלה ודליל עלמה קולה *Index intellectus vi-*
ri, opus ejus, & index ſcientiæ ejus ſermo ejus. Contra vaniloquos &
multiloquos uſurpant tritum illud: *Audio molæ ſtrepitum, ſed non vi-*
deo farinam. Uſum etiam inſignem habent hæc duo: בכל סאקתה
לאקטה *omni cadenti eſt colligens,* i. e. Vix quiſquam tam cautus eſſe
poteſt in loquendo, cujus verba non ab aliquo obvio excipiantur, &
ad ejus ſæpe exitium pervertantur. Sic in Hiſtor. *Sarac.* pag. 92. פאן
אלנאר באלעודין תדכי ואן אלחרב אולהא אלכלאם *Ignis utique*
lignis accenditur, & initium belli eſt ſermo. Sæpe enim à verbis ad ver-
bera devenitur.

XVIII. Subditis etiam obedientiam ſuperioribus debitam re- 18. *Obedientiam erga proceres.*
verenter exhibendam verbis urgent minimè obſcuris. Unde, quod
Latinis; *Qui neſcit parere, neſcit imperare,* id Arabes exprimunt:
אן כנת לם תערף תצעד פי אלסלם לא תסלך עלי אלסטח אעני
אן כנת לם תסטתע אן תכון תחת אלריים פלא תציר רייסא
Si neſcis aſcendere per ſcalam, non ambulabis ſuper tectum, i. e. *Si non po-*
tes eſſe ſubjectus duci, nec dux eris. Majeſtatem Magiſtratuum *Ali,* &
ipſe Imperator, ſequenti innuit dicto: טל אלם לטאן כטל אללה
Umbra Imperatoris, ut umbra Dei.

XIX. Sed & hoc Arabibus inviſum erat, multa quidem nôſſe aut 19. *Conjunctionem πράξεων cum θεωρίᾳ*
didi-

Liber 2. de Pseudopr. Moham.

didicisse, at pauca præstare. Quia n. לא כל מקאל פעל *non omnis, qui dicit, facit*; ideo עאלם בלא עמל כסחאב בלא מטר *doctus sine opere, ut nubes sine pluvia.* Item: אשר אלנאס אלעאלם לא ינפע בעלמה *Pessimus hominum est eruditus, qui non prodest eruditione sua.* Et alibi:

קול בלא עמל כתריד בלא דסם וסחאב בלא מטר וקוס בלא ותר *Verbum, sine opere, est ut intritum sine pinguedine, nubes sine pluvia, & arcus sine nervo* Quantum alioquin Arabes eruditioni detulerint, tum ex *disputatione nostra* de usu Linguæ Arabicæ in Medicina & Philosophia, tum ex sequentibus eorum colligi potest proverbiis:

Quo loco Arabes habeant eruditionem.

תעלם אלעלם יא פתי לתכון אמירא ולא תכן גאהלא פתציר חקירא *Disce scientiam ô puer, ut sis Imperator: & ne sis ignarus* (stultus) *ut fias despicabilis.* Item: אלעלם תאג ללפתי ואלעקל טוק מן דהב *Scientia diadema est puero, & intellectus torques aureus.* לא פכר באלמאל ואלנסב בל פכר באלעלם ואלארב *Non est gloriatio in opibus & stemmate; sed gloriatio in scientia & eruditione.* וליס אליתים מן קר מאר. ואלדה בל אליתים אלדי לא עלם לה ולא ארב *Non est orphanus, cujus obiit pater; sed orphanus est, qui scientiam non habet & eruditionem.* ארכר זמאן אלמרץ וטיכוכתך אלאתיה כלפך לאן אלחכמה ואלמערפה אפר מן אלסיף ואלעלם אפצל מן אלמאל *Momento temporis morbi & senectutis venientis pone te, quia sapientia melior est, quàm ensis, & scientia excellentior quàm opes.* Item: אלעלם הו נור תאן ולה עיון מציאת *Scientia est lumen alterum, habétque oculos lucidos.* שכץ בלא ארב כגסר בלא רוח *Persona sine eruditione, est ut corpus sine spiritu.* אטלב עלמא מן אלמהד אלי אלהדי *Quære scientiam à cunis ad sepulchrum.* יום ואחד ללעאלם אכיר מן אלחיאה כלהא ללגאהל *Dies unus viri docti præstat totâ vitâ indocti.* ליס לסלטאן אלעלם זואל *Non est regno sapientiæ finis.* לא פקר ללעאקל *Non est paupertas docto.* חלי אלרגאל אלארב *Ornamentum viri eruditio.* רתבה אלעלם אעלי אלרתב *Gradus scientiæ præstantissimus gradus.* Hujus tamen gradus ἀκρότατον, & apicem agnoscunt mansuetudinem. Unde: כמאל אלעלם פי אלחלם *Perfectio scientiæ in mansuetudine est.* Dicunt etiam tantum nos posse, quantum memoriâ teneamus, juxta illud: לא עלם אלא מא כאן מכתום פי אלצדר מתי שית אטהרתה *Non est scientia, nisi quæ in pectore est abscondita, cùm lubet producis eam.*

XX. Sed

XX. Sed nec omitti debent regulæ illæ, communi naturæ lege munitæ, & ab Arabibus in scripta relatæ. Ejusmodi sunt: אחסן אן אראדת אן יחסן אליך *Benefac, si vis, ut benefiat tibi.* Item: אסתקבח לנפסך כמא תסתקבח לעירך *Vitupera te ipsum, sicut vituperas alium.* מן אחב אן יזחזח ען אלנאר וידכל אלגנה והו יומן באללה ואליום אלאכר ויאתי אלי אלנאס מא יחב אן יותי אליה *Qui cupit declinare ignem, & paradisum ingredi, credat in Deum & novissimum diem, & hominibus præstet, quæ sibi præstari amat.* Liber 2. de Pseudopr. Muham.

XXI. Quemadmodum verò de virtute in genere Arabes dicere solebant: לא עִני למן לא כצל לה *Non est dives, cui nulla est virtus,* ac propterea ad ejus studium quoslibet summo fervore excitabant; ita vicissim multas reperias à vitiis dehortationes, quibus si locum cedant Muhammedani, ipsos quoque Christianos plurimis præcedant parasangis, in illis etiam, quæ ipsa Scriptura sacra nigro ubique theta notat. Sic, V. G. scribunt 21. Ita vice versa Arabes detestātur vitia, ut est

A. Contra *calumnias.* לא תרם אלחגר באלמקלע אי לא תרם אלכלמה פי אלאנסאן אלעאיב לאן סידה יסמעהא *Ne jace lapidem fundâ, i. e. Ne jace verbum in hominem absentem, propterea quòd Dominus ejus audit illud.* מן נקל אליך פקד נקל ענך *Qui adfert ad te, aufert à te.* Aliter: מן יכברך בשתם ען אחד פהו אלשאתם *Qui denuntiat tibi diffamatoria super aliquo, ipse est diffamator.* Quod Persæ dicunt: *Qui aliorum ad te crimina defert & recenset præter opinionem tuos etiam defectus aliis indicat.* Germani: Wer vil eyntragt/tragt vil auß. Iterum Persæ: נאם ניך רפתכאן צאיע מכן תא כמאנד ניכרת יארכאר *Nomen* (est Germanorum Nam/ prout multa alia Germani cum Persis communia habent vocabula & significatione & terminatione) *defunctorum* (eorum qui abierunt) *famam noli lædere, ut & nominis tui memoria maneat.* Neque enim mortui convitiis lacessiti purgare se possunt, juxta fabulam *Locm.* כלאב מרה אצאבוא גִלד סבע פאקבלוא עליה פינהשוה פנטרהם אלתעלב פקאל להם אמא לו אנה כאן חיא לראיתם מכאליבה כאחד מן אניאבכם ואטול הרא מענאה אלדין ישתמון בקום קד מאתוא ולא יקדרון אלגואב עלי אנפסהם *Canes aliquando invenerunt pellem Leonis, eámque arrodere cœperunt, quod videns vulpes, dixit eis: At si ille vivus esset, videretis ungulas ejus, sicuti unum ex dentibus vestris & adhuc longiores;* A. Calumnia.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

quo significatur: Eos qui detrahunt ei, qui jam vitâ excessit, se non posse defendere. Calumniandi etiam cacoëthes denigrârunt eleganti hoc apophthegmate: כפי באלסעאיה עיבא אן אחסן אלאשיא. והו אלצדק יקבח פיהא *Satis magnum obtrectationis probrum est, quod rerum omnium pulcherrima, veritas, in eo fœdetur.*

B. Mendacium.

B. Contra *mendacium.* לא כראמה ללכאדב *Non est honos mendaci*: quin imò, si quis alius, mendax inglorius inter Arabes fuit habitus. Unde & in proverbium abierunt mendaces: אכדב מן סהילה *Mendacior Sobaila.* Nam, ut ajebant, אלצדק עז ואלכדב כצוע *Veritas magnifica est; mendacium autem abjectum.* Item: אלכדב אלמחץ סלאח אלכדב דא ואלצדק שפא אלפאגר *Mendacium merum, arma improbi.* דע אלכדב חית תרי אנה *Mendacium infirmitas est, & veritas sanitas.* ינפעך פאנה יצרך ועליך באלצדק חית תרי אנה יצרך פאנה ינפעך *Omitte mendacium tuum, ubi videris quòd tibi profuturum erit: nam nocebit tibi. Et tuum est adhærere veritati, ubi videris, quòd ipsa nocebit tibi: quia ipsa proderit tibi.* ליס למלוך אך ולא לחסוד ראחה ולא לכדוב מרוה *Non est regibus frater, nec invidis quies, nec mendacibus favor.* Nam, ut rectè, Hebræorum more παροιμιάζονται מן ערף באלצדק גאז כדבה ומן ערף באלכדב לם יגז צדקה *Qui notus est veracitate, recipitur ejus mendacium, & qui notus est mendacitate, non recipitur (transit) ejus veritas.* Dicunt etiam: לסאן אכרץ אכיר מן לסאן נאטק פי אלכדב *Lingua muti melior est linguâ loquentis mendacium.* Item: אלכדאב דאימא וגהה אסוד *Mendacis facies perpetuò est atra.* Quod pleniùs exprimunt Persæ: דרוג כוי רוי סיאה ראסת כוי רוי ספיד *Qui mentitur faciem habet nigram; qui vera dicit albam.* Unde etiam ad veracitatem & veritatis studium calcar addunt: נור גמיע אעמאלך לתכן אלכלמה אלחק *Lumen omnium factorum tuorum esto sermo verax.*

C. Perjurium.

C. *Pejerare* etiam vetant: קט לא תחלף כאדבא עלי אנסאן אסא אליך *Nunquam pejera, ne in hominem quidem, qui tibi nocuit.* Et à temerariis juramentis planè abstinere jubent: פלתכן כלמתך נעם או לא לתכן חקאקא ענד גמיע אלנאס *Esto sermo tuus Etiam vel Non, ut sis verax apud omnes homines.*

D. Avaritia.

D. Contra *Avaritiam.* לא בר מע שח *Non est justitia cum avaritia.*

שח

שח אלעני עקובה *Avaritia divitis pœna.* שחיח עני אפקר מן פקיר
סכי *Dives avarus pauperior est liberali egeno.* צאק צררה מן צאק ידה
Angustum est pectus ejus, qui coarctat manum suam, i.e. qui avarus est.
Unde idem etiam Arabibus dicitur: רגל מפקל אלידין *Vir manibus*
obseratus; Heb. כלא à כילי *obstrusit, obthuravit.* Bene etiam & signan-
ter Arabes argentinam, & inexplebile eorum desiderium, qui per fas
& nefas opes corradunt & facultates, siti conferunt, ita tamen, ut fa-
ciliùs sitis aquæ compescatur, quàm desiderium colligendi thesau-
ros. Unde Imperator *Ali:* טמא אלמאל אשר מן טמא אלמא *Sitis*
opum vehementior, quàm sitis aquæ. Et alius: אתנתאן לא ישבעון טאלב
מאל וטאלב עלם *Duo non saturantur, quærens scientiam, & quærens*
opes. Hinc de Servatore nostro scribunt Arabes, quòd aliquando di-
xerit: טאלב אלדניא כשארב מא אלבחר כלמא אזדאד שרבא
יהלך אזדאד עטשא פלא יזאל ישרב אלי אן *Qui opibus inhiat simi-*
lis est ei, qui aquam maris potat: is quo plus bibit, plus sitim provocat, nec bi-
bere desistit, donec pereat. Quem verò eventũ polliceantur iis, qui alio-
rum, orphanorũ cumprimis, compilârunt opes, sequens eorũ probat
traditio: רוי אנה יבעת מן אכל מאל אליתים יום אלקיאמה
ואלדכאן יכרג מן קברה ומן פיה ואנפה וארנידה ועינידה פיערף
אלדניא אלנאס אנה כאן יאכל מאל אליתים פי *Traditur, illum,*
qui orphanorum opes consumsit, excitatum iri novissimo die, & fumum e-
gressurum esse è sepulchro ejus, ore, naso, auribus & oculis; ut hominibus in-
notescat, illum bona orphanorum in mundo comedisse. Hinc etiam rectè de
avaro dicere solent: אלחריץ יטלב אלקליל ויציע אלגליל *Avarus*
quærit vilius, & amittit dignius.

E. Αἰσχροκέρδειαν etiam damnârunt. Unde: אלפקר אכיר מן אלעני
מן אלטלם אלחראם ואלאכתסאב *Paupertas præstat divitiis illici-*
tis, & lucro injusto. Unde & fabulis suos haud inconcinnis monuerunt,
de malè quæsitis vix tertium gaudere hæredem. דיב מרה אכתטף
כנוצא קצירא ופימא הו דאהב בה לקיה אלאסד פאכדה מנה
פקאל אלדיב פי נפסה אעתגב כיף שי אעתצבתה לא יתכרת מעי
הרא מענאה אן מא יכסב מן אלטלם לא יקים מע צאחבה ואן הו
קאם מעה פלא יתהני בה *Lupus aliquando porcellum rapuit parvum,*
& auferenti illum occurrit Leo, qui eum ei eripuit: dixitq; lupus apud se.
Miror ego quomodo res, quam rapui non maneat mecum; quo innuitur, id,

E. Αἰσχροκέρδειαν.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *quod per nefas acquiritur, non permanere cum Domino suo: & , si maneat, illum non beari eo.*

F, Pigritia. F. Pigritiam & desidiam potuissént ne graviùs suis excutere, quàm dictis sequentibus: אבעד ען אלכסל פאנה ממתלי כסארה *Recede à pigritia; quia ipsa plena est vituperio,* vel *damno.* אלכסל וכתרה אלנום יבעדאן מן אללה ויורתאן אלפקר *Pigritia & multitudo somni abducunt à Deo, & adducunt paupertatem.*

G Ingratitudo. G. Contra ingratitudinem faciunt sequentia: פסדת נעמה מן כפרהא *Periit beneficium, qui ingratus illud tegit,* grato animo non agnoscit. Sic Persæ גאי כה נמך כורי נמכדאן משכן *In loco, ubi sal comedis, salinum ne frangito,* i. e. benefacta malefactis ne compenses. Quod Arabes exprimunt: אלגב אלדי שרבת מנה אלמא לא תרמי פיה חגר *In puteum, ex quo aquam bibisti, ne conjicias lapidem.* Notoriam verò illorum, quos maximis affecimus beneficiis ingratitudinem, eleganti proverbio exagitârunt Arabes: כלמא תגרס פי אלפדאן ינפעך תגרס אבן אדם יקלעך *Quidquid plantaveris in horto, utilitatem tibi afferet; at hominem si plantaveris, is eradicabit te.* Usu profectò nimium, eheu! probatum adagium, in iis, qui pudenda ingratitudine aliorum compensant beneficia: quam ipsam ingratorum hominum indolem sequenti fabula ad vivum depinxerunt. אלעוסג קאל מרה ללבסתאני לו אן לי מן יהתם בי וינצבני פי וסט אלבסתאן ויסקיני ויכרמני לכאנת אלמלוך ישתהונני וינטרון זהרי ותמרי פאכדה ונצבה פי וסט אלבסתאן פי אגוד אלארץ וכאן יסקיה פי כל יום דפעתין ופשי וקוי שוכה ואפרעתה ואגצאנה עלי גמיע אלשגר אלתי חולה פאמלת ערוקה פי אלארץ פאמתלא אלבסתאן מנה ומן כתרה שוכה ולם יכן אחד אן יסתטיע אן יתקדם אליה הדא מענאה מן יגאור אנסאן סו פאנה כלמא אכרמתה כתרת שרורה ותמרד וכלמא אחסנת אליה אסי אלפעל מעך *Rubus aliquando dixit hortulano: si mihi esset quispiam, qui curam mei gereret, méque plantaret in medio horti, & irrigaret me, & coleret me, utique Reges desiderarent me, & aspicerent florem meum & fructum meum. Unde accepit eum, plantavitque in medio horti, in optimo terræ, irrigavitque eum ac invaluerunt spinæ ejus, & germina ac rami ejus supra omnes arbores, quæ circa ipsum erant; & operuerunt folia ejus terram, & impletus est hortus ab eo, & multitudine*

Spina-

ſpinarum ejus, neque potuit quisquam accedere ad eum. Quod ſignificat, eum qui converſatur cum homine malo: hunc enim quotiescunque honoras, multiplicantur malitiæ ejus, & rebellis eſt, & quotiescunque benefacis ei, malè facit tibi. Liber 2. de Pſeudopr. Muham.

H. *Hypocryſin* quo loco habeant Arabes, docent ſequentes aliquot parœmiæ: לא תלבס אבין באלליל אלמטלם אעני לא תכן מן כארג מזינא ומן דאכל ממתלי טלמה ושר *Ne indue album nocte obſcura, i.e. ne ſis extrinſecus decorus, & intrinſecus plenus iniquitatis & nequitiæ.* Unde & Perſarum dicterium in eos, qui curios ſimulant & Bacchanalia vivunt; vel; ut Arabes loqui amant: עין עברי ואלפואד פי אלרד תרסם נרסי *qui oculum habent lachrymantem, & cor in luſu.* אסת בכעבה אי אעראבי כין ראה כה תומירוי תרכסתאן *Vereor Arabs, ut Kaabam* (ſic vocatur templum Meccanum) *venias, quia illa, quâ incedis viâ, ad Turciſtam ducit.* Huc facit illud: אס כטאטיה תחתא דאהיה *Nonnunquam capiti demiſſo ſubeſt malitia.* H. Hypocriſis.

I. *A ſcortatione* etiam, & *laſcivia* graviter ſatis ſuos dehortantur: פי כאס אלגסד לא תשרב אלכמר אעני לא תתלדד מע אלזנאה לא באלקול ולא באלפעל אברא *In patera carnis ne bibe merum*, i.e. *ne delitieris cum ſcortatoribus, neque verbo, neque facto in æternum.* לא תפתח אלאטואק קבאל קוס אלמלאיכה אי לא תפתח חואסך קבאל נטר אלזאניאת לילא תקע פי אחבאלהן *Ne aperias feneſtras ante unum angelorum, i.e. ne aperias ſenſus tuos in conſpectu meretricum, ne cadas in technas earum.* Quomodo αὐτόματος reſpondeat λιπόθεος, vide Proverb. Arab. *Erpen.* Centur. 1. p. 34. I. Scortatio.

K. *Invidiam & livorem* ſponte abjecerunt, qui memores erant illius: כפי ללחסוד חסרה *Satis eſt invido invidia ſua*, i.e. Invidiæ pœna maxima ipſa eſt invidia: Nam, *Invidus alterius macreſcit rebus opimis.* Et ut in Anthol. Anagramm. legimus: K. Invidia.

Ὁ φθόνος ἐστὶ κάκιστος· ἔχει δέ τι καλὸν ἐν αὐτῷ·
Τήκει γὰρ φθονερῶν ὄμματα καὶ κραδίην.

Et iterum *Ali*: לכל עדאוה מצלחה אלא לעדאוה אלחסוד *Omni inimicitiæ conciliatio eſt, præter inimicitiæ invidiæ.* Ἀντίδοτα verò contra invidiam præbent: ערב חסארך באלאחסאן אליהם *Torque invidos benefaciendo iis.*

L. Πολυπραγμοσύνην Perſæ hoc apophthegmate damnârunt: תו ראר L. Πολυπραγμοσύνη.

Liber 2 de Pseudopr. Muham.

ראר כאנה כוד מן דר כאנה כור *Tu in domo tua, ego in domo mea*, i.e. suarum quisque rerum satagat.

M. Vitia in genere.

M. In genere verò de *peccato & vitiis*, non pauca nobis reliquerunt dicta, planè ἀξιομνημόνευτα. רנב ואחד כתיר *Vnum peccatum multum est*, id est, unico peccato magnus contrahitur reatus. Item: טלם אלמר יצרעה *Iniquitas viri prosternet eum.* מן אסתרעי אלדנב פקד טלם *qui curat peccatum, ipse iniquè agit.* Sic Persæ: גו אז קומי יכי בידאנשו כרד נהקה רא מנזלת מאנד נה מה רא *Cùm ex populo unus delinquit, nec parvo locus relinquitur, nec magno*, i.e. quod Græci dicunt:

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ.

Et quod Hebræis est, מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה *præceptum trahit præceptum, & transgressio trahit transgressionem*, id Arabicè expresserunt: אלדנב תגר אלי אלדנב כמא אן אלטאעה תגר אלי אלטאעה *Peccatum attrahit peccatum, sicut obedientia attrahit obedientiam.* לא תעט נפסך ללכאטיה ולא תסלמה ללאשראר *Ne dedas peccato animam tuam, neque tradas eam malis.*

22. Vident tamen Arabes, neminem esse sine peccato.

XXII. Quemadmodum verò ipsi quoque Arabes viderunt, adeò miserabilem esse ruinam, in quam nos dejecit Adami defectio, ut nemo inter mortales viveret, qui corruptionis & peccati communi legi non subsit; unde elegantissimum illud proverbium rhythmicum: קיל אבן אלאנסאן הו אבן אלנקצאן *Dicitur homo esse filius defectus:* Ita verâ felicitate beatum illum demum existimârunt, cui remissa essent peccata, juxta illud *Ali:* טובי למן רזק באלעאפיה *Beatus, cui concessa est misericordia*, seu *peccatorum remissio.*

23. Vnde pœnitentiam commendant.

XXIII. At quia Arabes nulli remissionis peccatorum spem faciunt, nisi pœnitentiâ eam acquisiverit, hinc plurima reperias in Arabum libris dicta, quibus homini illa suadetur & inculcatur, verbis tam Emphaticis, ut mirari satis non possimus magnum illud hominum miserorum, post factum naufragium, enatandi desiderium. Irritus tamen omnis illorum est conatus, ut reliquarum etiam Gentium, in quibus non pauciora externæ disciplinæ vestigia, &, ad virtutes, suscitabula reperiuntur, quàm in Muhammedanis. Videatur *Stobæus, Petri Lagneni sententiæ*, &c. ex Cicerone, &c. Cæcitas enim, quâ laborant, semper ferè & bonitate, et contumaciâ implicita est. Vanitas, & quidem superbiæ conjuncta in eo deprehenditur, quòd neque miseri homines in Deo quærendo, supra se ipsos, ut par erat, conscen-

scendunt; sed pro carnalis sui stuporis modo ipsum metiuntur, & neglecta solida investigatione ad vanas speculationes curiosè transvolant. Itaque non apprehendunt qualem se offert, unitatem in Trinitate, & Trinitatem in unitate. sed qualem pro sua temeritate fabricati sunt, imaginantur. Quo gurgite aperto, quaqua versum pedem moveant, in exitium præcipites semper ruere necesse est. Quicquid enim postea in cultum aut obsequium Dei moliantur impensum illi ferre nequeunt; quia non ipsum, sed cordis sui figmentum potius & somnium pro ipso colunt. Pœnitentiam etiam ipsam non illi superstruunt fundamento, quod sacræ literæ nobis monstrant. Ignem afferunt alienum, quo consumuntur potiùs, quàm sanantur. Videamus tamen aliquot sententias proverbiales: cętera in *Comment. nostra* rejiciemus: אסבח פי אלמא קבל אלמסא אעני תטהר בתובה̄ קבל אלארתחאל וקבל אן יאתיך אלמות *Nata in aqua ante vesperam, i. e. purificare pœnitentiâ ante migrationem, ac priùs quàm superveniat tibi mori.* Et alibi: אצ̇י סראגך קבל אלטלמה̄ אי נור נפסך באלאעמאל אלצאלחה̄ קבל אן יאתיך אלמות *Accende lucernam tuam ante tenebras, i. e. illumina te operibus bonis, antequam superveniat tibi mors:* אנסאן בלא תובה̄ כנהר בלא מא ואמראה̄ בלא חיא כמצבאח בלא צ̇ו *Homo sine pœnitentia est tanquam fluvius sine aquas & mulier sine verecundia, tanquam lampas sine lumine.* יא מן אסא פימא מצ̇י כן מחסנא פימא יבקי *O tu, qui malè egisti in eo quod præteriit, esto bene agens in eo quod reliquum est.* מן לא יתקדם תובה̄ קבל אלמות אשפק פקר שקי *Qui non anticipat pœnitentiam ante mortem, miser est.* יא פתי עלי טפוליתך לילא תציר מאכולא ללנאר *Commiseratione movetor* (dole) *ô puer super pueritia tua* (peccatis pueritiæ) *ne fias cibus igni.* לא תכטי יא פתי אעגל ותב אן אכטאת *Ne pecca ô puer, festina & pœniteto si peccaveris.* Unde & alibi de *νεότητος* recordatione dicere solent: דכר אלשבאב חסרה̄ *Memoria juventutis gemitus.* Ita etiam Persæ: בעדר תובה̄ תואן רסתן אז עדאב כדאי וליך מי נתואן אז זבאן מרדם רסת *Per pœnitentiam liberari quis potest à pœna divina; sed liberari nemo potest à lingua hominum.* Alibi Arabes: אלתאיב ענדה אלדנב כמן לא דנב לה *Resipiscentis peccata sunt, qualia illius, qui nulla habet peccata.* Putant tamen præstare nullius sibi mali esse

con-

Liber 2. de pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

conſcium, quàm pœnitentià abluere delicta. Unde: כּיר אלמנראמה קלה אלכּלאף *Optimum pœnitentiæ eſt paucitas delicti.* Hunc etiam ſenſum habere videtur alterum illud proverbium in Centur. *Erpen.* תרך אלדנב איסר מן טלב אלתובה *Omiſſio peccati facilior eſt petitione pœnitentiæ.* Et quamvis Arabes non diffiteantur, fores miſericordiæ Dei, pœnitentibus ſemper patere, juxta illud: לא יעלק באב אלתובה עלי אלעבאד חתי יטלע אלשמס פי מערבהא *Non precludentur cultoribus Dei fores pœnite. tiæ, donec ſol in occaſu oriatur*: habent tamen non ineptas quaſdam affabulationes, quibus hominibus perfrictæ frontis, & præfractæ mentis nimiam peccandi licentiam adimere voluerunt, ultima vitæ momenta, quibus conſcientiæ ſtimuli maximè pungunt, acriúſque quolibet cauterio mordent, in memoriam revocando, unam hic adduxiſſe ſatis erit. אנסאן מרה חמל עלי בהימה כבשא וענזא ובכנזירא ותוגה אלי אלמדינה ליביע אלגמיע פאלכבש פאלענז פלם יכונוא יצרבאן עלי אלבהימה ואמא אלכנזיר פאנה כאן יערץ דאימא ולא יהדי פקאל לה אלאנסאן יא אשר אלוחוש למאדא אלכבש ואלתים סכות לא יצרבאן ואנת לא תהדי ולא תסתקר קאל לה אלכנזיר כל ואחד יעלם נפסה אנא אעלם אן אלכבש לצופה ואלענז יטלב ללבנהא ואנא אלשקי לא צוף לי ולא לבן אנא ענד וצולי אלי אלמדינה ארסל אלי אלמסלך לא מחאלה הדא מענאה אן אלדין יערפון פי אלכטאיא ואלדנוב אלתי קרכת אידיהם יעלמון סו מתקלבהם מארא תבון אברתהם *Homo aliquando portabat ſuper jumento agnum, capram & porcum, abiitque in civitatem, ut ea omnia venderet. Agnus autem & capra non percutiebant jumentum, at porcus continuè repugnabat, neque quieſcebat, dixitque ei homo. O peſſimum animalium, quare agnus & capra ſilent, nec percutiunt, tu autem non quieſcis, nec tranquillus es? Dixit ei porcus. Vnusquiſque novit ſe ipſum: Ego ſcio, quòd agnus ob lanam, capra autem ob lac quæratur. At ego miſer, non eſt lana mihi, neque lac; cùm in urbem venero, mittar procul dubio in carnificinam. Hoc ſignificat, eos, qui noverunt peccata & delicta, quæ manus eorum commiſerunt, agnoſcere pravitatem converſationis ſuæ cùm finis inſtat.* Habet hæc *Locmannus* in fabulis. Verùm, latiùs juſtis ſpatiis ſeſe tractatio hæc effudit. Summâ, cùm Muhammedani juſtificationem ſuam, vitámq; æternam in propriis operum

rum

rùm meritis quærant,corundem ſtudium ſuis quàm maximè commendatum eſſe volunt. Unde אעמל לנפסך מא אסתטעת ואנהא נאר וגנה *Operare animæ tuæ, quantum potes, eſt enim infernus & Paradiſus*. Item : ברכה אלעמר חסן אלעמל *Benedictio hujus ſeculi ex bonis oritur operibus.* אלמאל ואלדניא תזול ותבקי אלאעמאל אלצאלחה *Opes & mundus tranſibunt, opera autem bona permanebunt.* מן יפעל אלכיר לא יעדם גואזיה *Qui operatur bonum, non privabitur remuneratione.* כל נעגה תעלק בערקובהא אי כל אחד יעאקב עלי אחואלה *Omnis ovis ſuſpenditur è calcaneo ſuo*, i. e. *unusquisque punietur pro actionibus ſuis. Erpen* explicat ; unusquisque ſuum portabit onus. אעמל אלכיראת כלמא תקדר מע אהל אלבית ואלערבא ותכלם כלמה אלכיר מע אלאכיאר ואלאשראר *Operare bona, quotiescunque potes domeſticis tuis & extraneis, & bona verba loquere tam bonis, quàm malis.* Quæ tamen omnia Muhammedanorum opera, optima etiam, aliud nihil ſunt, quàm, ut *Auguſtini* utar in ſimili cauſa verbis, ſplendentia peccata. Scio, eſſe quædam, quæ fortè theſi noſtræ probandæ non uſque adeò commodè inſervire videbuntur : ſemel tamen opportunitatem nacti ſpecimen Γνωμολογίας Arabicæ edendi, iis gratificari voluimus, qui, præter Hiſtoriam, linguæ etiam uſum quærunt. Liber 2. de Pſeudopr. Muham.

Porrò in notarum veræ Eccleſiæ numero *Bellarminus* etiam habet *Confeſſionem adverſariorum* : Sed non vidit Bellarminus ; prout valde jejunus eſt & parcus in diducendis iis hiſtoriis, quæ ex Oriente haberi debent ; nihil Muhammedanos pro ſuperſtitionis ſuæ fundamento acriùs urgere, quàm conſenſum, quem ſibi pollicentur, & à Judæis & à Chriſtianis. *Ahmed Abulabbas, ben Edris*, Sanhagbius, *Melkita*, librum ſcripſit ante Reformationis tempora diu ſatis quatuor abſolutum partibus. *Primâ* recenſet Scripturæ ἀντιλογίας, eo ferè modo, quo illi Pontificiorum Theologi, qui omnem ineunt rationem authoritatem Scripturæ elevandi, eandémque, obſcuritatis & antilogiarum prætextu, perſpicuitatis elogio ſpoliandi. *Secundâ* refutare conatur omnia illa argumenta, quibus Chriſtiani & Judæi Muhammedicam religionem impetunt. Hîc verò ad riſum ſæpe ineptus eſt. *Tertiâ* multa corraſit, quibus Chriſtianorum & Judæorum ſacra ſuſpecta reddere ſatagit : Hac diſputatione contra Pontificias ſuperſtitiones (vide *Theſ. Phil.* pag. 60.) ita eſt invectus, ut nunquam Muhammedanorum conſenſum *Bellarminus* urgere auſus fuiſſet, ſi *VIII. Confeſſio adverſariorum.*

Vu vel

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

vel per transennam hunc, aliumve ei similem authorem perlustrasset. Defalcatis autem Papistarum erroribus, pauca praeterea author habet, quæ in Christianismo desideret. *Quartâ* tandem ex Prophetarum & Evangelistarum libris magnam testimoniorum conscripsit farraginem, quâ probare annititur, Muhammedem Prophetam esse, antiquissimorum utriusque Testamenti vatum vaticiniis prænunciatum, & promissum. Imò, nihil credit in Muhammedismo tam esse absurdum, cui suffragium aliquod & consensus à scriptoribus nostris non possit emendicari: Iis etiam, qui movere fortè potuissent quæstionem: cur, *cùm nihil commune cum nostris Bibliis habere velint Muhammedani, tot μαρτύρων tamen νίφος ex iisdem depromat* pro Muhammede? satisfacere vult eo ipso, quòd conatu hoc suo clarum facere tentârit, ne hostium quidem suorum Muhammedem desiderare posse patrocinium. Scio turpissimas esse, ut plurimùm, & ineptissimas authoris παρερμηνείας, quibus Muhammedista authoritatem conciliare studet suo Pseudoprophetæ: videmus interim hinc, ne hæc sibi eripi velle arma pro religionis suæ veritate Muhammedanos, quæ nimis incautè Bellarminus arripit. Est Ecclesia Sponsa Christi, quæ figmentis ejusmodi & fucis opus non habet. Est arx illa Sionis, quæ stramineis & ficulneis hisce sustentaculis minimè indiget.

IX. X. Infelix exitus Ecclesiam oppugnantium; & felicitas eam defendentium.

Quas ultimo ponit loco notas *Bellarminus*, IX. & X. *infelicem exitum Ecclesiam oppugnantium: felicitatem verò Ecclesiam defendentium*, nomen notarum adeò non merentur, ut mirum sit, non cogitâsse Cardinalem furiosis hac ratione Muhammedanis, contra nos, suppeditari arma. Eò enim usque si res nostræ fuerint redactæ, ut alia causæ nostræ præsidia non habeamus, actum erit de illa Ecclesia, quæ per tria post natum Christum secula, præter craticulas, equuleos, ignes, metallifodinarum molestias, exilia, θηριομαχίας, & alia supplicia, de quibus in *Hist. Eccl* p. 120. egimus, nihil sunt experti. Sed operæ pretium est cum hoc purpurato Romanæ curiæ Atlante committere alium fidei ejusdem socium, cujus gladio facilimè cadet. Ita *Septem-Castrensis* noster c. XI. p. 40. b. *Secundum motivum est victoria eorum continua contra Christianos, quod aliquos multùm movet. Unde victores se nominant & gloriantur quasi victores totius mundi. Orant etiam pro victoribus specialiter in omnibus congregationibus suis, præsertim in continuis post comestionem gratiarum actionibus. Superbiunt insuper, & Christianos fœminas despiciendo nominant, & se viros eorum. Et ut ad hoc magis ac magis incitentur, antecessorum victorias describunt, decantant, laudant,*

dant, ac praeconizant. Conferantur hæc cum iis, quæ habemus in *Syn. Hist. Eccles.* p. 389. & 413. Addat, si lubet, *Platinam*, gravem sui seculi historicum, & ex justissima ejus querela colligat, quàm bellè succedat ejusmodi plumbeis pugnare mucronibus. *Mahumet*, scribit in Bonifacio V. *magnum in Christiano populo excitavit incendium: & ita magnum, ut verear ne ejus secta, nostra potissimùm ætate, reliquias Christiani nominis penitus extinguat: adeò tepescimus, & animo ac corpore languidi interitum nostrum expectantes concidimus. Invaluit ejus secta nunc multò magis, quàm antea. Nam tota Asia & Africa magnaque pars Europæ Mahometanis principibus subjecta est. Instant nunc Thurci terrâ ac mari: ut nos tanquam cuniculos ex his Europæ latebris eruant. Sedemus otiosi, alter alterum expectantes, quasi hoc malum universæ Reipublicæ Christianæ non immineat. Expectant sacerdotes, ut à secularibus hoc tantum bellum & tam necessarium sumatur. Expectant item seculares, ut presbyteri, tuendæ religionis causa pecunias in sumtus bellicos polliceantur & subministrent: nec in pejores usus effundant, quemadmodum facere pleriq; consuevere, pecunias eleemosynis & sanguine martyrum comparatas in aurea & argentea vasa, & prægrandia quidem fundentes, parùm de futuro soliciti, Dei, quem tantùm utilitatis gratiâ colunt, & hominum contemptores.* Et paulò pòst: *Mahometanâ sectâ nostra ferè Religio extincta est.* Et author *Fasciculi Temp.* ad a. Chr. DCXXIIII. *Imperium Romanorum circa hæc tempora ubique in orbe terrarum cepit deficere irrecuperabiliter. Nam in Oriente Saraceni, in Occidente Gothi dominia assumserunt, & deinceps tenuerunt.* Sed & *Elmacini* Historia Saracenica luculentissimè testatur, quos brevi tempore Muhammedica pestes habuerit progressus, quos contra Christianos successus. Adeò ut mirari subeat, quid animi fuerit Bellarmino, cùm ad ejusmodi lapsus est nugas. Sed & de his satis. Vident Pontificii, ad defendendam Religionis veritatem parùm valere notas illas modò memoratas: unde à Septem-Castrensi c. XVI. & deinceps ridentur & refutantur. Videant ergò quid sibi polliceri possint, cùm Ecclesiam suam iisdem insignitam characteribus veram esse volunt, & cæteris omnibus anteferendam. Verùm hæc alius sunt fori, & loci.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

CAPUT VI.

De

VARIIS MUHAMMEDANORUM SENTENtiis, Schismatis & Hæresibus.

Edictum de non tolerandis duabus in Arabia religionibus. Catalogus Schismaticorum Muhammedicorum, cujusmodi sunt I. Hanifæi. II. Melkitæ. III. Schafæi. IV. Henbelitæ. V. Schamrachæi. *Generalia quædam προλεγόμενα ex Majmonide de* Mutazalitis, Ascharitis, Loquentibus, *quibus subjicitur tractatio specialis* 1. *de* Mutazalitis. 2. Ascharitis. 3. Kadræis. 4. Ghabræis. 5. Dararæis. 6. Hamzæis. 7. Karmatæis. 8. *Zindikæis.* 9. *Muslimitis.* 10. *De dissensu inter Doctores Turcicos.* 11. *De discordia Persarum & reliquorum Muhammedanorum, Zophis, &c.*

QUemadmodum versipelle & astutum illud Diaboli mancipium, Muhammed, novæ religionis vinculo eas etiam colligavit gentes, quæ naturâ aliâs & ingenio fuerunt diversissimo; ita etiam idem ille subodorari facilè potuit, nihil causæ suæ & teneræ Reipub. majus illaturum damnum, quàm si animi, variarum religionum divortiis distracti, dissentirent. Sedulò proinde cogitavit, qua ratione unam intra limites suos habere posset fidem, religionem unam. Unde verba ejus apud *Elmacinum* p. 8. לא יגתמע פי גזירה אלערב דינאן *Ne concurrant in Insula Arabia duæ religiones.* Verborum horum Pseudoprophetæ emortualium memor *Omarus*, filius *Alchittabi*, ne quidem Judæis, fœdere licèt unitis, locum in Arabia concedere voluit, sed finibus ejus ejecit. Verùm, qui vitare jussit fumum, ipsum sentire debuit ignem. Qui noluit domicilium præbere religione à se diversis; in iis, qui communia habebant sacra, varias & toto cœlo à se invicem dissentientes tolerare debuit in Arabia opiniones. Ita enim brevi tempore Schismata & hæreses in Arabia, & quidem inter ipsos Muhammedistas, creverunt, ut meritò secum habitare, & Christianis Schismatum varietatem, hæresium portenta objicere cessare deberent. Nos aliquot commemorabimus.

Schismatici in Arabia sunt 1. *Hanifæi.*

I. Sunt *Hanifæi*, ab Antistite אבי חניפה *Abi Hanipha* appellati. Ejus meminit *Elmac.* Hist. Sarac. p. 287. וסירתה כאן מלכא גלילא: עאלמא כרימא שנאעא זאפר אלעקל חסן אלעקידה גמיל אלטויה אסקט אלמכוס ואזאל אלמטאלם ועמר אלקנאטר ואלגסור ואלאנהאר ובנא אלגאמע אלמערוף בגאמע אלסלטאן בבטראר גנבא

ובנא אלמדרסה אלחניפיה אלמגאורה לקברה אלאמאם אבי Liber 2. de Pseudopr. Muham.
חניפה ברצאפה בגדאד ואוקף עליהא אלוקוף אלעטימה Quod ad mores ejus (Gielaluddaulæ) attinet: *Erat Rex eximius, sapiens, liberalis, strenuus, præstans ingenio, sinceritate probatus, insignis pietate, diminuebat tributa, prohibebat ne injuriæ fierent; & pontes, vias, fluviósque fieri curabat, & construi templum Bagdadi, quod templum Regis appellatur; nec non Collegium Hanifæum, propè sacellum Antistitis Abul Hanifæ in via strata Bagdadi, illúdque magnis beneficiis donavit.* Sic *Ibn Chalican* in quodam צאחב ארבל non modò singularem commendat beneficentiam & liberalitatem (ut diximus in ὁδηγῷ nostro P. III p. 116) sed & hoc addit, quòd בני מדרסה ורתב פיהא פקהא אלפריקין אלשאפעיה ואלחניפה וכאן כל וקת תאתיהא בנפסה *ædificaverit Scholam in eáq; constituerit Doctores duarum sectarum, Schaphæos & Hanifæos, eósque ipse tempore stato visitaverit.* Idem Scriptor meminit *Abulnobareci* Grammatici, quòd & ille fuerit addictus, אולא במדהב חנבליא ובעד כאן במדהב אבי חניפה ובעד שאפעי *initio sectæ Henbelitarum: deinde sectæ Hanifæorum, & tandem Schafæus.* Sententiam eorum de usu liberi arbitrii, ejúsque cùm providentia divina concursu, author libri כתאב אלארבעין פי אצל אלדין ita proponit p. m. 86. אן אחראת אלאסטאעה פי אלעבד פעל אללה ואסתעמאל אלאסטאעה אלמחרתה פעל אלעבד חקיקה לא מגאזא *Productionem potentiæ (benefaciendi) in homine Dei esse opus: Usum verò illius potentiæ productæ esse opus hominis propriè, non Metaphoricé.*

II. Sunt *Melkitæ*: Qui hoc nomine inter Christianos veniant, diximus suprà p. 230. Hoc verò loco intelligimus certam in Islamismo sectam, cujus author est Malec, Ibn-Ames. Habuit hæc Arabum secta viros doctissimos, quibus curæ fuit & religionis suæ arcana, & alia quoq;, in scripta relata, posteritati committere. Atque in horum numero erat *Ibn-Hagbeb* Ægyptius, qui, teste *Ibn-Chalican* p. m. 315. Theologiæ suæ non tantùm dedit compendium, sed & alios libros, quos idem author hoc ornat elogio, quòd fuerint פי נהאיה אלחסן ואלאפאדה *præstantiâ & utilitate maximè commendati.* Eidem sectæ addictus fuit *Abu Muhammed Abdalla*, filius Abi Zeid, author libri כתאב אלרסאלה cujus aliquoties jam fecimus mentionem. Eandem 2. Melkitæ

Liber 2. de Pseudopr. Muham. dem ſequebatur *Ahmed*, ben Edris, Sanhagius, qui initio libri 1. ſe appellat אלמאלכי *Melkitam*. Ita *Ibn-Chalican* p.m. 307. cuidam Anun librum tribuit, compoſitum פי מרהב אלאמאם מלך רצ׳י אללה עליה *de religione Antiſtitis Maleci, cui Deus propitius ſit.*

3. *Schafai.* III. Sunt *Schafai*. Hæreſiarcham habent Schafæum quendam, de quo diſtichon *Abumanzoris*, apud *Ibn-Chalican* p. 292.

מתׄל אלשאפעי פי אלעלמא מתׄל אלשמס פי נגום אלסמא
קל למן קאסה בע׳יר נט׳יר איקאס לצ׳יא אלטלמא

i.e. *Quod Sol eſt inter aſtra cœli; id Schafæus inter doctores.*
Dicito ei, qui confert eum cum diſsimili, perinde eſſe ac ſi lucem conferret tenebris.

Ad augmentum hujus ſectæ, ſi à Schafæo diſceſſeris, plurima contulit *Zirſæus*, Doctor Schafæus. Ei *Abubecer* teſtimonium perhibet apud *Chalican* p.m. 293. אנה כאן אעלם אלנאס באלאצול בעד אלשאפעי *quòd in articulis* (fidei Muhammedicæ) *poſt Schafæum hominum fuerit peritiſsimus.* Idem *Chalican* alterius meminit Schafæi, qui & Schafæus fuit, & ex Theologis Arabicis primus Elenchtica ſcripſit. Compoſuit inter alia capita Theologica, ut Arabica verba ſonant. De *Deiaddino* refert, quòd nec ille frigutiens fuerit aut ignavus in Schafæorum caſtris. שרח אלמרהב אלשאפעי ושרח אלמרהב שרחא לם יסבק אלי מתׄלה פי עשרין מג׳לדא ולם יכמלה בל בקי מן כתאב אלשהאדאת אלי אכרה *Explicuit*, verba ejus ſunt, *ſectam Schafæorum. Hæc autem explicatio talis eſt, cui ſimilis nulla præceſſit viginti contenta libris; eam tamen non abſolvit, ſed affectam reliquit, à libro teſtimoniorum ad finem.* Iisdem ſacris imbutus fuit שידלה אלפקיה אלשאפעי צנף פי אלפקה ואצול אלדין ואלועט׳ *Schaidala Theologus Schafæus, qui libros compoſuit in Theologia, articulis fidei &* concionibus. Omnium verò fuſiſſimè ſectæ hujus dogmata pertractavit *Rauianæus*, teſte *Ibn-Chalican* p.m. 307. אלרויאני אלשאפעי וצנף אלכתב מנהא עז אלמרהב והו אטול כתב אלשאפעיה וכתאב מנאציץ אלאמאם אלשאפעי רצ׳י אללה ענה *Raujanæus Schafæus, qui de illa ſecta compoſuit libros, quibus prolixiores de hac materia non habentur: Librum item legum, vel, ſententiarum Antiſtitis Schafai, cui Deus propitius ſit.* Habere hanc ſectam authoritatem ſuam ab ipſo Muhammede illi tradiderunt, qui ab Hanifæis in caſtra Schafæorum tran-

transierunt. Exemplum suppeditat *Ibn-Chalican*, in *Abu Giafar* Tharmudæo, quod [illegible] ita habet: אבו גֻעפר אלתרמדי אלשאפעי וכאן יקול תפקהת עלי מדהב אבי חניפה פראית אלנבי פי מסגד אלמדינה עליה אלסלאם חגגת פקלת יא רסול אללה קד תפקהת בקול אבי חניפה אפאכד בה פקאל לא פקלת אכד בקול מלך בן אנס פקאל כד מנה מא ואפק סנתי קלת אפאכד בקול אלשאפעי פקאל מא הו בקולה אלא אנה אכד בסנתי ורד עלי מן כאלפהא קאל פכרגת פי אתר הדא אלרויא אלי מצר וכתבת כתב אלשאפעי *Abu-Giafar Tarmedæus, Schafæus fuit. Dixerat ille: Secutus fui placita Abi Hanifæ; cùmque aliquando vidissem Prophetam in templo urbis prophetæ s. m. disputationem institui, atque dixi: O Apostole Dei; hactenus exercui me in Theologia Abi Hanifæ, retinebóne illam? Non retinebis, respondit. An ergò, inquiebam, tenebo verbum Maleci, filii Anes? Tantum, respondit mihi, inde sumito, quantum legi meæ congruit. An igitur, iterum dixi, arripiam sententiam Schafai? Respondit: Nihil habet sententia ejus, quod non defendat* (capiat) *legem meam, & refutet eum, qui ei contrariatur. Egressus igitur, dixit, primùm atque hanc visionem vidi in Ægyptum, libros Schafai conscripsi.* Patet ex hoc testimonio, non leve aut contemnendum fuisse sectarum harum discrimen, quibus tamen totus scatet Muhammedismus. Huc accedit, quòd ne quidem in Alkorani explicatione inter se convenerint. Verbi gratiâ *Sur.* V. p. 69. legimus לא יואכדכם אללה באללגו פי אימאנכם ולאכן יואכדכם במא עקדתם *Non puniet vos Deus propter incogitantiam juramento vestro commissam; corripiet vos propter id quod firmâstis,* si nempe illud temerè violaveritis. Quid per incogitantiam hanc intelligendum sit, certant inter se *Schafæus* & *Abu Hanifa*. הו מא יבדו מן אלמר בלא קצד כקולה אלתל לא ואללה בלי ואללה ואליה דהב אלאמאם אלשאפעי וקיל אלחלף עלי מא יטן אנה כדלך ולם יכן ואליה דהב אבו חניפה id est, *Per incogitantiam intelligitur; quod viro alicui contra intentionem excidit, ut cùm aliquis dicit:* Non per Deum; Ita per Deum. *Sic sentit Antistes Schafæus. Alii dicunt juramentum intelligi de re, quæ talis vel talis nobis videatur, cùm revera non sit. In hanc sententiam concedit Abu Hanifa.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

IV. Sequuntur *Henbelitæ*, ab Ahmed ben Henbel denominati, qui & ipsi superstitionum suarum non paucos habuerunt hyperaspistas. 4. Henbelitæ.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

ſtas. *Ibn-Chalican* p.283. commendat *Abu-Abdallam*, Ibn Iathime Charanæum, qui librum contexuerit פי מרהב אלאמאם אחמד בן חנבל רצי אללה ענה מכתצרא אחסן פיה *In religione Antiſtitis Abmedis, filii Henbel, cui Deus gratioſius ſit, cui brevitate potiſsimùm gratiam conciliärit.* Et pag. 301. אלכרקי אלפקיה אלחנבלי כאן מן אעיאן אלפקהא אלחנבלה. תנף פי מרהבהם כתבא כתירה מן גמלתהא אלמכתצר אלרי ישתעל בה אכתר אלמבתרין מן אצחאבהם *Charkaus Doctor Henbelita, fuit ex celeberrimis doctoribus Henbelitis. Multos de illa religione libros compoſuit, è quorum numero eſt compendium, in quo occupantur plurimi tyrones ſociorum ipſorum.*

5. Schamrachai.

V. *Schamrachai* אלשמראכיה qui à ſuperſtitione Muhammedis nonnihil diſſentiunt, licèt eam amplectantur: *Ciggaus* Theſ. Arab.

Sunt tamen hæ Muhammedicæ ſectæ ita comparatæ, ut ab una ad alteram facilem concedant tranſitum: unde & exempla occurrunt Principum, qui utriusque ſectæ, inſtitutis collegiis, ſtudia foverunt & promoverunt. *Ibn-Chalican* p. m. 300. צאחב חמאה והו אבן אכי צלאח אלרין ולה מדרסתאן שאפעיה ומאלכיה *Præfectus Hamæ, nepos Saladini ex fratre, duo habuit gymnaſia, Schafæorum & Melkitarum.* Aliæ verò reperiuntur inter Muhammediſtas opiniones diverſæ, quæ longiùs à ſe invicem abeunt, de quibus antequam agamus diſtinctiùs & in ſpecie; in genere quædam ex *Majmonide* præmittemus. Sic ergò loquitur in *Mere Hannev* P.1.c.71. אמא הרא אלנזר אליסיר אלדי תגרה מן אלכלאם פי מעני אלתוחיד ומא יתעלק בהרא אל מעני לבען אלגאונים וענד אלקראין פהו אמור אכדוהא ען אלמתכלמין מן אלאסלאם בהדה אלטריקה כאנוא פרקה מאוהם אלמעתזלה פאכרוא ענהם אצחאבנא מא אכרוא וסלכוא פי טריקהם ובעד דלך במדה חדתת פי אלאסלאם פרקה אכרי והם אלאשעריה וחדתת להם ארא אכרי לא תגר ענד אצחאבנא מן תלך אלארא שיא לא לאנהם אכתארוא אלראי אלאול עלי אלראי אלתאני בל למא אתפק אן אכרוא אלראי אלאול וקבלוה וטנוה אמרא ברהאניא אמא אלאנדלסיין מן אהל מלתנא כלהם יתמסכון באקואיל אלפלאספה וימילון לאראהם מא לא תנאקץ קאעדה שריעה ולא תגדהם בוגה יסלכון פי שי מן מסאלך אלמתכלמין

Πολλεγόμενα generalia ex Majmon. de Mutazalitis, Aſcharitis & Loquentibus.

אלמתכלמין ולדלך ידהבון פי אשיא כתירה נחו מרהבנא פי הדה: Liber 2. ille pseudopr. Muham.
אלמקאלה פי תלך אלאמור אלנזרה אלמוגודה למתאכריהם
ואעלם אן כל מא קאלתה אלאסלאם פי תלך אלמעאני אלמעתזלי
מנהם ואלאשערי הי כלהא ארא מבניה עלי מקדמאת תלך
אלמקדמאת מאכודה מן כתב אליונאנין ואלסריאניין אלדין ראמוא
מכאלפה ארא אלפלאספה ורחץ אקאוילהם וכאן סבב דלך למא
עמת אלמלה אלנצראניה לתלך אלמלל ומנהם נשאת אלפלאספה
ונשא מלוך יחמדן אלדין ראוא עלמא תלך אלאעצאר מן יונאן
ואלסריאן אן הדא דעאוי תנאקצהא אלארא אלפלספיה מנאקצה
עטימה בינא ונשא פיהם הדא עלם אלכלאם ואבתדוא ליתבתוא
מקדמאת נאפעה להם פי אעתקאדתהם. וירדוא עלי תלך אלארא
אלתי תהד קואעד שריעתהם ולמא גאת מלה אלאסלאם ונקלת
אליהם כתב אלפלאספה פוגדוא כלאם. יחיי אלנחוי ואבן עדי
וגירהמא פי הדא אלמעאני פתמסכוא בה וטפרוא במטלב עטים
בחסב ראיהם ואכתארוא איצא מן ארא אלפלאספה אלמתקדמין
כל מא ראה אלמכתאר אנה נאפע לה: ואן כאן אלפלאספה
אלמתאכרון קד ברהנוא בטלאנה כאלגז ואלכלא וראוא אן הדה
אמור משתרכה ומקדמאת יצטר אליהא כל צאחב שריעה תם
אתסע אלכלאם ואנחטוא אלי טריק אכרי עגיבה מא עלם בהא
קט אחד מן אלמתכלמין מן יונאן וגירהם לאן אולאיך כאנוא עלי
קרב מן אלפלאספה תם איצא גאת פי אלאסלאם אקואיל
שרעיה כציצה בהם אחתאגוא צרורה אן יקצרוהא ווקע בינהם
איצא אכתלאף פי דלך פאתבתת כל פרקה מנהם מקדמאת
נאפעה להא פי נצרה ראיהא ולא שך אן תם אשיא תעמוא תלאתה
אעני אליהוד ואלנצארי ואלאסלאם והו בחדות אלעאלם אלתי
בצחתה תצח אלמעגזאת וגירהא ואמא סאיר אלאשיא אלתי
תכלפת האתאן אלמלתאן אלכון פיהא ככון אולאיך פי מעני

 אלתא

Liber 2 de Pseudopr. Muham.

אלתא לורת וכוז בעץ פרק האולא פי אלכלאם חתי אחתאגוא אלאתבאת מקדמאת תבתוא בתלך אלמקדמאת אלתי אכתארוא אלאשיא אלתי כאצוא פיהא ואלאשיא אלכציצה בכל מלה סנהמא אתצעת פיהא *Pauca autem illa, quæ de negotio unitatis, & cæteris ab illo dependentibus, invenies apud* Geonæos & Karæos, *sunt ea ipsa, quæ mutuârunt à* Loquentibus Ismaelitarum. *In hac autem via fuit secta quadam,* cui nomen Mutazalitarum, *& ab iis acceperunt socii nostri quicquid acceperunt, eorúmque semitam calcârunt. Postea verò, successu temporis exorta est in* Islamismo *secta alia,* Ascharitarum videlicet, *qui authores fuerunt sententiarum aliarum, de quibus apud socios nostros nihil reperis: Non quòd priorem sententiam posteriori prætulerint, sed quia ita jam contigit ut priorem sententiam amplexi fuerint, eámque tanquam certam ac demonstrativã, acceptârint.* Andalusii *verò, qui sunt de gente nostra, omnes arripuerunt Philosophorũ sententias, & ad placita eorum inclinant, quæ nõ contrariantur fundamento Legis: neq; reperies eos ullo modo vestigiis* Loquentium *insistere. Hinc invenias è paucis illis, quæ à recentioribus eorum habemus, in multis ad nostram sententiam ipsos accedere & confugere. Scito autem omnia ea, quæ de his rebus in Islamismo differuerunt* Mutazalitæ & Ascharitæ, *superstructa esse principiis desumtis ex libris* Græcorum & Syrorum, *qui in hoc incubuerunt, ut dissentirent à placitis Philosophorum, eorúmque sententias destruerent, cujus rei causa est, quòd cùm Religio Christiana duas illas nationes sub se comprehenderet, & in iis Philosophi orirentur, surgerêntque Reges, qui illi Religioni* (Christianæ) *faverent, viderêntque peritiores horum principiorum ex* Græcis & Syris, *religionem istam δὶς διὰ πασῶν à placitis Philosophicis differre, quòd* inquam, *tum ortum dederint* scientiæ verborum, *(Loquentium studiis,) inceperíntq; confirmare principia, quæ usum magnum habebant in confirmandis articulis fidei suæ, tum ad refutandas sententias, quæ fundamentis legis eorum sunt contrariæ. Cùm verò postea Islamismus obtineret, iísque libri Philosophorum translati fuissent, invenissêntque* verba Jahia *(Iohannis)* Grammatici, Ibn Adi, *& aliorum, in hac materia; tum illi ea, tanquam præclarum aliquod, opinione sua, [illegible], sunt amplexi. Elegerunt etiam è sententiis Philosophicis prioribus, quidquid eligens videbat sibi ut lusore, etsi vel maximè posteriores Philosophi ejus jam vanitatem demonstrârunt, ut est sententia de atomis, & vacuo, &c.* Viderunt enim, res istas esse *communicabiles, & principia, quibus omnis studiosus legis habeat opus.*

Majm. compendio generalis de origine.
a. Mutazalitarum.
b. Ascharitarum.
c. Loquentium.

Postea

Postea dilatârunt Ismaelitæ Verborum *hoc studium, & descenderunt ad sententiam aliam planè admirabilem, quam nullus unquam* Loquentium Græcorum, *aliorúmve noverat. Illi enim propè ad Philosophos accedebant. Postea verò nata sunt inter Ismaelitas dogmata quædam legis propria, quæ & ipsa coacti illi fuerunt defendere. Et orta est inter eos iterum magna contentio, una quaque secta ea principia confirmante, quæ utilia erant sententiæ suæ defendendæ. Neque dubium est, quin res sint, in quibus tres illæ sectæ* (Christiani, Judæi, & Muselmanni) *conveniunt, ut est sententia de Creatione Mundi, per cujus verificationem verificantur miracula, &c. Alia verò, in quibus duæ illæ religiones dissentiunt, dubia esse & controversa, ut sunt controversia eorum* (Christianorum) *de Trinitate, & controversia alterius sectæ* (Ismaeliticæ) *de verbo* Prophetiæ: *ita ut coacti sint stabilire præcepta, quæ confirmarentur illis placitis, quibus elegerunt res inter ipsos controversas, atque res cuique religioni* (Judaicæ & Christianę) *proprias.* Antequam verò ea, quę in genere de Arabum sectis & hæresibus disseruit *Majmonides*, pleniùs secundùm partes, excutiamus, subsistendum nobis adhuc paululũ est in *Loquentibus*, quorum toties apud Arabes & in *More Nev.* fit mentio. Sunt autem illi Philosophi Arabum celeberrimi, Metaphysici subtilissimi, qui ut à primis Christianis, *Majmonide* teste, disputationis serram reciprocare didicerunt, ita postea, cùm Sacra profanis, Theologica Philosophicis miscuissent, hanc ipsam lampadem, studiis Arabum paulatim abolitis, Christianis, Hispanis cumprimis, Theologiæ Scholasticæ studiosis, tradiderunt. Studiis hisce plurimi aliquando in Arabia inclaruerunt Philosophi *Ibn-Chalican* nomine hoc commendat *Ibn-Phurek* quem appellat אלמתכלם *Loquentem*; Item *Schahrastanæum*, qui itidem nontantùm אלמתכלם אלפילסוף *Loquens Philosophus* dicitur, sed & author librorum פי עלם אלכלאם *in scientia verborum.* Eorum *Majm.* præterea meminit in *More Nev* P. 1. c. 69. *Philosophi,* inquit, *prout nôsti vocant Deum Opt. Maxim. causam primam, à qua appellatione celebres & famosi Scriptores è* Loquentium *sectâ valdè abhorruerunt, eúmque* Agens *vel* Efficientem *vocitare maluerunt, existimantes magnam inter* Causam *&* Agens *vel* Efficiens *esse differentiam. Dixerunt enim: Si dicamus* causam, *sequetur necessariò, esse aliquod ipsius* causatum *&* effectum, *atque ita mundum esse æternum, & à Deo necessariò creatum. Si verò dicamus* Efficiens *vel* Agens, *non statim sequitur necessaria alicujus operis vel* Effecti *existentia: quia* Efficiens *potest esse ante opus & effectum suum, imò non potest cogitari* Efficiens, *nisi cogitetur præcede-*

Liber 2, de Pseudopr. Muham.

Iud. Christ. Muha. quæ communia habeant, quæ propria.

Loquentes Theologiæ Scholasticæ prodromi.

Eorum sententiæ quædam.

cede-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Scopus & intentio eorum.

cedere opus & effectum suum. De summa verò, scopo & intentione eorundem Loquentium ita differit *Majm.* P. 1. c. 71. ובאלגמלה אן כל אלמתכלמין אלאול מן אליואניין אלמנתצרין ומן אלאסלאם פאנהם לא יתבעוא אלטאהר מן אמר אלמוגוד ולא פי מקדמאתהם בל יתאמלוה כיף ינבעי אן יכון אלוגוד אול חתי יכון מנה דליל עלי צחה הדא אלראי אן לא ינאקצה פאדא צח דלך אלתכיל פרצוא אן אלוגוד הו עלי צורה כדא ואכדוא אן יחתגוא עלי אתבאת תלך אלדעאי אלתי תוכד מנהא אלמקדמאת אלתי יצח בהא אלמדהב *Summâ, Loquentes omnes initiò tam Græci Christiani, quàm Muselmanni, non attenderunt rei existentis rationem manifestam, neque principia ejus, sed id tantum spectârunt, quomodo res esse deberet initiò comparata, ut huic confirmandæ sententiæ inserviret, aut eam non destrueret. Postea cùm conatus isti* (prop. phantasmata) *succederent, lege quasi constituerunt rem ita se habere. Incipientes igitur disputare stabiliverunt illas sententias, è quibus principia eorum pendebant, quæq; religionem eorum confirmabant. Atque sic fecerunt,* pergit Majmonides, *sapientiores inter ipsos, qui primi istarum rerum fuerunt auctores & directores, illásque in libros retulerunt, protestando tamen, solâ speculatione ad ita sentiendum se inductos esse, sine ullo sententiæ prioris respectu. Verùm, posteriores, libros ipsorum legentes, de hoc illorum artificio nihil sciverunt; ita ut, cùm in libris illis antiquis invenirent magnum conatum, ingénsque studium ad rem aliquam confirmandam vel destruendam, nihil minùs cogitârint, quàm illam confirmationem vel refutationem in materia religionis esse necessariam: sed simpliciter crediderunt, majores suos hoc tantùm fecisse, ut confunderent sententias Philosophorum, & in dubium revocarent ea, quæ illi pro certissimis & maximè demonstrativis habuerunt. Neque vel minimum suspicionem habuerunt, ac si res aliter haberet, quàm censuerunt. At verò certissimum est, priores illos nihil asseruisse vel negâsse, quàm id, quod sententiis ac dogmatibus ipsorum, quamvis remotissimè, & post centum quasi consequentias nocere & præjudicare potuisset: atque ita morbum ex ipso fundamento auferre voluisse. Ad hæc omnia in genere tibi dico, rem omnino habere sicut dixit Themistius*: Natura rerum non sequitur opiniones hominum, sed opiniones hominum debent sequi naturam rerum. *Cùm verò considerâssem, & libros* Loquentium *perlegissem, quemadmodum studiosè quoque & pro virili scrutatus sum libros Philosophorum, inveni omnium ipsorum* (Loquentium) *unicam speciem, partibus tantùm distinctam.*

Prin-

Principale enim fundamentum omnium est, nullam certam cognitionem rerum haberi posse, quòd scilicet hoc vel illo modo se habeant, eò quòd in intellectu contrarium semper esse, & cogitari possit. Plura de *Loquentibus* vide ibid. cap. sequenti LXXIII. & deinc: ubi duodecim Principia Loquentium, ad probandas quatuor illas quæstiones de Existentia, Unitate & Incorporitate Dei, ut & de Novitate Mundi, non tantùm recensentur: sed etiam explicantur & refutantur. Nota cumprimis verba ex c. LXXI. *Noli etiam à me expectare, ac si adducturus tibi essem argumenta* Loquentium, *quæ pro veritate principiorum suorum adducunt. Nam in hac re & illi totam vitam suam consumpserunt, & consument dies suos illi, qui sequentur ipsos.* En ideam Scholasticorum, & Theologiæ Scholasticæ! Redeundum nunc in viam ad pertexendum Catalogum hæreticorum & Schismaticorum Muhammedanorum.

Liber I. de Pseudopr. Muham.

VI. Sequuntur *Mutazalitæ*, Arabicè מעתזלה, propriè ἀφωρισμένοι. Unde in nupera Editione Regia Parisiensi *Macchab.* l. 11. p. 27. ubi de Pharisæorum agitur origine, *iidem* אלמעתזלה appellantur: quo nomine etiam veniunt apud *Elmac.* p. m. 188. Sadducæi p. 164. Incunabula hujus sectæ Ibn-Chalican deducit à quodam *Ketada*, qui Collegio quorundam, quibus ille se adjunxit, nomen hoc imposuit. Qua de re *author* p. m. 297. Eorum crebrò meminit *Majm.* in *More Nevochim.* Libro III. c. 16. ubi de variis circa Providentiam Dei agit opinionibus, quartam *Mutazalitis* tribuit: ואלראי אלראבע הו ראי מן ירי אן אלאנסאן אסתטאעה ולדלך יגרי מא שא פי אלשריעה מן אלאמר ואלנהי ואלגזי ואלעקאב עוד האולא עלי נטאם זירון אן אפעאל אללה פלהא תאבעה ללחכמה ואנה לא יגח עליה גור ולא יעאקב מחסנה ואלמעתזלה איצא יכון הדא אלראי ואן כאנת אסתטאעה לאנסאן ליסת הי ענדהם מטלקה והם איצא יעתקדון אנה תעאלי עאלם בסקוט תלך אלורקה ובדביב הדא אל נמלה ואן ענאיתה בכל הדא אלמוגודאת *Quarta sententia eorum est, qui statuunt, hominem potestatem aliquam habere, secundùm quam sequi possit, quantum velit, in lege, præcepta, interdicta, retributionem bonam, & pœnam. Asserunt insuper, opera Dei omnia sapientiam ejusdem sequi: in qua tamen nulla sit iniquitas; nullámque rem bene gestam puniri. Et hæc ipsa sententia est* Mutazalitarum, *etsi potestatem homini absolutam illi non tri-*

VI. Mutazalitæ.

Eorum de providentia sententia.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

tribuant. Credunt etiam, Deum scire cujusvis folii casum, & cujusvis formicæ reptatum, & quod providentia Dei ad omnia ejusmodi se extendat entia. Et paulò pòst: פקד תלכצת לך הדא אלארא ודלך אן כל מא
תראה מן אחואל אשכאץ אלאדמיין אלמתכלפה יראהא ארסטו
אתפאקא מחצא ויראהא אשערי תאבע למגרד משיה ויראהא
אלמעתזלי תאבעה לחכמה ונראהא נחן תאבעה אלאסתחקאק
אלשכץ בחסב אפעאלה *Atque sic explicatæ tibi sunt sententiæ istæ, & quòd omne illam diversitatem, quæ in singulis hominum individuis apparet,* Aristoteles *tribuit tantùm accidenti:* Assaria, *voluntati:* Mutazali *sapientiæ: Nos* (Judæi) *verò statuimus, sequi eam meritum cujuslibet, & rationem operum.* Et iterum: וגא פי כלאם אלחכמים ז"ל זיאדה
מא גאת פי נץ אלתוריה והו קול בעצהם יסורין של אהבה ודלך
אן נחסב הדא אלראי קד ינזל באלשכץ אפאת לא לדנב מתקדם
בל ליעטם גזאה והדא הו איצא מדהב אלמעתזלה ולא נץ פי
אלתוראה להדא אלמעני *Occurrit autem in verbis sapientum p.m. ἐπίμετρον, cujus in lege nulla fit mentio, id nempe, quòd quidam statuunt, Cogitationes ex amore* ([illegible] Theologi vocant); *juxta quam sententiam immitti possint homini calamitates, nullo præcedente peccato, sed ut ejus multiplicetur remuneratio. Atque hæc etiam sententia est* Mutazalitarum, *pro qua nullus in lege textus occurrit.* Eodem capite: אמא חדיה
הדא אלעוץ ללחיואן פלם יסמע קט פי מלתנא קדימא בוגה ולא
דכרה קט אחד מן אלחכמים לכן בעץ אלמתאכרין מן אלגאונים
ז"ל למא סמעוה מן אלמעתזלה אעתקדוה *De retributione illa animalium irrationalium (de mure enim innocente,* ut *Majm.* iterum utar verbis, *à fele vel accipitre rapto & discerpto dicunt* Mutazalitæ, *sapientiam Dei hoc super isto mure decrevisse, & propterea quoque in seculo venturo retributionem ipsi daturum) nihil unquam auditum fuit in religione nostra. Sapientes etiam nostri nullam ejus fecerunt mentionem; sed tantùm recentiores quidam ex Geonæis p.m. cum à* Mutazalitis *eam audivissent, eandem crediderunt.* Sed & author כתאב אלארבעין פי אצול אלדין *libri quadraginta articulorum fidei,* mentem *Mutazalitarum* de Providentia Dei circa malum p.m. 87. ita exprimit: ואלמעתזלה אצא
פוא אלשר פקט אלי אנפסהם ואתבתוא לאנפסהם אלאכתיאר
אלכלי

Iidem statuunt δυσπραγίας.

אלכלי תחרו אען נסבה אלקביח אלי אללה ואלטלם ולכן נסבוא Liberz. de
אלי אללה אלעגז פי צמן דלך ולם ידרוא תעאלי אללה ען דלך Pseudopt.
עלוא כבירא Mutazalitæ *sibi solis tribuunt malum, atque adeò absolutam* Muham.
sibi arbitrii libertatem vindicant, ne videlicet Deo quicquam mali aut violentiæ assignare cogantur: quo ipso tamen Deum impotentiæ insimulant, nescientes, Deum Opt. Maximum his omnibus esse superiorem. Atque his ipsis *Mutazalitis* idem author statim opponit אהל אלסנה *populum legis*, id est, *Ismaelitas* & Muhammedistas, opinione sua orthodoxos.

Neq; vero in hoc tantùm capite à reliquis abierunt Saracenis *Mutazalitæ*; sed & alia sparserunt dogmata, receptæ eorundem sententiæ contraria. V.G. *Sur.* II. v. 49. legimus: ואתקוא יומא לא תגזי נפס ען *Iidem in Alkorani explicatione ab aliis dissferunt.*
נפס שיא ולא תקבל מנהא שפאעה ולא יוכר מנהא ערל ולא הם
ינצרון *Et timete diem, quo nec compensat anima pro anima quicquam, nec ejus admittitur deprecatio ulla, nec accipietur ab ea ulla redemtio, neque ipsi juvari possunt.* Ad quæ verba *Beidavi*: וקר תמסכת אלמעתזלה
בהרא אלאיה עלי נפי אלשפאעה לאהל אלכבאיר ואגיב באנהא
מכצוצה באלכפאר ללאיאת ואלאחאדית אלוארדה פי אלשפאעה
ואלאיה נזלת רדא למא כאנת אליהוד תזעם אן אבאהם תשפע
להם *Arripiunt* Mutazalitæ *hunc versiculum, ad probandum, pro hominibus gravibus sceleribus notatis intercedere non licere. Ego verò respondeo, illud propriè eos respicere, qui versus & sententias pro deprecatione præcedentes negent. Demissus autem fuit hic versiculus ad refutandos Iudaeos, qui patrum suorum pro se intercessionem sibi pollicebantur.* Crevit hoc hominum genus in Imperio Muslimicorum alibi, tum maximè apud Chorazmios. Unde *Ahmed*, fil. Arabsiæ in Hist. Timur. p. 28. והרה *Ubi Mutazalitæ maxima habuerint incrementa.*
אלממלכה ראית מרן עט מת וולאיאת גסימה תכתהא מגמע
אלפצלא ומחל רגאל אלעלמא ומקר אלטרפא ואלשערא ומורד
ואלארבא ואלכברא ומערן חאל אלאעתזאל וינבוע בהאר אהל
אלתחקיק מן ארבאב אלהדי ואלצלאל *Continet regnum hoc* (Chorazmiorum) *urbes magnas, & dynastias amplas: Metropolis est locus, in quo conveniunt præstantissimi quique, est sedes virorum eruditorum; pedem ibi figunt politioris ingenii homines ac Poetæ; eodem etiam velut restinctùri sitim confluunt literatores atque magnates: Ibidem quoque est fovea* Mutazalitarum, *& scaturigo magna studiosorum multitudinis, subtiliumque*

Liber 2. de Pseudopr. Muham. *que hominum, qui tum rectâ, tum erroneâ incedunt viâ.* Excelluit in his studiis *Ghabaus*, pater & filius, de quibus *Ibn-Chalican* p. 307. אלגבאי
כאן הו ואבוה מן כבאר אלמעתזלה ולהמא מקאלאת עלי מדהב
אלאעתזאל *Ghabaus, ejúsq; parens, ex Antistitibus* Mutazalitarum *fuerunt, quorum etiam de hac religione extant sermones.*

Antistites hujus sectæ & hyperaspistæ.

Alibi etiam idem author meminit *Ghabæi*, Scriptoris inter *Mutazalitas* celebris, qui & *Loquentium* (de quibus suprà) studiis delectabatur. Refert de utroque disputationem, quam, quia brevis est, ex p. m. 289. verbotim subjungam. פיקאל אן אבא אלחסן אלמדכור סאל אסתאדה אבא עלי
אלגבאי ען תלתה אכוה אחדהם כאן מומנא ברא תקיא ואלתאני
כאן כאפר פאסקא שקיא ואלתאלת כאן צגיריא פמאתוא פכיף
חאלהם פקאל אלגבאי אמא אלזאהד ופי אלדרגאת ואמא
אלכאפר ופי אלדרכאת אמא אלצגיר ומן אהל אלסלאמה פקאל
אלאשערי אן אראר אלצגיר אן ידהב אלי דרגאת אלזאהד הל יודן
לה פקאל אלגבאי לא לאנה יקאל לה אן אכאך אנמא וצל אלי
הדה אלדרגאת בסבב טאעתה אלכתירה וליס לך תלך אלטא
עאת פקאל אלאשערי ואן קאל הלך אלצגיר אלתקציר ליס מני
פאנך מא אבקיתני ולא קדרתי עלי אלטאעה פקאל אלגבאי יקול
אלבארי גל ועלא כנת אעלם אנך לו בקית לעצית וצרת מסתחקא
ללעדאב אלאלים פראעית מצלחתך פקאל אלאשערי פלו קאל
אלאך אלכאפר יא אלה אלעלים עלמת חאלה פקד עלמת חאלי
פלם ראעית מצלחתה דוני פאנקטע אלגבאי וחדא אלמנאטרה
דאלה עלי אן אללה תעאלי כץ מן שא ברחמתה וכץ אכר
בעקאבה ואן אפעאלה גיר מעללה בשי מן אלאגראץ *Dicitur; Abulhasenum memoratum, Præceptorem suum Abu Ali, Ghabæum, de tribus fratribus (quorum unus fidelis fuerit, justus & pius, alter infidelis pravus, miser, tertius verò minorennis) interrogâsse, quænam, postquam mortui fuissent, eorum esset conditio? Respondisse Ghabæum, pium esse potitum sede beatorum, impium verò detrusum in locum damnatorum, minorennem verò esse ex populo pacis,* i. e. ex iis qui domicilium pacis, quod secundum Paradisi nomen est; incolunt. *Dixit autem Ascharita; Quid si verò parvulus ille transire velit ad gradum pii, anne illi concedetur? Respondit Ghabaus: Non. Diceretur enim ei: Frater tuus gradum hunc multâ suâ obedien-*

dientiâ meritus eſt, quam tu non præſtitiſti. Regeſſit Aſcharita: Quid ſi verò dicat minorennis: Defectus hic non eſt ex me, neque enim tu ſuperſtitem me reliquiſti, ut potuiſſem hanc probare obedientiam. Reſpondit Ghabaus: Tunc dicet creator Opt. Max. ſcivi equidem, te, ſi ſuperſtes fuiſſes, fore immorigerum, adeóque pœna dolorifica dignum, atque ſic ſolicitè ſalutem tuam curavi. Dixit Aſcharita, Quid ſi verò infidelis objiciat frater, O Deus ſciens, ſciviſti ſtatum ejus, ergò nec meum ignorare potuiſti, cur ergò de ejus ſalute fuiſti ſolicitus, de mea non item. Et finem impoſuit Ghabaus. Hæc verò diſputatio ſignificat, Deum peculiariter miſericordia ſua amplecti quem velit, alium, eadem libertate, punire, quódque opera ejus nullo debilitentur impedimento.

Liber 2. de Pſeudopr. Muham.

VII. Succedunt *Ghabetai*, Mutazalitarum ſurculus & propago, teſte *Ibn-Chalican* p.m. 300. אלגֿאחט אליה תנסב אלפרקה אלמערופה באלגֿאחטיה מן אלמעתזלה *Ghabet, à quo ſecta Ghabetaeorum, Mutazalitarum propago, derivata.* Commendatur idem author, quòd *Loquentium* ſtudia tractârit.

VII. Ghabetai Mutazalitarum ſurculus.

VIII. Famoſi etiam inter Muhammedanos ſunt *Aſcharitæ*, quorum jam ſuprà facta eſt mentio. Quibus adde, quæ à *Majmonide* iis tribuuntur in articulo de Providentia. Ita autem loquitur in *More Nev.* P. III. c. 17. ואלראי אלתאלת הו מקאבל הדא אלראי אלתאני והו ראי מן ירי אן ליס פי גֿמיע אלוגֿוד שיא באלאתפאק בוגֿה לא גֿז ולא כל בל אלכל באראדה וקצד ותדביר וביין הו אן כלמא ידבר פקד עלם והדה פרקה אלאשעאריה מן אלאסלאם *Tertia ſententia, ſecundæ planè contraria, eſt eorum, qui ſtatuunt, nihil in hoc mundo, nec particulare nec univerſale, eſſe per accidens, ſed omnia ex certa voluntate, intentione, & gubernatione: Conſtat autem eum, qui aliquam rem gubernat, eandem etiam ſcire. Atque hæc ſententia eſt* Aſcharitarum *ex Muſelmannis.* Et paulò pòſt: Aſcharitæ *noluerunt Deo alicujus rei ignorantiam attribuere, & incongruum ipſis viſum eſt unius rei particularis ſcientiam Deo aſſignare, alterius verò non.* Plura vide ſuprà p. 346. & pag. 350.

VIII. Aſcharitæ.

Eorum de providentia ſententia.

IX. *Kadræi*, ſeu *Potentiarii*, à קדר *potuit, valuit, prævaluit.* Ita autem dicuntur, quòd abſolutum ſibi dominium tribuunt, & αὐτεξούσιον bene vel malè, pro arbitrio, faciendi. De his author *Quadraginta articulorum* fidei Muhammedicæ, p.m. 86. 87. ואלקדריה אנכרוא קצא אללה

IX. Kadræi. Quid ſentiant de prædeſtinatione, providentia.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

אללה תעאלי וראוא אלכיר ואלשר מן אנפסהם אראדוא בדלך
תנזיה אללה מן אלטלם ופעל אלקביח *Kadræi negant prædestinationem Dei, existimantes boni & mali se ipsos esse authores. Id verò faciunt, ut Deum liberent ab iniquitate, & prava actione.* Et mox: אלקדריה
אתבתוא אכתיאר אלכלי אלעבד פי אפעאל אלעבאד אנכרוא קצא

Et libero arbitrio.

אללה וקדרה באלכליה פי אפעאל אלעבאד *Kadræi stabiliunt arbitrium hominis liberum in operibus humanis: Negant autem prædestinationem Dei & providentiam in actionibus humanis.* Et paulò pòst:
ומנהם מן דהב אלי אן כל מא יצדר ען אלעבאד עקב קצדהם
וארארתהם יכון ואקעא בקדרתהם באכתיארהם ולא יתעלק
בבצותהא קדרה אללה וארארתה ויסמי האולא קדריה *Ex iis (Muselmannis) quidam sunt, qui putant finem intentionis & voluntatis eorum, quæ ab hominibus exiguntur, sita esse in potestate & arbitrio eorum: non autem pendere à determinatione speciali potentiæ Dei & voluntatis ejus. Atque hi* Kadræi *appellantur.* Huic sectæ addictus fuit *Iezidus*, filius VValidis, ut *Elmacinus* habet Histor. Sarac. p. 87. וכאן ימיל אלי

Secta hujus asseclæ.

ראי אלקדריה *Propensus fuit ad sectam Kadriticam.* Dogmata hujus sectæ non modò citatus *Articulorum* author refutavit: sed etiam *Omar* ben Obeid apud *Ibn-Chalic.* p. 300. cui adscribitur כתאב אלרד
עלי אלקדריה *refutatio sectæ Kadriticæ.*

X. Ghabræi.

X. *Ghabræi*, ἀπλόμενοι, à גבר *vicit, superavit.* Rationem nomenclaturæ *idem* etiam *Scriptor* in XL. articulis suppeditat pag. 87. & 88.
מנהם מן דהב אלי אן מא יגרי פי אלעאלם מן אלכיר ואלשר
פאלאפעאל ואלאקואל בקצא אללה וקדר ולא אכתיאר ללעבד
פיה פיסמי הרא אלקום גבריה ואלגבר הו אלקהר ואלאכראה
פיקולון אגבר אללה עבארה עלי אקואלהם פאפעאלהם מן עיר

Eorum de providentia opinio.

אכתיאר מנהם פיהא *Ex iis* (Moselmannis) *sunt qui statuunt omnia ea quæ eveniunt in mundo, tam bona, quàm mala, tam dicta quàm facta, fieri prædestinatione atque providentiâ* (dispensatione) *Dei, nullámque homini in eo esse arbitrii libertatem. Atque isti* Ghabræi *vocantur, à* גבר *quod coactionem notat, dicentes: Cogere Deum homines in dictis & factis eorum, nullúmque eos in illis habere arbitrium.* Et alio in loco: ואלגבריה
אעתמרוא עלי אלקצא וראוא אלכיר ואלשר מן אללה ולם ירוא
מן

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

מן אנפסהם פעלא אראדוא בדלך תנזיה אללה ען אלעגז Ghabræi *innituntur prædestinationi, docentes bonum & malum à Deo esse, & à se nihil planè. Scopus autem eorum est, ab impotentiæ labe Deum purgare.* Vocabulum קצא per *prædestinationem* vertimus, קדר per *providentiam* actualem. Hic opinor sensus est *authoris*, qui p. 88. ejusmodi discrimen facit, quòd אלקצא sit *inventarium, vel Catalogus universalis omnium rerum in Tabula custodita* (sic Arabes vocant Prædestinationem) *summatim exhibitarum:* אלקדר verò, *productio singulorum individuorum, aut rerum ordine sibi succedentium:* vel אלקצא הו
אלארארה אלאזליה ואלענאיה אלאלאהיה אלמקתציה לנטאם
אלמוגודאת עלי תרתיב כאץ ואלקדר תעלק תלך אלארארה
באלאשיא פי אוקאתהא אלכאצה id est, *Est voluntas æterna, & providentia divina redigens in ordinem omnes res existentes secundùm dispositionem uniuscujusque;* vel, decernens de omnium rerum existentium ordinatione singulari; אלקדר *verò dependet ab illa voluntate in rebus, quæ temporibus destinatis fieri debent.* Uno verbo אלקצא est providentia Dei æterna, אלקדר verò providentia actualis.

Explicatio vocum אלקצא et אלקדר

XI. *Dararæi*, pessimæ notæ homines, describuntur ab *Elmac.* Hist. Sarac. p. 264. קאל ופי סנה תמאן וארבע מאיה ורד אלי מצר ראע
יענמי יסמי מחמדא בן אסמעיל ותלקב באלדררי וקצד כרמה
אלחאכם ואחסן אליה ואנעם עליה פרעי אלנאס אן יעתקדוא פי
אלחאכם אנה אלאלה אלדי צנע אלעואלם ואעלן הדה
אלדעוה ואשהרהא ולם ינכר אלחאכם עליה בל אחסן אליה
ושכרה עלי דלך ואנכר אלנאס הרא אלאעתקאד ועמלוא עלי קתל
אלדררי וותב עליה בעץ אלאתראך פי מרכב אלחאכם וקתלה
ונהב דארה פאפתתן אלנאס ועלקת אבואב אלקאהרה ואסתמרת
אלפתנה תלאתה איאם וקתל גמאעה מן אלדרריה וקבץ בעד דלך
עלי אלתרכי קאתל אלדררי וחבס וקתל עלי דנב כלך לה *Anno 408. venit Pseudopropheta quidam Barbarus in Ægyptum, cui nomen erat Muhammedi filio Ismaelis, & cognomen Dararæo. Hic in ministerium se dedit Hakemi, qui ei benefecit & gratificatus est. Auctor autem erat populo, ut crederet, Hakemum esse Deum, qui mundum creâsset, atque hanc suam hæresin manifestabat, & divulgabat: nec eum detestabatur Hakemus,*

XI. Dararæorum origo & dogmata.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

sed bene tractabat, & ob factum istud laudabat. Verùm, populus confessionem eam reprobans studuit Dararæum interficere, irruítque in eum Turca quidam in curru Hakemi, & occidit eum: ac direpta fuit ejus domus, & tumultu à populo excitato, clausæ sunt portæ Alkahiræ, duravítque tumultus tres dies, & occisi sunt aliquot Dararaani. Deinde autem prehensus fuit Turca, qui eum occiderat, ac in carcerem conjectus: & interfectus, ob crimen quoddam ei affictum. Alius fuit Dariræus, fortissimus belli dux, de quo idem *Elmac.* p. 269:

XII. Hamzæorum incunabula et dogmata.

XII. *Dararæum*, paulò pòst, excepit *Hamzæus*, de cujus pestilentissimis dogmatibus ita scribit *Elmac.* p. 265. וטהר בעד דלך אלדררי
דאע אכר עגמי יסמי חמזה בן אחמד וילקב באלהארי ונזל בטאהר
אלקאהרה פי אלמוצע אלמערוף במסגד ביר ודעי אלנאס אלי
מקאלה אלדררי ואקאם גמאעה מן אלדעאה ותבתהם פי מצר
ואעמאלהא ואלשאמאת ודעוא אלי אלאבאחה ופסחוא נכאח
אלאכואת ואלאבנאת ואלאמהאת ואסקטוא גמיע אלתכלפאת מן
אלצום ואלצלאה ואלחג ואסתגאב להם כלק כתיר וכאן אלחאכם
יעתני באלהארי ויסאלה עמא חצל מן אהל דעותה ועדדהם וקטע
אלחאכם מא גרי בה רסמה מן צלואתה וכטבה פי אלגואמע פי
איאם אלגמעה ופי שהר רמצאן ואלעידין ועטל אלחג אלי מכה
עדה סנין ואחתג בתעלב אלערב ואנקטע חמל אלכסוה אלתי גרת
אלעאדה בתגהיזהא אלי אלכעבה אלימאניה ואסתשער אלמסלמון
במא טהר מן הדא אלאמור לאנחראפה ען דין אלאסלאם וטהר
מדהב אלדרריה ואשתהר בין אלאנאם ואכתרהם בואדי אלנמר
וצור וציירא וגבל בירות ומא גאוזהא מן בל אר אלשאם id est, *Post Dararæum autem istum alius quidam prodiit Pseudopropheta barbarus, nomine Hamza, filius Ahmedis, cognomine Albadis. Hic consedit propè Alkahiram, in loco quodam dicto Mesgidbiro: vocavítque populum ad opinionem Dararæi, & constituit aliquot doctores, eósque collocavit Mizræ, provinciísque ejus, & in Syriis, ubi omnimodam prædicârunt licentiam, & permiserunt suis ducere sorores, filias, atque matres: & sustulerunt omnes* [illegible] *jejunium, orationem & peregrinationem. Auscultabat autem eis populus multus. Quin ipse Hakemus curam ejus* (Albadis) *habebat, & interrogabat eum de asseclis ejus, numeróque eorum. Abstinuit*

etiam

etiam Hakemus ab iis,quæ muneris ejus erant,precibus ſcil.& concione in templis diebus Veneris,& menſe Ramadano ac utroque feſto habendis. Ceſſare quoque fecit peregrinationem Meccanam per aliquot annos,& peregrinatus eſt Thalabiam Arabum. Ceſſavit quoque portatio tapeti quod ſolebat ad Caabam Iamanicam mitti. Conſiderabant autem Muslimi quid de iis rebus futurum eſſet,quòd recederet à fide Islamismi. Atque ita cœpit ſecta Daravaorum & celebris facta eſt inter mortales,maximè tamen VVadinnauri,Zyri,Zbidone,& in monte Beryti,viciniſque Syriæ locis. Liber 2.de Pſeudopr. Muham.

XIII. Nec dum finis hæreſium eſt,ſectarum & variantium in Muhammediſmo ſententiarum,quas recenſere vel ideo operæ pretium eſt,ut appareat, quàm non videant Muhammediſtæ quod manticæ eſt, & quàm incautè Chriſtianis varia opinionum objiciant divortia,ipſi inter ſe prorſus diviſi. Adjicimus igitur Catalogo huic *Karmataos*,quorum diligentiſſimus Orientalium rerum ſcriptor, *Elmacin*.pag.174.meminit: *XIII. De Karmatais.*

ופי הדה אלסנה כאן אבתדא אמר
אלקראמטה והם טאיפה מן אלבאטינה אלמלאחדה וכאן אבתדא
אמרהם אן רגׄלא מן נאחיה אלסואר כאן יטהר אלזהר ואלתקשף
וינעם אן אללה תעאלי אפרץ עליה כמסין צלאה פי אליום
ואללילה פאשתהר דלך ענה תם אעלם מן כאן מעה אנה ידעו
אלי אמאם מן אהל אלבית תם אקאם בקריה ואסתעוי אהלהא
ויאכד מן כל ואחד מנהם דינארא ויוהמהם אנה יאכדה ללאמאם
תם בעד דלך מצי אלי גמיע אלקרי אלמגׄאורה לה תם אכד לה
אתני עשר נפסא ואמרהם אן ידעוא אלנאס אלי דינה פאשתעׄל
בכתר אהל אלסואר ען אעמאלהם במא אפרצה עליהם מן
אלצלואת וכאן ללהיצם פי תלך אלנאחיה ציאע פוקף עלי נקץ
אכרתה פי אלעמארה פערף במדינתהם פאהתמאמהם אלי הרא
אלרגׄל כקבץ עליה פחבסה פי בית פקפלה וצע מפתאחה תחת
ראסה ואשתעׄל באלשרב וכאנת גׄאריה אלהיצם סמעתה יחלף
ליקתלה פרקת לה פלמא נאם אלהיצם אכרת אלמפתאח מן
תחת ראסה ופתחת אלבאב ואכרגׄתה ואעׄלקת אלבאב כמא כאן
וררת אלמפתאח אלי מוצעה פלמא אצבח אלהיצם אכר אלמפתאח

 פתת

Liber 2. de pseudopr. Muham.

יפתח אלבאב פלמא יגדה ושאע אלכבר בדלך פתיקן אלנאס אנה
קד רפע תם טהר להם פי מוצע אכר בעד מדה פסאלוה ען קציתה
פקאל לם ימכן אחד ינאלני בשר ועטם פי אעינהם וכאף עלי
נפסה וכרג אלי אלשאם ולם יערף לה כבר וקיל אן אסמה קרמט
ולהדא סמוא אלקראמטה תם פשא אלקראמטה וכתרוא בסואד
אלכופה ווקף אחמד בן מחמד אלטאבי עלי אמרהם פוצף עלי כל
ואחד מנהם דינארא *Eodem anno* (à Chr. 891.) *cœperunt* Karamitæ; *genus quoddam hominum ex Batinis hæreticis, quorum initium hujusmodi fuit. Vir quidam è tractu Savvada simulabat magnam abstinentiam & vitæ asperitatem: ajebátque Deum Opt. Max. injunxisse sibi quinquaginta orationes quotidie: atque id de eo divulgatum fuit. Deinde significavit iis, qui ipsi aderant, se vocaturum esse ad Principem aut Antistitem è domesticis. Hinc in pago quodam substitit, ejúsque incolas decepit, capiens à singulis denarium* (nummum aureum) *eísque persuadens secum accipere Antistiti. Postea abiit in omnes pagos vicinos, & assumsit homines duodecim, quibus præcepit, uti populum ad religionem suam vocarent. Cúmque major incolarum Savvadæ pars orationibus, quas ipsis injunxerat, opera sua negligeret, Haidamus, cui in illo tractu agri erant, animadvertit agricolas suos in cultura deficere, & intelligens eos homini huic deditos, ejúsque studiosos esse, eum prehendit, & domui cuidam inclusit, eúmque observavit, & clavem capiti suo supposuit: ac vino se ingurgitavit. Puella autem Haidami, cùm audivisset eum jurantem fore ut illum occideret, miserta illius est, &, cùm dormiret Haidamus clavem sub ejus capite cepit, januam aperuit, eúmque eduxit, & januâ iterum clausâ, ut antè, clavem in locum suum reposuit. Haidamus, cùm tempus matutinum advenisset, clave sumta januam aperuit, atque eum non invenit: quòd, cùm divulgatum esset, populus certò credidit eum sublatum esse. At cùm aliquandò pòst alio in loco appareret, eúmque interrogarent, quomodo id factum esset? Ille respondit: Fieri non potest, ut quis mihi noceat. Atque ita major iis etiam est visus. Cùm autem sibi metueret, abiit in Syriam, neque scitur quid de eo sit factum. Ajunt autem, nomen ejus fuisse Karmatum, atque inde vocatos illos esse Karamitas. Deinde dispersi Karamitæ creverunt in pagis Cufæ, cúmque iis præesset Achmed, fil. Muhammedis Tabaus, singulis tributum unius denarii imposuit.* Horum patrocinium feliciter aliquandiu susceperat *Iahja*, filius Zacrajæ, *cui multi illicò adhæserunt*, Elmac p. 182. Occisus propè Damascum in prælio successorem reliquit *Huseinum*, qui & ipse

ipse contra reliquos Muslimos magno cum successu multa gessit bella, usque dum an. Chr. 903. à Muctafis exercitu milites ejus cæsi fuerunt, multi eorum capti, qui Bagdadum delati manibus primum & pedibus, deinde capite truncati sunt; *Elmac.* Hist. Sarac. p. 183. Magna præsertim secta hæc habuit incrementa sub *Abutaharo*, cujus successus & victoriæ describuntur ab *Elmac.* loc. cit. p. 192. 193. ubi cæteri Muhammedani ad eas redacti fuerunt angustias, ut impares planè se *Karamitarum* viribus existimarent. Unde quoties *Abutaher* Muselmannorum reliquorum urbes præteriit intactas; toties etiam largis eleemosynis suam Deo eorum proceres gratitudinem probare voluerunt. *Pervenit*, inquit Elmac. *Abutaherus ad Ambarum, à quo cùm deinde recessisset, Muctadirus* (Chalifa) *& Domina mater ejus, itemque Alis fil. Isa consiliarius Deo Opt. Maxim. gratias agentes largiti sunt quinquaginta aureorum millia. Deinde contendit Caramita Hitum, à quo cùm etiam recederet, Muctadirus centum mille stateres pauperibus donavit.*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

XIV. Fit etiam crebra in Arabum scriptis mentio אלזנאדקה; *Zindekaorum. Elmac.* Hist. Sarac. p. 107. ופי הדא אלסנה גד אלמהדי
פי טלב אלזנאדקה פקתלהם וממן אתהם באלזנדקה צאלח בן
עבד אללה אלקדוס ובשאר בן ברד *Eodem anno studiosè quæsivit Mahadis Zindikaeos, eosque occidit: Inter eos autem, qui Zindikismi suspecti habebantur; fuit & Salihas* fil Abdallæ, sanctus, & *Baschar, fil. Bared:* Eorundem meminit *Nubiensis Geographus* in par. 7. clim. 3. ופי שרקיהא
בלאד אלבגרגר ומדינתהא אלעטמי אלמסמיה תנתבע להא אתנא
עשר באב מן חדיד ואהלהא זנאדקה *In Orientali parte illius est regio Begarger, cujus maxima urbs nominatur Theatabah, &c.: Ejus autem incola sunt Zindikai.* Sed & *Muhammed*, filius Isaac: דכר מן כאן ירמי
באלזנאדקה מן אלמלוך ואל רוסא *commemorat eos qui Zindikaeorum res stabiliverint inter Reges & Duces*, hoc ordine: קיל אן
אלמבראמכה באסרהא אלא מחמד בן חלד בן ברמך כאנת
זנאדקה וקיל פי אלפצל ואכיה אלחסן מתל דלך וכאן מחמד עבד
אללה כאתב אלמהדי זנדיקא ואעתרף בדלך פקתלה אלמהדי
פראת בכט בעץ אהל אלמדאהב אן אלמאמון כאן מנהם וכדב פי
דלך וקיל כאן מחמד בן עבד אלמלך זנדיקא: i.e. *Dicitur: Mabramaci-*

XIV. Zindikai.

Quibus insidiatus est Mahadi.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

macitas omnes, Muhammede excepto, fil. Chaled, fil. Barzech, fuisse Zindikæos. Idem refertur de Fadlo, ejúsq; fratre Haseno. Muhammed etiam Abdalla, Scriba Mahadis eidem sectæ fuit addictus, id quod cùm confessus esset, occidit illum Mahadis. Vidi etiam in scripto quodã eorum, qui de variis religionibus scripserunt, Mamonem ex eorum numero fuisse; quod à vero planè abhorret. Tradunt insuper, Muhammedem, Abdolmelici filium Zindikæum fuisse. Subjungit deinde Catalogum principum eorum, sub Abbasidarũ Imperio cujusmodi sunt 1. אבו יחי אלרים. 2. אבו עלי סעיד. 3. אבו עלי רגא & quartum aliquem, cujus nomen ut barbarum planè, sic diacriticis punctis destitutum, malo omittere, quàm dubiè aut vitiosè exprimere. Fuit tamen ille, dubio procul, magna inter suos authoritate: Id quod vel hinc colligere, proclive est, quòd Mamon ad se illum accersiverit, eundemque ut Islamismum amplecteretur solicitaverit, cui ille respondit: נצחתך יא אמיר אלמונין מסמועה
וקולך מקבול ולכנך ממן לא יגבר אלנאס עלי תרך מדאהבהם
וקאל אלמאמון אגל וכאן אנזלה בנאחיה למחרם וכל בה חפטה
כופא עליה מן אלעוא וכאן פציחא לסאנא id est, *Exhortatio tua, ô Princeps fidelium, est audita, & sermo suus acceptus, tu verò ex iis es, qui non coget hominem religionem suam deserere. Tunc dixit Mamon: Imò verò. Et deportavit eum in tractum Muhram, eíque custodem præfecit, metu locustarum* (aut *plebis*; utrumque enim Arabica vox interpretamentum admittit) *quia vir fuit facundus.* Tandem etiam monet *author* Principatum *Zindikæorum* suo tempore translatum esse ad *Samarkandum.* אנתקלת אלריאסה אלי סמרקנד habent authoris verba. Sed & capite præcedenti de *Zindikæis* quædam idem suppeditat, quæ quia rariora sunt, & non Arabicæ tantùm, sed & Judaicæ historiæ (sunt enim *Zindikæi* ipsi *Sadducæi*, ut diximus suprà p. 169.) illustrandæ inserviunt, commodè hic inferciuntur: כאן אלגעד בן דרהם אלדי
ינסב אליה מרואן בן מחמר פיקאל מרואן אלגעדי וכאן מודבא לה
פלולדה פארכלרה פי אלזנדקה וקתל אלגעד חשאם בן עם
אלמלך פי כלאפתה בעד אן אטאל חבסה פי יד כלד בן עבר אללה
אלקסרי פיקאל אן אלגעד רפעוא קצה אלי השאם ישכון
צעפהם בטול חבס אלגעד פקאל אהו חי בעד וכתב אלי כלד פי
קתלה וקתלה יום אצחי וגעלה ברלא מן אלאצחבה בעד אן קאל
דלך עלי אלמנאר באמר השאם פאנה כאן ירמי אעני באלרא
באלזנדקה

באלזנוקה וכאנת אמה נצראנידה וכאן מרואן אלגעדי זנדיקא ומן רוסאהם אלמתכלמין אלדין יטהרון אלאסלאם ויבטנון אלזנדקה אבן טאלות: אבושאכר אבן אכי אבי שאכר אבן אלאעמי נעמאן אבן אבי אלעונא צלח בן עבד אללה אלקדוס ומן אלשערא בשאר פן ברד אסחק בן כלק אבן סאבה סלם אלחאשר עלי בן אלחליל עלי בן תאבת: וממן שהר אכירא אבו עיסי אלוארק ואבו אלעבאס אלנאשי ואלגבהאני מחמד בן אחמד *Fuit Ghadæus fil. Derhem, à quo denominatur Mervvan, fil. Muhammedis (dicitur enim Mervvan Ghadæus) ejusdē, filiiq; ejus institutor, quem etiam in Zindikæorum religionem pertraxit. Occidit autem Ghadæum Hischjamus, Abdolmelici filius, dum Chalifa fuit, postquam diu ipsum in carcere detinuisset, sub manu Chalidis, fil. Abdallæ Kasræi. Ajunt autem, domesticos Ghadæi, rei gestæ explicatione oblata apud Hasjemum fuisse conquestos de infirmitate sua* (dolore) *ex diuturna Ghadæi incarceratione contracta. Quibus ille dixit: Num vivit adhuc? Scripsit ergò Chalidi, ut occideret illum: occiditq; illum die oblationis: Eum autem posuit* (λύτρον) *pro tota societate, prout hoc ipsum, jussu Hischjami, è suggestu indicavit: nam & Chalidem ille Zindikismi accusavit. Fuit autem mater ejus Christiana. Sed & ipse quoque Mervvan Ghadæus, Zindikæus fuit. Porrò principes Loquentium, qui ore quidem Islamismum præ se ferebant, in corde autem Zindikismum fovebant, erant Ibn Taluth, Abu Schacer, nepos Abu Schacer, fil. Ahmæi. Naaman; Fil. Abi Alougha; Zalech, fil. Abdollæ, sanctus. Poëtæ verò illorum sunt Baschar, fil. Bared: Isaak, fil. Chaleki; Ibn Saba; Salemolbascher, Ali, fil. Halili; Ali, fil. Thabeth. Ex iis verò, qui ultimò inclaruerunt, sunt; Abu Isa, Alvvarekus: Abulabbas Naschæus; Muhammed ben Ahmed, Ghabbanæus.* Si carmen aliquod *Baschari*, fil. Bared, legere desideres, Elmac. adi *Hist. Sar.* p. 107.

XV. Quas insuper turbas dederit, quas persecutiones inter Muselmannos ipsos excitârit, dissidium de Alkorano, creatus sit an increatus, jam suprà explicuimus p. 252. *XV. Certantes de Alkorano, creatus sit, an increatus.*

XVI. Huc pertinent אלמראהב אלתי חדתת בכראסאן פי אלאסלאם מן מראהב אלמגוס ואלכרמידה *Secta, quæ ortæ sunt Chorasanæ in Islamismo ex religionibus magorum & Charmitarum,* quarum etiam meminit *Muhammed*, filius Isaak. Ex iis duas tantùm subjiciemus: טהר פי צדר אלדולה אלעבאסיה וקבל טהור אבי אלעבאס *XVI. Hæreses ortæ Chorasanæ.*

 רגל

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

דת֗ל יקאל לה האפריד מן קריה יקאל להא רוי מן אבן שהר מגוסי יצלי אלצ֗לואת אלכמס בלא סגוד מתיאסר ען אלקבלה ותמהן פרעא אלמגוס אלי מדהבה פאסתגאב לה כלק כתיר פוגה אליה אבו מסלם בן ראח ועבד אללה בן סעיד וערץ עליה אלאסלאם ואסלם וסור תם לם יקבל אסלאמה לתכנהח וקתל עלי מדהבה בכראסאן גמאעה אלי הדא אלוקת הדא דכרה אבראהים בן אלעבאס אלצולי פי כתאב אלדולה אלעבאסיה *Apparuit sub initium Imperii Abbasidarum, & ante ortum Abulabbas, vir, cui nomen* ..*hifr*..*d ex urbe Rue, ab Ibn Schabar Mago, qui quinquies orabat absque inclinatione, ad sinistram à Meccano templo declinans* (cæteri enim Muhammedani omnes precaturi vultum Meccæ obvertunt) *sacerdotióq; fungens. Vocavitq; Magos ad religionem suam: & sequuti eum erant multi; & missus est ad illum Abu Muslem*... *fil. Dahi, & Abdalla, filius Said, qui ita ei Islamismum explicuit, ut eundem fuerit amplexus. Prævalebat autem ille dignitate. Postea verò Islamismus ejus non fuit habitus ratus, quia sacerdotio fungi perrexit. Et occisi sunt in hac ejus religione plurimi Chorasana ad hunc usque diem. Narrat hæc Ibrahim fil. Abbas: Zulaus, in libro de Imperio Abbasidarum.* Sed & ipse quoque *Abu Muslem* Chorasanæ novos reliquit asseclas, de quibus idem author scribit : ומן אלאעתקאראת אלתי חדתת בכראסאן בעד אלאסלאם אלמסלמיה אצחאב אבי מסלם יעתקדון אמאמתה ויקולון אנה חי ורזק וכאן אל מנצור למא קתל אבא מסלם הרב רעאתה ואצחאבה אלמתחקקון בה אלי נואחי אלבלאד פוקע רגל יערף באסחק אלי אלתרך אלי בלאד מא ורא אלנהר ואקאם בהא דאעיה לאבי מסלם פארעי אן אבי מסלם מחבוס פי גבל אלרי וענדהם אנה יכרג פי וקת יערפונה כמא יזעם אלכסאביה פי מחמד בן אלחנפיה קאל חאכי הדא אלכבר וסאלת גמאעה לם סמי אסחק באלתרך פקאל לאנה דכל אלי אלבאר אלתרך ידעוהם ברסאלה אבי מסלם וזכר קום אן אסחק מן אלעלויה ואנמא מסתר בהדא אלמדהב ענדהם והו ולד יחיי בן זיד בן עלי וקאל אנה כרג הרבא מן בני אמיה בחול בלאד אלתרך וקאל צאחב כתאב אכבאר מא ורא אלנהאר מן כראסאן חשי אבראהים בן מחמד וכאן עאלמא באמוה אלמסלמיה

אלמסלמיה אן אסחאק אנמא כאן רגלא מן אהל מא ורא אלנהר Liber 2. de
וכאן אמנא וכאן לה תאבעא מן אלגן וכאן ארא סיל ען שי אגאב Pseudopr.
בעד לילה פלמא כאן מן אבי מסלם מא כאן דעא אלנאס אליה Muham.
וזעם אנה נבי אנפדה זרדסת ואדעי אן זרדסת חי לם ימת
ואצחאבה יעתקדון אנה חי לא ימות ואנה יכרג חתי יקים הדא
אלדין להם והדא מן אסראר אלמסלמיה קאל אלבלכי ובעץ
אלנאס סמי אלמסלמיה אלחרמדיניה וקאל בלגני אן ענדנא
בבלך מנהם גמאעה בקריה יקאל להא חרמאר *Ex articulis autem fidei, qui post Islamismum Chorasanæ à Muslemitis, sociis Abi Muslem,* (de quo post plura dicenda occurrent) *cusi sunt, est, quòd crediderint, eum* (Abi Muslem) *Antistitem, vel Principem esse, dicentes eum vivere & sustentari. Cùm enim Manzor* (vide Elmac. Hist. Sarac. p. 100.) *Abu Muslem occidisset, fugerunt ejus emissarii & asseclæ, de eo ita persuasi, ad tractus illius regionis. Quidam autem, nomine Isaakus, ad Turcas descivit in provinciam Mavaranaharan* (ita Tartariæ regnum appellatur,) *ibidémq; vocando perrexit ad Abu Muslemum. Et confinxit, Abu Muslemum detentum in monte Rea: unde tradunt, eum tempore sibi cognito prodire; quod & Kesabitæ* (al. quidam) *spargunt de Muhammede, fil. Hanfi* (de quo Elm. Hist. Sar. p. 65.) *Dicit author hujus historiæ: Quæsivi à multis, cur ita celebris esset Isaakus inter Turcas? Responderunt: Quia Turcarum regionem ingressus, vocavit eos ad Apostolatum Abi Muslem. Dicunt quidam, Isaakum esse ex Oluva* (*delituisse autem apud eos in hac religione*) *Filium Iahjæ, Abn Zeid, fil. Ali; ajúntque, egressum eum fugitivum è filiis Omniæ peragrâsse Turcarum regionem. Ait Ibrahamus, fil. Muhammed Haschaus, author Chronicorum Mavaranaharæorum Chorasanæ* (*cui res Muslimiticæ accuratè erant perspectæ*) *Isaakum fuisse virum Mavaranaharæum, fortem, qui spiritum habuerit familiarem comitem, ita ut quotiescunque rem aliquam fuit rogatus, post unam ei noctem responsum fuerit redditum, cúmque de Abi Muslem contigisset id quod contigit, vocâsse illum homines ad eum: existimâsse enim, esse eum prophetam, quem miserit Zerodast. Asseruit enim, Zerodastum vivere neque moriturum: unde & asseclæ ejus credunt, eum superstitem esse, neque unquam moriturum, proditurúmque ad stabiliendam religionem istam. Atque hæc sunt mysteria Muslimitica. Dixit Balchaus: Quidam homines vocantur Muslimitæ Charmadinæi: Dixit item: Pervenit ad me rumor, apud nos, Balachi, multos esse in urbe Char-*

 mad.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

mad. Qui *Zerodast* Muhammedi dicitur, est ipse *Zoroaster*. Authorem enim Persicæ superstitionis & Philosophiæ, qui זרדוסת *Zardust*, ipsis Persis vocatus est, i. e. *amicus ignis*, Græci vetustiores ζωροάστρην corruptè nominârunt: recentiores propiùs verum nomen expresserunt ζαράδης, ζαράδας, atque etiam ζάρατος. Idem vocatur proprio nomine Persico *Mog* מָג unde Græcis Μάγος. At ex eo Mog iidem Græci fecerun μῶχον, quem Sophum volunt fuisse Iliacis temporibus antiquiorem, ita ad *Sulpit. Sever.* ex *Salmas.* observat. *Horn.* p 266.

XVII. Discrimen Muhammedanorum in explicatione Alkorani, differentia item rituum.

XVII. In Alkorani explicatione quantum Muhammedani à se differant, vel ex toties repetita apud commentatores vocula וקיל *Alii dicunt*, apparet. Idem etiam accidit in reliquis Muselmannorum libris authenticis. *Est etiam*, teste *Ioh. Andrea* de Confus. Sect. Muh. c. 13. notoria inter eos differentia circa lotiones, jejunia, preces, causas forenses. Idem refert, quòd ex Muhammedanis integræ sint provinciæ & regiones, quæ peculiares suos habeant legis Interpretes. *Ibn-Malekum*, inquit, sequuntur Medinenses & Afri: *Schaffæbum* Meccenses, & Arabiæ felicis incolæ, item Damasceni. *Hanbelitæ* sunt Persæ & Armeni: *Abuhanifam* Syri, Ægyptii, Alexandrini. Sunt tamen, ut diximus suprà p. 341. 344. qui impunè omnium horum Doctorum legunt libros, studiáque pari devotione amplectuntur.

XVIII. Doctorum in Turcia dissensiones.

XVIII. Majus & consideratu dignius Doctorum Turcicorum discrimen notavit *Septem-Castr.* noster (& ex eo Christoph. *Richerius* de morib. Turc. p. m. 110.) de morib. Turc. c. XX. *Inter alias autem*, inquit, *particulares divisiones, quæ sunt de ceremoniis legis & ritu & institutionibus, & cultu, & observationibus, quæ inter eos habentur, quatuor sunt opiniones solennes de facto salvationis inter se distinctæ. Quarum unam una generatio illius secta tenet firmiter, & sequitur, & alteram altera: ita ut non solùm una non consentiat alteri; verùm etiam una alteram persequatur vi armorum, & munitionibus castrorum, ut ferventer perturbato universo regno, nisi rex manus apponeret, sedari non possent.* Prima generatio est sacerdotum, *qui habentur inter eos in magna reverentia quasi rectores populi & executores & dispensatores, legis doctores & judices, & præsidentes in officiis & beneficiis spiritualibus, & Ecclesiis & gymnasiis, quorum opinio* est, quòd nemo potest salvari, nisi lege Mahumetis (sic præceptor meus, sine Korano neminem salvari, & per illud etiam Dæmones, addit F. *Bartonus*) *& hac docent & persuadent omnibus. Et licèt hoc probare non possint aliqua ratione vel authoritate vel exemplo: tamen conantur contradicentibus omniquo possunt*

modo

modo resistere. Et hi multos habent de populo sibi consentientes, præcipuè de principibus & magnatibus. Secunda generatio est illorum, qui Dervisler dicuntur, *& sunt religiosi, qui quidem ab eis in multa veneratione habentur, quasi sanctorum superstites & successores, & quasi totius regni conservatores & amici Dei & Mahumetis. Quorum opinio est,* quòd lex nihil prodest, sed gratia Dei est, quâ oportet omnem hominem salvari, quæ sine lege & merito sufficiens est ad salutem, quam ipsi רחמה אללה Rachmatalla *nominant. Nec illi suam opinionem in aliqua fundant ratione vel authoritate,* sed signis & prodigiis *eam confirmare conantur. Et isti etiam multos habent fautores, & sibi consentientes, & præcipuè de illis, qui magis spirituales & devoti existunt.* Referunt enim, ut iterum F. *Bartonus* observat, Dervisii omnia ad amorem Dei. In hoc perfectionem esse & summum bonum. Huc raptus & meditationes dirigunt. Tertia generatio est illorum, qui *Tzoflar* dicuntur, quasi meditativi, & spiritualibus exercitiis dediti, *& ipsi habentur in magna reputatione, quasi successores Prophetarum & patrum, qui hanc sectā fundaverunt, & se majoris dicunt esse authoritatis, quàm cæteri. Nec illi aliquod fundamentum suæ opinionis habent, nisi quod sibi dicunt ab antiquo traditum. Et istorum opinio est,* quòd unusquisque debet salvari per meritum, & hoc sufficit ad salutem sine gratia & lege, & hoc illi *pereket allah* vocant. *Isti multum sunt soliciti ad orationes particulares & exercitia spiritualia in vigiliis & meditationibus: nunquam enim cessant ab oratione continua, quam ipsi Czilat almach vocant. De nocte enim conveniunt, & circulariter sedentes incipiunt dicere* La ilah alla allah *repetendo cum commotione capitum per aliquod spatium temporis. Et post hæc dicunt* Lahu: *iterum eodem modo repetendo. Deinde ultimo dicunt* Huhu *iterum repetendo, ita ut quasi exanimes effecti cadant & obdormiant. Et isti etiam multos suæ opinionis habent fautores maximè de iis, qui de antiquitate vel nobilitate generis gloriantur, qui Esitieter Embieler dicuntur, qui idcirco authentici habentur, quia genus eorum alterius nationis commixtionem non accepit, nec ab origine primorum fundatorum illius sectæ recessit. Istæ igitur tres generationes cum suis opinionibus omni populo manifestæ sunt: & plures inter se tam in privato, quàm in publico dissensiones gerunt: Nihilominus eò quòd æqualiter sunt æstimatæ ab omni populo, nulla potest prævalere alteri, sed continuò ad pacem & concordiam reducuntur.* Quarta autem generatio eorum linguâ Horise dicitur, *quòd hæresin notat, quorum opinio est,* quòd unusquisque salvatur in lege sua, & uni-

Liber 1. de Pseudopr. Muham.

 cui-

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

cuique genti seu nationi lex data est à Deo, in qua salvari debet, & æqualiter omnes leges bonæ sunt eas observantibus, nec aliqua est præferenda alteri. *Et isti à Turcis suspecti habentur, & quasi habentur pro Schismaticis, & si inventi fuerint comburuntur, & ideo opinionem suam non manifestè sed occultè tenent. Cujus generationis unum reperi dum essem in Chio, qui intrabat Ecclesiam Christianorum, & signabat se signo crucis, & aspergebat se aquâ benedictâ, & dicebat manifestè, vestra lex est ita bona sicut nostra, quòd nullus alterius opinionis Turcus pro vita sua faceret.* Atque sub hoc quarto nomine Persæ, ut plurimùm veniunt, quos Turcæ ut hæreticos damnant & execrantur, monet *F. Bartonus.*

XIX. Persarum à reliquis Saracenis discrimen.

Et certè δὶς διὰ πασῶν differre Persis à Turcis, dubitare nos non sinunt tot gravissimorum authorum id ipsum asserentium testimonia. *Secta quidem*, inquit *Texeira, sunt plures, duæ tamen principales, Suny,* (id est, Sunitæ vide *Hist. Eccles.* sec. 7. p. 411. & Confut. Sect. Mahumet. *Ioh. And.* p. 56.) *Mahumetanorum, quam Arabes & Turci sectantur, omnésque alii qui Alkoranum observant sine ullis commentariis* (imo cum commentariis, unde Cl. D. *Golius* ad me non ita pridem scripsit, Korani se instructum esse paraphrasi quadam *Persica*, quam ex ultimo Oriente dudum expectârit, limatiorem fatetur esse & ingeniosiorem, *quàm quæ argumento tam ridiculo, vel deplorando potiùs conveniat*) *aut expositionibus: & Xyaby, qui mores Ali sequuntur, uti Persæ & alii.* Hoc verò discrimen utrinque cùm adeò sit notorium, ut vel Christianos faciliùs ferant quàm vel Persæ Arabes, vel hi illos, de origine & successu horum dissidiorum & simultatum distinctiùs paulò, quàm fieri solet, loquemur, rem ab ovo petituri.

Origo harum controversiarum.

Postquam *Ali, Abutalibi* filius, *Othmano* (variis primo à populo accusationibus onerato, postea etiam à *Muhammede*, filio Abubecri ferro oblongè ita percusso, ut Alkoranus, quem in sinu habebat, sanguinis gutta fuerit aspersus, ipse verò mortuus conciderit) successisset, non tantùm à Talha, Zubeiro, & Ajisia inauguratio ejus, sed & Imperium deinceps susceptum, & solenniter traditum à *Muavia* filio Abu-Sofiani in varia discrimina fuit adductum: ipse verò bellis funestis & feralibus lacessitus. Tandem, cùm armis utrinque positis pax esset facta, *ita ut Alis Irakam, Muavias autem Syriam teneret, neque alter alterius ditionem cum exercitu aut prædatione ingrederetur, Elmac.* p. 42. sicarii mox quidam de utroque è medio tollendo cogitârunt.

Ali se Muaviæ opponit.

Hagiagius, Abdallæ filius, cognomento *Turca* Muaviæ ad matutinam ora-

orationē egressuro vulnus inflixit; quod tamen lethale non fuit. *Alim* verò *Abdorahman* fil. Melgjemi ita feriit, ut triduum vix supervixerit. Mortuum alii sepultum volunt in Tahafa, alii Cufæ in arce Imperiali; alii tradunt sepulchrum ejus ignorari, id quod fortè Persarum postea superstitionem non parùm auxit. Quam gravi & exquisito supplicio homicidium hoc sicarius eluere debuerit, habet *Elmac.* Hist. Sarac. p. 42. Idem etiam σωματογραφίαν Alis sequentem suppeditat: וכאן זאהרא פי אלרניא שדיד אלכשיה מן אללה כתיר אלצדקאת ואלבר מותרא עלי נפסה מנאהרא פי סביל אללה כתיר אלפהם עזיר אלעלם וקד חאז אלעלום אלעלמיה ואלעמליה *Fuit* (Ali) *aversans mundum, ac Dei valde timens: multus erat in dandis eleemosynis. justus atque humilis, defensor veræ religionis, acutus valde, multæ eruditionis, speculativis scientiis instructus & practicis.* Defunctо Ali, filius quidem successit, mox tamen certis conditionibus Imperium *Muaviæ*, primo, ex filiis Ommiæ, Chalifæ tradidit. Hac ergò ratione regimen, *Abutalibitis*, reluctantibus licèt Ali posteris, non modò fuit ereptum, sed gravissimis etiam convitiis in publicis orationibus iidem à *Muaviæ* Imperio, & deinceps, fuerunt lacerati atque lancinati. Qua de re *Elmac.* Hist. Sarac. l. 1. c. xv. ולמא אקצת אלכלאם אליה רפע לען עלי עליה אלסלאם וכאנת מלוך בני אמיה מן לדן מעויה ילענונה עלי אלמנאבר עקיב כל כטבה כאן מעויה אן אבי ספיאן קדר וגע פי דלך פקאל ואללה לא תרכת לענה עלי חתי יכבר עליה אלצגיר וישבב עליה אלכביר פארא אבדל קבל תרך אלסנה פאבדל עמר בן עבד אלעזיז רצי אללה ענה אללען בקראה אלאיה אלתי אולהא אן אללה יאמר באלעדל ואלאחסאן פכרג אלנאס מן אלמסגד יקולון תרכת אלסנה תרכת אלסנה id est, *Cùm autem ei* (Omari) *Chalifatus decerneretur, sustulit maledictionem Alis f. m. solebant enim Reges filiorum Ommiæ, inde à Muavia, eum maledicere in suggestis in fine omnium orationum suarum. Muavias autem f. Abu Sofiani hoc prædixerat futurum, dicens: Per Deum non omittetur maledictio Alis, donec magnitudine eum superet parvulus, & canicie adultus: cùmque abolebitur, neglectio admittetur legis: Abolevit itaque Omar, filius Abdulazizi maledictionem illam, legendo versum illum, cujus initium est; Præcepit Deus justitiam & beneficentiam; & egressi sunt homines è templo dicentes; neglectio*

Liber vide Pseudopr. Muham.

Obitus ejus.

σωματογραφία.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

neglecta est lex, neglecta est lex. Eandem historiam habet *Patricid. Hist.* Eccles. p.m. 327. additque, Ommiæ filios Alim, per contemptum appellâsse אבו תראב *Patrem terrenum,* vel *pulvereum.* Commendatus autem hoc nomine fuit *Omar,* filius Adulazizi à *Sierifo Musavvio*, hoc carmine:

יא אבן עבד אלעזיז לו בכת אלעין פי בני אמיה בכיתך
אנת טהרתנא מן אלסב ואלשתם פלו אמכן אלפרא לפריתך

O fili Abdulazizi, si flevisset oculus in filiis Ommiæ ego deflevissem te:
Tu mundâsti nos à blasphemia & maledictione: quin si fieri potuisset,
liberâssem te.

Molestiâ hâc *Alis* posteritas liberata, suos semper habuit fautores, qui peculiarem sectam constituebant. Dicebantur מרהב אלתנאסכיה *Secta successionis descendentis,* וכאן מן ראיה אלחלוליה אן אלאמרה סארת בעד עלי בן אבי טאלב אלי ולדה אלחסן תם אלי אלחסין תם אלי מחמד בן אלחניפיה תם אלי ולדה אבו האשם תם אלי מחמד בן עלי בן עבד אללה בן אלעבאס תם אלי אבנה אברהים תם אלי אלספאח תם אלי אלמנצור *quæ statuebat, principatum transiisse post Alim fil. Abutalibis, ad filium ejus Hasenum; hinc ad Huseinum, deinde ad Muhammedem fil. Hanifiæ, & hoc ad filium ejus Abuhasjemum; hinc ad Muhammedem, fil. Alis, fil. Abdallæ, fil. Abbasi, & hoc ad filium ejus Ibrahimum, ab hoc ad Saffahum, & denique ab hoc ad Almanzorem.* Differebant iidem in externa etiam sacrorum suorum administratione ab aliis Muhammedanis. פאטהר אבו מסלם אלרעוה אלהאשמיה ועקד לוא ביעה אבראהים אלאמאם עלי רמח טולה תסעה עשר דראעא וסמוה אלטל ולבס הו ואלשיעה אלסואד ודלך יום עיד אלפטר פצלי בהם אבומסלם צלאה אלעיד קבל אלכטבה בלא אראן ולא אקאמה מכאלפה לשעאר בני אמיה *Abu Muslimus autem statim vocationem Hasjemidarum publicavit, & alligavit vexillum inaugurationis Abrahami Principis hastæ novendecim cubitos longæ, quod* Tallum *vocaverunt. Atq; induit ipse, & quicunque sectam illam sequebantur, vestes nigras, idque die festi majoris. Atque ipse Abu Muslimus precationem festi inter eos precatus est, ante concionem sine convocatione, aut legitima constitutione: contrà atque*

que filii Ommiæ facere erant soliti. Ita *Patricid.* Hist. Eccles p.m. 333. refert de primo Abbasidarum Imperatore, quòd כטב באלנאס קאימא וכאנוא בני אמיה יכטבון קעודא *sermocinans ad populum steterit, filii verò Ommiæ sederint.* Iterum tamen in contemtum venisse videntur posteri *Alis* temporibus sequioribus, usque dum *Gunet* quidam, austeræ vitę Monachus, grassante *Timuri* magno, qui à familia Alis originem trahebat, magno molimine Chalifatus splendorem restituit, quem aliæ multæ familiæ, per aliquot annos sibi injustè, ut ferebat, usurpârunt. Postea verò, ut fieri solet, altiores discordia ista egit radices, ubi de religione agi cœptum est, & primò quidem in genere Persæ Alim Deastrum suum venerari cœperunt, usque adeò, ut proverbium inter eos natum fuerit, עלי רא כדא נמישנאסם דורא אז כדא נמיר אנם *Ali pro Deo non agnosco: sed nec procul eum à Deo esse scio.* Magna proinde, imò majori veneratione apud Persis hodie est omnes, paucis admodùm exceptis, quàm ipse Muhammed, cujus authoritas per novam illam Sedi Gunet reformationem invaluit. Majora etiam tribuunt Ali, tertio à Muhammede Chalifæ & successori, quàm prædecessoribus reliquis omnibus miracula, quæ diversimodis scriptis comprehendunt, ita ut Poetæ quoque non pauci reperiantur, qui ea carminibus elegantissimis persequantur, in quorum unum habeo commentarium satis magnum & prolixum, scribit *Christ. Rav.* Orat. Paneg. II. p. 16. Hinc etiam solennitates Persæ non paucas instituerunt, quibus vitam & res gestas Alis in memoriam sibi revocant. *Mense Iulio,* scribit *Schikhardus, solvunt exequias Ali Prophetæ magna solennitate, vocant Caddier.* Et iterum: *Celebrant quoque initio Octobris festum quoddam, quod vocant, ut à nostratibus accepi,* lede Oussent, *quo celebrant memoriam supplicii sumpti de servo aliquo* (vide *Elmac.* p. 42.) *qui Prophetam* Ali *interfecerat; idque octiduo noctu atque interdiu, cum magno tumultu & festivitate; parricidam illum è stramine efformatum & vestibus indutum circumgestant per urbis plateas, sagittâ per nares trajectum; denique cum aliquot militum cohortibus ducunt extra urbem, & constituunt imaginem in medio, ubi à Sacerdote oratio habetur, & cantilenæ aliquot cantantur in laudem* Ali, *& parricidarum detestationem; denique incenditur caput imaginis pulvere tormentario suffartum: ibidem ostentantur arma quædam* Ali: *circumstantes autem incidunt partes corporis, & eliciunt sanguinem, & remittunt invicem noxas, reconciliantùrque in speciem. Magnates quoque copulant dexteras inter se*

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Persæ Alim venerantur.

Festa celebrant.

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

& Rex complectitur principales in signum pacis & amicitiæ. XIII. Octobris celebrant memoriam Husseni, *fil.* Ali, *qui siti enectus fertur; Rex enim & magnates tum induunt vestes lugubres, neque decem diebus sibi comas, aut barbam radi permittunt: lugubres autem hi dies demum XXIII. ejusdem mensis magna festivitate & multis ludicris terminantur.* IidemAlis posteri externo etiã habitu à reliquis discernebantur, teste *Zacuto* (ex *Elm.* p. 133.) Juch. f. 146. a. וימלוך מאמון בן רשיד אחיו תחתיו והיה אוהב החכמה ואוהב החכמים ואנשי השם ולקח את עלי בן מוסי בן געפר בן מחמד בן עלי בן חסין בן עלי בן אביטאלב והשליטו על כראסאן וכנה את שמו רצא וצוה לו שאנשי משפחת בית עלי לא ילבשו עוד שחור כי אם ירוק כרפסי וזהו הסימן שלהם וקנאו בו כל משפחת העכסיים שהיה מכבר אויביהם id est, *Successit ei* (Alamino) *Mamon, fil. Rasid,* (prænomine Aharon, qui ad Carolum magnum legatos in Europam miserat) *frater, sapientiæ & sapientum amans, omniumque virorum celebrium. Assumsit autem Alim, fil. Musa, fil. Giafar, fil. Muhammedis, fil. Ali, fil. Hasen, fil. Ali, fil. Abutaleb, eúmq; Chorosanæ* (quæ provincia est inter Persiam & Indos) *præfecit, ei etiam cognomen Rada indidit. Et præcepit ei, ut qui sunt de familia Ali, non vestirentur amplius pulligine, sed virenti vel prasino, & ut hoc sit insigne ipsorum. Propterea oderunt ipsum omnes, qui de Abbasidarum erant familia, quòd ita hostes eorum honoraret.* Sed & aliunde posteritas Ali authoritatem sibi conciliare volebat. Habuit Muhammed ex *Aischija*, Abubecri filia, prolem unicam, eámque fœmininam, *Phatimam*, quæ postea Ali fuit nupta. Unde quicunque ab hac descendebant linea, *Phatimæi* dici volebant. Erant illi Antichalifæ quondam in Africa, qui primùm Segelmessæ & Cairavvani sedem fixerunt, principatum inde usque ad Siculos extendentes, pòst, condita urbe maxima Cahiro, in Ægyptum se transtulerunt, potestate nemini magnatum orbis inferiores. Celebrem hanc familiam præ cæteris reddidit *Moaz-ledin-allah*, de quo author *Luchas.* p. 147. b. ובשנת שסא בא מקצה המערב מלך אחר שמו אלמעז לדין אללה עולווי פאטימי ר״ל שאומרים שהם מזרע פטמא בת מחמד נביאם ובא לאלכסנדריה ומסרו כל מלכות מצרים בידו גדולידה ושריה ובשנת שסב נכנס לקאהרה היא מצרים החדשה *Anno 361. venit à finibus Occidentis rex quidam, cui nomen* Moaz-ledin-allah *Oulaus, Phatimaus, i. e. ex eorum numero, qui dicebant, quòd essent de semine Phatimæ, filiæ Muhammedis, Prophetæ sui;*

Habitu differant à reliquis Muhammedanis.

re-

venitq; Alexandriam & tradiderunt in manus ejus totum regnum Aegyptiacum, principes ejus & magnates ejus. Anno verò 362. ingressus est Kahiram, quæ est nova Aegyptus. His verò *Phatimæis* Bagdadenses Chalifæ non tantùm resistebant, sed & publicè tanquam Charighæos, i. e. hæreticos, eosdem damnabant. Idem author f. 148. b. מת טאהר לאעזאז דין אללה מלך מצרים פאטמי וימלוך בנו מסתנצר באללה ובבגדאר קללו את מסתנצר באמרם שלא היה פאטימי רק כארג *Mortuus est Taher* Leazaddin-allah, *Rex Aegypti Phatimæus, & successit filius ejus,* Mostanzer-billah. *Bagdadi autem* Mostanzirobilla *maledixerunt, dicentes: Non esse Phatimæum; sed Charighæum.* De hoc etiam divortio, inter Phatimæos, & reliquos Chalifas fusè loquitur *Roderic. Toler.* Hist. Arab. c. XVIII. origine dissensûs monstrata in Abbasidis, Omniiç filios regno expellentibus, & ad necem ubique quærentibus. A Mahomete, *scribit* inter alia, ad hæc usque tempora (Abbasidarum nempe) *cismarini & ultramarini Arabes unius Amiramomeni dominio regebantur, at post Mahometem Ibu-Alabbasi cismarini ab Africano Imperio discesserunt, & sedem regni Cordubæ statuerunt: deinde particularibus dominiis excidia patraverunt usque ad tempora Almoravidum, qui sibi Hispanias subjecerunt, & fuit Monarchia unitas restituta. Sed & Almoades tam ab Africa, quàm Hispaniis Almoravides ejecerunt, & sibi regnum totaliter subjecerunt, usque ad tempora regis Fernandi, sub quo Aben Sut Almoades ab Hispaniis effugavit, & ferè Monarchiam obtinuit citra mare.* Vide & sequentia. Redeundũ n. nobis est ad Persas, & videndum, quæ incrementa Ali cultus apud eosdem superiori seculo, per *Ismaelem*, qui Sophus, *Sophinus*, vel *Zophus* vulgò appellabatur, habuerit. Et quia Sophorum nomen non tantùm ubique obvium est in Historiis; sed & ipse Ismael Sophinus, per ora virûm volitat, non abs re fuerit, si ipsam primò vocis significationem excutiamus & enucleemus, deinde rem quoque, & occasionem, aucti inter Persas & reliquos Muhammedanos odii & dissidii, ex probatis authoribus afferamus. De voce *Sophi*, vel *Zophi* loquitur *Constant. L'Emp.* Notis ad Paraph. Jach. in Dan. p. 25. *Iachiadem nonnihil aberrare autumo, & אשפים potiùs esse Sophos: quia hoc nomine notantur illi, qui mysticè & allegoricè omnia in divinis explicant, & ita contemplationibus vacant. Sophos enim Arabica vox est: Nam* צוף *est* lana. *Unde* צווף lanâ tegere *(quomodo vestiuntur Sophi vestitu laneo) vel etiam* simpliciter tegere, *unde & divina similitudinibus tegere; adeò ut* תצויף *dicatur* Theologia

Liber 2. de Pseudopr. Muham.

Historia Ismaelis Sophi.

De voce Sophi.

Liber 2. de Pseudopr. Muham. logia mystica. *Hinc Sophorum vox. Genebrardus* ridiculus hoc loco est, qui Sophos à שופט deducit. Alius ; צופי *laneus, & secta religiosorum in Oriente, cujus author dicitur Ali, qui abstinentes à luxu laneis tantùm vestibus induti, in contemplationibus divini amoris præcipuam Philosophiam ponunt & exercent.* Alii verò, *ab antiquo Ægyptiorum nomine, quòd sapientiam significat nomen habuisse ajunt, quod Græcis σοφία.* Vocem à *lana* derivari

Quæ vel laneum notat, confirmat etiam Leunclavius his verbis: *Ab Osmanidis ei* (Ismaeli) Sophi *cognomentum & Kiselis Baslæ per ignominiam fuit inditum. Prius quidem ab Arabica voce* צופי, *qua* lanam *significat. Nam cùm Mahumetani, & præsertim Osmanidæ more veteri, Tulipanto lineo subtilissimi operis caput involvant, nova hæc secta præcipit inter alia, ne caput fastu quodam lineis ejusmodi spiris ornent, sed ut tegumenta capitum è lana non magni pretii conficiantur. Et quia laneũ hoc tegumentũ, quo præter aliorum Mahumetanorum utuntur more, plicas habet* duodecim, *ab Arabica voce* אתני עשר *sive* duodecim, *etiam Etbaas Serlay vocantur: deniq; quia tegmẽ hoc tantùm rubro colore gestare solent, Kiselbassilary, veluti capita rubra.* Pro *religioso* sumi, probat *Texeira,* scriptor in Pers. Histo-

vel religiosum. ria accuratissimus: *Quia in lingua Persica,* inquit, *communiter* צופי *appellantur,* qui relicto seculo soli divino cultui vacant, *huic* (Aydari, patri Ismaelis) *ob insignem religionis zelum à suis datum fuit nomen. Paulò antè, ad eundem modum, in Persia res novas fuerat molitus Hbalila, qui propterea quoque dictus fuerat Sufy Hbalila: ita ut* Sufy *non sit nomen proprium, aut Regum commune, sed adjectivum, nam nullus Rex post illum id nomen sibi sumpsit; sunt autem per totam Persiam plures Sufy,* i. e. religiosi. Negat tamen *Leunclavius* Haidarem principem fuisse aut regulum, adeóque Ismaelis patrem, sed אמאם vel *antistitem,* qui opinione vitæ religiosè ac duriter actæ aliquid authoritatis apud vulgus fuerit consecutus. Quæ verò Scheich-Haidaris novi Prophetæ erant dogmata? *Tribus Mahumetis Prophetæ sociis, Ebubekire, Omere, Osmanéque rejectis, Alim, quartum Prophetæ socium, ejusdémque consanguineum & generum sequendum in omnibus affirmabat, si salvi esse vellent,*

Dogmata ejus. scribit *Leunclavius.* Docebat autem hæc & alia quædam in oppido Persarum, cui nomen Reza. Famâ novi doctoris novæque disciplinę, longè latéque diffusâ, confluxit ad Scheichem, vel Imamen Haidarem ingens è Persia viciníſque regionibus hominum multitudo. Primus autem ex magnatibus & regulis Erdevil, non hanc duntaxat Haidaris sententiam, doctrinámque probavit, verùm etiam ex ejus præscripto

se

se gerens, patrocinium causæ suscepit, eâque re multitudinis animos sibi mirificè devinxit. Eum filius Ismael, teste *Texeira*, est imitatus tanto zelo, ut illius causâ, cùm Persiæ regnum acquireret, inauditas crudelitates admitteret in adversarios. Vide alia in *Thes. Philol.* p. 63. hac de re. Descriptionem Persiæ à *Iohanne de Laet*, editam, plurêsque alios. De *Horrinæis* vide *Elmac.* p. 141. *Zanghæis* p. 162.

Liber 2. de pseudopr. Muham.

XX. Claudimus tandem Catalogum hunc prodigiosâ illorum catervâ, qui credebant Muhammedē, oculis hominum subductū, certò aliquando rediturum ad reformandos hominū mores. Hac opinione imbutus erat *Hamiræus*, de quo *Elmac.* Hist. Sarac. p. 65. קאל ופי סנה
אחרי ותמאנין תופי מחמד בן אלחנפיה עליה אלסלאם ואלכס
אביה מן אלשיעה יעתקדון אנה חי בגבל רצוי ואנה לא בד אן יטהר
וימלי אלארץ עדלא כמא מלית גורא וכאן עלי הדא אלמדהב
אלסיד אלחמיר והו אלקאיל

חתי מתי ואלי מתי ומתי אלרי
יא אבן אלוצי ואנת חי תרזק

אלא אנה אגתמע באלצאדק וערפה בטלאן הדא אלמדהב *Anno 81. obiit Muhammed fil. Hanfiæ f. m. Estì Kesabæi Schismatici* (aut; *è vulgo nonnulli*, ut reddit *Erpen.*) *credant eum in monte Radwa vivere, & certò aliquando appariturum, terrámq; repleturum justitiâ, haud aliter atque iniquitate repleta est. Atque hujus secta fuit* D. Hamiræus, *dicens:*

Quousque, & usque quò, & quamdiu,
O fili Alwazi, tu vivus sustentaberis?

At virum deinde convenit veracem, qui vanitatem eum hujus secta docuit. De hoc *Muhammede*, fil. Hanfiæ vide sup. p. 363. Pedem hic figimus. Reliqua, quæ desiderari videntur, vel ex *Synopsi Historiæ Ecclesiasticæ*, vel, suo tempore, ex *Theatro Muhammedico*, aut *commentariis de religione Arabum* haberi poterunt. Tibi nunc, ô Æterne Deus, gratias, tantas, quantas mentes nostræ capiunt, agimus, quòd tenebras illas clarissimo verbi tui fulgore à limitibus nostris clementer hactenus cohibuisti. Da, quæsumus, ut miseri isti mortales tot tandem figmentorum, deliramentorum, & bruti illius stuporis pertæsi, unum Te quærant in solo verbo Tuo, quæsitum inveniant, inventum nobiscum perpetuis præconiis laudent & celebrent. *Tibi, cum Filio & Spiritu Sancto* sit laus, honor & gloria in omnes seculorum myriadas, Amen.

XX. Eorum, qui credebant Muhammedem fil. Hanfiæ rediturum.

FINIS.

INDEX LOCORUM SACRÆ SCRIPTURÆ, QUORUM IN HAC HISTORIA MENTIO FIT.

INDEX HEBRAICUS, ARABICUS ET PERSICUS.

אמרא

INDEX LATINUS, RERUM ET VERBORUM.

Αἰχμο-

Bar-

pro

F.

G.

H.

ineptè

K.

L.

M.

Mu-

N.

de

FINIS.

Addenda,corrigenda.

P.4.l.ult. lege Arabi Mustægeme (ערב מסתעגם) P.26.l.10. del.in.P.29.l.4.עלי אלדי פטרני. P.38.l.6.verte: Non fuit post Josephum justum Propheta,nisi Jobus. P.55.l.21.reddi potest: Et revertantur ad castra sua lætantes. Illi verò reversi indicârunt,&c.P.82. l.12.Azaria,fil.Sakat. P.83.l.26 pater.P.84.l.32.parentem. P.91. l.20.ei in medio templi Zacharias,&c.P.92.l.15.urgentium.P.119. l.pen exierat. P.192.l.29.locaret filiam.P.284.l.14.habent. Generalem. P.299.l.4.ideo P.301.l.28 nudata plumis. P.303.l.3.particulam mentiebatur. P.321.l.18.πίρωτον. P.350.l.16.in lege.l.17.castigationes. P.351.l.4.libertatem vendicant.l.24. Muslimico,cùm alibi P.352.l.24.בעראבה. P.358.l.14.persuadens,se eum. P.359. l.26. Theatabah, *adde*, duodecim habens portas ferreas. l.30.בן ברמך.P.360.l.1.fil.Barmech.l.16.אלמחרם.

